

ภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

SOCIAL REFLECTIONS AND THE PRESENTATION TECHNIQUES OF KHMER
GHOST STORIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy EPIGRAPHY IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES

Department of Oriental Languages
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2021

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ ภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร
โดย สัจภูมิ ละออ
สาขาวิชา จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แบบ 2.1 ปรัชญาดุสิต
บัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. อุเทน วงศ์สถิตย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังวล ศัชชีมา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.อุเทน วงศ์สถิตย์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร.จตุพร โคตรกนก)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา)

59114805 : จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : ฝิเขมร, เรื่องเล่าฝิ, วรรณกรรมเขมร

นาย สัจภูมิ ละออ: ภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าฝิเขมร อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. อุเทน วงศ์สถิตย์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม และกลวิธีการนำเสนอ ในเรื่องเล่าฝิเขมร โดยศึกษาจากเรื่องเล่าฝิเขมร 100 เรื่อง พบว่าชาวเขมรเรียกทั่วไปว่า: ฆูต (ฝิ) ความเชื่อเรื่องฝิในสังคมเขมร จัดกลุ่มตามพัฒนาการทางระบบความเชื่อได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มฝิดั้งเดิม คือฝิที่อยู่ในความเชื่อของชาวเขมรมาแต่บรรพกาล กลุ่มฝิจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ คือฝิตามคติความเชื่อในศาสนาพุทธ ซึ่งมี 3 จำพวกคือ สัมภเวสี เปรต และอสุรกาย และกลุ่มฝิจากวัฒนธรรมภายนอก คือ ฝิที่นอกเหนือจากกลุ่มฝิดั้งเดิมและฝิที่เกิดจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ

การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าฝิเขมร 7 ด้าน พบว่า 1. ด้านความเชื่อและค่านิยม ชาวเขมรเชื่อเรื่องฝิบรรพบุรุษอย่างเหนียวแน่น 2. ด้านเรื่องไสยศาสตร์มีกลุ่มป้องกัน กลุ่มช่วยเหลือ และกลุ่มทำร้าย 3. ด้านความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา ชาวเขมรเชื่อในหลักธรรมคำสอน เรื่องเวรกรรม และเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด 4. ด้านประเพณีพิธีกรรม มีประเพณีบวช แต่งงาน และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับฝิ 5. ด้านการเมืองการปกครอง การเมืองการปกครองระหว่างประเทศ เกี่ยวข้องกับสยาม เวียดนาม และฝรั่งเศส ส่วนการเมืองการปกครองภายในประเทศเกี่ยวข้องกับเขมรแดง 6. ด้านเศรษฐกิจพบการประกอบอาชีพต่าง ๆ และการเข้ามาของทุนและวัฒนธรรมตะวันตก 7. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม พบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับฝิ และคนกับสิ่งแวดล้อมนั้น

กลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าฝิเขมรพบ 1. กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง พบว่า ใช้คำที่มีความหมายว่าฝิ ใช้อัตลักษณ์หรือพฤติกรรมของตัวละครหลัก ใช้ชื่อสถานที่ ใช้วิธีบอกเนื้อหาของเรื่อง และใช้วิธีตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม 2. โครงเรื่องใช้ความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณีมากที่สุด รองลงมาเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 3. แนวคิดพบว่ามีฝิติดกับฝิร้าย 4. เรื่องราวของเรื่องเล่าฝิส่วนใหญ่สะท้อนความรัก รองลงมาเกี่ยวกับความโลภ 5. ตัวละครฝิมีฝิที่ปรากฏตัว และฝิที่ไม่ปรากฏตัว 6. ฉากใช้ฉากที่มีลักษณะทางกายภาพมากที่สุด รองลงมาเป็นฉากเวลา 7. กลวิธีการเล่าใช้แบบผู้เขียนเป็นผู้รู้แจ้งมากที่สุด 8. รูปแบบการดำเนินเรื่องใช้กลวิธีเล่าเรื่องตามปฎิทินมากที่สุด 9. รูปแบบการใช้โวหารใช้บรรยายโวหารและพรรณนาโวหารมากที่สุด โวหารชนิดอื่น ๆ ใช้น้อยมาก 10. รูปแบบการใช้สัญลักษณ์ ใช้ผ่านการตั้งชื่อเรื่อง ใช้ผ่านตัวละคร และวัตถุสิ่งของ

เรื่องเล่าฝิเขมร สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตและสังคมเขมรในด้านต่าง ๆ ผู้ประพันธ์นำเอากลวิธีทางวรรณศิลป์เข้ามาใช้เพื่อดึงดูดความสนใจ โดยใช้กลวิธีการประพันธ์ที่เน้นความเรียบง่ายเพื่อตอบสนองผู้อ่านได้อย่างกว้างขวาง

59114805 : Major EPIGRAPHY IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES

Keyword : Khmer ghosts, ghost stories, Khmer Literature

MR. SAJJAPHOUM LA-OR : SOCIAL REFLECTIONS AND THE PRESENTATION TECHNIQUES OF KHMER GHOST STORIES THESIS ADVISOR : U-TAIN WONGSATHIT, Ph.D.

The objective of this dissertation is to study the social reflections and the presentative techniques of Khmer ghost stories. This project examined the content of one hundred Khmer ghost stories. The Khmer people generally identify ghosts as Khmoc (ghost).

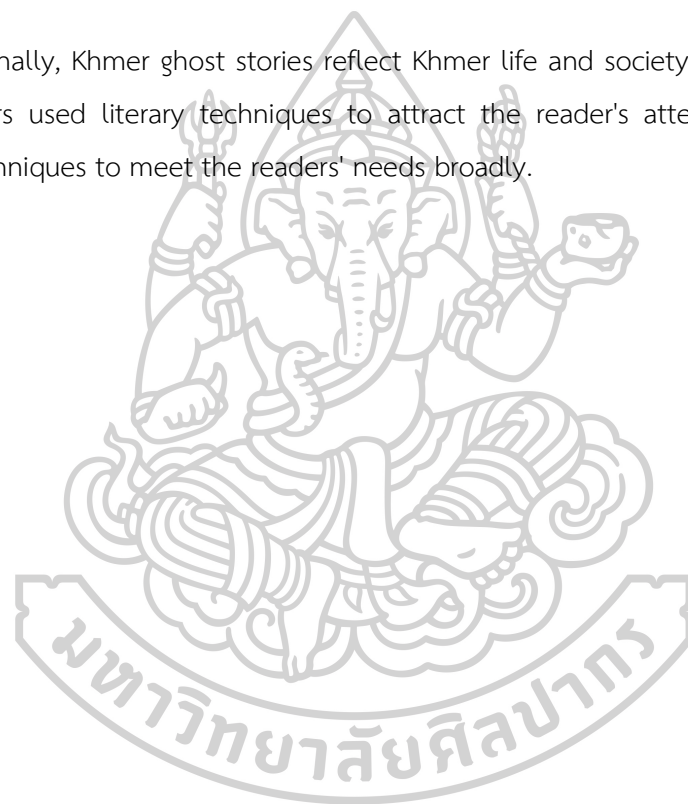
Ghost beliefs in Khmer society can be categorized into three groups, based on the evolution of belief systems. First, the primitive ghost was the group of ghosts in ancient beliefs of Khmer society since prehistoric times. The second category is Buddhist ghosts, or ghosts related to Buddhist influences, such as Sambhavesī (One who is seeking birth), Peta (hungry ghosts) and Asurakāya (demons). Moreover, the third category includes ghosts of cross-cultural influences, spreading through Khmer society following the introduction of modern mass media.

The study of the social reflections in Khmer ghost stories is divided into seven topics. These are: 1. belief and value issues, as Khmer people firmly believe in the ancestor spirits; 2. superstition issues, which can be categorized as protective, helpful, and aggressive spirits; 3. Buddhist issues, as Khmer people believe in the doctrines of causality, and rebirth; 4. traditional and ritual issues, most often relating to the traditions of ordination, marriage, and spirit-related rituals; 5. political issues, including international relations with Siam, Vietnam, and France, as well as internal politics relating to the Khmer Rouge; 6. economic issues, which relate to occupations and the introduction of capital and western culture; 7. social and environmental issues, including any bounds between human with human, human with ghosts, and human to the natural environment.

The study of presentation techniques in Khmer ghost stories revealed several methods. These reveal that 1. stories were titled in various ways, using words having the meaning of ghosts, using words showing the identity or behavior of the protagonist, naming places, describing the plot, and using the title in form of questions; 2. the plot uses

conflict between the protagonist and antagonist, as well as conflict between man and the environment; 3. they consider the concept of having both good and evil spirits; 4. the majority of ghost stories reflect love, with greed being another prominent issue; 5. some ghost characters are visible while others are not; 6. most scenes are physical and arise through time; 7. the author speaks from the perspective of understanding everything as it truly is; 8. continuity patterns mostly follow chronological ordering; 9. rhetorical patterns are mostly narrative and descriptive; 10. literary signs are given through names, characteristics, and objects.

Finally, Khmer ghost stories reflect Khmer life and society in various dimensions. The authors used literary techniques to attract the reader's attention by using simple literary techniques to meet the readers' needs broadly.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อุเทน วงศ์สถิตย์ ที่เป็นทั้งผู้ดูแล ให้แนวทางศึกษา ให้คำปรึกษาเรื่องและให้กำลังใจเสมอมา และ ผศ.ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจากคณาจารย์หลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ รศ. ประยูร ทรงศิลป์ ผู้ให้แนวทางในการแปลและช่วยตรวจสอบคำแปลให้ด้วยความเมตตา และ ผศ.ดร.กังวล คัชชิตมา ผู้ชี้แนวทางในการศึกษาเรื่องเล่าผี และให้ความรู้เรื่องผีในสังคมเขมร ทำให้ผู้วิจัยได้แนวในการสืบค้นเป็นอย่างดี

ในส่วนส่วนตัวบทเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.อรรวรรณ บุญฤทธิ์ ผู้เมตตาให้เรื่องสั้นและนิยายมาเป็นตัวบท ขอขอบพระคุณ ดร.พีภี จุมนอน นักเขียนรางวัลซีไรต์กัมพูชา ผู้จัดส่งเรื่องเล่าผีเขมรมาให้ท่ามกลางสถานการณ์โรคโควิด 19 ระบาดหนัก ทั้งในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา เกี่ยวกับหนังสือเพื่อเสริมมุมมองในการการศึกษานั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณยุวเรศ วุทธิธรรพ์ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ผู้แนะนำหนังสือและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องผี ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้แนะแนวทางและให้ความรู้เพื่อศึกษาวิจัย อาทิ ผศ.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา รศ.ดร.สำเนียง เลื่อมใส ผศ.ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ อาจารย์ ดร.จตุพร โคตรกนก ผศ.ดร.ชัยณรงค์ กลิ่นน้อย ดร.ศิริสาร เหมือนโพธิ์ทอง ดร.ทรงธรรม ปานสกุล และคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี

สำหรับ Abstract ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกนกวรรณ ชัยทัตและ Hunter lan Watson เป็นอย่างสูงที่ช่วยขัดเกลาสำนวนให้เป็นอย่างดี ในส่วนของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่แต่ละคนล้วนมีส่วนช่วยเหลือ แนะนำและให้กำลังใจในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเสมอมา ขอขอบคุณคุณสาวินี ขอนแก่น คุณพัชราพรรณ กะตาทูล คุณวริศรา โกรทินธาคม และคุณนิพัทธ์ แยมเดช

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ชีวิตพ่อชั้น ละอ อ แม่เทือง ปทุมสูติ และ ผศ.ศิวกานท์ ปทุมสูติ ผู้เปลี่ยนชีวิตเด็กท้องทุ่งจรเข้สามพันมาสู่โลกการศึกษา ขอขอบคุณคุณชิวิตสุรีย์รัตน์ ละอ อ ผู้เป็นทั้งผู้ให้กำลังใจ ผู้รับภาระในครอบครัวระหว่างการศึกษา ขอขอบใจลูกสาวปณิสรา ละอ อ และลูกชายณภัทร ละอ อ เด็กดีของพ่อแม่ที่เป็นแรงใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบูรพาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกระดับชั้น

นาย สัจภูมิ ละอ อ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าผีเขมร.....	15
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม.....	19
2.3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ.....	22
บทที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับผีในสังคมเขมร.....	26
3.1 พัฒนาการความเชื่อเกี่ยวกับผีในสังคมเขมร.....	27
3.1.1 กลุ่มผีดั้งเดิม (Primitive Ghosts).....	27
3.1.2 กลุ่มผีจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ (Buddhist Ghosts).....	41

3.1.3 กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก (Cross Culture Ghosts)	58
3.2 ความสำคัญและบทบาทของผีในสังคมเขมร	62
3.2.1 ด้านความมั่นคงทางด้านจิตใจ.....	62
3.2.2 ด้านความมั่นคงของสังคม.....	63
บทที่ 4 ภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร.....	66
4.1 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและค่านิยม	66
4.1.1 ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ	67
4.1.2. ความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือมนุษย์	74
4.1.3 ความเชื่อเรื่องผีตามคติพุทธศาสนา.....	82
4.1.4 ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์.....	96
4.2 ภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา.....	111
4.2.1 ความเชื่อเรื่องพระธรรม คำสอน.....	112
4.2.2 ความเชื่อเรื่องพระสงฆ์	116
4.3 ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม.....	117
4.3.1 ภาพสะท้อนทางสังคมด้านประเพณี.....	117
4.3.2 ภาพสะท้อนทางสังคมด้านพิธีกรรม	123
4.4 ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง.....	126
4.4.1 การเมืองการปกครองระหว่างประเทศ.....	127
4.4.2. การเมืองการปกครองภายในประเทศ.....	128
4.5 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ	130
4.5.2 การเข้ามาของทุนและวัฒนธรรมตะวันตก.....	135
4.6 ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม	136
4.6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน.....	136
4.6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผี	138

4.6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม.....	139
4.6.4.ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม.....	141
4.6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับแหล่งที่มาหากิน.....	143
4.6.6 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับที่อยู่อาศัย.....	145
บทที่ 5 กลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร.....	147
5.1 การนำเสนอเรื่องเล่าตามองค์ประกอบทางวรรณกรรม.....	147
5.1.1. ชื่อเรื่อง (Title).....	147
5.1.3. แนวคิด (Theme).....	160
5.1.4. เรื่องราว (story).....	173
5.1.5 ตัวละคร (character).....	176
5.1.6. ฉาก (setting).....	189
5.2 การนำเสนอเรื่องเล่าด้านวรรณศิลป์.....	197
5.2.1. รูปแบบการเล่าเรื่อง.....	197
5.2.2. รูปแบบการดำเนินเรื่อง.....	200
5.2.3 รูปแบบการใช้โวหาร ภาพพจน์.....	202
5.2.4. รูปแบบการใช้สัญลักษณ์.....	216
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	222
รายการอ้างอิง.....	225
ภาคผนวก.....	231
ประวัติผู้เขียน.....	338

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรง.....	5
ตารางที่ 2 เรื่องเล่าผีประเภทนิทาน.....	7
ตารางที่ 3 เรื่องเล่าผีประเภทนิยาย.....	10
ตารางที่ 4 เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้น.....	10
ตารางที่ 5 ปกหนังสือเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรง.....	231
ตารางที่ 6 ปกหนังสือเรื่องเล่าผีประเภทนิทาน.....	240
ตารางที่ 7 เรื่องเล่าผีประเภทนิยาย.....	252
ตารางที่ 8 เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้น.....	254

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงการศึกษาภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร.....	25
ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงจำนวนผี 3 กลุ่ม.....	59
ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงเพศผีในเรื่องเล่าผีเขมร.....	61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรื่องเล่า (Narrative) พจนานุกรมวรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสภาให้ความหมายว่า “งานเขียนร้อยแก้วหรือร้อยกรองที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ เหตุการณ์นั้น ๆ อาจเกิดขึ้นจริงหรือเป็นเรื่องแต่งขึ้น หรือเป็นผลสืบเรื่องมาจากเหตุการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เรื่องเล่าคือเหตุการณ์ประเภทใดก็ได้ที่นำมาบรรยาย” (ราชบัณฑิตยสภา, 2561: 338) เรื่องเล่าตามความหมายของราชบัณฑิตยสภาเป็นวรรณกรรมประเภทใดก็ได้ ซึ่งความหมายนี้พ้องกับคำในพจนานุกรมภาษาเขมรฉบับพุทธศาสนาบัณฑิตย พ.ศ. 2511 ถึง 3 คำ ได้แก่ คำว่า **រឿងតែង** (เรื่องแต่ง) **រឿងប្រតិដ្ឋ** (เรื่องประติษฐ์) และ **រឿងល្បើក** (เรื่องเลบิก) แสดงให้เห็นว่า เรื่องเล่า ทั้งในภาษาไทยและภาษากัมพูชา มีความหมายสอดคล้องกัน และครอบคลุมทั้งวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองเหมือนกัน อีกทั้งไม่จำกัดชนิดของคำประพันธ์และเนื้อหา ดังนั้นเรื่องเล่าของกัมพูชาจึงรวมถึงวรรณกรรมทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพลง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น ซึ่งในแต่ละประเภทมีลักษณะเด่นต่างกัน

วรรณกรรมเรื่องเล่าของกัมพูชาที่มีความโดดเด่นอย่างมากคือ เรื่องผี เรื่องผีกัมพูชาประเภทเรื่องเพลง **រឿងព្រេង** (นิทานพื้นบ้านกัมพูชา) มีลักษณะเด่นคือ เป็นเรื่องเล่าเก่าแก่เกี่ยวกับตำนานพื้นบ้าน นักวิชาการกัมพูชาอธิบายว่า “เมื่อก่อนเป็นคำพูดจากปากหนึ่งไปอีกปากหนึ่ง มีมาเป็นเวลายาวนานแล้ว” (**សូ មុយហៀង**, 2548: 189) สมัยก่อนถ่ายทอดโดยนักร้อง ผู้เฒ่า และศิลปินแขนงต่าง ๆ ต่อมาคณะกรรมการวัฒนธรรมกัมพูชา โดยสถาบันพุทธศาสนาบัณฑิตยได้รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ และได้จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นภาค ๆ รวม 9 ภาค ได้แก่ ภาคที่ 1 นิทานประกอบสุภาพจิต ภาคที่ 2 นิยายประกอบสุภาพจิต ภาคที่ 3 การตัดสินใจดีความ ภาคที่ 4 นิทานทั่วไป ภาคที่ 5 ตำนานเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ในประเทศกัมพูชา ภาคที่ 6 ตำนานเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ภาคที่ 7 ตำนานเกี่ยวกับสัตว์และรุกขชาติ ภาคที่ 8 เกี่ยวกับประวัติเจ้าพ่อเจ้าแม่ต่าง ๆ ภาคที่ 9 ตำนานเกี่ยวกับที่มาของประเพณีต่าง ๆ

เรื่องเล่าผีเขมรประเภทนิทานมีลักษณะเด่น คือ มีการเล่าเรื่องประกอบภาพ เป็นหนังสือรูปเล่มสวยงามมักจัดพิมพ์เป็น 4 สี บางเล่มมีภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย ลักษณะเนื้อหาโดยรวมมุ่งสอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติชอบ ตัวอย่างวรรณกรรมประเภทนิทานที่เป็นเรื่องผีกัมพูชา เช่น

ខ្មោចទឹក (ដីនំ) ผลงานของ **ឌឹម ដន** (ตีม ฎน) พิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. 2556 และเรื่อง **ខ្មោចដើមចេកដូ** (ដីត្រង់ក្លាយតានី) ผลงานของ **គឹមសុន សុធានី** และ **វ៉ាន សុភ័ក្ត្រ** (คิมสุน สุธานี และวัน สุภักตร) พิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. 2552 เป็นต้น

เรื่องเล่าผีประเภทนิยายมีลักษณะเด่น คือ เนื้อหามักนำเสนอเรื่องราวคนที่เสียชีวิตไปแล้ว กลายเป็นผีกลับมาหลอกหลอน เป็นเรื่องขนาดยาวและเน้นไปที่ผีที่เป็นตัวเอกของเรื่อง การจัดพิมพ์เน้นเนื้อหา ไม่ได้เน้นภาพประกอบ แม้จะมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับเรื่องเล่าประเภทอื่น ๆ แต่นิยายแต่ละเรื่องก็สะท้อนภาพวิถีชีวิต สังคมกัมพูชาในยุคสมัยที่นิยายเรื่องนั้น ๆ เกิดได้เป็นอย่างดี เช่น นิยายเรื่อง **ខ្មោចកំបុតក** (ผีหัวขาด) ผลงานของ **ដិន សុមេធ** (จิน สุเมธ) เรื่องของโจรที่ถูกเจ้าหน้าที่ฆ่าแล้วตัดหัว กลายเป็นผีหัวขาดที่หลอกหลอนชาวบ้าน และบางครั้งก็ช่วยเหลือชาวบ้าน และนิยายเรื่อง **ព្រាយក្រឡាភ្លើង** (พรายกะลาเพลิง) ผลงานของ **សេង តារា** (เสง ตารา) เรื่องของครอบครัวชาวชนบทที่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความยากไร้ เมื่อคลอดลูกปรากฏว่าหมอต้ายายไม่สามารถทำคลอดได้ เพื่อนบ้านช่วยพาไปหาหมอที่โรงพยาบาลแต่เสียชีวิตกลางทาง วิญญาณของเธอเที่ยวหลอกหลอนชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับการตายของเธอ เป็นต้น

เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้นมีลักษณะเด่น คือ เนื้อหาที่มีความทันสมัย ผู้ประพันธ์มักนำเอาเครื่องมือสื่อสารทันสมัยเข้าไปประกอบฉาก และพบในโลกออนไลน์เป็นจำนวนมาก ส่วนที่จัดพิมพ์เป็นหนังสือผู้ประพันธ์มักนำเอาเรื่องสั้นจำนวนหลายเรื่องมารวมจัดพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกัน เช่น **ចង្កៀងនិទានរឿងខ្មោច** (ตะเกียงนิทานเรื่องผี) ผลงานของ **សុខ ច័ន្ទ** (สุข จันผล) นักเขียนรางวัลซีไรต์ เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นเกี่ยวกับเรื่องผี เรื่องลึกลับ เนื้อหาเป็นการนำเอาเรื่องราวเก่า ๆ มาเล่าใหม่ด้วยการสร้างเรื่องและเพิ่มจินตนาการเข้าไปทำให้เป็นเรื่องน่าติดตาม เรื่องสั้นชื่อ **កូនក្រក** (ลูกกรอก) ผลงานของ **នូ ហាច** (นู หาจ) เรื่องของโจรที่ฝ่าท่องภรรยาเพื่อนำเอาทารกซึ่งเป็นสายเลือดของตัวเองออกมาทำพิธีทางไสยศาสตร์เพื่อทำเป็นลูกกรอก ใช้เป็นเครื่องรางป้องกันตัวเองและหลบหนีเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เป็นต้น

เนื่องจากเรื่องเล่าผีเขมรได้รับความสนใจจากคนในสังคม ดังจะเห็นได้จากมีหนังสือเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏบนแผงหนังสือ และในโลกออนไลน์เป็นจำนวนมาก ในแต่ละเรื่องที่คุณประพันธ์สร้างสรรค์ขึ้นมา จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ามีเนื้อหาสะท้อนภาพทางสังคมในช่วงเวลาที่เรื่องเล่าผีเหล่านั้นเกิดขึ้น หรือไม่กี่บันทึกเหตุการณ์บรรยากาศในช่วงเวลาที่เรื่องเล่าผีนั้นเกิดขึ้นอาทิ เรื่อง **(ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ)** ฆีวตพระพุทฺธ บันทิกบรรยากาศยุคกัมพูชาแดงเพียงจะสิ้นอำนาจไป และ

เรื่องเล่าผียังได้สะท้อนภาพต่าง ๆ ทางสังคมออกมา ไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อ ด้านประเพณี ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการดำเนินชีวิตออกมาอีกด้วย

มนสิการ เสงสุวรรณ ได้ศึกษาหัวข้อการศึกษาระบบคำเรียกผีและมโนทัศน์เรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ เมื่อปี พ.ศ. 2557 โดยการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดย วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาพม่า ภาษากัมพูชา และภาษามาลายู จากนั้นเปรียบเทียบความหมายของคำเรียกผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้ง 4 ภาษา และสังเคราะห์ภาพรวมระบบคำเรียกและตีความระบบมโนทัศน์เรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ผลการศึกษาคำเรียกผีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบทั้งหมด 137 คำ มีคำเรียกผีในภาษากัมพูชาจำนวน 35 คำ และยังพบมิติด้านตัวตนของผี มิติความดีร้ายของผี และมิติด้านที่อยู่ของผี

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 อินทร์ เอียด ชาวกัมพูชาได้เสนอวิทยานิพนธ์ หัวข้อ **การศึกษาวิเคราะห์เรื่องการอุทิศส่วนบุญในประเพณีสารทกัมพูชา** จุดประสงค์เพื่อศึกษาการอุทิศส่วนบุญตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในประเพณีสารทกัมพูชา เป็นการวิจัยเอกสาร-พิธีกรรม มีขอบเขตตั้งแต่พุทธกาลถึงปัจจุบัน สรุปผล งานวิจัยว่า ประเพณีทำบุญสารทกัมพูชากำเนิดมาจากศาสนาพราหมณ์เพื่อสังเวยให้แก่ผู้ล่วงลับและประเพณีสารทกัมพูชาเป็นพิธีผสมประสานระหว่างความเชื่อในศาสนาพราหมณ์พุทธและเนยยะตาเข้าด้วยกัน ผลการศึกษาวิจัยของอินทร์ เอียด เน้นไปที่ความเป็นมาและความหมายของประเพณีสารทกัมพูชาหรือภุมบิณฑ์เป็นหลัก ไม่ได้ครอบคลุมภาพสะท้อนทางสังคม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2563 ชาญชัย คงเพียรธรรม ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวรรณกรรมเยาวชนกัมพูชาประเภทเรื่องผีเป็นการศึกษาเฉพาะวรรณกรรมเยาวชนประเภทนิทาน โดยใช้แนวคิดบทบาทหน้าที่มาเป็นแนวในการศึกษา และใช้ข้อมูลนิทานเรื่องผีจำนวน 32 เรื่อง พบว่าการตั้งชื่อเรื่องมักใช้คำว่า คโมจ มานาน้ำคำอื่น ๆ และการเล่าเรื่องส่วนใหญ่เป็นการเล่าเรื่องแบบผู้รู้ วิธีการนี้ทำให้สามารถอธิบายเรื่องได้ทั้งหมด ฉากมักใช้ฉากที่เน้นสภาพแวดล้อม และบทบาทหน้าที่ของเรื่องผีได้แก่การส่งเสริมความรู้ให้คนในสังคม ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

นอกจากการศึกษาทั้ง 3 เรื่อง ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนักวิชาการชาวกัมพูชาศึกษาเรื่องเนยยะตาในปี พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาคือ **ស៊ី លុំ ឡុង** (สุ่ม ฌุมพุง) ศึกษาวิจัยเรื่อง **សិក្សាទេវកថា រឿង អ្នកតាទឹក អ្នកតាក្នុង** (ศึกษาเทวกถา เรื่อง เจ้าพ่อน้ำเจ้าพ่อภูเข่า) ขั้นตอน

การศึกษาเริ่มจากศึกษาความเป็นมาของเรื่อง สังเขปเรื่อง จากนั้นวิจารณ์การดำเนินเรื่องและตัวเรื่อง ผลการศึกษาพบว่าด้านความเชื่อเรื่องเนี่ยะตา ชาวกัมพูชามีมานานแล้วเห็นได้จากเนี่ยะตาต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและตามต้นไม้ ความเชื่อว่าเนี่ยะตาเป็นผู้ดูแลรักษา เนี่ยะตาอยู่ตามธรรมชาติ ความเป็นมาของเนี่ยะตาภูเขา สันนิษฐานว่ามาจากศาสนาฮินดูที่บูชาพระศิวะ เพราะพระศิวะหรือพระอิศวรประทับอยู่บนเขาไกรลาสหรือเรียกกันว่า “ภูเขาสีขาว” พระองค์เป็นเจ้าของภูเขาลูกนี้ หลักฐานการประสมประสานระหว่างเนี่ยะตาภูเขากับความเชื่อทางศาสนาฮินดูนี้ ปรากฏขึ้นที่เขาพนมกุเลนในช่วงที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 สถาปนาเทวราชาและในเรื่องเนี่ยะตาน้ำเนี่ยะตาภูเขา เผยให้เห็นทัศนะเกี่ยวกับมาตาธิปไตยในสังคมกัมพูชา โดยเฉพาะเรื่องให้ความสำคัญกับผู้หญิงคือ ผู้หญิงที่เนี่ยะตาน้ำและเนี่ยะตาภูเขาไปสู่ขอกับตายายและต้องนำเครื่องบรรณาการไปให้ จนกลายมาเป็นธรรมเนียมของกัมพูชาในปัจจุบัน ที่เจ้าบ่าวต้องไปสู่ขอเจ้าสาวแต่งงานและสังคมกัมพูชาก็นับถือว่าผู้หญิงเป็นใหญ่ การศึกษาของ **ศุภินันท์** (สุเมธ ธรรมรุ่ง) แม้จะเป็นการศึกษาเนี่ยะตาแต่ก็เน้นไปที่การตีความจากตัวบทซึ่งผู้ศึกษาเรียกว่าเทวฤๅษีเรื่องเดียวเพื่อชี้ให้เห็นความเชื่อ ความเป็นมาของเนี่ยะตาและรากเหง้าความคิดเรื่องมาตาธิปไตยในสังคมกัมพูชา

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อให้เห็นภาพในสังคมกัมพูชาได้กว้างขวางขึ้นและเห็นมิติระหว่างผีกับคนในสังคมกัมพูชา ผู้วิจัยจึงได้นำเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง มาเป็นตัวบท โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร และเพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร โดยใช้กรอบแนวคิดด้านภาพสะท้อนทางสังคม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร
2. เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเรื่องเล่าผีเขมรในวรรณกรรมประเภทเรื่องเพรง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้นที่มีผีเป็นตัวละครสำคัญจำนวน 100 เรื่อง เรียงลำดับตามประเภทและอักษรกัมพูชา ดังในตารางต่อไปนี้

តារាងទី 1 រឿងទៅដីប្រភេទរឿងពេរ

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	ចំណុច	ទីកន្លែង
1.	ដើមកំណើតអ្នកតា	ដំណើរការនិយមន័យ	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 63-67.
2.	ប្រវត្តិអ្នកតាឃ្លាំងម៉ឺង	ប្រវត្តិរឿងនិយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 1-13.
3.	ព្រះគណេស	ព្រះគណេស	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 88-95.
4.	អ្នកតាកងជុំ	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 14-16.
5.	អ្នកតាកងដៃក	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 85-87.
6.	អ្នកតាក្រហមក	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 73-77.
7.	អ្នកតាគណេស	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 27-28.
8.	អ្នកតាជំនារម៉ៅ	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 78-84.
9.	អ្នកតាតន់	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 127-134.
10.	អ្នកតាតាចង	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 116-118.
11.	អ្នកតាតានុង	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 119-121.
12.	អ្នកតាតាលាក់	និយមន័យក្នុងទីក្រុង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ ល. 114-115.

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	គំរូ	ទីកន្លែង
13.	អ្នកតាតាស្រីនិងយាយ បុស	និយមតាតាស្រីនិងយាយបុស	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ ន. 68-72.
14.	អ្នកតាត្រដោល	និយមតាត្រដោល	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8ន. 20-22.
15.	អ្នកតាទូលស្ទឹង	និយមតាទូលស្ទឹង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 29-32.
16.	អ្នកតាទ្វារស្រុក	និយមតាទ្វារស្រុក	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 40-42.
17.	អ្នកតាបាពាល	និយមតាបាពាល	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 43-45.
18.	អ្នកតាបេង	និយមតាបេង	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 61-62.
19.	អ្នកតាព័ន្ធសាទ្ធិ	និយមតាព័ន្ធសាទ្ធិ	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 122-126.
20.	អ្នកតាពុំសែន	និយមតាពុំសែន	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 23-26.
21.	អ្នកតាក្នុងដី	និយមតាក្នុងដី	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 37-39.
22.	អ្នកតាម៉ឺន-គង់	និយមតាម៉ឺន-គង់	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8ន. 17-19.
23.	អ្នកតាមហេសក្ខ ឬ អ្នកតាមាតតិត	និយមតាមហេសក្ខ ឬ អ្នកតាមាតតិត	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 57-60.
24.	អ្នកតាមេសនៅស្រុក បាភ្នំ	និយមតាមេសនៅស្រុក បាភ្នំ	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 52-56.
25.	អ្នកតាយាយខ្មៅ	និយមតាយាយខ្មៅ	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 33-36.

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	គំរូ	ទីកន្លែង
26.	អ្នកតាយាយង្គន	និយមតាយាយង្គន	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 96-101
27.	អ្នកតាសិង្គនិងអ្នកតា ព្រះគន្ធី	និយមតាសិង្គនិងអ្នកតា ព្រះគន្ធី	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 46.
28.	អ្នកតាសំពៅឆ្លាយ	និយមតាសំពៅឆ្លាយ	ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 47-51.

តារាងទី 2 រឿងរ៉ាវព្រេងនិទាន

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	គំរូ	ទីកន្លែង
1	កញ្ចក់បុរាណ	កញ្ចក់បុរាណ	https://ismilemaz.com
2	កោះប្រេត	កោះប្រេត	សៀវភៅរឿង កោះប្រេត
3	ខ្ទមខ្មោច	កញ្ចក់បុរាណ	សៀវភៅរឿង ខ្ទមខ្មោច
4	ខ្មោចចង់ស៊ីកាមេក	ខ្មោចចង់ស៊ីកាមេក	សៀវភៅខ្មោចចង់ស៊ី កាមេក
5	ខ្មោចចង់បរិញ្ញា	ខ្មោចចង់បរិញ្ញា	សៀវភៅរឿង ខ្មោច ចង់បរិញ្ញា
6	ខ្មោចចង់ស៊ីសាំងរិច	ខ្មោចចង់ស៊ីសាំងរិច	សៀវភៅរឿង ខ្មោច ចង់ស៊ីសាំងរិច
7	ខ្មោចចូលក្រឡ	ខ្មោចចូលក្រឡ	សៀវភៅរឿង ខ្មោច ចូលក្រឡ
8	ខ្មោចដណ្តើមផ្ទះនៅ	ខ្មោចដណ្តើមផ្ទះនៅ	ghostlegend. blogspot.com
9	ខ្មោចដើមភ្នែក	ខ្មោចដើមភ្នែក	សៀវភៅរឿង ខ្មោច ដើមភ្នែក
10	ខ្មោចដើមចេកដូ	ខ្មោចដើមចេកដូ	សៀវភៅរឿង ខ្មោច

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	ប្រភេទ	ប្រភព
			គេហទំព័រ
11	ខ្មោចដើមឫស្សី	ដីកខ្លៅ	សៀវភៅរឿង ខ្មោចដើមឫស្សី
12	ខ្មោចតាចេង	ដីតាទេង	សៀវភៅរឿង ខ្មោចតាចេង
13	ខ្មោចទឹក	ដីទឹក	សៀវភៅរឿង ខ្មោចទឹក
14	ខ្មោចយក្ខនិងកូនក្មេងតូច	ដីយក្ខនិងកូនក្មេងតូច	http://5000-years.org/kh/
15	ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ	ដីវត្តព្រះពុទ្ធ	សៀវភៅរឿង ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ
16	ខ្មោចលងអាចារ្យ	ដីលងអាចារ្យ	សៀវភៅរឿង ខ្មោចលងអាចារ្យ
17	ខ្មោចអូសក្តារមឈូស	ដីកាកក្រណាត់	សៀវភៅរឿង ខ្មោចអូសក្តារមឈូស
18	ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច	ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច	សៀវភៅរឿង ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច
19	ឆ្កែមើរឃើញខ្មោច	ឆ្កែមើរឃើញខ្មោច	សៀវភៅរឿង ឆ្កែមើរឃើញខ្មោច
20	ដង្ហោខ្មោច	ដង្ហោខ្មោច	សៀវភៅរឿង ដង្ហោខ្មោច
21	ដើមស្វាយធំ	ដើមស្វាយធំ	https://www.facebook.com/
22	បិសាចកណ្តាលក្រុងព្រៃនគរ	បិសាចកណ្តាលក្រុងព្រៃនគរ	សៀវភៅរឿង បិសាចកណ្តាលក្រុងព្រៃនគរ
23	ប្រពន្ធខ្ញុំខ្មោច	ប្រពន្ធខ្ញុំខ្មោច	សៀវភៅរឿង ប្រពន្ធខ្ញុំខ្មោច
24	ប្រេតស៊ីកូនម្តង៧ ²⁵	ប្រេតស៊ីកូនម្តង៧ ²⁵	https://5000years.org/en/

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	ប្រភេទ	ប្រភព
25	ទូលកប់ខ្មោច	រឿងរ៉ាវ	សៀវភៅរឿង ទូលកប់ខ្មោច
26	ព្រលឹងចងពៀរ	វិទ្យាសាស្ត្រវិទ្យា	សៀវភៅ រឿង ព្រលឹងចងពៀរ
27	ក្រយកន្ទោងខៀវ	ប្រយោគប្រយោគ	សៀវភៅ រឿង ក្រយកន្ទោងខៀវ
28	ក្រយដើមខ្នុរ	ប្រយោគប្រយោគ	សៀវភៅ រឿង ក្រយដើមខ្នុរ
29	ក្រយដើមស្វាយ	ប្រយោគប្រយោគ	https://www.facebook.com/
30	ព្រលឹងទារមណ្ឌល	វិទ្យាសាស្ត្រវិទ្យា	សៀវភៅ រឿង ព្រលឹងទារមណ្ឌល
31	ផ្លូវតូចជើងកប	ប្រយោគប្រយោគ	សៀវភៅ រឿង ផ្លូវតូចជើងកប
32	ភូមិខ្មោចតែហោង	រឿងរ៉ាវ	សៀវភៅ រឿង ភូមិខ្មោចតែហោង
33	មនុស្សនិងខ្មោច ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា	រឿងរ៉ាវ	សៀវភៅ រឿង មនុស្សនិងខ្មោច ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា
34	មេខ្មោចអស្ចារ្យ	រឿងរ៉ាវ	សៀវភៅរឿងមេខ្មោចអស្ចារ្យ
35	យាយអាប	ប្រយោគប្រយោគ	សៀវភៅរឿងយាយអាប
36	សេដ្ឋីកំណាច់ចាញ់ប្រាជ្ញាមាណព	រឿងរ៉ាវ	សៀវភៅរឿង សេដ្ឋីកំណាច់ចាញ់ប្រាជ្ញាមាណព

តារាងទី 3 រឿងទេវតាដ៏ប្រភេទនិយាយ

លំដាប់	ឈ្មោះរឿងទេវតាដ៏	គំរូ	ទីកន្លែង
1	ខ្មោចកំបុតក	ដីអ្នកខាត	សៀវភៅរឿង ខ្មោចកំបុតក
2	ខ្មោចព្រាយអសុរកាយ	ដីអ្នកខ្វះខាត	សៀវភៅរឿង ខ្មោចព្រាយអសុរ កាយ
3	បិសាចស្នេហា	បិសាចស្នេហា	សៀវភៅរឿង បិសាចស្នេហា
4	ព្រាយក្រឡាភ្លើង	អ្នកខ្វះខាត	សៀវភៅរឿង ព្រាយក្រឡាភ្លើង
5	វិមាសន្ទូលស្លែង	ទឹកដីនៃពិភពលោក	សៀវភៅរឿង វិ មាសន្ទូលស្លែង

តារាងទី 4 រឿងទេវតាដ៏ប្រភេទរឿងរ៉ាវ

លំដាប់	ឈ្មោះរឿងទេវតាដ៏	គំរូ	ទីកន្លែង
1	ការស្តាប់របស់អ្នកអាន រឿងខ្មោច	ការស្តាប់របស់អ្នកអាន រឿងខ្មោច	https://yubrunthut. wordpress.com/the- death-website/
2	កូនក្រក	កូនក្រក	សៀវភៅរឿងខ្លី កូនក្រក
3	កូនស្អាតទេម៉ាក?	កូនស្អាតទេម៉ាក?	https://yubrunthut. wordpress.com/
4	កង្កែបខ្មោច	កង្កែបខ្មោច	https://yubrunthut.wo rdpress.com/
5	ខ្មោចក្នុងបន្ទប់ជួល	ខ្មោចក្នុងបន្ទប់ជួល	http://ghost-777. blogspot.com/

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	គំរូ	ទីកន្លែង
6	ខ្មោចចាំកំណប់	ដីដើរសម្បត្តិ	http://ghostlegend.blogspot.com/
7	ខ្មោចទាររូប	ដីព្រៃ	https://enovel.sabay.com/
8	ខ្មោចពេស្យា	ដីពេស្យា	http://www.kohtmey.com/
9	ខ្មោចអាបារាំង	ដីខ្មែរ	http://rgs2016.blogspot.com
10	ចង្កៀងនិទានរឿងខ្មោច	ព្រឹត្តិបត្រនិទានរឿងខ្មោច	សៀវភៅរឿងខ្មែរ ចង្កៀងនិទានរឿង ខ្មោច
11	ហានសួគ៌លោកិយ	ស្ថានភាពលោកិយ	សៀវភៅរឿងខ្មែរ ចង្កៀងនិទានរឿង ខ្មោច
12	ទាយាទខ្មោច	ទាយាទខ្មែរ	សៀវភៅរឿងខ្មែរ ក្របមណៈ
13	ទឹកក្រូចខ្មោច	ទឹកក្រូច	សៀវភៅរឿងខ្មែរ ចង្កៀងនិទានរឿង ខ្មោច
14	បានខ្មោចជួយ	បានជួយ	http://ghostlegend.blogspot.com/
15	ប្រេតបង្ហាញខ្លួន	ប្រេតប្រាកដ	http://ghost-777.blogspot.com/
16	ផ្ទះខ្មោចសណ្ឋិត	ផ្ទះខ្មែរ	សៀវភៅរឿងខ្មែរ ក្របមណៈ
17	ផ្ទះចាស់	ផ្ទះចាស់	https://enovel.sabay.com/
18	ផ្លូវខ្មោចលង	ផ្លូវខ្មែរ	https://www.tnaot.co

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	ប្រភេទ	ទីកន្លែង
			m/km/
19	ផ្លែដើមអម័ន	ប្រយោគប្រាសាទ	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
20	ពាក្យសន្យា	គំនិត	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
21	ព្រលឹងខ្មោចពីក្តីកំព្វទ័រ	វិទ្យាសាស្ត្រកុមារ	https://vathanakkhmer.wordpress.com/
22	ព្រលឹងខ្មោចអនាម	វិទ្យាសាស្ត្រសាស្ត្រ	https://m.dragonrest.net/ghost-tales
23	ព្រាយបំពេកូន	ប្រយោគប្រាសាទ	https://slotpoipet88.video.blog/
24	ភ្លេច	ស្នេហា	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
25	មន្តស្នេហា	មន្តស្នេហា	http://khmerktizz.blogspot.com/
26	ម្រីក្សរមែនគេឱ្យបង្កទៅសម្លាប់ខ្លួន!!	មត៌ក មានករណីឱ្យទៅសម្លាប់ខ្លួន	https://www.facebook.com/shortstorykh/
27	វិញ្ញាណ	វិញ្ញាណ	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
28	វិញ្ញាណទាយខ្មោចអាប	វិញ្ញាណទាយខ្មោចអាប	http://www.kohtmey.com/
29	ស្រមោល ម្កាត់ប្រាណ	ទេវតាវិញ្ញាណ	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
30	អាវខ្មោច	ស្នេហា	សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ
31	អ្នកជិះសេះ	អ្នកជិះសេះ	https://yubrunthut.wordpress.com/the-death-website/

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำว่า “เรื่องเล่า” ในวิทยานิพนธ์นี้หมายถึง เรื่องเล่าผีของประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีในเรื่องเล่า 4 ประเภทคือ เรื่องเพลง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น
2. การระบุชื่อเรื่องเล่าผี ในบทที่1-3 ผู้วิจัยใช้วิธียกชื่อภาษากัมพูชาไว้ด้านหน้า ตามด้วยเครื่องหมายวงเล็บ ที่มีคำแปลอยู่ด้านใน ตัวอย่าง เช่น **ក្តាបខ្មៅ** (เรือผี) ส่วนบทที่ 4 – 6 ใช้คำแปล เช่น เรือผี
3. การแปลชื่อเฉพาะกรณีมีคำเทียบในภาษาไทย ใช้คำในภาษาไทย กรณีไม่มีคำเทียบในภาษาไทยผู้วิจัยใช้วิธีถอดรูปตามระบบพจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุมานราชธน ตัวอย่างเช่น **ฉិន สุเมธ** (จิน สุเมธ)
4. ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้พุทธศักราชเป็นหลัก

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. การสำรวจข้อมูล
 - 1.1 สำรวจข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเภทต่าง ๆ
 - 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลต้นฉบับภาษากัมพูชา
 - 2.3 แปลข้อมูลต้นฉบับจากภาษากัมพูชาเป็นภาษาไทย
 - 2.4 จัดหมวดหมู่ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ศึกษากลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

4. สรุปและอภิปรายผล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร
2. ทำให้ทราบถึงกลวิธีการนำเสนอเรื่องเล่าผีเขมร
3. ทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางความเชื่อของสังคมกัมพูชา ผ่านเรื่องเล่าผีเขมร
4. เพื่อเป็นฐานข้อมูลเรื่องผีกัมพูชาสำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังต่อไปนี้ 1. งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องผี 2. งานวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนทางสังคม และ 3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลวิธีการนำเสนอ ดังนี้

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าผีเขมร

ประยูร ทรงศิลป์ (2540) แปลเรื่อง **เพลงภาค 8** เนื้อหาในภาคนี้มีเรื่องเนี่ยะตาหรือผีเจ้าพ่อเจ้าแม่ทั้งสิ้น 29 เรื่อง เอกสารนี้คณะกรรมการวัฒนธรรมเขมรรวบรวมไว้ทั้งหมด 9 ภาค เฉพาะในภาคที่ 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับผีเจ้าพ่อเจ้าแม่ แสดงถึงความเชื่อเรื่องผีในสังคมเขมรที่เล่าต่อ ๆ กันมาช้านาน ก่อนมีการจัดบันทึกและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ผลงานแปลของประยูร ทรงศิลป์ จึงเป็นเอกสารอ้างอิง เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาเป็นอย่างดี

Didier Bertrand (2544) เสนอบทความเรื่อง **“บารมี” สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ครองกัมพูชา "Boramey" Spirits Possessing Cambodian Medium** โดยใช้เกณฑ์การศึกษาประวัติศาสตร์ พบว่าบารมีเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี - สันสกฤต คือมาจากคำว่า “ทศบารมี” ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นทางสายหนึ่งของการเข้าสู่นิพพานตามความคิดทั่วไปของชาวกัมพูชา ชาวกัมพูชาเรียกสั้น ๆ ว่า “บารมี” มีความหมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคำนี้ยังนำมาใช้เรียกคนเข้าทรงว่าครุบารมี ทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อระหว่างมนุษย์กับผี ในประเทศกัมพูชามีครุบารมีถึง 10,000 คน คนเหล่านี้ชาวกัมพูชาใช้เป็นสื่อกลางในการสอบถามปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข ผู้ศึกษาชี้ให้เห็นบทบาทของครุบารมี ที่มีอิทธิพลต่อชาวกัมพูชา ในฐานะเป็นผู้ที่ตอบสนองความต้องการของชาวบ้านเมื่อเกิดความเดือดร้อน โดยผ่านพิธีกรรมซึ่งมีเพลงประกอบการอัญเชิญเทพมาเข้าทรง เพื่อบอกสาเหตุการเจ็บป่วยของผู้คนและการรักษา เทพที่มาเข้าทรงมีทั้งสัตว์และเทพจากศาสนาพราหมณ์ คนเข้าทรงมีทั้งชายและหญิง และมักอิงอยู่กับนักบวชทางพระพุทธศาสนา มักนุ่งขาวห่มขาวมักถือศีล 8 หรือศีล 10 ครุบารมีมักกล่าวถึงสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น เมืองพระนคร เมืองละแวก เทพที่มาเข้าทรงมักเป็นคนที่ปรากฏอยู่ในตำนานที่สามารถดึงดูดความน่าเชื่อถือได้ สิ่งเหล่านี้เป็นพัฒนาการของเวทย์มนตร์ในโลกวัตถุนิยม เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

แสงดาว วัฒนาพร (2545) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ความเชื่อเรื่องผีในชุมชนชนบทภาคเหนือ** จุดประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผีในสังคมชนบทภาคเหนือ จากการศึกษาพบว่าความเชื่อของคนแต่ละชุมชนสะท้อนให้เห็นระบบคิด โลกทัศน์ ภูมิปัญญา และวิถีปฏิบัติของผู้ที่เป็นเจ้าของความเชื่อนั้น ๆ ปรากฏการณ์จะออกมาในรูปแบบพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ความเชื่อเรื่องผีเป็นการนำมาใช้ในการควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะคนมีความเชื่อเรื่องผีก็จะเกิดความกลัว ทำให้ความเชื่อมีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน การศึกษาของแสงดาว สามารถใช้เป็นแนวทางการศึกษาความเชื่อเรื่องผีในถิ่นอื่น ๆ ของประเทศไทย และในวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างวัฒนธรรมความเชื่อของคนในสังคมเขมรได้

ศุภลักษณ์ ปัญญา (2553) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาบทบาทของผีในนิทานพื้นบ้านล้านนา** มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมนิทานเรื่องผีในล้านนา โดยนำทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของ William Bascom มาใช้ทั้ง 4 บทบาทหน้าที่ คือ 1. เป็นทางออกสำหรับความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม 2. การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม 3. ถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรมในสังคม และ 4. สร้างอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าผีเป็นมรดกวัฒนธรรมของชาวล้านนา แยกประเภทโดยอาศัยพฤติกรรมหลักของผีได้ 9 กลุ่ม คือ ผีบรรพบุรุษ ผีอารักษ์และผีเจ้านาย ผีสิง ผีป่าผีห้วย ผีชีโลงชีลัก ผีทำนายและการละเล่น ผีง้าวคนหลิว (ผีโงคนฉลาด) ผีอธิบายเหตุ และผีฟัวผีเมีย ส่วนบทบาทของผีล้านนาพบ 4 ประการ ตามแนวคิดของวิลเลียม บาสคอม

Lisa J. Arensen (2555) เสนอบทความเรื่อง **The State of Local Cosmologies in Northwest Cambodia in the Aftermath of War** โดยใช้พื้นที่หมู่บ้าน Reaksmei Songha อำเภอรัตนมณฑล จังหวัดพระตะบอง ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชาเป็นที่ศึกษา หมู่บ้านแห่งนี้เคยเป็นสมรภูมิสู้รบมาก่อน ภูมิประเทศเป็นป่าเขาที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ วิถีชีวิตชาวบ้านผูกพันอยู่กับความเชื่อเรื่อง Neakta Prey (เนียะตาไพร) พบว่า เนื่องจากชาวบ้านพบกับสงครามที่โหดร้าย เมื่อสิ้นสงครามก็ต้องเผชิญกับวิญญาณที่น่ากลัว และป่าไม้ก็เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งน่ากลัวทั้งโจรผู้ร้ายและเป็นสถานที่ที่คนหนีเข้าไป ในส่วนของที่ดินเป็นมรดกของชาวบ้านที่ก็มีการสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ แต่ป่านั้นใครจะเข้าไปก็ได้ ในหมู่บ้านมีวัดทางพุทธศาสนา และมีเนียะตาเป็นที่เคารพ ชาวบ้านแบ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เฝ้ารักษาเป็น 2 อย่าง คือ เนียะตารักษาบ้านและเนียะตาที่รักษาป่า เนียะตาผู้พิทักษ์ป่าจะดุและมีพลังมากกว่า สามารถทำร้ายมนุษย์ที่ละโมภได้ คนต้องเคารพป่า ความเชื่อดังกล่าว ยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ในพิธีกรรมของชาวบ้าน

Jeffrey Hays (2557) เสนอบทความเรื่อง **Old Religions, Superstitions, Ghosts. Magical Tattoos and Funerals In Cambodia** โดยใช้แนวคิดสัญญะพบว่า ชาวกำพูชาเชื่อเรื่องวิญญาณและอำนาจเหนือธรรมชาติและเรื่องโชคลาง และมีความเชื่อเรื่องผีหลายประเภท ผีบางชนิดมีความโหดร้าย โดยเฉพาะผีที่ตายผิดธรรมชาติ มีความเชื่อว่ารักษามีความชั่วร้ายและมักเป็นหญิง เชื่อเรื่องเนี่ยตาว่าเป็นวิญญาณผู้ปกครอง เชื่อว่ามีจุมเนียงเผติยะห์เป็นผีรักษาบ้าน เชื่อว่าเมบาเป็นผีบรรพบุรุษ เมรีญก้องเวียลเป็นผีรักษาสัตว์ และวิญญาณทั้งหมดเหล่านี้ ต้องได้รับความเคารพอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะจุมเนียงเผติยะห์และเมรีญก้องเวียลต้องแสดงความเคารพด้วยการให้อาหาร หากไม่มีอาหารวิญญาณอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้นำมาดูแลได้ ในความเชื่อเรื่องผี ชาวบ้านมีความอ่อนไหวต่อพลังและความต้องการของโลกวิญญาณ ทำให้เมื่อยามเจ็บไข้ก็ต้องหาหมอผีมารักษาคนป่วย เมื่อมีคนตายงานศพในกำพูชาเป็นงานรื่นเริงที่บางครั้งเกิดขึ้นสองปีหลังจากที่มีคนเสียชีวิต เมื่อศพถูกขุดขึ้นมาเพื่อเผา เครื่องเช่นไห้วจะถูกจัดทำขึ้นภายใต้ป้ายที่มีรูปร่างเหมือนจระเข้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณที่จากไปและครอบครัวจะฉลองกันด้วยการเลี้ยงอาหาร ศพถูกเผาด้วยไม้จันทน์ และจุดดอกไม้ไฟ ตะไลฟงสู่บนท้องฟ้า

Matthew O'Lemmon (2557) เสนอบทความเรื่อง **Spirit cults and Buddhist practice in Kep Province, Cambodia** เป็นการศึกษาความเชื่อเรื่องวิญญาณโดยศึกษาจากเนี่ยตา เก็บข้อมูลจากการปฏิบัติต่อเนี่ยตาของชาวบ้าน และการทำพิธีกรรมที่วัด เป็นการศึกษาแนวข้อมูลเชิงชาติพันธุ์วรรณา พบว่าการทำลายล้างศาสนาพุทธของเขมรแดงทำให้เกิดการสูญเสียผู้เชื่อชาวพุทธศาสนาไป เมื่อสิ้นสุดสงครามชาวกำพูชาจึงหันไปหาประเพณีที่เก่าแก่มากขึ้น โดยหันไปให้ความเชื่อในพลังเนี่ยตา ในสังคมกำพูชาทุกวันนี้ชาวเขมรจำนวนมากพึ่งพาเนี่ยตามากกว่าศาสนาพุทธ แม้แต่วัดในท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เขมรแดงทำลายล้างก็ให้ความสำคัญกับเนี่ยตา และยังพบว่า ช่วงที่ชาวเขมรสู้รบกับเวียดนามในป่า ทหารของเขมรก็มีการสร้างศาลเนี่ยตาไว้ตามป่าเขา สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวกำพูชาแนบแน่นอยู่กับเนี่ยตาซึ่งมีบทบาทเป็นผีบรรพบุรุษและผีอารักษ์คุ้มครองบ้านเมือง

มนสิการ เสงสุวรรณ (2557) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาาระบบคำเรียกผีและมนต์ศน์เรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์** วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาพม่า ภาษาเขมร และภาษามาลายู เปรียบเทียบความหมายของคำเรียกผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ภาษาดังกล่าว และสังเคราะห์ภาพรวมระบบคำเรียกผีและตีความมนต์ศน์เรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่ามีคำเรียกผีในภาษากำพูชา 35 คำ พร้อมอธิบายความหมายของผีแต่ละชนิด

อินทร์ เอียต (2558) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์เรื่องการอุทิศส่วนบุญใน **ประเพณีสารทเขมร** เพื่อศึกษาการอุทิศส่วนบุญตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทใน ประเพณีสารทเขมร เป็นการวิจัยเอกสารและพิธีกรรม ตั้งแต่พุทธกาลถึงปัจจุบัน เก็บข้อมูลจากคัมภีร์ พระไตรปิฎกและอรรถกถา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตีความ ผลการวิจัยพบว่า การทำบุญอุทิศส่วน กุศลในพระพุทธศาสนานั้นได้ประโยชน์ คือ ได้อุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับ ส่งเสริมให้เกิดการ สร้างกุศลทางกาย วาจาและใจ ต้นธารประเพณีทำบุญสารทเขมรกำเนิดมาจากศาสนาพราหมณ์เพื่อ สั่งเวทย์ให้แก่ผู้ล่วงลับ และพบว่าประเพณีสารทเขมรเป็นพิธีผสมผสานระหว่างความเชื่อในศาสนา พราหมณ์พุทธและเนยยะตาเข้าด้วยกัน

ស៊ី លុំឡុង (2562) เสนอผลงานวิจัยเรื่อง **សិក្សាទេវកថា រឿង អ្នកតា ទឹក អ្នកតាភ្នំ** (ศึกษาเทวกถา เรื่อง เจ้าพ่อน้ำเจ้าพ่อกูเขา) ขั้นตอนการศึกษาเริ่มจากศึกษา ความเป็นมาของเรื่องโดยสังเขป แล้ววิจารณ์การดำเนินเรื่องและตัวละคร ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อ เรื่องเนยยะตาชาวเขมรมีมานาน ชาวเขมรตั้งแต่โบราณเชื่อว่าเนยยะตาเป็นผู้ดูแลรักษาและอยู่ตาม ธรรมชาติ ความเป็นมาของเนยยะตาภูเขา สันนิษฐานว่ามาจากศาสนาฮินดูที่บูชาพระศิวะ เพราะพระ ศิวะหรือพระอิศวรประทับอยู่บนเขาไกรลาส พระองค์เป็นเจ้าของภูเขากูเขา หลักฐานการผสมผสาน ระหว่างเนยยะตาภูเขากับความเชื่อทางศาสนาฮินดูนี้ ปรากฏขึ้นที่เขาพนมกุเลนในช่วงที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 สถาปนาเทวราช และในเรื่องเนยยะตาน้ำเนยยะตาภูเขาเผยให้เห็นถึงทัศนะ ประเพณีที่ฝ่าย ชายต้องสูก่อฝ่ายหญิง

ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม (2563) เสนอผลงานวิจัยเรื่อง **การศึกษาวรรณกรรมเยาวชนเขมร ประเภทเรื่องผี ศึกษาเฉพาะวรรณกรรมเยาวชนประเภทนิทาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการ สร้างความสยองขวัญ และบทบาทหน้าที่ของวรรณกรรมเยาวชนประเภทเรื่องผีที่มีต่อสังคม โดย แนวคิดบทบาทหน้าที่ของ William Bascom โดยนำข้อมูลจากนิทานเรื่องผีจำนวน 32 เรื่อง จาก การศึกษาพบว่า การตั้งชื่อเรื่องมักใช้คำว่า โคมอง มานาน้ำคำอื่น ๆ และการเล่าเรื่องส่วนใหญ่เป็น การเล่าเรื่องแบบผู้รู้ วิธีการนี้ทำให้สามารถอธิบายเรื่องได้ทั้งหมด ฉากมักใช้ฉากที่เน้นสภาพแวดล้อม และบทบาทหน้าที่ของเรื่องผีได้แก่ส่งเสริมความรู้ให้คนในสังคม ให้ความสนุกสนานและเป็น กระบวนการขัดเกลาทางสังคม**

Anne Yvonne Guillou (2563) เสนอบทความเรื่อง **Khmer Potent Places: Pāramī and the Localisation of Buddhism and Monarchy in Cambodia** โดยใช้แนวคิดแบบ ชาติพันธุ์วรรณา เขตพื้นที่การศึกษาคือโพธิสัตว์ ในประเทศกัมพูชา ซึ่งเต็มไปด้วยสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สถานที่เหล่านั้นมีพลังทางด้านดีและร้ายในชุมชน พบว่าสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีทั้งต้นไม้ ก้อนหินและจอม

ปลวก ส่วนศาลตากลางเมืองเป็นสถานที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับกษัตริย์เขมรสมัยหลังพระนคร เป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อแผ่นดินกัมพูชา เป็นที่เคารพนับถือของคนกัมพูชารุ่นต่อมา การศึกษาของ Anne Yvonne Guillou เป็นการศึกษาด้านความเชื่อของชาวเขมรด้านพลังศักดิ์สิทธิ์ของเนียะตา ซึ่งสามารถนำแนวมาศึกษาเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรงได้

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม

ประไพ ศรีสุข (2541) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องสั้นและนวนิยายของชาติ กอบจิตติ** โดยศึกษาจากผลงานของชาติ กอบจิตติ ที่สร้างสรรค์ขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2512-2536 ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้น 30 เรื่อง และนวนิยาย 5 เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมไทยที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายของชาติ กอบจิตติ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมของ Wellek and Warren ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเมืองสะท้อนนักการเมืองเผด็จการ ไม่จริงจังในการทำงาน ด้านเศรษฐกิจสะท้อนชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่สามารถเลือกอาชีพได้ ด้านการศึกษาสะท้อนเด็กยากจนขาดโอกาสทางการศึกษา ด้านสังคมสะท้อนความแตกแยกในครอบครัว การศึกษาของประไพ ศรีสุข ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเกณฑ์การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม ในเรื่องเล่าผีเขมรได้

วิชุกร ทองหล่อ (2548) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **เพลงสมัยนิยมเขมร: ภาษาและภาพสะท้อนวัฒนธรรม** โดยศึกษาเนื้อหาของเพลงเขมรจำนวน 390 เพลง เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเพลงเขมรสมัยนิยม ด้านเนื้อหาจินตภาพและการใช้ภาษาในบทเพลง และภาพสะท้อนวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการศึกษาวรรณกรรมแบบโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าพัฒนาการของเพลงเขมรสมัยนิยมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา เนื้อหาของเพลงมี 6 ลักษณะ คือ เกี่ยวกับความรัก ให้แง่คิดพรรณนาสถานที่ ให้ความสนุกสนาน เกี่ยวกับประเพณีเทศกาล เพลงเหล่านี้มีสำนวนโวหาร และการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ และสะท้อนวัฒนธรรมเขมรใน 6 ลักษณะ คือ ความเชื่อ ค่านิยมประเพณี การละเล่น ลักษณะหญิงชาย การงานอาชีพ และระบบนิเวศ การศึกษาของวิชุกร ทองหล่อ เป็นการศึกษาวรรณกรรมเพลงเขมรและศึกษาทั้งภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการแต่ง ผู้ศึกษาวิจัยจึงสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาได้

ปาร์ค เกียง อีน (2549) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี** มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เห็นวิถีชีวิต ประเพณี แนวคิด และความเชื่อของชาวเกาหลี โดยศึกษาจากนิทานพื้นบ้านเกาหลีจำนวน 100 เรื่อง ใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมของยุพดี จรรย์ยานนท์ และธำรง กาญจนธานีมาเป็นแนวทางการวิจัยมีด้าน วิถีชีวิต

ประเพณี แนวคิด และความเชื่อ ผลการศึกษาพบว่านิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพประเพณีการเกิด ประเพณีการสมรส ประเพณีการตาย และประเพณีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ด้านแนวคิด นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพแนวคิดเรื่องความกตัญญู แนวคิดเรื่องความเมตตากรุณา แนวคิดเรื่องความเฉลียวฉลาด แนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์ แนวคิดเรื่องการเชื่อฟังแนวคิดเรื่องการเสียสละ แนวคิดเรื่องความกล้าหาญ แนวคิดเรื่องความพอเพียง แนวคิดเรื่องการมีมารยาท แนวคิดเรื่องความบริสุทธิ์ของสตรี แนวคิดเรื่องความรักพี่น้อง แนวคิดเรื่องความเป็นแม่บ้าน แนวคิดเรื่องความอดทนของสตรี และแนวคิดเรื่องการยึดถือความถูกต้อง ด้านความเชื่อนิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพความเชื่อเรื่องโลก ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องเลข 3 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า เรื่องฮวงซุ้ย เรื่องเจ้าที่ เรื่องข้อห้าม เรื่องการพยากรณ์ และความเชื่อทางศาสนา การศึกษาของ ปาร์ค เกียง อิน เป็นการศึกษานิทานพื้นบ้าน เพื่อดูภาพสะท้อนจากเรื่องราวด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องเล่า ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษานิทานพื้นบ้านเขมรหรือเรื่องเพลง

วิภา ปานประชา (2549) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของस्ता คุณวุฒิ** โดยใช้กรอบความคิดการแพร่กระจายและบทบาทหน้าที่มาวิเคราะห์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมในเนื้อเพลง ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนทางสังคมในวรรณกรรมเพลงนั้น สังคมเมืองมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากกว่าชนบท บทเพลงได้สะท้อนภาพสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การสื่อสาร และครอบครัว รวมทั้งได้แสดงให้เห็นความเป็นอยู่และปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงเป็นแนวทางในการพิจารณาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมรได้

วกุล มิตรพระพันธ์ (2553) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **มหาชาติไทลื้อ กัณฑ์ที่ 1 - 7** วัตถุประสงค์เพื่อปริวรรตมหาชาติไทลื้อและศึกษากลวิธีทางวรรณศิลป์และภาพสะท้อนทางสังคม โดยใช้แนวคิดวรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมและแนวคิดวรรณกรรมแบบโครงสร้าง พบว่าผู้แต่งใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ 4 ประการ คือ กลวิธีสร้างความงามด้านเสียง กลวิธีสร้างความงามด้านถ้อยคำ กลวิธีสร้างความงามด้านความหมาย และกลวิธีการตั้งชื่อกัณฑ์ ส่วนด้านสะท้อนภาพทางสังคมและวัฒนธรรมพบว่า ให้ภาพสะท้อนทางสังคมออกมา 5 ประการคือ ภาพสะท้อนด้านค่านิยม ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพสะท้อนด้านสภาพสังคม ภาพสะท้อนด้านคติความเชื่อ และภาพสะท้อนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาของ วกุล มิตรพระพันธ์ เป็นการศึกษาด้านภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการเขียน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาได้

Chang Xiaoqu (2558) ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ** โดยศึกษาจากผลงาน 7 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ความภูมิใจของลอย ไหมน้อย น้ำหาบเดียว ป่าไผ่ชายทุ่ง พระจันทร์ทรงกลด ม่อนน้อยที่รัก และดอกไม้บานเชิงภู โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยและอิทธิพลของนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่มีต่อผู้อ่าน โดยอาศัยแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมและวรรณกรรมสะท้อนภาพสังคม ผลการศึกษาพบว่าภาพสะท้อนชนบทในวรรณกรรมของโชติ ศรีสุวรรณ แสดงให้เห็นสังคมชนบท 6 ด้านได้แก่ ที่อยู่อาศัยที่ใกล้ชิดธรรมชาติ ด้านการศึกษาที่ส่วนหนึ่งผู้คนยังยากจนขาดโอกาสทางการศึกษา ด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่คนทำงานและมีภาระหนี้สิน ด้านวัฒนธรรมคนชนบทรักษาค่านิยม และธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นไปในทางที่ดีอบอุ่น มีน้ำใจ ด้านลักษณะนิสัย คนชนบทมีน้ำใจต่อกัน ส่วนอิทธิพลต่อผู้อ่านพบว่า กระตุ้นจิตสำนึกให้รักธรรมชาติ เรียกร้องให้เห็นความสำคัญของการศึกษา ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนในครอบครัว ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และให้แง่คิดกับศาสนา คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การศึกษาของ Chang Xiaoqu ผู้ศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม

Wu Xue (2558) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ภาพสะท้อนสังคมไทยในอดีตจากละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ไทย เรื่องปลาบู่ทอง** โดยศึกษาจากละครเรื่องปลาบู่ทอง เพื่อวิเคราะห์ภาพสังคมไทยในอดีตที่ปรากฏในละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ไทย และอิทธิพลที่มีต่อผู้ชม โดยใช้แนวคิดวรรณกรรมสะท้อนสังคม ผลการศึกษาพบว่า ละครเรื่องปลาบู่ทองสะท้อนภาพชีวิตคนไทยในอดีตที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ร่มเย็น พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ นิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นิยมปลูกข้าวเป็นหลัก การเดินทางใช้เส้นทางน้ำ มีระบบครอบครัว กตัญญูต่อพ่อแม่ นับถือศาสนาพุทธ เชื่อเรื่องเวรกรรม และมีประเพณีต่าง ๆ การศึกษาของ Wu Xue ผู้ศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวในการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีประเภทต่าง ๆ ได้

ศุภิสรา เทียนสว่างชัย (2560) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **แนวคิดนิเวศสำนึกในวรรณกรรมของนิรันดร์ บัญจันทร์** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดนิเวศสำนึก และวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอแนวคิดนิเวศสำนึกในวรรณกรรม โดยใช้กรอบแนวคิดนิเวศสำนึก โดยศึกษาจากผลงานเรื่องสั้นและนิยายของนิรันดร์ บัญจันทร์ พบว่าผู้ประพันธ์นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความเหลื่อมล้ำภายใต้โลกที่มนุษย์ยึดเป็นศูนย์กลาง ภาพแทนของมนุษย์มักจะถูกนำเสนอให้ มีลักษณะคู่ตรงข้ามกับแนวคิดหรือวิวัฒนาการต่าง ๆ ของมนุษย์ และมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงอำนาจอยู่ตลอดเวลา ภาพแทนของธรรมชาติมักถูกทำให้อ่อนแอและยอมจำนนเพื่อแสดงให้เห็นบทบาทของมนุษย์ในฐานะผู้ควบคุม เปลี่ยนแปลง กำหนดค่าและความหมายให้กับธรรมชาติ จนนำไปสู่การ

เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและวิกฤติสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ที่ไม่สมดุลและการเพิกเฉยของมนุษย์ที่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง

2.3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ

พรรณศิริ เดชมนเทียร (2542) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมเขมรเรื่องคลื่นซัดทราย** มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นวนิยายเรื่องคลื่นซัดทรายในด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดการศึกษาวรรณกรรมแบบโครงสร้าง พบว่าผู้ประพันธ์มีการวางโครงเรื่อง โดยการใช้ความขัดแย้งหรือปมปัญหาจากวิถีชีวิตของตัวละคร อาทิ การเข้าใจผิด เหตุบังเอิญ การใช้เล่ห์เหลี่ยม ผ่านกลวิธีการดำเนินเรื่องคล้ายกับบทละครโทรทัศน์ ที่มีการเปลี่ยนฉากบ่อยและรวดเร็ว สร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้อ่านและให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต การศึกษาของพรรณศิริ เดชมนเทียร ผู้ศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีการแต่งเรื่องเล่าผีเขมร

พระมหาบุญญติ สาลี (2542) เสนอสารนิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมเขมรเรื่องแรน - แนต์** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของนวนิยายเรื่องแรน - แนต์ โดยประเมินจากองค์ประกอบของเนื้อเรื่องและเพื่อศึกษาวิเคราะห์สังคมวัฒนธรรมและความคิดของชาวไทยและเขมรในนวนิยาย เรื่องแรน - แนต์ พบว่ากลวิธีการประพันธ์ใช้วิธีการเสนอเรื่องและจบเรื่องเป็นไปตามธรรมชาติ คือ เริ่มต้นด้วยการเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายของการประพันธ์ การดำเนินเรื่องผู้ประพันธ์ใช้วิธีให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้ดำเนินเรื่องเพื่อตอบคำถามที่ผู้ประพันธ์ตั้งไว้ และมีตัวละครอื่นคอยเสริมบทอยู่ตลอด อีกทั้งตัวละครมีบุคลิกที่ไม่ซับซ้อนทำให้สามารถเข้าใจเรื่องได้ง่าย

เทวัญกานต์ มุ่งป็นกลาง (2545) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **กามนิต: กลวิธีการนำเสนอกับแนวคิดทางพุทธศาสนา** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดพุทธศาสนาในเรื่องกามนิตและเพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอแนวคิดทางพุทธศาสนาในเรื่องกามนิต โดยใช้แนวคิดการศึกษาวรรณกรรมแบบโครงสร้าง พบว่าในเรื่องกามนิตมีแนวคิดทางพุทธศาสนาอยู่ 6 แนวคิด ได้แก่ เรื่องความเป็นอนิจจัง เรื่องสังสารวัฏ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เรื่องปฏิเสธสมุภบาท เรื่องอริยสัจและเรื่องนิพพาน และแนวคิดหลักว่าความรักนำไปสู่นิพพานได้ ด้านกลวิธี มีอยู่ 12 ลักษณะ คือ กลวิธีนำเสนอแนวคิดตามขนบของวรรณคดีพุทธศาสนา คือนำเอาเรื่องราวในพระพุทธศาสนาเข้ามาใช้ในเนื้อเรื่องและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดตามขนบของนิยายด้วยการนำเสนอเรื่องราวผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา การเล่าเรื่องการดำเนินเรื่อง

ณัฐชญา อัครยรรยง (2547) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมเขมรเรื่อง วาสนานางมารีณา** โดยใช้แนวคิดการศึกษาวรรณกรรมแบบโครงสร้าง เพื่อศึกษาคุณค่าของนิยายโดยประเมินจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา กลวิธีการประพันธ์และท่วงทำนองการประพันธ์และเพื่อศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมเขมรที่ปรากฏในวรรณกรรม ซึ่งประพันธ์โดยคงค์ บุนเฌอ พบว่าโครงเรื่อง มีการใช้ความขัดแย้งที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของตัวละคร ซึ่งประกอบด้วยความเป็นอยู่ของสังคม เหตุบังเอิญ การใช้เล่ห์เหลี่ยม มีกลวิธีการดำเนินเรื่องที่ดี ใช้เทคนิคการสร้างความสงสัยใคร่รู้ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ นอกจากนี้ทำให้ทราบถึงการประกอบอาชีพของชาวเขมร การแพทย์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและความเชื่อของชาวเขมรในปัจจุบัน

พัฒนิตา ภูมิวัฒน์ (2549) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การใช้เรื่องเล่าและตำนานในการสร้างอัตลักษณ์ในวรรณกรรมเยาวชน ของนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนร่วมสมัย** วิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีน 4 คน ได้แก่ ลอว์เรนซ์ เยป เบตต์ เปา ลอร์ด แฟรงก์ ชิน และเลนซี นามิโอะ โดยศึกษาในประเด็นการใช้เรื่องเล่าและตำนานเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของความเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีน มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ภูมิหลังทางสังคมของนักเขียนวรรณกรรมเยาวชนชาวอเมริกันเชื้อสายจีนร่วมสมัย ตลอดจนบริบททางประวัติศาสตร์ของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและเพื่อวิเคราะห์การนำเรื่องเล่าตำนานจีนและอเมริกามาใช้ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในวรรณกรรมเยาวชน พบว่าการใช้เรื่องเล่าและตำนานในวรรณกรรมเยาวชนที่นำมาศึกษาปรากฏในสองรูปแบบ ได้แก่ ในรูปของโครงสร้างการปรับเปลี่ยนเรื่องเล่า โดยตัวละครเอกในแต่ละเรื่องจะใช้ชีวิตทั้งในเรื่องเล่าแบบจีนและเรื่องเล่าแบบอเมริกัน ส่วนรูปแบบที่สอง คือ การสอดแทรกเรื่องเล่าจีน เรื่องเล่าอเมริกันเชื้อสายจีน และตำนานจีนลงในเรื่องเล่ากระแสหลัก เพื่อเป็นการอ้างสิทธิ์ในพื้นที่อเมริกาและอนุญาตให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนสามารถมีเสียง ในการอธิบายเรื่องราวของตัวเอง

ศกุนตลา กะราลัย (2549) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่ง** ศึกษาเฉพาะกรณีของราชินีลูกทุ่งพุ่มพวง ดวงจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งประเภทของโวหารภาพพจน์ที่พบในเพลงลูกทุ่งของพุ่มพวง ดวงจันทร์ ตลอดจนศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมและค่านิยม ผลการศึกษาพบว่าการใช้โวหารสูงสุดลำดับแรกได้แก่ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ รองลงมาเป็นอุปมาอุปไมย และอุปลักษณ์ ตามลำดับ ส่วนภาพสะท้อนทางสังคมนั้น พบว่ามีขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตของคนในชนบท

สุนิฐา กำเนิดทอง (2557) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **กลวิธีการประพันธ์ในนวนิยายของ ว. วินิจฉัยกุล ช่วง พ.ศ. 2545 - 2554** จุดประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษากลวิธีการประพันธ์ของ ว. วินิจฉัยกุล ช่วง พ.ศ. 2545 - 2554 ด้านกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง กลวิธีการสร้างตัวละคร กลวิธีการสร้างฉาก แนวคิด และกลวิธีการใช้ภาษาภาพพจน์ โดยนำเอาแนวคิดของนักวิชาการแนวโครงสร้างมาใช้ พบว่ากลวิธีการสร้างโครงเรื่อง ผู้แต่งให้ความสำคัญกับการเปิดเรื่องโดยฉากและบรรยากาศและการแนะนำตัวละคร โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ การปิดเรื่องนิยมปิดแบบความสุขและแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอาเอง กลวิธีการสร้างตัวละครพบว่าใช้วิธีให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมออกมา การสร้างฉากพบว่านำเสนอได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตัวละคร ส่วนกลวิธีการสร้างภาพพจน์นั้น มีการใช้เลือกคำ วลี ประโยคแสดงภาพธรรมชาติ รูปร่างหน้าตา และนิยมใช้อุปมาอุปลักษณ์ และอติพจน์ โดยนำเอารูปร่างหน้าตาของตัวละครไปเปรียบกับธรรมชาติ และข้าวของเครื่องใช้

วัชรีย์ อินทะชิต (2558) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **บทเพลงและเพลงขอทานของครูประทีป สุขโสภา: วิเคราะห์กลวิธีการแต่งและภาพสะท้อนสังคม** มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์กลวิธีในการแต่งและภาพสะท้อนทางสังคมที่ปรากฏ ในผลงานประพันธ์ของครูประทีป สุขโสภา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 - 2553 การศึกษาพบว่า วิธีการประพันธ์มีการขึ้นต้นเรื่องด้วยการเล่าเรื่องและยกเหตุการณ์สำคัญในอดีตขึ้นมาก่อน ตามด้วยการเสนอเรื่องโดยการอธิบายขยายความ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และการจบเรื่องด้วยการใช้บทสรรเสริญ การศึกษาของวัชรีย์ อินทะชิต ทั้งศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการแต่ง ผู้ศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา กลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าประเภทต่าง ๆ ในเรื่องเล่าผีเขมร

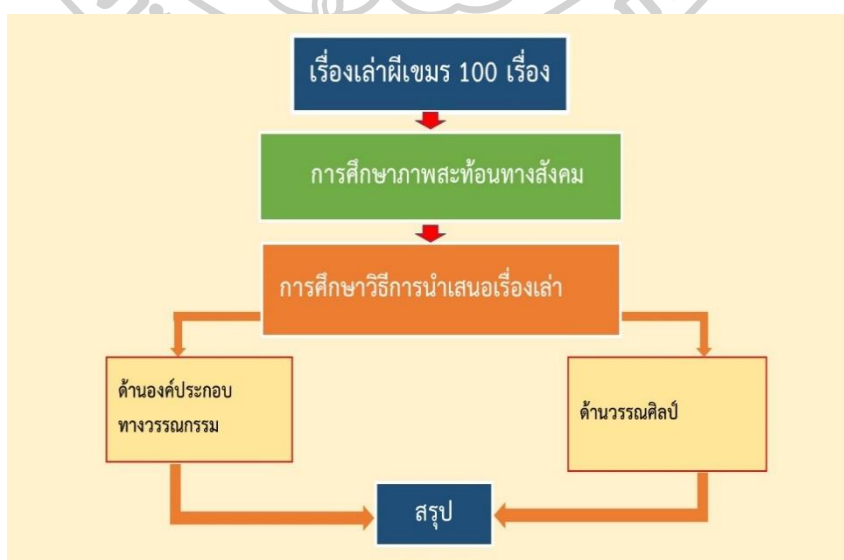
สุพิศ เอื้องชะระ (2560) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร “คู่สร้างคู่สม”** วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม และกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสารคู่สร้างคู่สม โดยนำเอาแนวคิดการศึกษาวรรณกรรมแบบโครงสร้าง และวรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมมาใช้ พบว่าผู้เขียนสะท้อนภาพการขยายตัวของอุตสาหกรรม ทำให้เกิดผลต่อการดำรงชีวิตชาวบ้านทั่วไปด้านเศรษฐกิจ เห็นได้จากตัวละครได้รับความลำบาก เนื่องจากสินค้ามีราคาแพง ถูกเอารัดเอาเปรียบ ด้านการศึกษาพ่อแม่เห็นคุณค่าจึงส่งเสริมให้ลูกเรียนชั้นสูง ๆ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อ คนไทยยังนับถือพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น แต่ก็ยังมีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ด้านค่านิยมการพัฒนาด้านวัตถุ ส่งผลให้คนเห็นคุณค่าด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ส่วนกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นพบว่านักเขียนนิยมเปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์ ใช้ฉาก และการใช้บทสนทนา มุ่งเน้นนำเสนอกลวิธีการดำเนินเรื่องแบบตาม

ปฏิทิน และใช้มุมมองแบบผู้เขียนเป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่าง ส่วนด้านทัศนะของผู้เขียน พบว่าผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงความสุข ความเศร้าเสียใจ สลดหดหู่ ว่างเปล่า รวมถึงการประชดประชัน สงสัย เตือนสติให้แก่งคิดในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านมีส่วนร่วม ได้ตั้งลึกไปกับเรื่องราว การศึกษาของสุพิศ เอื้องแซะ เป็นการศึกษาทั้งภาพสะท้อนทางสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องเล่า ผู้ศึกษาสามารถนำมากำหนดแนวทางในการศึกษาในเรื่องเล่าผีเขมร

ปรีชญา สุขมี (2563) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายผีชุด Six Scream ของภาคินัย วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งนวนิยายผี ชุด Six Scream ของภาคินัย** ด้านการสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างฉากบรรยากาศและแนวคิดของเรื่อง ใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการวรรณกรรมแนวโครงสร้าง พบว่า กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง มีวิธีเปิดเรื่องอย่างหลากหลาย ดำเนินเรื่องแบบตามปฏิทินและย้อนต้น กลวิธีสร้างความขัดแย้งพบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และใช้วิธีการปิดเรื่องแบบหักมุม กลวิธีการสร้างตัวละคร มีแบบสมจริงกับเหนือจริง ฉากเป็นฉากธรรมชาติ และฉากเวลา และมีการสร้างบรรยากาศของเรื่องให้น่ากลัวด้วยให้มีกลิ่นไอ และสภาพศพที่น่าเกลียดน่ากลัว

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยพบแนวทางการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม และกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดมาปรับประยุกต์ใช้ในการศึกษาซึ่งจะทำให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางสังคม และกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงการศึกษาภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

บทที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับผีในสังคมเขมร

ชาวกัมพูชาเรียกผีทั่วไปว่า **ខ្មោច** (ผี) ขณะที่ชาวต่างชาติที่ศึกษาเรื่องผีในสังคมเขมร เรียกชื่อต่าง ๆ กันไป ทั้งนำภาษาอังกฤษมาใช้เรียกและเรียกตามคำในภาษาเขมร ประการแรกเรียกทับศัพท์ภาษาเขมรซึ่งมี 2 คำ ได้แก่ Khmoac มาจากคำในภาษาเขมรว่า **ខ្មោច** หมายถึงผีทั่วไป ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นผีประเภทใด และคำว่า Parami พบในบทความของ Anne Yvonne Guillou (2563) ซึ่งมาจากคำที่ใช้ในภาษาเขมรว่า **បារមី** หมายถึง ผี, สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประการที่สอง เรียกโดยใช้คำในภาษาอังกฤษพบ 2 คำ ได้แก่ คำว่า Spirits หมายถึง ผี วิญญาณ และพลังเร้นลับ และ Ghost หมายถึงผีทั่วไป คำว่า **ខ្មោច** ในพจนานุกรมเขมร ฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยสถานให้ความหมายเอาไว้ว่า “ผี (น.) อมนุษย์ หรือ ร่างมนุษย์ ร่างสัตว์ที่ตาย : ผีมนุษย์, ผีสัตว์ฯ” (ជួន ណាត, 2511: 113) ส่วนคำว่า โขมต ในภาษาไทย ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายว่า “ [อะโหมต] น. ชื่อผีชนิดหนึ่งในพวกผีกระสือหรือผีโพง เห็นเป็นแสงเรืองวาวในเวลา กลางคืน ทำให้หลงผิดนึกว่ามีคนถือไฟหรือจุดไฟอยู่ข้างหน้า พอเข้าไปใกล้ก็หายไป ทางวิทยาศาสตร์ อธิบายว่า ได้แก่แก๊สมีเทน (methane) ที่เกิดจากการเน่าเปื่อยผุพังของสารอินทรีย์แล้วติดไฟในอากาศ เป็นแสงวอบแวบในที่มืด. (ข. โขมจ ว่า ผี).” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

คำว่า **ខ្មោច** ของชาวกัมพูชาจึงเป็นคำเรียกผีทุกชนิดตัวอย่าง เช่น **ខ្មោចដើម ចេកដូ** ในภาษาไทย คือ ผีกล้วยตานี **ខ្មោចកំបុត** ในภาษาไทย คือ ผีหัวขาด **ខ្មោចតៃហោង** ในภาษาไทย คือ ผีตายโหง และ **ខ្មោចព្រៃ** ในภาษาไทย ส่วนในภาษาไทยเรียกผีชื่อผีโขมต ชนิดเดียวเท่านั้น

ត្រីង ងា (2526: 87) อธิบายความเชื่อเรื่องผีในสังคมกัมพูชาว่า มีมาแต่บรรพกาล ทำให้เรื่องผีอยู่ในวิถีชีวิต ก่อให้เกิดประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับผีตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ซึ่งจะเห็นได้จากเมื่อชาวกัมพูชาเกิด หมอตำแยต้องอ้อนวอนผีให้ปกป้องรักษา แม่ของเด็กต้องอยู่ไฟ 3 วัน เพราะเชื่อว่าผีพรายจะมาเบียดเบียนต่อแม่และลูก หมออาคมจะต้องมาสวดมนต์ใช้ด้ายดิบล้อมรอบไว้ เมื่อเติบโตเป็นหนุ่มสาว ถ้าไปลักลอบได้เสียกันโดยไม่ได้แต่งงาน ชาวกัมพูชาเชื่อว่าคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งจะเจ็บป่วยเพราะผีบรรพบุรุษโกรธ ดังนั้นจะต้องทำพิธีขอขมา เมื่อหนุ่มสาวแต่งงานกัน วัน

เข้าหอเจ้าป่าวและเจ้าสาวต้องจตุรปูเทียนไหว้ผีบรรพบุรุษ เวลาเจ็บป่วยต้องให้ผีอารกสช่วยดูแล ขจัด
 ปัดเป่าให้โรคภัยสิ้นไป เวลาตกใจมากจนป่วยไข้ก็ต้องเชิญหมอมาทำพิธี **เบ๋อโตต๊อซ** (เรียกพ
 รลึง) ให้กลับมา ถ้ามีอาการป่วยหนักมาก หมอรักษาไม่หายก็จะมีพิธี **กางเบอค์เฮอ**
 (บรรเลงเพลงให้ผี) โดยพิธีนี้ญาติผู้ป่วยจะเชิญร่างทรงผี **ฮวงกยู** มารักษา เมื่อมาถึงจะให้นั่งใกล้กับ
 คนไข้ที่นอนอยู่ แล้วให้นักดนตรีเล่นเพลงเชิญผี **ฮวงกยู** เข้ามาสติร่างทรงเพื่อรักษาอาการไข้ และ
 ประโคมดนตรีไล่โรคภัย เมื่อรักษาไม่หายตายไป เมื่อมีคนตาย **นิ สุวี** (2547: 41) อธิบายว่าชาว
 กัมพูชาต้องทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้กับญาติที่เสียชีวิตไป มีทั้งทำบุญ 7 วัน ทำบุญ 100 วัน และ
 ทำบุญ 1 ปี สาเหตุที่ต้องทำบุญให้ผีหลายครั้งเพราะว่า คนกัมพูชาแต่โบราณมาเชื่อว่าคนที่ตายไปแล้ว
 ระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 6 ไม่ทันรู้ตัวว่าตาย การทำอะไรให้ก็ตาม คนตายจะไม่รู้เรื่องเลย ครั้นถึงวันที่
 7 ถึงรู้ว่าตัวเองตาย ด้วยความเชื่อนี้ เมื่อมีญาติเสียชีวิต ชาวกัมพูชาก็จะพากันทำบุญ 7 วัน ทั้งหมดที่
 กล่าวมาจะเห็นว่า ชีวิตชาวกัมพูชาเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผีตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย แม้ตายไปแล้ว
 ก็ยังต้องเกี่ยวข้องกับผีอีกเพราะญาติ ๆ ของผู้ตายจะต้องทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้

3.1 พัฒนาการความเชื่อเกี่ยวกับผีในสังคมเขมร

ชาวกัมพูชามีพัฒนาการความเชื่อเรื่องผีมาตามลำดับคือ เริ่มจากผีที่อยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งเป็น
 เป็นความเชื่อที่เป็นสากล เพราะมนุษย์เริ่มต้นจากความไม่รู้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ ทั้ง
 เรื่องฝนตก ฟ้าร้อง น้ำท่วม ฟ้าผ่า ตลอดจนเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งเหล่านี้เมื่อมนุษย์ไม่ทราบสาเหตุก็เชื่อว่า
 มีสิ่งเร้นลับทำให้เป็นไปและสิ่งเร้นลับนี้ก็คือ ผี ต่อมาเมื่อชาวกัมพูชารับคติความเชื่อทางศาสนาฮินดู
 และพุทธ ก็ได้รับคติความเชื่อเรื่องผีของศาสนานั้น ๆ ด้วย การนับถือผีนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ
 นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนาหลายท่านที่สำคัญคือ ท่านพุทธทาสภิกขุที่อธิบายว่า มนุษย์เริ่ม
 เชื่อถือธรรมชาติ ได้แก่ ไฟ ฟ้า อากาศ ภูเขา และต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ พัฒนาการขั้นต่อมาคือ เมื่อคน
 เชื่อว่าธรรมชาติศักดิ์สิทธิ์ก็เริ่มคิดและเชื่อว่าสิ่งเหล่านั้นมีอานุภาพ จึงเชื่อว่ามีผีอยู่ในธรรมชาติ
 เหล่านั้น ต่อมาเมื่อเกิดปัญญามีศาสนาเกิดขึ้น คนเราก็เกิดความเชื่อตามแนวคิดของศาสนาเหล่านั้น
 (พุทธทาสภิกขุ, 2535: 13-18) จากแนวคิดของท่านพุทธทาสสามารถนำมาใช้จัดกลุ่มผีเขมร ตาม
 พัฒนาการของความเชื่อได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผีดั้งเดิม กลุ่มผีพุทธ และกลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก
 ดังต่อไปนี้

3.1.1 กลุ่มผีดั้งเดิม (Primitive Ghosts)

กลุ่มผีดั้งเดิม คือ ผีที่อยู่ในความเชื่อของชาวกัมพูชามาแต่บรรพกาล ชาวกัมพูชาให้
 ความเคารพนับถือ มีพิธีสักการบูชา และมีพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นสรวงบูชาผีกลุ่มนี้ ชาวกัมพูชานับถือ

เป็นผีบรรพบุรุษ ผีคุ้มครองสังคม และผีที่ให้ความเป็นสิริมงคลต่อชีวิตและครอบครัว กลุ่มผีดั้งเดิมนี้นำสังเกตว่า ก่อนที่พุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรือง ชาวกัมพูชารับเอาศาสนาฮินดูเข้ามาและเจริญรุ่งเรืองมาก่อน ดังจะเห็นได้จากปราสาทหินต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นตามความเชื่อในศาสนาฮินดู เช่น ปราสาทหินนครวัด ปราสาทหินบันทายศรี ปราสาทหินพนมบาเค็ง เป็นต้น

ศาสนาฮินดูในกัมพูชามี 2 ลัทธิ คือ ลัทธินับถือพระนารายณ์เป็นใหญ่ เรียกว่า ไชยณพนิกาย และนับถือพระศิวะเป็นใหญ่เรียกว่าลัทธิไศวนิกายนอกจากนี้ยังมีเทพอื่น ๆ อีกมากมาย แม้ชาวกัมพูชาจะนับถือเทพในศาสนาฮินดูมาตั้งแต่สมัยฟูนัน (ราวพุทธศตวรรษที่ 6 – 8) และรุ่งเรืองมาจนถึงอาณาจักรพระนคร (ราวพุทธศตวรรษที่ 14-19) แต่การนับถือเทพเหล่านั้น สมัยต่อมาชาวกัมพูชาไม่ได้นับถือเป็นเทพเหมือนในศาสนาฮินดู เพราะเมื่อนับถือศาสนาพุทธ ก็มีการปรับเทพเหล่านั้นให้เป็น **อสูร** ดังจะเห็นได้จากเรื่องเล่าในเรื่องเพรงชื่อ **อสูรคณเฑาะ** (เนียะตาคณเฑศ) เป็นต้น เมื่อชาวกัมพูชาปรับเทพในศาสนาพราหมณ์ให้เป็น **อสูร** ไปแล้ว ยังได้นำเอาพระพุทธรูปศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์เข้าไปประกอบพิธีทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับ **อสูร** เหล่านั้นอีกด้วย

ผีในกลุ่มดั้งเดิมของกัมพูชา มีทั้งหมด 6 ประเภทด้วยกัน คือ

1.1 **อสูร** (ถ่ายถอด: อนุชิตา, อ่านว่า: เนียะกัตา, ภาษาไทยใช้: เนียะตา)

อสูร ในพจนานุกรมพุทธศาสนบัญญัติของเขมรให้ความหมายไว้ว่า
 “**อสูร** ๑. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐. ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐. ๑๒๑. ๑๒๒. ๑๒๓. ๑๒๔. ๑๒๕. ๑๒๖. ๑๒๗. ๑๒๘. ๑๒๙. ๑๓๐. ๑๓๑. ๑๓๒. ๑๓๓. ๑๓๔. ๑๓๕. ๑๓๖. ๑๓๗. ๑๓๘. ๑๓๙. ๑๔๐. ๑๔๑. ๑๔๒. ๑๔๓. ๑๔๔. ๑๔๕. ๑๔๖. ๑๔๗. ๑๔๘. ๑๔๙. ๑๕๐. ๑๕๑. ๑๕๒. ๑๕๓. ๑๕๔. ๑๕๕. ๑๕๖. ๑๕๗. ๑๕๘. ๑๕๙. ๑๖๐. ๑๖๑. ๑๖๒. ๑๖๓. ๑๖๔. ๑๖๕. ๑๖๖. ๑๖๗. ๑๖๘. ๑๖๙. ๑๗๐. ๑๗๑. ๑๗๒. ๑๗๓. ๑๗๔. ๑๗๕. ๑๗๖. ๑๗๗. ๑๗๘. ๑๗๙. ๑๘๐. ๑๘๑. ๑๘๒. ๑๘๓. ๑๘๔. ๑๘๕. ๑๘๖. ๑๘๗. ๑๘๘. ๑๘๙. ๑๙๐. ๑๙๑. ๑๙๒. ๑๙๓. ๑๙๔. ๑๙๕. ๑๙๖. ๑๙๗. ๑๙๘. ๑๙๙. ๒๐๐. ๒๐๑. ๒๐๒. ๒๐๓. ๒๐๔. ๒๐๕. ๒๐๖. ๒๐๗. ๒๐๘. ๒๐๙. ๒๑๐. ๒๑๑. ๒๑๒. ๒๑๓. ๒๑๔. ๒๑๕. ๒๑๖. ๒๑๗. ๒๑๘. ๒๑๙. ๒๒๐. ๒๒๑. ๒๒๒. ๒๒๓. ๒๒๔. ๒๒๕. ๒๒๖. ๒๒๗. ๒๒๘. ๒๒๙. ๒๓๐. ๒๓๑. ๒๓๒. ๒๓๓. ๒๓๔. ๒๓๕. ๒๓๖. ๒๓๗. ๒๓๘. ๒๓๙. ๒๔๐. ๒๔๑. ๒๔๒. ๒๔๓. ๒๔๔. ๒๔๕. ๒๔๖. ๒๔๗. ๒๔๘. ๒๔๙. ๒๕๐. ๒๕๑. ๒๕๒. ๒๕๓. ๒๕๔. ๒๕๕. ๒๕๖. ๒๕๗. ๒๕๘. ๒๕๙. ๒๖๐. ๒๖๑. ๒๖๒. ๒๖๓. ๒๖๔. ๒๖๕. ๒๖๖. ๒๖๗. ๒๖๘. ๒๖๙. ๒๗๐. ๒๗๑. ๒๗๒. ๒๗๓. ๒๗๔. ๒๗๕. ๒๗๖. ๒๗๗. ๒๗๘. ๒๗๙. ๒๘๐. ๒๘๑. ๒๘๒. ๒๘๓. ๒๘๔. ๒๘๕. ๒๘๖. ๒๘๗. ๒๘๘. ๒๘๙. ๒๙๐. ๒๙๑. ๒๙๒. ๒๙๓. ๒๙๔. ๒๙๕. ๒๙๖. ๒๙๗. ๒๙๘. ๒๙๙. ๓๐๐. ๓๐๑. ๓๐๒. ๓๐๓. ๓๐๔. ๓๐๕. ๓๐๖. ๓๐๗. ๓๐๘. ๓๐๙. ๓๑๐. ๓๑๑. ๓๑๒. ๓๑๓. ๓๑๔. ๓๑๕. ๓๑๖. ๓๑๗. ๓๑๘. ๓๑๙. ๓๒๐. ๓๒๑. ๓๒๒. ๓๒๓. ๓๒๔. ๓๒๕. ๓๒๖. ๓๒๗. ๓๒๘. ๓๒๙. ๓๓๐. ๓๓๑. ๓๓๒. ๓๓๓. ๓๓๔. ๓๓๕. ๓๓๖. ๓๓๗. ๓๓๘. ๓๓๙. ๓๔๐. ๓๔๑. ๓๔๒. ๓๔๓. ๓๔๔. ๓๔๕. ๓๔๖. ๓๔๗. ๓๔๘. ๓๔๙. ๓๕๐. ๓๕๑. ๓๕๒. ๓๕๓. ๓๕๔. ๓๕๕. ๓๕๖. ๓๕๗. ๓๕๘. ๓๕๙. ๓๖๐. ๓๖๑. ๓๖๒. ๓๖๓. ๓๖๔. ๓๖๕. ๓๖๖. ๓๖๗. ๓๖๘. ๓๖๙. ๓๗๐. ๓๗๑. ๓๗๒. ๓๗๓. ๓๗๔. ๓๗๕. ๓๗๖. ๓๗๗. ๓๗๘. ๓๗๙. ๓๘๐. ๓๘๑. ๓๘๒. ๓๘๓. ๓๘๔. ๓๘๕. ๓๘๖. ๓๘๗. ๓๘๘. ๓๘๙. ๓๙๐. ๓๙๑. ๓๙๒. ๓๙๓. ๓๙๔. ๓๙๕. ๓๙๖. ๓๙๗. ๓๙๘. ๓๙๙. ๔๐๐. ๔๐๑. ๔๐๒. ๔๐๓. ๔๐๔. ๔๐๕. ๔๐๖. ๔๐๗. ๔๐๘. ๔๐๙. ๔๑๐. ๔๑๑. ๔๑๒. ๔๑๓. ๔๑๔. ๔๑๕. ๔๑๖. ๔๑๗. ๔๑๘. ๔๑๙. ๔๒๐. ๔๒๑. ๔๒๒. ๔๒๓. ๔๒๔. ๔๒๕. ๔๒๖. ๔๒๗. ๔๒๘. ๔๒๙. ๔๓๐. ๔๓๑. ๔๓๒. ๔๓๓. ๔๓๔. ๔๓๕. ๔๓๖. ๔๓๗. ๔๓๘. ๔๓๙. ๔๔๐. ๔๔๑. ๔๔๒. ๔๔๓. ๔๔๔. ๔๔๕. ๔๔๖. ๔๔๗. ๔๔๘. ๔๔๙. ๔๕๐. ๔๕๑. ๔๕๒. ๔๕๓. ๔๕๔. ๔๕๕. ๔๕๖. ๔๕๗. ๔๕๘. ๔๕๙. ๔๖๐. ๔๖๑. ๔๖๒. ๔๖๓. ๔๖๔. ๔๖๕. ๔๖๖. ๔๖๗. ๔๖๘. ๔๖๙. ๔๗๐. ๔๗๑. ๔๗๒. ๔๗๓. ๔๗๔. ๔๗๕. ๔๗๖. ๔๗๗. ๔๗๘. ๔๗๙. ๔๘๐. ๔๘๑. ๔๘๒. ๔๘๓. ๔๘๔. ๔๘๕. ๔๘๖. ๔๘๗. ๔๘๘. ๔๘๙. ๔๙๐. ๔๙๑. ๔๙๒. ๔๙๓. ๔๙๔. ๔๙๕. ๔๙๖. ๔๙๗. ๔๙๘. ๔๙๙. ๕๐๐. ๕๐๑. ๕๐๒. ๕๐๓. ๕๐๔. ๕๐๕. ๕๐๖. ๕๐๗. ๕๐๘. ๕๐๙. ๕๑๐. ๕๑๑. ๕๑๒. ๕๑๓. ๕๑๔. ๕๑๕. ๕๑๖. ๕๑๗. ๕๑๘. ๕๑๙. ๕๒๐. ๕๒๑. ๕๒๒. ๕๒๓. ๕๒๔. ๕๒๕. ๕๒๖. ๕๒๗. ๕๒๘. ๕๒๙. ๕๓๐. ๕๓๑. ๕๓๒. ๕๓๓. ๕๓๔. ๕๓๕. ๕๓๖. ๕๓๗. ๕๓๘. ๕๓๙. ๕๔๐. ๕๔๑. ๕๔๒. ๕๔๓. ๕๔๔. ๕๔๕. ๕๔๖. ๕๔๗. ๕๔๘. ๕๔๙. ๕๕๐. ๕๕๑. ๕๕๒. ๕๕๓. ๕๕๔. ๕๕๕. ๕๕๖. ๕๕๗. ๕๕๘. ๕๕๙. ๕๖๐. ๕๖๑. ๕๖๒. ๕๖๓. ๕๖๔. ๕๖๕. ๕๖๖. ๕๖๗. ๕๖๘. ๕๖๙. ๕๗๐. ๕๗๑. ๕๗๒. ๕๗๓. ๕๗๔. ๕๗๕. ๕๗๖. ๕๗๗. ๕๗๘. ๕๗๙. ๕๘๐. ๕๘๑. ๕๘๒. ๕๘๓. ๕๘๔. ๕๘๕. ๕๘๖. ๕๘๗. ๕๘๘. ๕๘๙. ๕๙๐. ๕๙๑. ๕๙๒. ๕๙๓. ๕๙๔. ๕๙๕. ๕๙๖. ๕๙๗. ๕๙๘. ๕๙๙. ๖๐๐. ๖๐๑. ๖๐๒. ๖๐๓. ๖๐๔. ๖๐๕. ๖๐๖. ๖๐๗. ๖๐๘. ๖๐๙. ๖๑๐. ๖๑๑. ๖๑๒. ๖๑๓. ๖๑๔. ๖๑๕. ๖๑๖. ๖๑๗. ๖๑๘. ๖๑๙. ๖๒๐. ๖๒๑. ๖๒๒. ๖๒๓. ๖๒๔. ๖๒๕. ๖๒๖. ๖๒๗. ๖๒๘. ๖๒๙. ๖๓๐. ๖๓๑. ๖๓๒. ๖๓๓. ๖๓๔. ๖๓๕. ๖๓๖. ๖๓๗. ๖๓๘. ๖๓๙. ๖๔๐. ๖๔๑. ๖๔๒. ๖๔๓. ๖๔๔. ๖๔๕. ๖๔๖. ๖๔๗. ๖๔๘. ๖๔๙. ๖๕๐. ๖๕๑. ๖๕๒. ๖๕๓. ๖๕๔. ๖๕๕. ๖๕๖. ๖๕๗. ๖๕๘. ๖๕๙. ๖๖๐. ๖๖๑. ๖๖๒. ๖๖๓. ๖๖๔. ๖๖๕. ๖๖๖. ๖๖๗. ๖๖๘. ๖๖๙. ๖๗๐. ๖๗๑. ๖๗๒. ๖๗๓. ๖๗๔. ๖๗๕. ๖๗๖. ๖๗๗. ๖๗๘. ๖๗๙. ๖๘๐. ๖๘๑. ๖๘๒. ๖๘๓. ๖๘๔. ๖๘๕. ๖๘๖. ๖๘๗. ๖๘๘. ๖๘๙. ๖๙๐. ๖๙๑. ๖๙๒. ๖๙๓. ๖๙๔. ๖๙๕. ๖๙๖. ๖๙๗. ๖๙๘. ๖๙๙. ๗๐๐. ๗๐๑. ๗๐๒. ๗๐๓. ๗๐๔. ๗๐๕. ๗๐๖. ๗๐๗. ๗๐๘. ๗๐๙. ๗๑๐. ๗๑๑. ๗๑๒. ๗๑๓. ๗๑๔. ๗๑๕. ๗๑๖. ๗๑๗. ๗๑๘. ๗๑๙. ๗๒๐. ๗๒๑. ๗๒๒. ๗๒๓. ๗๒๔. ๗๒๕. ๗๒๖. ๗๒๗. ๗๒๘. ๗๒๙. ๗๓๐. ๗๓๑. ๗๓๒. ๗๓๓. ๗๓๔. ๗๓๕. ๗๓๖. ๗๓๗. ๗๓๘. ๗๓๙. ๗๔๐. ๗๔๑. ๗๔๒. ๗๔๓. ๗๔๔. ๗๔๕. ๗๔๖. ๗๔๗. ๗๔๘. ๗๔๙. ๗๕๐. ๗๕๑. ๗๕๒. ๗๕๓. ๗๕๔. ๗๕๕. ๗๕๖. ๗๕๗. ๗๕๘. ๗๕๙. ๗๖๐. ๗๖๑. ๗๖๒. ๗๖๓. ๗๖๔. ๗๖๕. ๗๖๖. ๗๖๗. ๗๖๘. ๗๖๙. ๗๗๐. ๗๗๑. ๗๗๒. ๗๗๓. ๗๗๔. ๗๗๕. ๗๗๖. ๗๗๗. ๗๗๘. ๗๗๙. ๗๘๐. ๗๘๑. ๗๘๒. ๗๘๓. ๗๘๔. ๗๘๕. ๗๘๖. ๗๘๗. ๗๘๘. ๗๘๙. ๗๙๐. ๗๙๑. ๗๙๒. ๗๙๓. ๗๙๔. ๗๙๕. ๗๙๖. ๗๙๗. ๗๙๘. ๗๙๙. ๘๐๐. ๘๐๑. ๘๐๒. ๘๐๓. ๘๐๔. ๘๐๕. ๘๐๖. ๘๐๗. ๘๐๘. ๘๐๙. ๘๑๐. ๘๑๑. ๘๑๒. ๘๑๓. ๘๑๔. ๘๑๕. ๘๑๖. ๘๑๗. ๘๑๘. ๘๑๙. ๘๒๐. ๘๒๑. ๘๒๒. ๘๒๓. ๘๒๔. ๘๒๕. ๘๒๖. ๘๒๗. ๘๒๘. ๘๒๙. ๘๓๐. ๘๓๑. ๘๓๒. ๘๓๓. ๘๓๔. ๘๓๕. ๘๓๖. ๘๓๗. ๘๓๘. ๘๓๙. ๘๔๐. ๘๔๑. ๘๔๒. ๘๔๓. ๘๔๔. ๘๔๕. ๘๔๖. ๘๔๗. ๘๔๘. ๘๔๙. ๘๕๐. ๘๕๑. ๘๕๒. ๘๕๓. ๘๕๔. ๘๕๕. ๘๕๖. ๘๕๗. ๘๕๘. ๘๕๙. ๘๖๐. ๘๖๑. ๘๖๒. ๘๖๓. ๘๖๔. ๘๖๕. ๘๖๖. ๘๖๗. ๘๖๘. ๘๖๙. ๘๗๐. ๘๗๑. ๘๗๒. ๘๗๓. ๘๗๔. ๘๗๕. ๘๗๖. ๘๗๗. ๘๗๘. ๘๗๙. ๘๘๐. ๘๘๑. ๘๘๒. ๘๘๓. ๘๘๔. ๘๘๕. ๘๘๖. ๘๘๗. ๘๘๘. ๘๘๙. ๘๙๐. ๘๙๑. ๘๙๒. ๘๙๓. ๘๙๔. ๘๙๕. ๘๙๖. ๘๙๗. ๘๙๘. ๘๙๙. ๙๐๐. ๙๐๑. ๙๐๒. ๙๐๓. ๙๐๔. ๙๐๕. ๙๐๖. ๙๐๗. ๙๐๘. ๙๐๙. ๙๑๐. ๙๑๑. ๙๑๒. ๙๑๓. ๙๑๔. ๙๑๕. ๙๑๖. ๙๑๗. ๙๑๘. ๙๑๙. ๙๒๐. ๙๒๑. ๙๒๒. ๙๒๓. ๙๒๔. ๙๒๕. ๙๒๖. ๙๒๗. ๙๒๘. ๙๒๙. ๙๓๐. ๙๓๑. ๙๓๒. ๙๓๓. ๙๓๔. ๙๓๕. ๙๓๖. ๙๓๗. ๙๓๘. ๙๓๙. ๙๔๐. ๙๔๑. ๙๔๒. ๙๔๓. ๙๔๔. ๙๔๕. ๙๔๖. ๙๔๗. ๙๔๘. ๙๔๙. ๙๕๐. ๙๕๑. ๙๕๒. ๙๕๓. ๙๕๔. ๙๕๕. ๙๕๖. ๙๕๗. ๙๕๘. ๙๕๙. ๙๖๐. ๙๖๑. ๙๖๒. ๙๖๓. ๙๖๔. ๙๖๕. ๙๖๖. ๙๖๗. ๙๖๘. ๙๖๙. ๙๗๐. ๙๗๑. ๙๗๒. ๙๗๓. ๙๗๔. ๙๗๕. ๙๗๖. ๙๗๗. ๙๗๘. ๙๗๙. ๙๘๐. ๙๘๑. ๙๘๒. ๙๘๓. ๙๘๔. ๙๘๕. ๙๘๖. ๙๘๗. ๙๘๘. ๙๘๙. ๙๙๐. ๙๙๑. ๙๙๒. ๙๙๓. ๙๙๔. ๙๙๕. ๙๙๖. ๙๙๗. ๙๙๘. ๙๙๙. ๑๐๐๐.”

(ជួន ណាត, 2511: 1855)

อนุชิตา⁴ คำสำหรับเรียกภูตปิศาจเพศชาย หรือ เทพารักษ์เพศชายที่มีศาลหรือ
 โรงอาศรมเป็นที่อยู่หรือไม่มีที่อยู่ก็ได้ ศาล **อสูร** บน **อสูร** ๑

เล็ง **หฺกัถา** รวมกันสักการะต่อ **หฺกัถา** เพื่อแสดงความเคารพ
หฺกัถา หรือขอน้ำฝน **หฺกัถา** เป็นต้นฯ

หฺกัถา เมือง **หฺกัถา** ประจำหมู่บ้านที่มีมานานแล้วฯ

(แปลโดยผู้วิจัย)

แม้ในพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยส์จะใช้คำว่า **หฺกัถิถา** (เนียะซีตา) แต่ชาวกำพูชาทั่วไปเรียกว่า **หฺกัถา** ดังจะเห็นได้จากเรื่องเพลงที่คณะกรรมการวัฒนธรรมกำพูชารวบรวมมาทั้ง 28 เรื่อง ทั้งหมดใช้คำเรียกว่า **หฺกัถา** ทั้งสิ้น **หฺกัถา** เป็นผีที่ชาวกำพูชานับถือ กระทำพิธีกราบไหว้บูชาและขอพร เพื่อให้สังคมได้รับความสงบสุขและเกิดความอุดมสมบูรณ์ในพืชพันธุ์ธัญญาหาร

ประวัติการเกิด **หฺกัถา** ปรากฏอยู่ในเรื่องเพลงชื่อ **เชียบักเค็** **หฺกัถา** (ต้นกำเนิดเนียะตา) ระบุว่า มีชายยากจนสองพ่อลูกอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ ห่างจากเมืองหลวง ต่อมาพ่อป่วยและเสียชีวิต ลูกชายไม่กล้าฝังใกล้กับคนร่ำรวย แต่เอาไปฝังไว้เชิงเขา แล้วไปเยี่ยมหลุมศพพ่ออยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งฝนตกหนัก ชายคนนั้นไม่ยอมกลับบ้าน วิญญาณพ่อจึงมาถามว่ามาเฝ้าอย่างนี้ต้องการอะไร ลูกตอบว่าในชาตินี้ลูกปรารถนาเป็นใหญ่กว่าใครทั้งหมด แม้แต่พระราชาก็เพียงแต่เห็นก็กราบไหว้ลูก วิญญาณพ่อเลยบอกลูกว่า ความปรารถนาของลูกจะได้สมปรารถนา ในวันรุ่งขึ้นให้ลูกลุกขึ้นแต่เช้าเดินออกจากที่ฝังศพพ่อไปตามทางข้างเชิงเขา เมื่อเห็นภูเขาสามลูกเรียงติดกันเป็นแถวให้ผ่านไป แล้วจะเห็นทางที่ยังทำไม่เสร็จเส้นหนึ่ง ที่ต้นทางมีต้นไม้ใหญ่ 3 ต้น สูงกว่าต้นไม้อื่น ๆ ที่ไม้ต้นนั้นจะมีแผ่นหินแผ่นหนึ่งสูงและเป็นเงาวาววับอยู่หน้าก้อนหินทั้งหลาย มีเถาวัลย์ขึ้นล้อมรอบ นั่นคือศิลาอันประเสริฐสำหรับผู้มีบุญ ลูกจงขึ้นไปนั่งบนก้อนหินนั้น ลูกชายทำตามพ่อสั่ง แล้วก็พบศิลาจริง ๆ พอขึ้นไปนั่งร่างก็กลายเป็นหิน คนเห็นก็มากราบไหว้บูชา (**คุมุฮ์เอ็ย** **ธัญญ์**, 2545: 63-67)

เรื่องกำเนิด **หฺกัถา** ที่เล่ามา จะเห็นว่าผู้ที่จะมาเป็น **หฺกัถา** นั้น ไม่จำกัดว่าเป็นคนสามัญ คนยากจนชั้นแค้น คนร่ำรวย หรือคนมีชื่อเสียงที่ทำคุณให้กับชาติบ้านเมือง

หฺกัถา คือผีคุ้มครองคนในชุมชน หากเปรียบเทียบกับผีไทยก็ได้แก่ ผีเจ้าพ่อ เจ้าแม่ ที่ประจำอยู่ตามศาลต่าง ๆ **เย็ช บุณ** (2551: 186) อธิบายว่า ชุมชนที่ **หฺกัถา** ดูแลนั้น มีตั้งแต่ชุมชนเล็ก ๆ คือ หมู่บ้าน จนถึงระดับบ้านเมือง ซึ่ง **หฺกัถา** ตนไหนดูแลระดับใด ขึ้นอยู่กับการยกย่องนับถือของชาวบ้าน ดังจะเห็นได้ว่า **หฺกัถา** คอแดง เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ขณะที่ **หฺกัถาเบง** (เนียะตามะค่าโมง) มีคนรู้จักและนับถือกันในระดับท้องถิ่นเป็น

ต้น และ **មេ្យច បុណ្ណ** ยังระบุต่อไปอีกว่า ตามความเชื่อชาวกัมพูชาแต่โบราณ เขาจัดให้ **អ្នកតា** เป็นวิญญาณในคนที่ตายไปแล้ว แต่วิญญาณอยู่ดูแลรักษาทุกข์สุขลูกหลานต่อไปอีก ส่วน คำเรียก **អ្នកតា** นั้นระบุว่า ถ้าวิญญาณผีผู้ชายเรียก **អ្នកតា** แต่ถ้าเป็นผู้หญิงเรียก **អ្នកដូន** หรือ **ដូនយាយ** แต่ว่าจากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า ไม่พบคำเรียก **អ្នកដូន** เลย แม้จะเป็นเพศหญิงก็ยังใช้คำว่า **អ្នកតា** เช่นในเรื่อง **អ្នកតា** ยายเมา ความเชื่อเรื่อง **អ្នកតា** ยังคงมีมาจนถึงปัจจุบัน และมีการเช่นไหว้ **អ្នកតា** ของชาวกัมพูชาในโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การจัดงานแต่งงาน และเมื่อมีคนเจ็บไข้ก็ต้องเช่นไหว้ **អ្នកតា** นอกจากนี้ที่ดูแลลูกหลานแล้ว ยังมีที่ดูแลเรื่องสวนไร่นา ดิน น้ำ **អ្នកតា** อาศัยอยู่ตามต้นไม้ อยู่ตามทุ่งนา มูลเหตุที่ชาวกัมพูชามีความเชื่อเรื่อง **អ្នកតា** มาแต่บรรพกาลนั้น เพราะ “เขมรเชื่อว่า **អ្នកតា** มีพลัง อิทธิฤทธิ์อัสจรรย์ **អ្នកតា** คือบุพชนที่เป็นคนกลางป่าสร้างบ้านมาก่อน” (សូមុយយេ្យង, 2548: 23)

អ្នកតា หากพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ จะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ 1. **អ្នកតា** ที่เป็นผีบรรพบุรุษ และ 2. **អ្នកតា** ที่ไม่ใช่ผีบรรพบุรุษ มีดังต่อไปนี้

1) **អ្នកតា** ที่เป็นผีบรรพบุรุษ คือ ผีที่คอยดูแลปกป้องลูก ๆ หลาน ๆ ถ้าลูกหลานคนไหนทำดีก็คอยพรให้เกิดความเป็นสิริมงคล หากลูกหลานคนไหนทำผิดจารีตประเพณีอันดีงามก็จะลงโทษด้วยการทำให้คนใดคนหนึ่งในครอบครัวเจ็บป่วย วิธีที่จะทำให้หายป่วยต้องจัดพิธีเช่นไหว้เพื่อขอขมา

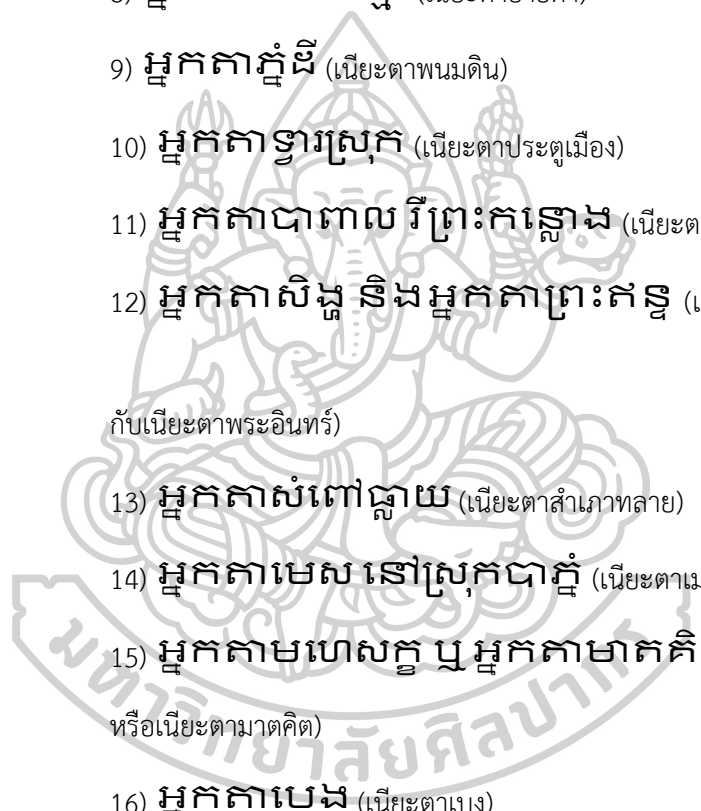
2) **អ្នកតា** ที่ไม่ใช่ผีบรรพบุรุษ คือ **អ្នកតា** ที่เกิดจากการยอมรับของคนในสังคมว่า เป็นผู้เคยทำประโยชน์ให้กับสังคม เมื่อตายไปคนในสังคมก็ให้ความเคารพนับถือ และ **អ្នកតា** บางตนคนในสังคมก็สร้างศาลให้สถิตเพื่อเคารพบูชา

ชาวกัมพูชาเชื่อว่า **អ្នកតា** มีอำนาจ มีอิทธิฤทธิ์ดลบันดาลให้เกิดความเป็นมงคลและอัปมงคลต่อชีวิต ครอบครัว และชุมชนได้ ชาวกัมพูชาจึงให้ความเคารพนับถือ **អ្នកតា** อย่างเคร่งครัด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง พบ **អ្នកតា** 28 เรื่อง ได้แก่

- 1) **ប្រវត្តិអ្នកតាយ៉ាងម៉េ្យង** (ประวัติเนียะตากล้งเมือง)
- 2) **អ្នកតាកង-ដុំ** (เนียะตากอง-ชุม)

- 3) អ្នកតាម៉ឺន-គង់ (នើមតាអឺន-គង់)
- 4) អ្នកតាត្រដោល (នើមតាអ្នកតា)
- 5) អ្នកតាពុំសែន (នើមតាពុំសែន)
- 6) អ្នកតាគណេស (នើមតាគណេស)
- 7) អ្នកតាទួលស្លឹង (នើមតាទួលស្លឹង)
- 8) អ្នកតាយាយខ្មៅ (នើមតាយាយខ្មៅ)
- 9) អ្នកតាភ្នំដី (នើមតាភ្នំដី)
- 10) អ្នកតាទ្វារស្រុក (នើមតាទ្វារស្រុក)
- 11) អ្នកតាបាពាលវិព្រះកន្លោង (នើមតាបាពាលវិព្រះកន្លោង)
- 12) អ្នកតាសិង និងអ្នកតាព្រះតន្ត្រី (នើមតាសិងនិងអ្នកតាព្រះតន្ត្រី
 ក្នុងនើមតាព្រះតន្ត្រី)
- 13) អ្នកតាសំពៅឆ្នាយ (នើមតាសំពៅឆ្នាយ)
- 14) អ្នកតាមេសនៅស្រុកបាភ្នំ (នើមតាមេសនៅស្រុកបាភ្នំ)
- 15) អ្នកតាមហេសក្ខ ឬអ្នកតាមាតតិត (នើមតាមហេសក្ខ
 ឬអ្នកតាមាតតិត)
- 16) អ្នកតាបេង (នើមតាបេង)
- 17) ដើមកំណើតអ្នកតា (ដើមកំណើតអ្នកតា)
- 18) អ្នកតាតាស្រី និងយាយបុស (នើមតាតាស្រីនិងយាយបុស)
- 19) អ្នកតាក្រហមក (នើមតាក្រហមក)
- 20) អ្នកតាជំទាវម៉ៅ (នើមតាជំទាវម៉ៅ)
- 21) អ្នកតាកង្វារដែក (នើមតាកង្វារដែក)
- 22) ព្រះគណេស (ព្រះគណេស)

លែង

ภารุกุ ได้นั้นต้องสื่อสารผ่าน **เมษัต** (เมมต อานว่า เมมวต) เมื่อมีคนเจ็บป่วยญาติผู้ป่วยต้องเชิญเมมตมาเชิญผีให้เข้าทรง และต้องมี **ญี่** (สนี่ อานว่า ซน้อม) เป็นคนสอบถามสาเหตุว่า เหตุใดถึงได้เจ็บป่วย เจ็บป่วยเพราะทำผิดอะไร เพื่อจะได้แก้ไขให้ถูกต้อง พิธีเชิญเริ่มขึ้นเมื่อ **เมษัต** มาถึงพิธีที่บ้านคนป่วย หลังจตุรุษเพียนแล้วก็ถามว่า สาเหตุใดจึงเจ็บป่วย **ภารุกุ** ผู้ที่ทำให้เจ็บป่วยนั้นเป็นญาติฝ่ายชายหรือหญิง **ภารุกุ** ที่มาเข้าร่างทรง จะตอบสาเหตุว่า มาจาก **ภารุกุ** ฝ่ายชายหรือหญิง และมาทำให้คนเจ็บป่วยเพราะเหตุใด คนในครอบครัวคนป่วยได้ละเมิดข้อห้ามใด แล้ว **ญี่** ต้องถามด้วยว่า เมื่อคนป่วยหายแล้ว **ภารุกุ** ต้องการเครื่องเซ่นไหว้อะไร ตัวอย่างเช่น ดนตรี เสื้อผ้า เครื่องประดับ ตลอดจนเครื่องเซ่นที่เป็นอาหารต่าง ๆ

เมื่อคนป่วยหายไข้ต้องนำของมาถวายตามที่ **ภารุกุ** ต้องการเรียกว่า **การเวียงภารุกุ** (การเลี้ยงอารักษ์) สำคัญที่สุด คือ ต้องถวายดนตรีให้ **ภารุกุ** ตามที่บนไว้ การเริ่มพิธี เขาจะเริ่มที่เชิญผีที่ต้องการเลี้ยงมาก่อนผีอื่น ๆ และต้องผูกด้วยที่คอ ข้อมือ หรือเอวคนป่วยไว้ เพื่อไม่ให้ผีอื่น ๆ มาทำร้ายอีก (**ไกร์ณารุ**, 2538: 313-314)

คนสำคัญในพิธีเชิญ **ภารุกุ** มาเข้าทรงนี้คือ **เมษัต** คนที่จะเป็น **เมษัต** หรือ “ร่างทรง” ได้นั้นต้องมี **ครูก์เกิด** (ครูก์กำเนิด) ประจำตัว **हांง ฐูลาส** (2562) อธิบายว่าครูก์กำเนิดเป็นสิ่งสำคัญทำขึ้นมาจากต้นไม้ รูปด้านบนเป็นปีกทำจากใบตาล เจาะเป็นลวดลายคล้ายปีกนก ด้านล่างเป็นภาชนะคล้ายขัน ทำไว้สำหรับใส่เครื่องสักการะ เวลาผี **ภารุกุ** มาเข้าทรง **เมษัต** จะถือครูก์กำเนิดนี้รำไปตามจังหวะเพลงที่บรรเลง ตามปกติ **เมษัต** จะเป็นผู้หญิง

แม้ภาพลักษณ์ของ **ภารุกุ** จะคล้ายกับ **หูก์ถา** แต่สถานภาพของ **ภารุกุ** จะไม่เท่า **หูก์ถา** เห็นได้จากในอดีตมีการกำหนดพระราชพิธีที่เรียกว่า “**ฐีง หูก์ถา**” ในตำราพระราชพิธี 12 เดือน (ศานติ ภักดีคำ, 2550: 38) แต่ **ภารุกุ** นั้นจะมีแต่พิธีของชาวบ้านเรียกว่า **เวียงภารุกุ** (เลี้ยงอารักษ์) ดังปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีประเภทนิทานเรื่อง **เขาดเซียมบุญ** (ผีกอไผ่) และ **โฏเฮลเบ็ญเขาด** (หมามองเห็นผี)

ภารุกุ ในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏอยู่ในนิทานเพียง 2 เรื่องดังที่กล่าวแล้วเท่านั้น ส่วนวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ มีเพียงการกล่าวถึง ไม่มีบทบาทสำคัญในเรื่อง สาเหตุที่

1) คนในครอบครัวคนใดคนหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็นลูกสาวหรือลูกชาย ไปมีคนรัก และลักลอบได้เสียกัน เป็นเหตุให้ทำร้ายจิตใจพ่อแม่และผีบรรพบุรุษ

2) ผู้ชายที่มีภรรยาแล้วหรือผู้หญิงที่มีสามีแล้วแอบคบชู้

3) คนในครอบครัวทะเลาะกัน ถึงกับไม่พูดจากัน

สาเหตุทั้ง 3 ประการนี้ หากเกิดกับครอบครัวใด ชาวกำมพูชาแต่โบราณเชื่อว่า **เมตาตาส์จู้** จะไม่พอใจ แล้วจะดลบันดาลให้คนในครอบครัวเกิดอาการเจ็บป่วย เมื่อเจ็บป่วยแล้ว ต้องไปหาหมอดู พותרาบคำทำนาย ครอบครัวนั้นต้องเตรียมเครื่องเซ่นไหว้ขอโทษวิญญาณของ **เมตาตาส์จู้ เม็จ บู้ญ** อธิบายการเซ่นไหว้ไว้ว่า ครอบครัวคนไข้จะทำพิธีใหญ่โต สิ่งที่เจ้าของงานต้องทำ คือ

1) เชิญผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงให้ได้ 7 คน มาร่วมงาน

2) เชิญสามี หรือภรรยาที่ทำผิดประเพณีมาในพิธี

3) เตรียมเครื่องเซ่น เครื่องถวาย เป็นต้นว่า ข้าวเปลือก 1 กระเชอ ยกแขวนบนเสาแหวก ซองหมากพลู 1 คู่ เทียน 5 เล่ม ฐูป 5 ดอก และพลู หมาก บุหรี่ เป็นต้น

การทำพิธีเมื่อคนมาพร้อมกัน ต้องจุดฐูปเทียน ยกมือพนมขึ้นพร้อมกัน แล้วบอกกล่าว **เมตาตาส์จู้** เนื้อความที่บอกกล่าวใจความสำคัญคือ บอกให้รับรู้ ว่า ลูกหลานได้ทำผิดไปแล้ว ต้องการขอขมา ซึ่งคนป่วยก็ต้องกล่าวคำขอโทษต่อหน้าญาติ ๆ ซึ่งตัวอย่างคำกล่าวขอโทษนั้น **เม็จ บู้ญ** (2551: 177-180) ให้ตัวอย่างไว้ว่า

“บัดนี้ขอวิญญาณเมมาและผีบรรพบุรุษ เมตตายกโทษให้เราทั้งหลาย ที่ไม่ได้รู้ผิดถูก โดยเฉพาะ (บอกชื่อคนทำผิด) ทำให้เกิดอาการเจ็บป่วย บัดนี้เราได้รู้แล้วพร้อมทั้งเรียกมากราบไหว้ ขอสมลาโทษ ขอให้หยุดถือโทษพวกเรา และขอให้คนป่วยหายป่วยนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป”

คนป่วยต้องพูดแบบนี้ถึง 3 ครั้ง ที่สำคัญต้องให้คนที่ประพฤติผิดยกมือไหว้ขอโทษ ซึ่งพิธีนี้อาจแตกต่างกันไปบ้างในเขต อำเภอ ตำบล แต่มีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

เรื่องเล่าผีเขมรที่ปรากฏ **เมตาตาส์จู้** มีอยู่ 1 เรื่อง คือ **เฮาต เเซีย บูลยี่** (ผีกอไผ่) ในช่วงที่ร่างทรงบอกว่าพี่สาวของผู้เล่าเรื่องถูกผี **เมตาตาส์จู้** ลงโทษที่ทำผิดประเพณี ต้องทำพิธีขอขมา ซึ่งลำดับการรักษา และการแสดงอาการของคนป่วยสอดคล้องกันกับที่ **เม็จ บู้ญ** อธิบายไว้

1.4 **ព្រលឹង** (ถ่ายถอด: พุรลิ่ง, อ่านว่า: โปรลิ่ง, ในภาษาไทยใช้: ขวัญ และบางบริบทใช้ วิญญาณ)

ព្រលឹង ในพจนานุกรม ฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “**ព្រលឹង** ១ ន. ដំណើរជីវិត. ស្មារតី. វិញ្ញាណ. ស្រីសួស្តី, សេចក្តីសុខ, សេចក្តីចម្រើន...។” (ជួន ណាត, 2511: 791) “**พุลิ่ง** 1 น. ดำเนินชีวิต: ความมีสติ: วิญญาณ: สิริมงคล, ความสุข, ความเจริญ...”

ព្រលឹង ในความเชื่อของชาวกัมพูชา คือสิ่งที่อยู่ในตัวทุกคน มีจำนวน 19 **លី សុរិវី** (2550: 2-4) ระบุว่าประกอบด้วย บารมี 10, มรรค 4, ผล 4, นิพพาน 1 รวมเป็น 19 แต่บางแหล่งว่า บารมี 10, ชั้นธ 5, ธาตุ 4, รวมเป็น 19 แต่**พุลิ่ง**ทั้งสองที่พบเหล่านี้ น่าจะไม่ใช่**พุลิ่ง**ดั้งเดิมของเขมร แต่เป็นการปรับเข้าคติทางพุทธศาสนา ส่วนความเป็นมาของคำ **បឹង ហុកឌី** (2547: 7) อธิบายว่า คำว่า **ព្រលឹង** มาจากคำว่า **ព្រលឹង្គ** คือ คำว่า **ព្រះ** (พระ) กับคำว่า **លីង្គ** (ลิงค์) ซึ่งเป็นลิงค์ของพระอิศวรในศาสนาพราหมณ์ เพราะในสมัยโบราณเขมรเคารพพระลิงค์พระอิศวร ดังนั้นจึงพบเอกสารบางแห่งเขียนว่า **ព្រះលឹង** (พระลิง) แต่นิยมเขียนตามพจนานุกรมว่า **ព្រលឹង**

លី សុរិវី (2550: 2-4) อธิบายว่าในความเชื่อของชาวกัมพูชา ชาวกัมพูชาทุกคนมี **ព្រលឹង** จำนวน 19 ถ้าขาดหายไปแม้บางส่วน เจ้าของร่างจะเจ็บป่วยต้องเรียกกลับมาให้ครบเรียกว่า **ហៅព្រលឹង** (เรียก**พุลิ่ง** ตรงกับคำว่าเรียกขวัญของไทย) ซึ่งชาวกัมพูชาจะทำเมื่อเกิดเหตุการณ์ 3 ประการ คือ 1. ตกใจกลัว 2. ป่วยกินยารักษาไม่หาย และ 3. ก่อนจัดพิธีต่าง ๆ เช่น บวชพระ การเรียก**พุลิ่ง** **បឹង ហុកឌី** (2547: 11) อธิบายว่ามี 2 แบบ คือ 1. การเรียกแบบไม่จัดพิธี ทำขึ้นในกรณีลูกหลานตกใจกลัว ผู้ใหญ่เชื่อว่า **ព្រលឹង** ทั้ง 19 อยู่ไม่ครบ จึงเอาด้ายสีขาวมาผูกข้อมือ แล้วกล่าวคำเรียกให้กลับมา 2. การเรียกแบบจัดพิธี ทำขึ้นในกรณีก่อนงานมงคลอย่างแต่งงาน บวชพระ และทำต่อจากพิธีเลี้ยง **អាវក្ស** (อาร์กซ์)

ขั้นตอนการเรียก **ព្រលឹង** เริ่มจากหาหมอดูมาทายก่อน เพื่อให้รู้แน่ชัดว่าเหตุเกิดจากอะไร หมอจะดูจากวัน เดือน ปี ของคนไข้โดยทำตามตำราโบราณ ถ้าตัวเลขออกมาบอกว่า คนไข้เกิดจากผีเอา **ព្រលឹង** ไปก็ต้องทำพิธีเรียกตามธรรมเนียม

พิธีเรียก **ព្រលឹង** มีนักดนตรีบรรเลงเพลงโบราณ เพลงยอดนิยมคือ **ភ្នំខ្មៅ** (ภูเขาขุด) ทำนองเพลงโหยหวน คนทำพิธีจัดเรียงแถวกัน **ស្នំ** (สนม) เดินนำหน้า สาวพรหมจารีถืออ้อยคำตามหลัง และสาวพรหมจารีอีกคนหนึ่งถือชนางซึ่งเป็นเครื่องมือจับปลาตามคอยรับ **ព្រលឹង** ใส่กระเชอ แล้วเทใส่ตะกร้าคนที่เดินถือปิดท้ายอยู่ด้านหลัง ระหว่างเดินคนถืออ้อยจะพูดว่า “**ព្រលឹង** ឲ្យ **ព្រលឹង** (บอกชื่อคนป่วย) ทั่งสับแก้ว เข้ามาครบในร่างในกาย อย่าย่อยในป่าเขา กินข้าวหิวน แกงกรวด” ทั้งหมดพากันเดินไปรอบ ๆ บ้าน 3 รอบ เป็นอันเสร็จพิธี (**មៀចបុណ្ណ**, 2551: 152-153)

คำว่า **ព្រលឹង** ในสังคมกัมพูชามี 2 ความหมาย คือ 1. ความหมายคล้ายกับคำว่า ขวัญ ของคนไทยซึ่งเสถียรโกเศศ (2506: 10-11) อธิบายว่า ขวัญประจำอยู่ในตัวคน สัตว์ เป็นอย่างผีหรือเทวดาประจำอยู่ ขวัญมีตัวตนชอบคำอ่อนหวาน กินอาหารอย่างดีและท่องเที่ยวไปไหนต่อไหนได้ แต่ไม่เห็นว่ามีรูปร่างอย่างไร และ 2. หมายถึงวิญญาณที่ออกจากร่างคนหลังเสียชีวิต ชาว กัมพูชา มองว่า ประหลาดคือวิญญาณของคนที่ยังมีชีวิตอยู่หรือผี เห็นได้จากนิทานเรื่อง **ព្រលឹងចងពៀរ** (วิญญาณพยับบาท) เป็นเรื่องของพี่สาวที่แต่งงานอยู่กับสามี ในบ้านมีน้องสาวอาศัยอยู่ด้วย ต่อมาสามีของเธอลักลอบได้เสียกับน้องภรรยาจนตั้งท้องทำให้พี่สาวของเธอโกรธมากถึงขนาดปล้ำมือฆ่าน้องสาวโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้วิญญาณของน้องสาวตามหลอกหลอนด้วยความพยับบาท และยังมีนิทานเรื่อง **ព្រលឹងទាមលួស** (วิญญาณทวงโลง) ที่คำว่า **ព្រលឹង** หมายถึงวิญญาณ ไม่ได้หมายถึงขวัญแต่อย่างใด

ดังนั้นคำว่า **ព្រលឹង** จึงไม่อาจแปลว่า “ขวัญ” ได้ทันที แต่ต้องดูบริบทของถ้อยคำด้วยว่าผู้ประพันธ์หมายถึง “ขวัญ” หรือ “วิญญาณ”

1.5 ជំនាន់ផ្ទះ: (ถ่ายทอด: ชันนางพุทธะ, อ่านว่า: จุมเนียงเพตียะ, ภาษาไทยใช้: ผีเรือน)

ជំនាន់ផ្ទះ: คือ ผีเพศหญิงที่อยู่กับบ้าน คล้ายผีเรือนในความเชื่อของคนไทย ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-เขมร glosbe (2563, ออนไลน์) ให้ความหมายว่าเป็นเทวดารักษาบ้านหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบ้านที่อยู่อาศัย และอธิบายเสริมว่า ตามประเพณีเขมรในเวลาสร้างบ้านใหม่ก่อนจะลงเสาเอกชาวกัมพูชาจะเอาผ้าแดงประมาณครึ่งเมตร เขียนยันต์ไว้ตรงกลาง จัดหาของหวานเทียน รูป ดอกไม้ มาเป็นเครื่องประกอบทำพิธีบวงสรวงต่อเทวดา คือ พระวิษณุกรรมที่ช่างโบราณนับ

ถือและเชื่อว่า เป็นครูสูงสุดของพวกเขา ช่างอัญเชิญมาเป็นประธานในการสร้างบ้าน เพื่อไม่ให้ไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในการทำงาน พร้อมขอให้ช่วยดูรักษาบ้านให้มีความสุขความเจริญ ชาวแกมพูชาเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มาอยู่ในบ้านเมื่อช่างทำเสร็จแล้ว เรียกว่า **ជំនាងផ្ទះ** เป็นผู้ช่วยรักษาลูกหลานให้อยู่สุขสบาย ในขณะที่พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับพจนานุกรมพระยาอนุมานราชธน อธิบายว่า เป็นผีบ้านผีเรือน เทวดารักษาบ้าน (2517: 124)

ជំនាងផ្ទះ มีรูปสักการะเป็นรูปผู้หญิง แต่งชุดประจำชาติแกมพูชา ปัจจุบันช่างผลิตออกมาขายตามตลาดและห้างร้านเครื่องสักการะบูชาทั่วไป **លឹម សុនា** (2562) แนะนำวิธีการตั้ง **ជំនាងផ្ទះ** ไว้ว่า ควรตั้งไว้ที่ประตูบ้าน จะเรียกเงินไหลเข้าบ้าน ส่วนเครื่องเช่น ไหว้บูชาให้ตั้งผลไม้ข้างซ้ายแจกันข้างขวา ดอกไม้ควรเป็นดอกกุหลาบและดอกบัว ผลไม้ควรมี 5 อย่าง และควรมีน้ำ 5 ถ้วย เจ้าของบ้านนอกจากดูเรื่องเครื่องไหว้บูชาแล้ว ยังต้องคอยดูแลบูชาไม่ให้เปราะเปื้อน ถ้าเปราะเปื้อนก็จะทำให้เงินทองไหลออกไป

การบูชา **ជំនាងផ្ទះ** ชาวแกมพูชาเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **ម្តាយផ្ទះ** ในความหมายของชาวแกมพูชา คือ เทวดารักษาบ้าน หน้าที่ของผีตนนี้

ในเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง พบการบูชา **ជំនាងផ្ទះ** 1 เรื่อง ในนิทานเรื่อง **ខ្មោចដង្ហើមផ្ទះនៅ** (ผีแย่งบ้านอยู่) และเป็นการกล่าวถึงเพื่อให้เห็นความสำคัญของผีตนนี้ว่า เมื่อปลูกบ้านเรือนแล้วจำเป็นต้องเชิญมาให้สถิตในบ้านเพื่อคุ้มครองป้องกันตั้งข้อความว่า คนโบราณมักบอกว่าไม่ให้ปล่อยบ้านทิ้งไปนาน โดยไม่มีคนอาศัยอยู่ จำไว้ว่าในบ้านต้องมี **ជំនាងផ្ទះ** ตั้งไว้หน้าบ้าน มีพระภูมิเพื่อรักษาป้องกันบ้าน ไม่อย่างนั้นจะเป็นช่องให้ผีพรายปีศาจเข้ามาอยู่ก่อเหตุเลวร้ายต่าง ๆ (ghostlegend.blogspot, 2559: ออนไลน์)

ជំនាងផ្ទះ เป็นผีเพศหญิงคล้ายกับเป็นผีเรือนของไทย ชาวแกมพูชาเชื่อว่าเมื่อปลูกบ้านใหม่ต้องเชิญผีตนนี้เข้ามาอยู่ในบ้าน เพื่อความเป็นสิริมงคลและความสุขสมบูรณ์ของคนในครอบครัว ชาวแกมพูชาบางบ้านถึงกับมีหิ้งและตั้งหุ่ผีตนนี้ไว้เพื่อเซ่นสรวงบูชา

1.6 ម្រេញគង្វាល (ถ่ายทอด: เมรุณคังวาล, อ่านว่า: มริญกัวงเวียล, ภาษาไทยใช้: เมรุณกัองเวียล)

ในพจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับพจนานุกรมพระยาอนุมานราชธน (2517:551) ให้คำอ่านไว้ว่า มริญกัวงเวียล และอธิบายว่า

ปีศาจพวกหนึ่ง เชื่อกันว่า มักปรากฏร่างให้เห็นเป็นเด็กอยู่ตามป่าดง เป็น
ผีคุ้มครองพวกสัตว์ป่า คนที่นับถือพวกนี้ก็จะกราบไหว้บูชา ให้ช่วยคุ้มครองรักษาสัตว์ มีโค กระบือ
ช้าง ม้าของตน รูปร่างหน้าตาของผีตนนี้คล้ายเด็กผมจุกหรือกุมารทองของไทย แต่มีพฤติกรรม
ต่างกัน

พจนานุกรมฉบับพุทธศาสนาบัณฑิตย ให้ความหมายไว้ว่า

เข្រញកង្វាល(ន) បិសាចពួកមួយ តាមពាក្យបរម្យា
ថា តែងសម្តែងខ្លួនឲ្យឃើញរូបជាកូនក្មេង នៅអាស្រ័យតាម
ដងព្រៃ ជាបិសាចគ្រប់គ្រងឃ្នាលរក្សាពួកសត្វព្រៃ; អ្នកខ្លះដែល
ប្រកាន់ជឿខ្មោចបិសាច រមែងរាប់អានបូជាដោយផ្អាកផ្អាកថា
ឲ្យជួយឃ្នាលរក្សាគោក្របី ឬដំរីសេះឲ្យផង ព្រៃនោះមាន**ម្រេញក**
ង្វាលពូកែណាស់ (អ្នកស្រុកខ្លះហៅថា ខ្មោចព្រៃ ឬបិសាចព្រៃ) ។

(ជួន ណាត, 2511: 924)

ម្រេញកង្វាល(ន.) ปีศาจพวกหนึ่ง ตามคำปรัมปรากล่าวว่า มักแสดงตัวให้
เห็นรูปเป็นเด็กน้อย อยู่อาศัยตามแนวป่า เป็นปีศาจเลี้ยงดูแลพวกสัตว์ป่า; บางคนก็เชื่อเรื่องผีปีศาจ
มักจะนับถือบูชาโดยมอบให้ช่วยดูแลวัวควาย หรือช้างม้าให้ด้วย: ป่านั้นมีมริณุกิ่งเวียน เก่งกล้ามาก
(ชาวบ้านบางที่เรียกว่าผีป่า หรือ ปีศาจป่า) ។

(แปลโดยผู้วิจัย)

ម្រេញកង្វាល เป็นผีที่มีพัฒนาการ เนื่องจากแต่เดิมนั้นชาวกัมพูชาเชื่อ
ว่าเป็นผีเด็กที่คอยดูแลสัตว์เลี้ยง ต่อมาชาวกัมพูชาพัฒนาความเชื่อมาเป็นผีเรียกทรัพย์ แล้วนำเข้ามา
ไว้ในบ้าน ซึ่งเป็นความเชื่อคล้ายนางกวักของไทยและแมวกวักของญี่ปุ่น ชาวกัมพูชาที่นับถือมีการจัด
สถานที่ให้อยู่เป็นกระท่อมเล็ก ๆ และนำอาหารมาเช่นไหว้บูชา

ในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏ **ម្រេញកង្វាល** พบในนิทานเรื่อง **ខ្មោច**
ដើមឫស្សី (ฝีกอไผ่) เพียงเรื่องเดียว ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงว่าเป็นผีเด็กอายุ 7 – 8 ขวบ ยืน
เปลือยกายขออาศัยรถจักรยานไปซื้อขนมกิน

ฝีกกลุ่มดั้งเดิมในเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง พบจำนวน 31 เรื่อง อยู่ในเรื่องเพลง 28
เรื่อง และนิทาน 3 เรื่อง ผีที่พบมี **អ្នកតា** มากเป็นอันดับ 1 พบมากถึง 28 เรื่อง รองลงมา คือ

អារក្ស พบ 2 เรื่อง ในเรื่องเล่าผีประเภทนิทานได้แก่เรื่อง **ໄຊເບີລເພີញខ្មោច** (หามองเห็นผี) และ **ខ្មោចដើមឫស្សី** (ผีกอไผ่) ในส่วนของ **ជំនាងផ្ទះ**: พบจำนวน 1 เรื่อง ในนิทานเรื่อง **ខ្មោចដណ្តើមផ្ទះនៅ** (ผีแย่งบ้านอยู่) และพบ **ម្រេញគង្វាល** จำนวน 1 เรื่อง ในเรื่องเล่าผีประเภทนิทานเรื่อง **ខ្មោចដើមឫស្សី** (ผีกอไผ่)

กลุ่มผีดั้งเดิมพบประเด็นจากการศึกษา ดังนี้

1) การปรับเปลี่ยนเทพในศาสนาพราหมณ์เป็นผีดั้งเดิม ในสังคมเขมรโบราณแต่เดิมนับถือผีในธรรมชาติและผีบรรพบุรุษ ต่อมานับถือศาสนาพราหมณ์เพราะว่าได้รับวัฒนธรรมจากอินเดีย สุภัทรดิศ ดิศกุล (2547: 1-4) อธิบายเรื่องนี้ว่า อาณาจักรขอมโบราณได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดียตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 6 หรือในสมัยฟูนัน ต่อมาเมื่อสังคมเขมรนับถือพระพุทธศาสนา เทพในศาสนาพราหมณ์ที่เคยนับถือมาก่อนชาวกัมพูชาก็ไม่ได้ละทิ้ง หากแต่ปรับเปลี่ยนการนับถือจากเทพมาเป็น **អ្នកតា** ซึ่งเป็น **អ្នកតា** กลุ่มที่คุ้มครองสังคม ตัวอย่างเช่น ในเรื่อง **អ្នកតាគណេស** แม้พระคเณศจะเป็นเทพในศาสนาพราหมณ์ แต่คนเขมรก็นับถือเป็น **អ្នកតា** คนหนึ่ง เช่นเดียวกับนิทานพื้นบ้านเรื่อง **អ្នកតាមេស** (เนียตาเมซอที่อำเภอบาพนม) ซึ่งในเรื่องระบุว่าเทพในศาสนาพราหมณ์

2) การรับเอาผีในศาสนาอิสลามมาเป็นผีดั้งเดิม ในเรื่อง **អ្នកតាតាលាក់** (เนียตาตาลียะ) ซึ่งเป็น **ខ្មោចអិស្លាម** (ผีอิสลาม) ภาษามลายูเรียกผีว่า ฮันตู (hantu) เรียกวิญญาณว่า Semangat (สมางัต) คนนับถือศาสนาอิสลามในประเทศกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชาเชื้อสายจาม

3) ผีดั้งเดิมพบมากที่สุดในเรื่องเล่าผีประเภท **រឿងព្រេង** (เรื่องเพรง) หรือนิทานพื้นบ้านเขมร เป็นเรื่องเล่าในอดีตที่เล่าต่อ ๆ กันมา ต่อมาคณะกรรมการวัฒนธรรมได้รวบรวมจัดพิมพ์ไว้ เป็นเรื่องเล่าที่สะท้อนสภาพชีวิต และความเชื่อเรื่องผีในสังคมเขมรโบราณได้เป็นอย่างดี

4) กลุ่มผีดั้งเดิมของเขมร พบว่าเป็นผีบรรพบุรุษของชาวกัมพูชามาแต่โบราณ เห็นได้จากส่วนใหญ่ที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นก้อนหิน และปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรง ซึ่งเป็นเรื่องเก่าแก่ในสังคมกัมพูชา จากนิยามของผี **អ្នកតា អារក្ស មេបាចាស់ទុំ** และ **ព្រលឹង** จะเห็นว่ามีควมหมายร่วมกัน คือ เป็นผีบรรพบุรุษ ในครอบครัวที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ยังคงอยู่ดูแลรักษาคนในครอบครัว ถ้าคนในครอบครัวหรือตระกูลทำดีก็จะอำนวยการให้พร แต่ถ้าทำผิดจารีตประเพณีก็จะตักเตือนทำโทษด้วยการให้คนใดคนหนึ่ง ในครอบครัวเจ็บป่วย ดังปรากฏเรื่องราวในนิทานเรื่อง

เขาคติเชิษบุสญี (ผีกอไผ่) ผีเหล่านี้ ที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างคนในครอบครัวที่อยู่ด้วยกันมาอย่างยาวนาน ครั้นเมื่อจากไปแล้ววิญญาณของบรรพบุรุษไม่ได้ไปไหน หากแต่อยู่ดูแลลูกหลาน

3.1.2 กลุ่มผีจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ (Buddhist Ghosts)

กลุ่มผีจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ ตามคติความเชื่อของพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธรูปศาสนา นั้น เข้ามาในดินแดนของเขมรพร้อม ๆ กับศาสนาพราหมณ์ แต่มาเจริญรุ่งเรืองภายหลัง “อาณาจักรฟูนันในต้นหรือกลางพุทธศตวรรษที่ 11 นั้น คือศาสนาพราหมณ์ลัทธิไศวนิกาย อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมลัทธิไวษณพนิกายก็คงมีอยู่ด้วย และพุทธศาสนาก็ได้รับอุปถัมภ์จากราชอาณาจักรฟูนัน” (สุภัทรดิศ ดิศกุล, 2547: 3) จะเห็นได้ว่าแท้จริงแล้วพระพุทธรูปศาสนาเข้ามาประดิษฐานในดินแดนเขมรโบราณตั้งแต่แรกเริ่ม ดังนั้นคติความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีในพระพุทธศาสนาจึงได้อยู่ในใจของคนเขมรตั้งแต่แรกเริ่มอาณาจักรจนถึงปัจจุบัน พระพุทธรูปศาสนา นั้นมีคติความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด โดยเชื่อว่าเมื่อคนตายแล้ววิญญาณจะออกจากร่างเพื่อไป ช่วงรอเกิดยังเป็นผีอยู่เรียกว่า สัมภเวสี เมื่อพ้นจากสัมภเวสีแล้ววิญญาณจะไปเกิดในภพภูมิสวรรค์ โลกมนุษย์หรือนรกก็แล้วแต่บุญและกรรมที่ได้สร้างไว้ขณะมีชีวิตอยู่ ผีตามความเชื่อของศาสนาพุทธมี 3 พวกคือ 1) **สขุ เฝสิ** (สัมภเวสี) 2) **เปรต** (เปรต) และ 3) **หสุงกาย** (อสุรกาย)

1) **กูสกรอก** (ถ่ายถอด: กูนกรอก, อ่านว่า: โจนกรอก, ภาษาไทยใช้:

ลูกกรอก) **กูสกรอก**

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “น. ลูกคนหรือลูกสัตว์ มีแมว เป็นต้น ที่ตายตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือในท้อง ร่างกายบริบูรณ์ แต่ขนาดเล็ก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 716) ความหมายตามราชบัณฑิตย **กูสกรอก** เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตตัวเล็ก ๆ ที่ตายตั้งแต่อยู่ในท้อง และเป็นได้ทั้งคนและสัตว์ **กูสกรอก** ที่เป็นผีในความเชื่อของชาวกัมพูชา **สาส สานิส** (2563: ออนไลน์) อธิบายว่าเป็นประเภทมนต์อาคมศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง ส่วนใหญ่ผู้ชายเป็นผู้รักษา ถ้าใครรักษา ทะนุถนอมได้ดี **กูสกรอก** จะรักษาเจ้าของให้มีความสุขสบายเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าไม่รักษาให้ดี ก็จะทำทุกข์กับเจ้าของด้วยประการต่าง ๆ การทำ **กูสกรอก** นั้นต้องผ่านพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ เริ่มจากต้องให้ภรรยาของผู้ทำตั้งครรภ์ เมื่อทารกอยู่ในท้องได้ 5 เดือน ผู้ทำต้องขอทารกนั้นจากภรรยาด้วยเล่ห์กลต่าง ๆ เมื่อภรรยายอมยกให้ ก็จะผ่าท้องนำทารกไปย่างไฟให้เกรียม แล้วเสกมนต์ให้กลายเป็น **กูสกรอก** เพื่อให้วิญญาณทารกนั้นเวียนวนตามช่วยเหลือเรื่อง ภัยอันตราย

ต่าง ๆ เชื่อกันว่า ถ้าเจ้าของดูแลเป็นอย่างดี **คូនក្រក** จะตามรักษาเจ้าของตลอดเวลา ถ้าจะมีเหตุร้ายใด ๆ จะมากระซิบบอก

ในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏในเรื่องสั้นชื่อ **คូនក្រក** (ลูกกรอก) ผลงานของ **สุ ภาว** ตัวเอกของเรื่องเป็นโจรชื่อเกือก เมื่อภรรยาตั้งครรภ์ก็ใช้เล่ห์ขอลูก เมื่อภรรยายกให้มันก็ผ่าเอาลูกไปทำพิธี แต่ในที่สุดก็ถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองปราบปราม ในปัจจุบันชาวกัมพูชายังมีความเชื่อนี้อยู่ พบได้ทั้งในวรรณกรรม ข่าวนิตยสารพิมพ์ และในโลกออนไลน์

2) **ខ្មោចកំបុតក** (ถ่ายทอด: โคมจกัมบุดก, อ่านว่า: โคมจก้อมบุดก, ภาษาไทยใช้: ผีหัวขาด)

ខ្មោចកំបុតក ในพจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย ให้ ความหมายคำว่า **កំបុត** ไว้ว่า “ที่ขาดปลาย : มือขาด, คนมือขาดฯ” (**ជួន ណាត**, 2511: 57) **ខ្មោចកំបុតក** เป็นชื่อเรียกผีตามภาพที่ปรากฏเวลาหลอกหลอน และเรียกตามลักษณะ การตายของคนตายเพราะหัวขาด **ខ្មោចកំបុតក** เป็นผีตายโหงอีกทั้งไม่มีหัวเมื่อปรากฏกาย คนจึงหวาดกลัวกันมาก ในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏเรื่อง **ខ្មោចកំបុតក** เพียง 1 เรื่องชื่อ **ខ្មោចកំបុតក** (ผีหัวขาด) เป็นเรื่องของหัวหน้าโจรถูกฆ่าตายและโดนตัดหัว

3) **ខ្មោចដើមចេកដូ** (ถ่ายทอด: โคมจกึมแจกชวา, อ่านว่า: โคมจเต็มแจกชเวีย, ภาษาไทยใช้: ผีกล้วยตานี หรือ นางตานี)

ខ្មោចដើមចេកដូ เป็นผีเพศหญิงสิงสถิตที่ต้นกล้วย การปรากฏตัวมักปรากฏให้เห็นเป็นผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน ห่มผ้าสไบเฉียง พจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสน บัณฑิตย ไม่ได้ให้ความหมายคำว่า **ខ្មោចដើមចេកដូ** ไว้ แต่ให้ความหมายคำว่า **ដូ** (ชวา) ว่า

ដូ (ន.) ឈ្មោះកោះមួយជាប្រទេសរាប់បញ្ចូលក្នុង ភាគដែនដីអាស៊ី។ ពួកមនុស្សអ្នកប្រទេសនោះក៏ហៅ ដូ ដែរ, មានឆ្លងមកនៅក្នុងកម្ពុជរដ្ឋតាំងពីយូរហើយ ជាប់ជាពូជវង្ស ដរាបមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ, តែភាសាសម្តីក្លាយប្លែកអំពីភាសា របស់ពួកដូដែលនៅក្នុងប្រទេស។ របស់និងដំណាំជាដើមដែល ដោយជាប់មកអំពីប្រទេសដូនោះក៏មានឈ្មោះហៅជាប់ពាក្យ

ថាជ្វា ក្នុងកម្ពុជប្រទេសយើងជាច្រើន ដូចជា ចេកជ្វា, ដឹងជ្វា,
ដំឡូងជ្វា, ស្ករជ្វា, ស្លាជ្វា ជាដើម។

(ជួន ណាត, 2511: 281)

ខ្មែរ (ន.) ខ្លឹមសារមួយនៃប្រទេសដែលប្រទេសនេះបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រទេសនេះ។ អ្នកប្រទេស
នេះត្រូវបានហៅថា ជ្វា, ដើម្បីបញ្ជាក់ពីភាពស្រដៀងគ្នា ទាំងភាសា និងវប្បធម៌
ពីភាសាខ្មែរនៃជ្វាដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេសនេះ។ ភាសាខ្មែរ
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។

(ប្រែសម្រួលដោយអ្នកប្រែ)

ការបកស្រាយនៃពាក្យជ្វាតាមប្រទេសនេះបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ភាសាខ្មែរ
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា
និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នាខ្លាំងណាស់។

ក្នុងរឿងនេះពាក្យជ្វាមានន័យថា ជ្វា (ជ្វា) ដែល
បានបកស្រាយឱ្យឃើញថា ភាសាខ្មែរនិងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។

4) **ខ្មែរត្រៃហេង** (ឈ្មោះ: ខ្មែរត្រៃហេង, ឈ្មោះ: ខ្មែរត្រៃហេង,
ភាសាខ្មែរ: ខ្មែរត្រៃហេង)

ខ្មែរត្រៃហេង នៃប្រទេសនេះមានន័យថា ភាសាខ្មែរនិងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។ ភាសាខ្មែរនៃជ្វា និងភាសាខ្មែរនៃជ្វាមានភាពស្រដៀងគ្នា
ខ្លាំងណាស់។

“ตายโหง (กิ.) (ส.) (ตายโหง อ.ธ.ตายโหง) ตายโหง (โหง) คือตายผิดธรรมดา, ตายโดยถูกเขม่า หรือ ตายโดยจมน้ำ, โดยตกจากต้นไม้, เสือกัด, ช้างแทง เป็นต้น : ตายโหง (ส่วนมากเรียกกลายเป็นไตโหง)។” (ជួន ណត, 2511: 343)

ខ្មោចតែហោង คือผีที่ตายผิดปกติ ไม่ได้แก่ตาย ไม่ได้เจ็บป่วยตาย แต่ถูกทำให้ตายด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังตัวอย่างในพจนานุกรมภาษาเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยสถาน ถูกเขม่าตาย จมน้ำตาย ตกต้นไม้ตาย เสือกัดตายและช้างแทงตาย เป็นต้น คนที่ตายโหงหรือตายผิดปกตินี้ เมื่อเป็นผีแล้วจะดุกว่าผีอื่น ๆ ระดับความดุของผีตายโหง ในความเชื่อของคนเขมร ปรากฏในเรื่องเล่าผีของ **សេង តារា** (2551: 64) เรื่อง **ក្រាបក្រឡាភ្លើង** (ถ่ายถอด: พุทธพรหมลิขิต, อ่านว่า: พรายกรอลาเพลิง, ภาษาไทยใช้: ผีตายทั้งกลม -ผู้วิจัย) ได้ลำดับความดุของผีตายโหงไว้ดังนี้ ดุที่สุด คือออกลูกตาย รองลงมา คือผูกคอตาย ตกน้ำตาย งูกัดตาย ฟ้าผ่าตาย ควายขวิดตาย ถูกเขม่าตาย ตามลำดับ

ในเรื่องเล่าผีเขมรมีผีตายโหงอยู่ในวรรณกรรมเรื่องเล่าทั้ง 3 ประเภท คือ ในนิทานมีจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ **កញ្ចក់បុរាណ** (กระจกโบราณ) **ខ្មោចចង់ស៊ីសាំងវិច** (ผีอยากกินแซนด์วิช) **ខ្មោចចប់បិណ្ណ** (ผีจบปรีณญา) **ខ្មោចលងអាចារ្យ** (ผีหลอกอาจารย์) **ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ** (ผีวัดพระพุทธ) **ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច** (แสงตะเกียงผี) **ផ្លូវតូចជើងកប** (ทางมรณะ) **ភូមិខ្មោចតែហោង** (หมู่บ้านผีตายโหง) **ព្រលឹងចងពៀរ** (วิญญาณพยายาบท) ในนิยาย จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่อง **រិមាសទួលស្តែង** (จักจั่นทองตวลสแลง) และเรื่อง **បិតាចស្នេហា** (ปีศาจเสน่หา) และในเรื่องสั้น จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ **ផ្លូវខ្មោចលង** (ทางผีหลอก) **ខ្មោចទារบบស់** (ผีทวงของ) **ខ្មោចពេស្យា** (ผีแพศยา) **ខ្មោចអាចារ្យ** (ผีไ้ฝรั่ง) **ចង្កៀងនិទានរឿង** **ខ្មោច** (ตะเกียงนิทานเรื่องผี) **ទាយទុរានខ្មោច** (ทายาทรดผี) **បានខ្មោចជួយ** (ได้ผีช่วย) **ផ្ទះខ្មោចសណ្តិត** (บ้านผีสิง) **ពាក្យសន្យា** (คำสัญญา) **ព្រលឹងខ្មោច** **អនាថា** (วิญญาณผีอนาถา) **មន្តស្នេហ៍** (มนต์เสน่ห์) **វិញ្ញាណ** (วิญญาณ) **ស្រមោល** **ម្កាលប្រាណ** (เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว) และ **អារខ្មោច** (เสื้อผี)

เรื่องเล่าผีจำนวน 100 เรื่อง มี **ខ្មោចតែហោង** รวมทั้งสิ้น 25 เรื่อง ในจำนวนนี้ มีผีเพศหญิงจำนวน 15 เรื่อง ที่เหลืออีก 10 เรื่อง เป็นผีเพศชาย เมื่อพิจารณาจำนวนผีตายโหงที่ปรากฏในวรรณกรรม จะพบว่าผีตายโหงปรากฏในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและนิทาน

ใกล้เคียงกันมาก มูลเหตุมาจากวรรณกรรมทั้ง 2 ประเภทมีขนาดสั้น สามารถอ่านจบได้ภายในเวลาไม่นานจึงได้รับความนิยมจากนักอ่าน และเป็นผลให้นักประพันธ์นิยมนำรูปแบบคำประพันธ์ทั้งอย่างประเภทมาใช้ ส่วนที่ผีตายโหงได้รับความนิยม ในการแต่งวรรณกรรมนั้น เพราะว่าผีตายโหงเป็นผีที่ดูร้ายกว่าผีอื่น ๆ ผู้ประพันธ์สามารถสร้างความตื่นเต้นให้ผู้อ่านได้ง่าย

5) **เขาคอทูต** (ถ่ายถอด: โขมจไพโร, อ่านว่า: โคมจพริย, ภาษาไทยใช้:

ผีป่า) เขาคอทูต เป็นคำเรียกผีที่อยู่ในป่าทั่วไป ผีป่าในความเชื่อของชาวกัมพูชา ปรากฏอยู่ในนิทานเรื่อง **มรุตสูริษเขาคอทูต ฆาตฆาตสูริษสู** (มนุษย์กับผีเป็นเพื่อนรักกัน) เป็นเรื่องราวของคนที่ถูกภรรยาฆ่า เมื่อภรรยาจะคลอดลูกให้สามีไปตามหมอด้าย แต่สามีกลัวผีไม่กล้าเดินผ่านบริเวณที่ผีอาศัยอยู่ แต่เมื่อภรรยาบังคับให้ไปก็ต้องผ่านไป ขณะหลับตาวิ่งผ่านจุดที่ผีเคยหลอกก็ไปชนกับผีเข้าอย่างจัง เพราะความกลัวเมียจึงโกรธต่อว่าผี ทำให้ผีแปลกใจและทั้งสองก็ได้พูดคุยและเป็นเพื่อนกัน

นอกจากนี้ ยังมีผีป่าในเรื่องอื่น ๆ อาทิ **ทูตนิษฐานมรุต** (วิญญาณทวงโลง) และเรื่อง **บุตรสูริษเขาคอทูต** (ภรรยาฉันทเป็นผี) ผีป่าพบในนิทาน 3 เรื่องเท่านั้น

6) **เขาคอทูต** (ถ่ายถอด: โขมจยามสมบตติ, อ่านว่า: โคมจเยียมซ็อมบัต, ภาษาไทยใช้: ผีเฝ้าทรัพย์ บุปุโสมเฝ้าทรัพย์)

เขาคอทูต เป็นคำเรียกผีที่เรียกตามพฤติกรรมของผีที่ตายแล้ว แต่ยังไม่ไปผุดไปเกิด ยังเฝ้าสมบัติของตนเอง ผีชนิดนี้สิงสถิตอยู่ที่สมบัติของตนเอง ถ้าสมบัติอยู่ที่บ้านก็สิงสถิตอยู่ที่บ้าน ถ้าสมบัติอยู่ที่ต้นไม้ก็สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้

ในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏผีเฝ้าทรัพย์ได้แก่นิทานเรื่อง **เขาคอทูต** **เฝ้าทรัพย์** (ผีตันทงนง) เป็นเรื่องของเจ้าของบ้านที่ลูกไปทำงานต่างประเทศ เมื่อเสียชีวิตสมบัติไม่มีใครดูแลจึงอาศัยอยู่ที่ตันทงนงหน้าบ้าน เฝ้าสมบัติของตนเองไม่ให้ใครเข้ามาลักทรัพย์ นิทานเรื่อง **ผีเฝ้าทรัพย์** (พ่อค้าผี) เป็นผีเฝ้าสมบัติเรื่องหนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่าสามีภรรยาเมื่อเสียชีวิตไปทั้งสมบัติไว้มากมาย รจนมีสองพี่น้องที่แม่เลี้ยงทารุณกรรมหนีไปพบเข้า ด้วยความดีงามของเด็ก ๆ เศรษฐีจึงมอบทรัพย์สมบัติให้ และนิทานเรื่อง **ทูตนิษฐานมรุต** (พรายตันขุน) เป็นผีสมัยรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยหรือเขมรแดงปกครองประเทศ ผู้หญิงที่เป็นระดับหัวหน้างานคนหนึ่งรับ

ทรัพย์ของชาวบ้านเอาเป็นของตนเอง นำไปฝังไว้ใต้ต้นขนุน เมื่อตายก็ไปสิงสถิตอยู่ที่ต้นขนุน เทียว
หลอกหลอนชาวบ้านที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับต้นขนุนเพราะความหวงสมบัติของตน และในเรื่องสั้นชื่อ
ខ្មោចចំកំណប (ผีเฝ้าสมบัติ) ผีเฝ้าทรัพย์ในเขมรมีพฤติกรรมเหมือนกับปู่โสมเฝ้าทรัพย์ของ
ไทย ในเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง พบผีเฝ้าทรัพย์ในนิทาน 3 เรื่อง และพบในเรื่องสั้น 1 เรื่อง
รวมเป็น 4 เรื่อง

7) **ព្រាយកន្លោងខៀវ** (ถ่ายทอด: พรายกนโทงเขี้ยว, อ่านว่า: เพ
รียก๊อนโตงเคียว, ภาษาไทยใช้: พรายกระตงเขี้ยว)

ព្រាយកន្លោងខៀវ คำว่า **ព្រាយ** พจนานุกรมเขมรฉบับพุทธ
ศาสนบัณฑิตย์ ให้ความหมายเอาไว้ว่า

“**ព្រាយ** (ន.) ភូត, បិសាចពួកមួយដែលគេច្រើនជឿ
ថាតែងចូលជ្រែកយាយិមនុស្សឲ្យឈឺចាប់។ **ព្រាយ**ហោះ ពន្លឺដែល
ភ្លឺព្រោងព្រាយរតាយៗ ឬភ្លឺធ្លោងអាកាសក្នុងវេលាយប់ម្តងៗ។
ស្លាប់**ព្រាយ** ស្លាប់ដោយសម្រាលកូនពុំរួចឬស្លាប់ទាំងកូននៅ
ក្នុងផ្ទៃ។” (ជួន ណត, 2511 : 798-799) “พราย (น.) ภูต, ปีศาจพวกหนึ่งที่เขามักเชื่อ
ว่าเข้าเบียดเบียนผู้คนให้เจ็บป่วย ។ พรายเหาะ แสงที่สว่างโพล่งเป็นทางยาว หรือ แสงที่พุ่งขึ้นใน
อากาศเวลากลางคืนแต่ละครั้ง ។ ดายพราย ตายโดยคลอดลูกไม่ออก หรือตายทั้งที่ลูกอยู่ในท้อง”

ព្រាយ ชาวกำมพูชาเชื่อว่าเป็นผีเพศหญิง เช่น **ព្រាយក្រឡាភ្លើង**
(พรายกลาเพลิง) เกิดจากผู้หญิงที่คลอดลูกตาย **ព្រាយបំពេកូន** (พรายกล่อมลูก) ผีที่หลอก
คนด้วยการกล่อมลูกด้วยท่วงทำนองคร่ำครวญโหยหวน ฝังแล้วขนลุก **ព្រាយអាវាសៃ** (พราย
เร่ร่อน) ผีไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ในประเทศไทยเรียกว่า “ผีสาเร่” **ព្រាយក្បាលប្រាំបី**
(พรายแปดหัว) ผีที่ดูแลคนทำงานศิลปะ ดนตรี ผู้ที่เรียนศิลปะ เรียนดนตรีต้องเคารพบูชา

ព្រាយកន្លោងខៀវ เป็นผีเพศหญิงที่ดูแลกระตงเขี้ยว ในความเชื่อ
ของชาวกำมพูชาเชื่อว่าลูกของผีกระตงเขี้ยวอยู่ในกระตงเขี้ยวที่นางดูแลรักษา ในพจนานุกรมเขมร
ฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย์ ให้ความหมายคำว่า **កន្លោង** (กระตง) ไว้ว่า “**កន្លោង** (ន.)
ចាន, ភាជន៍ធ្វើដោយស្លឹកសម្រាប់ដាក់ភោជនាហារ ដាក់ស្លាបារី

หนัก สามีออกไปตามหมอตាំแยมาทำคลอดแต่ทำคลอดไม่ได้ ผู้เฒ่าในหมู่บ้านจึงช่วยกันทำแคร่หาม
ไปคลอดที่โรงหมอต แต่นางขาดใจตายกลางทาง ด้วยความห่วงลูกและสามี ประกอบกับการเสียชีวิตที่
ผิดปกติ ทำให้นางกลายเป็นผีคู่ร้าย

ในเรื่องเล่าผีเขมรมีผี **ក្រាបក្រឡាភ្លើង** หรือผีตายทั้งกลมทั้งหมด 4
เรื่อง

9) ក្រាបបណ្តើរកូន (ถ่ายทอด: พรายบณฺเฎีรณ, อ่านว่า: เพรีย
ยบ็อนเตอโกน, ภาษาไทยใช้: ผีจูงลูก)

ក្រាបបណ្តើរកូន คือ ผีที่ปรากฏกายพร้อมกันทั้งแม่และลูก
พจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยให้ความหมาย **បណ្តើរ** ไว้ว่า

“**បណ្តើរ** (កិ.) ធ្វើឲ្យដើរ, នាំឲ្យដើរ, នាំដើរ
ជាមួយគ្នា : មេមាន់បណ្តើរកូន, បណ្តើរគ្នាទៅលេងផ្សារ។
កិ.វិ. ជាបណ្តោះអាសន្នសិន : សុំអ្នកយកសៀវភៅ ៥០
ក្បាលនេះទៅចែកផ្សាយបណ្តើរៗសិនទៅ ចាំដល់ថ្ងៃ
ខានស្តែក ខ្ញុំនឹងជូន ៥០ ក្បាលទៀត បង្កប់ជា ១០០
ក្បាល។” (ជួន ណត, 2511: 542) “เดินไปด้วยกัน (กิ) ทำให้เดิน, นำให้เดิน,
เดินไปด้วยกัน: แม่ไก่เดินไปด้วยกันกับลูก, เดินไปเที่ยวตลาดด้วยกัน។ กิ.วิ. เป็นการแก้
ขัดก่อน: ขอให้คุณเอาหนังสือ 50 เล่มนี้ไปแบ่งกันก่อน เอาไว้พุงนี้ ฉันจะส่งให้อีก 50
เล่ม ครบ 100 เล่ม”

ក្រាប หมายถึง ผีเพศหญิง **បណ្តើរ** หมายถึง ไปด้วยกัน **កូន**
หมายถึง ลูก คำว่า **ក្រាបបណ្តើរកូន** หมายถึง พรายแม่ที่ไปด้วยกันกับลูก หรือ อยู่กับลูก
เรียกสั้น ๆ ว่า ผีจูงลูก ในเรื่องเล่า ในเรื่องเล่าผีเขมร พบในเรื่อง **ខ្មោចដណ្តើមផ្ទះនៅ** (ผี
แย่งบ้านอยู่) ผีแม่ลูกในเรื่องมีอยู่ว่า ผู้หญิงคนหนึ่งเมื่อแต่งงานแล้ว เธอก็ออกจากบ้านไปทำงาน พอ
กลับมาอยู่บ้านปรากฏว่ามีผีแม่ลูกมาอาศัยอยู่แล้ว เธอเห็นผีผู้หญิงจูงลูกเข้ามา แม่จะบอกสามีอย่างไร
สามีก็ไม่เชื่อ แต่ในที่สุดเธอก็ต้องออกจากบ้านไป เพราะลูกผีแม่ลูกรบกวนไม่หยุดหย่อน

10) ក្រាបបំពេកូន (ถ่ายทอด: พรายบ่เพกุน, อ่านว่า: เพ
รียบ็อมเปโกน, ภาษาไทยใช้: พรายกล่อมลูก)

ព្រាយបំពេកូន 在พจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย ให้
ความหมายคำว่า “**บំเต**” ไว้ว่า

“**บំเต (កិ.)** ពេលពាក្យថ្នាក់ផ្ទះល្មមមានបរ
មានទំនុកដើម្បីឲ្យដេកលក់ : **បំពេកូន។ ន. ឈ្មោះទំនុក, បន ឬ
ឈ្មោះភ្លេងមួយមេ : ទំនុកបំពេ, ភ្លេងបំពេ ។”** (ជួន ណត, 2511:
598) “**กล่อม (ก.)** เอ่ยคำอย่างทะนุถนอมปลอบประโลม มีบท มีทำนองเพื่อให้นอนหลับ : **กล่อมลูก
ฯ น. ชื่อทำนอง, บท หรือ ชื่อเพลงชนิดหนึ่ง : ทำนองกล่อม, เพลงกล่อมฯ”**

ព្រាយបំពេកូន 是ผีเสื้อหญิงเรียกตามพฤติกรรมที่ปรากฏ อด
ลักษณะที่เด่นชัด คือ คนถูกหลอกจะได้ยินเสียงกล่อมลูกก่อน จากนั้นจึงได้เห็นตัว ในนิทานเรื่อง
ເຂີមស្វាយធំ (ต้นมะม่วงใหญ่) นำจุนเดินทางกลับบ้านระหว่างทางผ่านต้นมะม่วง แรก ๆ ได้ยิน
เป็นเสียงเด็กร้องออกมา ก่อน อีกครู่ก็ได้ยินเสียงกล่อมลูกดังออกมา เขาพยายามเดินหนีออกไปอย่าง
เร็ว ต่อมาก็มีคนเห็นผีตนนี้อีกจนต้องตัดต้นมะม่วงทิ้งไป เรื่องสั้นเรื่อง **ព្រាយបំពេកូន** (พราย
กล่อมลูก) เรื่องของสามีภรรยาคนหนึ่ง หลังแต่งงานกันสามีออกไปทำงานนอกบ้าน นานเข้าสามีไม่มี
ภรรยาใหม่ ภรรยาขณะท้องแก่จับได้ จึงเกิดปากเสียงกัน ทำให้สามีไม่กลับบ้าน ภรรยาอคอยสามี
ไม่ไหว ประกอบกับความทุกข์ทรมานใจจึงผูกคอตาย ชาวบ้านช่วยกันเอาศพไปทำพิธีกรรมตาม
ประเพณี แต่หลังวันตายไม่นาน ชาวบ้านก็ได้ยินเสียงกล่อมลูกดังออกมาจากบ้าน จนชาวบ้านต้องพา
กันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ เสียงกล่อมลูกจึงหายไป

ผีตระกูลแม่มดนี้ยังมีอีกตนหนึ่งชื่อ **ម្តាយដើម** พจนานุกรมเขมรฉบับ
พุทธศาสนบัณฑิตย ให้ความหมายเอาไว้ว่า

“**ទេវតា ឬបិសាចស្រីដែលជាម្តាយពីក្នុងជាតិមុន ។”**

(ជួន ណត, 2511: 598) “**เทวดาหรือปิศาจผู้หญิงที่เป็นแม่ตั้งแต่ชาติก่อน”**

ในเรื่องเล่าผีเขมร ปรากฏพรายกล่อมลูกในนิทานเรื่อง **ເຂີមស្វាយធំ**
(ต้นมะม่วงใหญ่) และเรื่องสั้นชื่อ **ព្រាយបំពេកូន** (พรายกล่อมลูก)

11) **ព្រាយអាវ៉ាសៃ** (ถ่ายทอด: พรายอวาแสด, อ่านว่า: เพรี่ยอวา
แสด, ภาษาไทยใช้: พรายเร่ร้อน หรือ ผีเร่ร้อน)

ฉบับ ในความเชื่อของคนเขมรเป็นผีที่เขาเลี้ยง เพื่อช่วยรักษาดูแลตัวเองด้วย เช่นว่า ฟันไม่เข้า ยิงไม่ออก หรือ ไม่ถูก หรือสำหรับใช้ไปทำร้ายคนอื่น คือ เป็นผีดิบ ที่ชอบกินเลือดสด **เข្យ័ច ប៉ុណ្ណ** (2550:115-123) ให้ความละเอียดเกี่ยวกับปอบว่า ปอบมีอำนาจร้ายกาจชาวบ้านกลัวกันทุกคน เพราะถ้าเขาถูกปอบทำร้ายแล้วรักษาไม่ถูกต้อง อาจต้องตายอย่างเวทนาอย่างที่สุด วิชาเกี่ยวกับปอบมีหลายอย่าง ที่พบทั่วไปมี 4 แบบดังต่อไปนี้

1) ใช้กรรไกรทองกรรไกรเงินไปตัดลำไส้ผู้เคราะห์ร้าย เริ่มจากหม้ออาคมจุดธูปเทียนบนที่นั่ง สวดคาถาเปิดกรรไกรเงินกรรไกรทอง โดยวางกรรไกรไว้บนเชิงพานธูป นั่งสวดคาถาจนกรรไกรเหาะเหิน กรรไกรจะเหาะไปยังผู้เคราะห์ร้าย กรรไกรนั้นอาจกลายเป็นแมลงเล็ก ๆ เข้าไปในตัวของผู้เคราะห์ร้ายทางปาก เข้าไปถึงกระเพาะจะทำให้เจ็บปวด จุดเสียด และอาการต่าง ๆ อย่างเวทนา ผู้ถูกกระทำถ้าพบเห็นก่อน อาจหาหม้ออาคมที่เก่งกว่าสวดแก้ไขได้ แต่ถ้าไม่แก้ไขคิดแต่จะกินยาอย่างเดียวต้องตายสถานเดียว

2) ใช้หมุดเข็มหรือตะปูให้เข้าไปที่ร่างกายของผู้เคราะห์ร้าย หม้ออาคมเอาหมุด เข็ม ตะปู มาเสกคาถา แล้วทิ่มหมุด เข็ม ตะปู ไปบนหุ่นผู้เคราะห์ร้ายที่ทำจากแป้งมัน หรือทำจากไม้ คนทำมักเอาเข็มทิ่มตรงอก เอาหมุดทิ่มตรงกระเพาะ เอาตะปูเจาะลงตรงหัวหุ่น เพื่อให้มีการเจ็บปวดกระเพาะ ปวดหัว เวลาทำพิธีจะทำให้คนรับเคราะห์เจ็บปวดทุกขเวทนา ก่อนจะตาย หม้ออาคมบางคนให้กำหนดให้ผู้เคราะห์ร้ายกินอะไร อย่างเช่น หลังจากทำพิธีแล้ว คนถูกกระทำกินหมู เวลาไหนก็ขอให้อาคมแสดงฤทธิ์เดชทันที แล้วคนไข้ก็ต้องตายในเวลานั้น การรักษาเหมือนกับข้อแรกคือ ต้องหาหม้ออาคมที่เก่งกว่ามาแก้ไข ถ้าเอาแต่กินยาอย่างเดียวก็ต้องตาย

3) ใช้หนังให้เข้าไปในกระเพาะผู้เคราะห์ร้าย หม้ออาคมเอาหนังวัว หรือหนังควายมาสวด บิบบให้เล็กแล้วกลายเป็นตัวแมลงสาบ บินไปตามทิศที่คนเขาต้องการทำอยู่ คนเคราะห์ร้ายนั้นจะรับแมลงสาบที่เขาเสกนั้นทางปาก แต่ไม่ใช่รับเข้าเอาไปเป็นแมลงสาบตรง ๆ แต่แมลงสาบจะเปลี่ยนเป็นสัตว์เล็ก ๆ ชนิดหนึ่งก่อนเข้าไป วันต่อมา หนังวัว ควาย ที่เข้าไปมีแต่ใหญ่ขึ้น ๆ ท้องจะเป่งบวมออกมาทำให้ปวดและถึงตายถ้าหาครูแก้ไขไม่ทัน การแก้ไวนั้น หม้ออาคมผู้แก้จะทำยาให้คนป่วยดื่ม แล้วถ่ายหนังที่เสกนั้นออกมาทางอุจจาระ อาคมต่าง ๆ ที่ทำไว้ก็จะหมดไป

4) ใช้ลูกศรวิธนู หม้ออาคมส่วนใหญ่รู้วิชาแบบนี้ เมื่อทำแล้วคนรับเคราะห์จะต้องตายถ้าแก้ไขไม่ทัน วิธีการทำ เริ่มจากตั้งพิธี ปั้นรูปคนเคราะห์ร้ายด้วยดินหรือแป้ง แล้วเสกคาถาพร้อมเชิญครูบาอาจารย์มาช่วย หลังสวดแล้วเขาเอาลูกศรธนูอาคมยิงใส่รูปปั้นผู้เคราะห์ร้ายตรงหน้าอก กระเพาะ หรือหัว วิธีนี้ร้ายกาจกว่าวิธีอื่น ๆ คนรับเคราะห์จะเจ็บปวดอยู่ที่บ้าน และได้ยิน

เสียงเหมือนฟ้าผ่า จะเจ็บปวดอย่างหนักแล้วตายทันที วิธีนี้ผู้รับเคราะห์ยากที่จะหาหม้ออาคมมาช่วย
ได้ทัน

มูลเหตุที่ครูปอบทำพิธีนั้น มีมูลเหตุด้วยกัน 2 ประการ คือ ทำเพราะแก้แค้น
ให้ตัวเองและทำเพราะเขามาจ้างวาน

ผีปอบของเขมร คือ คนที่รู้คาถาอาคมไว้สำหรับทำร้ายคนอื่น มีพฤติกรรมที่
ไม่เหมือนคนธรรมดา เป็นต้นว่า ไม่ออกไปไหนเวลากลางวัน ออกหากินกลางคืน ของที่กินเป็นของ
สกปรก ส่วนผีปอบของคนไทย “เป็นผีที่เข้าสิงในร่างกายคน แล้วแย่งอาหารคนกินเสีย คนผู้นั้นยอม
ผอมลงทุกวัน เเท่านั้นยังไม่พอ ผีปอบยังกำแหงกินถึงตับไตไส้พุงของคนที่มีมันเข้าสิงอีกด้วย ในที่สุดคน
ผู้นั้นก็ต้องตาย” (เจือ สตะเวทิน, 2522: 287)

พฤติกรรมของผีปอบเขมร คล้าย ๆ กับพฤติกรรมของ **អាប** (ผีกระสือ) แต่
ต่างกันตรงที่ผีปอบถอดหัวออกจากร่างไม่ได้ พาดับไตไส้พุงห้อยร่องแรงไปหากินตอนกลางคืนอย่าง
กระสือไม่ได้

ในเรื่องเล่าผีเขมรพบในนิทาน 1 เรื่องคือ **សេដ្ឋីកំណាញ់ចាញ់
ប្រាជ្ញមាណព** (เศรษฐีขี้เหนียวแพ้ปราชญ์มาณพ)

13) **អាប** (ถ่ายถอด: อาบ, อ่านว่า: อาบ, ภาษาไทยใช้: ผีกระสือ)

អាប ในพจนานุกรมเขมรฉบับพุทธศาสนาบัณฑิตยให้
ความหมายไว้ว่า

“អាប ន. ឈ្មោះសិល្បវិទ្យានុភាពមួយយ៉ាង
របស់មនុស្សស្រីមានពិធីចងបិសាចឲ្យកាន់កាប់សម្រាប់ប្រើធ្វើ
គេឲ្យឈឺចាប់ចុកសៀត រហ័សចាប់អាប ។ - អាបប្រពៃណី
ខ្មោចអាបដែលគេបោះបង់លែងថែរក្សាទៅហើយ ។ - ស្រីពូជ
អាបស្រីដែលជាប់ពូជពីស្រីចេះអាបពីមុនៗមក ។”

(**ជួន ណាត**, 2511: 1734)

“กระสือ น. ชื่อศิลปวิทยาการอย่างหนึ่งของผู้หญิง มีพิธีผูกปีศาจ
เอาไว้ สำหรับใช้ให้เขาให้เจ็บป่วยจนเสียด : วิชาจับกระสือฯ ธรรมเนียมกระสือ ผีกระสือที่เขา
ปล่อยไม่ดูแลรักษาแล้ว ผู้หญิงเชื้อสายกระสือ ผู้หญิงที่รับมรดกจากผู้หญิงที่รู้วิชากระสือมาก่อนฯ”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ความหมายตามพจนานุกรมของฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยสถานสอดคล้องกับ **เย้**

๒ บុณฺณ (2550: 110-113) ที่อธิบายว่า **អាប** (กระสือ) ว่ากระสือไม่มีผู้ชาย เป็นผู้หญิงที่เรียนมนต์เสน่ห์ ครั้นนานไปก็เข้าตัว กลายเป็นกระสือไป ถ้ากระสือไม่ชอบใคร จะใช้วิชาทำให้เจ็บปวด ถึงขนาดสิ้นสติได้ กระสือออกหากินกลางคืน กินเลือด เนื้อ สกปรก ลูกกบ ที่ร่างตอนออกหากินจะมีแสงสีน้ำเงินกะพริบ ครั้นหากินอิ่มแล้ววิญญาณนั้นก็กลับไปกลับมาเข้าร่างตามเดิม

วิชาอาคมกระสือและปอบ ปัจจุบันมีคนเขมรเรียนกันน้อย **เย้๒ บុณฺณ** ให้เหตุผลไว้ว่า

ចាត់ទុកថា ជានុវិជ្ជា មិនគួរសិក្សារៀនសូត្រទេ ព្រោះវាគ្មានធ្វើអ្វីជាប្រយោជន៍ដល់សង្គមសោះ។ តែដើម្បីមានសមត្ថភាពបំបាត់ការពារនឹង អំពើដ៏កាចសាហាវនេះពួកគាត់បានរៀនមន្តកាថា សិល្ប៍សាស្ត្រ និងឱសថ ខ្លះៗដើម្បីជួយសង្គ្រោះដល់ជនរងគ្រោះពីអំពើរបស់អានុភាពទាំងពីរនេះ។”

(**เย้๒ บុณฺณ**, 2007: 110)

จัดไว้ว่า เป็นทิวิชา ไม่ควรศึกษาเล่าเรียนวิชานี้หรอก เพราะมันไม่ทำอะไรเป็นประโยชน์ต่อสังคมเลย แต่เพื่อมีความสามารถต่อสู้ป้องกันกับการกระทำซึ่งเลวร้ายนี้ พวกเขาได้เรียนมนต์คาถา ไสยศาสตร์ และยาบางชนิดเพื่อช่วยเหลือต่อคนเคราะห์ร้าย จากการกระทำของอานุภาพทั้งสองนี้

(แปลโดยผู้วิจัย)

ในเรื่องเล่าผีเขมร มีนิทานเรื่อง **ยายអាប** (ยายกระสือ) เรื่องเล่าถึงผู้หญิงคนหนึ่ง สามีออกไปทำงานต่างถิ่น ทิ้งให้อยู่กับลูก 2 คน เธอจำเรียนวิชาอาคม จนกระทั่งวิชานั้นเข้าตัว กลายเป็นกระสือออกหากินกลางคืน เมื่อสามีกลับมาถึงก็สังเกตเห็นภรรยาตัวเองแปลกไป กลางคืนจึงแกล้งทำเป็นนอนหลับ เมื่อภรรยาเข้าไปในห้องอาคม ถอดหัวออกไป สามีจึงเข้าไปในห้อง กลับร่างกายให้คว่ำลง เมื่อกระสือหากินอิ่มแล้วกลับมาเข้าร่าง เธอก็เข้าร่างกลับหน้ากลับหลัง สามีจับได้จึงตกลงกันว่า ให้ภรรยาอยู่ตามลำพัง ส่วนตัวสามีกับลูก ๆ จะออกไปอยู่ที่อื่น

ส่วนผีกระสือไทยเป็นผีที่เข้าสิงผู้หญิง มีแสงคล้าย ๆ ไฟติด ออกหากินกลางคืน มักเที่ยวไปตามสถานที่สกปรก เป็นผีที่อดอยากมาก น้ำลายไหลอยู่เสมอ ชอบเข็ดปากด้วยผ้าถุงสีดำ (เจือ สตะเวทิน, 2522: 286-287)

ในเรื่องเล่าผีเขมร พบกระสือในนิทานเรื่อง **យាយអាប** (ยายกระสือ) และเรื่องสั้นชื่อ **វិញ្ញាណទាហានខ្មោចអាប** (วิญญาณทายาตผีกระสือ)

14) **เปรต** (ถ่ายถอด: เปรต, อ่านว่า เปรต, ภาษาไทยใช้: เปรต)

เปรต ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เช่นใน พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เปตวัตถุ มีข้อความว่า

“พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า พระอรหันต์ทั้งหลายเปรียบด้วยนา ทายก ทั้งหลายเปรียบด้วยชาวนา ไทยธรรมเปรียบด้วย พืช ผลทานย่อมเกิด แต่การบริจาคนไทยธรรมของ ทายกแก่ปฏิคคาหก พืชนาและการหว่านพืชนั้น ย่อมให้เกิดผลแก่เปรตทั้งหลายและทายก เปรต ทั้งหลายย่อมบริโภคนั้น ทายกย่อมเจริญด้วย บุญ ทายกทำกุศลในโลกนี้แล้ว อุทิศให้เปรต ทั้งหลาย ครั้นทำกรรมดีแล้วย่อมไปสวรรค์”

(มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2527: 1)

ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ของ ป.อ.ปยุตโต ให้ความหมายว่า เปรต (Peta) a departed being; ghost; ghost-being; hungry ghost; the ghost of the departed. (ป.อ.ปยุตโต, 2538: 393)

ขณะที่ ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายว่า เปรต (1) [เปรต, เปรตตะ-] น. สัตว์พวกหนึ่งเกิดในอบายภูมิ คือ แดนทุกข์, ผีเลวจำพวกหนึ่ง มีหลายชนิด ชนิดหนึ่งตามที่ว่ากันว่า มีรูปร่างสูงโย่งเย่งเท่าต้นตาล ผมยาวเหยียดเหยียด คอยาว ผอมโซ มีปากเท่ารูเข็ม มือเท่าใบตาล กินแต่เลือดและหนองเป็นอาหาร มักร้องเสียงดังวีด ๆ ในตอนกลางคืน (ส.; ป. เปรต).(2) น. คำเรียกเป็นเชิงด่าหรือปรามาสคนที่ทอดอยากผอมโซ เที้ยรวบกว่นขอเขากิน หรือเมื่อมีใครได้โชคลาภก็เข้ามาขอแบ่งปันเป็นอย่างขอแบ่งส่วนบุญหรือในทำนองเช่นนั้น ว่า เปรต หรือ อ้ายเปรต. (ส.; ป. เปรต).

ส่วนพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย ของกัมพูชาให้ความหมายว่า

“ **เปรต (គ. ទ. អ. ថ. ប្រេត) ន. (សំ. បា. បេត) សត្វកើត ក្នុងអបាយភូមិពួកមួយ. ពួកប្រេត។ គុ. អ្នកដែលធ្វើបណ្តាល ទៅកាន់បរលោកហើយ។” (ជួន ណត, 2511: 684) “เปรต (ค.ท.อ.ธ.เปรต) น. (ส.; บ. เปรต) สัตว์เกิดในอบายภูมิจำพวกหนึ่ง: พวกเปรตฯ คนที่เสียชีวิตไปยังปรโลกแล้ว”**

ขณะที่ เสฐียรโกเศศ (2549: 59) ให้ความหมายไว้ว่า เปรตมีรูปร่างหน้าตา น่าเกลียดน่ากลัว ตามตำราว่ามีถึง 12 ชนิด ที่รู้จักกัน คือ เปรตที่ร่างกายของมันผอมโซเพราะอด ๆ ยาก ๆ กินแต่น้ำเลือดน้ำหนอง เพราะมีปากเป็นรูนิดเดียว ขนาดเท่ารูเข็ม ตัวสูง คอยาว ร้องเสียงดังกรีด ๆ

เบ็ท ฝึในสังคัมเขมรเกิดจากความเชื่อในพุทธศาสนา ชาวกำพูชาเชื่อว่าเปรตส่วนหนึ่งเกิดจากญาติที่เสียชีวิตไป เนื่องจากต้องอยู่ในระหว่างขดใช้กรรมจึงไม่ได้ไปเกิด เปรตเหล่านั้นต่างรอผลบุญที่ญาติ ๆ อุทิศส่วนกุศลไปให้ ด้วยเหตุนี้เองชาวกำพูชาจึงมีประเพณีทำบุญ **ภัตติบัญญ** หรือ สารทเขมร เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวกำพูชาให้ความสำคัญกับประเพณีบุญนี้เป็นอย่างมาก เพราะการทำบุญถือว่าเป็นการตอบแทนบุญคุณ หรือ ระลึกถึงพระคุณญาติ ๆ ที่จากไป หลังจากลูกหลานไปทำบุญอุทิศให้ญาติที่ล่วงลับที่วัดแล้ว ยังมีพิธีที่บ้าน เริ่มจากผู้นำครอบครัวปูเสื่อนำข้าวปลาอาหารมาวาง จุดธูปเทียนอัญเชิญวิญญาณบรรพบุรุษมารับประทาน ครั้นถึงเวลาเข้าคนในครอบครัวก็พากันเตรียมอาหาร ใส่เรือทำเรือจากต้นกล้วยลอยน้ำไป เพื่อส่งให้ฝึบรรพบุรุษ (**สฺย ษุขเวียง**, 2548: 276) ประเพณีบุญนี้มีเพียงอุทิศให้ฝึบรรพบุรุษ ชาวกำพูชายังอุทิศให้เปรตที่ใช้กรรมอยู่ด้วย เทศกาลทำบุญสารทเขมรมีประเพณี **เกาะบายบิญญ** คือวางข้าวไว้ให้เปรต วิธีการคือนำข้าวปลาอาหารไปทิ้งบริเวณมุมโบสถ์ทั้ง 4 มุม และอาจเป็นที่อื่นก็ได้กรณีไปวัดไม่ได้ ช่วงเวลาที่ทำคือตอนเช้ามืด ประเพณีนี้เป็นความเชื่อที่ชนชาติเขมรนิยมทำต่อกันมาเป็นเวลานาน โดยทำในเวลาเช้ามืดที่วัดวาอารามในช่วงเทศกาลสารท เพื่อให้หรืออุทิศกุศลผลบุญไปให้ญาติ และผู้ร่วมวงศ์ตระกูลที่อยู่ในปรโลก

สรุปใจความได้ว่า **เบ็ท** คือ ฝึที่เกิดจากอิทธิพลของพุทธศาสนา มี 2 นัย คือ 1) อมนุษย์ที่ขดใช้กรรมด้วยความทุกข์ทรมาน เมื่อสิ้นกรรมถึงจะได้ไปเกิดใหม่ 2) คนที่สิ้นชีวิตและไปยังโลกอื่นแล้ว ในพระพุทธรศาสนา ในคัมภีร์โลกบัญญัติกล่าวไว้ว่า เปรตมี 12 จำพวก คือ 1) วันตาสเปรต 2) กุณปาสเปรต 3) คูถขาทกเปรต 4) อัคคิชาลมุขเปรต 5) สุจิมุขเปรต 6) ตัณฑัญญิตเปรต 7) สุนิชมามกเปรต 8) สุตตังคเปรต 9) ปัพพตังคเปรต 10) อชครังคเปรต 11) เวมานิกเปรต และ 12) มหิตถิกเปรต (ว.วิสุทธิสารี, 2550: 151)

เรื่องเล่าฝึที่เป็นเรื่องเปรต เรื่องที่สำคัญต่อประเพณีชาวกำพูชาคือ คือ นิทานเรื่อง **เกาะเบ็ท** (เกาะเปรต) เรื่องนี้อธิบายถึงความเป็นมาของประเพณีสารทเขมร วันสำคัญของเทศกาลงานบุญนี้คือ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี ชาวกำพูชาจะนำข้าวปลาอาหาร อาทิตินมเทียน ขนมข้าวต้มมัด แกง ไปถวายพระภิกษุสงฆ์ที่วัดตั้งแต่เช้า และหลังพระฉันเพลแล้วก็มีการสวดบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลไปให้ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว จากนั้นจะพากันกลับบ้านเพื่อทำพิธีแซนโฆนตา แต่ละครอบครัวจะทำความสะอาดบ้าน เพื่อต้อนรับฝึบรรพบุรุษและรับแขกที่มาร่วมพิธี ในนิทานเรื่องเกาะเปรต เล่าถึงพ่อค้าเรือสำเภาคณะหนึ่ง แล่นเรือไปถึงเกาะหนึ่งยามใกล้มีดคำ จึงพากันแวะไปพักค้างคืน ปรากฏว่าเวลากลางคืนเปรตออกมาหากินพบเข้าก็จะกิน แต่หัวหน้ากองเรือสำเภาเข้าไปเจรจาท้องให้ปล่อยตัว เมื่อกลับไปบ้านเมืองจะส่งอาหารมาให้แทน หัวหน้าเปรตเชื่อในคำสัญญา

ของหันหน้ากองเรือสำเภาจึงปล่อยคนทั้งหมด แล้วบอกว่าไม่ต้องนำอาหารมาให้ แต่เมื่อลมทะเลพัด มาทางเกาะให้นำอาหารใส่กระถงลอยก็มากก็เพียงพอ เมื่อคณะสำเภากลับมาถึงบ้านเมืองก็ทำตาม สัญญา จึงเป็นที่มาของการทำบุญไปให้เปรต ด้วยความเชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า ญาติบางคนที่ล่วงลับไป แล้วนั้น บางคนไปเป็นเปรตรอคอยอาหารจากญาติ ๆ อยู่ **สุ ขุ ย พ เ ย ង** (2005: 276-277) ระบุว่าเปรตในคัมภีร์มิลินทปัญหาสำแดงจำพวกใหญ่ ๆ ไว้ 4 จำพวก คือ เปรตที่เลี้ยงชีวิตด้วยเลือด เปรตที่หิวอาหารเป็นนิจ เปรตที่ไฟเผาเป็นนิจ และเปรตที่เลี้ยงชีวิตด้วยการรอกคนอุทิศส่วนกุศลให้ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลนั้นก็เป็นการทำบุญให้กับเปรตจำพวกที่ 4 และสาเหตุที่ต้องทำข้างแรม เพราะว่ ข้างแรมเดือนมืด เป็นเวลาที่ยมบาลปล่อยพวกเปรตออกมาหากินในโลกมนุษย์ เปรตจำพวกนี้กลัวแสง มาก

ในเรื่องเล่าผีเขมรพบเปรต 3 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่อง 2 **เกาะเบุ่ត** (เกาะเปรต) **เบุ่តស៊ីកូនម្តង៧** (เปรตกินลูกครึ่งละ7คน และเรื่องสั้นชื่อ **เบุ่ត បង្ហាញខ្លួន** (เปรตปรากฏตัว)

15) **អសុរកាយ** (ถ่ายทอด: อสุรกาย, อ่านว่า: อะโชะระกาย, ภาษาไทยใช้: อสุรกาย)

អសុរកាយ ในพจนานุกรมของ ป.อ. ปยุตโต (2538: 416) ให้ ความหมายว่า “อสุรกาย (Asurakāya) the plane of Asura demons; demons.” ในขณะที่ พจนานุกรม ให้ความหมายว่า “น.สัตว์เกิดในอบายภูมิพวกหนึ่ง เชื่อกันว่าชอบเที่ยวหลอกหลอนคน, คู่กับ เปรต. (ป.).” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2544) และพจนานุกรมภาษาเขมรฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย ให้ความหมายว่า

អសុរកាយ អទិស្សមានកាយច្រើនពួក ជា អបាយសត្វ កើតអាស្រ័យនៅក្នុងមនុស្សលោក ជាពួកនិសាចរ ច្រើនគ្រាច់ក្នុងវេលាយប់ រកស៊ីអសុចិរិត្តមានកំរងជាដើម, ជួនកាលពួកខ្លះលងបន្តាចមនុស្សក៏មាន, ខ្លះនៅអែបអាង អាស្រ័យទឹកនៃដងដែលមនុស្សអ្នករាប់អានជឿខ្មោចបិសាច ធ្វើ ឲ្យនៅក៏មាន

(**ជួន ណាត**, 2511: 1698)

អសុរកាយ พวกที่มองไม่เห็นกายหลายพวก เป็นสัตว์นรก เกิด อาศัยอยู่ในโลกมนุษย์ เป็นพวกนินสัจรมักจะไปย่ำมค้ำคีน ช่วงเวลากลางคืนหากินของสกปรกมี

ซากศพเน่าเปื่อยเป็นต้น, บางเวลาบางพวกหลอกมนุษย์ก็มี, บ้างก็อยู่อาศัยในที่คนนับถือปีศาจทำให้อยู่ก็มี

(แปลโดยผู้วิจัย)

หฺสฺรกาย เป็นสัตว์นรกออกหากินเวลากลางคืน อาศัยอยู่ในโลกมนุษย์ได้ และเที่ยวหลอกหลอนคนก็มี ในเรื่องเล่าผีเขมรอยู่ในเรื่องสั้นชื่อ **คตฺถ์เขฺต** (เรือผี) เป็นเรื่องของ **หฺสฺรกาย** ที่พักอยู่ในห้องหมายเลข 105 นอนอยู่บนเตียงชั้นบนของผู้โดยสารคนหนึ่ง เวลากลางคืนจะออกจากห้องนอนหายตัวไป พฤติกรรมสอดคล้องกับนิยามของ **หฺสฺรกาย** ที่ **ฉฺร ฌกต** อธิบายความหมายไว้ **หฺสฺรกาย** พบ 2 เรื่อง **หฺสฺรกาย** ในนิทาน 1 เรื่อง ได้แก่ **บิสาตคณฺณลกุญฺตรเฏสฺส** (ปีศาจกลางกรุงไทรนคร) และอสุรกายในเรื่องสั้น 1 เรื่อง ได้แก่ **คตฺถ์เขฺต** (เรือผี)

กลุ่มผีพุทธมีในเรื่องเล่าผี 100 เรื่อง พบ 63 เรื่อง แยกเป็นสัมภเวสี 58 เรื่อง เปรต 3 เรื่อง และอสุรกาย 2 เรื่อง ในจำนวนผีเหล่านี้ อยู่ในเรื่องเล่าประเภทนิทาน 33 เรื่อง นิยาย 5 เรื่อง และเรื่องสั้น 25 เรื่อง

ผลการศึกษาในกลุ่มผีพุทธพบว่า ผีจำพวกสัมภเวสีมีจำนวนมาถึง 58 เรื่อง ในจำนวน 63 เรื่อง สะท้อนให้เห็นความเชื่อของชาวกัมพูชา ตามคติทางพุทธศาสนาว่า คนเมื่อตายไปจะต้องเป็น “สัมภเวสี” ก่อนที่จะไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ดังนั้นระหว่างที่รอไปเกิด ดวงวิญญาณที่ผูกพันอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมวนเวียนอยู่กับสิ่งนั้น ตัวอย่างเช่น ผีนางนวนในนิทานเรื่อง **ธฺลคบัเขฺต** (เนินฝังผี) เมื่อตายไปแล้ววิญญาณก็ยังวนเวียนอยู่กับลูก ผีในเรื่อง **เขฺตคบัคค** (ผีหัวขาด) เมื่อตายไปแล้วก็ยังวนเวียนอยู่กับการต่อหัวตนเอง เนื่องจากถูกเจ้าหน้าที่ตัดหัวแยกออกจากร่าง ผีเศรษฐี ใน **ฉเขฺต** (พ่อค้าผี) แม้ตายแล้วยังวนเวียนอยู่กับทรัพย์สมบัติตน จนกว่าจะได้พบเด็กประพตติ จึงได้ยกสมบัติให้แล้วไปสุดไปเกิด ผีนางกูรีในเรื่อง **ธฺลคบัเขฺต** (กระท่อมผี) แม้ตายแล้ววิญญาณก็ยังเฝ้ารอสามีที่ออกไปทำงานต่างถิ่น ด้วยความเชื่อว่าทุกคนตายไปแล้วเบื้องต้นต้องเป็น สัมภเวสี ทำให้เรื่องเล่าผีสะท้อนภาพความเชื่อนี้ออกมาเป็นเหตุให้ผีจำพวกสัมภเวสีมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มผีพุทธ

ส่วนผีจำพวก เปรต และอสุรกาย มีจำนวนพอ ๆ กัน เปรตมี 3 เรื่อง และอสุรกายมี 2 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่า ผีทั้งสองชนิดไม่เข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันชาวกัมพูชามากเหมือนพวกสัมภเวสี แม้เรื่องเปรตมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณี **คฺบิณฺ** (สารทเขมร) แต่ในหนึ่งปีก็มีเพียงครั้งเดียว และเปรตก็ไม่ได้ออกมาหลอกหลอนคนเหมือนผีทั่วไป ส่วนอสุรกายนั้นยิ่งห่างไกลไป

จากวิถีชีวิตประจำวัน เพราะออกหากินกลางคืนแถมหลบ ๆ ซ่อน ๆ ผู้คน อย่างอสุรกายในเรื่องเรือผี และในเรื่อง **บิณฑกคุณลครุขุโตรศกร** (ปีศาจกลางกรุงไทรนคร) อสุรกายในเรื่อง ทั้งสองเรื่องต่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ เล่นกัน

3.1.3 กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก (Cross Culture Ghosts)

กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก คือ ผีที่นอกเหนือจากกลุ่มผีดั้งเดิมและผีที่เกิดจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ ได้แก่ ผีที่มาจาก วัฒนธรรมตะวันตก เช่น มาจากจีนเกาหลี และผีจากวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งผีที่มาจากวัฒนธรรมตะวันตก สุริยา รัตนกุล (2557: 1-17) ระบุว่าผีเหล่านี้ “ย่อมโศกเศร้าอยู่เป็นนิตย์ ความเศร้านั้นเกิดจากการถูกปฏิเสธจากพระเจ้า หรือถูกผลักตกจากสวรรค์”

กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก (Cross Culture Ghost) กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก ในเรื่องเล่าผีเขมรพบ 2 สัญชาติคือ ผีเกาหลีและผีฝรั่ง ในสังคมเขมรพบผีเหล่านี้ได้จากวรรณกรรมต่าง ๆ และมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผีสองกลุ่มที่กล่าวมา

1) **เขาคูผี (ผีเกาหลี)** ผีเกาหลี ปาร์ค เกียง อิน อธิบายว่า ผีในความเชื่อของเกาหลี หมายถึงวิญญาณที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาวะลึกลับ มองไม่เห็น แต่อาจปรากฏตัวให้คนเห็นได้ ให้คุณให้โทษกับมนุษย์ได้ ผีเกาหลีมีหลายประเภท มีทั้งผีบรรพบุรุษ ผีสุนัข และผีจิ้งจอกเก้าหาง เป็นต้น (ปาร์ค เกียง อิน, 2549: 113) เรื่องที่พบได้แก่ ผีในวรรณกรรมเรื่องเล่าผีที่ได้รับอิทธิพลมาจากเกาหลี เห็นได้จากฉากตัวละครที่เป็นเกาหลี มีอยู่ 1 เรื่องได้แก่ **กุสสุตเร ยัก?** (ลูกสวยไหมแม่)

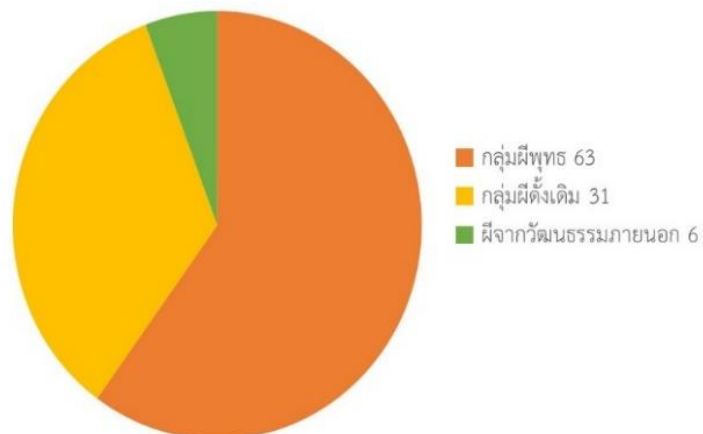
2) **เขาคูผี (ผีฝรั่ง)** ได้แก่ ผีในวรรณกรรมเรื่องเล่าผีที่ได้รับอิทธิพลมาจากโลกตะวันตก สุริยา รัตนกุล อธิบายถึงผีในวัฒนธรรมตะวันตกว่า คำว่าผี ในสังคมตะวันตกรู้จักกันในคำว่า ghost ซึ่งมาจากคำภาษา เยอรมัน geist ความหมายบ่งชี้ว่าเป็นอมนุษย์ที่โกรธเคือง อมนุษย์ที่นี้กลับมาให้เห็นเป็นภาพที่โศกเศร้า บางครั้งเป็นภาพที่น่ากลัว แต่ไม่มีภาพที่ปรากฏเป็นอารมณ์สนุกสนาน ทั้งนี้เพราะผีปีศาจในสังคมคริสต์ย่อมโศกเศร้าอยู่เป็นนิตย์ ไม่มีที่จะสนุกสนานอย่างผีไทย ความเศร้านั้นเกิดจากการถูกปฏิเสธจากสวรรค์ (สุริยา รัตนกุล, 2557) ผีชนิดนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีเขมรประเภทเรื่อง สั้นชื่อ ความตายของนักอ่านเรื่องผี แอปเปิลอาถรรพ์ วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ มฤตยู มีคนกระซิบให้เขาไปฆ่าตัวตาย และเรื่องคนซีม้า น่าสังเกตว่า ผีที่มาจากอิทธิพลความเชื่อของโลกตะวันตกไม่ปรากฏตัวน่าเกลียดน่ากลัวให้เห็น แต่ปรากฏในรูปของการหลอน คนถูกผีหลอกจึงคล้าย ๆ กับจะเป็นคนเป็นโรคประสาท

กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ผีที่นอกเหนือจากกลุ่มผีดั้งเดิมและผีที่เกิดจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ ได้แก่ผีที่มาจากวัฒนธรรมตะวันตกเป็นหลัก นำสังเกตว่าผีกลุ่มนี้ ชาวกำพูชานำมาเล่าเพื่อความบันเทิงเท่านั้น ไม่ได้เกิดพิธีกรรมใด ๆ เช่น ไม่มีพิธีกรรมเกี่ยวกับ **เขฺาចៅ** (ผีดิบ) ที่มาจากวัฒนธรรมความเชื่อของจีน และไม่มีพิธีกรรมใด ๆ เกี่ยวกับผีคอมพิวเตอร์ ที่มาจากวัฒนธรรมความเชื่อของชาวโลกตะวันตก เป็นต้น ผีจากวัฒนธรรมภายนอก ที่ปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่องผีจากวัฒนธรรมภายนอกในเรื่องสั้นมีดังนี้ ผีฝรั่งได้แก่เรื่อง **โหล่เต๋ายหัจฉิร** (แอปเปิลอาถรรพณ์) **การสลับរបស់អ្នកអាន រឿងខ្មោច** (ความตายของนักอ่านเรื่องผี) **ព្រលឹងខ្មោចពីក្នុងកំពូទ័រ** (วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์) **ប្រិត្យវ មានគេឱ្យបិទទៅសម្លាប់ខ្លួន!!** (มฤตยู มีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย) และเรื่อง **អ្នកដឹះសេះ** (คนขี่ม้า) และมีผีเกาหลี 1 เรื่องได้แก่ **កូនស្អាតទេ ម៉ាក់?** (ลูกสวยไหมแม่)

ผลจากการศึกษาเรื่องเล่าผีเขมรจำนวน 100 เรื่อง พบว่ามีกลุ่มผีดั้งเดิม 31 เรื่อง กลุ่มผีพุทธ 63 เรื่อง และผีจากวัฒนธรรมภายนอก 6 เรื่อง ผีเพศหญิงพบ 47 เรื่อง ผีเพศชาย 39 เรื่อง ทั้งหญิงและชาย 10 และไม่อาจระบุเพศได้ 4 เรื่อง

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงจำนวนผี 3 กลุ่ม

แผนภูมิแสดงจำนวนผี 3 กลุ่ม

มูลเหตุที่ผีเพศหญิงมากกว่าเพศชายนั้น น่าจะมาจากรากฐานทางวัฒนธรรมของกัมพูชาที่มาแต่โบราณ ซึ่งพบว่าผีมีเหตุปัจจัยเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. สังคมเขมรมีพื้นฐานมาจากสังคม มาตาธิปไตย คือสังคมที่ผู้หญิงเป็นใหญ่ ซึ่งพบได้จากเรื่องเล่าและในตำนาน เช่น ในสมัย **สครัก** (นครพนม) สมัยที่มี **ព្រះនាងលិវិយី** (พระนางหลิวเย่) เป็นหัวหน้าชนเผ่า ราวคริสตวรรษที่ 1 สมัยนั้นมีพราหมณ์ชาติอินเดียคนหนึ่งชื่อ **ហ៊ុនទៀន** (หุนเทียน) ได้นำลูกศรอันหนึ่งที่เทวดาประทานให้ ลงเรือสำเภามาที่นครพนม หรือ ฟูนัน ราชินีหิวเย่เห็นก็ยกทัพเรือมาต่อสู้อยู่ เมื่อพระนางปราศัย หุนเทียนก็ได้ปกครองฟูนันและได้อภิเษกกับนาง เรื่องนี้มีนัยแสดงให้เห็นว่า สมัยก่อนอารยธรรมอินเดียเข้ามานั้น เขมรโบราณมีผู้นำเป็นหญิง

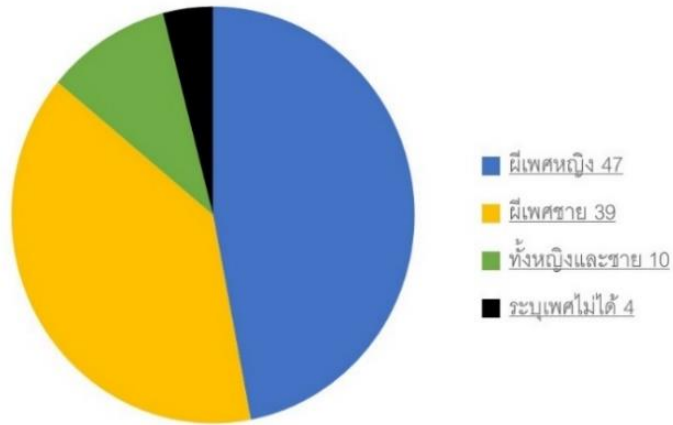
2. ผู้หญิงเป็นผู้ถูกกระทำ แม้ผู้หญิงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีอำนาจในสังคม แต่ในแง่ของกำลังและเรี่ยวแรงนั้นมักตกเป็นเหยื่อกลางของผู้ชาย การกระทำใด ๆ ที่ทำให้ผู้หญิงได้รับเคราะห์กรรมถึงตาย ผู้หญิงมักเป็นผีหลอกหลอน อย่างในนิทานเรื่อง **ខ្មោចលងអាពាហ៍** (ผีหลอกอาจารย์) เป็นเรื่องของหญิงสาวที่ชายหนุ่มพาซ้อนรถมอเตอร์ไซด์เที่ยว เมื่อเธอตกใจเสียชีวิตชายหนุ่มก็ไม่ไยดีทำให้เธอเป็นผีหลอกหลอน และยังมีนิทานเรื่องกระเจ๊กโบราณ ภรรยาของเจ้านายท่านหนึ่ง เมื่อเจ้านายไม่อยู่ก็ถูกทำร้ายจนเสียชีวิต วิญญาณของเธอจึงเฝ้าหลอกหลอนผู้คนไม่ยอมไปเกิด เป็นต้น

3. ผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนและมีความอาฆาตสูง ตัวอย่างเช่น นิทานเรื่อง **ព្រលឹងចងពៀរ** (วิญญาณพยาบาล) เป็นความแค้นของผู้เป็นน้องสาว ที่พี่สาวปลั่งมือฆ่า เธอจึงตามจองเวรกับพี่สาวอย่างไม่ลดละ ไม่ยอมไปเกิดไปเกิดเช่นเดียวกับนิยายเรื่อง **រិមាសន្ទូលស្លែង** (จักจั่นทองตวลสแลง) ผีผู้เป็นภรรยาของตัวเอกของเรื่องถูกฆ่าตาย เธอไม่ยอมไปเกิดเพื่อต้องการอยู่รอดดูชะตากรรมของคนที่ทำร้ายเธอและชาวกัมพูชาผู้บริสุทธิ์จนเสียชีวิต เป็นต้น

4. สรีระของเพศหญิง ผู้ประพันธ์สามารถสร้างสรรค์เรื่องราวให้น่ากลัวได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นผม จากการศึกษาในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่าภาพของผีเพศหญิงที่ปรากฏกายเส้นผมจะยาวอย่างในนิทานเรื่อง **ព្រាយដើមខ្នុរ** (พรายต้นขุ่น) ที่เด็กๆ ใต้เส้นผมผีขึ้นไปบนต้นไม้โดยไม่รู้ตัว เพราะคิดว่าเป็นกิ่งก้านของต้นไม้ เป็นต้น

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงเพศผิในเรื่องเล่าผิเขมร

แผนภูมิแสดงเพศผิในเรื่องเล่าผิเขมร

ผิเพศชาย 39 เรื่อง พบในเรื่องเพลง 20 เรื่อง ในนิทาน 8 เรื่อง ในนิยาย 2 เรื่อง และในเรื่องสั้น 9 เรื่อง จะเห็นว่าผิเพศชายพบมากที่สุดในเรื่องเพลง ซึ่งเป็นนิทานพื้นบ้านเขมร เป็นเรื่องเก่าที่เล่ากันมาแต่บรรพกาล การที่พบผิเพศชายมากในเรื่องเพลง สืบให้เห็นว่าในสังคมเขมรสมัยบรรพกาล แม้จะยกย่องให้ผู้หญิงเป็นใหญ่ ดังปรากฏในตำนานเรื่องนางหลิวเย่ที่ได้เป็นถึงหัวหน้าเผ่า แต่ในสมัยสังคมบรรพกาลจำเป็นต้องใช้พลังกำลังเพื่อหาอาหารและการต่อสู้กับข้าศึกศัตรู ความจำเป็นในเรื่องเหล่านี้ทำให้คนเขมรโบราณต้องการที่พึ่งทางใจเป็นเพศชาย จึงทำให้มี **ผิ** **หูกตา** ซึ่งเป็นผิเพศชายเป็นจำนวนมาก ส่วนผิเจ้าแม่ในเรื่องเพลงนั้นมีเพียง 4 เรื่อง และทั้ง 4 เรื่องแทนที่ชาวกำพูชาจะเรียกว่า “เนียะยาย” หรือ “เนียะโฌน” กลับเรียกเป็น “เนียะตา” ทั้ง 4 เรื่อง คือ **ผิ** **หูกตา** **เจ้าแม่** (เนียะตาคุณหญิงเมา) **ผิ** **หูกตา** **เขย** **เสนา** **สโร** **กตา** **กั** (เนียะตาเมซอที่อำเภอบาพนม) **ผิ** **หูกตา** **ยาย** **เฮ** (เนียะตាយายดำ) และ **ผิ** **หูกตา** **ยาย** **ฆ** **ร** (เนียะตាយายวง)

เรื่องที่มีผิทั้งหญิงและชายมี 10 เรื่อง ในเรื่องเพลง 3 เรื่อง ในนิทาน 2 เรื่อง ในนิยาย 1 เรื่อง และในเรื่องสั้น 4 เรื่อง แสดงให้เห็นว่า เรื่องเล่าผิเขมร ผู้ประพันธ์นิยมให้ตัวละครมีโดดเด่นเพียงตัวเดียวเพื่อดึงความสนใจของนักอ่าน

ผิที่ไม่อาจทราบเพศได้ 4 เรื่อง ในเรื่องเพลง 1 เรื่อง และในเรื่องสั้น 3 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าการแสดงให้เห็นว่าผิเพศใดมีความสำคัญต่อผู้อ่าน ทั้งในเรื่องของความสมจริงและความชัดเจนของตัวละครผิที่ต้องแสดงรูปร่างหน้าตาออกมาให้คนเห็น

ผีทั้ง 3 กลุ่มที่กล่าวมาจะเห็นว่า กลุ่มผีดั้งเดิมเป็นผีที่อยู่คู่กับสังคมเขมรมาแต่โบราณกาล ปรากฏอยู่ในเรื่องเพรง หรือ นิทานพื้นบ้านเขมรมากที่สุดถึง 28 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่าสังคมเขมรแต่โบราณกาลมีความเชื่อเรื่องผีที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ ต่อมาพุทธศาสนาได้เจริญก้าวหน้าและเป็น ศาสนาประจำชาติของเขมร ทำให้ชาวกัมพูชาเชื่อเรื่องผีตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา กล่าวคือ เมื่อคนตายแล้ววิญญาณจะออกจากร่างและรอไปเกิดใหม่ ช่วงรอไปเกิดใหม่เป็นผีเรียกว่า สัมภเวสี เนื่องจากทุกคนที่ตายต้องไปเป็นสัมภเวสี ทำให้ผีพุทธประเภทกลุ่มสัมภเวสีมีจำนวนมากถึง 58 เรื่อง ในจำนวนผีพุทธ 63 เรื่อง เปรตและอสุรกายนั้นมีจำนวนน้อยมาก ส่วนกลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก เป็นผีอีกกลุ่มหนึ่งที่ชาวกัมพูชารับมาพร้อมกับวัฒนธรรมจากโลกภายนอก มาพร้อมกับความ เจริญก้าวหน้าทางด้านคมนาคมและด้านการสื่อสาร

3.2 ความสำคัญและบทบาทของผีในสังคมเขมร

เรื่องเล่าผีในสังคมกัมพูชา สาเหตุที่ดำรงอยู่ได้เพราะว่ามีประโยชน์ต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเรื่องนี้ตามแนวคิดหน้าที่นิยมมองว่า วัฒนธรรมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม ทางด้านปัจจัยพื้นฐาน 2 ประการหลัก คือ ด้านความมั่นคงทางด้านจิตใจ และด้านความมั่นคงของ สังคม (ศิริพร ณ ถกลาง, 2557: 360) ผีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม บทบาทหน้าที่ของผีในสังคมเขมร พบว่ามีบทบาทหน้าที่ 2 ประการ ดังนี้

3.2.1 ด้านความมั่นคงทางด้านจิตใจ

บทบาทหน้าที่ของผีในสังคมเขมรด้านความมั่นคงทางด้านจิตใจ ปรากฏในลักษณะ ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

1.) การประกอบพิธีกรรมเพื่อให้มีความมั่นใจ

ชาวกัมพูชาประกอบพิธีกรรมเพื่อให้มีความมั่นใจว่าจะได้รับผลในทางที่ดีต่อ ชีวิต เช่น การประกอบพิธีกรรมอ่อนวอนเพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ดังปรากฏในเรื่อง **หฺกฺกตาครุฆោล** (เนียะตาหัวโล้น)การถวายเป็นสังฆทานเพื่อให้ **หฺกฺกตา** อำนวยความสุขให้ ดังปรากฏอยู่ในเรื่อง **หฺกฺกตาเมสเสอเฮอฺลฺกฺกตา** (เนียะตาเมซอที่อำเภอบาพนม) การ บอนบานศาลกล่าวเพื่อให้พบแต่สิ่งที่ดีงามและสิ่งที่ต้องการ ซึ่งการขอในลักษณะนี้ปรากฏอยู่ใน เรื่อง **หฺกฺกตา** ต่าง ๆ ทุกตน

2) ความเชื่อเรื่องผีทำให้คนมั่นใจในการทำความดี

ความเชื่อเรื่องผีทำให้คนมั่นใจในการทำความดีเพราะเชื่อว่า “คนดีผีคุ้ม” ดัง จะเห็นได้จากเรื่องเล่าผีต่าง ๆ คิดว่า เมื่อทำความดีแล้วผีจะคุ้มครอง เช่น นิทานเรื่อง **ปฺราณิษ**

สารบัญญส (วิญญาณทวงโลง) เนื้อหาแสดงให้เห็นว่าผู้เป็นพ่อเป็นคนโง่ อยากรได้ของคนอื่น แม้กระทั่งโลงของผี ทำให้ผีโกรธและฆ่าตาย ส่วนลูกนั้นแม้จะเป็นคนหนึ่งร่วมกับพ่อขุดโลงผีมาไว้ที่บ้าน แต่ลูกไม่ได้เต็มใจทำ แถมยังทักท้วงพ่อหลายครั้งแต่พ่อไม่ฟัง ดังนั้นผีจึงทำร้ายพ่อคนเดียว แนวคิดลักษณะนี้ยังปรากฏในเรื่องสั้นเรื่องได้ผีช่วยและนิยายเรื่อง ผีหัวขาด เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นว่าทั้งพิธีกรรมเกี่ยวกับผีและความเชื่อเรื่องผีส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของชาวกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจและการใช้ชีวิตประจำวันไปในทางที่ถูกที่ควรตามครรลองของพระพุทธศาสนา

3.2.2 ด้านความมั่นคงของสังคม

สังคมเขมรให้ความสำคัญกับผีและทำให้ผีมีบทบาทในการสร้างความมั่นคงของสังคมมาอย่างยาวนาน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำผีไปใช้ในต่าง ๆ ได้แก่ ให้ทางออกกับสังคม ให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม สร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและหลอมใจคนในสังคมให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

1) ความสำคัญและบทบาทของผีด้านให้ทางออกกับสังคม

ผีเข้ามามีบทบาทในการให้ทางออกกับสังคมเขมรนับแต่บรรพกาล ดังปรากฏอยู่ในเรื่องเพลงชื่อ **บุรุษผู้กล้าแห่งเข็ญ** (ประวัติเนี่ยะตาคลั้งเมือง) เนื้อหาตอนหนึ่ง ความว่า ผู้นำทัพเขมรต้องการหาทางออกเพื่อต่อสู้กับกองทัพสยาม แต่ไม่มีเสนาคนไหนอาสาหรือชี้ทางออกให้กับปัญหาได้เลย ทำให้เสนาเมืองอาสาด้วยการยอมตายเป็นผี เพื่อไปนำกองทัพผีมาช่วยบ้านเมือง จนกระทั่งปัจจุบัน **ผู้กล้า** ตาคลั้งเมืองกลายเป็นผีบรรพบุรุษที่ชาวกัมพูชานับถือโดยทั่วไป และยังมีนิยายเรื่อง **โมฆะธนูโยธ** (จักจั่นทองตวลสแลง) นับเป็นเรื่องเล่าผีที่ให้ทางออกกับสังคมดีที่สุดในเรื่องหนึ่ง เนื้อหาของเรื่องเล่าถึงการพลัดพรากของครอบครัวหนึ่ง สาเหตุมาจากการยึดอำนาจของเขมรแดง ครอบครัวหนึ่งภรรยาเสียชีวิตสามีต้องไปอยู่ประเทศอเมริกา น้ำเสียงและแนวคิดที่ได้อ่านจากเรื่องบ่งชี้ว่า ผู้ประพันธ์ต้องการระบอบระบอบเรื่องราวคับแค้นใจที่มีต่อเขมรแดง ดังจะเห็นจากคำพูดของตัวละครผีที่เป็นภรรยาว่าจะยังไม่ขอไปเกิดถ้าพวกเขมรแดงที่ทารุณโหดร้ายไม่ได้รับการลงโทษ

2.) ความสำคัญและบทบาทของผีด้านให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม

คนในสังคมใด ๆ ก็ตาม เมื่อต้องการให้เยาวชนที่จะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่มีลักษณะอย่างไร ทางหนึ่งที่ทำกัน คือ กำหนดให้มีการศึกษาอบรมในเรื่องที่พึงประสงค์นั้น ในสังคม

เขมรนำเอาเรื่องผีมาใช้ในการอบรมเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยทางตรงและทางอ้อม อบรมทางตรง คือ อบรมผ่านพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญให้ผี การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เปรต เป็นต้น ส่วนการอบรมทางอ้อม เช่น อบรมผ่านเรื่องเล่าผีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพรง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น ดังตัวอย่างด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1) การอบรมเรื่องสุขภาพอนามัย ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีประเภทนิทาน **เขาคีรี** (ผีน้ำ) เรื่องมีอยู่ว่าเด็ก ๆ เล่นน้ำกันอยู่ นานเข้าก็มีเด็กผีเข้ามาขอเล่นน้ำด้วย เมื่อเล่นจนป่วยคล้อย อยู่ ๆ ก็มีเสียงเรียกของผู้หญิงดังขึ้นมา ปรากฏว่าเป็นแม่ของเด็กผีที่มาขอเล่นน้ำด้วยนั่นเอง มาเรียกเด็กผีให้กลับบ้าน เรื่องนี้สอนเด็ก ๆ ทางอ้อมว่าถ้าเล่นน้ำนานเกินไปผีจะมาเล่นด้วยแท้จริงผู้ประพันธ์ต้องการบอกให้เด็ก ๆ ไม่ควรเล่นน้ำนานเกินไปเพราะจะทำให้เป็นไข้ได้นั่นเอง

2) การอบรมเรื่องศีล 5 การใช้เรื่องเล่าผีเพื่ออบรมศีลธรรมให้กับคนในสังคม ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีประเภทนิทาน เรื่อง **บุตรอุ้** (ภรรยาฉันทเป็นผี) เนื้อหาเป็นเรื่องของชายคนหนึ่ง เขาแต่งงานกับภรรยาไม่นาน เนื่องจากมีฐานะทางการเงินไม่ดีจึงต้องออกไปหางานทำ ภรรยาไปกู้เงินมาให้เป็นทุนในการเดินทาง ระหว่างทางพบคนทำพนันด้วยเงิน ปรากฏว่าชายคนนั้นแพ้พนันจนหมดตัวจึงตัดสินใจไปกระโดดน้ำตาย ผีผ่านมาเห็นเข้าก็เลยช่วยไว้และไปอยู่ด้วยกันจนมีลูก 1 คน ชายหนุ่มเกิดคิดถึงภรรยาเก่าจึงพาลูกและทรัพย์สมบัติหนีออกมาหาภรรยาเก่า ปรากฏว่าภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว เมื่อกลับไปหาภรรยาที่เป็นผีก็ปรากฏว่าเธอหนีไปแล้ว เรื่องเล่าผีนี้ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นให้เห็นว่าการพนันเป็นเรื่องไม่ดีและการไม่ซื่อสัตย์ต่อกันนำมาซึ่งความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง โดยนำเอาชายผู้มีภรรยาเป็นผีมาเป็นตัวอย่าง

3) การอบรมเรื่องการเคารพสิทธิส่วนบุคคล สังคมเขมรยุคใหม่ ผู้คนอาจต้องการมีสิทธิมีเสียงของตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้ประพันธ์เรื่องเล่าผี เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของคนมาเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏอยู่ในนิทานเรื่อง **ทนต์** (วิญญาณพยาบาล) เป็นเรื่องของสาวสองพี่น้องรักกันมาก ต่อมาพี่สาวแต่งงานแต่ยังอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน เวลาผ่านไปน้องสาวไปมีความสัมพันธ์กับพี่เขย เท่ากับไปละเมิดสิทธิของพี่สาว ทำให้พี่สาวโกรธมากถึงกับปลั้งมือฆ่าน้องสาวตาย น้องสาวในฐานะเจ้าของสิทธิในชีวิตของตนเอง เมื่อเป็นผีก็ตามหลอกหลอนพี่สาวเพื่อทวงสิทธิของตนเอง และยังมิให้นิทาน นิยาย และเรื่องสั้นอีกหลายเรื่องให้ผู้ประพันธ์มุ่งอบรมสั่งสอนในเรื่องสิทธิของแต่ละคน

3) ความสำคัญและบทบาทของผีด้านสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ผีที่ชาวกัมพูชาให้ความสำคัญมากและใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็น **มนุษย์** และ **มนุษย์** ที่ได้รับการกล่าวขานมากที่สุดคือ

អ្នកតា จากเรื่อง **ប្រវត្តិអ្នកតាយ៉ាងម៉ឺង** (ประวัติเนี่ยะตาลังเมือง) เดิมเป็นบุคคลในตำนานที่ยอมตายเพื่อช่วยเหลือเขมรให้รอดพ้นจากสงครามสยาม ชาวกำพูชาเล่าขานกันต่อ ๆ มาจนกระทั่งปัจจุบัน มีการสร้างศาลเพื่อให้ **អ្នកតា** ได้สถิตอยู่ที่จังหวัดโพธิสัตว์ ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความเคารพและรัก **អ្នកតា** ตอนนี้มาก จะเห็นได้จากการสร้างศาลให้สถิตสวยงามและมีงานประจำปีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ทุกปี

4) ความสำคัญและบทบาทของผีด้านรวมใจคนในสังคม

การหลอมใจคนในสังคมนี้อำนาจผ่านพิธีกรรมเคารพผี เพื่อสื่อให้เห็นถึงความเคารพ นอบน้อมต่อผีเพื่อความสบายใจ เพื่อความเป็นสิริมงคลและได้กำลังใจในการดำรงชีวิตสืบไป ดังปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีเขมรที่เป็นผี **អ្នកតា** ทุกรื่อง และเรื่อง **កោះប្រេត** (เกาะเปรต) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเทศกาลสารทเขมร เทศกาลนี้ชาวกำพูชาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่ละครอบครัวจะต้องไปทำทำบุญที่วัด และทำเอาข้าวปลาอาหารไปวางไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่ออุทิศให้กับผีบรรพบุรุษ นอกจากพิธีกรรมในเทศกาลสารทเขมรแล้ว ยังมีพิธีกรรมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษได้แก่ พิธีเลี้ยงผี **អាវក្ស** และพิธีเซ่นไหว้ผี **អ្នកតា** ต่าง ๆ พิธีกรรมเหล่านี้ เป็นการหลอมใจคนในสังคม และยังหล่อหลอมเยาวชนให้เกิดความศรัทธาและสืบทอดประเพณีต่อ ๆ ไปอีกด้วย

บทที่ 4

ภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมร

วรรณคดีทั้งปวงล้วนเป็นกระจกสะท้อนสังคมและชีวิตมนุษย์ การอ่านวรรณคดีจึงเป็นการอ่านชีวิต (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2548: 31) เนื่องจากผู้แต่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม เมื่อนำเรื่องมาเขียนย่อมสะท้อนภาพทางสังคมออกมา ดังนั้น ถ้าคนสมัยหลังต้องการจะศึกษาความคิดหรือภาพสะท้อนของยุคสมัยก็ต้องกลับไปศึกษาผลงานเก่า ๆ ที่นักเขียนเคยเขียนไว้ (อิงอร สุพันธ์ุณี, 2551: 9) เช่นเดียวกับแนวคิดของกุสุมา รักขมณี (2556: 87) ที่เห็นว่าการศึกษาวรรณกรรมเชิงสังคมนั้น เป็นการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ และระบบสังคมที่ปรากฏ การศึกษาสังคมจากวรรณกรรมนอกจากได้เห็นภาพสะท้อนทางสังคมแล้ว กลวิธีการแต่งก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เรื่องเล่ามีคุณค่า (กุหลาบ มลลิกะมาส, 2546: 116) เพราะกลวิธีการแต่งเป็นส่วนสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้สนใจรับรู้เรื่องราว ความคิด และสาระต่าง ๆ จากผู้ประพันธ์ไปยังผู้อ่าน จากแนวคิดภาพสะท้อนทางสังคมจากวรรณกรรม ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมากำหนดกรอบในการศึกษาเรื่องเล่าเขมร 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ และค่านิยม
- 2) ภาพสะท้อนด้านไสยศาสตร์
- 3) ภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา
- 4) ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม
- 5) ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง
- 6) ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ
- 7) ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

4.1 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและค่านิยม

ความเชื่อ (Belief) คือ ความเลื่อมใสศรัทธาและการยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีอยู่จริง ความเชื่อของคนแต่ละสังคม ขึ้นอยู่กับการอบรมสั่งสอน และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เปื้อนบ่าหลอมของคนในสังคมนั้น ๆ ส่วนค่านิยม (Values) คือ กระแสความนิยมของคนในสังคม ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คนในสังคมเมื่อมีความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว มักมีความนิยมยึดถือในสิ่งเหล่านั้น นารี สาริกะภูติ

(2528: 692) อธิบายว่าความเชื่อของชาวกำพูชาว่า ชาวกำพูชาเชื่อในเรื่องอิทธิพลของดินฟ้าอากาศ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นความเชื่อถือในธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่ามีอำนาจให้คุณและให้โทษได้ ความเชื่อ เช่นนี้เป็นความเชื่อผีสังเทวดา แม้จะนับถือพระพุทธศาสนาแล้วก็ตามที่ พื้นฐานความเชื่อเรื่องผี เหล่านี้ ทำให้เกิดการปฏิบัติต่อผีในด้านต่าง ๆ ตามมา

ในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่า ชาวกำพูชามีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ เรื่องศาสนา และเรื่องไสย ศาสตร์ ดังภาพสะท้อนทางสังคมจากเรื่องเล่าผี ดังต่อไปนี้

4.1.1 ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ

พื้นฐานความเชื่อเรื่องผีเป็นลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวอุษาคเนย์ ที่ สะท้อนออกมาในเรื่องเล่าประเภทต่าง ๆ ดวงเดือน บุญยวง นักวิชาการวัฒนธรรมลาวกล่าวว่า ความ เชื่อเรื่องผีเป็น “ระบบความเชื่อและการผสมผสานของกลุ่มคนเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ที่ยังมีการสืบทอดอยู่ใน สังคมปัจจุบัน” (อ้างถึงในปราณี วงษ์เทศ, 2563: 227) ชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ โดยเชื่อ ว่าเป็นผีญาติ หรือ บรรพบุรุษ ที่เสียชีวิตไปแล้วกลับมาดูแลลูกหลาน ทั้งในเรื่องพฤติกรรมของคนใน ครอบครัว ในตระกูล ผีบรรพบุรุษในความเชื่อของชาวกำพูชา มีดังต่อไปนี้

1) **หฺกึคทา** เป็นผีบรรพบุรุษที่ชาวกำพูชานับถือ ดังปรากฏอยู่ในเรื่องพงศาวดาร ญีเยตาคลั้งเมือง เรื่องมีอยู่ว่า เสนาเมืองเป็นเสนาของพระเจ้าแผ่นดินกำพูชาเมืองละแวก หลังกรุง ละแวกแตก ชาวกำพูชาต้องการคนเก่งคนกล้าต่อสู้กับข้าศึกศัตรู เสนาเมืองยอมฆ่าตัวตายเพื่อไปนำ กองทัพผีมาสู้กับข้าศึกจนชนะ ต่อมากลายเป็นผีบรรพบุรุษที่ชาวกำพูชากราบไหว้ พระเจ้าแผ่นดิน กำพูชาได้จัดให้ทำบุญเพื่อระลึกถึงคุณงามความดี ปัจจุบันมีศาลญีเยตาคลั้งเมืองอยู่ในพื้นที่จังหวัด โปธิสัตัว ดังข้อความว่า

លុះព្រះអង្គបានឡើងសោយរាជ្យសម្បត្តិសុខសាន្ត ហើយទ្រង់នឹកឃើញដល់គុណបក្សៈសេនាម៉ឿង ដែលស្និប្បជីវិត ចំពោះព្រះអង្គនិងចំពោះនឹកដីខ្មែរ ទ្រង់ក៏ចាត់ឱ្យធ្វើបុណ្យ ឧទ្ទិសផលដល់ដួងវិញ្ញាណខន្ធរបស់សេនាម៉ឿង យ៉ាងឧត្តារិកអ ស្មារ្យ ជាប់ជាន់នៀមដរាបមកដល់មកសព្វថ្ងៃនេះ ហៅថាធ្វើ បុណ្យឡើងអ្នកតាញ៉ាំងម៉ឿង

(ក្រុមប្រជុំនំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 13)

ครั้งพระองค์ได้ขึ้นเสวยราชสมบัติสุโขธานีแล้ว ทรงนึกถึงคุณูปการของเสนา เมือง ที่สู้แลกชีวิตเพื่อพระองค์ และต่อแผ่นดินเขมร พระองค์ก็จัดให้ทำบุญอุทิศต่อดวงวิญญาณชั้นธ ของเสนาเมือง อย่างยิ่งใหญ่อัครจรย และทำติดต่อกันมาเป็นธรรมเนียมมตราบจนทุกวันนี้ เรียกว่า ทำบุญญีเยตาคลั้งเมือง

(แปลโดยผู้วิจัย)

ข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า ชาวกำพูชานับถือตาคลังเมืองเป็นผีบรรพบุรุษที่คอยปกป้องรักษาบ้านเมือง การมาเป็น **អ្នកតា** ของเสนาเมืองนั้น ท่านได้สละชีพเพื่อต่อสู้กับข้าศึก เดิมมีตำแหน่งเป็นเสนาของพระเจ้าแผ่นดินกรุงละแวกและยังยอมพลีชีวิตเพื่อแผ่นดิน แต่ก็มี **អ្នកតា** ที่มาจากชาวบ้านธรรมดา ซึ่งเกิดมาจากคนรักนับถืออย่างเรื่องเพรงชื่อ เนียะตาคองซุม เรื่องมีอยู่ว่า ตาคองกับยายซุมอาศัยอยู่ในหมู่บ้านท่ามาหากินไม่รุ่งเรื่อง สองสามีภรรยาจึงพากันออกไปหักร้างถางป่า เมื่อรำรวยขึ้นมา ทั้งสองให้ท่านกับคนยากจน แม้จะเสียชีวิตไปแล้ว ชาวบ้านขัดสนเรื่องอะไรก็จะพากันมากล่าวคำขอพร แต่ละคนก็ได้สมประสงค์ ทำให้ชาวกำพูชานับถือสืบต่อกันมา ดังข้อความว่า

លុះអ្នកទាំងពីរចាស់ជរាស្លាប់បាត់ទៅ អ្នកស្រុកនៅ
ឯក្រោយ ក៏នាំគ្នាបូជាកន្លែងនោះជាបរហូតមក ។ កន្លែងនោះ
ដើមឡើយ គេហៅថាចម្ការ តាកង យាយជុំ លុះដល់មកខាង
ក្រោយក៏ក្លាយទៅជាហៅថា អ្នកតា កង ជុំ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ
នេះ ។

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 14)

ครั้นคนทั้งสองแก่ชราตายไป ชาวบ้านที่อยู่หลังจากนั้น ก็พากันกราบไหว้สถานที่
แห่งนั้นตลอดมา สถานที่แห่งนั้นเดิมเลย เขาเรียกว่าไร่ตาคองยายซุม ครั้นต่อมาภายหลังก็กลายเป็น
เรียกว่าเนียะตาคองซุม จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

(แปลโดยผู้วิจัย)

ในเรื่องเพรงชื่อ เนียะตาคองซุม ชาวกำพูชานับถือท่านทั้งสองเป็นผีบรรพบุรุษ คราวใดที่มี
เรื่องเดือดร้อนก็จะไปกราบไหว้บูชา เพื่อให้ขจัดปัดเป่าเรื่องราวร้าย ๆ นั้นให้หายไป ในเรื่องเล่าผีทั้ง
เรื่อง ประวัติเนียะตาคลังเมือง และเนียะตาคองซุม ต่างก็แสดงให้เห็นว่า ชาวกำพูชานับถือผีบรรพ
บุรุษทั้งที่สร้างคุณงามความดีให้กับบ้านเมือง

ผีบรรพบุรุษที่ดูแลสังคมนั้น ชาวกำพูชายังเชื่อว่ายังทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม
อีกด้วย ดังปรากฏในเรื่องเพรงชื่อนียะตาคองหึงงา ชาวกำพูชานับถือเนียะตาคองหึงงาใน
ฐานะผู้ควบคุมความประพฤติของลูกหลาน ทั้งเรื่องไปลามาไหว้และการประพาศิตัวที่อยู่ในทำนอง
คลองธรรม ถ้าใครทำไม่ดีท่านจะลงโทษ ดังข้อความว่า

បើមនុស្សទាំងឡាយណា ដើរទៅមកតាមផ្លូវទ្វារ
កំពតនោះ ហើយមិនបានបែរបន់ សុំសេចក្តីសុខសប្បាយទេ ឬ
មិនបានថ្វាយនេះថ្វាយនោះទេ ឬប្រព្រឹត្តបោកប្លែងផ្សេងៗនោះ
នឹងត្រូវអ្នកតានេះតាមធ្វើ ឲ្យឃើរដួរដួល បើរកមុខអ្នកធ្វើមិន
ឃើញ អ្នកនោះឯងនឹងត្រូវបាត់បង់ជីវិតជាមិនខាន ។

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 78)

ถ้าคนทั้งหลายใครเดินไปมาตามทางประตูเมืองกำปอดนั้น แล้วไม่ได้หันไปบน บาน ขอความสุขสบาย หรือไม่ได้ถวายนั่นถวายนี หรือประพตติโจรกรรมต่าง ๆ นั้น จะถูกเนี่ยะตามนี้ ตามทำให้เจ็บป่วยหนัก ถ้าไม่รู้ตัวผู้ทำ คนนั้นเองจะต้องเสียชีวิตอย่างแน่นอน

(แปลโดยผู้วิจัย)

คนสมัยโบราณกลัวผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังในเรื่องเจ้าแม่คุณหญิงเมา สะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมกัมพูชาต้องการคนมีสัมมาคารวะ มีความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เจ้าที่เจ้าทางหรือผู้ใหญ่ ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าคนที่ทำผิดพลาดไปแล้วก็สามารถขอขมาลาโทษได้ ความเชื่อเดียวกันนี้ ยังปรากฏในเรื่องเพลงชื่อ เนี่ยะตาแดง ชาวกัมพูชาสมัยก่อน หากมีเรื่องขัดแย้งใด ๆ ต่อกัน การเดินทางไปยังโรงศาลเป็นเรื่องยาก ชาวบ้านจึงหันมาพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการกล่าวคำสาบานต่อ **អ្នកតា** เพื่อให้เรื่องราวจบลง ถ้าใครทรยศต่อคำสาบานก็จะต้องได้รับโทษทัณฑ์ ดังข้อความว่า

សម័យដើម កាលបើមានរឿងរ៉ាវផ្សេងៗ កើតឡើង រវាងអ្នកភូមិ ឬមានការណ៍ៈទាស់ទែងគ្នាជាដើម គេតែងទៅ ប្តឹង ស្នេចចំពោះមុខអ្នកតានោះ រាប់រៀបតាមដំណើររឿងរ៉ាវ ខ្លួន ហើយមានសូត្រពាក្យស្នេចជ្រាបទៅតាម តួវិវាទទាំងពីរ ក៏សុខចិត្តរឿងខ្លួនជាការស្រេច មិនបាច់ប្តឹងផ្តល់ដល់រដ្ឋការ មុខក្រសួងទេតទេ។ ពាក្យស្នេចនេះ បើញាស់ក្តីសិទ្ធិមែន បើ អ្នកណាប្រព្រឹត្តពុំសុចរិតទៀងត្រង់ទេ អ្នកនោះមុខជាអន្តរាយ រហូតដល់ស្លាប់យ៉ាងទាន់ហន់ក៏សឹងមាន។

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 73)

สมัยก่อน เวลาที่มีเรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นระหว่างชาวบ้าน หรือมีการทะเลาะเบาะ แวงกันเป็นต้น เขามักไปฟ้องและกล่าวคำสาบานต่อหน้าเนี่ยะตานั้น แล้วตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นมา ของแต่ละคน และมีกล่าวคำสาบานอีกด้วย คุยวิวาทแต่ละคนก็พอใจ เป็นอันเสร็จไม่ต้องไป ฟ้องร้องถึงราชการกระทรวงอีก คำสาบนั้น เห็นว่าศักดิ์สิทธิ์จริง ถ้าใครประพตติไม่สุจริตเที่ยงตรง คนนั้นจะเป็นอันตรายจนกระทั่งถึงเสียชีวิตอย่างทันตาก็เคยมี

(แปลโดยผู้วิจัย)

ชาวกัมพูชาเชื่อว่า **អ្នកតា** คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คำกล่าวใด ๆ กับ **អ្នកតា** ต้องเป็นความจริงและต้องรักษาสัตย์ไว้ให้มั่นคง ถ้าไม่เคารพคำพูดจาหรือคำสัญญาใด ๆ ท่านจะโกรธ และอาจทำโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านซึ่งสมัยก่อนนั้น เจ้าหน้าที่รัฐปกครองดูแลไม่ทั่วถึง สามารถอยู่กันได้อย่างสงบสุข ความเชื่อเรื่อง เนี่ยะตาเป็นผีบรรพบุรุษที่ควบคุมพฤติกรรมของคนใน สังคมนี้อย่างปรากฏ ในนิทานเรื่องผีลากโอง ดังข้อความว่า

“ការកាប់ដើមឈើ ធ្វើជីវកម្ម គឺជា ការបំផ្លាញ
ប្រទេសជាតិ។ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា
ខ្មោចព្រាយជាដើម។”

(ឌឹម ដន, 2557: 1)

“ការកាប់ដើមឈើ គឺ ជាការបំផ្លាញប្រទេសជាតិ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា ខ្មោចព្រាយជាដើម។”

(ប្រែដោយអ្នកបកប្រែ)

ការកាប់ដើមឈើ គឺជាការបំផ្លាញប្រទេសជាតិ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា ខ្មោចព្រាយជាដើម។

ការកាប់ដើមឈើ គឺជាការបំផ្លាញប្រទេសជាតិ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា ខ្មោចព្រាយជាដើម។

ដំបូងបង្អស់ ក្នុងការកាប់ដើមឈើ គឺជាការបំផ្លាញប្រទេសជាតិ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា ខ្មោចព្រាយជាដើម។

“អ្នកតា តា ចង រេនេ សព្វ ថ្ងៃ ស្ថិត នៅ លើ កំពូល
ក្នុង ដំបូង បង្អស់ ស្រុក សំរោង ខែត្រ ខត្ត មាន ជ័យ ។ តា ចង
មាន ប្តី អំណាច ខ្លាំង ពូកែ ណាស់ អាច ជួយ ការពារ កង ទ័ព ជាតិ
ឲ្យ រួច អំពី ការ បៀត បៀន នៃ ខ្មាំង សត្រូវ បាន ។”

(ក្រុមប្រជុំ ទំនៀម ទំលាប់ ខ្មែរ, 2545: 116)

“និយម តា តា ចង រេនេ សព្វ ថ្ងៃ ស្ថិត នៅ លើ កំពូល ក្នុង ដំបូង បង្អស់ ស្រុក សំរោង ខែត្រ ខត្ត មាន ជ័យ ។ តា ចង មាន ប្តី អំណាច ខ្លាំង ពូកែ ណាស់ អាច ជួយ ការពារ កង ទ័ព ជាតិ ឲ្យ រួច អំពី ការ បៀត បៀន នៃ ខ្មាំង សត្រូវ បាន ។”

(ប្រែដោយអ្នកបកប្រែ)

ការកាប់ដើមឈើ គឺជាការបំផ្លាញប្រទេសជាតិ ដើមឈើ ជា ជម្រកជីវិត អាណាចក្រ អារក្ស អ្នកតា ខ្មោចព្រាយជាដើម។

អ្នកស្រុក ដែល ជា ចោរ ទាំង ប៉ុន្មាន ប្រហែល ៥០ នាក់ ក៏ មក ដល់ ហើយ បាញ់ គ្នា ទៅ អស់ ជិត កន្លះ ថ្ងៃ ចោរ ទាំង

នោះក៏ស្លាប់ដួលដេកពាសពេញនៅលើដី ក្បាលចោរឡើងសំព្រាស។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃនោះមក វត្តភូមិ និងសង្កាត់ក្បាលថ្មក៏ក្លាយទៅជាហៅថា វត្តភូមិ និងសង្កាត់ក្បាលសវិញ ជួយយកអាសាម្នកស្នូតគ្រងដូច្នោះហើយ ទើបមានពាក្យប្រតិដ្ឋជាប់ជាស្លោកទុកមកថា តា នុង គង់ស្រុក តា នុង រក្សាស្រុក តា នុង ជួយឲ្យផុតភ័យ។

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 120)

ខាងលើនេះគឺជាការរៀបរាប់អំពីជំនឿនៃបុព្វបុរសខ្មែរ ដែលបានបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។

(ប្រែដោយអ្នកសិក្សា)

បទពិភពលោករបស់ **អ្នកតា** ខ្មែរភូមិភាគកណ្តាលបានបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។

កំណត់ត្រាដំបូងដែលជាភ្នាក់ងារនេះ អ្នកស្រុកថា បើមានសត្វកណ្តៀរឡើងឡើយ ចៅហ្វាយខែត្រ ឬចៅហ្វាយស្រុកនៅខែត្រស្រុកនោះ នឹងត្រូវផ្តាសម្រាម ឬខូចបុណ្យសក្តិ ដំបូងនេះមិនដឹងថា កើតពីត្រីមរាជ្យស្តេចណាទេ ពុំមានអ្នកស្រុកណាដឹងសោះ។

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 2)

យុទ្ធសាស្ត្រនៃសង្គមខ្មែរ ដែលបានបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។

(ប្រែដោយអ្នកសិក្សា)

ស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ ដែលបានបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។ វាក៏បង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ អំពីស្ថានភាពនៃសង្គមខ្មែរ ក្នុងសម័យបុរាណ។

ខ្ញុំករុណាមកសុំរោងលោកគ្រូមួយជ្រកកោនផង “សព្វថ្ងៃគ្មានម្តប់ជ្រកទេ” លោកគ្រូចៅអធិការសួរថា: “តាងងនៅណា?” តានោះឆ្លើយថា “ខ្ញុំករុណានៅគ្រងដីទួលខ្ពស់នោះ”

เสียชีวิตไป ส่วนหนึ่งยังวนเวียนดูแลลูกหลานอยู่อย่างใกล้ชิด ถ้าลูกหลานทำความดี ไม่ละเมิด ประเพณีอันดีงามก็จะส่งเสริมให้พบแต่สิ่งดีงาม แต่ถ้าใครทำผิดก็ลงโทษด้วยการให้เจ็บป่วยเป็นการ ตักเตือน และยังแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษของชาวกัมพูชา ซึ่งชาวกัมพูชาแสดงความ เคารพต่อผีบรรพบุรุษด้วยการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ และประเพณีความครรลองประเพณี ทั้งสอง ประการนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับญาติที่เสียชีวิตไป และเป็นการแสดงกตัญญูรู้คนต่อ บุพการี การกระทำของชาวกัมพูชาต่อผีบรรพบุรุษ ทำให้เกิดเป็นประเพณีสืบต่อกันกัน และส่งต่อ ความเชื่อมายังรุ่นลูกหลานอย่างไม่ขาดสาย

4.1.2. ความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือมนุษย์

ชาวกัมพูชาเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือมนุษย์นั้น ซึ่งอำนาจเหนือ มนุษย์นั้นได้แก่ภูตผีปิศาจ และ ผีบรรพบุรุษอย่างเนี่ยะตา ซึ่ง สิงสถิตอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ หมู่บ้าน วัดวาอาราม ตามทุ่งนา สวน ตามป่าเขา บึง แม่น้ำ ทะเล (**មេ្យច បុណ្ណ** ,2551: 187) สามารถให้คุณและให้โทษกับผู้คน ดังปรากฏในเรื่องเล่าต่อไปนี้

1) **ผีให้โทษต่อมนุษย์** ผู้มีอำนาจเหนือมนุษย์ หรือผีที่ให้โทษในความเชื่อของ ชาวกัมพูชา มีทั้งหลอกหลอนให้เกิดความเดือดร้อน ทำให้คนเจ็บป่วย และอาจทำร้ายคนถึงตาย ลักษณะของการให้โทษนั้นมีลักษณะต่างกันไป

1.1) **ผีพยาบาทคนที่ทำร้าย** ในนิทานเรื่องวิญญาณพยาบาทเรื่องรักซ้อน ระหว่างพี่สาวกับน้องสาว หลังพี่สาวแต่งงาน น้องสาวเกิดรักใคร่กับพี่เขย นานเข้าก็เกิดความสัมพันธ์ กันลึกถ้ำ ทำให้น้องสาวตั้งท้อง เมื่อพี่สาวรู้จึงนัดน้องสาวพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาคือที่เกิดขึ้น อารามโกรธทำ ให้พี่สาวใช้มีดฆ่าน้องสาวตาย ด้วยความตกใจกลัวพี่สาววิ่งหนีเข้าป่าไป แล้วเข้าไปอาศัยอยู่ในวัดแห่ง หนึ่ง วิญญาณของน้องสาวตามไปหลอกหลอนด้วยความแค้น ดังข้อความว่า

“**មា ពិតជាមិនព្រមទៅចាប់ជាតិមែនៗ នាងសុខ ចិត្តនៅ ចាំលើដើមឈើធំក្បែរត្រ ដើមបិតាមចងពៀរ បុស្សា តទៅ ហើយរាល់យប់តែងលងបន្ទាចបុស្សាគ្រប់ពេល ដើម្បីឱ្យ បុស្សាបានយល់ពីអ្វីដែលនាងធ្វើ មាមានបាបកម្មបុណ្ណនោះ”**

(**ថៃ សាន** , 2556: 27)

“มา แท้จริงไม่พร้อมไปเกิดชาติใหม่ นางพอใจอยู่ ฝึกรอบบนต้นไม้ใหญ่ใกล้วัด เพื่อตามจองเวรบุษบาต่อไป แล้วทุกคืน มักจะหลอกบุษบาทุกเวลา เพื่อให้บุษบาได้เข้าใจอะไรที่นาง ทำไป ว่ามีบาปกรรมนั้นแค่ไหน”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ผีซึ่งเป็นน้องสาวบุษบา ฝ้าหลอกหลอนบุษบาทุกฝีก้าวด้วยความพยายาม เพื่อต้องการให้พี่สาวตระหนักในสิ่งที่ทำไป เป็นการแก้แค้นกับคนที่ทำร้าย ลักษณะเช่นนี้ยังมีปรากฏ ในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น ในนิทานเรื่อง พรายกระทงเขี้ยว เนื้อเรื่องเล่าถึงนายจันสามีนางเขี้ยว หลังจาก ที่ไปมีเมียช้อยก็หลงเมียน้อยถึงขนาดทำร้ายภรรยาตัวเองที่กำลังตั้งท้องถึงตาย ผีนางเขี้ยวตาย นาง ออกอาละวาดด้วยความแค้น วันหนึ่งผู้มีวิชามาปราบผีนางเขี้ยว นายจันรู้ข่าวจึงมาดูกับลูกน้อง ระหว่างทางจึงถูกนางเขี้ยวฆ่าตาย ด้วยความแค้น ดังข้อความว่า

“ยប់เฮาะเฮาะเฮาะฮิฆาฆ่าหู้กบ่เวโละกเฮียบู่
 ฆาธเฆียชคตูลมยทิดีตบ่เฮ้อตเฝៃ ใคฆาธตบ่เฮ้อตธาฆ
 เหว็รธาฆเฮ็วเริ้กสยู่บ่หู้กธำฆเท็รเฮาะเตอญคยบ่เฮาะ”

(ไช่ สาส, 2012: 23)

“คืนนั้นนายจันกับไอ้ดำคนใช้ของแม่คุม ได้เดินมาร่วมพิธีจับผีด้วย แต่ได้พบผี
 นางเขี้ยว นางเขี้ยวก็ได้ฆ่าคนทั้งสองนั้นทิ้งในคืนนั้น”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ความพยายามของผีนางเขี้ยว ทำให้เธอตามจองเวรกับคนที่ทำร้ายเธอ โดยเฉพาะนายจันที่เคยเป็นสามี ความพยายามของผีลักษณะนี้ ยังปรากฏอยู่ในเรื่อง จักจั่นทองตวล สแลง เรื่องมีอยู่ว่า นางเพชรจินดาไม่ยอมไปผุดไปเกิดเพราะว่า นางยังต้องการเห็นชาติกรฆ่าล้าง เผ่าพันธุ์ถูกตัดสินโทษ ดังข้อความว่า

“...เข็ฆยิสธำธเฆอตบ่ค้เก็คเฆ เข็ฆรฆ่ต่า
 เข็ฆเคคค้เกอเสฏุกฆาตคกรบฏยฆุฆสยาสส์ ใคยสยู่บ่
 เข็ฆธำฆเฮาะเก็ฆยสิธ...” (คหฺล บัธเฆย็ธ, 2545: 63) “เรายังไม่ไปเกิด
 ทรอก... เรารอดูเขาตัดสินโทษพวกฆาตกรฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่ฆ่าเราทั้งหลายก่อน”

ความพยายามของผี ไม่ว่าจะในเรื่อง วิญญาณพยายาม พรายกระทงเขี้ยว และ จักจั่นทองตวลสแลง ล้วนแต่เป็นการอาฆาตแค้นคนที่ทำร้าย เมื่อออกอาละวาดก็สร้างความ
 เดือนร้อนให้กับคนโดยทั่วไป

1.2) ผีหวงสมบัติ จะให้โทษกับคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสมบัติของผี ดังปรากฏ ในเรื่อง ผีตันหางนกยูง หญิงคนหนึ่งลูกไปเรียนต่อและทำงานอยู่ต่างประเทศ นาน ๆ ถึงจะมาเยี่ยม แม่สักครั้งหนึ่ง ก็จิวตฺร ของนางมักกวาดใบตันหางนกยูงหน้าบ้าน นานวันไป นางก็ป่วยและเสียชีวิต เพื่อนบ้านติดต่อกับลูกกลับมาทำพิธี แล้วก็เดินทางกลับต่างประเทศ แต่วิญญาณของนางยังไม่ไปเกิด ยัง หลอกหลอนคนที่เข้าไปใกล้บ้านของนางด้วยหวงสมบัติ อย่างวันหนึ่งนางกวาดใบตันหางนกยูงอยู่ คนขายขนมปังผ่านนางก็หลอก ดังข้อความว่า

អ្នកលក់នំប៉័ងជិះទៅដល់មិនឃើញមានមនុស្ស ក៏ ហិទៅកាត់ជាក់កង់ទៅមុខតែយល់ថា ដូចជាតិដង។ អ្នកលក់នំ ប៉័ងប្រឹងជាក់កាន់តែតិដងទៅៗ ហើយដូចជានៅជាប់នឹងមួយ កន្លែងអត់មានទៅមុខសោះ។ អ្នកលក់នំប៉័ងងាកក្រោយ ក៏ឃើ ញស្រីម្នាក់កំពុងចាប់ទាញកង់ពីក្រោយ។ អ្នកលក់នំប៉័ងហក់ចុះ ពីលើកង់រត់ផងស្រែកផង ខ្មោច ... ជួយផងខ្មោច!

(ភូ ចរិយា, 2558: 9)

គណនាបង្ហាញទៅដល់មិនឃើញមានមនុស្ស ក៏ ហិទៅកាត់ជាក់កង់ទៅមុខតែយល់ថា ដូចជាតិដង។ អ្នកលក់នំ ប៉័ងប្រឹងជាក់កាន់តែតិដងទៅៗ ហើយដូចជានៅជាប់នឹងមួយ កន្លែងអត់មានទៅមុខសោះ។ អ្នកលក់នំប៉័ងងាកក្រោយ ក៏ឃើ ញស្រីម្នាក់កំពុងចាប់ទាញកង់ពីក្រោយ។ អ្នកលក់នំប៉័ងហក់ចុះ ពីលើកង់រត់ផងស្រែកផង ខ្មោច ... ជួយផងខ្មោច!

(ແປលໂດຍផ្ទៃវិជ្ជា)

ដីពីអង្គការសម្រាប់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដើម្បីជួយដល់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដែលមានបញ្ហា ក្នុងការរកស៊ី និងរកចំណូល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងក្រុមគ្រួសារ របស់ខ្លួន។ ដីពីអង្គការសម្រាប់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដើម្បីជួយដល់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដែលមានបញ្ហា ក្នុងការរកស៊ី និងរកចំណូល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងក្រុមគ្រួសារ របស់ខ្លួន។ ដីពីអង្គការសម្រាប់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដើម្បីជួយដល់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដែលមានបញ្ហា ក្នុងការរកស៊ី និងរកចំណូល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងក្រុមគ្រួសារ របស់ខ្លួន។

ភាវីបានសម្លាប់ជនបដិវត្តន៍ និងប្រជាជនស្លូត ត្រង់ក្នុងខេត្តកំពង់ចាមអស់ជាច្រើននាក់។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ នាងថែមទាំងប្រមូលមាសប្រាក់ពីជនរងគ្រោះបានចំនួនពីរ ឡាំងយកទៅកប់ទុកក្រោមដើមឌុំមួយដើម។ ក្រោយថែមទាំង បានរឹកបានស្លាប់នៅក្នុងសង្គ្រាមនោះទៅ។ ក្រោយស្លាប់ទៅ ព្រលឹងនាងវិនៅសោកស្តាយទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានលាក់ ទុក។”

(ថៃ សាន, 2555: 2)

ភាវីបានសម្លាប់ជនបដិវត្តន៍ និងប្រជាជនស្លូត ត្រង់ក្នុងខេត្តកំពង់ចាមអស់ជាច្រើននាក់។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ នាងថែមទាំងប្រមូលមាសប្រាក់ពីជនរងគ្រោះបានចំនួនពីរ ឡាំងយកទៅកប់ទុកក្រោមដើមឌុំមួយដើម។ ក្រោយថែមទាំង បានរឹកបានស្លាប់នៅក្នុងសង្គ្រាមនោះទៅ។ ក្រោយស្លាប់ទៅ ព្រលឹងនាងវិនៅសោកស្តាយទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានលាក់ ទុក។”

(ແປលໂດຍផ្ទៃវិជ្ជា)

ដីពីអង្គការសម្រាប់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដើម្បីជួយដល់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដែលមានបញ្ហា ក្នុងការរកស៊ី និងរកចំណូល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងក្រុមគ្រួសារ របស់ខ្លួន។ ដីពីអង្គការសម្រាប់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដើម្បីជួយដល់ស្រី និងក្រុមគ្រួសារ ដែលមានបញ្ហា ក្នុងការរកស៊ី និងរកចំណូល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងក្រុមគ្រួសារ របស់ខ្លួន។

หัวหน้างานในยุคเขมรแดงด้วย เพราะเธอได้รับเอาทรัพย์สินสมบัติคนอื่น ๆ มาเป็นของตนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังปรากฏในเรื่องสั้นชื่อ ผีทวงของ ลูกชายวัยรุ่นของเขา พบหญิงสาวเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ เดินเข้าไปดูเห็นแหวนจึงถอดออกมา ทำให้ผีเจ้าของแหวนมาตาม ด้วยการเข้าฝันผู้เป็นแม่ เมื่อเขาซึ่งเป็นพ่อทราบข่าวถึงภรรยาด้วยความสงสัย ดังข้อความว่า

**ខ្ញុំក៏ឆ្កោយសំណួរ- អ្នកណាមកទាររបស់អិតិខ្ញុំ អី?
មានអ្នកណា ក្រៅពីខ្មោច គ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ កាលពីក្បាល
ព្រលប់ភ្លើង!**

(សយ ស៊ីណា, 2558)

“...ฉันก็ถาม
“ใครมาทวงของอะไรจากฉันหรือ”
“มีใครจากที่ไหน นอกจากผีที่ประสบอุบัติเหตุจากรถตาย เมื่อหัวค่านั่นแหละ”
(แปลโดยผู้วิจัย)

ผีในเรื่อง ผีทวงของแปลกกว่าเรื่อง ผีต้นทางนรกยูงและผีขุนน้ำสมบัติของนาง มีเพียงแหวนวงเดียวเท่านั้น นางไม่ต้องการให้ตกเป็นของคนอื่น นอกจากญาติของนาง ชายหนุ่มที่ฉวยโอกาสหยิบมาจากมือศพโดยไม่คิดถึงเรื่องราวร้าย ๆ ที่จะตามมา เมื่อนางตามมาแสดงตนและทวงถามทำให้หนุ่มน้อยคืนแหวนนั้นให้ญาติผีไป

ผีที่ทวงสมบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด แสดงให้เห็นว่าสมบัติแม้จะเป็นของนอกกาย ไม่ว่าจะคนหรือผีต่างมีความผูกพันกับสิ่งที่หามาได้ เจ้าของทรัพย์สินบางคนตายไปก็เฝ้าหวงแหน แม้จะสมบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างแหวนเพียง 1 วงก็ตาม ซึ่งพฤติกรรมของผีเหล่านี้ ล้วนสร้างความเดือดร้อนให้กับคนทั่วไป

1.3) ผีที่เกิดจากคนตายพร้อมลูกตุ้ ผีที่เกิดจากคนตายพร้อมลูกตุ้ม มักเป็นผีดุร้าย และหลอกด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในเรื่อง พรายกลาเพลิง สาเปื่อนหลังจากเสียชีวิตไป ชาวบ้านจะเห็นแสงไฟสว่างขึ้นมาป่า ได้ยินเสียงกล่อมลูกออกมาจากบริเวณหลุมฝังศพของสาเปื่อน และบางครั้งผีสาเปื่อนก็ออกมาหลอกหลอนสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน ดังข้อความว่า

**កាលនោះពេលដែលសាបៀនស្លាប់ទៅពីរថ្ងៃ គេ
តែងឃើញមានភ្លើងក្រហម ខៀវធំៗ ហោះចេញពីព្រៃមកភូមិ
រួចហោះពីភូមិទៅព្រៃវិញ ធ្វើអោយអ្នកភូមិភ័យស្លុតមិនស្រួលទេ
ដោយពួកគេគិតថានេះជាភ្លើងព្រាយនាងសាបៀនបូជួនកាល
ភ្លើងនោះហោះទៅកាន់ដើមជ្រៃនៅចុងភូមិក៏មានហើយគេឮ
សូរសំលេងស្រ្តីបំពេកូនល្មើយៗ ចេញពីដើមជ្រៃនោះមកទៀត
ផងដែលធ្វើឱ្យភ្នែកល្មើយឆ្គងគ្នា**

(សេង តារា, 2551: 67)

เวลานั้น ซึ่งสาเปือนตายไปได้สองวัน เขามักเห็นมีไฟสีแดง น้ำเงินโต ๆ เหาะ
ออกจากป่ามายังหมู่บ้าน แล้วเหาะจากหมู่บ้านกลับไปยังป่า ทำให้ชาวบ้านกลัวไม่น้อยหรอก โดย
พวกเขาคิดว่านี่เป็นไฟผีนางสาเปือน หรือบางเวลาไฟนั้นเหาะตรงไปยังต้นไทรอยู่ท้ายหมู่บ้านก็มี
แล้วเขาได้ยินเสียงผู้หญิงกล่อมลูกแว่ว ๆ ออกมาจากต้นไทรนั้นมาอีก ซึ่งทำให้หามาหอนต่อ ๆ กัน

(แปลโดยผู้วิจัย)

ผู้หญิงที่ตายพร้อมกับลูกน้อย ชาวกำพูชาเรียกว่าพรายกลาเพลิง ไทยเรียกผี
ตายทั้งกลม และผีผู้หญิงไม่ว่าจะตายด้วยวิธีใดก็ตาม ถ้าหลอกคนด้วยการกล่อมลูกชาวกำพูชาเรียกว่า
ผีกล่อมลูก ซึ่งผีที่ตายพร้อมกับลูกน้อยนั้น นอกจากหลอกด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้นักกลัวแล้ว ยังหลอก
ชาวบ้านด้วยการกล่อมลูกด้วย สร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านเป็นอันมาก ดังปรากฏในนิยาย
เรื่อง ผีหัวขาด นางตุนหลังจากถูกฆ่าตายกับลูกสาว นางพรายก็วนเวียนอยู่กับต้นโพธิ์ใกล้ที่นาของ
ตัวเอง ผู้ใหญ่บ้านเมื่อไปไถนาก็ได้ยินเสียงผีนางตุนกล่อมลูก ดังข้อความว่า

“ឱ! ណា កូនអើយ កូនដេកទៅ កុំយំណាពៅ ម៉ែ
បំពេរ ដេកទៅណាថ្លៃ ស្រីមាសមេ ម៉ែថ្នាក់ថ្នមថៃ ឱស្រីនាងឆាប់
ធំ ហាអីអី! ម៉ែថ្នាក់ថ្នមថៃ ឱស្រីនាងឆាប់ធំ...”

(ឆិន សុមេធ, 2552: 33)

“โอ...หนาลูกเอ๋ย ลูกนอนไป อย่าร้องหนาลูกน้อย แม่กล่อม นอนไปหนาคคนดี
ลูกสาวที่รักของแม่ แม่ถนอมรักษาให้ลูกสาวโตเร็ว หา...อ้อ...อ้อ แม่ถนอมดูแล ให้ลูกสาวโตเร็ว...”

ผีที่หลอกด้วยการกล่อมลูก ในเรื่องผีหัวขาด ไม่ได้แต่กล่อมออกเสียงในลำคอ
ฮือ ๆ อย่างเดียว หากแต่กล่อมด้วยเพลง เนื้อหาแสดงถึงความความหวัง รัก และความผูกพันที่มีต่อลูก
ในเรื่อง ผีกล่อมลูก เป็นเรื่องของผู้หญิงที่สามีแอบไปมีเมียอื่น เธอต้องอ่อน ๆ เมื่อเธอจับได้ว่าสามี
นอกใจ จึงเกิดปากเสียงกัน ทำให้สามีก็ไม่ยอมกลับมาบ้านอีกเลย เธอตัดสินใจผูกคอตาย ชาวบ้าน
ไม่ได้นิมนต์พระมาสวดอุทิศส่วนกุศลให้ ผีจึงหลอกจนชาวบ้านด้วยเสียงกล่อมลูกในตอนกลางคืน
ชาวบ้านอยู่ไม่เป็นสุข ต่อมาเมื่อทำบุญอุทิศให้ผีก็หายไป หมู่บ้านก็กลับมาสงบสุขอีกครั้ง ดังข้อความ
ว่า

“ទើបអ្នកភូមិដែលរស់នៅក្បែរនោះបានសម្រេច
ចិត្តធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសកុសលដូនវិញ្ញាណខណ្ឌដែលរិលរលំមិនទាន់
ស្ងប់ លុះបានធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសកុសលរួចហើយវិញ្ញាណក៏បានស្ងប់
ស្ងាត់ ហើយចាប់តាំងពីពេលនោះមក អ្នកភូមិក៏រស់នៅសុខ

สังคมกัมพูชาโบราณต้องพึ่งพาธรรมชาติ กรณีฝนไม่ตกตามฤดูกาลเชื่อว่าเนี่ยะตาสามารถดลบันดาลให้ฝนตกลงมาได้ ดังนั้นปีใดก็ตามเมื่อเข้าฤดูฝนแล้วฝนยังไม่ตกชาวบ้านก็จะพากันทำพิธีขอฝนจากเนี่ยะตาในรูปแบบต่าง ๆ กันไปขึ้นอยู่กับประเพณีท้องถิ่นนั้น ๆ กรณีเนี่ยะตาหัวโล้นเป็นประเพณีที่ขอฝนไว้ตั้งแต่แรกเพื่อเป็นการป้องกันไว้ก่อน

ความเชื่อเดียวกันนี้ยังปรากฏในเรื่องเพลงชื่อ เนี่ยะตาพนมดิน ชาว กัมพูชาเชื่อถือในเรื่องดลบันดาลให้พบความสุข สมหวัง ใครต้องการอะไรก็พากันมาบนบานศาลกล่าว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือแม้กระทั่งวัวควายหาย ก็พากันมาบนบานให้ได้กลับคืนมา ดังข้อความว่า

**ឯអ្នកតាដែលនៅលើភ្នំដីនេះ គេសន្មត
ហៅថា “អ្នកតាក្នុងដី” តាមឈ្មោះភ្នំនោះទៅ។ ក្រោយមក ទីនេះ
ក្លាយទៅជាបូជនីយដ្ឋានរបស់អ្នកស្រុករហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ
ព្រោះក្នុងមួយថ្ងៃៗ គេតែងតែបន់ស្រន់ បួងសួង សុំសេចក្តីសុខ
ក្នុងពេលដែលស្រុកមានជំងឺ ឬបាត់គោក្របីជាដើម។**

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 37)

ส่วนเนี่ยะตาที่อยู่บนเขานี้ เขาสมมุติว่า เนี่ยะตาพนมดินๆ ตามชื่อภูเขานั้นไป ต่อมาที่นี้ กลายเป็นปูชนียสถานของชาวบ้านตลอดมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะในแต่ละวัน เขามักบนบาน บวงสรวง ขอความสุขในเวลาที่เขาบ้านเจ็บไข้ หรือ วัวควายหาย เป็นต้น

(แปลโดยผู้วิจัย)

สังคมกัมพูชาโบราณต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ และมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ ยึดเหนี่ยวจิตใจ ยามใดที่เดือดร้อนทั้งในเรื่องเจ็บไข้ได้ป่วย หรือสัตว์เลี้ยงอย่างวัวควายหายไป ต่าง อาศัยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยด้วยการบนบานศาลกล่าวเพื่อให้ได้สมประสงค์ ดังเรื่องเนี่ยะตาพนมดินได้ สะท้อนภาพเรื่องการดลบันดาลความสุขให้กับคนในสังคม

2.2) ជីគុំគ្រងប្រាណ ជីគុំគ្រងប្រាណនៃសាសនាខ្មែរ ជំនាន់ផ្ទះ

ลักษณะความเชื่อนี้คล้ายกับผีเรือนของไทย ในนิทานเรื่อง ผีแย่งบ้านอยู่ เพราะเจ้าของบ้านไม่เชิญ

ជំនាន់ផ្ទះ เข้ามาดูแลรักษา ผีร้ายจึงเข้ามาอาศัยในบ้าน ทำให้เกิดเรื่องเดือดร้อน ดังข้อความว่า

**“ចាស់ៗតែងតែប្រាប់ថាកុំអោយទុកផ្ទះចោលយូរ
ដោយ គ្មានមនុស្សនៅ ចាំ ហើយ ក្នុង ផ្ទះ ត្រូវតែ មាន រឿប
ជំនាន់ផ្ទះមុខផ្ទះមានដាក់ព្រះភ្នំមីដើម្បីថែរក្សាកាពារផ្ទះមិន
ដូច្នោះទេច្បាស់ជាខ្មោចព្រាយបីសាច ចូលមករស់នៅនាំបង្ក
ហេតុចង្រៃផ្សេងៗជាមិនខាន។”**

(Blogger Theme, 2559)

“คนแก่เฒ่ามักบอกว่า อย่าปล่อยทิ้งบ้านไว้นานโดยไม่มีผู้อาศัยอยู่แล้วในบ้าน ต้องมีการเตรียมจุมเนียงเผติยะห์ หน้าบ้าน ปลุกศาลพระภูมิเพื่อดูแลรักษาป้องกันบ้านไม่เปิดช่องให้ ผีปีศาจเข้ามาอยู่ แล้วจะก่อให้เกิดเหตุร้ายต่าง ๆ แน่นนอน”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ความเชื่อเรื่อง จุมเนียงเผติยะห์ของกัมพูชาคือ เมื่อปลุกบ้านแล้ว เจ้าของบ้านควรเชิญจุมเนียงเผติยะห์เข้ามารักษากัน เพื่อให้บ้านปลอดภัยจากผีร้ายต่าง ๆ ที่อาจเข้ามาในบ้าน และเพื่อความเป็นสิริมงคลของบ้าน ความเชื่อลักษณะเป็นที่แพร่หลายมากในประเทศ กัมพูชา ถึงกับในตลาดบางแห่งมีรูป

จุมเนียงเผติยะห์วางขาย ความเชื่อเรื่องจุมเนียงเผติยะห์ของกัมพูชา คล้าย ๆ กับความเชื่อเรื่องผีเรือนของไทย แต่ไม่เหมือนกันเสียทีเดียว โดยเฉพาะผีเรือนของไทย เรา ไม่ได้ระบุเพศชัดเจน

4.1.3 ความเชื่อเรื่องผีตามคติพุทธศาสนา

1) ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ในคำสอนของพระบรมศาสดาให้ความรู้กับ คนเกี่ยวกับเรื่องกรรม คือการกระทำของคน ถ้าประกอบกรรมดีก็จะมีความสุข แต่ถ้าประกอบกรรมชั่วก็ จะได้รับความทุกข์ หรือความเดือดร้อนไม่สบายใจอันเป็นผลมาจากการกระทำของตน และยังมีคติ ความเชื่อเรื่อง ชาตีสงสาร คือการเวียนว่ายตายเกิด การท่องเที่ยวด้วยการเกิด (พระพรหมคุณาภรณ์, 2551: 84)

1.1) ความเชื่อเรื่องผลของกรรม ชาวกัมพูชาเชื่อว่า การกระทำใด ๆ ที่ทำให้คนต้องเสียชีวิต ผีจากคนที่เสียชีวิตจะตามมาหลอกหลอน เพื่อให้คนที่เกี่ยวข้องในการทำให้ ตายรับกรรม ดังปรากฏในนิยายเรื่อง พรายกลาเพลิง หนุมไบพอทราบว่าผีตายโหงดุร้าย ก็ถึงกับพูด ติด ๆ ซัด ๆ ด้วยความกลัวผีสาเปอนที่เพิ่งตายไปสด ๆ ร้อน ๆ ดังข้อความว่า

“អញ្ចឹង...អញ្ចឹង...បងសាហៀនសម្លាប់នេះ...ជា...ជា
ប្រភេទខ្មោចតែហោងដែលលងសាហាវជាងគេបំផុតហើយ...
ហើយ...មែនទេតា”

“ត្រូវហើយ (អាចារ្យងក់ក្បាល) ហើយដោយហេតុគេ
ចាត់ទុកខ្មោចរបៀបនេះជាខ្មោចសាហាវជាងគេនោះ ព្រោះវា
មានព្រលឹងពីរ និងភ្នែកបួន

(សេង តារា, 2551 :64)

“อย่างนั้น...อย่างนั้น..ผีสาเปอนตายนี้...เป็น..เป็นประเภทผีตายโหงที่หลอกร้าย
มากกว่าเขาที่สุด..แล้ว...แล้ว..ใช้ไหมตา”

“ถูกแล้ว (อาจารย์พยักหน้า) แล้วโดยเหตุที่เขาจัดไว้ว่าผีแบบนี้เป็นผีร้ายกาจกว่า ที่สุดนั้น เพราะมันมีสองวิญญาณและตาสีดำ”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ผีตายโหงในเรื่อง พรายกลาเพลิง คนไทยเรียกว่า ตายทั้งกลม คือตาย ทั้งหมดทั้งแม่และลูก ชาวกำพูชาเชื่อว่าสาเหตุที่คุนั้น เพราะมันมีสองวิญญาณคือวิญญาณแม่และลูก และยังมีสีตาดำอีกด้วย คำว่าสีตานั้นหมายถึงตาของผีแม่และผีลูก

ในเรื่องผีหัวขาด ผีโจรเกรียะเป็นผีตายโหง เมื่อไอ้โปงต้องการ น้ำมันพราย อาจารย์เลือกทำพิธีที่หลุมศพโจรเกรียะ ไอ้ปาวบ่าวของไอ้โปงไปร่วมในพิธีด้วย ด้วยความ กลัวผีตายโหง พอรู้ว่าผีโจรเกรียะจะออกมาจากหลุม ไอ้ปาวก็กลัวในกรรมที่ตนได้ก่อไว้กับผี ถึงกับ อยู่ไม่ได้ ดังข้อความว่า

“អ្នកប្រុស... ចំខ្មោចអាគ្រាក់ទ្រយឹងហើយ... នៅមិន បានទេ” ថាមិនទាន់ផុតពីមាត់ អាណាវក្រោករត់បាតដើងស ព្រាតមិនទាន់យកស្បែកជើងទៅផង។ កូនសិស្សគ្រូ ពូអាណាវថា ចំខ្មោចអាគ្រាក់ ក៏បើកភ្នែកមើល ហើយដាក់មេដាយតាម ក្រោយដែរ។”

(ฉิน สุมะธ, 2552 : 44)

“คุณชาย...ผีไอ้เกรียะทรยั้งแน่นแล้ว...อยู่ไม่ได้หรอก” เอ๋อไม่ทันขาดคำ ไอ้ปาวลูก วิ่งลงเท้าออกไปทั้งไม่ทันใส่รองเท้าด้วย ลูกศิษย์อาจารย์ได้ยินเสียงไอ้ปาวว่าผีโจรเกรียะแน่นแล้วก็ลืมห ีตา ดู แล้วลงเท้าวิ่งตามหลังไป

(แปลโดยผู้วิจัย)

คนกำพูชาเชื่อว่าผีตายโหงร้าย อย่างในเรื่องพอรู้ว่าผีโจรเกรียะกำลัง จะมา ไอ้ปาวก็ลุกขึ้นแล้ววิ่งหนีไปทันทีเพราะความกลัว มิเพียงเท่านั้น คนอื่น ๆ ที่อยู่ในพิธีก็กลัว เหมือนกัน พวกมันวิ่งหนีตามไป ผีตายโหงในเรื่องเล่าผีเขมร ไม่ว่าจะปรากฏอยู่ในเรื่องใด ผู้คนจะ หวาดกลัวมาก เรื่องเวรกรรมยังปรากฏในเรื่องสั้นชื่อ ลูกกรอก โจรเถือกฆ่าภรรยาและทารกซึ่งเป็นลูก ของตัวเองเพื่อทำลูกกรอก ในที่สุดมันก็ถูกเจ้าหน้าที่ยิงเสียชีวิตตายตกตามกันไป ดังข้อความว่า

អាភ្នែកទាញយកផ្កាក៏ដែលនៅជិតខ្លួន វាក្រោក ឈរហើយស្រែកថា អាកូនជួយដឹង រួចហើយក៏លោតព្រិះទៅដី ដៃកាន់សាស្ត្រាដង្កេះប្រុងបៀតបៀនសត្រូវ។... នៅក្នុងចំណោម វត្តតាងដែលគេចាប់បាននៅជាមួយសពនោះគេឃើញមាន របស់មួយចម្លែកទំហំប៉ុនមេដៃដងខ្លួនដោយសំឡិស នៅសល់ តែក្បាលដែលមានច្រមុះ មុខមាត់ភ្នែកដូចមនុស្សសុទ្ធវិស័យ។

ក្មេងស្រីតូចមើលទៅម្តាយរបស់នាងហើយសួរថា: «
ប្រសិនបើម៉ាក់គិតថាខ្ញុំស្អាតដូច្នោះហេតុអ្វីបានជាពីមុន, ម៉ាក់
រុញខ្ញុំចូលទៅក្នុងទន្លេធ្វើអី?»។»

(ពាក្យ រន្ធត់, 2560)

“หลายปีผ่านมา นางมีท้องแล้วคลอดลูกออกมาอีก 1 คน ซึ่งนางตั้งชื่อว่า ชีอุน
วันหนึ่งแม่ของนางได้เห็นเด็กผู้หญิงตัวน้อยกำลังยืนหน้ากระຈก และจ้องมองตัวเองในกระຈก

“แม่ แม่คิดว่าฉันสวยไหม- ชีอุนได้ถามแม่ของนาง

“เป็นความจริงมาก ลูกแม่สวยจริง” แม่ตอบ

เด็กน้อยมองแม่ของตัวเองแล้วถามว่า “ถ้าแม่คิดว่าฉันสวย ดั้งนั้นเหตุใดเมื่อก่อน
แม่ผลักฉันลงในแม่น้ำทำไม”

(แปลโดยผู้วิจัย)

2) ความเชื่อเรื่องวิญญาณ ชาวแกมพูชาเชื่อตามคติทางพระพุทธศาสนาว่า
เมื่อคนตายแล้ววิญญาณจะออกจากร่าง และวิญญาณนั้นในวันตายจะยังไม่รู้ว่าตัวเองได้ตายไปแล้ว
ดังปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นชื่อ วิญญาณ เรื่องของวิบูลที่กลับมาบ้าน เขารู้สึกแปลกใจมาก เมื่อคนในบ้าน
ไม่พูดไม่จาอะไรกับเขา ทำเหมือนเขาไม่มีตัวตนอยู่ แม้พยายามจะพูดกับใคร แต่คนที่พูดด้วยนั้นไม่มีที่
ท่าว่าจะได้ยิน ทำให้เขาสงสัยเป็นอย่างมาก ดังข้อความว่า

“វារិតតែធ្វើឲ្យខ្ញុំប្លែកចិត្តទាំងនេះទៅទៀត គឺនៅ
ពេលដែលខ្ញុំនិយាយទៅកាន់លោកប៉ា ក៏លោកប៉ាមិនតប
និយាយទៅកាន់អ្នកម៉ាក់ ក៏អ្នកម៉ាក់មិនឆ្លើយឯប្អូនស្រីបងស្រី
ក៏មិនអស់ជាមួយ...។ ខ្ញុំច្នៃណាស់! តើពួកគេ កើតអីហ្ន៎?”

(ស្តង ម៉ាក់, 2554: 72)

“มันยังทำให้ฉันแปลกใจเรื่องนี้เข้าไปอีก คือ เวลาที่ฉันพูดกับพ่อ พ่อก็ไม่ตอบ
พูดกับแม่ แม่ก็ไม่ตอบคำ ส่วนน้องสาวที่สาวก็ไม่สนใจด้วย ฉันสงสัยมาก ว่าพวกเขาเกิดอะไรขึ้น
หนอ”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ความเชื่อเรื่องวิญญาณของชาวแกมพูชาจากเรื่องเล่าที่ยกมา จะเห็นว่า
วิญญาณจะวนเวียนอยู่กับสถานที่ที่เคยผูกพันสมัยมีชีวิตอยู่และวันตายวันแรก ๆ นั้นวิญญาณจะยังไม่รู้
ว่าตนเองได้จากร่างไปแล้ว คือ ไม่รู้ว่าตัวเองได้ตายไปแล้ว

ชาวแกมพูชายังเชื่อว่า วิญญาณวนเวียนอยู่กับที่ตาย ดังปรากฏในเรื่องสั้น
วิญญาณผีนาคาหนุ่มสองคนหลังจากกินเลี้ยงกับเพื่อน ๆ แล้วก็หาที่พักก่อนที่จะกลับกรุงพนมเปญ
ระหว่างเดินเข้าโรงแรมเห็นคนมองลงมาจากชั้นสี่ แต่เขาไม่ได้คิดอะไร พอได้กุญแจห้องทั้งสองก็ตรง

ขึ้นไปพักผ่อน ปรากฏว่าผีตายโหงที่เกิดจากคนมาเข้าห้องและฆ่ากันตายมาดั่งขาและรบกวนจนสอง
หนุ่มต้องกลับพนมเปญตอนกลางคืน ดังข้อความว่า

ខ្មោចស្រីប្រុសទាំងពីរនាក់នោះបានដើរសំដៅមក
ក្រោង រួចចាប់ទាញដើមក្រែងរម្ងាប់ពីលើក្រែង អូសទៅមាត់
បង្កប់ ប៉ុន្តែហេងក៏បានទាញខ្សែរក្សបព្រះចេញពីក្នុងអាវមក
ធ្វើអោយខ្មោចទាំងពីរនោះបាក់ខ្លួនតែម្តងទៅ កុំអីគេច្បាស់ជា
ត្រូវខ្មោចបោះទំលាក់ពីជាន់ទី៤ មកដល់ដីស្លាប់ជាមិនខាន
ឡើយ

(Sambath , 2560)

ผีหญิงชายทั้งสองคนนั้นได้เดินตรงมาทางเหง แล้วจับดึงขาเหงตกลงจากเตียง
ลากไปยังหน้าต่าง แต่เหงก็ได้ดึงเอาสายสร้อยคอรูปพระออกมาจากเสื้อ ทำให้ผีทั้งสองนั้นหายตัวไป
ทันที อย่างไรก็ตามก็รู้ชัดว่า ถ้าผีหญิงให้ตกจากชั้นสี่มาถึงดินต้องตายแน่

(แปลโดยผู้วิจัย)

ชาวกำพูชามีความเชื่อว่า วิญญาณ คนตายจะวนเวียนอยู่กับสถานที่เสียชีวิต ในเรื่อง
วิญญาณผีนางาเห็นได้ว่า ผีสองตนไม่ยอมไปผุดไปเกิด หากแต่วนเวียนหลอกหลอนคนที่เข้ามาใน
อาณาบริเวณที่ตนสถิตอยู่ การที่จะให้วิญญาณนั้นไปผุดไปเกิดได้นั้นชาวกำพูชาเชื่อว่าต้องทำบุญอุทิศ

ความเชื่อในลักษณะเดียวกันนี้ ยังปรากฏในเรื่องสั้นชื่อ บ้านผีสิง หลังโรงเรียนมีบ้านหลัง
หนึ่งมีหญิงสาวผูกคอตาย เย็นวันหนึ่งก่อนที่เขาจะกลับบ้าน เขากับเพื่อนช่วยกันทำความสะอาดห้อง
ขณะที่เพื่อน ๆ พากันกลับบ้านไปหมดแล้ว ระหว่างนั้นเองเขามองไปที่บ้านหลังเก่า พบผู้หญิงในชุด
นักเรียนยืนอยู่ เธอยิ้มให้ พวกเขาจึงวิ่งหนีกลับบ้านด้วยความกลัวดังข้อความว่า

“រូបភាពដែលយើងទាំងពីរនាក់បានឃើញ គឺនារី
ម្នាក់ស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋានសិស្ស ឈរញញឹមមកពីឆ្ងាយៗ ពោល
ឃើញបែបនេះ យើងទាំងពីរនាក់ក៏ស្ទុះរត់រិះ ព្រោះសេចក្តីភ័យ
ខ្លាចៗ” (ស្តង ម៉ាក់, 2554: 71)

“รูปภาพที่เราทั้งสองคนได้เห็น คือ ผู้หญิงคนหนึ่งแต่งตัวชุดนักเรียน ยืนยิ้มมา
จากที่ไกล เมื่อเห็นแบบนี้ เราทั้งสองก็รีบวิ่ง เพราะความกลัว”

3) ความเชื่อเรื่องความดี

3.1) ความเชื่อเรื่องการทำความดี ในนิทานเรื่อง พ่อคำผี เรื่องเด็ก

น้อย 2 คน หลังจากพ่อเสียชีวิตไป พวกเขาต้องอยู่กับแม่เลี้ยงใจร้าย ไม่ว่าจะทำหน้าที่ของตนเองดี
อย่างไร แม่เลี้ยงก็จ้องแต่จะทำร้าย ทำให้ทั้งสองต้องหนีออกจากบ้าน เมื่อไปพบบ้านพ่อคำผี ทั้งสอง

แม้จะเห็นข้าวปลาอาหารและหิวอย่างไรก็ไม่ล่วงละเมิดสิทธิ์เจ้าของบ้าน แต่ยกมือขออนุญาตก่อน ทำให้พ่อค้าพอใจมาก ต่อมาก็ยกสมบัติให้ที่หวงแหนให้ ด้วยความเอ็นดู ดังข้อความว่า

បងប្រុសលើកដៃសំពះបន់ស្រន់ម្ចាស់ទឹកដីទីនោះ
សុំអាហារយកមកភិក្ខុខ្ញុំនិងប្អូនស្រីឃ្លានខ្មាំងណាស់។ ប្តី
ប្រពន្ធខ្មោចដង្ហែកំពុងអង្គុយលើផ្ទះ កាលបីបានលឺសូរការ
ប្តឹងស្តងរបស់កុមារទាំងពីរហើយនោះក៏ញញឹមដាក់គ្នា ដៅយក
អាណិតអាសូរ

(កញ្ញា សុខ ផល្លី, n.d.: 17-18)

พี่ชายยกมือไหว้ บวงสรวงเจ้าของที่แห่งนั้น ขออาหารมากิน เพราะตัวเองและ
น้องสาวหิวมาก สามิภรรยาผีพ่อค้ากำลังนั่งบนชื้อบ้าน เมื่อได้ยินเสียงบวงสรวงของเด็กทั้งสองแล้วก็
ยิ้มให้กัน ด้วยความสงสาร

(แปลโดยผู้วิจัย)

จากเรื่องราวและข้อความที่ยกมาจะเห็นว่า เด็กที่หนี้ยัยแม่เลี้ยงใจร้ายมาขอที่
พึ่งพิง ด้วยความที่เป็นเด็กดี แม้จะหิวอย่างไร เด็กชายก็ไม่ยอมรับประทานอาหารง่าย ๆ แม้น้องสาว
จะรบเร้าอย่างไรก็ตาม เด็กชายยังเป็นผู้ดำเนินการขอเจ้าของอาหาร ภาพของเด็กชายและเด็กหญิงทำ
ดินั้น เมื่อฝีมองเห็นก็ถึงกับยิ้มให้กันด้วยความยินดี ประเด็นนี้ นับเป็นส่วนสำคัญของเรื่องในการที่จะ
เสนอแนวคิดพิชิตช่วยคนทำความดี ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมในการทำความดี แม้จะทำความดีในที่แจ้ง
หรือที่ลับตาคนก็ตาม

ความเชื่อเรื่องการทำความดียังปรากฏในนิทานเรื่อง คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน
แม้สามีจะเป็นคนกลัวผี แต่เมื่อมีความจำเป็นภรรยาจะคลอดลูก สามีก็ตีเส้นทางผ่านที่อยู่ของผี จนได้
พบผีและพูดคุยกันอย่างถูกต้อง จนผีเห็นคุณงามความดี ทั้งสองจึงตกลงใจเป็นเพื่อนรักกัน ด้วยความดี
ของเพื่อนที่ไม่โลภ ผีจึงช่วยเหลือเพื่อนให้ร่ำรวยเงินทอง หลังผีช่วยให้เพื่อนได้เงินทองจากพระราช
แล้ว เพื่อนก็ไม่ลืมบุญคุณ ทำบุญให้กับผีอย่างมโหฬาร ดังข้อความว่า

“មាណពបានរង្វាន់ជាប្រាក់សម្រាប់ចាយពិព្រះរាជា
យ៉ាងច្រើន ហើយបង់គាប់ឱ្យគេធ្វើបុណ្យយ៉ាងមហេស្វារិក
គោរពដល់ដួងវិញ្ញាណក្ខន្ធខ្មោចនៅដើមជ្រៃ ដើម្បីយោងយក
កំណើតចាប់ជាតិជាថ្មី”

(បាក់ សំបុល, 2558: 23)

“มาณพได้รางวัลเป็นเงินสำหรับใช้จ่ายจากพระราชามาก แล้วจ่ายให้เขา
ทำบุญอย่างใหญ่มโหฬาร เคารพต่อดวงวิญญาณผีที่ตนไทร เพื่อได้เอาไปเกิดชาติใหม่”

เรื่องราวที่ปรากฏ จะเห็นผู้เป็นสามีเป็นคนที่มีจิตใจดีงาม ฝึจึงช่วยเหลือให้ ร่ำรวย เมื่อชายผู้เป็นสามีในร่ำรวยแล้วก็ยังทำบุญชานใหญ่เพื่อให้เพื่อนผีไปผุดไปเกิด เนื้อหาบอก กับผู้อ่านว่า ถ้าทำดีแล้วผีก็จะช่วยเหลือดูแล

นอกจากนี้ยังปรากฏในเรื่องได้ผีช่วย เด็กสาวคนหนึ่งทุกเช้าเย็นห่มใหญ่ขับ รมอเตอร์ไซด์ผ่านและตกหายด้วยธรรมาศยันตี ต่อมาห่มใหญ่เสียชีวิตลง วันหนึ่งหญิงสาวขี่ร รมอเตอร์ไซด์ไปช่วยงานบุญบ้านเพื่อน ขากลับถูกกลุ่มวัยรุ่นขี่รรมอเตอร์ไซด์รุมรังแก ทำให้หญิง หวาดกลัวเป็นอย่างมาก นาที่นั่นเอง ผีห่มใหญ่ก็มาช่วย ดังข้อความว่า

“ស្រាប់តែពេលនោះនាងពួសម្តេងម៉ូតូមួយផ្សេង ទៀតបើក ភ្លើងហូររេទីដោងៗ ជិះសំដៅមកបុកម៉ូតូពួកក្មេង ស្មារនោះដួលទៅម្ខាងផ្លូវត្រលប់ត្រលិនមិនដឹងថាស្លាប់ឬរស់ ទេ។ ដែលសម្តេងម៉ូតូនោះនាងចាំច្បាស់ណាស់ថាគឺជាសម្តេងម៉ូ តូរបស់ពួសង្កា។ បន្ទាប់ពីបុកពួកស្មារដួលអស់ហើយ នាងក៏ ឃើញច្បាស់ថាជាម៉ូតូរបស់ពួសង្កាមែនមកឈប់ពីមុខនាងរួច ងាកមកនិយាយជាមួយនាងថា «ពូភ្លេចណាគួយ! ហើយចាប់ពី ថ្ងៃនេះទៅក្មួយឯងបានសុខសប្បាយហើយ លែងមានគ្រោះថ្នាក់ ហើយ» និយាយរួចពួសង្កាក៏រេទីម៉ូតូជិះចេញទៅបាត់ស្រមោល មួយរំពេច។

(Dream League Soccer, 2562)

ทันใดนั้น นางได้ยินเสียงรรมอเตอร์ไซด์อีกคันหนึ่งขี่มา เปิดไฟสว่างเสียงดังขึ้นตรง มาชนรรมอเตอร์ไซด์ของเด็กที่เห็นกามล้มม้วนกลิ้งข้ามไปอีกฝากทางไม่รู้ตายหรือเป็น ซึ่งเสียงร รมอเตอร์ไซด์นั้น นางจำได้ชัดว่าเป็นเสียงรรมอเตอร์ไซด์ของน้ำรูปหล่อ ต่อจากชนเด็กที่เห็นกามล้มลง หมดแล้ว นางก็เห็นว่าเป็นรรมอเตอร์ไซด์ของน้ำรูปหล่อจริง ๆ มาหยุดรถหน้านาง แล้วหันพูดกับ นางว่า “น้ำลืมหาลาน แล้วตั้งแต่วันนี้ไป หลานเองได้สุขสบายแล้ว ไม่มีเคราะห์แล้ว” พุดจบแล้ว น้ำรูปหล่อก็เร่งรรมอเตอร์ไซด์ออกไปไรรุ่งในชั่วพริบตา

(แปลโดยผู้วิจัย)

ตามข้อความยกมาจะเห็นว่า สาวน้อยเป็นหญิงที่ห่มใหญ่รัก ผูกพัน และเธอก็เป็นคนดี เมื่อสถานการณ์ชีวิตคับขัน วัยรุ่นกรูกันเข้ามาหมายลวนลามเธอ ผีชายห่มใหญ่ก็ โผล่เข้ามาช่วยเหลือ ไล่วัยรุ่นเหล่านั้นกระเจิงไป แสดงให้เห็นว่าคนที่ทำความดีแล้ว เมื่อตกอยู่ในช่วง เลวร้ายไม่มีใครเห็น แต่ผีก็เห็นและเข้ามาช่วยเหลือ

ภาพสะท้อนในเรื่องเล่าผี เรื่องความเชื่อเรื่องผีช่วยคนทำความดี แสดง ให้เห็นว่าคนกัมพูชาแต่โบราณว่า เชื่อว่าการทำความดีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในที่แจ้งหรือลับตาคน ผีจะ เป็นผู้รู้เห็นเสมอ อย่างในเรื่องพ่อค้า ผีเด็ก ๆ แม้จะไม่เห็นผี แต่ด้วยความที่เป็นคนมีนิสัยดี ไม่ฉกฉวย

เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ทำให้เด็กชายไม่ผลิผลามกินอาหารที่เห็นต่อหน้าแม้จะหิวแสนหิว เป็น
ต้น

3.2) ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อเรื่อง คนทำความ

ชั่วแล้วผีเกลียด ดังปรากฏในนิทานเรื่อง ฆีวัดพระพุทธร เรื่องของน้ำแมนถีบสามล้อรับจ้าง คีนหนึ่ง
ในช่วงเทศกาลจุมบิณห์ พบผู้โดยสารถือดอกไม้และรูปเทียนข้างวัดโบกมือเรียกจึงแวะเข้าไปรับ เมื่อ
ผู้หญิงรูปร่างสวยงามขึ้นมานั่งบนสามล้อแล้ว น้ำแมนก็เริ่มพูดจาทะโลมเพราะเห็นเป็นสาว ๆ แถม
อวดอ้างว่าเป็นคนไล่ผีเก่ง ผู้โดยสารบอกให้ท่องคาถาไล่ผีให้ฟัง เมื่อท่องจบแล้ว ผู้โดยสารสาวก็แย้ว่า
ไม่เห็นผีกลัวเลย แต่น้ำแมนก็ยังไม่เข้าใจ เมื่อพาไปส่งบ้าน ฆีสาวเดินเข้าไปในบ้านแล้วหายไป น้ำแมน
มารู้ตัวว่าถูกผีหลอกก็ต่อเมื่อสามีของฆีออกมาบอกว่า ผู้โดยสารนั้นเป็นอดีตภรรยา เธอตายไปแล้ว ทำ
ให้น้ำหวาดกลัว กลับมาถึงบ้านก็ถึงกับเป็นไข้ ดังข้อความว่า

លុះទៅដល់ផ្ទះ ពូមែនបានរៀបរាប់រឿងរាវរាំង
អម្បាលម៉ាណ ប្រាប់ប្រពន្ធកូនសព្វគ្រប់។ រួចហើយគាត់ក៏ឡើង
ទៅដេកលើគ្រែយ៉ាងសន្តិកសន្តៃ និងមានអារម្មណ៍មមើមមា
យ។ នៅយប់នោះ៦៨ គាត់យល់សប្តិបើស្រីល្អក្នុងសំលៀក
បំពាក់ដដែលមកឈរលើចេញញឹមយ៉ាងសែនស្រស់ដាក់គាត់។
នៅពេលយប់ស្ងាត់នោះគាត់ក៏ស្រែកយ៉ាងខ្លាំងៗ ថាពូខ្លាចនាង
ហើយ! ពូខ្លាចនាងហើយ!

(โศ สาส, 2555: 24)

ครั้นถึงบ้าน น้ำแมนลำดับเรื่องราวทุกอย่างที่พบมา บอกภรรยาลูกครบถ้วน แล้ว
เขาก็ขึ้นไปนอนบนเตียงอย่างหวาดหวั่นและมีเพ้อละเมอ ในคืนนั้นเอง เขาฝันเห็นสาวสวยสวม
เสื้อผ้าเหมือนเดิมมายืนยิ้มสวยงามให้เขา ในเวลาตีสองคืนนั้น เขาก็ร้องตะโกนออกมาดัง ๆ ว่า น้ำ
กลัวนางแล้ว น้ำกลัวนางแล้ว

(แปลโดยผู้วิจัย)

น้ำแมนคนถีบสามล้อรับจ้าง เขาได้แสดงอาการที่ไม่เหมาะสมกับ
ผู้โดยสารที่เป็นผู้หญิง ด้วยการใช้คำพูดลวนลามแถมยังทำท่ายกกับสิ่งที่มองไม่เห็นคือผี การกระทำ
เหล่านี้ทำให้ผีไม่ชอบจึงหลอกหลอนน้ำแมนจนจับไข้และเสียชีวิตในที่สุด แสดงให้เห็นว่าผีเกลียดคน
ไม่ดี โดยเฉพาะคนอย่างน้ำแมนที่ประพฤติผิดทั้งกาย วาจา และใจ

ความเชื่อเดียวกันนี้ยังปรากฏในนิทานเรื่อง เนินฝั่งผี คนขี่รถ
มอเตอร์ไซค์รับจ้าง รับสาวหน้าตาดี พอสาวพูดคุยอย่างเป็นมิตรก็คิดว่าผู้หญิงทอดสะพานให้ ใจเตลิด
คิดไปในเรื่องชั่วสาว ฆีสาวหลอกให้ไปส่งบ้านแล้วเดินหายไป แม่ของฆีสาวเห็นคนมาเดินวนเวียนหน้า
บ้านก็ออกมาดู พอทราบว่าเป็นหญิงสาวให้มาส่งก็รู้ทันทีว่าเกิดอะไรขึ้น จึงบอกความจริงไปว่าลูกสาวตาย

สองคือ คนที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลจากการกระทำนั้น และผลของการกระทำในเรื่องก็คือหายตัวไปอย่างลึกลับ

4) ความเชื่อเรื่องผีต่ำกว่าพุทธ ในประเทศกัมพูชา แม้พระพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองภายหลังการนับถือผี และศาสนาพราหมณ์ แต่เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาแล้วมีคนนับถือเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ทำให้ความเชื่อเรื่องพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อชาวกัมพูชาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากเรื่องเล่าผีเขมรต่อไปนี้

4.1) ผีรอพระมาโปรด ชาวกัมพูชาเชื่อว่า เมื่อคนตายไปแล้ว ถ้าไม่ได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาทำบุญตามประเพณี วิญญาณของผู้ตายนั้นจะไม่เป็นสุข และยังไม่ไปเกิด ดังปรากฏในเรื่อง กระท่อมผี ซึ่งเป็นเรื่องของนางภู่ที่อยู่กับสามีไม่นาน พอตั้งท้องสามีก็ออกไปทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้นางอุ้มท้องรอการกลับมา ไม่นานเธอทราบข่าวว่าสามีไปมีภรรยาใหม่แล้ว เธอตรอมใจจนกระทั่งตายไปพร้อมกับลูกในท้อง วิญญาณของเธอเที่ยวหลอกหลอนคนที่ผ่านกระท่อมจนเดือดร้อนกันไปทั่ว ในที่สุดชาวบ้านต้องนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาทำบุญให้ เธอถึงได้ไปเกิด ดังข้อความว่า

...ព្រះចៅដឹកទៅកាន់នាងថា “ហេតុអ្វីបានជាញោមមិនទៅចាប់កំណើត ម៉េចបានជាមកធ្វើបាបអ្នកស្រុក ដូច្នោះទៅវិញ?”

នាងបានប្រាប់ទៅព្រះតេជគុណថា “ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាជាខ្មោចតែហោងមិនមានបងប្អូនឯណាជួយធ្វើបុណ្យខ្ញុំ ខ្ញុំព្រះករុណាទេ ទើបព្រលឹងនៅវិលវល់មិនអាចទៅចាប់កំណើតបានណាព្រះតេជគុណ”

ព្រះសង្ឃមានព្រះដឹកថា “អីចឹង! ញោមឈប់ធ្វើបាបគេឯងទៀតទៅ ចាំអាត្មា និងអ្នកស្រុកជួយធ្វើបុណ្យឧទិសកុសលឱ្យញោមចុះ?”

នាងភូវិទូលថា “អរព្រះគុណណាស់ព្រះតេជគុណ អីចឹងខ្ញុំព្រះករុណាសូមថ្វាយបង្គំលា”

(**បានថន**, 2556: 23)

...พระเถระถามนางว่า “เหตุใดโยมไม่ไปเกิด ทำไมมาทำร้ายชาวบ้านอย่างนี้”

นางได้ตอบพระเดชพระคุณว่า “เพราะฉันเป็นผีตายโหงไม่มีพี่น้องที่ไหนช่วยทำบุญให้ฉันหรอก วิญญาณจึงอยู่เวียนวนไม่อาจไปเกิดได้ พระเดชพระคุณ”

พระสงฆ์ถามว่า “อย่างนั้น ต่อไปโยมหยุดทำร้ายเขา รออาตมากับชาวบ้านช่วยทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้โยมเถอะ”

นางภู่รีตอบว่า “ขอบพระคุณพระเดชพระคุณมาก อย่างนั้นฉันขอกราบนมัสการ
ลา”

(แปลโดยผู้วิจัย)

สาเหตุที่นางภู่รี ฝืนในเรื่องกระท่อมฝืนไม่ไปผูกไปเกิด เธอบอกกับ
พระภิกษุสงฆ์ว่า เธอนอนตายอยู่คนเดียว ไม่มีใครทำบุญให้ วิญญาณจึงได้แต่มาวนเวียนไม่ได้ไปผูกไป
เกิด ทำให้พระภิกษุสงฆ์รับปากว่าจะทำบุญให้เพื่อส่งให้นางไปเกิด เหตุการณ์นี้สะท้อนให้เห็นความ
เชื่อของคนกัมพูชาว่า เมื่อมีคนตายจำเป็นต้องมีพิธีสงฆ์ ถ้าไม่ได้จัดพิธีสงฆ์ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผี
จะไม่ได้ไปเกิด

เรื่องลักษณะเดียวกันนี้ยังปรากฏในนิทานเรื่อง ฝิดาเจง ตาเจงเป็นชาย
วัยสูงอายุ เมามาย และชอบตบตีลูกเมีย ทำให้เมียพาลูกหนีไปต้องอยู่คนเดียว ต่อมาเจ็บป่วยและ
เสียชีวิตไป สามิและภรรยาที่อยู่บ้านใกล้เป็นธรรมาจารย์ทำบุญให้ คินหนึ่งฝนตก ผู้เป็นสามีออกไปหา
กบ เห็นกบตัวใหญ่จึงจับเอามาให้ภรรยาปรุงอาหาร ตกกลางคืนตาเจงก็มาเข้าฝัน ต่อว่าสองสามี
ภรรยาว่า เขาดีใจที่เห็นเพื่อนบ้าน ไม่นึกเลยว่าจะถูกฆ่า สองสามีภรรยาจึงหาพระภิกษุสงฆ์ ท่าน
แนะนำให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ดังข้อความว่า

“បន្ទាប់មកពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធក៏ត្រឡប់មកដល់ផ្ទះ
វិញ ពួកគាត់បានប្រារព្ធធវិធិបុណ្យដោយអញ្ជើញព្រាហ្មណ៍
ជិតនាយមកជួលរួម ហើយនិមន្តព្រះសង្ឃវេរចង្ហាន់រំលឹកដល់
វិញ្ញាណខន្ធគាចេង”

(ศิษย์สุส សុធារិ, 2554: 24)

“ต่อมาสองสามีภรรยาก็กลับมาที่บ้าน พวกเขาได้เริ่มทำบุญ โดยเชิญญาติมิตร
ใกล้ไกลมาร่วม แล้วนิมนต์พระสงฆ์มาฉันอาหารเข้ารัลึกถึงวิญญาณของตาเจง”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ฝิดาเจงเป็นผีไร้ญาติ เมื่อตายไปแล้วไม่มีใครอุทิศส่วนกุศลไปให้จึง
กลายเป็นผีรอส่วนบุญส่วนกุศล ไม่สามารถไปเกิดได้ ทำให้ตาเจงเที่ยวหลอกหลอนชาวบ้าน ครั้นเมื่อ
ครอบครัวของสามีภรรยาทราบจึงบอกชาวบ้านร่วมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ เป็นอีกเหตุการณ์
หนึ่งที่สนับสนุนความคิดของคนกัมพูชาว่า ผีรอส่วนบุญส่วนกุศล คนต้องทำบุญไปให้

เรื่องราวความเชื่อนี้ ยังปรากฏในเรื่องสั้นเรื่อง ได้ผีช่วย หลังจากวัดติ
สาวน้อยได้รับการช่วยเหลือจากผี ให้รอดพ้นจากกลุ่มวัยรุ่น เมื่อเธอมาบอกกับแม่ รุ่งเช้าแม่ก็พานาง
ไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผีนารูปหล่อ เพื่อให้ไปเกิดในภพที่ดี ดังข้อความว่า

ពេលត្រលប់ទៅដល់ផ្ទះវិញនាងបាននិយាយរឿង
នេះប្រាប់ទៅម្តាយនាង លុះព្រឹកឡើងម្តាយនាងបាននាំនាង

ទៅវត្តដើម្បីធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសកុសលដល់ខ្មោចពូសង្ហាអោយបាន
ទៅកាន់សុគតិភព។ ហើយវត្តក៏មិនភ្លេច អរកុណដល់ខ្មោចពូស
ង្ហាដែលបានជួយជីវិតនាងអោយរួចផុតពីគ្រោះថ្នាក់លើកនោះ
ដែរ

(Dream League Soccer, 2562)

เมื่อกลับมาถึงบ้าน นางได้บอกเรื่องนี้กับแม่ของนาง ครั้นเวลาเช้าแม่ได้พานาง
ไปวัดเพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผีนารูปหล่อ ให้ได้ไปยังสุคติภพ แล้ววัดนี้ก็ไม่มีลมชอบคุณผีนารูป
หล่อที่ได้ช่วยชีวิตนางให้รอดพ้นจากเคราะห์ร้ายครั้งนั้นด้วย

(แปลโดยผู้วิจัย)

เหตุการณ์ที่สาวน้อยถูกวัยรุ่นจะทำร้าย และผีนารูปหล่อเข้าไปมาช่วย
ไว้ได้นั้น สาวน้อยสำนึกในบุญคุณ และด้วยความเชื่อว่าผีรองรับส่วนบุญส่วนกุศลอยู่ สาวน้อยจึงนำข้าว
ปลาอาหารไปทำบุญ แล้วอุทิศส่วนกุศลให้ไป ด้วยหวังให้ไปเกิดในสุคติภพ แสดงให้เห็นความสำคัญ
ต่อการทำบุญและอุทิศส่วนกุศลไปให้คนที่เสียชีวิต

4.2) ផឹក្លាវព្រះពុទ្ធរូប ខ្មោចពូសង្ហាជឿជាក់ថា ខ្មោចពូសង្ហាជួយដល់អ្នកដែលបាន
ប្រតិបត្តិបុណ្យឧទ្ទិសកុសលដល់ខ្មោចពូសង្ហាអោយបានទៅកាន់សុគតិភព។

ខ្មោចពូសង្ហាជួយដល់អ្នកដែលបានប្រតិបត្តិបុណ្យឧទ្ទិសកុសលដល់ខ្មោចពូសង្ហាអោយបានទៅកាន់សុគតិភព។
នាងព្រាយបានឃើញបង្អួចមួយចំហរ ឆ្លងដែល
អាចមើលទៅក្នុងផ្ទះបានសព្វកន្លែងៗ ឃើញដូច្នោះ នាងព្រាយ
គ្រហឹមបន្តិច រួចក៏លូកដៃយ៉ាងរឹងចូលទៅបំណងដាស់អ្នកក្នុង
ផ្ទះឱ្យភ្ញាក់ដើម្បីបន្តាច ប៉ុន្តែភ្លាមនោះស្រាប់តែមានពន្លឺអ្វី
ម្យ៉ាងជះធ្លាចប៉ះដៃនាងក្តៅដូចរដឹកភ្លើងមិនអាចប៉ះមនុស្ស
ក្នុងផ្ទះបានហើយ នាងព្រាយខំក្រលេកធ្វេងស្តាំរកមើលប្រភព
ពន្លឺនោះ ហើយបានឃើញរូបព្រះពុទ្ធបដិមារតូចមួយអង្គ

(សេដ តារា, 2551: 133)

นางพรายได้เห็นหน้าต่างบานหนึ่งเปิดอยู่ ช่องโหว่ที่สามารถมองเข้าไปในบ้าน
เห็นได้ทุกที่ เห็นดังนั้นนางพรายกระหึ่มใจนิดหนึ่ง แล้วก็ยื่นมืออย่างยาวเข้าไปหวังปลุกคนในบ้าน
ให้ตื่นเพื่อจะหลอก แต่ทันใดนั้นมีแสงอะไรอย่างหนึ่งส่องประกายมาปะทะมือนางร้อนเหมือนถ่านไฟ
ที่ยังติดคอยู่ ไม่สามารถจะถูกคนในบ้านได้เลย นางพรายพยายามมองซ้ายมองขวาหาต้นทางแสงนั้น
แล้วได้เห็นพระพุทธรูปเล็ก 1 องค์

(แปลโดยผู้วิจัย)

ผีนางสาเปื่อนเมื่อเห็นพระพุทธรูปก็ไม่สามารถเข้าไปทำอะไรกับในบ้านคนได้ ความเชื่อลักษณะนี้คล้ายกับความเชื่อของคนไทยที่เชื่อว่าทั้งพระพุทธรูปและพระเครื่องที่ห้อยคอสามารถป้องกันอันตรายจากผีได้ แสดงให้เห็นอำนาจของ

เรื่องลักษณะนี้ยังปรากฏในนิยายเรื่อง ผีหัวขาด เหตุการณ์หลังจากโจรเกรียะตาย นางตุนผู้เป็นภรรยาและลูก ๆ ต้องเจอกับผีตาชัวที่มากลอกหลอน และต้องการชีวิตของนาง นางตุนมีพระห้อยคอของสามีเป็นเครื่องป้องกันตัว เมื่อถึงเวลากลางคืนเธอก็แขวนไว้ที่ประตูเข้าบ้าน ทำให้ผีตาชัวเข้าบ้านไม่ได้ ดังข้อความว่า

“ កាតុន...! កាតុន ! យើសស្រីចង្រៃ យក
ព្រះមកតាំងមាត់ទ្វារផងអើ ” កនក្យតៃនិកគិតខ្មោចចូល
ពុះក៏សម្លៀក... ” (ជិន សុមេធ, 2552: 23) “ ภาตุน ภาตุน เซอะผู้หญิงจัญไร เอาพระมา
ไว้ปากประตูด้วยเพราะอะไร ” นางตุนกลัว แต่เมื่อคิดว่าผีเข้าไม่ได้ก็อยู่เฉย ๆ ”

ข้อความที่ยกมาเห็นได้ชัดเจนว่า ผีตาชัวกลัวพระห้อยคอมาก เมื่อพบพระเครื่องห้อยอยู่ประตูบ้านก็ไม่อาจเข้าไปในบ้านได้ เหตุการณ์นี้เท่ากับยืนยันว่าผีกลัวพระเครื่อง

ภาพสะท้อนของผีที่ปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าทั้งการรอปพระมาโปรดก่อน ผีถึงจะไปพูดไปเกิดได้ ผีกลัวพระพุทธรูป และกลัวพระที่ห้อยคอนั้น แสดงให้เห็นว่าสถานภาพของผีต่ำกว่าพระพุทธรูปศาสนา

ความเชื่อเรื่องผีในสังคมกัมพูชา หากพิจารณานัยที่แฝงแฝงอยู่กับความเชื่อนั้น จะพบว่าผีประเด็นที่ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนออกมา ดังต่อไปนี้

1) สะท้อนภาพคนในสังคมกัมพูชาเคารพและเห็นความสำคัญในการนับถือผีบรรพบุรุษ ดังจะเห็นได้จากความเชื่อเรื่องเนียะตาเป็นผีบรรพบุรุษ ความเชื่อเรื่องเนียะตาเป็นผีควบคุมความประพฤติคนในสังคม ความเชื่อเรื่องเนียะตาบันดาลความสุขให้กับคน ความเชื่อเรื่องเนียะตาเป็นผู้คุ้มครองสังคม ความเชื่อเรื่องผีอารักษ์เป็นผีบรรพบุรุษ ความเชื่อเรื่องผีเมบาเป็นผีบรรพบุรุษที่ควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม ความเชื่อเรื่องผีอารักษ์เป็นผีคุ้มครองสังคม ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า ชาวกัมพูชาต้องให้ความสำคัญแก่ผีกลุ่มนี้เป็นอย่างสูง รวมทั้งต้องประพฤติตนให้ถูกต้องตามประเพณีให้ผีชอบเพื่อคนในครอบครัวและชุมชนจะได้อยู่อย่างเป็นสุข

2) สะท้อนภาพคนในสังคมกัมพูชาเรื่องการปฏิบัติตัวต่อผี ดังจะเห็นได้จากความเชื่อเรื่องจุมเนียงเผติยะห์เป็นผีคุ้มครองบ้านซึ่งหมายความว่า คนกัมพูชาต้องปฏิบัติกับจุมเนียงเผติยะห์เป็นอย่างดี ความเชื่อเรื่องวิญญาณวนเวียนอยู่กับสถานที่ตาย ซึ่งหมายความว่าคนต้องไม่ล่วงล้ำเข้าเขตพื้นที่ที่ผีสถิต ความเชื่อเรื่องวิญญาณยังไม่รู้ว่าตัวเองตายในวันตาย ซึ่งหมายความว่า การ

ทำบุญจะต้องทำหลังจากคนตายไปแล้ว 7 วัน ถึงจะทำบุญได้ ถ้าทำบุญก่อนหน้านั้นผีจะไม่รับรู้ ความเชื่อเรื่องผีรอพระมาโปรด หมายถึงคนต้องทำบุญให้ผี ถ้าไม่ทำบุญด้วยการนำพระภิกษุสงฆ์อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้ คนที่ตายจะไม่เป็นสุข อาจเป็นผีมาหลอกหลอน

3) สะท้อนภาพคนในสังคมกัมพูชา เรื่องนำเรื่องผีมาใช้นี้ทำให้คนทำความดีดังจะเห็นได้จากความเชื่อเรื่องผีเกลียดคนทำผิดศีลธรรม ผีพยาบาลคนที่ทำร้าย ผีห้วงสมบัติ ความเชื่อเรื่องผีตายโหงดुर้าย ผีกลัวพระพุทธรูป ผีกลัวผ้ายันต์ ความเชื่อเรื่องผีกระสือมีทายาทสืบต่อความเชื่อเรื่องเปรตเกิดมาใช้กรรม

ความเชื่อเรื่องผีในสังคมกัมพูชา แต่ละความเชื่อที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์มุ่งที่จะใช้เรื่องผีมาอบรมสั่งสอน ตึงเตือน และชี้แนะคนในสังคมให้ทำดีตามครรลองของวัฒนธรรม ประเพณี และแนวทางปฏิบัติตัวของพุทธศาสนา คือ ทำแต่ความดี ละเว้นทำความชั่ว เพื่อความสงบสุขของสังคม

4.1.4 ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์

ความเชื่อด้านไสยศาสตร์ (superstition) กัมพูชาเรียก **ជំនឿល្ងែង** ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525: 828) ให้ความหมายว่า “ไสยะ” ไว้ว่า [ไส, ไสยะ-] น. ลัทธิอันเนื่องด้วยเวทมนตร์คาถาซึ่งเชื่อว่าได้มาจากพราหมณ์ เช่น ถูกคุณถูกไสย ส่วนความเป็นมาของไสยศาสตร์ในกัมพูชานั้น ที่ปรากฏเป็นหลักฐานพบในจารึกจารึกสดก๊กอกรรม อุไรศรี วรรณ (2545: 42) อธิบายเรื่องนี้ไว้ในบทความเรื่องลัทธิเทวราช ความตอนหนึ่งว่า มีพราหมณ์นามว่า หิรัณยทามะเป็นผู้เชี่ยวชาญเวทมนตร์ได้มาจากชนบท ให้มาประกอบพิธีเพื่อมิให้กัมพูชายุคนี้ต้องขึ้นแก่ชาวอีกต่อไป คำว่าเวทมนตร์นั้น คือ ส่วนสำคัญยิ่งในกระบวนการทำไสยศาสตร์ ในเรื่องเล่าผีเขมร ทั้งเรื่องเพรง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น มีภาพการสะท้อนภาพทางสังคมด้านความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์อยู่เป็นจำนวนมาก หลักฐานเรื่องไสยศาสตร์ที่พบในศิลาจารึก นอกจากในสดก๊กอกรรมแล้ว ยังพบในจารึกซบบาก ซึ่งเป็นจารึกที่เป็นจารึกพิเศษหลักหนึ่งในจำนวนศิลาจารึกประมาณ 1,300 หลักที่พบในอารยธรรมเขมร อักษรที่มีในจารึก คือ ขอมโบราณ จารเมื่อพุทธศักราช 1609 ภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร เนื่องจากนางสาวโสภิตสุดา ไหมวัน พบที่ หมู่ที่ 3 บ้านโคกสะแกราช ตำบลสะแกราช อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “จารึกบ้านโคกสะแกราช” เนื้อหาของจารึก “ช่วยเติมเต็มประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธนิกายวัชรยาน การประกอบพิธีกรรมในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 การเรียกอาณาจักรกัมพูชาว่าสรุกกัมพูชาเป็นครั้งแรก” ในส่วนของพิธีกรรมนั้น สะท้อนให้เห็นว่าชาวกัมพูชาโบราณ มีการกระทำพิธีทางไสยศาสตร์เกิดขึ้น และในจารึกซบบาก ยังสะท้อนให้เห็นความมีอยู่ของพุทธศาสนาฝ่ายวัชรยาน ซึ่ง 1 ใน 6 ของหลักคำสอนของวัชรยานนั้นว่าด้วยเรื่องมนต์หรือคาถาอาคมอยู่ในข้อ 3 ความว่า “3 มนต์หรือคาถา เป็นคำที่

ไม่มีความหมาย มีวิวัฒนาการมาจาก ธารณี ในวิทยากรปิฎก เป็นคำย่อของพระสูตรที่สำคัญซึ่งมีเนื้อหามากให้เหลือค่าน้อยที่สุด เช่นย่อ ปรัชญาปารมิตรสูตร ซึ่งมี 8,000 บท ให้เหลือเพียงพยางค์เดียวคือ ปรม ผู้นับถือวัชรยานเชื่อว่ามนตร์เหล่านี้ขลังมาก เมื่อท่องบทบทหนึ่งซ้ำ ๆ กัน แล้วจะได้ในสิ่งที่ปรารถนา” (กังวล คัชชิวา, 2562: 133 - 138)

ในภาษาเขมรคำที่มีความหมายเกี่ยวกับคำว่า “ไสยศาสตร์” อยู่ 3 คำ ได้แก่

1) **ជំនឿឆ្លង** (ไสยศาสตร์) 2) **ជំនឿលើរបៀប** (ความรู้ทางไสยศาสตร์) และ 3) **មន្តអាគមគាថា** (คาถาอาคม) ในหนังสือ อริยธรรมกัมพูชา อธิบายความหมาย **មន្តអាគមគាថា** (คาถาอาคม) ว่ามนต์อาคมเป็นคำศักดิ์สิทธิ์ ที่เขาเรียนต่อ ๆ กันมา สำหรับเสก สะเดาะ ทำให้เกิดความสุข หายจากไข้ ด้วยมีอิทธิฤทธิ์ เรียกว่า “**របៀប**” หรือ “**មន្តអាគមគាថា**” (**សូ មុយហៀង**, 2558: 25) ความรู้ทางด้านไสยศาสตร์เขมร ในหนังสืออริยธรรมเขมรระบุว่ามีทั้งหมด 5 หมวดหมู่ได้แก่

1) **គាថាសំរាប់ការពារខ្លួន** (คาถาสำหรับการป้องกันตัว) ได้แก่ คาถาเสกผ้ายันต์ คาถายันต์ เสื่อยันต์ คาถาทำให้โจรล่าหาญ คาถาทำให้ศัตรูกลัว คาถาป้องกันตัวจากกระสุน ปอบ คาถาบังตาศัตรูไม่ให้มองเห็น

2) **គាថាសំរាប់សូត្រស្តោះ ផ្លូវ ស្រោចទឹក** (คาถาสำหรับสวดสะเดาะ เป่า พรมน้ำมนต์) ได้แก่ คาถาสะเดาะแก้อาการมึนงง คาถาแก้เด็กร้องไห้ตอนกลางคืน คาถาเป่าตาเมื่อมีอาการปวด คาถาทำน้ำมนต์แก้การกระทำของกระสุน ปอบ หมอทำเสน่ห์ และคนบ้า

3) **គាថាបង្ការ** (คาถาป้องกัน) อาทิ ป้องกันไม่ให้งูกัด ป้องกันไม่ให้ผีหลอก ป้องกันไม่ให้ถูกผีอำ ป้องกันไม่ให้ฝันร้าย

4) **គាថាមន្តស្នេហ៍** (คาถาทำเสน่ห์) ได้แก่ คาถาจำปาฉันทอง คาถาใบหน้ามีเสน่ห์ คาถาสาลิกาลิ้นทอง

5) **យន្តផ្សេងៗ** (ยันต์ต่าง ๆ) ยันต์สิทธิพล มีอำนาจ ศัตรูกลัวเกรง ยันต์สิทธิวาสน์ มีอานุภาพสูงส่ง ศัตรูกลัวเกรง ผีปิศาจไม่กล้าเบียดเบียน ยันต์จักรวรรดิสารา ทำให้รุ่งเรือง พ้นจากโทษนานา ยันตรีเนตรสิงเห ทำให้เกิดความเป็นมงคล ยันต์มณีจินดา ทำให้คนชอบ ยันต์ปัญจพุทธา ทำให้ศัตรูพยายาบาบไม่ได้ ยันต์มหานาม ป้องกันโจรเข้าบ้าน ไม่ให้ศัตรูดูแคลน ให้มีชื่อเสียงเลื่องลือ ยันต์อาถรรพณ์ ป้องกันอาวุธ คาถาอาคมของคนอื่น ๆ เรียกอีกชื่อว่า ยันต์อาถรรพณ์ กบาล 6 เชื่อว่าทำให้หนังเหนียว ยันต์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด มีข้อกำหนดสำคัญว่า

តាថានិងយ័ន្តទាំងនេះ ពូកែសក្តិសិទ្ធិបាន លុះណា
តែអ្នកទទួលតាថានិងយ័ន្តទាំងនោះមានសីលធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់
ដឹងគុណគ្រូ ឪពុកម្តាយជាសិទ្ធិ ហើយពុំមានសេចក្តីប្រមាទ
ឡើយ” (សូមុយយៀង, 2548: 27)

“កាតាមនិងយ័ន្តទាំងនេះ កែងក្តៅនិងក្តៅដុំដុំ គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន
គឺឥតមានស្តេច រដ្ឋមន្ត្រី ឬមន្ត្រីណាមួយ គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន គ្រប់គ្រងបាន”

ความหมายของคำว่า ไสยศาสตร์กัมพูชา คือ การใช้คาถาอาคมและผ้ายันต์
ตามตำรับของชาวกัมพูชา เพื่อป้องกันภัย ช่วยเหลือผู้ป่วย ช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ และเพื่อทำร้ายคน
ไสยศาสตร์ในวรรณกรรมเรื่องเล่าผีเขมร ในกลุ่มผีดั้งเดิม ปรากฏเรื่องการใช้ไสยศาสตร์ ได้แก่ เรื่อง
บรู๊ตีกุ๊กตาหม่าងเหยឹង (ประวัติเนียะตาค้างเมือง) และในเรื่องเนียะตาทัวโล้น ใช้ไสย
ศาสตร์ ไปเกณฑ์ทัพผี ในเรื่องประวัติเนียะตาค้างเมือง ใช้ไสยศาสตร์ไปเกณฑ์ไพร่พลผีมาต่อสู้กับ
ข้าศึก ดังข้อความว่า

“សេនាម៉ឿងឆ្លើយធានាអះអាង ហ៊ានតទល់នឹង
ទ័ពសៀម ដោយឧបាយមួយដ៏ចម្លែក គឺហ៊ានប្តូរជីវិត ដើម្បីនឹង
ទៅកែតលខ្មោច ធ្វើជាទ័ពច្បាំងនឹងពលសៀម។” (ក្រុមប្រជុំ
ទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 12)

“เสนาเมืองอ้างคำ ว่า สามารถต่อกรกับทัพสยามได้ โดยใช้อุบายอย่างหนึ่งซึ่ง
แปลก คือกล่าแลกชีวิตเพื่อจะไปเกณฑ์ไพร่พลผี ทำเป็นกองทัพสู้รบกับไพร่พลสยาม”

ชาวกัมพูชายังเชื่อเรื่องการใช้ไสยศาสตร์เรียกฝน ดังปรากฏในเรื่อง
អ្នកតាត្រដោល (เนียะตาทัวโล้น) มีคนที่รู้ถาคาอาคม เมื่อฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ก็ใช้
คาถาอาคมขอฝน ดังข้อความว่า

“រឿងដើមកើយ៉ាងណាបានជាគេហៅថា “អ្នកតា
ត្រដោល” ពីដើមមកគាត់ចេះ មន្តអាគមអ្វី បានជាហៅភ្លៀង
បាន ធ្វើថ្ងៃណាភ្លៀងថ្ងៃហ្នឹង ? ។” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ,
2545: 21)

“เรื่องเดิมเป็นอย่างไร เขาจึงได้เรียกว่า เนียะตาทัวโล้น แต่เดิมมาเขารู้มนต์
อาคมอะไร จึงเรียกฝนได้ ทำวันไหนฝนก็ตกวันนั้น”

ไสยศาสตร์กัมพูชาที่ใช้คาถาอาคม จัดเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มป้องกัน คือ ป้องกันไม่ให้คนหรือสัตว์มาทำร้าย กลุ่มช่วยเหลือ คือ ช่วยเหลือคนที่ถูกกระทำจากไสยศาสตร์ หรือช่วยเหลือคนที่ประสบโรคร้าย เคราะห์กรรมต่าง ๆ และกลุ่มทำร้าย คือ นำเอาไสยศาสตร์ไปทำร้ายคน นอกจากนี้ยังมีฝ้ายันต์ที่ต้องใช้คาถาปลุกเสกเป็นวัตถุมงคลไว้สำหรับป้องกันตัวจากภัยอันตรายต่าง ๆ การใช้ไสยศาสตร์ในกลุ่มผีดั้งเดิม พบว่าเน้นไปที่การใช้เพื่อการช่วยเหลือ เช่น ใช้ท่องคาถาเพื่อขอให้ฝนตกตามฤดูกาล เป็นการนำมาใช้เพื่อการดำรงชีวิต เนื่องจากในสังคมกัมพูชาโบราณ การทำมาหากินต้องพึ่งพาธรรมชาติ ประกอบกับมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถดลบันดาลให้ได้

1) ไสยศาสตร์กลุ่มป้องกัน ไสยศาสตร์กลุ่มป้องกัน หมายถึง การใช้ไสยศาสตร์เพื่อการป้องกันตนเอง และคนที่ต้องการรับความช่วยเหลือให้ป้องกันจากการกระทำจากภูติผีปิศาจ และถูกกระทำจากคาถาอาคมของผู้มีเวทย์มนตร์ คาถาป้องกันผี พบในเรื่อง ผีกลัวยาดานี เมื่อสามีทราบภรรยาเสียชีวิตแล้ว ก็วางอุบายหนีภรรยา ผีภรรยาตามไปติด ๆ สามีได้ใบหนาดถือป้องกันผี จนสามารถวิ่งเข้าไปหาพระที่วัดได้ พระท่านเก่งเรื่องคาถาอาคมนำเข้าไปในกุฏิ สวดคาถาป้องกันไม่ให้ผีเข้าได้ ดังข้อความว่า

“ពេលនោះលោកគ្រូដែលពូកែខាងអាក្សត្យក៏ នាំបុរសនោះទៅនៅក្នុងកុដិរបស់លោកហើយសូត្រមន្តអាក្សត្យក្សត្រា ភ័យស្រាវជ្រាវ ឯនាងបិតាចក្ខុមិនទៅណា ឆ្ងាយអំពីកុដិព្រះសង្ឃនោះដែរ ។ ពិតមែនតែនាងចូលទៅក្នុង កុដិលោកតាមប្តីមិនបាន” (គឹមសុន សុធាវិនិច វ៉ាន់ សុភ័ក្ត្រ, 2552: 20 - 21)

“เวลานั้น อาจารย์ที่เก่งด้านคาถาอาคม ก็นำชายนั้นไปในกุฏิของท่าน แล้วสวดมนต์คาถาป้องกันล้อมอาณาเขตไว้อย่างแข็งแรง ส่วนนางปิศาจนั้นก็ไม่ได้ไปไหนไกลจากกุฏิพระสงฆ์ นั้นด้วย จริงแล้วนางเข้าไปในกุฏิพระสงฆ์ตามสามีไม่ได้”

1.1) ความเชื่อเรื่องคาถาอาคมป้องกันผี จากเรื่องผู้เป็นสามีหนีผีภรรยาเข้ามาอาศัยวัด เมื่อเข้าไปอยู่ในกุฏิพระภิกษุสงฆ์แล้ว ผีตามมาถึงก็ไม่สามารถเข้าไปภายในได้ เนื่องจากคาถาป้องกันได้ ความเชื่อลักษณะนี้คล้ายกับความเชื่อของคนไทยในกลุ่มที่เชื่อเครื่องรางของขลัง

1.1.1) ป้องกันผีเฮี้ยน ในนิยายเรื่อง พรายกลาเพลิง เมื่อสาเปือนเสียชีวิต ชาวบ้านได้ไปตามอาจารย์มาทำพิธีฝัง พออาจารย์มาถึงก็จัดแจงให้คนเตรียมข้าวของ แล้วก็เริ่มทำพิธีฝังศพ ระหว่างทำพิธีอาจารย์ต้องใช้คาถาต่าง ๆ ตามที่เรียนมา ดังข้อความว่า

**ថ្ងៃរស់នៅរៀងៗ ខ្លួន។ ពួកខ្មោចទាំងអស់ដាក់ឈ្មោះឲ្យពូរេតិកថា
មេខ្មោច” (គិមសុន សុធារិ, 2550: 21)**

“เวลาน้ำเดือดออกมาจากบ้านแต่ละครั้ง พวกผีทั้งหลายพากันตะโกนว่า พวกเรา
พากันหนี คนกินผีมาถึงแล้ว พวกผีก็แยกทางกันหนีกระจัดกระจายหาที่อยู่ใหม่ของแต่ละตน พวกผี
ทั้งหมดขนานนามชื่อน้ำเดือดว่า แม่ผี”

กรณีน้ำเดือดตัวละครสำคัญในนิทานเรื่องแม่ผีอัศจรรย์ไม่กลัวผี
แต่บรรดาผีทั้งหลายกลัวนั้นก็เพราะว่าน้ำเดือดเป็นคนมีคาถาอาคม ซึ่งเป็นความเชื่อของชาวกัมพูชา
ทั่วไป

1.2) ความเชื่อเรื่องคาถาอาคมกำบังตัว ในนิยายเรื่อง ผีหัวขาด

หลังจากโจรเกรียะต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ มันถูกมีดบาดเจ็บสาหัส พยุงลุกน่องมาถึงป่าช้า โจรเกรียะก็ท่อง
คาถากำบังตัว ไม่ให้เจ้าหน้าที่ตามมาพบ ดังข้อความว่า

“ភ្នែកភ័យរេតិកដល់ទីបាណមួយ ទើបដាក់អាសេតិក
ចុះ ហើយពួននៅក្នុងព្រៃស្ងួតមួយ។ វាលើកដៃសំពះ ធ្វើមាត់
អេចអូចៗ មិនដឹងជាសូត្រមន្តវិជ្ជាការអ្វីឡើយ។” (គិមសុន
សុធារិ, 2550: 8) “มันประคองไอ้เดือดถึงป่าช้าแห่งหนึ่ง ถึงวางไอ้เดือดลง แล้วซ่อนตัวในพุ่มไม้ที่
มันยกมือไหว้ทำปากขมุบขมิบ ไม่รู้สวดคาถาวิชาอะไรเลย”

ชาวกัมพูชายังเชื่อว่าคาถาป้องกันศัตรูมองเห็นได้ โจรเกรียะมีความ
เชื่อเช่นนี้ เมื่อมันเข้าตาจนจึงท่องคาถากำบังตนเองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และในเรื่องมันก็สามารถ
หลบซ่อนจากสายตารัฐบาลตำรวจได้จริง ๆ

1.3) ความเชื่อเรื่องผ้ายันต์กันผี การป้องกันผีอาละวาดโดยใช้ยันต์

สะกดผีไม่ให้ออกจากหลุม ในเรื่อง ผีหัวขาดหลังจากเจ้าหน้าที่ฝั่งศพโจรเกรียะแล้วก็ลาพระอาจารย์
กลับ พระอาจารย์ล้วงยันต์ออกมาจากย่าม ให้เอาไปวางบนหลุมและยังกำชับไม่ให้เอาผ้ายันต์ออก
ด้วย ถ้าไม่ทำอย่างนั้น จะทำให้ผีออกมาอาละวาด ดังข้อความว่า

ប៉ូលីសស្រុកពីរអ្នក ដែលថ្នាក់លើបញ្ជូនមកឲ្យដាក់
ច្រវាក់លើផ្នូរអាគ្រាក់ក៏ថ្វាយបង្គំលាព្រះសង្ឃត្រឡប់វិញ។ ព្រះ
សង្ឃរាជលូកក្នុងថង់យាមយកក្រណាត់ចារយន្តមួយចេញមក
រួចមានសង្ឃដឹក អាត្មាថែមយន្តនេះពីលើផ្នូរវា ញោមកុំយក
ចេញឲ្យសោះណា! បើពុំនោះទេ ខ្មោចវានឹងចេញមក។ អ្នកឡូក
គេ បើគ្មានយន្តនេះ។

(ឆិន សុមេធ, 2552: 19)

ตำรวจอำเภอสองนาย ซึ่งเจ้านายส่งมาให้ใส่โซ่บนหลุมศพไอ้เกรียะก็ให้ว่า
พระสงฆ์กลับ พระสังฆราชลี้วงในถ่วงเอาผ้าจารย์ยันต์ผืนหนึ่งออกมา แล้วพูดว่า - อาตมาแลมยันต์
นี้บนหลุมฝังศพของมัน โยมอย่าเอาออกเลยหนา ถ้าไม่อย่างนั้น ผีมันจะออกมารบกวนเขา ถ้าไม่มี
ยันต์นี้

(แปลโดยผู้วิจัย)

ชาวกำพูกษาเชื่อว่าผ้ายันต์ เป็นเครื่องรางของขลังชนิดหนึ่ง ถ้าใครมีก็
จะป้องกันภัยร้ายได้ทั้งจากผี จากคน และจากสัตว์ ส่วนในเรื่องมีการนำเอาผ้ายันต์มาสะกดผีเอาไว้
ไม่ให้ออกมาลวดจากคำสั่งของพระที่ว่า “อาตมาแลมยันต์นี้บนหลุมฝังศพของมัน โยมอย่าเอาออก
เลยหนา ถ้าไม่อย่างนั้น ผีมันจะออกมารบกวนเขา ถ้าไม่มียันต์นี้” แสดงให้เห็นว่าชาวกำพูกษา มีความ
เชื่อในเรื่องนี้ และให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

1.4) ความเชื่อเรื่องการใช้คาถาทำน้มนต์ ในเรื่อง ผีหัวขาด พระ
อาจารย์ที่เป็นครูอาคมของโจรเกรียะ เมื่อลูกศิษย์ตาย นางตุนซึ่งเป็นภรรยาของไอ้เกรียะได้มาปรึกษา
เรื่องผีตาชัวมาหลอกหลอน พระอาจารย์ได้ใช้คาถาทำน้มนต์ให้นางตุนไปให้เด็ก ๆ อาบ ดั่งข้อความ
ว่า

**“หากฎีกะบฏี บฐิตยัคคะตาริทธิคหุญตีถึน
คบุเคธ เนคคฺตฺว บฐิตยัคคะตาริทธิคหุญตีถึน
คบุเคธ - เทวียคคิทธิคเนะตฺวคคตฺวคคตฺวคคตฺวคคตฺว
(นีส สุตเต, 2552: 22)**

“อวาลูกไปสักครู่ ต่อมาก็ได้นำมาหนึ่งขันมาประเคนพระสงฆ์ พระสงฆ์ต่อมาก็
สวดมนต์คนน้ำแล้วก็ยื่นให้นางตุน - โยมเอาน้ำนี้ไปใส่ขวดไว้ลูบตัวให้เด็กไป”

ความเชื่อเรื่องน้มนต์ป้องกันและขับไล่ภูตผีปิศาจในสังคมกำพูกษา
แนวคิดนี้ในส่วนที่มาจากศาสนาพุทธอยู่ปรากฏอยู่ในสาธยายพระปริตร รัตนสูตร เหตุการณ์นั้น
บรรยายว่าเมืองไพศาลีในพระพุทธกาลเกิดโรคระบาด ข้าวยากหามากแพงผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก
พวกยักษ์ภูตผีปิศาจเข้ามากินซากศพมนุษย์ยิ่งทำให้ชาวบ้านตายมากขึ้นไปอีก มีคนมานิมนต์
พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังเมืองไพศาลี ครั้นเสด็จถึงก็เกิดอัศจรรย์ฝนตกชะล้างพัดเอาซากศพไปจนหมด
สิ้น องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับสั่งให้พระอนันท์รับเอารัตนสูตรไปสวดพร้อมประพรมน้มนต์
รอบกำแพงเมือง ทำให้พวกอมนุษย์พากันหนีหายไปสิ้น (พระครูปฐมสังฆการ, 2558: 16-17) แนว
ความเชื่อนี้เป็นแนวความเชื่อเดียวกับในเรื่องที่พระภิกษุสงฆ์ทำน้มนต์ให้นางตุนนำไปป้องกันภัย
จากผีร้าย

ជាឃីជ្វាណាស់ អញ្ចឹង ខ្មោចស្រីនោះក៏វិនាសបាត់ទៅ។” (ghost-777, 2558) “เวลานั้น อาจารย์ก็ทำพิธี เผาบ้านเช่าห้องนั้นทิ้ง เพื่อให้ผีสาวนั้นพินาศไปด้วย ในเวลาที่เผาบ้านได้ยินเสียงร้องของผีสาวร้องตะโกนดังราวกับเจ็บปวดมาก จากนั้นผีสาวนั้นก็พินาศหายไป”

ในเรื่อง ผีวัดพระพุทธรูป น้ำแมนเป็นคนไม่กลัวผี เพราะมันใจว่า ตัวเองมีคาถาไล่ผี ทำให้น้ำแมนตระเวนสามล้อรับผู้โดยสารได้ในกลางคืน เมื่อผีสาวที่โดยสารมาให้ห้องคาถาให้ฟัง น้ำแมนก็ห้องให้ฟังอย่างไม่ลังเล ดังข้อความว่า

“ឱម្មៈ ឆក់ដំបូករលំ ឆក់ភ្នំរលាយ ទើប

ព្រះនារាយណ៍ ឥសូរលោកា អបលោកមកឲ្យអញជាគ្រូបាធាយ កំចាត់ព្រាយនានា ព្រាយម្តាយ ព្រាយក្បាលប្រាំបី ព្រាយស្រី សារកែវ ព្រមទាំង ខ្មោចតាយ ហោង អប្រិយ ឲ្យខ្លា ត់ខ្លា យ អន្តរធានទៅ..... ឱម្មៈសិទ្ធិស្នាហៈ” (ថៃ សាន.2555: 11)

“โอม กระจกจอมปลวกโค่นล้ม กระจกภูเขาละลาย พระนารายณ์ พระอิศวร จึงประกับโลกมาให้ข้าพเจ้าเป็นครูบา.... ถ้าจัดพรายนานา พรายดอกมะพร้าว พรายแปดหัว พรายหญิงสาวแก้ว พร้อมทั้งผีตายโหงอปริยให้ขจัดขจาย อันตรธานไป..โอมสิทธิ สวาหะ”

ความเชื่อเรื่องคาถาไล่ผี ดังปรากฏในนิยายเรื่อง ผีพรายอสุรกาย ในเรื่องสั้นชื่อผีในห้องเช่า และในนิทานเรื่องผีวัดพระพุทธรูป แสดงให้เห็นว่า ชาวกัมพูชามีความเชื่อ ว่าผีกลัวคาถา คนที่มีคาถาไล่ผีจึงเสมือนมีเกราะคุ้มภัยผีร้ายใด ๆ ไม่กล้ากล้ำกราย ยกเว้นน้ำแมนในนิทานเรื่อง ผีวัดพระพุทธรูป ที่เป็นคนขี้เมาทำให้ผีหลอกจนถึงกับจับใช้ และไปเสียชีวิตที่บ้าน

2.2) ความเชื่อเรื่องผีเนรมิตสิ่งของได้ ในเรื่อง ภรรยาฉันเป็นผี ชาย

คนหนึ่งหลังจากถูกหลอกแพ้นั้นจนหมดตัว ก็โดดน้ำฆ่าตัวตาย ผีสาวคนหนึ่งเห็นเข้าก็นำเอาร่างของชายนั้นขึ้นจากน้ำ เนรมิตวิมาน แล้วเอาชายคนนั้นเข้าไปอยู่ด้วยกัน ดังข้อความว่า

“នាងខ្មោចក៏ដប់វិមានដ៏ស្រស់ស្អាតមួយ ហើយ យកបុរុសនោះទៅនៅជាមួយនាង។ បន្ទាប់ពីបុរុសនោះដឹងខ្លួន លើងវិញ គាត់ក៏ក្នុងបន្ទប់មួយដែលមានស្រីស្អាតម្នាក់កំពុង ថែទាំគាត់ ៗ ក៏ភ្ញាក់មាត់ថា យី! ខ្ញុំនៅទីណាអីចេះ ហើយនាងជា នរណា?” (គឹមសុន សុធាវី, 2553: 13)

“นางผีก็เนรมิตวิมานที่สวยงามหลังหนึ่ง แล้วเอาชายนั้นไปอยู่ด้วยกันนาง ต่อมาเมื่อชายนั้นรู้ตัวขึ้นมา เขาก็อยู่ในห้องหนึ่งที่มีสาวสวยคนหนึ่งกำลังดูแลเขา เขาปลั่งปากว่า - เอ๊ย! ฉันอยู่ที่ไหนนี่ แล้วนางเป็นใคร”

ชาวگمพูชาเชื่อว่า ฝีมីเวทมนตร์ สามารถเนรมิตสิ่งต่าง ๆ ได้ตั้งใจนี้ก็
ตั้งปรากฏในนิทานเรื่องภรรยาฉันเป็นฝีมី ภรรยาของชายหนุ่มได้เนรมิตวิมานอย่างสวยงามเพื่ออยู่กับ
สามี แต่ต่อมาเมื่อสามีไม่จริงใจกับนาง ด้วยการพาลูกหนีออกมา วิมานของเธอก็หายไป

2.3) ความเชื่อเรื่องคาถาอาคมใช้รักษาโรค ในนิทานเรื่องคนกับฝีมី
เป็นเพื่อนรักกัน เมื่อลูกเศรษฐีป่วยหนัก รักษาอย่างไรก็ไม่หาย ชายคนที่เป็นเพื่อนกับฝีมីก็ไปหาฝีมី เพื่อ
ขอคาถามารักษาอาการไข้ ตั้งข้อความว่า

“លុះយប់ឡើងមាណពក៏ដើរសំដៅទៅដើមជ្រៃ
ហើយចូលទៅអុជធូបសុំសួរខ្មោចជាសម្លាញ់។ ខ្មោចចេញក៏សើច
ក្អាកក្អាយហើយឱ្យបាណីស្នាក់ផ្លូវទៅបុរុសនោះ។ បុរុសទន្ទេញ
បាណីស្នាក់ចាំមាត់ទើបលាខ្មោចសម្លាញ់ត្រឡប់វិញ។” (បាក់ សំ
បុល, 2558: 17)

“ครั้นค่ำลง มาณพก็เดินตรงไปยังต้นไทร แล้วเข้าไปจุดธูปขอถามฝีมីเพื่อนรัก ฝีมី
ออกมาหัวเราะเอ๊กอักแล้วให้คาถากำปลาติดคอกกับผู้ชายคนนั้น ผู้ชายคนนั้นท่องคาถาจนติดปาก
แล้วลาฝีมីเพื่อนรักกลับ”

ในสังคมกัมพูชามีคาถาอาคมอยู่คู่กับสังคมมาช้านาน ชาวกัมพูชาใช้
คาถาอาคมในด้านต่าง ๆ ป้องกันฝีมី ในเรื่อง คนกับฝีมីเป็นเพื่อนรักกันเป็นตัวอย่างหนึ่งของภาพสะท้อน
ด้านความเชื่อเรื่องใช้คาถาในการเสกเป่าเพื่อรักษาอาการโรคต่าง ๆ ในเรื่องนี้ฝีมីเป็นผู้ให้คาถาชายหนุ่ม
ไปใช้รักษาโรคให้กับลูกเศรษฐี

2.4) ความเชื่อเรื่องคนมีคาถาอาคมยึดเป็นอาชีพได้ ในเรื่อง ยาย
กระสือ ยายเสาหลังจากสามีไปทำมาค้าขาย ยายก็หันมาเรียนวิชาคาถาอาคมจนเก่งกล้า ทำให้ฐานะ
ทางการเงินของยายดีขึ้น ตั้งข้อความว่า

“លុះដល់វ័យចំណាស់បន្តិច ពូសុខក៏ទៅជួញដូរឆ្លឹម
ចន្ទន៍នៅឯស្រុកលើបួរៗ ទើបមកផ្ទះម្តងៗ ឯយាយសៅនៅផ្ទះ
គាត់បានរៀនមន្តអាគមឱមអាមក្លាយជាគ្រូស្នេហ៍ គ្រូអំពើ
យ៉ាងពូកែត្រួតត្រាបំ ធ្វើឱ្យជីវភាពគាត់កាន់តែធ្ងន់ធារមួយ
កម្រិតថែមទៀត” (ឌឹម ជន, 2555: 2)

“ครั้นถึงวัยสูงอายุเล็กน้อย น้ำสุขก็ไปค้าขายแก่กันจนที่หมู่บ้านบน นาน ๆ ถึง
จะกลับมาบ้านครั้ง ส่วนยายเสาอยู่บ้าน เขาได้เรียนมนต์อาคมกลายเป็นหมอทำเสน่ห์ เป็นหมอที่ทำ
ได้อย่างเก่งกล้า ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มีมาตรฐานขึ้นอีกอีกระดับหนึ่ง”

ยายเสาในเรื่อง ยายกระสือ เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของความเชื่อเรื่อง คธาอาคมในสังคมกัมพูชา คนที่มีความรู้ในเรื่องนี้ สามารถประกอบอาชีพได้เห็นได้จากยายเสา ยาย ทำมานานแล้ว แต่ฐานะทางการเงินก็ไม่ดีขึ้น ต่อเมื่อได้หันมาศึกษาเรื่องคธาอาคมและเปิดรับคนที่เข้ามาขอความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ยายเสาจึงค่อยมีฐานะดีขึ้นมา

2.5) ความเชื่อเรื่องใช้คธาทำน้ำมนต์รักษาคนไข้ ในเรื่องพรายกลา เพลง ฎอนกับไบโดนผีสาเปือนหลอก ทำให้พวกเขาไม่สบาย ญาติต้องไปนิมนต์พระสงฆ์รดน้ำมนต์ และสวดคาถาเพื่อให้ทั้งสองหายป่วย ดังข้อความว่า

“**បើញស្ថានភាពដូច្នោះ ចាស់ៗក៏ទៅនិមន្តលោកចៅអធិការវត្ត ពាមមង្គលបុរិមក្រោះព្រាំនឹកអោយនិងសូត្របាលីហៅព្រាបិង ដប់សព្វគ្រប់មកវិញ**” (សេង តារា, 2551: 111) “เห็นสภาพอย่างนั้น ผู้เฒ่าก็ไป นิมนต์ ท่านเจ้าอาวาสวัดพามมงคลบุรี มาประพรมน้ำมนต์ให้และสวดคาถาเรียกขวัญครบสิบครั้งคืน มา”

เจ้าอาวาสวัดท่านใช้คธาทำน้ำมนต์ เพื่อประพรมให้กับคนที่ถูก ผีหลอก เรื่องนี้เป็นความเชื่อของชาวพุทธทั่วไป น้ำมนต์ที่ได้มาจากคธา นั้น เชื่อกันว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถล้างอาถรรพณ์และรักษาโรคร้ายไข้เจ็บได้

2.6) ความเชื่อเรื่องการใช้คธาสะกดผี ในเรื่อง พรายกลา เพลง มีการใช้คธาอาคมสะกดผี เพื่อไม่ให้ออกมาหลอกหลอนชาวบ้าน ดังข้อความว่า

“**ពេលខ្ញុំសូត្របាលីចប់ត្រូវកាប់ភ្លាម គឺកាប់ចុងដើមមួយកំបិត កណ្តាលមួយកំបិត និងក្បាលមួយកំបិត ដាច់ខាតកុំអោយ ភ្លាត់អោយសោះ**” (សេង តារា, 2551: 116)

“เวลาข้าสวดคาถาจบต้องตัดทันที คือตัดปลายเท้า 1 มีด กลางตัว 1 มีด และหัว 1 มีดตัดขาด อย่าน ให้พลาดนะ”

การใช้คธาสะกดผี อาจารย์แต่ละท่านและหมอผีแต่ละคนต่างมี วิธีการต่าง ๆ กันไป กรณีการสะกดผีในเรื่องพรายกลาเพลงเป็นการสะกดผีตายโหง นอกจากคธา แล้วยังต้องใช้มีดตัดศพออกเป็น 3 ท่อนด้วย

2.7) ความเชื่อเรื่องการใช้คธาช่วยคน ในเรื่อง ผีทวงของ หลังจาก ้วยรุ่นพบอุบัติเหตุ เขาเก็บแหวนคนตายไป ทำให้ผีสาวเจ้าของแหวนไปตามทวง ในที่สุดหนุ่มน้อยก็คืน แหวนให้กับญาติ พ่อแม่ นิมนต์พระมาทำบุญ พระท่านเป็นผู้มีบารมีธรรม และคธาอาคม ดัง ข้อความว่า

ในเรื่อง ฝั้วขาด เมื่อโจรกระเริ่ะมาถึงวัดของพระอาจารย์ ได้ฝากข้าวของที่ปล้นมาให้ภรรยาของมัน และภรรยาของมันเอง โดยมีลูกศิษย์ของพระอาจารย์เป็นผู้รับคำว่าจะดำเนินการให้ เมื่อโจรกระเริ่ะสิ้นลมหายใจ พระอาจารย์ก็ทำตามที่ลูกศิษย์ขอร้อง และบอกว่าโจรกระเริ่ะมีอาคม แม้จะตายไปแล้วก็ไม่ธรรมดา ดังข้อความว่า

“**ពុទ្ធនោ! ពុទ្ធនោ! ឯងទទួលពាក្យវាហើយ ត្រូវតែគោរព... វាមានកម្លាំងចិត្ត និងវេទមន្ត។ វាស្លាប់ទៅ ខ្មោចវាមិនធម្មតាដែរ!**” (ធីន សុមេធ, 2552: 13)

“**พุดโธ! พุดโธ! เอ็งรับคำมันแล้วต้องเคารพ มันมีกำลังจิตและเวทย์มนตร์ มันตายไปเป็นผีมันไม่ธรรมดาด้วย!**”

ในเรื่อง ฝั้วขาด สะท้อนให้เห็นว่าคนมีคาถาอาคมอย่างโจรกระเริ่ะ แม้จะตายไปแล้วคนก็เกรงกลัว ความน่ากลัวนั้นเห็นได้จากคำยืนยันของเจ้าอาวาสซึ่งเป็นอาจารย์ของโจรกระเริ่ะเอง

3.2) ความเชื่อเรื่องการใช้ไสยศาสตร์ทำเสน่ห์ ในเรื่อง พรายกระตังเขียว เมื่อนายจันไปแต่งงานกับนางเขียว นางเมตก็มีใจพยายบาท เพราะคิดว่านางเขียวแย่งคนรักของนางไป นางจึงไปหาตาโมกหมอบทำเสน่ห์เพื่อให้นายจันกลับมาหลงรัก ดังข้อความว่า

“**វិធានមេត៌ិងណាស់ ក៏មានចិត្តកុក្កុននាងខ្មៅ ថានឹងដណ្តើមនាយបានបុរសដែលទិស្រឡាញ់របស់នាងមកវិញ នាងតែបាន។ គិតហើយនាងមេត៌ក៏បានទៅកតាមោកឲ្យធ្វើស្តែហ៍ដាក់នាយបានដើម្បីឲ្យនាយបានដាក់មកស្រឡាញ់នាងវិញ**” (ថៃ សាន, 2555: 11)

“**ฝ่ายนางเมตโกรธมาก ก็มีจิตใจอาฆาตนางเขียว ว่าจะแย่งนายจันผู้ชายที่รักของนางกลับมาให้ได้ คิดแล้วนางเมตก็ไปหาตาโมกให้ทำเสน่ห์ใส่นายจันเพื่อให้นายจันหันกลับมารักนาง**”

การกระทำของนางเมตที่ไปจ้างหมอบเสน่ห์ทำให้นายจันรัก เป็นการใช้ไสยศาสตร์ในทางในทางชั่วร้าย เพราะเป็นการบังคับจิตใจของนายจันให้หลงรัก ทั้ง ๆ ที่นายจันมีคนรักของตนเองอยู่แล้ว เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องหมอบทำเสน่ห์ในสังคมกัมพูชาที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

คาถาอาคมลงในยาเสน่ห์ทำให้คนหลงรัก ในเรื่อง มนต์เสน่ห์ จอนซื้อยาเสน่ห์ได้จากแม่ค้า เขาใส่ยาเสน่ห์ในสุรตามที่แม่ค้าแนะนำ เมื่อหญิงสาวดื่มสุรา เธอก็หันมายิ้มให้เปิดทางให้จอนได้สานสัมพันธ์กับเธอ ดังข้อความว่า

พุทธศาสนาลัทธิมหายาน เจริญรุ่งเรืองในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 หรือราว พุทธศตวรรษที่ 18 เห็นได้จากปราสาทต่าง ๆ ที่สร้างในสมัยพระองค์ล้วนแต่เป็นปราสาทในพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในประเทศไทย อาทิ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทตาเมือนธม จังหวัดสุรินทร์ และปราสาทบ้านสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น ส่วนปราสาทที่เป็นพุทธสถานในสมัยพระองค์ในกัมพูชา อาทิ ปราสาทบายน ปราสาทนาคพัน ปราสาทพระขรรค์ และ ปราสาทตาพรหม เป็นต้น

หลังจากแผ่นดินพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พุทธศาสนาเริ่มมีค่านับถือลดลง **ត្រីង ងា** นักประวัติศาสตร์ชาวกัมพูชาระบุว่า “**បានជាបើញមានការកោសលុបរូបចម្លាក់ ព្រះពុទ្ធនៅលើជញ្ជាំងនិងលើសសរ និងការសាងជំនួសវិញដោយ លិង្គព្រះតសួរ**” “จึงได้เห็นมีการขุดลบลูบจำหลักพระพุทธรูปที่อยู่ตามฝาผนัง บนเสา แล้วสร้างรูปลึงค์พระอิศวรแทน” ขึ้นมาแทน (**ត្រីង ងា**, 2517: 100) ช่วงเวลาไม่ห่างจากแผ่นดินพระเจ้าชัยวรมันที่ 8 พระมหากษัตริย์จिनราชวงศ์หยวน ได้ส่งราชทูตเข้ามาในอาณาจักรพระนครเมื่อปี พ.ศ. 1838 โจ้ว ต้า กวน เดินทางมากับคณะทูตด้วย คณะทูตถึงอาณาจักรนครธมในปีถัดมา คือ พ.ศ. 1839 ได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเชิงประจักษ์ไว้ตั้งข้อความตอนหนึ่งว่า “พวกจู้กุโณ ศิระษะนุ่งห่มเหลือง เปิดที่ไหลข้างขวาข้างเดียว ท่อนล่างนุ่งสบงสีเหลืองและเดินด้วยเท้าเปล่า” (เฉลิมยงบุญเกิด, 2557: 15)

สืบมาจนถึงปัจจุบัน ชาวกัมพูชานับถือศาสนาพุทธอย่างเหนียวแน่น แม้จะตกอยู่ในการปกครองระบอบสังคมนิยมในระหว่าง พ.ศ. 2518-2522 แต่ก็ไม่ทำให้ชาวกัมพูชาลดความเชื่อถือศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาแต่อย่างใด จากที่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องและยาวนานทำให้หลักธรรมคำสอน และความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอยู่ในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเขียนประพันธ์เรื่องเล่าออกมา จึงปรากฏภาพสะท้อนเกี่ยวกับพุทธศาสนาออกมาทั้งด้านหลักธรรมคำสอน พิธีกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา และการนับถือพระภิกษุสงฆ์เป็นที่พึงพอใจ เรื่องราวพระพุทธศาสนาในเรื่องเล่าผีเขมร กลุ่มผีดั้งเดิม สะท้อนภาพทางสังคมด้านพระพุทธศาสนา ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พระเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนา เรื่องเล่าผีเขมรมีภาพสะท้อนให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ พระช่วยไล่ผีในเรื่อง ผีอยากกินไอศกรีม พระเป็นที่พึ่งทางใจ ในเรื่อง ตะเกียงนิทานเรื่องผี พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชาวบ้านในยามคับขัน ในเรื่อง ผีหัวขาด

4.2.1 ความเชื่อเรื่องพระธรรม คำสอน

หลักธรรมคำสอน คือหัวใจของพุทธศาสนา ในเรื่องเล่าผีเขมรสะท้อนภาพด้านหลักธรรมคำสอน อยู่หลายประการได้แก่ เรื่องเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ในนิทานเรื่อง พรายกระทงเขี้ยว เกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง ตายแล้วเกิดใหม่ ในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง ทำได้ดี ในนิทานเรื่อง เปรตแสดงตัว เป็นต้น

1) คำสอนเรื่องการไม่จองเวร ในนิทานเรื่อง พรายกระทงเขี้ยว ผีนางเขี้ยว อาละวาด หลอกหลอนชาวบ้าน และตามแก้แค้นคนที่ทำบาปไว้กับนาง เมื่อนางได้ฆ่านายจันแล้ว พระสงฆ์ที่เป็นพ่อของนางเขี้ยวได้มาโปรด ขอร้องให้นางเขี้ยวไปเกิดใหม่โดยอ้างหลักธรรมของพระพุทธเจ้าว่า เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ดังข้อความว่า

“ព្រះសង្ឃដែលជាឪពុករបស់នាង មានសង្ឃដឹក
ថា ពៀររំងាប់ដោយការមិនចងពៀរ ចូរកូនឈប់ប្រព្រឹត្តអំពើ
បាប ហើយនៅចាប់ជាតិជាថ្មីចុះ” (ថៃ សាន, 2555: 23)

“พระสงฆ์ที่เป็นพ่อของนางกล่าวว่า เวรระงับด้วยการไม่จองเวร ลูกจงหยุด
ประพฤติกการกระทำบาป แล้วไปเกิดชาติใหม่เถอะ”

การเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ในเรื่อง พรายกลาเพลิง เมื่อน้ำเผาเห็นว่า
สาเบือนเสียชีวิตไปแล้ว ท่านก็ปลอบใจภินผู้เป็นสามี โดยยกเอาหลักธรรมคำสอนของ
พระพุทธองค์ในเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย มาเตือนสติ เพื่อให้ภินหึกใจ ดังข้อความว่า

“បានហើយភិន! កាត់ចិត្តទៅ រឿងស្លាប់និងរស់ជា
វាលវដ្តសង្សាររបស់មនុស្សគ្រប់រូបទេ ព្រះពុទ្ធរូងគ្រាស់ថា កើត
ចាស់ ឈឺ ស្លាប់ គឺជាមតិករបស់សត្វលោកយើងរាល់គ្នា ចាត់ទុក
ថានាងអស់កម្មហើយ” (សែង តារា, 2551: 56)

“ได้แล้วภิน ตัดใจไป เรื่องตายก็บออยู่เป็นวัฏสงสารของมนุษย์ทุกคน พระพุทธ
ทรงตรัสว่า เกิด แก่ เจ็บ ตาย คือเป็นมรดกของสัตว์โลกเราทุกคน แสดงว่านางหมดกรรมแล้ว”

2) คำสอนเรื่องเวรกรรม ในเรื่อง พรายกลาเพลิง ยามคำคืนชาวบ้านมักได้
ยินเสียงสาเบือนกล่อมลูกแว่วมาจากป่าที่ฝั่งศพของนาง บทที่นางกล่อมลูกนั้นแสดงถึงรัตนทศต่อ
ชะตากรรมที่ต้องตายจากลูก ๆ เนื้อหาแสดงถึงแนวคิดตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน
เรื่องเวรกรรม ดังข้อความว่า

“កម្មអើយកម្មគ្រាស់មកពីណា ម្តេចមិនអនិច្ចាស្រី
នេះមួយ អោយស្លាប់ចោលកូនរងទុក្ខព្រួយ អស់ឱកម្មអើយសា
ហារក្រៃ” (សែង តារា, 2551: 114)

“กรรมเอยกรรมหนักหนามาจากไหน ทำไมไม่สงสารผู้หญิงคนนี้ ให้ตายจากลูก
ทุกชีโสภ ใ้อกรรมเอยโหดร้ายยิ่งนัก”

3) **คำสอนเรื่องทำดีได้ดี** ในเรื่อง เปรตแสดงตัว เมื่อมาณพได้ทำบุญให้เปรต
เปรตได้ไปเกิดเป็นเทวดา แล้วกลับมาบอกให้มาณพขุดเงินทอง มาณพได้แล้วแทนที่จะเก็บมาเป็นของ
ตนเอง เขากลับไปให้พระราชชา พระราชาก็ประทานให้เขากลับมาทั้งหมด ทำให้มาณพกลายเป็น
เศรษฐี เพราะความดีที่ได้กระทำ ดังข้อความว่า

មាណពក៏សត៌ក៏បានគាស់ដីរកមាសប្រាក់តាម
ដែលទេវតាប្រាប់ ក៏បានឃើញបិបដ៏ធំមួយ នៅក្នុងនោះ មាន
មាសប្រាក់កែវកងជាច្រើន ។ មាណពបានយកមាសប្រាក់ទាំង
នោះទៅថ្វាយព្រះរាជា ព្រះរាជាក៏ប្រទានមាសប្រាក់ទាំងនោះឱ្យ
ទៅមាណពជាអ្នកគ្រប់គ្រងថែរក្សា។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក
មាណពក៏សត៌ក៏បានក្លាយទៅជាសេដ្ឋី ដោយសារតែកម្លាំង
បុណ្យដែលគេបានធ្វើចំពោះប្រេត។

(ghost-777, 2558)

มาณพยากจนได้ขุดดินหาเงินทองตามที่เทวดาบอก ก็ได้เห็นหีบใบใหญ่ใบหนึ่ง
ข้างในนั้น มีแก้วกำไลเงินทองเป็นจำนวนมาก มาณพได้อาเงินทองเหล่านั้นไปถวายพระราชชา
พระราชชาก็ประทานเงินทองเหล่านั้นให้มาณพเป็นผู้ดูแลรักษา ตั้งแต่เวลานั้นมา มาณพยากจนก็ได้
กลายเป็นเศรษฐี ด้วยกำลังบุญที่เขาได้ทำต่อเปรต

(แปลโดยผู้วิจัย)

4) **คำสอนเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด** การเวียนว่ายตายเกิด เป็นคติอย่าง
หนึ่งที่มาจากพระพุทธศาสนา คนในสังคมกัมพูชาต่างตระหนักในคติความเชื่อเรื่องนี้เป็นอย่างดี ดัง
ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีต่อไปนี้ ในนิทานเรื่อง แสงตะเกียงผี สะท้อนความเชื่อเรื่องชาติหน้า เป็นเรื่อง
ของภรรยาชื่อแก้ว เมื่อเธอตายเป็นผีไปแล้ว แต่ยังสามารถรับสามีทุกเย็น และอยู่กับสามี เมื่อความจริง
ปรากฏ เธอก็ยอมรับชะตากรรม และขอพบกับสามีอีกในชาติต่อไป ดังข้อความว่า

“ខ្ញុំសូមលា អ្នកគ្រប់គ្នា តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះសិន ហើយ
ណា...ខ្ញុំនឹងចងចាំពីអ្វីគ្រប់យ៉ាងដែលអ្នកទាំងអស់គ្នាបានធ្វើ
មកលើខ្ញុំ ជាពិសេសគឺបងណាបងជួនចាំពួកយើងជួបគ្នា នៅ
ជាតិក្រោយចុះអូសសូមទោស...” (សន ឆ វិវិត, 2558 :24) “ฉันขอลาทุกคน
เพียงแต่เท่านี้ก่อนแล้วหนา...ฉันจดจำทุกอย่างที่ท่านทั้งหลายได้ทำให้ฉัน เป็นพิเศษคือที่เฝ้าที่ชวน
รอพวกเราพบกันในชาติหน้าเถอะ น้องขอโทษ...”

ในเรื่อง พรายกลาเพลิง หลังจากสาเบือนตายไป เธอก็หลอกหลอนชาวบ้าน
เขาไปทั่ว ร้อนถึงภินผู้เป็นสามีที่พลอยเดือดร้อนไปด้วย เรื่องจากชาวบ้านไม่พอใจ ภินจตุรูปขอร้อง

ดวงวิญญาณสาเป็นไม้ให้รบกวนชาวบ้าน พร้อมบอกให้ไปสู่สุคติภพ ถ้าหลอกหลอนชาวบ้านอย่างนี้เป็นการทำบาป จะไปเกิดไม่ได้ ดังข้อความว่า

**“สาเบ็ន! បើអូនស្លាប់ទៅហើយ សូមអូនទៅរក
សុខតិកតចុះ អូនកុំដើរធ្វើបាបគេឯងដូច្នោះអី ធ្វើបែបនេះ
មានបាបណាអូន ជាប់ជាតិមិនបានទេ”** (សេដ តារា, 2551 :83)

“สาเบ็ន ! เมื่อน้องตายไปแล้ว ขอน้องไปสู่สุคติเถอะ น้องอย่าเดินทำบาปเขา
เองอย่างนี้ทำไม ทำแบบนี้มีบาปนะน้อง เกิดชาติไหนก็ไม่ได้”

การเวียนว่ายตายเกิด สะท้อนออกมาให้เห็นทั้งในนิทานเรื่องแสงตะเกียงผี
และในนิยายเรื่องพรายกลางเพลิง ความคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวกัมพูชาที่มีความเชื่อถือศรัทธาใน
พระพุทธศาสนา จึงได้นำเอาคติความเชื่อนี้มาบอกเล่า และอบรมสั่งสอนเยาวชนในสังคม

5) คำสอนช่วยเปลี่ยนนิสัยคนได้ ในเรื่องผีทวงของ ชายหนุ่มชื่อแ่งตหลังจาก
ที่นำแหวนจากศพหญิงสาวไป ทำให้เกิดเรื่องวุ่นวายกับพ่อแม่ เพราะเจ้าของแหวนไปเข้าฝัน ต่อมา
เมื่อแ่งตเอาแหวนไปคืนญาติของผีที่มาทวงของแล้ว แ่งตได้บวชและกลายเป็นคนที่อยู่ในศีลธรรม ดัง
ข้อความว่า

**“ប្រាំពីរឆ្នាំក្រោយមក លោកកូនដៃតក្កាយជាមនុ
ស្សម្នាក់ដែលថ្មីចេះធម៌បាលីយ៉ាងស្អាតដែលជាទីគោរពជាទី
លើកតម្កើងសម្រាប់ពុទ្ធបរិស័នគ្រប់ៗគ្នា (សយ សុណា, 2558)**

“เจ็ดปีต่อมา ลูกชายแ่งตกลายเป็นคนใหม่ รู้หลักธรรมอย่างดี ซึ่งเป็นที่เคารพ
เป็นที่ยกย่องสำหรับพุทธบริษัททุก ๆ คน”

คนเขียนที่นับถือพระพุทธศาสนา มีความเชื่อว่าเมื่อผู้ชายบวชพระ หรือ บวช
เณรแล้วจะได้รับการอบรมหลักธรรมคำสั่งสอน อย่างชายหนุ่มที่ขโมยของคนตาย หลังจากได้สำนึกผิด
แล้วเขาก็บวช และอาจด้วยสำนึกดีมีอยู่มาก อีก 5 ปีต่อมาก็กลายเป็นคนใหม่รู้หลักธรรมเป็นอย่างดี

ภาพสะท้อนทางสังคมด้านความเชื่อด้านพุทธศาสนา พบว่าในสังคมกัมพูชา
นำพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 3 ลักษณะคือ ประกอบพิธี ได้แก่ 1) การทำบุญในงาน
บุญต่าง ๆ และอุทิศส่วนบุญ ส่งข้าวของหรือของกินให้กับผี 2) นำหลักธรรมคำสั่งสอนของ
พระพุทธเจ้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นว่า สังคมกัมพูชาเป็นสังคมพุทธที่แนบแน่นอยู่กับพุทธ
ศาสนา นำพระพุทธศาสนาเข้ามาอยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน

ความเชื่อเรื่องพุทธศาสนาในเรื่องเล่าผีเขมร สะท้อนให้เห็นว่าคนกัมพูชาพึ่งพา
พระพุทธศาสนาทั้งเป็นที่พึ่งทางใจ ใช้หลักธรรมคำสั่งสอน และพึ่งพาพระภิกษุสงฆ์เมื่อถึงเวลาคับขันเช่น

เมื่อต้องการให้ผีเลิกหลอกหลอนก็ต้องอาศัยพระมาช่วยเจรจาให้เรื่องราวระทมผี พระมาช่วย
อุทิศส่วนกุศลให้เรื่องราวผียากกินไอศกรีม เป็นต้น

4.2.2 ความเชื่อเรื่องพระสงฆ์

1) ความเชื่อเรื่องพระสงฆ์ช่วยไล่ผี ชาวกำพูนชาเชื่อว่าพระสงฆ์สามารถไล่ผี
ได้ ดังปรากฏอยู่ในเรื่อง ผียากกินไอศกรีม นางชั่วหลอกหลอนชาวบ้านมานาน เมื่อมีพระธุดงค์ผ่าน
มา ท่านพิจารณาแผ่เมตตาให้ผีต่าง ๆ นางชั่วถึงได้เลิกหลอกหลอนชาวบ้าน ดังข้อความว่า

ក្រោយមកទៀតមានព្រះសង្ឃមួយអង្គទ្រង់និមន្ត
ជុះអ្នកដល់កន្លែងដែលនាងស្នាក់បានស្លាប់។ ព្រះអង្គបាន
ប្រមើលឃើញនូវហេតុសព្វគ្រប់អំពីការស្លាប់និងការលងកេងង
របស់នាង ដល់លោយប់ស្ងាត់ ព្រះអង្គបានសូត្រធម៌ផ្សព្វផ្សាយ
មេត្តាចិត្តដល់សព្វសត្វទាំងឡាយ មានទាំងពួកខ្មោចក្រោយ
បិសាចផ្សេងៗទៀតជាច្រើន

(ភាន់ សុភ័ក្ត្រ, 2558: 24)

ต่อมาอีก มีพระสงฆ์รูปหนึ่งเดินธุดงค์มาถึงที่นางชั่วได้ตาย ท่านได้พิจารณาเห็น
ซึ่งเหตุทุกอย่างเกี่ยวกับการตายและการหลอกของนาง ถึงเวลากลางคืนสงัด พระสงฆ์ได้สวดมนต์แผ่
เมตตาจิตแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย มีทั้งผีพรายปีศาจต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

(แปลโดยผู้วิจัย)

2) ความเชื่อเรื่องพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจ ในเรื่อง ตะเกียงนิทานเรื่องผี
ตอนที่นายสิญฐ์เดินไปสวน ขณะเดินผ่านหน้ากระท่อมผีนางฉาด เขากลับผีมากริบไปให้ถึงที่สวนของ
ตนเอง ทันใดนั้นเขาได้ยินเสียงก๊อไม่เปียตกกันไม่หยุดหย่อน อารามกลัวผีเป็นทุนเดิม ทำให้เขาตัวสั่น
ทันใดนั้นก็มီးเสียงผู้หญิงร้อง นายสิญฐ์ถึงกับทิ้งจอบแล้ววิ่งหนี ปากก็ร้องหาพระช่วย ดังความว่า

“ខ្មោចលង ខ្មោចលងខ្ញុំហើយ ព្រះអើយ” ស្រែកផង
នាយខំរកកន្លែងរកផ្ទះផង” (សុខ ចាន់ផល, 2554: 15)

“ผีหลอก ผีหลอกฉันแล้ว พระเอ๋ย” ร้องตะโกนไปด้วย พยายามหาทางไปบ้าน
ด้วย”

วัดเป็นที่พึ่งอาศัยและศึกษาเรียนรู้ของเด็ก ๆ และเช่นเดียวกัน ในเรื่อง

ខ្មោចក្រោយអសុរកាយ (ผี พราย อสุรกาย) ดังข้อความว่า

“ក្រោយមក ខ្ញុំក៏នៅនៅវត្តកណ្តាលកោះជាមួយ
នឹងមាខ្ញុំម្នាក់ដែលទើបបួសបានពីរបីខែប៉ុណ្ណោះ។ យប់មួយ
ម៉ោងប្រហែលប្រាំបួនយប់ ខ្ញុំកំពុងតែអង្គុយសរសេរអក្សរ
បារាំងជាមួយមាខ្ញុំក្នុងបន្ទប់លោក” (ជុត ខៃ, 2516: 31)

“ต่อมา ข้าพเจ้าก็ไปอยู่วัดกลางเกาะ กับน้ำข้าพเจ้าคนหนึ่งที่ได้สองสามเดือนเท่านั้น คืนหนึ่ง เวลาประมาณ 3 ทุ่ม ข้าพเจ้ากำลังเขียนอักษรฝรั่งกับน้ำในห้องของท่าน”

3) ความเชื่อเรื่องพระสงฆ์เป็นที่พึ่งในยามคับขัน ในเรื่อง ผีหัวขาด นายเกรียะหัวหน้าโจร ก่อนที่จะเป็นผีหัวขาด พาลูกน้องไปปล้นบ้านข้าราชการชั้นสูง เมื่อถูกแทงหัวหน้าโจรชมซานมาหาที่พึ่งสุดท้ายคือพระสงฆ์ที่วัดหมู่บ้านของตัวเอง เพื่อฝากฝังภารกิจสำคัญ ก่อนสิ้นใจ ดังข้อความว่า

“ខ្ញុំ...ខ្ញុំ...ប្អូនគេ...បានមាសប្រាក់...ច្រើនណាស់...ខ្ញុំ
លាក់...បន្តិចក្រណាត់ដូកដើងខាងក្រៅ...កុំប្រាប់...ប៉ូលីសឱ្យ
សោះឯងត្រូវប្រគល់ឱ្យគុន...ប្រពន្ធខ្ញុំ...ប្រាប់ឱ្យចែកជាប្រាំ...ស្មើ
គ្នា...គុនគេយល់ហើយ” (ឆិន សុមេធ, 2552: 12-13)

“ฉัน...ฉันปล้นเขา...ได้เงินทอง...มากมาย...ฉันซ่อน...แอบไว้กับผ้าเช็ดเท้าข้างนอก...อย่าบอก..ตำรวจให้รู้เลย ท่านต้องมอบให้ฉัน...ภรรยาฉัน...บอกให้แบ่งเป็นห้าส่วน... เท่ากัน
ตุ่นเขาเข้าใจแล้ว”

ในเรื่องเล่าผีที่ยกมาจะเป็นว่า ชาวกัมพูชานำเอาความเชื่อถือศรัทธาในพระพุทธศาสนามาใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน ทั้งการช่วยไล่ผี นำมาเป็นที่พึ่งทางใจ นิมนต์พระสงฆ์มาเป็นที่พึ่งในยามคับขัน แม้แต่เป็นโจรปล้นฆ่าอย่างโจรไอ้เกรียะ ถึงเวลาจะขาดใจก็ยังเข้ามาพึ่งบารมีพระภิกษุสงฆ์ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาในสังคมกัมพูชา

4.3 ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม

ประเพณี ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “น. สิ่งที่นิยมถือประพฤติปฏิบัติสืบๆ กันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี” ส่วนพิธีกรรม พจนานุกรมฉบับเดียวกันให้ความหมายว่า “น.การบูชา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 501 - 585) ประเพณีและพิธีกรรมในสังคมกัมพูชา ปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมรหลายประการ

4.3.1 ภาพสะท้อนทางสังคมด้านประเพณี

พบว่าประเพณีต่าง ๆ ทั้งประเพณีเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และเกิดจากความเชื่อเรื่องผี ดังต่อไปนี้

1) ประเพณีการบวชและแต่งงาน ในนิทานเรื่อง ผีน้ำ ชายชราชื่อตาไมมาก่อนที่จะแต่งงานตาได้บวชเณรก่อนถึง 3 พรรษา และเมื่อสึกออกมาก็ไปงานแต่งของญาติ แสดงให้เห็นว่าทั้งประเพณีการบวชและแต่งงาน ชาวกัมพูชามีทั้งสองประเพณีนี้เช่นเดียวกับไทย ดังข้อความว่า

“រដូវភ្នំបិណ្ឌបានមកដល់ហើយ ឧបាសក ឧបាសិកា
 បាននាំគ្នាទៅ ធ្វើបុណ្យគ្រប់គ្នានៅវត្តកណ្តាល ចំណែកខាងខ្នុរ
 និងក្មេងវត្តឯទៀត? សប្បាយចិត្តអស្ចារ្យ ព្រោះបានបាយបិណ្ឌស៊ី
 រៀងរាល់ថ្ងៃ។ ដោយវត្ត កណ្តាលសម្បូរពួកខ្មោច និងប្រេតពេក”
 (ជុត ខែ, 2516: 36)

“ពេទ្យាសារកម្ពុជាបានមកដល់ហើយ ឧបាសក ឧបាសិកាបាននាំគ្នាទៅ
 វត្តកណ្តាល ចំណែកខាងខ្នុរ និងក្មេងវត្តឯទៀត? សប្បាយចិត្តអស្ចារ្យ ព្រោះបានបាយបិណ្ឌស៊ី
 រៀងរាល់ថ្ងៃ។ ដោយវត្ត កណ្តាលសម្បូរពួកខ្មោច និងប្រេតពេក”

ពេទ្យាសារកម្ពុជាបានមកដល់ហើយ ឧបាសក ឧបាសិកាបាននាំគ្នាទៅ
 វត្តកណ្តាល ចំណែកខាងខ្នុរ និងក្មេងវត្តឯទៀត? សប្បាយចិត្តអស្ចារ្យ ព្រោះបានបាយបិណ្ឌស៊ី
 រៀងរាល់ថ្ងៃ។ ដោយវត្ត កណ្តាលសម្បូរពួកខ្មោច និងប្រេតពេក”

4) ប្រសើរឲ្យអ្នកធ្វើបុណ្យឲ្យអ្នកដទៃ

4.1) ការធ្វើបុណ្យឲ្យអ្នកដទៃ ក្នុងរឿង ជីតាទេវ ដើម្បីធ្វើបុណ្យឲ្យអ្នកដទៃ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ

“ក្រោយមកប្តីក៏នាំប្រពន្ធទៅពិគ្រោះជាមួយនឹង
 ព្រះសង្ឃអំពីខ្មោចតាចេង។ ព្រះសង្ឃមានសង្ឃដឹកថា សូមឱ្យ
 ញោចទាំងពីរធ្វើបុណ្យឲ្យសកុសលឱ្យព្រលឹងតាចេង ដែលបាន
 ស្លាប់ទៅ” (គឹមសុន សុធាវី, 2554 :23) “หลังจากนั้นมา สามีนាំภรรยาไปปรึกษา
 พระสงฆ์ เกี่ยวกับผีตาแดง พระสงฆ์บอกว่า ‘ขอให้โยมทั้งสองทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณตาแดง
 ที่ได้ตายไป’ ”

ក្នុងរឿងជីតាទេវ ដើម្បីធ្វើបុណ្យឲ្យអ្នកដទៃ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ

ក្នុងរឿង ដើម្បីធ្វើបុណ្យឲ្យអ្នកដទៃ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ
 ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ ឲ្យបានល្អប្រសើរ

“ស្តែកឡើង លក្ខណ៍ ទៅវត្តជាមួយម្តាយ គេអុជឆ្នប
ឧទ្ធិសបង្កកូលដល់ខ្មោច ដារណ្ណ និងដាក់សាំងរិចជាចង្ហាន់វេរ
ទៅឱ្យ ហើយនាងបានសុំខ្សែអំបោះពិព្រះសង្ឃយកមកពាក់នៅ
កដៃ” (វ៉ាន់ សុភ័ក្ត្រ, 2558 :25)

“រុំរង្វើ ភ័យខ្លាច ប្រាប់ម៉ែ ខ្មោចចូលបុតិបង្កុតបង្កុតដើរ ភ្នំវិញ និងដៃ
ឆេងចិវិចឃើញទាយព្រះ ដៃវាងដៃចាយព្រះសង្ឃមកដៃខ្លួន”

ในเรื่องผียากกินแซนดิวซ สะท้อนให้เห็นว่า ชาวกัมพูชามีความเชื่อ
เรื่องคนที่ตายไปแล้ว ถ้าจะได้รับประทานอาหารนั้น ต้องอาศัยพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาสวด
อุทิศให้ ชาวบ้านที่ต้องการให้ญาติ ๆ รับประทานอาหารอะไรก็ต้องนำอาหารนั้นไปถวายพระภิกษุ
สงฆ์

ในนิยายเรื่อง ปีศาจเสนาหา หลังจากอุดมฆ่าตัวตาย พ่อของอุดมและ
พ่อของสารุนก็ร่วมกันจัดงานทำบุญ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับไป ดังข้อความว่า

“គំអំពិសោះ លោកឧកញ៉ាជាមាតាបិតានិងលោក
ឧកញ៉ាជាម្ចាស់ផ្ទះ ក៏ចាត់ចែងធ្វើបុណ្យឧទ្ធិសផលដល់អ្នកចែក
ឋានទៅតាមទំនៀម។” (ញ៉ុក ថៃម, 2547: 29)

“ต่อมาเกี่ยวกับเรื่องนั้น ท่านออกญาที่เป็นบิดามารดา กับท่านออกญาที่เป็น
เจ้าของบ้าน ก็จัดแจงทำบุญอุทิศผลต่อคนที่จากไปตามธรรมเนียม”

ในเรื่อง ผีอนาถา สองหนุ่มเข้าไปพักโรงแรมแห่งหนึ่ง โดยที่ไม่รู้มาก่อน
ว่ามีการฆ่ากันตาย เมื่อเข้าไปพักก็ถูกผีหลอก ทำให้ทั้งสองต้องออกจากห้องพักกลางดึก เมื่อสืบสาว
ราวเรื่องแล้วก็พบว่า มีสามภรรยาคนหนึ่งมาพักที่โรงแรม และเกิดเหตุฆ่ากันตายโดยที่เจ้าของโรงแรม
ไม่ได้ทำบุญให้ ดังข้อความว่า

“ខាងម្ចាស់ផ្ទះសំណាក់មិនបានហៅព្រះសង្ឃមក
សូត្រមន្តអោយអ្នកទាំងពីរនោះទេ ដូច្នោះហើយទើបបានជា
មានរឿងហេតុបែបនេះកើតឡើង។” (Sombath, 2560) “ฝ่ายเจ้าของโรงแรม
ไม่ได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสวดมนต์ให้คนทั้งสองนั้นหรอก ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีเรื่องเหตุแบบนี้
เกิดขึ้น”

ในเรื่องสั้นชื่อ เสือผี หลังจากนิวัตน์เพื่อนของลีสักดีเสียชีวิตไป เสือตัว
โปรดของนิวัตน์ยังอยู่กับลีสักดี เขาเข้าใจว่าเสือตัวโปรดของเพื่อนนั้น เพื่อนยินดีมอบให้เขารักษาไว้
เพื่อความสบายใจ เขาจึงไปทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้เพื่อน ดังข้อความว่า

ព្រឹកលើង...លីស៊ីក៏និយាយរឿងយល់ស្តីនោះ ឲ្យ
ប៉ាម៉ាក់ស្តាប់។ ប៉ាម៉ាក់គេក៏បង្ហាញឲ្យយកអារនោះទៅឲ្យប៉ា
ម៉ាក់និរុត្តរិញ តែលីស៊ីក៏មិនព្រម ព្រោះជឿថា និរុត្តបានប្រគល់
ឲ្យគេហើយ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី លីស៊ីក៏មិនបានប្រើវាទៀត
ដែរ ហើយគេបានធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសកុសលបន្តទៅឲ្យមិត្តភក្តិ
ជំនួសវិញ។

(ស្តង ម៉ាក់, 2554: 32)

រុងខ្មៅ...លីស៊ីក៏ក៏ប្រាប់រឿងរ៉ាវដ៏រស់រវើក ឲ្យម៉ែម៉ែ ម៉ែម៉ែខ្មៅក៏ឆ្ងល់ដឹងច្រើន
គឺម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់ ព្រោះគេទៅ លីស៊ីក៏បានប្រាប់គេ រួចទៅប្រាប់
ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់ ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់ ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់
ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់ ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់ ម៉ែម៉ែលីស៊ីក៏មិនយល់

(ប្រែសម្រួលដោយអ្នកប្រែសម្រួល)

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានឃើញថា ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិស
សំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានឃើញថា ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិស
សំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានឃើញថា ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិស
សំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

“មិនយូរប៉ុន្មានភក្តីកាលដ៏គួរឲ្យរន្ធត់មួយ បាន
ចូលមកដល់ហើយមជ្ឈដ្ឋានក៏បានឆក់យកជីវិតពូជាន់ដែលជា
បុរសកំសក់នេះស្លាប់បាត់ទៅលុះព្រឹក ឡើងពេលដែលអ្នកស្រុក
ដឹងថាពូជាន់ស្លាប់ក៏យកសពគាត់ទៅបូជានៅវត្តកែវនោះ
តាមប្រពៃណី។” (Dream League Soccer ,2562)

“មិនយូរប៉ុន្មាន គឺជាការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានឃើញថា ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិស
សំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

4.2) ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានឃើញថា ការប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិស
សំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ
ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ ប្រើប្រាស់បុណ្យឧទ្ទិសសំខាន់ៗ

ในเรื่องกระท่อมผีจะเห็นว่า ผีนางภูรีหลอกหลอนชาวบ้านหนัก ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนกันโดยทั่วไป ชาวบ้านแม้จะพยายามแก้ไขอย่างเต็มที่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ครั้นเมื่อเข้าไปหาพระภิกษุสงฆ์ พระท่านมาช่วยพูดเจรจากับผีนางภูรีให้ และสัญญาว่าจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ชาวบ้านก็ได้พบทางออก

ภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผี ด้านพิธีกรรม พบว่ามีประเพณีต่าง ๆ คือ ประเพณีการบวช ประเพณีแต่งงาน ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสารทกัมพูชา ประเพณีทำบุญให้คนตาย ประเพณีทำบุญให้เปรต ประเพณีทำบุญให้ผี น่าสังเกตว่าประเพณีที่พบในเรื่องเล่าผีมีอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรก เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ได้แก่ ประเพณีการบวช ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญปีใหม่ กลุ่มสอง เกี่ยวข้องกับผี ได้แก่ ทำบุญให้ผี ทำบุญให้คนตาย ทำบุญให้เปรต และทำบุญตามประเพณีสารทกัมพูชา สะท้อนให้เห็นว่าชาวกัมพูชามีความเหนียวแน่นกับความเชื่อเรื่องผี และพระพุทธศาสนา

4.3.2 ภาพสะท้อนทางสังคมด้านพิธีกรรม

พิธีกรรมต่าง ๆ ในเรื่องเล่าผีเขมรเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี ทั้งพิธีกรรมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ ผีเนี่ยะตาและผีที่ปรากฏทั่วไป ตามคติความเชื่อในพระพุทธศาสนา ดังต่อไปนี้

1) **พิธีกรรมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ** ในเรื่องเพลงชื่อประวัติเนี่ยะตาค้างเมือง หลังจากที่ “ซัยอัศจรรย์” ได้เป็นเจ้าพระราชา ด้วยความช่วยเหลือของผีตาค้างเมืองแล้ว พระองค์ก็ได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ และเป็นต้นธารให้ชาวบ้านทำต่อๆ กันมาจนกระทั่งปัจจุบัน ดังข้อความว่า

“...ចាត់ឲ្យធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសផលដល់ដួងវិញ្ញាណខន្ធរបស់សេនាម៉ឿង យ៉ាងឱឡារិកអស្ចារ្យ ជាប់ជាន់នៀមដរាបមកដល់មកសព្វថ្ងៃនេះ ហៅថាធ្វើបុណ្យឡើងអ្នកតាឃ្លាំង ម៉ឿង...”
(ក្រុមប្រជុំនំនៀមនំលាប់ខ្មែរ, 2545: 13)

“...จัดให้ทำบุญอุทิศผลต่อดวงวิญญาณของเสนาเมืองอย่างมโหฬารอัศจรรย์ติดต่อมาเป็นธรรมเนียมตราบจนทุกวันนี้ เรียกว่าทำบุญเนี่ยะตาค้างเมือง...”

จากเรื่องประวัติตาค้างเมืองจะเห็นว่า จุดเริ่มต้นจากการทำบุญให้กับผู้อุทิศชีวิตให้ชาติเพียงครั้งเดียว ต่อมาชาวบ้านก็ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นประเพณีมาจนถึงปัจจุบัน

ในเรื่องเนี่ยะตาคองซุม ชาวบ้านนิมนต์พระสงฆ์มาประกอบพิธีทำบุญให้กับเนี่ยะตาคองซุมทุกปี ตาคองซุมก็คือผีบรรพบุรุษของชาวบ้าน ดังข้อความว่า

ពីលោចនិមន្តព្រះសង្ឃ ៤ អង្គ សូត្រធម៌បៃអាកាស មានសូត្រធម៌ជយំន្តោជាដើម រៀបធ្វើរាជវតីព័ន្ធជុំវិញ ឲ្យលោក គង់ខាងក្នុង ពួកឧបាសក សិកានៅខាងក្រៅ មានបាត្រ គ្រប់ លោកទាំង ៤ អង្គ ទឹក អប់ដាក់គ្រប់បាត្រ ទាំង ៤ ឲ្យលោកសូត្រ

ធម៌បាចនីកគ្រប់ទិសទាំង ៤ គេធ្វើនេះនៅចំពោះមុខអ្នកតា
លុះព្រឹកឡើងទើបនិមន្តព្រះសង្ឃច្រើនអង្គ (មិនមានកំណត់) គឺ
បើលោកក្នុងវត្តមានបុន្នាន គេនិមន្តទាំងអស់ទៅកន្លែង
អ្នកតា

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 15)

เวลาเย็นนิมนต์พระสงฆ์ 4 รูป สวดมนต์แปรอากาศ มีสวดขยันโตเป็นต้น เตรียม
ทำราชวัติล้อมรอบ ให้ท่านนั่งข้างใน พวกอุบาสก-สิกขาอยู่ข้างนอก มีบาตรครบทั้ง 4 รูป น้ำอบใส่
ครบบาตรทั้ง 4 ให้พระสวดมนต์พรมน้ำมนต์ทั้ง 4 ทิศ ทำอย่างนี้เฉพาะหน้าเนียะตา ครั้นตอนเช้าจึง
จะนิมนต์พระหลายรูป (ไม่มีกำหนด) คือถ้าพระสงฆ์ในวัดมีเท่าไร เขานิมนต์ทั้งหมดไปที่เนียะตา”

(แปลโดยผู้วิจัย)

นอกจากนี้ ยังปรากฏในเรื่อง เนียะตาดาศรีกับยายบุส เริ่มจากการประกอบ
พิธีกรรมให้กับผีบรรพบุรุษ ต่อมาก็กลายเป็นประเพณีของชาวบ้านไป โดยพิธีกรรมเริ่มการทำบุญ
ให้กับเนียะตา หลังจากเจ้าอาวาสนำก้อนหินขึ้นมาจากน้ำ ท่านก็ให้ญาติโยมทำบุญ บูชาเจ้าแม่ยายบุส
เพื่อให้ชาวบ้านได้พบแต่ความสุขความเจริญ ดังข้อความว่า

“...លោកគ្រូចៅ អធិការ អង្គនោះ ប្រាប់ពួក
ឧបាសក.សិកាដើងវត្តឲ្យធ្វើបុណ្យមួយតាមទំនៀម គឺធ្វើបុណ្យ
ឡើងអ្នកតា” គេ “មានការជួបជុំពុទ្ធបរិស័ទដើងវត្តនិងដើងវត្ត
ជិតខាងទៀត មូលមកបួងសួងអំពាវនាវសុំឲ្យបានសេចក្តី
សប្បាយក្នុងស្រុកភូមិ” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 70)

“...เจ้าอาวาสรูปนั้น บอกพวกอุบาสกอุบาสิกาที่มาทำบุญประจำ ให้ทำบุญอย่าง
หนึ่งตามธรรมเนียม คือทำบุญเนียะตา” และ “มีการร่วมกันของพุทธบริษัทที่มาทำบุญประจำ และ
อุบาสกอุบาสิกาวัดใกล้เคียง รวมกันมาบวงสรวง ขอให้มีความสุขความสบายในหมู่บ้าน...”

(แปลโดยผู้วิจัย)

การบูชาเนียะตา ความเชื่อเรื่องการบูชาเนียะตา ดังปรากฏในเรื่อง เนียะตา
หมื่นคง ยามใดที่ชาวบ้านเดือดเนื้อร้อนใจ เนื่องจากภัยใด ๆ ก็ตาม ชาวบ้านต่างพากันไปพึ่งเนียะตา
เพื่อช่วยขจัดปัดเป่าให้ภัยร้ายนั้นหายไป ดังข้อความว่า

អំពីឡើងអ្នកតា កាលបើមានអ្នកស្រុកឈឺ ក្តៅ
អន្ទះអន្ទែង សន្តប់បាក់មាត់ ឬនិយាយរើរាយ ពុំដឹងខុសត្រូវ
នោះ គេច្រើនទៅបញ្ចូលរូបលោក ញឹម នៅភូមិតាសន្ត ប៉ុ
ត្រកាំងរាំង សុំឲ្យជួយមើលជំងឺ ហើយអង្វរករថា ធ្វើម្តេចកូនចៅ
បានជាខុសឆ្គងម្តងម្តាល សូមលោកតាកុំចាប់ទោសអូសដំណើរ
អីហើយបន់ថ្វាយភ្លេង រៀបចំស្លកប្រាំបី ឬកាប់មាន់ទា ជ្រូក
ថ្វាយក៏មាន រៀបចំនៅផ្ទះអ្នកជំងឺនោះ។

(ក្រុមប្រជុំនំនៀមនំលាប់ខ្មែរ, 2545: 18)

เกี่ยวกับพิธีทำบุญเจ้าพ่อ เวลาที่มีชาวบ้านเจ็บไข้ได้ป่วย วิตกกังวล หมดสติ หรือ พุดจาเรื่อยเปื่อยไม่รู้ผิดถูกนั้น เขามักไปเข้าทรงท่านญิม ที่หมู่บ้านตาอินทร์ ตำบลตระพังรัง ขอให้ ช่วยดูอาการไข้ แล้วขอร้องว่า ทำอย่างไรลูกหลานได้ทำผิดไปชั่วครั้งชั่วคราว ขอท่านตಾಯ่าถ้อโทษ เอาเรื่องอะไร แล้วบนดนตรีถวาย เตรียมถาด 8 ใบ หรือฆ่าไก่เป็ด หมูถวายก็ได้ เตรียมไว้ที่บ้าน คนใช้นั้น

(แปลโดยผู้วิจัย)

2) **พิธีกรรมพุทธปรับใช้กับผีและพราหมณ์** พิธีกรรมพุทธปรับใช้กับผีและ พิธีพราหมณ์ ดังปรากฏในเรื่อง เนียะตาพนมดินหลังจากทำบุญตามพิธีสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแล้ว อาจารย์ก็เข้ามาทำพิธีพราหมณ์ประกอบเข้าไปในงานเดียวกัน ดังความว่า

ឯអ្នកតា គេធ្វើពិធីដាក់បាយនំចំណីថ្នាយ ហើយ ក្រាលកន្ទេលស្មៅ កន្ទេលក្រហម ដាក់ខ្លើយមួយយ៉ាងល្អ ដល់ ពេលព្រះសង្ឃសូត្រពហុទេវាស្តង គេនាំបង្វិលពពិលដុំវិញខ្ទម អ្នកតា មានអាចារ្យម្នាក់ឈ្មោះព្រិន តែងតែសូត្រសុំពរពីអ្នកតា គតមានក្បួនខ្នាតអ្វីទេ គាត់សូត្រមាត់ទទេ តាំងតែពីដើម រៀងមកថា: “ឱ! អស់លោកអ្នកតា អ្នកដូនភ្នំដី និងអស់លោក ទេព្វារក្សទឹកដីព្រៃព្រឹក្ស ភូមិស្រុក ព្រមទាំងទេពនិករអមរ មេឃព្រះគន្ធីព្រះព្រហ្មព្រះនរាយន៍ ព្រះឥសូរ ព្រះចតុលោកបាល ទាំង ៤ មានព្រះបាទវិបក្ខជាដើម”

(ក្រុមប្រជុំនំនៀមនំលាប់ខ្មែរ, 2545: 38)

ส่วนเนียะตา เขาทำกระทงใส่ข้าวขนมอาหารถวาย แล้วปูเสื่อกกแดง วางหมอนใบหนึ่งอย่างงาม ถึงเวลาพระสงฆ์สวดพหูทวารฉลอง เขาเวียนเทียนรอบศาลเนียะตา มี อาจารย์คนหนึ่งชื่อพริน มักสวดขอพรเนียะตา ไม่มีตำราอะไรหรอก เขาสวดปากเปล่า ตั้งแต่เริ่มมา ว่า โอ ท่านเนียะตาทั้งหมด เนียะโคนพนมดิน และเหล่าเทวดารักษาน้ำดินป่าพฤษกา หมู่บ้าน อำเภอ พร้อมทั้งเทพนิกรอมรฟ้า พระอินทร์ พระพรหม พระนารายณ์ พระอิศวร พระจตุโลกบาลทั้ง 4 มีพระบาทวิรูปักษ์ เป็นต้น

(แปลโดยผู้วิจัย)

การศึกษาเรื่องเล่าผีเขมรด้านพิธีกรรม พบว่ามีพิธีกรรมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ และมีการนำเอาพิธีกรรมของพราหมณ์ได้แก่การเซ่นบูชา มาใช้กับพระพุทธศาสนาโดยการนิมนต์ พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผี

3) **พิธีกรรมการเก็บศพ** ความรู้เรื่องการเก็บศพ สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อมีคน ตาย สมัยก่อนชาวบ้านไม่ได้เผา แต่มีการเก็บศพไว้ ดังปรากฏอยู่ในเรื่อง ต้นกำเนิดเนียะตา ดัง ข้อความว่า

នៅនាវស្សន្តរដូវ បុរសឪពុកមានជំងឺយ៉ាងទម្ងន់ ក៏
ទទួលអនិច្ចកម្មទៅ ទុកកូននៅកំព្រាតែម្នាក់ឯង។ កូននោះ
គិតថា: អញមិនគួរយកខ្មោចឪពុកទៅបញ្ចុះជិតម្តងអ្នកមាន
ធនធាននោះទេ ត្រូវតែយកទៅបញ្ចុះឲ្យឆ្ងាយពីគេ ព្រោះខ្លួន
អ្នកទីទ័លក្រ គិតហើយទើបយកសពឪពុក ទៅបញ្ចុះក្បែរជើងភ្នំ
មួយឆ្ងាយ។

(ក្រុមប្រជុំនំនៀមនំលាប់ខ្មែរ, 2545: 63)

In the end, the man who was the father-in-law died, and the son went to bury the father alone. The son thought, "I should not bury the father in the place where the money is hidden. I should go to a distant place to bury him because he is a miser. I thought and then took the father's body to bury it near a mountain peak."

(แปลโดยผู้วิจัย)

ការកើតមរណភាពដែលបានរាយនាមក្នុងសៀវភៅនេះ គឺជាភាពយល់ឃើញរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ ដែលបានផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវ និងការសិក្សា លើឯកសារប្រើប្រាស់ និងការសម្រេចចិត្តផ្ទាល់ខ្លួន។ ការកើតមរណភាពដែលបានរាយនាមក្នុងសៀវភៅនេះ គឺជាភាពយល់ឃើញរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ ដែលបានផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវ និងការសិក្សា លើឯកសារប្រើប្រាស់ និងការសម្រេចចិត្តផ្ទាល់ខ្លួន។

ภาพสะท้อนทางสังคมด้านพุทธศาสนาและพิธีกรรมในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่า ชาวกัมพูชานับถือศาสนาพุทธอย่างเหนียวแน่น แม้จะตกอยู่ในการปกครองระบอบสังคมนิยมในระหว่าง พ.ศ. 2518-2522 แต่ก็ไม่ทำให้ชาวกัมพูชาลดความเชื่อถือศรัทธาต่อพระพุทธรูปศาสนาแต่อย่างใด ทำให้ชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องพระธรรมคำสอน ได้แก่ การไม่จองเวร มีความเชื่อเรื่องเวรกรรม เชื่อเรื่องทำดีได้ดี เชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด และยังมีเชื่อในพระสงฆ์ ทั้งคำแนะนำ ยึดเป็นที่พึ่งทางใจ และนิมนต์พระสงฆ์มาช่วยไล่ผี ส่วนด้านประเพณีพิธีกรรมในเรื่องเล่าผีพบว่า มีประเพณีการบวช แต่งงาน ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสารทเขมร หรือ ฤกษ์บิณฑุ ประเพณีทำบุญอุทิศประเพณีทำบุญให้เปรต สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวเขมรมีความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนา และมีพิธีกรรมเพื่อแสดงถึงความเคารพพระพุทธรูป พระธรรม และพระสงฆ์

4.4 ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง

การเมือง ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า

“(๑) หน้าที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ (2) การบริหารประเทศโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ (3) กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่

ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน (ปาก) ว.มีเงื่อนไข มีการกระทำอันมีเจตนาอื่นแฝงอยู่”

ต้มน้ำชา และยังปรากฏในนิยายเรื่อง ฟี พราย อสุรกาย เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงเวียดนามบุกเข้ามายังประเทศกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2495 ทำให้มีการสู้รบระหว่างกัน มีคนเสียชีวิตเป็นอันมากศพเหล่านั้นลอยในแม่น้ำโขง ดังข้อความว่า

“នៅតាមទន្លេមេគង្គ គេតែងតែឃើញមានខ្មោច
ហើមស្ទឹងៗអណ្តែតតាមខ្សែទឹក” (ជុត ខៃ, 2561: 59)

“ที่ตามแม่น้ำโขง เขามักเห็นศพชิ้นอืดเต็มที ลอยตามกระแสน้ำ”

3) การเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องกับฝรั่งเศส การเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องกับฝรั่งเศส ปรากฏในนิทานเรื่อง ปิศาจกลางกรุงไพรนคร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงฝรั่งเศสเข้ามาดูแลกรุงไพรนครของกัมพูชา (ปัจจุบันคือเมืองโฮจิมินห์ของเวียดนาม) เนื้อเรื่องเล่าถึงเจ๊กสูเป็นคนร่ำรวยมาก บ้านอยู่กลางเมืองไพรนคร ต่อมาลูกสาวได้หมั้นหมายกับชายหนุ่มบ้านใกล้กัน ไกลวันแต่งงานปรากฏว่าลูกสาวป่วย แม่จะนำไปรักษาต่างประเทศก็ไม่หาย เมื่อสิ้นชีวิตไป ด้วยความรักลูกสาวเจ๊กสูจึงนำศพมาเก็บไว้ที่บ้าน คนใช้ในบ้านพบสิ่งประหลาดบ่อย ๆ จึงลาออกไป เมื่อผ่านไปหลายคน เจ๊กสูสงสัยจึงแอบดูว่าลูกสาวเป็นผีมาหลอกจริงหรือไม่ เมื่อพบว่าลูกสาวเป็นอย่างที่คนใช้บอกก็ถึงกับช็อค และเสียชีวิตไป ดังข้อความว่า

“10 ថ្ងៃក្រោយមកចិត្តស្លឹកស្លាប់បាត់ទៅៗ តែមុន
នឹងស្លាប់គាត់បានធ្វើលិខិតផ្ទេរអលចនទ្រព្យទាំងអស់ទៅឲ្យ
ដួកាណាង” (ថៃ សាន, 2554: 21) “10 วันต่อมา เจ๊กสูก็ตายไป แต่ก่อนจะตายเขาได้
ทำพินัยกรรมยกอสังหาริมทรัพย์ทั้งหมดให้กับรัฐบาลฝรั่งเศส

4.4.2. การเมืองการปกครองภายในประเทศ

การเมืองการปกครองภายในประเทศพบว่าเป็นเกิดขึ้นต่างยุคต่างสมัย ทั้งการเมืองช่วงฝรั่งเศสปกครองกัมพูชา และเขมรแดงปกครองกัมพูชา การกล่าวถึงการเมืองแต่ละสมัยนั้น ผู้ประพันธ์ไม่ได้กล่าวออกมาตรง ๆ แต่เป็นการกล่าวถึงบรรยากาศหรือไม่ก็เหตุการณ์บางอย่างที่ปรากฏในช่วงนั้น ดังต่อไปนี้

1) เกี่ยวข้องกับเขมรแดง เกี่ยวข้องกับเขมรแดงปรากฏในนิทานเรื่อง ฝิซนุน เนื้อหากกล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงเขมรแดงปกครองประเทศ มีคนระดับหัวหน้าคนหนึ่งเป็นหญิง เธอทำทารุณกรรมและฆ่าคนเป็นจำนวนมาก และยังยึดเอาทรัพย์ของผู้ตายมาเป็นของตนเอง ต่อมาภายหลังจึงต้องมาเป็นผีเฝ้าทรัพย์อยู่ที่ต้นซนุน ดังข้อความว่า

“នាសម័យប៉ុលពតមានស្រីម្នាក់អាយុជាងម្ភៃឆ្នាំ
ធ្វើជាប្រធានកងនារីៗ ក្នុងនាមជាប្រធានកងពលតូច ភារី

បានសម្លាប់ជនបដិវត្តន៍ និងប្រជាជនស្លូតត្រង់ក្នុងខេត្ត
កំពង់ចាមអស់ជាច្រើននាក់។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ នាងថែមទាំង
ប្រមូលមាសប្រាក់ពីជនរងគ្រោះបានចំនួនពីរឡាំងយកទៅ
កប់ទុកក្រោមដើមឌូរមួយដើម។”

(ឌឹម ជន, 2557: 2)

“*Inสมัยพลพตมีสตรีคนหนึ่งอายุ 20 ปีกว่า เป็นประธานกองนารี ในนามเป็น
ประธานกองพลเล็ก ภาวีได้ฆ่าคนปฏิวัติ และประชาชนผู้บริสุทธิ์ในจังหวัดกำแพงจามหลายคน ไม่แต่
เท่านั้น แลมทั้งนางเก็บทองเงินจากคนผู้เคราะห์ร้ายได้จำนวนสองลึง เอาไปฝังไว้ใต้ต้นขนุนต้นหนึ่ง”*

(แปลโดยผู้วิจัย)

ในนิทานเรื่องผีวัดพระพุทธ เนื้อหากล่าวถึงบรรยากาศของกรุงพนมเปญ
หลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยจากเขมรแดง ทำให้บรรยากาศเงียบเหงาว่างเวงมาก แม้จะเป็นเทศกาล
งานบุญสำคัญอย่างสารทเขมรคนก็ยังไม่คึกคักเหมือนแต่ก่อน ดังข้อความว่า

“*ពេលវេលាកន្លងផុតទៅប្រហែល 30 ឆ្នាំទៅហើយ គឺ
ក្នុងទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ៨២ ។ កាលនោះប្រទេសខ្មែរយើង ទើបនឹងដើម
រួចផុតពីរណ្តៅនរកលោកកិយរបស់ពួកទមិឡតសាសនាខ្មែរ
ក្រហម។ ដូច្នោះទោះជានៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញក៏ដោយ តែដល់ពេល
យប់តែងមានសភាពស្ងាត់ជ្រងំសឹងតែគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអ
ស់។”*

(លី ថៃសាន, 2555: 3)

“*เวลาผ่านพ้นไปประมาณ 30 ปีไปแล้ว คือในปีทศวรรษ 82 เวลานั้นประเทศ
เขมรเรา เพิ่งจะรอดพ้นจากหลุมนรกโลกีย์ของพวกทมิฬไม่มีศาสนาเขมรแดง ดังนั้นแม้ในงานบุญ
พนมเปญก็ตาม เมื่อถึงเวลาที่มีมัจฉาสภาพเงียบสงบเกือบทุกสถานที่ทั้งหมด”*

(แปลโดยผู้วิจัย)

นอกจากนี้ยังปรากฏในนิยายเรื่อง จักจั่นทองตวลสแลง เนื้อหากล่าวถึงความ
โหดร้ายของเขมรแดงที่ทำให้ครอบครัวแตกแยก ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้วิญญาณผิตนหนึ่ง
อาฆาตเคঁนมาก ถึงขนาดกล่าว่าจะไม่ไปเกิดถ้าพวกเขมรแดงไม่ได้รับโทษทัณฑ์

2) เกี่ยวข้องกับผู้รักษากฎหมายบ้านเมือง เกี่ยวข้องกับผู้รักษากฎหมาย

บ้านเมือง ปรากฏในนิทานเรื่อง ผีสิงไห เนื้อหากล่าวถึงผิตนหนึ่งมาหลงรักภรรยาชาวบ้าน จึงแปลง
กายเป็นสามีของภรรยาชาวบ้านคนนั้น เมื่อสามีตัวจริงกลับมาเห็นเข้าก็ตกใจเมื่อเห็นคนรูปร่างหน้าตา
เหมือนตนเอง และเกิดคึดความกันเนื่องจากภรรยาไม่อาจรู้ได้ว่าสามีของตนเองเป็นคนไหนกันแน่
เดือดร้อนถึงผู้พิพากษาต้องตัดสินคดีความ ผู้พิพากษาจึงนำโหลมา แล้วประกาศว่าใครลงไหได้ผู้นั้นจะ
เป็นผู้ชนะคดีความ ปรากฏว่าผีสิงไหได้เพราะสามารถแปลงกายได้ ผู้พิพากษาจึงเอาฝาปิดและ

ประกาศว่าผู้ชนะคือชายที่เหลืออยู่ เพราะผีเท่านั้นที่จะลงไปอยู่ในไหได้ และยังปรากฏอยู่ในนิยายเรื่องผีหัวขาด เกี่ยวกับการปราบโจรผู้ร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเรื่องสั้นเรื่องลูกกรอก ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามโจรผู้ร้าย เพื่อรักษากฎหมายบ้านเมือง

ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครองในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่ากัมพูชาที่มีความเกี่ยวข้องกับสยาม ฝรั่งเศส เวียดนาม และลาว ในส่วนของการเมืองภายในประเทศจะเห็นว่าผู้ประพันธ์มีทัศนะต่อเขมรแดงในด้านลบ ดังจะเห็นในนิทานเรื่องผีขุนผู้นำระดับล่างของเขมรแดงมีพฤติกรรมโหดร้าย ฆ่าคนบริสุทธิ์และริบเอาทรัพย์สินส่วนตัวของผู้เคราะห์ร้ายมาเป็นของตนเอง ในส่วนของผู้นำระดับสูงเห็นได้จากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในเรื่องจักจั่นทองตวลสแลงทำให้ผีมีความแค้นอยากเห็นผู้นำเขมรแดงได้รับโทษที่ก่อไว้กับคนในประเทศชาติ

4.5 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายเศรษฐกิจว่า “เศรษฐกิจ น. งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย จ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 761) กล่าวโดยสรุปว่า เศรษฐกิจ คือ กิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการผลิตและการกระทำต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ของคนในสังคม ในเรื่องเล่าผีเขมรสะท้อนให้เห็นภาพเศรษฐกิจของชาวกัมพูชา ในสภาพต่าง ๆ กันไปดังต่อไปนี้

4.5.1 อาชีพของชาวกัมพูชา

อาชีพของชาวกัมพูชาในเรื่องเล่าผีเขมรได้บันทึกไว้ ทั้งอาชีพทำน้ำตาลขาย อาชีพทำนา และขายไอศกรีมเป็นต้น อาชีพทางการเกษตร ภูมิประเทศของประเทศกัมพูชา เหมาะสำหรับการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง อาชีพที่ปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมร มีดังต่อไปนี้

1) **อาชีพขึ้นตาล** ตาลโตนด เป็นพืชที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศกัมพูชา ทำให้ชาวกัมพูชาจำนวนหนึ่งประกอบอาชีพทำน้ำตาลโตนดขาย ดังปรากฏอยู่ในเรื่อง เนียะตาคอแดง ดังข้อความว่า

“ប្រមាណ៤០ ឬ ៥០ ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ មានតាចាស់ម្នាក់ឈ្មោះង៉ែត ប្រពន្ធឈ្មោះលឿង ផ្ទះគាត់នៅចម្ងាយប្រមាណ ៤០០ម ពីទីស្រុកនៃស្រុកម្នាក់នោះ។ តាង៉ែត ជាអ្នករកស៊ីធ្វើទឹកត្នោត គាត់បានធ្វើទឹកត្នោតមួយដើមក្បែរខ្ទមម្នាក់នោះឯង។”

(ក្រុមប្រជុំនៀមនៀមរំលាប់ខ្មែរ, 2545: 73 - 74)

“ประมาณ 40-50 ปีมาแล้ว มีตาชราคนหนึ่งชื่อแฉง ภรรยาชื่อเลื่อง บ้านเขาอยู่ไกลประมาณ 400 เมตร จากทิศตะวันออกเฉียงใต้ของศาลเนี่ยะตานั้นๆ ตาแฉงเป็นคนหากินด้วยการทำน้ำตาลโตนด เขาได้ทำน้ำตาลโตนดต้นหนึ่งใกล้กระท่อมเนี่ยะตานิเอง ฯ”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ตาแฉงผู้ประกอบอาชีพทำน้ำตาลขาย เป็นตัวแทนของอาชีพหนึ่งของกัมพูชาโบราณ แม้ในปัจจุบันก็ยังเหลืออยู่ วิธีประจำวันของอาชีพนี้คือ ต้องขึ้นต้นตาลเพื่อไปใช้มีดปาดวงตาลแล้วนำกระบอกล้อมไม้ไผ่เข้าไปรองให้น้ำตาลหยดลง เมื่อปล่อยให้ตาลหยดลงช่วงเวลาหนึ่งแล้วก็ต้องปีนขึ้นไปนำน้ำตาลนั้นมาเคี้ยวให้น้ำตาลข้น แล้วเทเข้าไปในพิมพ์ที่ทำไว้ก็จะได้น้ำตาลเป็นก้อนตามต้องการ สาเหตุที่ผู้ประพันธ์เลือกอาชีพตัวละครของเรื่องเป็นน้ำตาล นอกจากชี้ชวนให้เห็นภาพสะท้อนเรื่องการประกอบอาชีพของชาวกัมพูชาแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความภูมิใจในต้นไม้ที่เป็นต้นไม้ประจำชาติของกัมพูชาคือ ตาลโตนด อีกด้วย

2) **อาชีพทำนา** อาชีพหนึ่งคือการทำนา และต้องใช้วัวเทียมแอกเพื่อไถนา ในเรื่อง เนี่ยะตานิสนธิง ได้ให้ภาพชีวิตไว้ ดังข้อความว่า

អំពីប្រវត្តិអ្នកគាតាមណ្ឌលដំណាលត្រកូលក្រុមក្រុម:

ពីបុរណសម័យមកហើយ នៅភូមិត្រកូលនេះ មានសត្វពាហនៈ ក្របីគោ ជាដើមកើតដំដី លឺស្លាប់រង្គោះរង្គាយពេញទាំងភូមិ វេលានោះមានមនុស្សម្នាក់ឈ្មោះ “ត្រក” គាត់ត្រូវបានស្លាប់គោ ១ ទឹមដៃរដោយជំងឺនោះ។ គាត់បែកគំនិតចេញជួញក្រុមម្តងបំណងថា ក្រុមបានចំណេញប្រាក់កាស នឹងយកទៅទិញគោ ទឹមប្រើគេទៅ។ (ក្រុមប្រជុំនំនៀមនំលាប់ខ្មែរ, 2545: 30)

เกี่ยวกับประวัติเนี่ยะตา ตามได้ยินคนเฒ่าต่านานต่อ ๆ กันมาว่า ตั้งแต่นั้นมาแล้ว ที่หมู่บ้านตรังนี้ มีสัตว์พาหนะ ควาย วัว เป็นต้น เกิดโรค ป่วยตายสร้างความปั่นป่วนเต็มทั้งหมู่บ้าน เวลานั้นมีคนหนึ่งชื่อตรก วัวเทียมของเขาได้ตายไปด้วยเช่นนั้นๆ เขามีความคิดออกไปขายผ้าขาม้าสักครั้ง ด้วยหวังว่าจะได้กำไร จะเอามาซื้อวัวเทียมใช้ต่อไป

(แปลโดยผู้วิจัย)

ชาวกัมพูชามีอาชีพสำคัญคืออาชีพทำนา การทำนาคงมาก่อน โดยเฉพาะสมัยที่เรื่องเล่าเรื่อง เนี่ยะตานิสนธิงเกิดขึ้นนั้น ชาวนากัมพูชายังใช้วัว ควาย เทียมไถกันอยู่ การดูแลวัวควายที่นำมาใช้งาน ชาวนายังดูแลไปตามมีตามเกิด เมื่อเกิดโรคระบาดขึ้นมาก็ล้มตาย ทำให้ชาวนาที่มีที่นาต้องชวนขวายนามาทดแทน ทางหนึ่งก็คือการนำผ้าขาม้าซึ่งชาวนาทอเองไปขายในท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำเงินมาซื้อวัวหรือควายทดแทน ซึ่งภาพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตชาวนาในยุคสมัยที่เรื่องเล่านี้เกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังปรากฏในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง สะท้อนภาพชีวิตชาวนา
กัมพูชาที่ใช้วัวไถนา ถึงเวลาพักก็ปล่อยให้วัวกินหญ้า ดังข้อความว่า

“**ព្រះសុរិយាចេះតែយាងចរទៅមុខជាលំដាប់ ។ វេលា
នេះ ថ្ងៃត្រង់បានឈានចូលមកដល់ល្ងាច ។ ភិនដោះគោចេញពី
នង្គ័លហើយលែងអោយស៊ីស្មៅ ក្បែរៗនោះ”** (សេង តារា, 2551: 12)

“พระสุรียาได้แต่เคลื่อนไปข้างหน้าเป็นลำดับๆ เวลานั้น เทียงวันได้ย่างเข้ามาถึง
พอดี ฆิณปลดตัวออกจากไถแล้วปล่อยให้กินหญ้าใกล้ ๆ นั้น”

3) **อาชีพทำสวน** ในเรื่องสั้น ตะเกียงนิทานสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตชาวสวน
เข้ขึ้นก็ต้องออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสวน ดังข้อความว่า

“**ស្រែកឡើង នាយសិដ្ឋដើរទៅចម្ការ កាក់ពីមុខខ្ទម
ខ្មោចនាងណាត ជាខ្ទម ដឹកម្យក់ មានព្យួររង់ពណ៌សនៅពីមុខ
ខា”** (សុខ ចាន់ផល, 2554: 15) “รุ่งเช้า นายสิฎฐเดินไปสวน ตัดจากหน้าศาลผีนางผาด
เป็นศาลซึ่งโศกเศร้า มีธงสีขาวแขวนอยู่ด้านหน้า”

4) **อาชีพรับจ้าง** อาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่แคลงแรง ไม่ต้องลงทุนด้วยเงิน
เหมือนอาชีพอื่น ๆ ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าชาวกัมพูชาไม่น้อยยึดอาชีพรับจ้าง ทั้งรับจ้างตัดไม้ และ
ให้บริการในด้านต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถของผู้ออกรับจ้าง ดังต่อไปนี้

4.1) **อาชีพตัดไม้ขาย** อาชีพหาไม้ขายปรากฏอยู่ในนิทาน 2 เรื่องคือ
เรื่องผีลากกระดานโลงกับเรื่อง ผีทวงโลง ในนิทานเรื่อง ผีลากกระดานโลง สะท้อนให้เห็นว่าป่าไม้ของ
กัมพูชาที่อุดมสมบูรณ์นั้นเริ่มลดลง ทำให้ผู้ประพันธ์ให้ตัวละครเอกในเรื่องเปลี่ยนอาชีพจากตัดไม้ขาย
มาเป็นทำนา และขึ้นตาลโตนดทำน้ำตาลขายเหมือนชาวบ้านคนอื่น ๆ ส่วนในเรื่องผีทวงโลง สะท้อน
ให้เห็นเรื่องสิทธิในข้าวของ ผู้ประพันธ์เน้นว่าของทุกอย่างมีเจ้าของ ไม่ควรล่วงล้ำสิทธิซึ่งกันและกัน
การที่ชายผู้ตัดไม้ขายเกิดความโลภขุดเอาไม้กระดานโลงมาหวังจะขายได้ราคาดีนั้น เจ้าของซึ่งเป็นผี
จึงตามมาทวงคืน และฆ่าจนตาย

4.2) **อาชีพถือสามล้อ** อาชีพถือสามล้อปรากฏในเรื่อง ผีวัดพระพุทธ
ผู้ประพันธ์สะท้อนลักษณะภาพคนถือสามล้อออกมาคล้าย ๆ กับคนขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง คือมี
ลักษณะเป็นคนเจ้าชู้ไม่เลือกหน้า แกรมเป็นคนอวดเก่ง เห็นได้จากการคุยว่าเป็นคนไม่กลัวผี ไล่ผีได้
และถ้าพบผีก็จะจับเอาไปทำกรรยา แต่เมื่อรู้ว่าลูกค้าที่รับไปส่งบ้านนั้นเป็นผี และเพิ่งตายไปไม่นานก็
ทำให้ถึงกับช็อค และเสียชีวิตในเวลาต่อมา ภาพอาชีพถือสามล้อ แม้มุมมองที่ผู้ประพันธ์สะท้อน

ออกมาไม่ดี เนื่องจากเป็นคนพร่องศีลธรรม แต่อาชีพเก็บสามล้อก็มีนัยอย่างสำคัญสำหรับคนกำพูนาคือ เป็นอาชีพที่สุจริตและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของประเทศกำพูนาคือ

4.3) อาชีพขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง อาชีพขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

ปรากฏในเรื่องเนินฝั่งผิ น้ำคนขับรถมอเตอร์ไซด์ ผู้ประพันธ์สะท้อนลักษณะออกมาให้เห็นว่า เป็นคนที่เจ้าชู้กรุ่มกริม เห็นสาว ๆ แล้วคิดไปแต่ในทางเรื่องชู้สาว เห็นได้จากฉากที่ผู้ประพันธ์บรรยายว่า

“**ពូម៉ូតូឌុបជិះបានឆ្ងាយបន្តិចខ្មោចនាងនួន
យកដៃឱបចង្កេះគាត់ថ្មមៗ ពូម៉ូតូឌុបឃើញស្រីក្មេងជិះឱប
ចង្កេះដូចនេះគាត់លួចញញឹមតិចៗ ។”** (ឌឹម ជន, 2555: 3)

“นำขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างออกไปได้ไกลเล็กน้อย ฝืนางนวนยกมือโอบเอวเขาอย่างถ่อม ๆ นำขับรถมอเตอร์ไซด์เห็นเด็กสาวที่นั่งรถมาโอบเอวดังนั้นเขาก็ยิ้มนิดๆ”

จะเห็นว่าเมื่อสาวที่ขึ้นรถมอเตอร์ไซด์เอามือเกาะเอว น้ำคนขับก็คิดไปทำนองว่าหญิงสาวเปิดโอกาสให้สานสัมพันธ์ แต่ในที่สุดตอนจบเรื่องจึงรู้ว่า ลูกค้ำที่ว่าจ้างมานั้นเป็นผีเพ็งตายไปไม่นาน คนขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่ผู้ประพันธ์สะท้อนออกมาในนิทานเรื่องเนินฝั่งผิ แม้จะเป็นมุมมองต่ออาชีพที่ไม่ดี แต่ก็สะท้อนให้เห็นน้ำใจคือ ราคาสามารถต่อรองกันได้

4.4) อาชีพบันทึกเสียงเพลง อาชีพเปิดห้องบันทึกเสียงปรากฏอยู่ใน

นิยายเรื่องจักจั่นทวลสแลง เรื่องราวของจักจั่นทวลสแลงนั้น ผู้ประพันธ์เล่าถึงเหตุการณ์ ก่อนเขมรแดงเข้ายึดอำนาจปี พ.ศ.2518 และหลังเขมรแดงสิ้นสุดอำนาจในปี พ.ศ. 2522 ก่อนที่เขมรแดงยึดพนมเปญได้นั้น ครอบครัวหนึ่งมีพ่อ แม่ และลูกเปิดห้องบันทึกเสียง แม่เป็นนักร้องเสียงไพเราะ อาชีพเปิดห้องบันทึกเสียงในช่วงก่อนเขมรแดงยึดอำนาจคือก่อน พ.ศ.2518 นั้น ถือว่าเป็นอาชีพที่ทันสมัยมากในประเทศกำพูนาคือ สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางด้านเทคโนโลยีด้วยการบันทึกเสียงให้กับนักร้อง

5) อาชีพค้าขาย อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพหนึ่งที่พบในเรื่องเล่าผีเป็นจำนวนมาก

มีทั้งการเดินทางค้าขายระดับประเทศ และการค้าขายภายในประเทศ ดังต่อไปนี้

5.1) อาชีพค้าขายทางเรือสำเภา ในนิทานเรื่องเกาะเปรต สะท้อนให้

เห็นการเดินทางของพ่อค้าเรือสำเภา ว่าเมื่อพบเกาะแก่งสถานที่ใดมักเข้าไปอาศัยพัก เพื่อเดินทางไปค้าขายต่อไป แต่เกาะแก่งเหล่านั้นบ้างแห่งก็มีอันตราย ขบวนเรือสำเภานั้นมีถึง 500 ลำ ดังข้อความว่า

“**មានសេចក្តីដំណាលថា មានល្អញសំពៅ ៥០០ធ្វើ
ដំណើរចេញទៅជួញតាមសមុទ្រ។”** (ថៃ សាន, 2558: 2)

“มีเรื่องตำนานว่า มีพ่อค้าสำเภา 500 เดินทางออกไปค้าขายตามทะเล”

นิทานเรื่องเกาะเปรต สะท้อนให้เห็นร่องรอยประกอบอาชีพค้าขายทางทะเลของชาวกัมพูชาโบราณ และความฉลาดหลักแหลมของผู้นำกองเรือสินค้าอีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อเปรตออกมาจับพ่อค้าในเรือที่พำนักอยู่จะเอาไปกิน เมื่อลูกเรือขอร้องว่าขอให้มาพบกับหัวหน้าก่อน เมื่อเปรตยอมมาหาหัวหน้ากองเรือก็สามารถเจรจาจนเปรตไม่ฆ่าพ่อค้าและลูกเรือกินเป็นอาหาร

5.2) อาชีพขายเสื้อผ้า อาชีพขายเสื้อผ้าปรากฏอยู่ในนิทานเรื่องผีพยาบาล ภาพที่สะท้อนออกมาฉายให้เห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพเป็นคนที่มีฐานะดี และผู้ประกอบการสะท้อนให้เห็นว่าคนที่มีฐานะดีอย่างครอบครัวในเรื่องนี้ มีปัญหาเรื่องการคบค้าสมาคมกับคนอื่น ๆ เพราะเป็นคนไว้ตัว ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวตามมาคือพี่เขยเป็นชู้กับน้องเมีย จนพี่สาวพลังมือฆ่าน้องสาวกลายเป็นผีที่จองเวรพี่สาวตัวเอง ส่วนภาพของอาชีพขายผ้านั้น ผู้ประกอบการสะท้อนให้เห็นว่าเป็นอาชีพที่มีหน้ามีตาในสังคม

6) อาชีพรับราชการ

6.1) ผู้พิพากษา ในนิยายเรื่อง ปิตาจเสนหา สะท้อนภาพหนุ่มผู้เกิดในครอบครัวสูงศักดิ์ มีอาชีพรับราชการในกระทรวงยุติธรรม ดังข้อความว่า

“**អ្នកជម្ងឺនោះ ជាអ្នករាជការក្នុងក្រសួងយុត្តិ ធម៌ ជាចៅក្រម ដែលរាជការទើបទាំងថ្មី អាយុ ២៥ ឆ្នាំ**” (ញឹក ថៃម, 2547: 14)

“คนใช้นั้น เป็นข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้พิพากษา ซึ่งเป็นราชการ เพิ่งเข้าทำงานใหม่ อายุ 25 ปี”

อาชีพต่าง ๆ ของชาวกัมพูชา ที่สะท้อนออกมาในเรื่องเล่าผี ได้แก่ คนขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ในนิทานเรื่องเนินฝั่งผี การที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับหญิงสาวทำให้ผีหลอก อาชีพนี้ถือว่าเป็นอาชีพใหม่และทันสมัย ส่วนอาชีพเก่าแก่ได้แก่ อาชีพพ่อค้าเรือสำเภา ในนิทานเรื่องเกาะเปรต สะท้อนให้เห็นการเดินทางของพ่อค้าเรือสำเภา ว่าเมื่อพบเกาะแก่งสถานที่ใดมักเข้าไปอาศัยพัก เพื่อเดินทางไปค้าขายต่อไป แต่เกาะแก่งเหล่านั้นบ้างแห่งก็มีอันตรายอย่างในเรื่องได้พบเปรต อาชีพเจ้าของห้องเช่าในเรื่องสั้นเรื่องผีในห้องเช่า สะท้อนให้เห็นความเป็นไปของห้องเช่าเล็ก ๆ ที่อาจมีเรื่องราวลึกลับ ๆ เกิดขึ้น ทำให้เจ้าของต้องพยายามหาลูกค้า โดยการปิดบังเรื่องราวที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ค่าเช่า อาชีพชาวสวน ในเรื่องสั้นตะเกียงนิทานสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตชาวสวน เข้าขั้นก็ต้องออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสวน อาชีพชาวนาในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง สะท้อนภาพชีวิต

ชวานากัมพูชาที่ใช้วัวไถนา ถึงเวลาพักก็ปล่อยให้วันกินหญ้า อาชีพรับราชการในนิยายเรื่อง ปิตาจ เสน่หา สะท้อนภาพหนุ่มผู้เกิดในครอบครัวสูงศักดิ์ มีอาชีพรับราชการในกระทรวงยุติธรรม

4.5.2 การเข้ามาของทุนและวัฒนธรรมตะวันตก

วัฒนธรรมเรื่องอาหารมาพร้อมกับกระแสทุนที่รุกคืบมาจากโลกตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาหารการกินที่เข้ามาอย่างสังคมกัมพูชา ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางอาหารดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จาก ผีอยากกินแซนด์วิช เนื้อหาในเรื่องสะท้อนให้เห็นว่า ชายหนุ่มที่ชอบชิงรถมอเตอร์ไซด์ ชอบรับประทานอาหารตะวันตกอย่างแซนด์วิชซึ่งเป็นอาหารที่ต้องซื้อหาจากร้านที่แบรนด์เนมที่เข้ามาบุกตลาดในประเทศกัมพูชา ส่งผลให้วัฒนธรรมการกินของเด็กรุ่นใหม่เปลี่ยนไป ปัญหานี้อยู่ในสายตาของนักประพันธ์ที่มองเห็นจึงสะท้อนออกมาให้เห็นว่า วัยรุ่นที่ชอบรับประทานแซนด์วิชเมื่อตายไปแล้วก็เกิดปัญหาเรื่องอาหารการกิน เพราะข้าวปลาอาหารที่ญาตินำไปทำบุญและอุทิศส่วนกุศลไปให้นั้นไม่มีอาหารจากวัฒนธรรมตะวันตก จะมีก็แต่อาหารกัมพูชาเท่านั้น ทำให้ผีหนุ่มมีความเดือดร้อน แต่ด้วยยานิสงส์ของประเพณีภุมจินต์ หรือ สารทกัมพูชาทำให้ผู้มารับดวงวิญญาณผอนผันให้ไปเข้าฝันเพื่อน วิญญาณชายหนุ่มจึงได้รับอาหารแซนด์วิชตามต้องการ

1) เครื่องมือของผู้ของโลกยุคใหม่ ผู้ประพันธ์เขียนขึ้นเป็นภาษากัมพูชา แต่แสดงให้เห็นถึงความทันสมัยในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเครื่องมือสื่อสาร

1.1) คอมพิวเตอร์ เครื่องมือทันสมัยไม่ปรากฏในเรื่องเล่าผีเก่า ๆ อย่างนิทานพื้นบ้านกัมพูชาหรือเรื่องเพรง แต่ปรากฏในเรื่องเล่าผีทันสมัยอย่างในเรื่องสั้นชื่อ วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ ดังข้อความว่า

“ភ្នែកនេះជាភ្នែកមួយដល់ចុក្កាដប់ជាងគេក្នុងនាក
ជីវិតដល់គួរអោយអាណិតរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំគ្មានគិតអ្វីចេញក្រៅពី
អង្គុយសញ្ជក់សញ្ជឹងគិតចុះគិតឡើងនៅ ចំពោះអេក្រង់កុំព្យូទ័រ
ក្នុងបន្ទប់ដល់ដងទឹកស្អុយស្អុយគ្មានពន្លឺ អ្វីក្រៅពីពន្លឺដែលជះ
ចេញពីអេក្រង់កុំព្យូទ័រតូចរបស់ខ្ញុំ”

(វណ្ណៈ, 2553)

“คืนนั้น เป็นคืนหนึ่งที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด ในฉากชีวิตที่น่าสงสารของฉัน ฉันไม่มีความคิดอะไรนอกจากนั่งคิดใคร่ครวญไปมา เบื้องหน้าจอคอมพิวเตอร์ในห้องจนกระทั่งคำมีดไม่มีแสงสว่างอะไรนอกจากแสงสว่างจากหน้าจอคอมพิวเตอร์เล็กของฉัน

(แปลโดยผู้วิจัย)

1.2) โทรทัศน์ ในเรื่อง ความตายของนักอ่านเรื่องผี ดังข้อความว่า

1.1) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวกับน้องชาย ในนิทานเรื่องหมู่บ้านผีตายโหง ชายหนุ่มสองคนออกไปจากหมู่บ้าน หลังจากทำงานเก็บหอมรอบริบเงินได้แล้วก็กลับเข้ามายังหมู่บ้าน โดยไม่รู้ว่าหมู่บ้านของพวกเขา นั้นถูกโจรปล้นและฆ่าญาติ ๆ ของพวกเขาเสียชีวิตหมดแล้ว ทั้งสองพากันเดินกลับบ้านในเวลาใกล้ค่ำ ต่างแสดงความหวังใต้อพี่สาวที่เมื่อคราวจากไป กำลังตั้งท้อง และต่างแสดงความหวังใแม่ที่ห่างกันไปนาน

1.2) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวกับน้องสาว ในนิทานเรื่องผีพยาบาล สองสาวพ่อและแม่เสียชีวิตไป ทั้งให้เธออยู่ด้วยกัน ทั้งสองมีความรักผูกพันกันมาก เมื่อพี่สาวแต่งงานและพาสามีมาอยู่ที่บ้านด้วย เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดคือ สามีของพี่สาวไปแอบมีความสัมพันธ์กับน้องภรรยาจนท้อง ทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายคือ พี่สาวพลังมือฆ่าน้องสาวไปโดยไม่ได้ตั้งใจ พี่สาวเสียใจมาก และความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวกับน้องสาว ยังปรากฏในนิยายเรื่อง ปิตาจารย์เสนา เรื่องกล่าวถึงครอบครัวหนึ่ง เป็นครอบครัวที่มีฐานะดี มีลูกสาวอยู่สองคนทั้งสองวัยไล่เลี่ยกัน และรักกันมาก พ่อมาพี่สาวแต่งงานไปกับนักกฎหมาย และยังอยู่บ้านเดียวกัน น้องสาวนั้นแอบรักพี่ชายแต่ยังไม่ทันได้เกิดเหตุผิดพลาดใด ๆ ในเรื่องพี่สาว เพราะน้องสาวคิดจะฆ่าพี่สาวเมื่อพี่ชายไม่อยู่บ้าน แต่โชคดีที่ผีคนที่รักคนเป็นน้องสาวอยู่มาเตือนสติไว้ทัน แต่เวลานั้นเองน้องสาวก็สำนึกผิดและฆ่าตัวตาย สื่อให้เห็นว่าความรักและความผูกพันระหว่างคนในครอบครัวนั้นมีคุณค่ามาก เมื่อสำนึกตัวได้ก็ทนไม่ได้กับความผิดพลาดของตน ถึงกับฆ่าตัวตาย

1.3) ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ในเรื่องเล่าผีเขมร สะท้อนภาพความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูกที่ห่างไป ดังปรากฏในเรื่องเล่าผีประเภทนิทานเรื่องผีต้นทางนกงู สะท้อนความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวยุคใหม่ของชาวกัมพูชาที่มีฐานะดี เรื่องเล่าถึงครอบครัวที่มีแม่กับลูกบ้านอยู่ในกรุงเทพมหานคร แม่ส่งลูกให้ไปเรียนต่างประเทศ นานไปลูกก็แต่งงานทำจึงไม่ได้กลับมาบ้าน ทั้งให้แม่รอคอยอยู่คนเดียว ในที่สุดแม่ก็เสียชีวิตไป ชาวบ้านพอรู้เรื่องราวก็ติดต่อให้ลูกกลับมาจัดการเรื่องศพและลูกก็ขายบ้านไปอยู่ต่างประเทศ ความสัมพันธ์ในเรื่องผีต้นทางนกงูนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคใหม่ คล้ายผู้ประพันธ์ต้องการชี้ชวนให้ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองได้เห็นปัญหา และให้คนรุ่นใหม่ได้ตระหนักในเรื่องการดูแลเอาใจใส่กับญาติผู้ใหญ่

1.4) ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยา พบว่าภรรยาในเรื่องเล่าผีจะเป็นคนซื่อสัตย์ต่อสามี แม้สามีจะไปทำงานห่างไกลก็ไม่ปรากฏว่าซ่องแฉกับชายใด และยังเฝ้ารออยู่แม้จะต้องเจ็บปวดทรมานใจเมื่อทราบข่าวว่าสามีไปมีภรรยาใหม่แล้ว ดังปรากฏในเรื่องกระท่อมผี ที่นางสุรีเฝ้ารอสามีจนกระทั่งเจ็บท้องและเสียชีวิตไป ส่วนในเรื่องพ่อค้าผี แสดงให้เห็นความรักกันระหว่างสามีกับภรรยา แม้จะเสียชีวิตเป็นผีไปแล้วทั้งคู่ ก็ยังเฝ้าบ้านเรือนของตนเองและอยู่ด้วยกันอย่างปกติสุข ขณะที่ในนิทานเรื่องผีอยากกินไอศกรีม แสดงถึงสามี

ภรรยาที่รักกัน ดูแลช่วยเหลือกันอย่างดีแม้จะเจ็บป่วยอยู่ในป่าสามีกี่กระวีกระวาดพาภรรยาที่ป่วย กลับเข้ามารักษาในเมือง เรื่องราวที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเหล่านี้ นับเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชน ผู้ประพันธ์ย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเรื่องราวออกมาให้คนอ่านได้เห็น ให้คนอ่านส่วนมากซึ่งเป็นเยาวชนได้เห็นความงดงามของความรัก และการดูแลซึ่งกันและกันฉันสามีภรรยา

ความสัมพันธ์ในฐานะภรรยา ยังปรากฏในนิทานเรื่องภรรยาฉันเป็นผี เนื้อหาเล่าถึงชายหนุ่มคนหนึ่งเดินทางออกไปหางานทำ ระหว่างทางพบวงการพนัน ด้วยความโลภจึงแพ้พนันจนหมดตัว เพราะความเสียใจจึงไปกระโดดน้ำตาย ระหว่างนั้นมีผีสาวตนหนึ่งมาพบจึงช่วยไว้ แล้วนำไปเนรมิตบ้านเรือนอยู่อาศัยด้วยกันจนกระทั่งมีลูกน้อยด้วยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคนธรรมดา กับผีเป็นภรรยาในเรื่อง แม้จะอยู่กันอย่างปกติสุขไม่มีปัญหาเรื่องราวใด ๆ แต่ในที่สุดชายผู้มีภรรยาเป็นก็หวนกลับไปภรรยาของตนที่จากมา วันหนึ่งเมื่อสบโอกาสก็พาลูกและทรัพย์สมบัติหนีจากไป เรื่องนี้สอนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของคนต่างสถานภาพกันนั้น บางครั้งก็ไม่อาจราบรื่นได้ตลอดไป ถ้าไม่มีความจริงใจต่อกัน

1.5) ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูก ดังปรากฏในนิยายเรื่องปิศาจกลางกรุงไทรนคร ลูกสาวของคหบดีเมื่อเสียชีวิตไป เธอก็กลับมาอยู่ในบ้านของตนเองในฐานะอดีตลูกสาวเจ้าของบ้าน สื่อให้เห็นว่าความรัก ความผูกพันระหว่างคนในครอบครัวนั้น แม้จะตายจากกันไปแล้ว แต่วิญญาณก็ยังห่วงหาอาทร อยากที่จะมาอยู่ใกล้ชิด เช่นเดียวกับในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง ผีภรรยาของชายผู้ยากจนและอาภัพกลับมาหาสามี และลูก ๆ ด้วยความห่วงหาอาทร ดังจะเห็นได้จากเธอถึงกับมาหุงหาอาหารให้กับลูก ก่อนที่จะจากไป ในนิยายเรื่องผีหัวขาด ผีโจรร้ายแม้จะเสียชีวิตไปแล้วก็ยังกลับมาหาภรรยา และลูก ๆ ด้วยความรัก เพื่อช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ในเรื่องสั้นชื่อได้ผีช่วย ผีน้ำคนขับรถมอเตอร์ไซค์กลับมาหาคนที่ตนเองทักทายเมื่อผ่านบ้านเป็นประจำ และยังได้ช่วยเหลือเธอให้รอดพ้นจากอันตรายจากกลุ่มวัยรุ่น

ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ในเรื่องเล่าผีเขมรที่ยกมาจะเห็นว่าภาพสะท้อนทางสังคมด้านความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวคนกัมพูชานั้น เป็นความสัมพันธ์ที่มีรัก โลก โกรธ และหลง อันเป็นวิสัยอันสามัญของคนทั่วไป ไม่ได้บิดเบือนจากความเป็นจริง

4.6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผี

ในนิทานเรื่องคนกับผีเป็นเพื่อรักกัน เป็นเรื่องของชายผู้เป็นสามี ภรรยาของตัวเอง เจ็บท้องจะคลอดลูกใช้ให้ไปตามหมอดำแย แต่ปรากฏว่าสามีเป็นคนกลัวผี และทางที่ต้องผ่านไป หมู่บ้านของหมอดำแยนั้นมีต้นไม้ที่มีผีอยู่ 1 คน ทำให้สามีหาอายุต่าง ๆ นานาเพื่อจะไม่ต้องไปตามหมอดำแย แต่ปรากฏว่าภรรยาจับได้และบังคับให้รีบไป เมื่อชายผู้เป็นสามีอยู่ในสภาพต้องจำยอมก็

ต้องไปตามหมอต้าแย เมื่อเดินทางถึงต้นไม้ที่มีผีก็หลับตาวิ่งหมายให้ผ่านไปโดยเร็ว ปรากฏกว่าไปชนเข้ากับผีย่างจัง ผิดตกใจมากที่พบคนไม่กลัว หลังตกท่ายพุดคุ้ยกันก็ยอมให้ชายผู้เป็นสามีนั้นผ่านไปได้ และยังยอมไปเป็นเพื่อนด้วย เมื่อถึงบ้านหมอต้าแย หมอต้าแยพอรู้ว่าบ้านชายผู้เป็นสามีอยู่ห่างไกล และต้องผ่านต้นไม้ที่มีผีก็จะไม่ยอมไปทำคลอดให้ เมื่อผู้เป็นสามีอ่อนนอนหนักสาวด้วยความเป็นคนมีน้ำใจ หมอต้าแยจึงสงสารและยอมเดินฝ่าความมืดและต้นไม้ที่มีผีดูในยามค่ำคืนมาทำคลอดให้

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผีใน ยังมีในมิติของผีเป็นที่พึงทางใจ ได้แก่ในเรื่อง ผีเนี่ยตา ในเรื่องเพรงทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น เนี่ยตากองซุม เนี่ยตาหมื่นคง เนี่ยตาหัวโล้น เนี่ยตาบาพาล เนี่ยตาสำเภาทลาย หรือเนี่ยตาตาทอง ชาวกำพูชานับถือผีเนี่ยตาเป็นที่พึงทางใจ เพื่อขอพร ขอความเป็นสิริมงคล และขอความสงบสุขให้กับสังคม ความสัมพันธ์เหล่านี้มีทั้งการบนบานศาลกล่าวโดยตรง และการขอ “ผ่านคนทรง และเน้นพิธีกรรมเช่นสังเวดเลี้ยงผี” (ปราณี วงศ์เทศ, 2563: 227)

4.6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม

ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้าน ที่สะท้อนออกมาในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่า เป็นความสัมพันธ์ที่ดี แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือกันในเรื่องต่าง ๆ ที่เพื่อนบ้านประสบปัญหา และการช่วยเหลือนั้นไม่ได้หวังผลตอบแทนใด ๆ ดังปรากฏในเรื่องเล่าต่อไปนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้าน

ในเรื่องเพรงชื่อ เนี่ยตากองซุม ตากองกับยายซุมเมื่ออยู่ในหมู่บ้านทำมาหากินลำบาก ทั้งสองจึงพากันไปหักร้างถางป่า ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น คราวใดที่ชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือคราวนั้นสองตายายก็ช่วยเหลือ ความมีน้ำใจของตายาย ทำให้เมื่อตายแล้วชาวบ้านก็ยังนับถือ จนกระทั่งนับถือเป็นผีเนี่ยตาพากันกราบไหว้

1.1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ในนิทานเรื่องเรื่องผีตาเจงตาเจงเป็นคนติดสุราแถมยังตบตีเมีย ทำให้ลูก ๆ และเมียพากันหนีออกจากบ้านไป ตาเจงต้องอยู่บ้านคนเดียวยามเจ็บไข้ได้ป่วยไม่มีคนดูแล สามีภรรยาคนหนึ่งบ้านอยู่ใกล้กันรู้เห็นความเป็นไปทุกอย่าง ทั้งสองสงสารตาเจงเป็นอย่างมากจึงเข้ามาดูแลเรื่องข้าวปลาอาหาร เมื่อตาเสียชีวิตไปสามีภรรยาต่างเป็นธุระจัดงานศพให้เหมือนเป็นญาติของตนเอง และยังมี การแสดงน้ำใจของชาวบ้านในนิยายเรื่องพรายกลาเพลิง สามีภรรยาคนหนึ่ง เมื่อภรรยาเจ็บท้องจะคลอดลูก ชาวบ้านต่างช่วยกันทำแคร่หามเพื่อไปหาหมอ ภาพทั้งชายหนุ่ม คนสาว และคนสูงอายุต่างช่วยกันนั้น เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นความมีน้ำใจต่อกันเมื่อถึงยามทุกข์ยากได้เป็นอย่างดี

2) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ในนิทานเรื่องหมู่บ้านผีตายโหง ชายหนุ่มสองคนอยู่หมู่บ้านเดียวกัน ออกไปทำงานต่างถิ่นด้วยกัน แล้วกลับมาหมู่บ้านของตนพร้อมกัน มิตรภาพของทั้งสองที่สะท้อนออกมา ต่างแสดงความห่วงใยซึ่งกันและกัน เหตุการณ์ที่แสดงความห่วงใยเช่น เมื่อชายหนุ่มชื่อสีมลงมาอาบน้ำ พบว่าหมู่บ้านของตนนั้นแปลก ๆ นึกห่วงเพื่อนว่าทำอะไรอยู่จึงไปหาที่บ้าน พบว่าเพื่อนชื่อสนนั้นนอนหลับอยู่กลางบ้าน ด้วยความห่วงใยจึงปลุกและถามความเป็นไป ปรากฏว่าเพื่อนเองก็งงว่ามานอนอยู่กลางบ้านได้อย่างไร เมื่อรู้ว่าถูกผีหลอกทั้งสองก็พากันออกจากหมู่บ้าน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับพระภิกษุสงฆ์ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับพระภิกษุสงฆ์ มักเป็นภาพที่พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ช่วยเหลือชาวบ้าน ดังนี้ ในนิทานเรื่องกระท่อมผี เรื่องของสามีภรรยาคนหนึ่ง เมื่อภรรยาต้องสามีมีความจำเป็นต้องออกไปหาเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในบ้าน ปรากฏว่าสามีได้มีภรรยาใหม่ในหมู่บ้านห่างไกล ภรรยาเฝ้ารอด้วยความทุกข์ทรมานใจและในที่สุดก็เสียชีวิตในกระท่อมโดยไม่มีใครรู้ ต่อมาก็ออกหลอกหลอนชาวบ้านอย่างหนัก พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้มาเจรจากับผีให้ไปผุดไปเกิดและชักชวนชาวบ้านทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ ผีร้ายจึงไม่หลอกหลอนอีก ทำให้ชาวบ้านอยู่กันอย่างมีความสุข ส่วนในนิยายเรื่องผีหัวขาดพระภิกษุสงฆ์ก็เป็นที่พึ่งของชาวบ้านอีกเช่นกัน เมื่อหัวหน้าโจรถูกเจ้าหน้าที่ทำร้ายเสียชีวิต ลูกและเมียของโจรได้อาศัยพระอาจารย์ที่วัดเป็นผู้ช่วยเหลือ และรับเอาลูกชายของโจรเข้ามาบวชเป็นสามเณรเรียนรู้อวิชาต่าง ๆ เช่นเดียวกับในเรื่องสั้นชื่อผีทวงของ ชายหนุ่มนิสัยเกเร วันหนึ่งได้พบคนประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต เมื่อเดินไปดูเห็นแหวนอยู่ในนี้มือศพจึงถอดออกมาด้วยความคะนอง หลังจากนั้นผีมาตามทวงถึงบ้าน เมื่อเรื่องราวทราบถึงพ่อแม่จึงนำเอาแหวนไปคืนให้ญาติ ส่วนชายหนุ่มพอพาไปหาพระภิกษุสงฆ์เกิดสำนึกผิดจึงขอบวชเณรเรียนรู้อัลกัธรรม และเปลี่ยนเป็นคนดี

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับพระภิกษุสงฆ์ ที่สะท้อนออกมาในเรื่องเล่าผีเขมรเป็นมุมที่ดี พระภิกษุเป็นผู้ช่วยเหลือชาวบ้านทั้งในเรื่องหาทางออกให้กับปัญหา ให้หลักธรรมคำสอน และเปิดทางให้คนหลงผิดได้กลับตัว พร้อมแนะแนวทางชีวิตให้เดินต่อไป

4) ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือชาวบ้าน ในเรื่องสั้นชื่อลูกกรอก เนื้อเรื่องกล่าวถึงโจรปล้นชาวบ้าน ผ่าท้องภรรยานำทารกมาทำลูกกรอก เจ้าหน้าที่รัฐติดตามจับตัวแต่หลายครั้งไม่สามารถจับได้ สาเหตุมีคำรำลือกันว่าโจรร้ายมีลูกกรอกคอยกระซิบบอกเมื่อเจ้าหน้าที่เจ้าจับตัว แต่ในที่สุดเจ้าหน้าที่ก็สามารถล้อมและจัดการโจรร้าย ภัยของชาวบ้านได้สำเร็จ และยิ่งปรากฏในนิยายเรื่องผีหัวขาด เนื้อเรื่องกล่าวถึงโจรและลูกน้องเข้าปล้นชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ล้อมปราบ แม้หัวหน้าโจรจะหนีไปได้แต่ในที่สุดก็ต้องเสียชีวิตเพราะอาการบาดเจ็บที่ได้รับไป

ภาพสะท้อนทั้งเรื่องลูกกรอกและผีหัวขาด แสดงให้เห็นว่า สภาพทางสังคมของกัมพูชาที่เรื่องเล่านั้นเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่บ้านเมืองยังไม่เข้มแข็ง โจรผู้ร้ายยังชุกชุม แต่ด้วยความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดก็สามารถปราบโจรลงได้ เนื้อหาลักษณะนี้สื่อให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ต้องการปลูกฝังให้คนอ่านคิดได้ว่า การเป็นโจรปล้นฆ่าชาวบ้านอย่างไรก็หนีมือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไปไม่พ้น เท่ากับเป็นการปรามเยาวชนและคนอ่านไม่ให้เอาเยี่ยงอย่าง

เจ้าหน้าที่รัฐรังแกชาวบ้าน เจ้าหน้าที่บ้านเมืองนอกจากช่วยชาวบ้านแล้ว ก็มียังเจ้าหน้าที่บ้านเมืองอีกส่วนหนึ่งที่รังแกชาวบ้าน ดังปรากฏในนิทานเรื่องพรายกระตงเขี้ยว เนื้อเรื่องกล่าวถึงลูกหัวหน้าหมู่บ้านมีนิสัยอันธพาล แม้จะแต่งงานภรรยาตั้งท้องแล้วก็ไปมีหญิงอื่นและทำร้ายภรรยาตัวเองจนเสียชีวิต และในที่สุดผีภรรยาก็กลับมาทำร้ายจนเสียชีวิต และในนิทานเรื่องผีขนุน เนื้อเรื่องกล่าวถึงสตรีผู้หนึ่งเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการของเขมรแดง ใช้อำนาจหน้าที่รีดทรัพย์สินของชาวบ้าน ใครขัดขวางก็ทำร้ายจนเสียชีวิต แล้วนำทรัพย์สมบัตินั้นมาฝังดินเอาไว้ ครั้นเมื่อตนเองตายก็ต้องมาเป็นผีเฝ้าทรัพย์อยู่ที่ต้นขนุน ทั้งเรื่องพรายกระตงเขี้ยวและเรื่องผีขนุน ผู้ประพันธ์สื่อให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่กระทำผิดต่อหน้าที่ของตน ใช้อำนาจไปในทางมิชอบในที่สุดก็ต้องได้รับกรรม เรื่องราวลักษณะนี้สิ่งที่แฝงอยู่ก็คือการสั่งสอนอบรมให้คนในสังคมโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ให้อยู่ในครรลองของกฎหมาย ไม่ประพฤติดิตเสียเอง

ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผี ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผีในเรื่องเล่าผีเขมรพบความสัมพันธ์ฉันเพื่อน ความสัมพันธ์ในฐานะอดีตเป็นญาติ และความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมกับผี

4.6.4. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม

การศึกษาด้านนิเวศ คือการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตกับถิ่นที่อยู่และสิ่งแวดล้อม ถิ่นที่อยู่ของชาวกัมพูชา ประกอบไปด้วย ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล ภูเขา และพื้นที่ทำกิน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ชาวกัมพูชาสามารถประกอบอาชีพโดยพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามธรรมชาติที่มีอยู่ ตั้งแต่อดีตมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในเรื่องเล่าผีประเภทต่าง ๆ ผู้ประพันธ์ ได้นำเสนอสิ่งเหล่านี้สะท้อนออกมาในลักษณะต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับป่าไม้ ป่าในเรื่องเล่าผีมีปรากฏมากในเรื่องเล่าชนิดเรื่องเพรง ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องเก่าแก่ สมัยเรื่องเล่านั้นเกิดขึ้นป่าไม้ในกัมพูชายังอุดมสมบูรณ์และป่ายังเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์การเข้าไปหาของป่าต้องเคารพเจ้าป่า ดังปรากฏในเรื่องเนี่ยะดาหมื่นคง เนื้อเรื่องบอกว่า การเข้าป่าจะต้องไม่พูดจาอะไรเลยเถิด ไม่สำรวม แม้แต่หุงข้าวในป่าเอาทัพพีคนข้าวเคาะหม้อข้าวก็ไม่ได้ ถ้าใครทำอะไรผิดจะพบงูขนาดใหญ่เชื่อกันว่าเป็นงูเนี่ยะดา และในเรื่องเนี่ยะดา

พันธุ์สาลี กล่าวถึงต้นไม้ใหญ่ซึ่งเป็นที่สถิตของเนียะตา มีป่ารก เถาวัลย์ระโยงระยางและป่าเต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาพันธุ์ เช่น เสือ งู และหมูป่า แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ของกัมพูชาในอดีต และยังมีนิทานเรื่องผีลากกระดานโลง เนื้อเรื่องเล่าถึงครอบครัวหนึ่งขณะที่ครอบครัวอื่น ๆ ทำนา ขึ้นตาลโตนด แต่ครอบครัวนี้ตัดไม้ขายทำให้ผีมาหลอกหลอนตอนกลางคืน ในที่สุดต้องเลิกอาชีพตัดไม้ขาย และยังมีนิทานเรื่องผีทวงโลง เนื้อเรื่องกล่าวถึงครอบครัวหนึ่งมีอาชีพตัดไม้ขาย วันหนึ่งไปพบกระดานโลงสวยงาม จึงนำมาหวังปรับเนื้อไม้ใหม่แล้วขาย แต่ผีมาทวงและเอากลับไปทีเดิม นิทานทั้งสองเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรป่าไม้ของกัมพูชาในยุคสมัยที่เรื่องเล่านี้เกิดขึ้น ป่าไม้ยังอุดมสมบูรณ์ และที่ผู้ประพันธ์เขียนให้ผู้อ่านอาชีพตัดไม้ขายมีชะตากรรมเลวร้ายต่าง ๆ กันไปนั้น เพราะต้องการให้ชาวกัมพูชาได้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้ และให้ช่วยกันรักษาไว้

วิธีการให้คนรักษาป่าไม้นั้น ผู้ประพันธ์ใช้วิธีแสดงให้เห็นดูนั่นคือ แสดงให้ดูว่าป่านั้นเป็นที่อยู่อาศัยของผีเนียะตา เทพารักษ์ หากใครกล้ากรายเข้าไปก็ต้องถูกลงโทษ ดังปรากฏในนิทานเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมา

2) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับภูเข ภูเขาชาวกัมพูชาถือว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ไม่ต่างจากป่าไม้ ดัง จะเห็นได้จากผีเนียะตาต่าง ๆ มักมีที่สถิตอยู่บนเนินดิน และภูเขา ในเรื่องเล่าผีเขมรพบภาพสะท้อนให้เห็นว่ากัมพูชามีภูเขามากมายตามถิ่นที่ต่าง ๆ มากมาย ดังปรากฏอยู่ในเรื่องเนียะตาหมั่นคงซึ่งสถิตอยู่บนเขา เรื่องเนียะตาเมซอที่อำเภอบาพนม ก็อยู่บนเขา ส่วนเจ้าแม่คุณหญิงเมมาอยู่เชิงเขา เนียะตาเนินสียงอยู่เชิงเขา ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอกำปงแลง เขตกำปงชนัง เนียะตาภูเขาดินอยู่บนเนินดินคล้ายภูเขาลูกย่อม ๆ ในเขตเสียมเรียบ เนียะตาประตูเมืองอยู่บนเนินดินสูงใกล้ภูเขาเขตกำปงจาม เนียะตาบาพาลอยู่เชิงเขาบาพาล ปัจจุบันอยู่ในประเทศเวียดนาม เนียะตากังหันเหล็กอยู่บนภูเขาชีสุร เขตตาแก้ว เนียะตาตาทองอยู่บนเขาพนมดงรัก

การที่เนียะตาสังสถิตอยู่บนภูเขาหรือเชิงเขานั้น นอกจากสะท้อนให้เห็นว่าประเทศกัมพูชามีภูเขามากมายตามถิ่นที่ต่าง ๆ แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการที่จะอนุรักษ์ภูเขาดัง ซึ่งการอนุรักษ์นั้นทำโดยทำให้เป็นพื้นที่ภูเขานั้นเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วยการให้เป็นที่สถิตของเนียะตา เมื่อคนทั่วไปเห็นว่าเป็นที่อยู่ของเนียะตาแล้วก็เกิดความยำเกรงไม่กล้าเข้าไปกล้ากราย

3) ความสัมพันธ์ระหว่างคน กับแม่น้ำ ทะเล และเกาะ แหล่งน้ำในพื้นที่ของประเทศกัมพูชา ทิศใต้มีทะเล ภายในประเทศมีแม่น้ำโขง แม่น้ำบาสัก แม่น้ำสีองแแกร์ และมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่กลางใจประเทศคือทะเลสาบ นอกจากนี้ยังมีห้วย หนอง คลอง บึงอีกมากมาย แหล่งน้ำเหล่านี้มีปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมรดังต่อไปนี้

แม่น้ำโขง ปรากฏอยู่ในเรื่องเพรงชื่อ เนียะตาดาศรีกับยายบุงส เนื้อหากล่าวถึง ฤดูแล้งน้ำหลาก น้ำเหนือไหลลงแม่น้ำโขงพัดพาเอาต้นตะเคียนลอยมาติดทำน้ำของวัดซึ่งอยู่ใน เขตกัณฑ์ดล แสดงให้รู้ว่าแม่น้ำโขงไหลผ่านเขตกัณฑ์ดล ซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และในเรื่องผีพราย อสุรกาย ก็กล่าวถึงแม่น้ำโขง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เวียดนามบุกประเทศกัมพูชาทำให้มีการสู้รบกัน ทำให้มีศพลอยอยู่ในแม่น้ำโขงเป็นจำนวนมาก

แม่น้ำและแหล่งน้ำไม่ปรากฏชื่อ ในนิทานเรื่อง แม่ผีอัครจรย เป็นเรื่องของ ชายคนหนึ่งที่มักกลัวผี เวลาเย็นของทุกวันริมแม่น้ำสายหนึ่งชาวบ้านจะต้องมาขำน้ำเพื่อกลับบ้าน แต่ถ้าชาวบ้านคนไหนมาซำถึงใกล้ค่ำ ผีจะมาขออาศัยขำน้ำไปด้วย แต่มีชายคนหนึ่งไม่กลัวผี หลังจากตั้งวงสนทนากับเพื่อน ๆ แล้วก็กลับมาขำน้ำเพื่อขำแม่น้ำกลับบ้าน พอถึงริมแม่น้ำก็พบหญิงสาวคนหนึ่งของขำน้ำมาด้วย ลุงเข้าใจทันทีว่าเป็นผีจึงให้ขีหลังแล้วใช้ผ้ามัด แมผีจะหลอกหลอน อย่างไม่ใช่คนนี้ก็กลัว และเขาก็สามารถปราบผีลงได้ ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องกลัวผีเมื่อต้องการจะ ขำน้ำอีกต่อไป และยังพบในนิทานเรื่องผีน้ำ และในนิทานเรื่องผีไต้ฝรั่งอีกด้วย

นอกจากแม่น้ำและแหล่งน้ำแล้ว ในเรื่องเล่าผียังมีทะเล พบในนิทานเรื่อง เกาะเปรต เนื้อหาเล่าถึงขบวนเรือสำเภาที่นำสินค้าไปขาย ใกล้มีดคำจึงแวะเกาะแห่งหนึ่ง ตกกลางคืน มีเปรตออกมาหากินพบเข้าจึงจะกินพ่อค้า พ่อค้าต่อรองให้พบกับหัวหน้าก่อน ปรากฏว่าหัวหน้าเจรจา สำเร็จ เปรตไม่กินพ่อค้าแต่ให้พ่อค้าส่งอาหารมาให้กินแทน

ภาพสะท้อนเรื่องแม่น้ำหรือแหล่งน้ำในกัมพูชา ผู้ประพันธ์สื่อออกมาเพื่อให้ เห็นว่า ชีวิตชาวกัมพูชาผูกพันอยู่กับแหล่งน้ำ ระดับชาวบ้านก็อาศัยบ่อน้ำ สระน้ำ อย่างในนิทานเรื่อง ผีไต้ฝรั่ง ระดับหมู่บ้านก็มีแม่น้ำอย่างเรื่องแม่ผีอัครจรย และเรื่องผี พราย อสุรกาย นอกจากสะท้อน ว่ามีแหล่งน้ำแล้ว ผู้ประพันธ์เรื่องเล่าผีเขมรยังนำมาสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งน้ำโดยชาว กัมพูชาโบราณมีพิธีลอยกระทงเป็นการขอขมาต่อพระแม่คงคา ดังปรากฏอยู่ในนิทานเรื่องพราย กระทงเขี้ยว และนอกจากนั้น ยังใช้แหล่งน้ำสอนเด็ก ๆ เรื่องสุขภาพอนามัยไม่ให้เล่นน้ำนาน ถ้าเล่น น้ำนานผีจะมาอย่างเรื่องผีน้ำ และในเรื่องผีไต้ฝรั่งก็สอนไม่ให้เล่นน้ำตามลำพัง ถ้าแยกไปเล่นตาม ลำพังแล้วอาจจมน้ำตายเหมือนเด็กที่รูปร่างหน้าตาเหมือนฝรั่งเป็นต้น

4.6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับแหล่งทำมาหากิน

แหล่งทำมาหากินของคนกัมพูชาที่สะท้อน ออกมาในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าในอดีต สามารถเข้าไปหักล้างถางป่าทำมาหากินได้โดยไม่ต้องดำเนินการใด ๆ เรื่องกรรมสิทธิ์ ต่อมาถึงสะท้อน เรื่องราวการซื้อขายที่ดิน และกรรมสิทธิ์ครอบครอง

1) **การครอบครองที่ทำกินโดยไม่ต้องขอสสิทธิ** การครอบครองที่ทำกินโดยไม่ต้องขอสสิทธิ ดังจะเห็นได้จากเรื่องเนียะตากองซุม ที่สองตายายเมื่อไม่สามารถทำมาหากินได้คล่องเมื่ออยู่ในหมู่บ้าน สองตายายก็พากันไปปลูกกระท่อมและถางป่าปลูกพืช ดังข้อความว่า

“**ក្នុងអតីតកាលយូរអង្វែងហើយនោះ មានបុរសម្នាក់ឈ្មោះ កង ប្រពន្ធឈ្មោះ ជុំ ។ អ្នកទាំងពីរនេះ តាំងពីកប់ប្រសព្វគ្នារកស៊ីមក ចេះតែក្រទៅៗ លំបាកតោកយ៉ាក វេទនាជារឹបជុត នឹកអៀនខ្មាសចំពោះអ្នកស្រុកជិតខាងណាស់ ដោយនឹកថា ម្តេចក៏គេរកស៊ីចេះតែមានទៅ ឯខ្លួនឯងម្តេចក៏ចេះតែក្រ? ។ គិតដូច្នោះហើយ ក៏បបួលប្តីប្រពន្ធរត់ចេញពីស្រុកទៅរកនៃព្រៃ ធ្វើចម្ការ ដាំដំណាំគ្រប់បែប នៅទីមួយឆ្ងាយពីគេ។**”

(**ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ**, 2545: 14)

“ในอดีตกาลนานมาแล้วนั้น มีผู้ชายชื่อกอง ภรรยาชื่อซุม คนทั้งสองนี้ ตั้งแต่อยู่ด้วยกันหากินมา มีแต่ยากจนลงๆ ลำบากตกรยาก เวทนาเป็นที่สุด นึกอยากต่อเพื่อนบ้านใกล้เคียงมาก โดยคิดว่า ทำอย่างไรก็เขาก็หากินมีแต่ร่ำรวย ส่วนตัวเองทำไมไม่มีแต่จน คิดดังนั้นแล้วสามภรรยา ก็ชวนกันออกไปจากหมู่บ้านไปถางป่า ทำไร่ ปลูกพืชทุกชนิด อยู่ที่หนึ่งไกลจากเขาออกไป”

(แปลโดยผู้วิจัย)

2) **การครอบครองที่ทำกินโดยขอสสิทธิ** การครอบครองที่ทำกินโดยขอสสิทธิ ดังจะเห็นได้จากนิยายเรื่องผีหัวขาด เมื่อหัวหน้าหมู่บ้านเห็นว่าโจรเกรียะเสียชีวิตไปแล้ว นางตุนภรรยา ก็ตายตามไปด้วย เหลือก็แต่ลูกของคนทั้งสองที่บวชเณรอยู่ เมื่อต้องการทำนาในพื้นที่ของคนทั้งสอง หัวหน้าหมู่บ้านก็จตุรูปบอกกล่าวกับวิญญานของคนทั้งสอง เป็นการขอสสิทธิในพื้นที่ทำกิน ดังข้อความว่า

“**គុនអើយគុន... អាបឹងក៏ដោយណា! ពួកឯងទាំងពីរបានចែកសម្ភារទៅហើយ គ្នាសុំធ្វើស្រែឯង**” (និន សុមេធ, 2552: 32) “**ตุนเอยตุน... ไอ้ยังก็ด้วยหนา พวกเอ็งทั้งสองได้ตายจากไปแล้ว ก็นขอทำนาเอ็ง**”

3) **การครอบครองโดยการซื้อขาย** การครอบครองโดยการซื้อขาย ดังจะเห็นได้จากเรื่องสั้นชื่อผีเฝ้าสมบัติ

“**ពេលលីប្រពន្ធកូននិយាយដូច្នោះ ពូជាន់ក៏ព្រមទៅលើសំណើរបស់ប្រពន្ធ។ លុះព្រឹកឡើង ពូជាន់ក៏ស៊ើបសួរអ្នកនៅក្នុងផ្សារដើម្បីរកទិញដីដើម្បីធ្វើផ្ទះ គាប់ជួនមានស្រ្តីម្នាក់យកចិញ្ចៀនមាសមួយវង់មកលក់ហើយគាត់បានរំលឹករឿងចង់ទិញដីលីដូចនេះស្រ្តីនោះក៏ប្រាប់ថា នៅក្បែរផ្ទះនាងមានគេចង់លក់ដីមួយកន្លែង**”

(Dream League Soccer, 2019)

“เมื่อได้ยื่นกรรยาปลูกบอกรดงนี้ น้ำฝนก็ยอมรับข้อเสนอของกรรยา ครั้นรุ่งเช้า น้ำฝนก็สอบถามคนในตลาดเพื่อหาซื้อที่ดินเพื่อปลูกบ้าน บังเอิญมีสตรีคนหนึ่งเอาแหวนทองหนึ่งวงมาขาย ได้นึกถึงเรื่องต้องการซื้อที่ดิน ได้ยินดังนั้นสตรีคนนั้นก็บอกว่า ที่ใกล้บ้านนางมีเขาต้องการขายที่ดินหนึ่งแห่ง”

(แปลโดยผู้วิจัย)

4.6.6 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับที่อยู่อาศัย

1) อาคารบ้านเรือนเขมร ลักษณะอาคารบ้านเรือนของชาวกัมพูชาโบราณสำหรับชาวบ้านทั่วไป มีสะท้อนออกมาในเรื่องนิยายตาพุมแสน ว่าเครื่องเรือนเป็นไม้ หลังคามุงด้วยใบไม้ ซึ่งเป็นการถ่ายภาพชีวิตคนในชนบทที่ยังอาศัยป่าไม้ทั้งเป็นที่ถางป่าเป็นที่ทำกิน และใช้ทรัพยากรจากป่าไม้ในการดำรงชีวิต ดังข้อความว่า

ប្រមាណជាគ្នា ៣ ស. ២៣៨៤ មានយាយតា ២នាក់
 ប្តីប្រពន្ធឈ្មោះ “តាពុំ យាយសែន” គាត់នៅស្រុកសំរោង ខេត្ត
 ជាមួយគ្នា ទាំងពីរនាក់បង្កលក្ខណៈនៅភូមិថ្មីមួយ នៅភូមិគុក
 គុហា (បើហៅតាមអ្នកស្រុកថាភូមិបន្ទាយ) គាត់បានបោះគោល
 ចារិកភាគទិភូមិ ប្រមាណជាពីរហិកតា ៤ជ្រុងស្មើ ហើយបាន
 សង់ផ្ទះមួយខ្នងតូច ដោយគ្រឿងឈើប្រក់ស្លឹក
 (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 23)

ประมาณใน พ.ศ.2384 มียายตาสองคนสามีภรรยาชื่อ “ตาพุม ยายแสน” เขาอยู่อำเภอสำโรง จังหวัดเดียวกัน ทั้งสองชวนกันไปหาที่ใหม่แห่งหนึ่ง ที่บ้านคูกคุดหา (เรียกตามชาวบ้านว่าบ้านบันทาย) เขาได้ปักหลักเขตที่บ้านประมาณ 2 เฮกตาร์ 4 มุมเท่ากัน แล้วได้สร้างบ้านเล็กหลังหนึ่งทำด้วยไม้ มุงด้วยใบไม้

(แปลโดยผู้วิจัย)

ภาพที่สะท้อนออกมา จะเห็นว่าตาพุมกับยายแสนเมื่อต้องการหาที่ทำมาหากินใหม่ ตากับยายพากันไปเข้าไปหักร้างถางป่า ปลูกกระท่อมอาศัยไม้ในป่านั้นทำเป็นวัสดุทำบ้าน แล้วยังนำใบไม้มามุงหลังคา แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ผู้คนยังมีจำนวนไม่มาก ยังไม่มีการแย่งที่ทำมาหากิน คนสามารถจับจองที่ทำกินได้เองตามใจชอบ ความรู้ที่ได้มองเห็นได้ชัดก็คือ การปลูกกระท่อมอาศัยของชาวกัมพูชาโบราณ

2) อาคารบ้านเรือนแบบฝรั่ง ในเรื่องสั้นเรื่อง บ้านผีสิง มีบ้านแบบฝรั่งหลังโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าอาคารบ้านเรือนของกัมพูชานั้น ช่วงตกอยู่ในการปกครองของฝรั่งเศส ทำให้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมฝรั่งเศส ซึ่งเป็นวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ดังข้อความว่า

บทที่ 5

กลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร

กุหลาบ มัลลิกะมาส กล่าวว่ากลวิธีการนำเสนอเรื่อง (Presentation strategies) เป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำให้เรื่องมีคุณค่าในทางวรรณคดี กลวิธีเป็นความสามารถและเป็นฝีมือขั้นสูงของผู้แต่ง ซึ่งมีหลายแบบได้แก่ กลวิธีเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่อง กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง และกลวิธีเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร เป็นต้น (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2546: 116-122) การพิจารณากลวิธีการนำเสนอแท้จริงก็คือเป็นการอธิบายว่า “ทำอย่างไร” มากกว่าจะบอกว่า “ทำอะไร” (ราชบัณฑิตยสภา, 2561: 514) ขณะที่ กุสุมา รักษมณี ให้แนวทางการวิจัยวรรณคดีไว้โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ วรรณคดีโบราณ วรรณคดีท้องถิ่น และวรรณกรรมร่วมสมัย พร้อมแนะแนวทางการวิจัยว่า ทำได้ทั้งศึกษาด้านกลวิธี องค์ประกอบ หรือโครงสร้างของวรรณคดี (กุสุมา รักษมณี, 2556, 85-87) ซึ่งโครงสร้างทางวรรณคดีนั้นประกอบด้วย โครงเรื่อง ตัวละคร แนวคิด และฉาก เป็นต้น ขณะที่เสฐียรโกเศศ ให้แนวทางการศึกษาวรรณคดีหรือศิลปะวิจารณ์ (art of criticism) ว่า หลักการพิจารณานั้นมีอยู่ด้วยกัน 6 หลัก คือ 1.ความนึก (conception) 2.ความสะเทือนใจ (emotion) 3.การแสดงออก (expression) 4.องค์ประกอบ (composition) 5.ท่วงท่าที่แสดงออก (style) และ 6.เทคนิค (technique) (เสฐียรโกเศศ, 2533: 119)

แนวทางการศึกษาของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์แล้วกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาเรื่องเล่าผีเขมร โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1. ด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรม ประกอบด้วย การตั้งชื่อเรื่อง โครงเรื่อง แนวคิด เนื้อเรื่อง ตัวละคร และฉาก 2. ด้านวรรณศิลป์ ประกอบด้วย รูปแบบการเล่าเรื่อง รูปแบบการดำเนินเรื่อง รูปแบบการใช้ถ้อยคำ การใช้ภาษารูปแบบการใช้โวหารภาพพจน์ และรูปแบบการใช้สัญลักษณ์

5.1 การนำเสนอเรื่องเล่าตามองค์ประกอบทางวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องเล่าผีเขมรทั้ง 100 เรื่อง จากเรื่องเล่า 4 ประเภท ได้แก่ เรื่องเพรง นิทานนิยาย และเรื่องสั้น โดยศึกษาการตั้งชื่อเรื่อง โครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร และฉาก ดังต่อไปนี้

5.1.1. ชื่อเรื่อง (Title)

กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่ามีทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ 1. ใช้คำที่มีความหมายว่าผี 2. ใช้สัญลักษณ์หรือพฤติกรรมของตัวละคร 3. ใช้ชื่อสถานที่ 4. ใช้วิธีบอกเนื้อหาของเรื่อง และ 5. ใช้วิธีตั้งคำถาม

1.) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่มีความหมายว่าผี พบว่ามีกลวิธีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่มีความหมายว่า ผี มานำหน้าซึ่งคำเหล่านั้นได้แก่ **ภูคค** หมายถึงผีบรรพบุรุษ หรือ เนียะตา **เฆาะ** หมายถึงผี **กราย** หมายถึงผีพราย และ **วิญญาณ** หมายถึงวิญญาณ คำที่มีความหมายว่าผีทั้ง 4 คำมีปรากฏดังต่อไปนี้

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำ **ภูคค** (ผีบรรพบุรุษ หรือ ผีเจ้าพ่อเจ้าแม่) คำว่า **ภูคค** หมายถึงผีบรรพบุรุษ หรือเจ้าพ่อเจ้าแม่ กลวิธีนี้พบมากในเรื่องเล่าประเภทเรื่องเพรง ผู้ประพันธ์นำเอาคำว่าเนียะตา ในความหมายว่าผีเจ้าพ่อเจ้าแม่มาใช้ เพื่อเรียกร้องความสนใจ ดังนี้ 1. เรื่องประวัติเนียะตาค้างเมือง 2. เรื่องเนียะตาคองซุม 3. เรื่องเนียะตาหมั่นคง 4. เรื่องเนียะตาหัวโล้น 5. เรื่องเนียะตาพุ่มแสน 6. เรื่องเนียะตาคณศ 7. เรื่องเนียะตานิณสสิ่ง 8. เรื่องเนียะตาทายดำ 9. เรื่องเนียะตาภูเขาดิน 10. เรื่องเนียะตาประตูเมือง 11. เรื่องเนียะตาบาพาล 12. เรื่องเนียะตาสิ่งกับเนียะตาพระอินทร์ 13. เรื่องเนียะตาสำเภาทลาย 14. เรื่องเนียะตามะชอที่อำเภอบาพนม 15. เรื่องเนียะตามเหล็กหรือเนียะตามาคคิด 16. เรื่องเนียะตามะค่าโมง 17. เรื่องต้นกำเนิดเนียะตา 18. เรื่องเนียะตาดาศรีและยายบุส 19. เรื่องเนียะตาคอแดง 20. เรื่องเนียะตาคุณหญิงเมา 21. เรื่องเนียะตาทักหันเหล็ก 22. เรื่องเนียะตาทายงวน 23. เรื่องเนียะตาทาเลียะ 24. เรื่องเนียะตาทาทอง 25. เรื่องเนียะตาดานุง 26. เรื่องเนียะตาพันธ์สาลี และ 27. เรื่องเนียะตาดน

น่าสังเกตว่า กลวิธีที่ผู้ประพันธ์นำคำว่า เนียะตา มาตั้งชื่อเรื่องนี้ มีถึง 27 เรื่องในเรื่องเล่าจำนวน 100 เรื่องซึ่งเกิน 1 ใน 4 ของเรื่องทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าการตั้งชื่อเรื่องเพรง ซึ่งเป็นเรื่องเล่าเก่าแก่ จัดอยู่ในประเภทนิทานพื้นบ้านเขมรนั้น มีวิธีการตั้งชื่อเรื่องไม่ซับซ้อน เพียงแต่นำคำว่า เนียะตา มานำหน้าชื่อคน หรือสถานที่เท่านั้น ซึ่งกลวิธีนี้ถือว่าเป็นกลวิธีที่ดี เพราะสื่อสารได้ตรงกับเนื้อหา

1.1) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำว่า **เฆาะ** (ผี) คำว่า **เฆาะ** เป็นคำเรียกผีทั่วไป เรื่องเล่าที่ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีนี้ได้แก่ นิทานเรื่อง 1. ผีน้ำ 2. ผีกอไผ่ 3. ผีกลัยตานี 4. ผีแย่งบ้านอยู่ 5. ผีอยากกินแซนด์วิช 6. ผีอยากกินไอศกรีม 7. ผีสิงไห 8. ผีตาเงง 9. ผีวัดพระพุท 10. ผีหลอกอาจารย์ 11. ผีตันทงนกยูง 12. ผีลากกระดานโลง 13. ผีจับปริญญา 14. ผียักซ์กับเด็กน้อย 15. ผีหว่าขาด 16. ผีพรายอสุรกาย เรื่องสั้นได้แก่ 17. ผีในห้องเช่า 18. ผีเฝ้าสมบัติ 19. ผีทวงของ 20. ผีแพศยา และ 21. ผีไฉ่ฝรั่ง

ชื่อเรื่องที่ใช้คำว่า **เฆาะ** (ผี) นี้ ส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องเล่าประเภทนิทาน ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก รัฐบาลจวน อินทรกำแหง อธิบายถึงเรื่องสำหรับเด็กสนใจว่า ต้องเป็นเรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการ เพราะเด็กชอบสร้างจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปร่างอยู่แล้ว (รัฐบาลจวน อินทรกำ

แห่ง, 2525: 101) เรื่องผีเป็นเรื่องกระตุ้นให้เห็นเกิดจินตนาการ เพราะว่าคนอ่านต้องจินตนาการถึงรูปร่างหน้าตาผีตามที่ผู้ประพันธ์บรรยายออกมา ดังนั้น เมื่อเด็กเห็นชื่อหนังสือว่าเป็นเรื่องผีก็จะเกิดความสนใจ

1.2) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำว่า **วิญญาณ** (วิญญาณ) หรือ **ไตรปิฎก** (วิญญาณ) นำหน้า คำสองคำนี้ใช้ในความหมายว่า วิญญาณ ที่หมายถึงผีได้เหมือนกัน แต่น่าสังเกตว่า คำว่า **ไตรปิฎก** (ปรสิ่ง) สามารถใช้ได้อีกความหมายหนึ่งคือ หมายถึงขวัญ ส่วนชื่อเรื่องเล่าผีที่มีคำว่า **วิญญาณ** (วิญญาณ) และ **ไตรปิฎก** (วิญญาณ) ปรากฏดังต่อไปนี้

1. นิทานเรื่อง วิญญาณทนายทผีกระสือ ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ ทนายทผีกระสือ** 2. นิทานเรื่อง วิญญาณทวงโลง ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ ทนายทผีกระสือ** 3. นิทานเรื่อง วิญญาณพยาบาล ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ ทนายทผีกระสือ** 4. เรื่องสั้นเรื่อง วิญญาณ ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ** 5. เรื่องสั้นเรื่อง วิญญาณผีอนาถา ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ ทนายทผีกระสือ** 6. เรื่องสั้นเรื่อง วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ ชื่อภาษาเขมรคือ **วิญญาณ ทนายทผีกระสือ**

น่าสังเกตว่า คำว่า **ไตรปิฎก** ที่ปรากฏเป็นชื่อเรื่องเล่าผีเหล่านี้ จะมีความหมายว่าผีเท่านั้น ไม่ได้มีความหมายว่า ขวัญ ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการตั้งชื่อแบบนี้ทั้งในเรื่องสั้นและนิทาน ส่วนในนิยายและเรื่องเพร่งนั้นไม่ปรากฏในจำนวนเรื่องเล่า 100 เรื่องที่นำมาวิจัย

1.3) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำว่า **ทนาย** (พราย) คำว่าพรายในภาษาเขมร หมายถึงผีเพศหญิง พบในนิทานและเรื่องสั้นได้แก่ 1.นิทานเรื่อง พรายต้นขนุน 2. นิทานเรื่อง พรายกระต๊อเขียว 3. นิทานเรื่อง พรายต้นมะม่วง 4. นิยายเรื่องพรายกลาเพลิง 5. เรื่องสั้นเรื่อง ผีกลุ่มลูก

น่าสังเกตว่า เรื่องที่ผู้ประพันธ์นำคำว่าพรายมาใช้ มักเกี่ยวกับชื่อต้นไม้ที่พรายสถิตอยู่ ซึ่งได้แก่ พรายต้นขนุน และพรายต้นมะม่วง และเกี่ยวข้องกับผีที่มีลูกน้อย ได้แก่เรื่อง พรายกลาเพลิง และพรายกลุ่มลูก

2) การตั้งชื่อโดยใช้**อัตลักษณ์หรือพฤติกรรมของตัวละคร** กลวิธีนี้ผู้ประพันธ์นำเอาลักษณะเฉพาะของตัวละครเอกในเรื่อง หรือไม่ก็นำเอาพฤติกรรมของผีในเรื่องมาใช้ เพื่อต้องการสื่อให้ผู้อ่านรู้ตั้งแต่ชื่อเรื่องว่า ผีในเรื่องมีพฤติกรรมอย่างไร เช่น เรื่องยายกระสือ ต้องการบอกให้รู้ว่าเป็นเรื่องของยายที่เป็นกระสือ เรื่องแม่ผีอศรรย์ต้องการบอกให้รู้ว่าเป็นเรื่องผีที่มี

พฤติกรรมประหลาดอัศจรรย์ เรื่องจ๊กจั่นทองตวลสแลงต้องการบอกให้รู้ว่าเป็นเรื่องผีที่มีเสียงไพเราะ ราวเสียงร้องจ๊กจั่นสีทอง เป็นต้น เรื่องที่มีชื่อเรื่องลักษณะดังกล่าวได้แก่ 1. เรื่องเพลงเรื่องพระคณศ 2. นิทานเรื่องภรรยาฉันเป็นผี 3. นิทานเรื่องยายกระสือ 4. นิทานเรื่อง แม่ผีอัศจรรย์ 5. นิทานเรื่อง คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน 6. นิทานเรื่องพ่อค้าผี 7.เปรตกินลูกครึ่งละ 7 คน 8. นิทานเรื่อง เศรษฐีขึ้น เหนียวแพ่ปราชญ์มาณพ 9. นิทานเรื่องหมามองเห็นผี 10. นิทานเรื่อง แสงตะเกียงผี 11. นิยายเรื่อง ปิตาจอเสนาหา 12. นิยายเรื่อง จ๊กจั่นทองตวลสแลง 13. เรื่องสั้นเรื่อง เปรตปรากฏตัว 14. เรื่องสั้นเรื่อง ความตายของนักอ่านเรื่องผี 15. เรื่องสั้นเรื่อง ได้ผีช่วย 16. เรื่องสั้นเรื่อง เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว 17. เรื่องสั้นเรื่อง คนขี้เมา 18. เรื่องสั้นเรื่อง มฤตยู มีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย 19. เรื่องสั้นเรื่อง ลืม 20. เรื่องสั้นเรื่อง คำสัญญา และ 21 .เรื่องสั้นเรื่อง ลูกกรอก

เรื่องเล่าผีเขมรทั้ง 21 เรื่อง ผู้ประพันธ์มีกลวิธีในการตั้งชื่อ โดยนำเอาอัตลักษณ์ของผีมาตั้งตัวอย่างเช่น นิทานเรื่องยายกระสือ นิทานเรื่องภรรยาฉันเป็นผี นิทานเรื่องแม่ผี อัศจรรย์ นิทานเรื่องพ่อค้าผี เรื่องสั้นเรื่องลืม เรื่องสั้นเรื่องลูกกรอก เป็นส่วน ส่วนที่นำเอาพฤติกรรมของผีมาตั้งเป็นชื่อเรื่องได้แก่ นิทานเรื่องหมาเห็นผี นิยายเรื่องจ๊กจั่นทองตวลสแลง นิยายเรื่องปิตาจอเสนาหา เรื่องสั้นเรื่อง ลืม เป็นต้น การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้อัตลักษณ์ หรือ พฤติกรรมของตัวละคร เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของการประพันธ์ ในกรณีที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่านตั้งแต่เห็นชื่อเรื่อง ดังนั้นการที่ผู้ประพันธ์เรื่องเล่าผีนำกลวิธีนี้มาใช้จึงชวนให้ผู้อ่านสนใจ และติดตาม

3) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ชื่อสถานที่ กลวิธีนำชื่อสถานที่ผีสิงสถิตมาเป็นชื่อเรื่อง ในประเทศไทยก็มีเช่น แม่นาคพระโขนง ชื่อเรื่องสื่อให้รู้ว่าผีแม่นาคอยู่ที่พระโขนง ชื่อภาพยนตร์ที่แสดงให้รู้ว่าสถานที่สิงสถิตอยู่ที่ไหนก็มีเช่น ผีช่องแอร์ ชื่อเรื่องสื่อให้รู้ว่าผีอยู่ที่ช่องแอร์ ส่วนชื่อเรื่องเล่าผีของเขมรที่เข้าลักษณะเดียวกันนี้ใน 100 เรื่องก็มีถึง 17 เรื่อง ดังต่อไปนี้ 1. นิทานเรื่อง กระจกโบราณ 2. นิทานเรื่อง กระตอมผี 3. นิทานเรื่อง เนินฝังผี 4. นิทานเรื่อง หมูบ้านผีตายโหง 5. นิทานเรื่อง ปิตาจอกลางกรุงไพรนคร 6. นิทานเรื่อง เกาะเปรต 7. นิทานเรื่อง ต้นมะม่วงใหญ่ 8. เรื่องสั้นเรื่อง ทางมรณะ 9. เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเก่า 10. เรื่องสั้นเรื่อง ทายาทผี 11. เรื่องสั้นเรื่อง บ้านผีสิง 12. เรื่องสั้นเรื่องทางผีหลอก 13. เรื่องสั้นเรื่อง สวรรค์โลกิยะ 14. เรื่องสั้นเรื่อง ที่กรุงผี 15. เรื่องสั้นเรื่องเรือผี 16. เรื่องสั้นเรื่อง แอปเปิลอาถรรพณ์ และ 17. เรื่องสั้นเรื่องเสื่อผี

4) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้เนื้อหาของเรื่อง กลวิธีตั้งชื่อโดยบอกเนื้อหาของเรื่องว่าเกี่ยวกับอะไร ในเรื่องเล่าผีเขมรพบเพียง 2 เรื่อง ดังนี้ 1. เรื่องสั้นเรื่อง **มณูสมุทร** (มนต์เสน่ห์) และ 2. เรื่องสั้นเรื่อง ตะเกียงนิทาน

5) การตั้งชื่อเรื่องโดยวิธีตั้งคำถาม กลวิธีตั้งชื่อเรื่องโดยการตั้งคำถาม ในเรื่องเล่าผีเขมร พบเพียง 1 เรื่อง คือ เรื่องสั้นเรื่อง ลูกสวยไหมแม่

การตั้งชื่อเรื่องเล่าผีพบว่า ใช้คำว่า **บุคคลา** (เนียตา) มากถึง 27 เรื่อง ใช้คำว่า **เขียด** (ผี) 21 เรื่อง ใช้คำว่า **ทนาย** (พราย) 5 เรื่อง ใช้คำว่า **วิญญาณ** (วิญญาณ) 6 เรื่อง ตั้งชื่อเรื่องตามอัตลักษณ์และพฤติกรรมของผี 20 เรื่อง ใช้ชื่อสถานที่ผีสิงสถิต 17 เรื่อง ใช้วิธีบอกเนื้อหาของเรื่อง 2 เรื่อง ใช้วิธีตั้งคำถาม 1 เรื่อง

ใน 100 เรื่อง พบชื่อที่สื่อความหมายว่าผีมากถึง 59 เรื่อง การตั้งชื่อโดยใช้คำที่สื่อความหมายว่าผีนั้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ผู้อ่านรู้ตั้งแต่เห็นชื่อเรื่องว่า เนื้อเรื่องภายในเกี่ยวกับผี เพราะตระหนักดีว่าเรื่องผีมีคนสนใจมาก ดังนั้นนักประพันธ์เรื่องผีพราย อสุรกาย กล่าวว่า “ในประเทศเขมรเรา คนส่วนมากเชื่อว่าผีมี เขามักพูดว่าเขมรกลัวผีกว่าเสือ แต่ก็ชอบฟังเรื่องนี้ผีมาก” (จุฑา ใจ, 2561: **หมากุ๊กกั๊ก**)

5.1.2 โครงเรื่อง (Plot)

กุหลาบ มัลลิกะมาส อธิบายว่า โครงเรื่องมีลักษณะใกล้เคียงกับเนื้อเรื่อง แต่สั้นและสังเขปกว่าเนื้อเรื่อง โครงเรื่องอาจบอกว่าตัวละครคิดอย่างไร แต่จะไม่บรรยายหรือจะไม่วิเคราะห์ตัวละครนั้นเหมือนเนื้อเรื่อง และเน้นย้ำว่า โครงเรื่องที่ดีและผู้อ่านนิยมนั้น คือโครงเรื่องที่มีปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ที่สำคัญเกิดขึ้นกับตัวเอกของเรื่อง เป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นรุนแรง มีอิทธิพลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบอย่างแรงต่อวิถีชีวิตของตัวเอกของเรื่อง และยังระบุว่า นักเขียนและนักวิจารณ์บางคนมีความเห็นว่า ถ้าไม่มีปัญหาหรือความขัดแย้งแล้ว จะถือว่าเรื่องนั้นไม่มีโครงเรื่อง (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2543: 101-102) ขณะที่อิรวดี ไตลิ่งคะ แบ่งโครงเรื่องไว้ 3 แบบคือ โครงเรื่องแนวผจญภัย โครงเรื่องแนวระทึกใจ โครงเรื่องแบบพาฝัน และแบบไม่มีโครงเรื่อง โครงเรื่องแนวผจญภัย หมายถึง เรื่องที่มีจุดมุ่งหมายในการผจญภัย มักเป็นเรื่องค้นหาของมีค่า และจะจบเรื่องเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ระหว่างเรื่องตัวละครจะพบกับอุปสรรค พบปัญหาต่าง ๆ ซึ่ง เดวิด ลอดจ์ กล่าวว่า มีหลักอยู่ 3 ประการคือ 1.ความลึกลับ (Mystery) 2.ความระทึกใจ (Suspense) และ 3.การแฝงนัย (Irony) ตัวอย่างวรรณกรรมแนวนี้ของไทย ได้แก่ เรื่อง เพชรพระอุมา ของ พนมเทียน โครงเรื่องแนวระทึกใจ หมายถึง เรื่องที่เริ่มต้นด้วยคำถาม หรือปัญหา แล้วนำไปสู่คำตอบหรือแก้ปัญหาในตอนจบ มีศิลปะการเร้าใจผู้อ่านด้วยกันสลับการลำดับเวลา การวางเงื่อนปม การคลี่คลาย การเฉลยปัญหา และการสร้างความประหลาดใจในตอนจบ ตัวอย่างเช่น เรื่องสั้นเรื่อง ตีกรอสส์ ของ อ. อุदार เป็นต้น โครงเรื่องแบบพาฝัน หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับความรัก ในโครงสร้างจะมีการเลื่อนความสมปรารถนาในความรักของตัวเองให้ไปพบ

อุปสรรคต่างๆ ทำให้ตัวเอกกังวลใจ อุปสรรคอาจจะเป็นความไม่เข้าใจกัน ปัญหาเรื่องมรดก และพระเอกนางเอกไม่ถูกชะตากัน เป็นต้น ส่วนวรรณกรรมแบบไม่มีโครงเรื่อง หมายถึง วรรณกรรมเรื่องที่ไม่เน้นเหตุการณ์ แต่เน้นที่ความคิด ไม่มีความขัดแย้ง ไม่มีการผูกปม ไม่มีการคลี่คลายปม เรื่องที่ไม่มีโครงเรื่องมักเป็นเรื่องแนวสยองขวัญ (อิรวดี ไตลังคะ, 2546: 6-27)

โครงเรื่องของเรื่องเล่า กุหลาบ มัลลิกะมาส อธิบายว่ามีอยู่ 3 แบบคือ 1. ความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณี อาจเป็นแม่ผัวลูกสะใภ้ นายทุนกับกรรมกร คนดีกับคนชั่ว หรือตำรวจกับผู้ร้ายก็ได้ 2. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่บีบบังคับมนุษย์จากสิ่งภายนอก เช่น ภัยธรรมชาติ สภาพสังคม ความล้มเหลว ความทุกข์ และดินฟ้าอากาศ เป็นต้น และ 3. ความขัดแย้งตัวเองของตัวเอก อาจเป็นความขัดแย้งภายในใจเรื่องคุณธรรม อารมณ์ การเอาชนะตัวเองในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2543: 102) ความสำคัญของโครงเรื่องนั้น อริสโตเติล ผู้วิเคราะห์องค์ประกอบของงานโศกนาฏกรรมในหนังสือกวีศาสตร์ (poetics) กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในงานโศกนาฏกรรมคือ โครงเรื่องหรือเหตุการณ์ สอดคล้องกับความคิดของ Butcher ที่เห็นว่า องค์ประกอบของโศกนาฏกรรม ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ความคิด การใช้คำ ดนตรี ฉากเหล่านี้ ที่สำคัญที่สุดคือ โครงเรื่องหรือเหตุการณ์ เพราะโศกนาฏกรรมไม่ใช่การเลียนแบบมนุษย์ แต่เป็นการเลียนแบบเหตุการณ์และชีวิต เหตุการณ์ในละครไม่ต้องการจะเสนอภาพตัวละคร ตัวละครเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยเสริมเหตุการณ์

ความหมายของโครงเรื่องโดยสรุปคือ การผูกปม แก้งปม และคลี่คลายปม ขัดแย้งที่นำไปสู่จุดสุดยอดของเรื่อง ความขัดแย้งในเรื่องมีทั้งความขัดแย้งของตัวละครเอง ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับคนอื่น ระหว่างตัวละครกับสังคม และความขัดแย้งจะหว่างคนกับธรรมชาติ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ จะใช้แนวศึกษาของ กุหลาบ มัลลิกะมาส โดยพิจารณาจากความขัดแย้ง 3 แบบ คือ 1. ความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณี 2. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 3. ความขัดแย้งตัวเองของตัวเอก

1) ความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณี โครงเรื่องที่มีความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณี ในเรื่องเล่าผีเขมร มีปรากฏอยู่ในเรื่องเพรง นิทาน นิยายและเรื่องสั้น ในลักษณะต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้ ได้แก่

1.ประวัติเนียะตาค้างเมือง ความขัดแย้งระหว่างสยามกับ เขมร 2.เนียะตาบาพาล ความขัดแย้งระหว่างเจ้าเมืองกับจระเข้ที่อาละวาดทำร้ายผู้คน 3.เนียะตามะค่าโมง ความขัดแย้งระหว่างคนกับผี 4.เนียะตาดาลีเย ความขัดแย้งระหว่างคนที่น่าหุ้เข้ามาในเขตหมูกับเนียะตา 5.เนียะตาดาทอง ความขัดแย้งระหว่างเขมรฝ่ายรัฐบางกับเขมรเสรี 6.เนียะตาดานุง ความขัดแย้ง

ระหว่างชาวบ้านกับโจร 7.นิทานเรื่องกระจกโบราณ ความขัดแย้งระหว่าง ชายหนุ่มที่เข้าไปนอนในห้องที่มีผีสถิตอยู่กับผี 8.ผีแย่งบ้านอยู่ความขัดแย้งระหว่างเจ้าของบ้านกับผี 9.ผีกอไฟ ความขัดแย้งระหว่างที่เข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ของผีกับผี 10.หมาเห็นผีความขัดแย้งระหว่างชายผู้มองเห็นผีกับหมา

11.นิทานเรื่องผีตาเจง ความขัดแย้งระหว่าง ผีตาเจงกับชายหนุ่มเพื่อนบ้าน สมัยตาเจงยังมีชีวิตอยู่ และเป็นคนที่ตาเจงเคารพมาก เมื่อตาเจงตายไป คืนหนึ่งฝนตกพรำ ๆ ชายหนุ่มออกไปส่องไฟหากบ ผีตาเจงเห็นก็ตีใจ แต่ลืมไปว่าตัวเองตายแล้วและร่างกายเป็นกบอยู่ จึงถูกชายหนุ่มจับเอาไปปรุงอาหาร ตาเจงโกรธมากจึงดลบันดาลให้คนกินกบปวดท้อง 12.นิทานเรื่องผีสิงไฟ ความขัดแย้งระหว่างผีเร่ร่อนกับชายผู้เป็นสามี ในเรื่องผีร่อนเร่มาพบภรรยาของชาวบ้าน เกิดความพอใจ จึงแย่งภรรยาชาวบ้านจนเกิดคดีความระหว่างคนกับผี 13.ได้ผีช่วย ความขัดแย้งระหว่างคนกับผี ในเรื่องมีวัยรุ่นหมายเข้ารุมทำร้ายหญิงสาว พี่น้าคนขับรถมอเตอร์ไซด์ ซึ่งสมัยมีชีวิตอยู่มีใจรักหญิงสาวได้ขับรถมอเตอร์ไซด์พุ่งชนกลุ่มวัยรุ่น ช่วยเหลือไว้ทัน 14.นิทานเรื่องผีน้ำ ความขัดแย้งระหว่างตาไม้กับผี ตาไม้แม้จะเป็นทำมาหากินสุจริต ผ่านการบวชเรียนมาแล้ว แต่เป็นคนที่ดวงสมพงษ์กับผี ไม่ว่าจะอยู่ช่วงวัยใดผีหลอกอยู่ร่ำไป 15.นิทานเรื่องพรายกระตังยิว ความขัดแย้งระหว่างผีนางเขียวกับคนที่ทำร้าย ในเรื่องนางเขียวถูกนายจีนและพวกทำร้ายจนเธอเสียชีวิต เธออาฆาตแค้นมาก เมื่อเป็นผีเธอก็ไม่ยอมไปผุดเกิด เพราะต้องการล้างแค้น

16.นิทานเรื่องหมู่บ้านผีตายโหง ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านที่อยู่กลางดงกลางป่ากับโจร ผู้ประพันธ์เล่าถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งอยู่กลางป่าดง ระหว่างชายหนุ่มสองคนในหมู่บ้านออกไปรับจ้างในถิ่นอื่น โจรเข้ามาปล้นและฆ่าชาวบ้านตายทั้งหมู่บ้าน เมื่อชายหนุ่มสองคนกลับมาจึงถูกผีหลอก จนต้องหนีออกนอกหมู่บ้านไปกลางดึก 17.นิทานเรื่องวิญญาณทวงโลง ความขัดแย้งระหว่างผีเจ้าของโลงกับชายผู้มีความโลภ ชายคนหนึ่งมีอาชีพตัดไม้ขาย เมื่อพบโลงศพทำด้วยไม้เนื้อดีก็นำกระดานโลงศพมาที่บ้าน ผีตามมาทวงเอากลับไป แต่ชายผู้เปี่ยมไปด้วยความโลภก็ยังจะไปขุดกระดานโลงมาอีก ทำให้ผีทำร้ายจนถึงแก่ความตาย 18.นิทานเรื่องวิญญาณพยาบาท ความขัดแย้งระหว่างพี่สาวกับน้องสาว พี่สาวโกรธเมื่อจับได้ว่าน้องสาวเป็นชู้กับสามี เธอถึงกับเผลอสตีฆ่าน้องสาวตาย พี่น้องสาวจึงตามหลอกพี่สาว 19.นิทานเรื่องทางมรณะ ความขัดแย้งระหว่างผีกับคนที่เข้าไปในพื้นที่สิงสถิต ในเรื่องเริ่มจากน้ำเลือนถูกผีตายโหงฆ่าตาย ต่อจากนั้นผีน้าเลือนก็ฆ่าเพื่อน ๆ ต่อไปอีก 20.นิทานเรื่องแม่ผิ้อัจฉริยะ ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านที่ข้ามแม่น้ำกับผี ผีสาวอยู่บริเวณทำน้าเวลาเย็นชาวบ้านต้องข้ามแม่เพื่อกลับบ้าน ผีจะรอหลอกคนข้ามแม่น้ำช้ากว่าคนอื่น ๆ โดยเฉพาะเมื่อถึงเวลาใกล้ค่ำ

21.นิทานเรื่องพรายต้นขนุน ความขัดแย้งจะหว่างผีกับชาวบ้านที่เข้าไปใกล้ ต้นขนุน ผีหลอกคนที่เข้าไปใกล้ต้นขนุนเพราะหวงสมบัติ 22.นิทานเรื่องผีวัดพระพุทธ ความขัดแย้ง ระหว่างผีกับน้ำแมนคนถีบสามล้อ น้ำเป็นเป็นคนถีบรถสามล้อรับจ้างมีพฤติกรรมเจ้าชู้กรุ่มกริม ผีวัดพระพุทธจึงหลอกจนขับไล่ 23.นิทานเรื่องผีหลอกอาจารย์ ความขัดแย้งระหว่างผีสาวกับอาจารย์ ผีสาวชื่อวัตตีเสียชีวิตเพราะหล่นจากรถมอเตอร์ไซด์ของแฟนหนุ่ม แฟนหนุ่มไม่ไยดีต่อศพของเธอเลย แม่แต่น้อย ผีสาวจึงหันมาหลอกอาจารย์ที่มีบ้านอยู่ตรงสถานที่เกิดเหตุพอดี 24.นิทานเรื่องเกาะเปรต ความขัดแย้งระหว่างพ่อค้าสำเภากับเปรต พ่อค้าเรือสำเภาเดินทางไปค้าขาย ระหว่างทางเวลาใกล้ค่ำแล้ว เมื่อเห็นเกาะจึงเข้าไปพัก ปรากฏว่ากลางคืนเปรตออกมาจะกินพ่อค้าเรือสำเภาด้วยความหิวโหย 25.นิทานเรื่องผีตันหางนกยูง ความขัดแย้งระหว่างผีชากับคนที่เข้ามาในบริเวณบ้าน หญิงชราอยู่บ้านคนเดียว ป่วยตายไปอย่างไม่มีใครพบเห็น ใครที่เข้ามาในบริเวณบ้านของนาง นางจะต้องหลอกหลอนทำให้เป็นขาร่าลือ และเป็นที่หวาดกลัวของคนที่มีภารกิจต้องผ่านบ้านของนาง

26.นิทานเรื่องผีลากกระดานโลง ความขัดแย้งระหว่างคนกับผี ชายผู้มีอาชีพตัดไม้ขาย วันหนึ่งได้เห็นโลงศพในป่าทำด้วยไม้เนื้อดี ราคาแพง ชายผู้มีอาชีพตัดไม้ขายจึงเกิดความโลภนำฝาโลงมาไว้ที่บ้านหวังนำไปขาย แต่ผีนำมาทวงคืน 27.นิทานเรื่องพ่อค้าผี ความขัดแย้งระหว่างแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง แม่เลี้ยงทำร้ายลูกเลี้ยงทุกวัน ทำให้ลูกเลี้ยงหนีไปพบกับบ้านเศรษฐีซึ่งเป็นผีเฝ้าบ้านอยู่ เด็กน้อยบอกกล่าวขอโทษเจ้าของบ้านที่รูล้ำเข้าไปทำให้วิญญาณเศรษฐีพอใจมาก ไม่นานแม่เลี้ยงก็ตามไปพบลูกเลี้ยง เธอถือวิสาสะเข้าไปในห้องต่าง ๆ เห็นสมบัติเศรษฐีก็เกิดความโลภจะนำออกจากบ้าน ทันในนั้นแก้วแหวน เงิน ทองก็กลายเป็นสัตว์ร้าย ทำร้ายแม่เลี้ยงในยักษ์ 28.นิทานเรื่องแสงตะเกียงผี ความขัดแย้งระหว่างผีกับคนที่เข้ามายุ่งเกี่ยวหรือขัดขวางความสุขของผีกับสามี หญิงสาวเกิดอุบัติเหตุตายในสวน เธอกลับมาอยู่กับสามีเหมือนคนธรรมดา กิจกรรมของเธอแต่ละคืนคือ ถีตะเกียงรอสามีกลับจากทำงานอยู่หน้าบ้านใด ชาวบ้านผิตสังเกตุในพฤติกรรมของเธอจึงเข้ามาสืบหาความจริงเธอไม่พอใจจึงหลอกทุกคนที่เข้ามาวุ่นวาย 29.นิทานเรื่องผีจับปริญญา ความขัดแย้งระหว่างผีสาวกับเพื่อน ๆ จรียนักศึกษาเรียนดี เรียบร้อย เธอถูกเพื่อนลวงไปข่มขืนฆ่าตาย เธอเป็นผีกลับมาหลอกหลอนเพื่อน ๆ และสอบผ่าน จนได้รับปริญญา หลังจากนั้นเธอบอกกับพ่อแม่และลาไปเกิด 30.นิทานเรื่องผียักษ์กับเด็กน้อย ความขัดแย้งระหว่างเด็กน้อยกับผียักษ์ ผียักษ์ออกหากินกลางคืน มาพบกับเด็กน้อย แต่ด้วยความฉลาดของเด็กน้อยทำให้รอดตายจากผียักษ์ได้

31.นิทานเรื่องต้นมะม่วงใหญ่ ความขัดแย้งระหว่างผีมะม่วงกับคนที่เข้ามาในเขตของผี ใครก็ตามที่ผ่านมาจากต้นมะม่วง ผีมะม่วงจะต้องหลอกหลอน 32.นิทานเรื่องพรายต้นมะม่วง ความขัดแย้งระหว่างผีต้นมะม่วงกับชาวบ้าน ผีมะม่วงทำร้ายชาวบ้านที่เข้าไปในเขตของผี ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนจนต้องหาหมอมาปราบ 33.นิทานเรื่องเปรตกินลูกครึ่งละ 7 ความขัดแย้ง

ระหว่างเมื่อหลวงกับเมียน้อย เมียหลวงทำลายลูกเมียน้อยด้วยความอิจฉา ตายไปเป็นเปรตต้องมาขอ ส่วนบุญ 34.นิทานเรื่องเศรษฐีชี้เหนียวแพ้วมาณพ ความขัดแย้งระหว่างเศรษฐีชี้เหนียวกับชายหนุ่ม เศรษฐีชี้เหนียวชอบเอาเปรียบคน ชายหนุ่มเข้าไปของงานทำเศรษฐีรับไว้ เมื่อเห็นชายหนุ่มเป็นคน เก่งกล้ามีปัญญาเฉียบแหลมก็คิดจะฆ่า แต่ต้องแพ้ยตัวเอง 35.นิยายเรื่องจ๊กจั่นทองตวลสแลง ความ ขัดแย้งระหว่างผีที่ถูกเขมรแดงฆ่าตายกับคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผี หญิงสาวถูกฆ่าตายสมัยเขมรแดง ปกครองประเทศกัมพูชา แต่วิญญาณของนางยังไม่ไปเกิด เพราะต้องการรอคนรักและแก้แค้นพวกคน ที่ฆ่าเธอและชาวเขมรผู้บริสุทธิ์ 36.นิยายเรื่องพรายกลาเพลิง ความขัดแย้งระหว่าง ผีท้องแก่ชื่อสา เป็อนกับคนที่เธอคิดว่าทำให้เธอตาย สาเป็อนเป็นชาวบ้านในชนบท เธอเจ็บท้องหมอตำแยทำคลอด แล้วไม่สำเร็จ ชาวบ้านช่วยกันทำแคร่หามไปโรงพยาบาล ระหว่างทางเธอสลบไป ชาวบ้านนึกว่าเธอ ตายแล้ว และเป็นผีตายทั้งกลมด้วยจึงต้องรีบฝังตามความเชื่อของคนโบราณ หลังจากนั้นผีสาเป็อนก็ ออกอาละวาดแก้แค้นคนที่ทำให้เธอตาย 37.นิยายเรื่อง ผีพรายยอสุรกาย ความขัดแย้งระหว่างคนกับผี ผู้ประพันธ์นำเรื่องราวผีที่หลอกคนในลักษณะต่าง ๆ มาเล่า ในเรื่องมีผีหลายตน แต่ละตนก็หลอกใน ลักษณะต่าง ๆ กันไป 38.นิยายเรื่องปิศาจเส่นหา ความขัดแย้งระหว่างพี่สาวกับน้องสาว น้องสาว หลงรักพี่ชาย และพยายามทุกอย่างเพื่อให้ได้มา ถึงกับจะฆ่าพี่สาว 39.เรื่องสั้นเรื่องลูกกรอก ความ ขัดแย้งระหว่างโจรกับตำรวจ ตำรวจพยายามไล่ล่าโจรเถื่อน แต่จับไม่ได้เพราะเลี้ยงลูกกรอกเอาไว้ แต่ ในที่สุดก็สามารถจับตายได้ 40.เรื่องสั้นเรื่องผีในห้องเช่า ความขัดแย้งระหว่างคนเช่าห้องกับผี ชาย หนุ่มเช่าห้องอยู่อาศัย ตกกลางคืนไม่ได้หลับไม่ได้นอนเพราะผีออกมาหลอกหลอน จนต้องให้เจ้าของ ห้องเช่าหาหมอผีมาปราบ

41. เรื่องสั้นเรื่องผีฝ้าสมบัติ ความขัดแย้งระหว่างเจ้าของบ้านกับผี สามี ภรรยาซื้อที่ปลูกบ้านใหม่ ปรากฏว่าไปทับที่อยู่ของผี ทำให้เจ้าของบ้านพบกับสิ่งเลวร้ายในชีวิต ถึงขั้น เสียจริตและตายไป 42.เรื่องสั้นเรื่องผีทวงของ ความขัดแย้งระหว่างหนุ่มน้อยที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์กับผี ชายหนุ่มพบคนประสออุบัติเหตุ ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงถอดแหวนของศพมา ทำให้เจ้าของ แหวนมาตามทวง จนในที่สุดต้องนำแหวนไปคืนให้กับญาติ 43.เรื่องสั้นเรื่องผีแพศยา ความขัดแย้ง ระหว่างผีสาวกับคนที่เดินทางผ่าน ผีสาวเดิมมีอาชีพโสเภณี เมื่อตายก็ยังวนเวียนอยู่ริมทาง เทียว หลอกหลอนด้วยวิธีการโบกรถขอโดยสารไปกับหนุ่ม ๆ 44. เรื่องสั้นเรื่องผีไอ้ฝรั่ง ความขัดแย้งระหว่าง ผีเด็กชื่อไอ้ฝรั่งกับคนที่เข้าไปในพื้นที่ เด็กชายชื่อไอ้ฝรั่งเพราะหน้าตาเหมือนฝรั่ง หลังจากจมน้ำตายก็ หลอกคนที่เข้าไปในพื้นที่สถิตอยู่ สร้างความหวาดกลัวให้กับผู้คนเป็นอย่างมาก 45.เรื่องสั้นเรื่อง วิญญาณผีนางตา ความขัดแย้งระหว่างผีในโรงแรมกับคนที่เข้าไปพัก สองหนุ่มเมื่อเข้าไปพักในโรงแรม ที่มีคนฆ่ากันตาย พวกเขาถูกผีหลอกจนต้องหนีออกจากโรงแรมในตอนกลางคืน เมื่อแวะปั้มน้ำมันจึงรู้ ว่า โรงแรมนั้นมีคนฆ่ากันตาย

46. เรื่องสั้นเรื่องมนต์เสน่ห์รั้นทศ ความขัดแย้งระหว่างชายหนุ่มกับผีสาว
 จอนนำยาเสน่ห์มาใช้กับหญิงสาวที่ปฏิเสธไมตรีที่ยื่นให้ ทำให้เธอหลงรัก ต่อมาเธอเสียชีวิตเธอก็ยังไม่
 เลิกรา ยังคามหลอกหลอนจนจนกระทั่งเสียชีวิตตามไปอีกคน 47. เรื่องสั้นเรื่องบ้านเก่า ความขัดแย้ง
 ระหว่างชายหนุ่มกับผี ชายหนุ่มนอนหลับไปแล้วฝันไปว่าเดินไปถึงบ้านเก่าหลังหนึ่ง ผู้หญิงคนหนึ่ง
 ออกมาทักมือเรียกให้เข้าไป ภายในบ้านบรรยากาศเงียบ วังเวง เสียงเพลงปี่พาทย์ประโคมชวนขนหัว
 ลุก ชายหนุ่มพบเหตุการณ์ประหลาดต่าง ๆ ในบ้านหลังเก่านั้น 48. เรื่องสั้นเรื่องวิญญาณทนายทศ
 กระสือ ความขัดแย้งระหว่างแม่ที่เป็นกระสือกับลูกสาวคนโต หญิงชราเป็นกระสือ เมื่อเสียชีวิตลูกสาว
 คนโตกลัวไม่กล้าไปงานศพแม่ เพราะกลัวแม่ให้เป็นผู้รับมรดกคือเป็นทนายทศกระสือ 49. เรื่องสั้นเรื่อง
 ลืม ความขัดแย้งระหว่างชายหนุ่มกับผีสาว ชายหนุ่มกับหญิงสาวรักกันสมัยเรียนมหาวิทยาลัย หญิง
 สาวยอมทิ้งทุกอย่างมาอยู่กับชายหนุ่ม แต่สิ่งที่ชายหนุ่มตอบแทนความจริงใจของหญิงสาวคือ พา
 เพื่อนๆ มาชมขึ้น แล้วปล่อยให้หญิงสาวต้องอับอายและเสียชีวิตไป ผีหญิงสาวจึงกลับมาแก้แค้น 50.
 เรื่องสั้นเรื่องเงาที่วนเวียนอยู่กับตัว ความขัดแย้งระหว่างผีชายหนุ่มกับคนที่ขัดขวางความรัก ชายหนุ่ม
 หลงนักหญิงสาวสูงศักดิ์ แต่ถูกผีเลี้ยงกีดกัน ต่อมาชายหนุ่มประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต วิญญาณจึง
 กลับมาหลอกหลอนพี่เลี้ยงของคนรัก

51. เรื่องสั้นเรื่องทนายทศผี ความขัดแย้งระหว่าง รถมอเตอร์ไซด์ใครก็ตามที่ซื้อรถ
 ไปจะต้องเสียชีวิต กลายเป็นทนายทศผี 52. เรื่องสั้นเรื่องบ้านผีสิง ความขัดแย้งระหว่างผีที่อยู่ในบ้าน
 เก่ากับคนที่เข้าไปใกล้อาณาบริเวณ วิทยาลัยแห่งด้านหลังมีบ้านเก่าสมัยฝรั่งเศสปกครอง ก่อนบ้าน
 ร้างมีหญิงสาวออกหักผูกคอตาย ใครก็ตามที่เข้าไปใกล้บ้านเก่าจะถูกผีหลอก 53. เรื่องสั้นเรื่องทาง
 ผีหลอก ความขัดแย้งระหว่างผีตายโหงกับรถที่ผ่านไปมาในบริเวณที่เธอตาย เนื้อเรื่องเล่าว่าแม่พาลูกที่
 เป็นไข้หนักไปโรงพยาบาล ระหว่างทางรถเกิดน้ำมันหมด แม่ขอโดยสารรถคันที่ขับผ่านไปมา แต่ไม่มี
 ใครให้โดยสารไป นานเข้าลูกก็เสียชีวิตไป เธอจึงวิ่งให้รถชนเสียชีวิต กลายเป็นผีหลอกคนขับรถที่ผ่าน
 ไปมา 54. เรื่องสั้นเรื่องตะเกียงนิทาน ความขัดแย้งระหว่างผีที่ถูกเขมรแดงฆ่าตายกับคนที่เข้าไปเล่า
 เรื่องผีในทิวแสง ในการประกวดเรื่องเล่าเรื่องผี ปรากฏว่ามีผีตนหนึ่ง ถูกเขมรแดงฆ่าตาย ออกมา
 เล่าถึงความโหดร้ายทารุณของเขมรแดง ที่ทำให้ผู้คนบาดเจ็บล้มตาย 55. เรื่องสั้นเรื่องสวรรค์โลกิยะ
 ความขัดแย้งระหว่างคนกับผีที่อยู่ในความฝัน ชายคนหนึ่งเหมือนหลุดเข้าไปในโลกแห่งความฝัน เมือง
 นั้นมีคนนำเกลียดน่ากลัวมีแต่การรบราฆ่าฟันกันทำให้เขาหวาดกลัวเป็นอย่างมาก

56. เรื่องสั้นเรื่องเรือผี ความขัดแย้งระหว่างผีในห้องพักของเรือและคน
 โดยสารที่เข้าไปพัก ชายหนุ่มซื้อตั๋วเรือสำราญเดินทางท่องเที่ยว ห้องที่เข้าพัก 105 ห้องนี้มีผีอยู่ตน
 หนึ่งออกมาหลอกหลอน ทำให้เขาสืบหาความจริงและพบว่าห้องนั้นเดิมทีมีคนตาย 57. คนขี้ม้า สอง
 สามภรรยาเป็นเจ้าของโรงแรมขนาดเล็ก วันหนึ่งมีหนุ่มขี้ม้าเข้าไปขอพัก สองสามภรรยาต่างล้อเล่นว่า

เขาได้ตายไปแล้ว พอบอกไม่ทันขาดคำคนใช้ก็มาบอกว่า มีชายหนุ่มตายอยู่บนหลังม้า 58. ความตายของนักอ่านเรื่องผี สาวน้อยขอร้องให้เพื่อนเลิกอ่านเรื่องผีเพราะมีข่าวว่าคนอ่านเรื่องผีหายตัวไปอย่างลึกลับ แต่เพื่อนไม่ยอมและเพื่อนก็หายตัวไปจริง ๆ ทำให้สาวน้อยนอนไม่หลับเพราะกลัวว่าตื่นขึ้นมาจะไม่ได้อยู่ที่เดิม 59. ลูกสวยไหมแม่ แม่ฆ่าลูกสาวตายไป ลูกสาวมาเกิดใหม่เป็นลูกแม่และถามแม่ว่า ฆ่าเธอทำไม 60. วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ นักเขียนหนุ่มถูกผีขู่มาทางกล่องข้อความ ทำให้เขาหวาดกลัวจนต้องรีบปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งก็ปิดได้อย่างยากเย็น

61. มฤตยู มีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย หนุ่มพิศุจน์อักษรเหมือนได้ยินเสียงกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย ทำให้เขากลัวมาก บางครั้งก็ทำอะไรไปโดยไม่รู้ตัว อย่งไปยืนอยู่กลางถนน สติของเขากลับคืนมาได้ เมื่อโทรศัพท์จากที่บ้านโทรมาบอกว่าพ่อแม่ของเธอถูกโจรฆ่าตาย ให้รีบกลับบ้านด่วน 62. แอปเปิ้ลอาถรรพณ์ ชายหนุ่มต้องการให้หญิงสาวรักด้วยวิธีเพ่งลูกแอปเปิ้ล สาวนั้นก็มาอยู่กับชายหนุ่มจริง ๆ เมื่ออยู่มานานเกิดเบื่อสาวคนหนึ่ง ต้องการให้สาวนั้นออกไปจากชีวิต จึงได้รู้ว่าแท้จริงแล้วสาวนั้นเป็นผี

2) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โคร่งเรื่องที่มีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือระหว่างคนกับธรรมชาติ ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีดังต่อไปนี้

1. เนียะตากองขุม
2. เนียะตาหมื่นคง
3. เนียะตาหัวโล้น
4. เนียะตาพุ่มแสน
5. เนียะตาเคนศ
6. เนียะตาเนินสลึง
7. เนียะตายายดำ
8. เนียะตาภูเขาดิน
9. เนียะตาประตูเมือง
10. เนียะตาสิ่งห์และเนียะตาพระอินทร์

11. เนียะตาส่าเกาหลาย
12. เนียะตาเมซอที่อำเภอบาพนม
13. เนียะตาคมเหล็กหรือเนียะตามาตคิต
14. เนียะตาคาศรียายบุส
15. เนียะตาคอแดง
16. เนียะตาคุนหญิงเมา
17. เนียะตาทังหันเหล็ก
18. พระคเณศ
19. เนียะตายายวงวน
20. เนียะตาพันธสาลี
21. เนียะตาดน
22. นิทานเรื่องกระท่อมผี ความขัดแย้งระหว่างกับธรรมชาติ เมื่อฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ชาวบ้านอดอยากยากจน ผู้เป็นสามีจึงต้องออกไปหากินต่างถิ่น ทิ้งภรรยาที่ทิ้งท้องไว้อย่างเปล่าเปลี่ยวเดียวดายถึงเวลาคลอดลูกต้องอยู่ตามลำพังและเสียชีวิตไป
23. นิทานเรื่องเนิงฝิงผี ความขัดแย้งระหว่างชายหนุ่มกับคนในสังคม ชายหนุ่มชอบกินเหล้าคบค้าสมาคมกับเพื่อน ๆ ชอบเมามายเป็นนิสัย เมื่อเห็นผีตั้งวงกินเหล้าก็เข้าไปร่วมวงด้วยโดยปราศจากการไตร่ตรองว่าเป็นสถานที่แห่งใด จึงถูกผีหลอกให้กินมูลโคและของสกปรก
24. นิทานเรื่องผีกล้วยตานี ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ การปลุกกล้วยไว้ใกล้อาคารบ้านเรือน นำมาซึ่งความเสียหาย ในเรื่องปลุกต้นกล้วยตานีใกล้กุฏิพระ ทำให้ผีเข้ามาทำร้ายผู้เป็นสามีได้
25. นิทานเรื่องผีอยากกินแซนด์วิช ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรม ทางสังคมที่รับความเจริญทางด้านวัตถุเข้ามา ทำให้คนปรับตัวไม่ทัน อย่งในเรื่องหนุ่มวัยรุ่นตัวอย่างของการรับเอาเทคโนโลยีเข้ามา แต่ไม่รับเอาวินัยในการใช้มาด้วย จึงถูกรถชนตาย

26.นิทานเรื่องภรรยาฉันทเป็นผี ความขัดแย้งด้านคุณธรรมระหว่างคนกับผี ครอบครัวหนึ่งฐานะทางการเงินไม่ดี สามีนึงต้องออกไปรับจ้างต่างถิ่น เป็นเหตุให้ถูกหลอกหลวงและฆ่าตัวตาย ผีเห็นเข้าก็ช่วยให้พินนาไปอยู่ด้วยจนมีลูกด้วยกัน วันหนึ่งผู้เป็นสามีเกิดคิดถึงภรรยาที่เป็นมนุษย์ขึ้นมา จึงวางแผนนำลูกหนีจากบ้านของผีมาได้ เมื่อมาพบว่าเมียตนเองตรงใจตายไปนานแล้ว ชายหนุ่มก็กลับไปหาภรรยาผี แต่ภรรยาผีไม่อยู่แล้ว 27.นิทานเรื่องผียากกินไอศกรีม ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ สามีภรรยาคนหนึ่ง เมื่อแต่งงานกันแล้วก็หนีความยากจนเข้าไปหักร้างทางป่าระหว่างอยู่ในป่าก็เก็บของในป่ามากินเป็นอาหารระหว่างที่ภรรยาท้องแก่ใกล้คลอดแล้ว เผอิญไปกินของที่มีผลต่อลูกในท้องทำให้เจ็บท้องอย่างหนัก และเสียชีวิตไป 28.นิทานเรื่องยายกระสือ ความขัดแย้งระหว่างคนกับสภาพเศรษฐกิจ ยายเสาเป็นคนยากจน สามีนอกไปทำงานนอกบ้านนาน ๆ ถึงจะกลับมาสักครั้ง ยายเสาเห็นว่าฐานะทางการเงินของตนเองไม่ดี จึงรำเรียนวิชาอาคมเพื่อหารายได้มาช่วยครอบครัวอีกแรงหนึ่ง นานไปวิชาอาคมเกิดเข้าตัวทำให้ยายเสาเป็นกระสือไป 29.เรื่องสั้นผีกล่อมลูก ความขัดแย้งระหว่างคนกับสภาพเศรษฐกิจสามีจำเป็นต้องออกไปทำมาหากินไกลบ้าน เพราะความยากจน ทำให้ทั้งภรรยาท้องแก่ไว้คนเดียว ต่อมาเมื่อทราบว่ามีภรรยาใหม่อีก เธอจึงผูกคอตาย กลายเป็นผีกล่อมลูกเวลาค่ำคืน

3) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองของตัวเอง เรื่องเล่าผีที่พบโครงเรื่องลักษณะนี้ ได้แก่ 1.ต้นกำเนิดเนี่ยตา ความขัดแย้งในใจของคนชาย

หนุ่มผู้ทุกข์ยากตัดใจจากพ่อแม่ไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่เสียชีวิตไปแล้ว 2.ปิศาจกลางกรุงไทรนคร ความขัดแย้งในใจของเจ๊กสู เจ๊กสูรักลูกสาวมาก แม้ลูกสาวตายไปแล้วก็ยังทำใจไม่ได้ ท่วงท้าวอารมณ์จนตัวเองตายไป แล้วผีวนเวียนอยู่กับลูกสาว ในคฤหาสน์ของตนเอง 3.นิทานเรื่องคนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน ความขัดแย้งในใจของชายผู้เป็นสามี สามีเป็นคนกลัวผีมาก ๆ แต่ภรรยาใช้ให้ไปตามหมอดำแย เขาพยายามหาทางหลบหลีก แต่ด้วยความกลัวเมียจึงต้องตัดใจข้ามความกลัวด้วยการเดินผ่านต้นไม้ที่มีผีอยู่ไปได้ 4.นิทานเรื่องเปรตปรากฏตัว ความขัดแย้งในใจของมาณพผู้มีฐานะยากจน เมื่อพบเปรตมาขอส่วนบุญ เขาก็ทำตระหนักในความยากจนของเขา แต่ในที่สุดก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เปรต ทำให้เปรตหมดเวร ได้เกิดเป็นเทวดา 5.นิยายเรื่องผีหัวขาด ความขัดแย้งในใจของผีโจรเกรียะ ที่ไม่ยอมไปเกิดและพยายามหาอาจารย์ต่อหัวให้ตัวเอง แม้ความพยายามนั้นจะไม่เป็นผลก็ตาม 6.เรื่องสั้นเรื่องวิญญาณ ความขัดแย้งในใจของผีหนุ่ม แม่นเองเสียชีวิตไปแล้ว แต่ก็ไม่ยอมรับความเป็นจริง พยายามทำตัวให้เหมือนคน แต่ญาติ ๆ ก็ไม่เห็นร่างกาย มาเข้าใจว่าตนเองตายแล้วแน่ ๆ ก็ต่อเมื่อเห็นร่างของตนเองถูกเผา 7.เรื่องสั้นเรื่องคำสัญญา ความขัดแย้งในใจผีหนุ่ม ชายหนุ่มรักแฟนสาวตั้งแต่สมัยเรียน วันหนึ่งเขามาที่ห้องแฟนสาว แต่แฟนสาวมองไม่เห็นเขา แม้เขาจะพูดอย่างไรก็เหมือนไม่ได้ยิน เรื่องมาคลี่คลายตรงแฟนสาวพบสัญญาณบางอย่างว่าคนรักมาหา และบอก

ว่าเขาตายไปแล้ว 8. เรื่องสั้นเรื่องที่เกิดที่กรุงศรี ความขัดแย้งในใจชายหนุ่มที่หลุดเข้าไปในมิติหนึ่ง ชายหนุ่มไม่อาจบอกกับตัวเองได้ว่าเป็นเรื่องจริงหรือฝัน ภาพที่เห็นเป็นที่แห่งไหน 9. เรื่องสั้นเรื่องเสื่อผี ความขัดแย้งในใจของผีชายหนุ่ม ชายหนุ่มเจ้าของเสื่อชะตาขาดเสียชีวิตไป แต่ก็เป็นห่วงเสื่อตัวโปรด จึงมาเข้าฝันให้เพื่อนรักษาไว้ให้ดี

โครงเรื่องที่มีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองของตัวเอก พบว่ามี 9 เรื่อง พบในเรื่องเพลง 1 เรื่อง ในนิทาน 4 เรื่อง ในนิยาย 1 เรื่อง และในเรื่องสั้น 4 เรื่อง ทั้งนี้ผู้น้อยให้รู้ว่ามีปัญหาความขัดแย้งในตัวเองของคนในสังคมเขมร เกิดขึ้นมานานแล้วและยังเกิดขึ้นใหม่อีก เนื่องจากนิทานเป็นเรื่องเก่าแก่พบถึง 4 เรื่อง และเรื่องสั้นซึ่งถือว่าเป็นเรื่องเล่ารูปแบบใหม่พบ 4 เรื่องเช่นกัน การพบความขัดแย้งในตัวเองของตัวเอกในเรื่องเล่าผี สะท้อนให้เห็นภาวะในจิตใจของคนในสังคมที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว และต้องการแก้ปัญหาให้ตัวเองมากกว่าจะพึ่งพาผีเหมือนคนในสังคมบรรพกาล

ตัวอย่าง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองของตัวเอก ดังปรากฏในเรื่อง ดังข้อความว่า

“ខ្ញុំតែងតែមានបញ្ហាដេកមិនលក់។ខ្ញុំខ្លាច
តែពេលដេកលក់ហើយភ្ញាក់ឡើងវិញ...ខ្លួនឯងមិននៅទីនេះទេ
តា។” (ផាយ Novels, 2556) “ฉันมักมีปัญหานอนไม่หลับ ฉันกลัวแต่เวลานอนหลับแล้วเมื่อตื่น
ขึ้นมา ...ตัวเองไม่อยู่ที่นี้อีก”

โครงเรื่องเล่าผีที่มีความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี พบว่ามีถึง 62 เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมพบ 29 เรื่อง และพบโครงเรื่องที่เป็นความขัดแย้งในตัวเองของตัวเอก 9 เรื่อง

โครงเรื่องเล่าผีเขมรที่พบมีความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า สังคมเขมรมีความขัดแย้งกันระหว่างคนกับคนมากที่สุด ซึ่งสาเหตุมีทั้งที่มาจาก การดิ้นรนเพื่อปากท้อง สาเหตุมาจากความอิจฉาริษยา และมาจากคนเข้าไปล่วงล้ำอาณาเขตของผี รong ลงมาเป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและพบมากในวรรณกรรมประเภทเรื่องเพลง สะท้อนให้เห็นว่ายุคเขมรโบราณนั้น ความขัดแย้งที่ปรากฏในสังคมเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะคนต้องพึ่งพาธรรมชาติในการประกอบอาชีพ เช่น ต้องพึ่งพาฝน เมื่อฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลชาวบ้านก็จะเกิดปัญหาเรื่องการทำมาหากิน ต้องบนบานศาลกล่าว ดังข้อความว่า

“បើគេចង់បានទឹកភ្លៀង គេនាំរៀបចំធ្វើ
គ្រឿងព្រិកាបូជាគាត់សុំទឹកភ្លៀងរៀងរាល់ឆ្នាំ តាមចំណាំដែល
ធ្លាប់ឃើញគាត់ធ្វើអំពីកាលដែលគាត់នៅរស់នោះរៀងរហូតមក

สำหรับกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่า แต่ละเรื่อง ผู้ประพันธ์สื่อให้เห็นแนวคิดสำคัญต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

1) ผีตี แนวคิดที่สื่อให้ทราบว่าผีตี มีคุณต่อคน ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีใน ลักษณะต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

1.1) ผีเป็นที่พึ่ง พบในเรื่อง 1.ประวัติตาค้างเมือง 2.พระพิศเนศ 3.เนียะตาคอแดง 4.เนียะตาศิขณ 5.เนียะตาทานง 6.เนียะตานิสนสิง 7. เนียะตาประตูเมือง 8.เนียะตาบาพาล 9.เนียะตาทูมเสน 10.เนียะตาทนดิน 11.เนียะตามเหล็กหรือเนียะตามาคิด 12.เนียะตามขอที่อำเภอบาพนม 13.เนียะตาสภาพหลาย 14.เนียะตาสิงห์ 15.เนียะตาศรีกับยายบุส 16.เนียะตាយายดำ 17. เนียะตាយางวน 18.เติมกำเนิดเนียะตา 19.เนียะตาหัวโล้น 20.เนียะตาทาทอง 21.หมาเห็นผี และ 22. ผีแย่งบ้านอยู่ แนวคิดผีเป็นที่พึ่งในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมา จัดตามลักษณะการพึ่งพาผีของคนในสังคมเขมร ดังปรากฏอยู่ในเรื่องเพลงเนียะตาประตูเมือง ดังข้อความว่า

“ធ្វើបុណ្យថ្កោលមួយយប់ សូមឲ្យតាទ្វារស្រុកថៃ
រក្សាកូនចៅនៅក្នុងស្រុកទាំងមូល ឲ្យបានសុខសប្បាយ បើមាន
កើតជំងឺឯស្រុកភូមិក្រៅ សូមតាទ្វារស្រុក ជួយកម្ពុតប់ងឲ្យ
ចេញឆ្ងាយពីស្រុកទៅ កុំឲ្យមកបៀតបៀនដល់កូនចៅក្នុងស្រុក
ឲ្យសោះ ។ ”

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 40)

“ทำบุญถวาย 1 คืน ขอให้เนียะตาประตูเมืองรักษาลูกหลานในเมือง
ทั้งหมด ให้ได้ความสุขสบาย ถ้าเกิดโรคภัยบ้านเมืองอื่น ขอให้เนียะตาประตูเมือง ช่วยกำจัดให้หายไปไกลจากบ้านเมือง อย่าให้มาเบียดเบียนต่อลูกหลานในบ้านเมืองเลย”

(แปลโดยผู้วิจัย)

ในเรื่องเพลงเรื่อง เนียะตาคมขอที่อำเภอบาพนม เนียะตาตนนี้ชาวบ้านนับถือกันมาแต่บรรพกาล แต่ไม่สามารถระบุได้ว่า เริ่มนับถือกันมาตั้งแต่เมื่อใด ในแต่ละปีชาวบ้านจะพากันทำพิธีบวงสรวงเพื่อให้เนียะตาช่วยดลบันดาลให้ชาวบ้านพบความสุข ความเจริญ บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ดังข้อความว่า

“គេក៏រៀបចំបូងស្តងបន់ស្រន់ សូមឲ្យអ្នកតា
មេសជួយឲ្យស្រុកបានសុខសប្បាយ ជួយអភិបាលស្រុក នាម៉ឺន
សព្វមុខមន្ត្រីនិងបណ្តាស្រ្តី” “เขาก็เตรียมบวงสรวง ขอให้เนียะตาคมขอช่วยให้

ในเรื่อง เนียะตาคอแดง นอกจากเนียะตาจะลดบันดาลความสุขให้ชาวบ้านแล้ว ยังเป็นผู้ให้ความยุติธรรมในเรื่องการตัดสินคดีความอีกด้วย ดังข้อความว่า

“**អ្នកតានេះមានឥទ្ធិពលលើអ្នកស្រុកភូមិ
នេះណាស់ ចេះជួយថែរក្សាសេចក្តីសុខ និងជួយរកយុត្តិធម៌ឲ្យ
អ្នកស្រុកភូមិទៀតផង** ” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 73)
“เนียะตานี้ มีอิทธิพลต่อชาวบ้านนี้มาก ช่วยดูแลรักษาความสุข และช่วยหาความยุติธรรมให้
ชาวบ้านชาวเมืองอีกด้วย”

1.5) **ជួយให้คนปลอดภัย** ในเรื่อง เนียะตาคุณหญิงเมา การขอพระจาก
เนียะตาเจ้าแม่ ขอได้ทั้งความต้องการส่วนตัวและความต้องการของคนในสังคม อย่างการบนบาน
เนียะตาคุณหญิงเมา ดังข้อความว่า

“**អ្នកតាជំទាវម៉ៅនេះគេច្រើនបន់១- ឲ្យបាន
សេចក្តីសុខសប្បាយ កុំឲ្យមានជំងឺតម្កាត់ ដល់មនុស្សក្នុងស្រុក
ភូមិ** ” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 79) “เนียะตาคุณหญิงเมานี้ เขามัก
บน 1.ให้มีความสุขสบาย อย่าให้มีไข้คร่าชีวิตมนุษย์ในบ้านเมือง”

ในเรื่องเนียะตามะเหล็กหรือเนียะตามาตคิด ชาวบ้านนับถือเป็นผู้รักษา
บ้านเมือง แต่มาชื่อได้เปลี่ยนไปเป็นเนียะตามะเหล็ก ซึ่งเป็นเนียะตาที่ชาวบ้านนับถือกันโดยทั่วไป ดัง
ข้อความว่า

“**ខ្មោចមាតគិតនោះហើយ ដែលអ្នកស្រុក
សម្គាល់ថា ជាអ្នកតារក្សាស្រុក រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ហៅថា
អ្នកតាមហេសតូ ។** ” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 60) “มีมาตคิด
นั้นแล้ว ที่ชาวบ้านรู้จักว่าเป็นเนียะตารักษาเมือง จนกระทั่งต่อมาถึงปัจจุบันนี้ เรียกว่าเนียะตา
มเหล็ก”

ในเรื่อง เนียะตาดาทอง เนียะตาตนนี้มีลักษณะพิเศษคือ ช่วยคุ้มครองตำรวจ
ทหาร ชายแดน เมื่อมีการสู้รบกันเชื่อกันว่า เนียะตาจะไปกระซิบบอกกับตำรวจเพื่อให้รอดพ้นจาก
ข้าศึกศัตรู ความเชื่อลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องเล่าตอนหนึ่ง ดังข้อความว่า

“**នៅពេលកំពុងបាញ់នោះ កងរាជតម្រួត
យើងទាំងអស់គ្នា ហាក់ដូចជាមានគេមកឱ្យបថា "ឲ្យមាន
សេចក្តីអង់អាចស្ងាហាប់ឡើង កុំតក់ស្លុត កុំភ័យឲ្យសោះ យើង
នឹងជួយអ្នកទាំងអស់គ្នា" (នេះជាអានុភាពនៃ តា ថង) ។** ” (ក្រុម

2.2) ผีรอส่วนบุญ แนวคิดเรื่องกลุ่มนี้ ได้แก่เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้เห็นคนที่เสียชีวิตไป ถ้าญาติไม่ได้ทำบุญกุศลให้ วิญญาณก็จะเป็นผีหลอกหลอนชาวบ้าน ไม่ยอมไปผุดไปเกิด เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดนี้มีดังนี้

1.นิทานเรื่องกระท่อมผี หลังจากนางภู่เสียชีวิตแล้ว เทียวหลอกหลอนชาวบ้าน เมื่อพระสงฆ์มาเกลี้ยกล่อมให้หยุดหลอกแล้วจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ ผีนางภู่ก็ไม่หลอกหลอนชาวบ้านอีกเลย 2.นิทานเรื่องผียากกินแซนด์วิช ผีภูวณต้องรอนเร่อยู่นาน ถึงจะได้กินอาหารที่ตนปรารถนา เมื่อเพื่อนนำแซนด์วิชไปทำบุญให้ภูวณก็ไปเกิดใหม่ 3.นิทานเรื่องผียากกินไอศกรีม เมื่อชาวบ้านนิพนธ์พระธุดงค์มาสวดมนต์ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้นางผีไป หลังจากนั้นก็ไม่เคยมีใครเห็นผีมาหลอกอีกเลย 4.นิทานเรื่องผีหลอกอาจารย์ ผีสาววัดดี เมื่อได้รับส่วนบุญส่วนกุศลแล้วก็หายไป 5.นิทานเรื่องเกาะเปรต เปรตรอส่วนบุญที่ชาวบ้านส่งให้เมื่อถึงเทศกาลภุมบิณฑ์ 6.นิทานเรื่องเปรตกินลูกครึ่งละ 7 เปรตมาขอส่วนบุญ เมื่อได้รับก็จากไป 7.นิทานเรื่องผีตาเจง ตาเจงเมื่อตายไป ก็ยังไม่ได้ไปเกิด เมื่อชายข้างบ้านไปส่องกบเจอกบผีตาเจง พอทำบุญให้ตาเจงก็หายไป 8.เรื่องสั้นเรื่องเปรตปรากฏตัว เปรตมาขอส่วนบุญจากมานพ เมื่อได้ส่วนบุญแล้วก็หมดแหว 9.เรื่องสั้นเรื่องวิญญาณผีอนาถา ผีที่โรงแรม สองหนุ่มที่ถูกหลอกทำบุญอุทิศส่วนกุศล ให้ไปผุดไปเกิด 10.เรื่องสั้นผีกลุ่มลูก หลังหญิงท้องแก่ผูกคอตาย กลายเป็นผีกลุ่มลูกยามค่ำคืน เมื่อชาวบ้านทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ ก็หายไป 11.เรื่องสั้นเรื่องบ้านผีสิง หญิงสาวผูกคอตายในบ้านข้างวิทยาลัย เธอออกมาหลอกหลอนนักศึกษา เมื่ออาจารย์ร่วมกับนักศึกษาทำบุญไปให้เธอก็หายไป แนวคิดที่3 ผีรอส่วนบุญทั้งหมด 11 เรื่อง พบในนิทาน 7 เรื่อง เรื่องสั้น 4 เรื่อง

แนวคิดผีรอส่วนบุญ แม้จะมีเพียง 11 เรื่อง แต่ก็มีความสำคัญในสังคมเขมร เพราะสังคมเขมรเป็นสังคมพุทธ และมีความกตัญญูต่อบุพการี เมื่อบุพการีหรือญาติเสียชีวิตไป ชาวเขมรก็ทำบุญให้คนตาย การทำบุญให้คนตายเป็นเรื่องสำคัญในคติพุทธเชื่อว่า ถ้าไม่ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติที่ตายจะยังไม่ได้ไปเกิด ต้องวนเวียนรอส่วนกุศล อย่างในนิทานเรื่องผีตาเจง ตาเจงเมื่อตายไปก็ยังไม่ไปเกิด เมื่อชายข้างบ้านไปส่องกบเจอกบผีตาเจง และรู้ว่าตายยังไม่ไปเกิดก็จัดพิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ เช่นเดียวกับในเรื่องสั้นชื่อ วิญญาณผีอนาถา ผีที่โรงแรมหลอกหลอนคนอยู่นาน เมื่อสองหนุ่มไปพักในห้องพักของโรงแรมที่ผีสถิตอยู่แล้วถูกหลอก จึงได้ร่วมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ไปผุดไปเกิด

ตัวอย่างแนวคิดผีรอส่วนบุญในเรื่องสั้นชื่อ วิญญาณผีอนาถา ความคิดเกี่ยวกับวิญญาณปัจจุบันชาวเขมรมีความเชื่อตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา โดยเชื่อว่าคนเมื่อตายไปแล้ววิญญาณจะออกจากร่างเพื่อจะได้ไปเกิดภพภูมิใหม่ แต่ความเชื่อเรื่องวิญญาณนี้ ชาวเขมรมีความเชื่อมาแต่บรรพกาลก่อนที่พุทธศาสนาพุทธเข้ามา ซึ่งชาวเขมรเรียกว่าโปรลิง ผู้ประพันธ์เสนอ

แนวคิดที่ว่า วิญญาณที่ออกจากร่างคนไปแล้ว วิญญาณเหล่านั้นยังวนเวียนรอส่วนบุญส่วนกุศลอยู่ ถ้า ญาติมิตรไม่ทำบุญให้วิญญาณนั้นก็จะไปเกิด และเที่ยวหลอกหลอนชาวบ้าน ดังข้อความว่า

ខាងប្រុសបានសម្លាប់ស្រីដែលជាសង្សារ រួចក៏ សម្លាប់ខ្លួនឯង តាមក្រោយជាមួយគ្នាទៅ រហូតដល់ពីរថ្ងៃ បន្ទាប់ចាប់ផ្តើមមានក្តិនចម្លែកៗចេញមក ទើបគេដឹងថា មានអ្នកស្លាប់ ។ បន្ទាប់ពីដឹងហើយខាងម្ចាស់ផ្ទះសំណាក់មិន បានហៅព្រះសង្ឃមកសូត្រមន្តអោយអ្នកទាំងពីរនោះទេ ដូច្នោះ ហើយទើបបានជាមានរឿងហេតុបែបនេះកើតឡើង ។ (Sombath ,

2017)

ฝ่ายชายได้ฆ่าผู้หญิงที่เป็นคนรัก แล้วก็ฆ่าตัวเองตามหลังไปด้วยกัน จนกระทั่งถึงสองวันต่อมาเริ่มมีกลิ่นแปลก ๆ ออกมา เขาจึงรู้ว่ามีคนตาย หลังจากรู้แล้ว ฝ่ายเจ้าของ โรงแรมไม่ได้นิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์ให้คนทั้งสองนั้นหรอก ดังนี้แล้ว ก็ได้มีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้น

2.3) ជីវង្គត់ แนวคิดกลุ่มนี้ได้แก่เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้เห็นว่า ฝีม้ออาณาบริเวณ หรือ ที่สิ่งสถิตของตนเอง ถ้ามนุษย์ไม่เข้าไปในอาณาบริเวณ หรือพื้นที่ที่สถิตอยู่ฝีม้อ จะไม่หลอกหลอน ไม่ออกมารบกวน เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดลักษณะนี้ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1.นิทานเรื่องกระจกโบราณ ฝีม้ออยู่ในกระจกโบราณ ออกมาในเวลากลางคืน
2. นิทานเรื่องภรรยาฉนั้นเป็นผี ชายที่ถูกล่อลวงถึงกับฆ่าตัวตาย เมื่อผีป่ามาพบเข้าก็นำไปอยู่ในที่ทาง ของตนเองอย่างมีความสุข ต่อมาเมื่อสามีคิดถึงภรรยาเก่าหนีออกไป พอลกลับมาอีกครั้งก็ไม่พบเธอ ไม่ได้ไปอีกแล้ว
- 3.นิทานเรื่องหมู่บ้านผีตายโหง ฝีม้อยังคงเฝ้าหมู่บ้านของตนเองอยู่ และหลอกคนที่ล่องล่ำ เข้าไป แม้จะเป็นลูกหลานของตนเองที่ไปทำมาหากินต่างถิ่นกลับมาบ้าน
- 4.นิทานเรื่องทางมรณะ น้ำ เลื่อนเมามาย เดินหลงเข้าไปในพื้นที่ของผีตายโหง ทำให้ผีตายโหงฆ่าตาย
- 5.นิทานเรื่องแม่ฝีม้อศจรรัย ฝีม้อเฝ้ารอหลอกคนข้ามน้ำยามเย็น
- 6.นิทานเรื่องต้นมะม่วงใหญ่ ฝีม้อสถิตอยู่ที่ต้นมะม่วง
- 7.นิทานเรื่อง พรายต้นมะม่วง ฝีม้อยู่ที่ต้นมะม่วง ใครล่องล่ำเข้าไปโดนหลอก
- 8.เรื่องสั้นเรื่องฝีม้อในท้องเช่า ฝีม้อยึดห้องเช่า อยู่อาศัย ใครล่องล่ำเข้าไปจะต้องถูกหลอก
- 9.นิทานเรื่องเนินฝีม้อ ฝีม้องินเหล้ากันอยู่ในป่าช้า ชาย หนุ่มออกไปหากบตกลางคืนเห็นว่าเป็นคนนั่งอยู่และเรียกกินเหล้าด้วยก็เลยเข้าไปกิน โดยไม่รู้ว่าฝีม้อ ทรอก
- 10.เรื่องสั้นเรื่องฝีม้อสมบัติ ฝีม้อยู่ในที่ดิน เมื่อมีคนมาซื้อปลูกบ้านก็ออกอาละวาด ทำให้เจ้าของ พบสิ่งเลวร้ายต่างๆ นานา
- 11.เรื่องสั้นเรื่องฝีม้อแพศยา ฝีม้อสาววนเวียนอยู่กับบริเวณที่ดินตนเองเคยเดินเรียก รถเพื่อขายบริการทางเพศสมัยมีชีวิตอยู่
- 12.เรื่องสั้นเรื่องฝีม้อฝรั่ง ฝีม้อเด็กชื่อฝรั่งจะหลอกคนที่เข้าไปใน บริเวณที่จมน้ำตาย บ้านเก่า
- 13.เรื่องสั้นเรื่องบ้านเก่า หลอกทุกคนที่เข้าไปในอาณาบริเวณ
- 14.เรื่อง สั้นเรื่องวิญญาณ ชายหนุ่มเมื่อเสียชีวิตกลับมาบ้านเห็นญาติ ๆ ร้องไห้ แต่ญาติไม่เห็นตัวเขา เพราะ

เขาเป็นวิญญาณ 15.เรื่องสั้นเรื่องคำสัญญา วิญญาณชายหนุ่มมาที่ห้องแฟนสาว แต่แฟนสาวไม่เห็น
 16.เรื่องสั้นเรื่องตะเกียงนิทาน ผีตนหนึ่งที่ถูกฆ่าตายอยู่ในคุกตวลสแลง ออกมาเล่าเรื่องความโหดร้าย
 ของเขมรแดงให้คนฟัง 17.เรื่องสั้นเรื่องสวรรค์โลกิยะ เขาฝันว่าเข้าไปอยู่ในสถานที่แห่งหนึ่งมีต่อฆ่า
 กันอย่างป่าเถื่อน และหนีไปพบอีกที่หนึ่งมีแต่คนทำบุญ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส 18.เรื่องสั้นเรื่องทีกรุง
 ผี ชายหนุ่มขี่รถมอเตอร์ไซด์หลุดเข้าไปในอีกมิติหนึ่ง พบผู้คนมากมายกินอาหารเป็นสัตว์ร้ายจะเข้
 เสือ แต่ในที่ที่สุดก็เขาก็ว่าตัวเองอยู่ในป่าช้า 19.เรื่องสั้นเรื่องเรือผี ในห้อง 105 ที่เขาโดยสารเรือมา
 เป็นห้องที่ปีศาจอาศัยอยู่ ทำให้เขาถูกหลอกหลอน 20.นิยายเรื่องผีพรายอสุรกาย ผีหลอกคนที่
 ล่วงล้ำเข้าไปในถิ่นที่ไม่ว่าจะเป็นที่ต้นไม้หลุมศพ หรือป่าไม้ที่ผีสถิตอยู่ แนวคิดที่ 1 ผีมีพื้นที่ของตนเอง
 จำนวน 20 เรื่อง พบในเรื่องเรื่องสั้น 10 เรื่อง นิทาน 9 เรื่อง และนิยาย 1 เรื่อง

แนวคิดผีมีพื้นที่ของตนเอง มีจำนวน 20 เรื่อง พบในเรื่องเรื่องสั้น 10 เรื่อง
 นิทาน 9 เรื่อง และนิยาย 1 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่าสังคมเขมรต้องการสิทธิส่วนบุคคล ต้องการอาณา
 บริเวณของตนเองไม่ให้ใครมาล่วงล้ำ แนวคิดนี้พบมากในเรื่องสั้นและนิทาน แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์
 ต้องการปลูกฝังแนวคิดนี้ให้กับกลุ่มคนอ่านเรื่องสั้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่และเยาวชน อย่างไรก็ตาม
 เรื่องสั้นชื่อเรือผี ชายหนุ่มถูกผีหลอกเพราะเข้าไปอาศัยอยู่ในห้องเดียวกับผี ส่วนในนิทานผู้ประพันธ์ก็
 แนวคิดเดียวกันนี้เพื่อให้อ่านนิทานซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็ก ๆ อย่างไรก็ตามนิทานเรื่องพรายต้นมะม่วง ผีอยู่
 ที่ต้นมะม่วง ใครล่วงล้ำเข้าไปโดนหลอก ส่วนในเรื่องสั้น เรื่องผีในห้องเช่า ผียึดห้องเช่าอยู่อาศัย ใคร
 เข้าไปยุ่งเกี่ยวในห้องนั้นก็ถูกผีหลอก ส่วนในนิยายนั้นแม้จะมีเพียง 1 เรื่องแต่ก็สื่อให้รู้ว่า
 ผู้ประพันธ์ไม่ละเลยที่จะเตือนให้คนอ่านนิยายซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ได้ตระหนักในสิทธิของตนเช่นกัน

2.4) ผีหวงสิ่งที่ผูกพัน แนวคิดเรื่องกลุ่มนี้ ได้แก่เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการ
 ให้เห็นว่า ผีมีความหวง และหวงสิ่งที่ตนเองผูกพันในระหว่างมีชีวิตอยู่ สิ่งที่ผูกพันนั้นมีทั้งทรัพย์สินสมบัติ
 สิ่งของ และผู้คนที่เคยใกล้ชิดกัน เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดลักษณะนี้ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1.นิทานเรื่องผีกล้วยตานี นางผีเพราะความรักและหวงสามี เธอจึงตามไปฆ่า
- 2.นิทานเรื่องพรายต้นขนุน ผีหวงสมบัติของตนเองที่ฝังเอาไว้ หลอกคนที่เข้าไปใกล้
- 3.นิทานเรื่อง
 ปีศาจกลางกรุงไทรนคร เจ้าสุทนต์ลูกสาวดูแลเธอทั้งเวลาเจ็บป่วยและตายไปแล้ว
- 4.นิทานเรื่องผีต้น
 หางนกยูง หญิงชราหลอกคนที่เข้ามาอาณาบริเวณบ้าน
- 5.นิทานเรื่องผีลากกระดานโลง ผีหวงต้นไม้ใน
 ป่า ครอบครวัที่ยึดอาชีพตัดไม้ในป่าถูกหลอกจนต้องเลิกทำ หันไปประกอบอาชีพอื่น
- 6.นิทานเรื่อง
 แสงตะเกียงผี ผีหวงคนรักไม่ยอมไปเกิด จะพาคนรักไปอยู่ด้วยกันและเที่ยวหลอกหลอนชาวบ้าน
7.
 นิทานเรื่องพรายกระตังเขียว ผีนางเขียวหวงลูก จึงเผ่ากระตังลูกของตัวเองอยู่ในน้ำ
- 8.เรื่องสั้นเรื่องผี
 ทวงของ หนุ่มน้อยเก็บแหวนจากศพ ผีเจ้าของตามมาทวงคืน
- 9.เรื่องสั้นเรื่องได้ผีช่วย น้ำคนขับรถ

มอเตอร์ไซค์รับจ้าง แม้จะตายแล้วก็ยังวนเวียนอยู่กับสาวน้อยที่ผูกพัน จนได้ช่วยเธอเมื่อวัยรุ่นเข้ามา ลวนลาม 10.เรื่องสั้นเรื่องเสือผี ชายหนุ่มขอยืมเสือเพื่อนมาใส่ เมื่อเพื่อนเสียชีวิตไป วิญญาณของ เพื่อนก็มาวนเวียนอยู่กับเขา และมาเข้าฝันว่าให้ดูและเสือให้ดี 11.เรื่องสั้นเรื่องเงาที่วนเวียนอยู่กับตัว ชายหนุ่มหลงรักหญิงสาวมีฐานะดี และมีพี่เลี้ยงดูแลอยู่ ต่อมาชายหนุ่มเสียชีวิต วิญญาณวนเวียนอยู่กับคนรัก 12.เรื่องสั้นเรื่องทายาทรถผี ผีที่อยู่กับรถ จะหลอกคนที่มาซื้อรถไปใช้จนเสียชีวิตทุกรายไป 13.นิยายเรื่องจิ้งจกจันทองत्वสแลง หญิงสาวถูกฆ่าตายสมัยเขมรแดงปกครองที่त्वสแลง วิญญาณ ของเธอวนเวียนอยู่รอบคนรักและอยากเห็นการแก้แค้น นิยายเรื่อง 14.นิยายเรื่องพรายกลาเพลิง วิญญาณของสาเปือนห้วงลูกและสามี ขณะเดียวกันกับพยาบาลคนที่เกี่ยวข้องกับการตายของเธอ เปรตพรายอสุรกาย 15.นิยายเรื่องผีหัวขาด ผีโจรเกรี้ยวกวางแผนขโมยหัวของตัวเองจากเจ้าหน้าที่ และหาอาจารย์ต่อ 16.ปิศาจเสน่ห์หา น้องสาวเมื่อหลงรักพี่ชาย เกิดความหึงหวงพี่สาว ทำให้เกิดปัญหา มากมายตามมา

ผีหวงและห้วงสิ่งที่ผูกพัน มีจำนวน 16 เรื่อง พบในนิทาน 7 เรื่อง เรื่องสั้น 5 เรื่อง นิยาย 4 เรื่อง แนวคิดนี้มีจำนวนรองลงมาจากแนวคิดผีมีพื้นที่ของตัวเอง สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ต้องการให้คนในสังคมเขมรทวงสิทธิของตัวเอง ข้าวของของตัวเอง และสิ่งที่ตนเองผูกพัน ซึ่งแนวคิดนี้พบในนิทานที่กลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นเด็ก เท่ากับได้ปลูกฝังความคิดนี้เองไว้ อย่างไรก็ตาม นิทานเรื่องพรายกระตังเขียว ผีนางเขียวห้วงลูกของเธอมาก เธอจึงวนเวียนเฝ้ากระตังลูกของตัวเอง และในเรื่องสั้นเรื่องผีทวงของ หนุ่มน้อยเก็บแหวนจากศพ ผีเจ้าของแหวนตามมาทวงคืนไม่เลิกรา จนต้องนำแหวนไปคืนให้กับญาติผี

2.5) ผีเกลียดคนชั่ว แนวคิดกลุ่มนี้ ได้แก่เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการ นำเสนอให้เห็นว่า คนทำไม่ดีไม่ว่าจะเป็นการทำผิดศีล ประกอบอาชีพไม่สุจริต ก่อกรรมทำชั่วกับคน อื่น ผู้มีพฤติกรรมเหล่านี้ ผีจะหลอกหลอน ทั้งหลอกหลอนให้กลัว และหลอกหลอนให้เสียชีวิตก็มี เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดลักษณะนี้ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.นิทานเรื่องวิญญาณทวงโลง ชายตัดไม้เจอโลงศพทำด้วยไม้เนื้อดี จึงนำ กระดานโลงผีมาด้วยความโลภ ผีจึงตามมาหลอกหลอนและทวงคืน 2.นิทานเรื่องยายกระสือ ยายเสา เคยทำนาอยู่ดี ๆ ต่อมาเปลี่ยนมาเป็นเรียนเวทย์มนตร์ ทำให้ของเข้าตัวกลายเป็นกระสือรบกวน ชาวบ้าน 3.ผิวดพระพุทธรูป ผีหลอกน้ำแมนชายแก่เจ้าชู้ไม่เลือกหน้า ถึงกับจับใช้นาวสั้นและเสียชีวิต 4.ลูกกรอก โจรเกือกแม้จะเลี้ยงลูกกรอกไว้ แต่ในที่สุดลูกกรอกก็ช่วยไม่ได้ เพราะว่าทำตัวไม่ดี 5. นิทานเรื่องผีน้ำ ผีหลอกเด็ก ๆ เมื่อเล่นน้ำนานเกินไป และผียังหลอกตาไม้ที่ตามสาวไปบ้าน 6.เรื่องสั้น ชื่อมนต์เสน่ห์รันทด จอนนำยาเสน่ห์มาใช้กับหญิงสาว เมื่อคนรักของจอนเสียชีวิตไป เธอก็ตามหลอก

หลอนจนจนตายตามไป 7. เรื่องสั้นชื่อ ส้ม ชายหนุ่มถูกผีคนรักหลอกโดยทำให้ล้มทุกอย่างก่อนแล้วในที่สุดก็เสียชีวิต

คนทำไม่ดีผีเกลียด มีจำนวน 7 เรื่อง แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ วิลเลียม บาสคอม ในกรณีนำเรื่องผีมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม สำหรับในความเชื่อของคนเขมรนั้น มีความเชื่อว่าบรรพบุรุษที่ตายไปจะมาคอยดูแลลูก ๆ หลาน ถ้าใครทำผิดจารีตประเพณีจะถูกลงโทษ ในกลุ่มของผีพวชนี้ พบว่าคนที่พร่องศีลธรรมจะถูกลงโทษ แนวคิดนี้พบในนิทานมากถึง 9 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าแนวคิดอื่น ๆ เพราะนิทานส่วนใหญ่ผู้อ่านเป็นเด็ก ๆ อย่างในนิทานเรื่อง ผีวัดพระพุทธ ผีหลอกน้ำแมนชายแก่เจ้าชู้ไม่เลือกหน้า ถึงกับจับใช้หนวดสั้นและเสียชีวิต ในนิทานเรื่อง ผีจับปริญญา ผีจรรยาตามหลอกคนที่ฆ่าเธอ ส่วนในเรื่องสั้นชื่อ มนต์เสน่ห์รันทด จอนนำยาเสน่ห์มาใช้กับหญิงสาว เมื่อคนรักของจอนเสียชีวิตไป เธอก็ตามหลอกหลอนจนจนตายตามไป กลวิธีนำแนวคิดนี้มาใช้ไว้ในนิทานเพื่อปลูกฝังความคิดตามจารีตประเพณีของผู้ประพันธ์ นับว่าเป็นการเสนอแนวคิดให้เด็ก ๆ ได้ซึมซาบเข้าไปในความคิดได้อย่างแนบเนียน

2.6) ผีกระสือต้องการผู้สืบทอด แนวคิดกระสือต้องมีผู้สืบทอด พบในนิทาน 1 เรื่อง ผีกระสือต้องมีผู้สืบทอด 1 เรื่อง พบในนิทาน 1 เรื่อง ชาวบ้านต่างเกรงกลัวยายกระสือ หญิงชราที่หน้าตาน่ากลัว เมื่อนางเสียชีวิตลูกสาวที่แต่งงานออกร่อนไปไม่กล้าเข้ามาในงานศพ เพราะเกรงว่าจะต้องตกเป็นทายาท ในเรื่องนี้เป็นความเชื่อของชาวเขมรว่า กระสือเมื่อร่างของคนที่ตั้งอยู่สิ้นไปจะต้องไปอยู่ที่ทายาท

แนวคิดเรื่องกลุ่มนี้ ได้แก่ เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้เห็นว่า ผีกระสือนั้นเมื่อร่างที่อาศัยอยู่ตายไป วิญญาณผีกระสือนั้นจะต้องไปอาศัยร่างคนใหม่ ซึ่งคนนั้นในความเชื่อของเขมรคือลูกคนโตของเจ้าของร่างเดิม เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดลักษณะนี้ได้แก่เรื่อง วิญญาณทายาทผีกระสือ ยายชราในหมู่บ้าน ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีกระสือต่างกลัวเกรง ต่อเมื่อยายตาย ชาวบ้านเห็นดวงไฟลอยจากบ้านหญิงชราไปยังบ้านลูกสาวคนโต

2.7) ผีเกลียดคนล้อเล่น ได้แก่เรื่อง 1. คนขี้เมา สองสามีภรรยาเป็นเจ้าของโรงแรมขนาดเล็ก วันหนึ่งมีหนุ่มขี้เมาเข้าไปขอพัก สองสามีภรรยาต่างล้อเล่นว่าเขาได้ตายไปแล้ว พอบอกไม่ทันขาดคำคนใช้ก็มาบอกว่า มีชายหนุ่มตายอยู่บนหลังม้า 2. ความตายของนักอ่านเรื่องผี สาวน้อยขอร้องให้เพื่อนเลิกอ่านเรื่องผีเพราะมีข่าวว่าคนอ่านเรื่องผีหายตัวไปอย่างลึกลับ แต่เพื่อนไม่ยอมและเพื่อนก็หายตัวไปจริง ๆ ทำให้สาวน้อยนอนไม่หลับเพราะกลัวว่าตื่นขึ้นมาจะไม่ได้อยู่ที่เดิม 3. แอปเปิลอาถรรพณ์ ชายหนุ่มต้องการให้หญิงสาวรักด้วยวิธีฟ่งลูกแอปเปิล สาวนั้นก็มาอยู่กับชาย

เรียกรถเพื่อขายบริการทางเพศสมัยมีชีวิตอยู่ ไม่ยอมไปเกิดนั้น แสดงให้เห็นถึงการหวังพื้นที่ทำมาหากินของตนเอง ที่ไม่ต้องการใครเข้ามาล่วงล้ำ เนื่องจากผีหวงและหวังสิ่งดีที่ผูกพัน ทั้งสถานที่และคนรัก ดังจะเห็นได้จากในนิทานเรื่องผีต้นหางนกยูง ที่หญิงชราเมื่อเสียชีวิตไปก็ยังคงอยู่ในบริเวณบ้าน ยังไม่ยอมไปผุดไปเกิด และนิทานเรื่องแสงตะเกียงผี ผีหวงคนรักไม่ยอมไปเกิด จะพาคนรักไปอยู่ด้วยกัน และเที่ยวหลอกหลอนชาวบ้าน 3. ผีรอส่วนบุญ ผีที่ออกมาหลอกหลอน บางนาก็ไม่ได้เจตนามุ่งทำร้ายใคร แต่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้กับคนที่กลัว สาเหตุที่ออกมาหลอกหลอนส่วนหนึ่งก็เพื่อบอกให้คนรู้ว่า ตนยังไม่ได้รับส่วนบุญเพื่อไปเกิดภพใหม่ ต้องการมาขอส่วนบุญจากญาติหรือคนทั่วไปที่ผ่านเข้าไปในพื้นที่ของผี ดังเรื่องสั้นชื่อ วิญญาณผีนางา ผีทั้งสองตนไม่ยอมไปไหน ยังอยู่ในสถานที่ เมื่อชายหนุ่มไปพักและพบจึงได้นิมนต์พระสงฆ์มาทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ ผีจึงได้หายไป 4. ผีพยาบาล ผีที่ออกมาหลอกหลอน ส่วนหนึ่งก็มาจากความพยาบาลคนที่ทำร้าย ดังปรากฏในนิทานเรื่อง ผีจบปริญญา ผีจรรยาตามหลอกคนที่ฆ่าเธอ ส่วนเพื่อนของเธอที่ลงไป เธอก็หลอกจนซ็อกเข้าสอบไม่ได้ และ ยังมีนิทานเรื่อง วิญญาณพยาบาล วิญญาณน้องสาวบุสบาตามหลอกหลอน เพราะเธอถูกพี่สาวฆ่าตายลูกสวยไหมแม่

แนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์นำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร ล้วนเป็นแนวคิดที่อยู่ในกรอบเกณฑ์ของศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี แนวคิดทั้งหมดสะท้อนให้ภาพความเป็นอยู่และความหวังของคนเขมรที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้รับรู้และต้องการให้เกิดขึ้นในสังคม

5.1.4. เรื่องราว (story)

เรื่องราว คือความเรียงที่ได้จากคำถามว่าใคร ทำอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เรื่องราวก็คือใจความของงานประพันธ์แต่ละชิ้น (วิภา กงกชนันทน์, 2520 : 66) ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนภาพในจิตใจคน ทั้งในเรื่องของความรักความศรัทธา และบางครั้งก็เกินขอบเขตศีลธรรมอันดีงาม และสะท้อนให้เห็นอกุศลมูลหรือรากเหง้าของความชั่วคือ โลภะ โทสะ และโมหะ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2551: 472) ซึ่งเป็นเรื่องปกติวิสัยที่จะเกิดกับของคน

1) เรื่องราวสะท้อนความรัก หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวกับความรัก ความเคารพ ความเชื่อถือศรัทธา และความมีเอื้อเอื้อกัน เรื่องเล่าผีที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านี้ได้แก่ 1. เรื่องเพรงเรื่อง ประวัตินิยายตาลังเมือง เรื่องราวเกี่ยวกับคนรักแผ่นดิน ยอมตายเพื่อรักษาแผ่นดินเกิดไว้ แล้วกลายเป็นที่เคารพรักของคนเขมรโดยทั่วไป 2. เรื่องเพรงเรื่อง นิยายตาลังเมือง เรื่องราวเกี่ยวกับคนมีเมตตา ช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก แม้จะเสียชีวิตไปแล้ว คนก็ให้ความเคารพศรัทธา 3. เรื่องเพรงเรื่อง นิยายตาลังเมือง เรื่องราวเกี่ยวกับนิยายตาที่ช่วยเหลือคน ใครก็ตามที่เข้าไปในอาณาเขตของท่าน ถ้าประพาศิตัวดีท่านก็จะช่วยเหลือดูแล 4. เรื่องเพรงเรื่อง นิยายตาลังเมือง

เรื่องเกี่ยวกับตาหัวโล้น ช่วยเหลือชาวบ้านเรื่องให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล แม้ตายไปแล้วชาวบ้านก็เคารพ 5. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาพุมเสน เรื่องเกี่ยวกับตายายที่ชาวบ้านเชื่อว่าจะได้พลังงานพิเศษมาช่วยเหลือชาวบ้าน ทั้งสองช่วยเหลือชาวบ้านในปัญหาต่าง ๆ แม้ตายไปคนก็ยังเคารพศรัทธาอยู่เหมือนเดิม 6. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาคณศ เรื่องเกี่ยวกับพระพิคณศที่ชาวบ้านเชื่อว่าจะช่วยเหลือให้ชาวบ้านได้รับความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ 7. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตานิณสลิง เรื่องเกี่ยวกับคนเข้าทรงที่ช่วยเหลือชาวบ้าน แม้ตายไปแล้วชาวบ้านก็ยังเคารพศรัทธา 8. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตายายดำ เรื่องเกี่ยวกับคนเข้าทรงชื่อยายดำ ที่ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อได้รับความเดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ 9. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาเขาติน เรื่องเกี่ยวกับเนียะตาที่คนไปบนบานศาลกล่าว แล้วก็ได้รับความสำเร็จตามประสงค์ ทำให้คนนับถือ กราบไหว้ตลอดมา 10. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาประตูเมือง เรื่องเกี่ยวกับเนียะตาที่ช่วยเหลือชาวบ้าน ทั้งในเรื่องเจ็บป่วยและปัญหาต่าง ๆ ที่นำไปบนบาน

ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่เรื่องราวเกี่ยวกับความรักได้แก่ 11. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาบาพาล 12. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาสิงห์และเนียะตาพระอินทร์ 13. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาสำเภาทลาย 14. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตามะชอที่อำเภอพนม 15. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตามะหะกัซหรือเนียะตามาคิต 16. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตามะค่าโมง 17. เรื่องเพรงเรื่องต้นกำเนิดเนียะตา 18. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตาสรีกับยายบุส 19. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาคอแดง 20. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตาคุณหญิงดำ 21. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตาทังหันเหล็ก 22. เรื่องเพรงเรื่อง พระคณศ 23. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตายายวง 24. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาดาลียะ 25. เรื่องเพรงเรื่อง เนียะตาดาทอง 26. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตานานู 27. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตาทันธุ์สาลี 28. เรื่องเพรงเรื่องเนียะตาดน 29. นิทานเรื่องปีศาจกลางกรุงไทรนคร 30. นิทานเรื่อง คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน 31. นิทานเรื่อง เกาะเปรต 32. นิทานเรื่องพรายกระทงเขี้ยว 33. นิทานเรื่องพ่อค้าผี 34. นิทานเรื่อง แสงตะเกียงผี 35. นิทานเรื่อง ผีจับปริญญา 36. นิทานเรื่อง หมามองเห็นผี 37. นิยายเรื่องปีศาจเสนาหา 38. นิยายเรื่อง พรายกลาเพลิง 39. เรื่องสั้นเรื่อง เปรตปรากฏตัว 40. เรื่องสั้นเรื่องได้ผีช่วย 41. เรื่องสั้นเรื่องเสื่อผี 42. เรื่องสั้นเรื่อง เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว

2) เรื่องราวสะท้อนความโลภ หมายถึง เรื่องราวเกี่ยวกับความอยากได้อะไรมาให้เหมือนหรือเหนือคนอื่น จนนำมาด้วยเรื่องราวไม่ดี ไม่งาม ต่าง ๆ เช่น อัจฉตาร้อน จนเป็นเหตุให้กระทำในสิ่งที่ผิดครองครองธรรมเรื่องเล่าผีที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านี้ได้แก่ 1. กระจกโบราณ เรื่องเกี่ยวกับความอิจฉาริษยาของภรรยาด้วยกัน ถึงกับฆ่าภรรยาอีกคนหนึ่ง จนเป็นผีมาหลอกหลอน 2. ผีน้ำ เรื่องเกี่ยวกับความโลภของเด็ก ๆ ที่เอาแต่เล่นสนุก ทำให้ผีหลอก 3. ผีกอไผ่ เรื่องราวของการเข้าไปตัดกอไผ่ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ผีหลอกหลอน 4. แย่งบ้านอยู่ เรื่องราว

เกี่ยวกับความโลภของผีที่เข้าไปอยู่ในบ้านคน 5.ภรรยาฉันเป็นผี เรื่องเกี่ยวกับความโลภของชายคนหนึ่ง ทำให้ต้องคิดสั้นฆ่าตัวตาย แม้ผีมาช่วยไว้ก็ยังไม่ยอมทรัพย์ของผีและลูกน้อยหนีจากผีอีก 6. หมูบ้านผีตายโหง เรื่องเกี่ยวกับความโลภของโจร ปล้นและฆ่าชาวบ้านตาย กลายมาเป็นผีหลอกหลอน 7.วิญญานทวงโลงเรื่องเกี่ยวกับคนโลภ นำโลงศพมาขาย ทำให้ผีตามมาหลอก 8.ยายกระสือ เรื่องเกี่ยวกับหญิงสูงอายุ ด้วยความโลภในเรื่องการหาเงินของจึงเข้าตัว กลายเป็นกระสือ 9.ผีสิงไห เรื่องเกี่ยวกับความโลภของผีที่มาแย่งภรรยาชาวบ้าน จนต้องให้มีการพิสูจน์ความจริงว่าใครเป็นผี ใครเป็นคน 10. พรายตันขุน เรื่องเกี่ยวกับหัวหน้าคนหนึ่งสมัยเขมรแดงที่ทารุณโหดร้าย ฆ่าเจ้าของทรัพย์ตายแล้วนำสมบัติมาฝังไว้ เมื่อตายก็ต้องกลายมาเป็นผีเฝ้าทรัพย์ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่สะท้อนความโลภ ได้แก่ 11. ผีวัดพระพุทธ 12. เปรตกินลูกตัวเองวันละ 7 13. เศรษฐีชี้เหนียวแพพนันมาณพ 14. ผีหัวขาด 15. ลูกกรอก 16. ผีในห้องเช่า 17. ผีทวงของ 18. ลืม

3) **เรื่องราวสะท้อนความโกรธ** หมายถึง เรื่องราวเกี่ยวกับการคิดประทุษร้าย พยายาม อยากรฆ่า อยากรทำร้ายผู้อื่น เรื่องเล่าผีที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านี้ได้แก่ 1.ผีอยากกินไอศกรีม เรื่องราวความโกรธของผีที่ต้องมาตายในป่า ทำให้ออกมาหลอกหลอนชาวบ้านที่ผ่านไปมา 2.วิญญานพยายาม เรื่องเกี่ยวกับความโกรธของผีสาว ทำให้ปลั่งมือฆ่าน้องสาวของตนเอง จนน้องสาวกลายเป็นผีตามหลอกหลอน 3.จกจันทองตวลเสลง 4.ทางผีหลอก 5.ตะเกียงนิทานเรื่องผี 6. เรือผี 7.วิญญานผีนาคา 8.ลูกสวยไหมแม่

4) **เรื่องราวสะท้อนความหลง** หมายถึง ความไม่รู้จริง ความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความมัวเมา ความประมาท ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของ มัวเมา ไม่รู้จักดี ไม่รู้จักชั่ว เรื่องเล่าผีที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านี้ได้แก่ 1.กระท่อมผี เรื่องเกี่ยวกับความไม่รู้ดีรู้ชั่วของสามีที่ไปมีภรรยาใหม่ ภรรยาเก่าจึงต้องเฝ้ารอและตายไปพร้อมกับลูกในท้อง 2.ผีกล้วยตานี เรื่องเกี่ยวกับการไม่รู้จักรางของผี แม้ตนจะตายเป็นผีแล้ว ยังหวงสามีของตนเอง และพยายามฆ่าสามีเพื่อให้ไปอยู่ด้วย 3.ผีอยากกินแซนด์วิช เรื่องความหลงในวัฒนธรรมต่างประเทศของชายหนุ่ม แม้ตนเองตายไปแล้วก็ลำบากเรื่องอาหารการกิน 4.เนินฝังผี เรื่องเกี่ยวกับคนผิดศีล 5 แล้วถูกผีหลอกในลักษณะต่าง ๆ กัน 5.ผีตาเงาะ เรื่องราวความหลง มัวเมากับสุราทำให้ครอบครัวแตกแยก และตายเป็นผีอยู่คนเดียว 6. ทางมรณะ เรื่องเกี่ยวกับความหลงมัวเมาในรสสุราของคนกลุ่มหนึ่ง ทำให้พลัดหลงเข้าไปในพื้นที่ต้องทำให้เกิดการเสียชีวิตกันต่อ ๆ 7.แม่ผีอัศจรรย์ เรื่องราวเกี่ยวกับความหลงสนุกของผีสาวเที่ยวหลอกหลอนคน ในที่สุดก็เจอคนที่ไม่กลัวผีสามารถปราบได้ 8.ผีหลอกอาจารย์ เรื่องเกี่ยวกับความหลงมัวเมาในการเที่ยวเตร่ของวัยรุ่น และมัวเมาในตัณหาของอาจารย์ 9.ผีต้นหางนกยูง 10.ลากกระดานโลง ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่เรื่องราวเกี่ยวกับความรักได้แก่ 11.ผียักษ์กับเด็กน้อย 12.ต้นมะม่วงใหญ่ 13.พราย

ต้นมะม่วง 14.ผีพรายอสุรกาย 15.ผีเฝ้าสมบัติที่ฝังไว้ 16.ผีแพศยา 17.ผีไอ้ฝรั่ง 18.ผีกล่อมลูก 19.มนต์เสน่ห์ 20.บ้านเก่า 21.วิญญาณทนายทกระสือ 22.ทนายทกระสือ 23.บ้านผีสิง 24.วิญญาณ 25.คำสัญญา 26.สวรรค์โลกีย์ 27.ที่กรุงผี 28.ความตายของนักอ่านเรื่องผี 29.คนขี้เมา 30.มฤตยู มีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย 31.วิญญาณผีคอมพิวเตอร์ 32.แอปเปิดอาถรรพณ์

ผู้ประพันธ์มาเรื่องราวเกี่ยวกับความรักจำนวน 42 เรื่อง ความโลภจำนวน 18 เรื่อง ความโกรธจำนวน 8 เรื่อง และความหลงจำนวน 32 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่า ความรักนั้นเป็นเรื่องดีงาม แต่ถ้ารักแบบไม่สนใจศีลธรรมอันดีงาม ความรักนั้นก็กลายเป็นความโลภ ความโกรธ และความหลงผิดดังปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าผีประเภทนิยายเรื่อง ปิศาจเสน่ห์ และเรื่องเล่าประเภทนิทานเรื่องวิญญาณผีพยาบาล เป็นต้น ในส่วนของความโลภ ความโกรธ ความหลง อุกุศลมูล 3 นั้นเป็นเรื่องปกติวิสัยของมนุษย์ก็จริง แต่ถ้าไม่บริหารจัดการให้พอเหมาะพอควร ไม่ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ สิ่งเหล่านี้ก็จะนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต

เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ประพันธ์นำเสนอผ่านเรื่องเล่าผี เพื่อให้ผู้อ่านได้ตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งเพื่อเตือนใจคนในสังคม ชัดเกลาลจริตคนในสังคม และปลุกเร้าให้คนทำความดี เพื่อจะได้ไม่ต้องมีชะตากรรมเลวร้ายเหมือนตัวละคร

5.1.5 ตัวละคร (character)

ตัวละคร คือ ผู้มีบทบาทในเรื่อง พฤติกรรมของตัวละครทำให้เรื่องดำเนินไป ตัวละครเป็นได้ทั้งคน สัตว์ และสิ่งของ ตัวละครแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1. ตัวละครมิติเดียว (flat character) หมายถึงตัวละครที่สามารถสรุปออกมาได้อย่างง่ายดายว่าเป็นอย่างไร เช่น หยิงโยโส เป็นคนอ่อนแอ และจะคงลักษณะเช่นนี้ไปจนตลอดเรื่อง และ 2. ตัวละครหลายมิติ (round character) หมายถึง หมายถึงเป็นตัวละครที่มีหลากหลายลักษณะ คาดเดายากสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย เปลี่ยนทัศนคติได้ตามเหตุการณ์ สร้างความประหลาดใจให้กับผู้อ่านได้ อย่างไรก็ตาม “ในโลกอันน่าพิศวงของบันเทิงคดี ตัวละครไม่เป็นเพียงแต่มนุษย์เท่านั้น อาจเป็นสัตว์ เป็นวิญญาณ อมนุษย์ หรือแม้แต่สิ่งของก็ได้ แต่สิ่งเหล่านี้จะมีอารมณ์ ความรู้สึกหรือความนึกคิดแบบมนุษย์” (อิรวดี ไตลังคะ, 2561: 49-51) ความหมายของตัวละครคือ ผู้ที่แสดงพฤติกรรมในเรื่อง จะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ วิญญาณ หรืออมนุษย์ก็ได้

กลวิธีการนำเสนอตัวละคร ตัวละครคือ ผู้ที่แสดงพฤติกรรมในเรื่องจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ วิญญาณ หรืออมนุษย์ก็ได้ การนำเสนอตัวละครในกลุ่มผีดั้งเดิมพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครผี ผีที่มีการปรากฏตัว และ ผีที่ไม่มีการปรากฏตัว

ตัวละครที่มีสัญลักษณ์เป็นก้อนหินที่มีจำนวนมากนั้นจากมูลเหตุดังต่อไปนี้

1. ชาวเขมรโบราณเชื่อว่าก้อนหินมีพลังศักดิ์สิทธิ์
2. หินเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง
3. หินมีความทนทาน แข็งแกร่ง ไม่แปรสภาพง่ายเหมือนวัสดุอื่น ๆ
4. หินเป็นวัสดุที่หาได้ง่าย ความเชื่อเรื่องเนี่ยะตามักเกิดขึ้นจากชาวบ้าน แต่ก่อนความรู้เรื่องการปั้นรูปยังไม่แพร่หลาย ทำให้ชาวบ้านนำหินมาใช้เป็นรูปสัญลักษณ์ สำหรับตัวละครที่ปรากฏตัวให้คนเห็นนั้น พบว่ามี 2 ลักษณะ คือ ปรากฏในความฝันและปรากฏตัวเป็นมนุษย์ นอกจากนี้แม้จะไม่ได้ปรากฏตัว แต่ก็ทำให้คนทราบว่าเป็นผี โดยแสดงให้เห็นด้วยการปรากฏเสียงในร่างทรงเพื่อสื่อสารกับคน

สาเหตุที่มีรูปลักษณะเป็นจำนวนมากนั้น สืบให้เห็นว่ามนุษย์อยู่กับธรรมชาติ ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และมองว่ามีสิ่งเร้นลับสถิตอยู่ในธรรมชาติอย่าง “ก้อนหิน” จอมปลวก และเนินดินต่าง ๆ เมื่อใดที่มนุษย์พบกับความผิดปกติของธรรมชาติ เช่น โรคระบาด ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ก็มักเชื่อว่าสิ่งเร้นลับหรือผีทำโทษ อันเป็นที่มาของการบวงสรวง บูชา เนี่ยะตาจนกลายเป็นพิธีเช่นสรวงบูชาประจำปี หรือ งานประจำปีตลอดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นรูปปั้น ได้แก่เรื่อง 1.ประวัติเนี่ยะตาดาค้างเมือง 2.เนี่ยะตาดากองชุม 3.เนี่ยะตาทิ้งเหล็ก 4.เนี่ยะตาคอแดง 5.เนี่ยะตานิสนัส

ตัวอย่าง สัญลักษณ์ตัวละครที่เป็นรูปปั้น ในเรื่องเนี่ยะตาทิ้งเหล็ก รูปปั้นเนี่ยะตาทิ้งเหล็ก เป็นรูปปั้นทำนั้งชันเขา และในมือหนึ่งถือกิ่งหินเหล็กเอาไว้ ดังข้อความว่า

“ រូបនោះមានរូបជាបុណ្យវត្ត មានរាងកំប៉ែង អង្គុយដើមម្លាងបត់ ដើមម្លាងបញ្ជូនដង្កង់ ដៃកាន់កង្ការធ្វើដោយដែក ” (ក្រុមប្រជុំនិទន្ទេសន្តរាប័ណ្ណ, 2545: 85) “ រូបនោះมีแบบเป็นโบราณวัตถุ มีร่างป่อง นั้งพับขาข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งชันเขา มือถือกิ่งหินทำด้วยเหล็ก ”

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นเทวรูป ได้แก่เรื่อง 1.เนี่ยะตาพุ่มแสน 2.เนี่ยะตាพนมดิน 3.เนี่ยะตាตามาคิด 4.เนี่ยะตาเมฆที่อำเภอบาพนม 5.เนี่ยะตาสำเภาทลาย เนี่ยะตาสিংห์

ตัวอย่าง ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นพระพุทธรูป ในเรื่อง เนี่ยะตาพุ่มแสน รูปสัญลักษณ์เนี่ยะตานิสนัสของเขมร นอกจากหินและรูปปั้นแล้ว ชาวเขมรยังนำเอาเทวรูปในศาสนาพราหมณ์ และพระพุทธรูปในศาสนาพุทธมาเป็นสัญลักษณ์แทนเนี่ยะตาก็ด้วย อย่างในเรื่องเนี่ยะตาพุ่มแสน ยายแสนเห็นแสงประหลาดที่ต้นโพธิ์จึงให้ตาไปดู ตาพบว่าเป็นพระพุทธรูปจึงมาบอกยาย และต่อมาก็กราบไหว้ในฐานะเนี่ยะตาตนหนึ่ง ดังข้อความว่า

យាយសែនមានសេចក្តីសង្ឃឹម ទើបប្រើតា ពុំជាប្តី ឲ្យទៅមើលត្រង់ដើមពោធិនោះ បានប្រទះឃើញរូបចម្លាក់

ตัวละครที่มีรูปลักษณ์เป็นจอมปลวก ได้แก่เรื่อง เนียะตាយางวน รูปลักษณ์
ดั้งเดิมของเนียะตាយางวนนั้นเป็นจอมปลวก และมีศาลปลวกครอบอยู่ ดังข้อความว่า “

**អ្នកតានោះគ្មានរូបចម្លាក់ជាតំណាងទេ មានតែដី
ដុះខ្ពស់ឡើង នៅក្រោមដំបូលខ្នងសណ្ឋានដាច់បូកប៉ុណ្ណោះ។ ”**

(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 96) “เนียะตานั้นไม่มีรูปจำหลักเป็นตัวแทน
หอรอก มีแต่ดินงอกขึ้นสูง อยู่ใต้หลังคากระท่อมรูปร่างเป็นจอมปลวกเท่านั้น”

ตัวละครที่มีรูปลักษณ์เป็นหลุมศพ ได้แก่เรื่อง เนียะตาดาเลียะ เนื่องจากตา
เลียะเป็นผีที่มาจากชาวเขมรที่นับถือศาสนาอิสลาม ชาวบ้านเล่าขานกันเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จึงพากัน
สร้างศาลครอบหลุมศพตาเลียะ และนับถือว่าเป็นเนียะตาดนหนึ่ง ดังข้อความว่า

**“លុះអ្នកស្រុកដឹងថាមានអ្នកតាពូកែ ក៏ធ្វើរោង
ភ្លើងមួយខ្នងគ្របលើផ្ទះអ្នកតា លាក់។ ”** (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំ
លាប់ខ្មែរ, 2545: 114) “ครั้นชาวบ้านรู้ว่าผีเจ้าพ่อเก่งกล้า ก็ทำโรงกระเบื้องหลังหนึ่งครอบหลุม
ศพพ่อเลียะ”

ตัวละครที่มีรูปลักษณ์เป็นลูกกรอก ได้แก่เรื่องสั้นเรื่อง ลูกกรอก ดังข้อความว่า

**“នៅក្នុងចំណោមវត្តតា ដែលគេចាប់បាននៅ
ជាមួយសតនោះគេឃើញមានរបស់មួយចម្លែកទំហំប៉ុនមេដៃ
ដងខ្លួនដោយសំឡឹង នៅសល់តែក្បាលដែលមានច្រមុះមុខ
មាត់ភ្នែកដូចមនុស្សសុទ្ធវិស័យ។ នេះហើយដែលគេហៅថា
កូនក្រកដែលពួកមនុស្សសាហាវចូលចិត្តរាប់អានថាខ្លាំងពូកែ”**

(នូ ហាច, 2562: 13) “ในจำนวนสิ่งของที่เขาได้พบอยู่กับศพนั้น เขาได้พบของแปลก ขนาดเท่า
หัวแม่มือโดยพันด้วยผ้าฝ้ายสีขาว เหลือแต่หัวที่มีจมูก หน้าตาเหมือนมนุษย์ทั่วไป นี่แล้วที่เขาเรียกว่า
ลูกกรอก ที่มีมนุษย์ชั่วร้ายชอบนับถือว่าเก่งกล้า”

ตัวละครที่เป็นรูปลักษณ์มีน้อย เนื่องจากโลกการอ่านยุคใหม่มีเครื่องมือสื่อสาร
ทันสมัย กว้างไกล คนอ่านต้องการเห็นรูปร่างของผีว่าเป็นอย่างไร ทำให้ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์ตัวละคร
ออกมาสนองตอบ โดยให้ตัวละครผีปรากฏตัวในรูปแบบต่าง ๆ

1.2) **ผีที่ปรากฏตัวเป็นคน** คือ ผีที่ปรากฏกายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งรูปร่างปกติ
เหมือนคนทั่วไป แต่มีความสามารถพิเศษเหนือมนุษย์ทั่วไป เช่นหายตัวได้ ยึดส่วนใดส่วนหนึ่งของ
ร่างกายได้ ลอยตัวได้ และร่างกายไม่ปกติ น่าเกลียดน่ากลัว เช่น ร่างกายเน่าเฟะ โครงกระดูก และ
ปรากฏแต่เฉพาะตัวไม่มีหัว เรียกว่า ผีหัวขาด เป็นต้น ตัวละครผีที่ปรากฏตัวเป็นคน ได้แก่เรื่อง 1.

กระจกโบริมาณ 2.กระท่อมผี 3.ผีน้ำ, 4.ผีกล้วยตานี 5.ผีอยากกินไอศกรีม 6.ภรรยาฉันเป็นผี 7.เนินฝังผี 8.หมู่บ้านผีตายโหง 9.วิญญาณทวงโลง 10.วิญญาณพยาบาล 11.ผีสิงไท 12.ทางมรณะ 13.แม่ผี อัศจรรย์ 14.พรายต้นขนุน 15.ผีวัดพระพุท 16.ผีหลอกอาจารย์ 17.ปิศาจกลางกรุงไทรนคร 18.คน กับผีเป็นเพื่อนรักกัน 19.เกาะเปรต 20.พรายกระทงเขียว 21.ผีลากกระดานโลง 22.แสงตะเกียงผี 23. ผีจับปริญญา 24.ผียักษ์และเด็กน้อย 25.ต้นมะม่วงใหญ่ 26.พรายต้นมะม่วง 27.เปรตกินลูกครึ่งละ 7 28.เศรษฐีชี้เหนียวแพ้วผมนุ่ม 29.ผีทวงของ 30.ผีแพศยา 31.ผีไฉ่ฝรั่ง 32.เปรตปรากฏตัว 33.ได้ผี ช่วย 34.วิญญาณผีนาคา 35.มนต์เสน่ห์ 36.บ้านเก่า 37.ลิม 38.ทายาทผี 39.บ้านผีสิง 40.ตะเกียง นิทาน 41.ที่กรุงผี 42.เรือผี 43.จักจั่นทองดวลสแลง 44.พรายกลาเพลิง 45.ผีพรายอสุรกาย 46.ผีหัว ขาด 47.ปิศาจเสน่ห์ 48.ยายกระสือ 49.ผีตันทางนงกุง ตัวละครผีที่ปรากฏตัวเหล่านี้ มีทั้งเป็นรูปร่าง เป็นคนให้เห็นกับตา ปรากฏตัวในฝัน และยังมีการปรากฏตัวเป็นสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วยดังต่อไปนี้

ลักษณะการปรากฏผีทั้งปรากฏให้คนหวาดกลัวและไม่ต้องการให้คนหวาดกลัว ไม่ได้ เน้นให้ผู้คนหวาดกลัว กลุ่มที่ไม่ต้องการให้หวาดกลัว ปรากฏเพียงเพื่อต้องการให้รู้ว่าผีตัวตนจริง ดัง ปรากฏในเรื่อง เนียะดาเนียะตามะค่าโมง ผีแย่งบ้านอยู่ และเนียะดาประตุเมือง ในเรื่องเนียะดาประตุ เมือง มีชายชราคนหนึ่ง สวมเสื้อผ้าสะอาดสะอ้าน เดินเข้ามาบอกเจ้าอาวาสว่าต้องการที่อยู่อาศัย ดัง ข้อความว่า

**មានតាចាស់ម្នាក់ស្លៀកពាក់ស្អាតបាត ទៅនិយាយ
នឹងលោកគ្រូចៅអធិការវត្តកំពង់សំរិទ្ធា "ខ្ញុំកុរុណាមកសុំរោង
លោកគ្រូមួយច្រកកោនផង សព្វថ្ងៃគ្មានម្ហូបជ្រកទេ" (ក្រុម
ប្រជុំនៀមន័លាប់ខ្មែរ, 2545: 40)** “มีตาเฒ่าคนหนึ่งสวมเสื้อผ้าสะอาด ไปบอกกับ
ท่านเจ้าอาวาสวัดกำแพงสาริตว่า กระผมมาขอฉรงเรือนท่านอาจารย์หลังหนึ่งเป็นที่อาศัยด้วย ทุก
วันนี้ไม่มีที่อาศัย”

ในเรื่อง เนียะดาเนียะตามะค่าโมง ก่อนที่เนียะดาจะออกมาแอบได้เสียกับน้องสาว เจ้าอาวาสจนท้องถิ่น มีชาวบ้านเห็นชายแปลกหน้าเข้ามาทำบุญที่วัด และเดินหายไปอย่างลึกลับ การ ปรากฏตัวของชายลึกลับนั้นทำให้ชาวบ้านสงสัยกันมาก ดังข้อความว่า

**“អ្នកស្រុកតែងសួរគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយឆ្ងល់នឹង
មនុស្សចម្លែកនេះពន់ពេកណាស់ មិនដឹងជាទីលំនៅបុរសនោះ
នៅឯណា ស្រាប់តែឃើញដល់វត្ត ហើយចុះតែពីសាលាបាក់ខ្លួន
តែម្តង។” (ក្រុមប្រជុំនៀមន័លាប់ខ្មែរ, 2545: 61)** “ชาวบ้านมักถามกัน ด้วย
ความสงสัยกับคนแปลกหน้านั้นมาก ไม่รู้ว่าที่อยู่ของบุรุษนั้นอยู่ที่ไหน เมื่อเห็นมาถึงวัด แล้วพอลง
ศาลาก็หายตัวไปทันที”

การปรากฏตัวของผีนั่น จัดกลุ่มตามลักษณะรูปร่างที่ปรากฏได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1.ผี มาตีไปตี หมายถึงผีที่ปรากฏรูปร่างดีไม่เปลี่ยนแปลงรูปร่างระหว่างปรากฏตัว 2.ผีมาตีไปร้าย หมายถึงผีที่ปรากฏกายดีแล้วกลายเป็นน่าเกลียดน่ากลัวภายหลัง และ 3.ผีมาร้ายไปร้าย หมายถึงผีที่ ปรากฏกายน่าเกลียดน่ากลัว และจากไปอย่างอ่อนแอเกลียดน่ากลัว ลักษณะการปรากฏกายของผีทั้ง 3 กลุ่ม มีดังต่อไปนี้

ผีมาตีไปตี หมายถึงผีที่ปรากฏรูปร่างดีให้คนเห็น ไม่น่าเกลียดน่ากลัว และเมื่อจาก ไปก็ยังคงมีสภาพร่างกายดีเหมือนคนปกติ ผีที่ปรากฏลักษณะนี้พบในนิทานเรื่อง ภรรยาฉันทเป็นผี และ เรื่องสั้นชื่อ ได้ผีช่วย

ในนิทานเรื่อง ภรรยาฉันทเป็นผี เนื้อเรื่องเล่าถึงชายคนหนึ่งมีฐานะยากจน หลังจาก แต่งงานกับภรรยาแล้วก็ต้องออกไปรับจ้างต่างถิ่น ภรรยาสู้อุตสาหะไปขอยืมเงินเศรษฐีมาให้ไปเป็นทุน ระหว่างการเดินทาง ชายผู้นั้นเมื่อได้เงินแล้วก็ออกเดินทางไกล ไปพบนักพนันและเล่นการพนันจนเสีย เงินหมดตัว เมื่อหาทางออกไม่ได้ก็ไปกระโดดน้ำฆ่าตัวตาย ระหว่างนี้มีผีสาวตนหนึ่งเห็นเข้าก็เกิดความ สงสาร จึงช่วยนำร่างมาและใช้คาถาอาคมเนรมิตวิมานขึ้นมากลางป่า ชายหนุ่มเมื่อฟื้นขึ้นมาก็ตกใจ แต่ก็ถูกมนต์เสน่ห์ทำให้หลงรักผีสาวจนกระทั่งอยู่กินด้วยกัน ต่อมาชายหนุ่มคิดถึงภรรยาเก่าจึงหาวิธี อุ่มลुकน้อยหนีผีไปหาภรรยาเก่า พอทราบว่ภรรยาเสียชีวิตไปแล้วก็กลับมาวิมานกลางป่าอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่ทั้งวิมานและผีสาวหายตัวไปแล้ว ในเรื่องภรรยาฉันทเป็นผี ตลอดทั้งเรื่องผีสาวปรากฏกาย เป็นคน มิได้เปลี่ยนแปลงร่างกายให้น่าเกลียดน่ากลัว

ในเรื่องสั้นเรื่อง ได้ผีช่วย เนื้อเรื่องเล่าถึงความผูกพันระหว่างสาวน้อยกับหนุ่มใหญ่ ในแต่ละวันหนุ่มใหญ่ขับรถมอเตอร์ไซด์ผ่านหน้าบ้าน เขาปีบเตร่ตกทายเป็นประจำ ช่วงหนึ่งสาวน้อย มีธุระต้องไปต่างเมือง พอกลับมาก็มีงานแต่งงานเพื่อนในหมู่บ้านใกล้เคียง เธอขับรถมอเตอร์ไซด์ไป ช่วยงานบ้านเพื่อนคนเดียว ขากลับระหว่างทางวัยรุ่นเข้ามาทำท่าจะลวนลาม นาที่วิฤตินั้นเอง ชาย หนุ่มใหญ่ก็ควรถมมอเตอร์ไซด์มาจากไหนไม่รู้ไล่พวกวัยรุ่นกระเจิงไป เมื่อมาถึงบ้านสาวน้อยเล่า เรื่องราวให้แม่ฟัง แม่ทำท่าตื่นตะลึงและบอกลูกสาวว่ ชายหนุ่มที่พูดถึงนั้นเสียชีวิตไปแล้วในช่วงที่ เธอไม่อยู่บ้าน การปรากฏตัวของผีชายหนุ่มใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการไล่พวกวัยรุ่นหรือช่วยเหลือ พูดคุย กับสาวน้อยมิได้เปลี่ยนแปลงร่างที่นำเกลียดน่ากลัวแต่อย่างใด

ผีมาตีไปร้าย หมายถึงผีปรากฏรูปร่างดี แล้วกลายร่างให้น่าเกลียดน่ากลัว ผีจำพวก นี้ปรากฏกายครั้งแรกเหมือนคนธรรมดา แต่เมื่อต้องการให้คนรู้ว่เป็นผีก็เปลี่ยนแปลงร่างให้น่าเกลียด น่ากลัว เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับคน ผีที่ปรากฏลักษณะนี้พบในนิทานเรื่อง กระจกโบราณ ผีน้ำ

ผีกล้วยตานี ผีอยากกินไอศกรีม เนินฝังผี หมู่บ้านผีตายโหง แม่ผีอัศจรรย์ ผีวัดพระพุทธ ผีหลอก
อาจารย์ แสงตะเกียงผี ผีแพศยา ตัวอย่างผีที่ปรากฏตัวมาตีไปร้าย ดังนี้

ในนิทานเรื่อง กระจกโบราณ เรื่องราวของวัยรุ่นคนหนึ่ง เดินทางไปเยี่ยมญาติที่พระ
ตะบองกับแม่ ญาติให้ห้องนอนในห้องเก่าแก่ห้องหนึ่ง ปรากฏว่ากลางคืนมีผู้หญิงออกมาจากกระจก
เธอแต่งชุดโบราณสวยงามมาก แต่เมื่อนานไปร่างกายเธอก็กลายเป็นเน่าและเหม็น น่าเกลียดน่ากลัว
ก่อนที่ร่างจะค่อย ๆ เลือนหายไป

ในเรื่องสั้นเรื่อง ผีแพศยา เรื่องราวของผีสาว ช่วงมีชีวิตอยู่มืออาชีพขายบริการทาง
เพศ เมื่อเสียชีวิตไปก็ยังไม่ทิ้งนิสัยเดิม เทียวโบกรถหนุ่ม ๆ พอได้ขึ้นไปบนรถสักกระยะหนึ่งแล้วก็
เปลี่ยนร่างกายเป็นเน่าหนอน ทำให้คนขับรถยามค่ำคืนเกรงกลัว

ผีมาร้ายไปร้าย หมายถึงผีที่ปรากฏรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัว เวลาจากไปก็ยังคงน่า
เกลียดน่ากลัวเหมือนที่แรกพบเห็น ผีที่ปรากฏกายลักษณะนี้ได้แก่ผีในเรื่อง วิญญาณทวงโลง
วิญญาณพยาบาล พรายตันขนุน เกาะเปรต ผีลากกระดานโลง บ้านผีสิง เรือผี ผีต้นหางนกยูง ใน
นิยายเรื่อง ผีหัวขาด ในเรื่องสั้นเรื่อง เรือผี ตัวอย่างเช่น ในนิทานเรื่อง ผีต้นหางนกยูง เป็นเรื่องของ
หญิงชราที่อยู่บ้านคนเดียว และเสียชีวิตไปอย่างเปลี่ยวเหงา เมื่อเป็นผีก็หลอกหลอนคนที่ผ่านไปมา
ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ไม่เว้นแม้แต่คนเมาสุรา

ผีต้นหางนกยูง เป็นเรื่องของหญิงชราที่อยู่บ้านคนเดียว และเสียชีวิตไปอย่างเปลี่ยว
เหงา เมื่อเป็นผีก็หลอกหลอนคนที่ผ่านไปมา ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ไม่เว้นแม้แต่คนเมาสุรา ดังข้อความว่า

**យប់មួយបុរសម្នាក់ស្រវឹងស្រា ដើរច្រៀងឧត្តារូច
មកអង្គុយក្រោមដើមក្តោក។ បុរសម្នាក់នោះលើកដបស្រាផឹក
ក៏ឮសូរសំឡេងមនុស្សស្រីសួរត្រូវការសាច់ភ្លើមទេ?**

**ឮដូច្នោះគាត់ក៏ងាកឆ្វេងងាកស្តាំ ឃើញខ្មោច
ស្រីបើកភ្នែកធំៗ អត់មានច្រមុះ សើចស្មើញចេញធ្មេញស្នាច
ហើយលើកសាច់មាន់បង្ហាញគាត់។ បុរសនោះស្រាប់តែស្ទាងស្រា
ងើបរត់យ៉ាងលឿន (អ្នកនាង ភូ ចរិយា, 2558: 18)**

คืนหนึ่งผู้ชายคนหนึ่งเมาสุรา เดินร้องเพลงส่งเสียงดังแล้วมานั่งใต้ต้นหางนกยูง
ผู้ชายคนนั้นยกขวดเหล้าดื่มก็ได้ยินเสียงผู้หญิงถาม

ต้องการเนื้อไก่ต้มไหม

ได้ยินเสียงดังนั้นเขาก็หันซ้ายหันขวา เห็นผีผู้หญิงทำตาโต ๆ ไม่มีจมูก หัวเราะ
แสบๆยิ้มออกมาเห็นฟัน แล้วยกเนื้อไก่ทอดเขา ผู้ชายคนนั้นสร้างเมาทันที วิ่งไปอย่างรวดเร็ว

ในนิทานเรื่องวิญญาณทวงโลง ชายคนหนึ่งมีอาชีพเป็นคนหาไม้ขาย วันหนึ่งเข้าไปในป่ากับลูกพบโลงศพทำด้วยไม้ดี สวยงาม จึงให้ลูกช่วยนำโลงไม้กลับบ้าน แม้ลูกชายจะคัดค้านอย่างไรก็ไม่เป็นผล ตกกลางคืนมีมานำโลงกลับไป รุ่งขึ้นเมื่อชายผู้นั้นไม่เห็นไม้ก็พาลูกชายเข้าไปในป่าเพื่อจะนำโลงไม้กลับบ้านอีก แต่คราวนี้ผีโผล่ขึ้นมาทำร้ายจนเสียชีวิต ส่วนลูกชายนั้นผีเห็นว่าเป็นคนดี ต้องทำความผิดไปเพราะคำสั่งพ่อจึงละเว้น ผีที่โผล่มาในเรื่องนี้ น่าเกลียดน่ากลัวตั้งแต่ฉากแรกจนกระทั่งฉากสุดท้าย

ในนิยายเรื่อง ผีหัวขาด ผีโจรเกรียก เดิมเป็นโจรที่ปล้นฆ่าชาวบ้าน เมื่อถูกเจ้าหน้าที่ฆ่าตาย ผีโจรเกรียกก็ออกหลอกหลอนพวกที่ทำร้าย ทุกครั้งที่โจรเกรียกมีจุดประสงค์หลอกหลอนที่ทำร้าย หรือคนที่ไม่หวังต่อครองครัว ผีโจรเกรียกจะปรากฏในเรื่องกายที่หัวขาดและน่าเกลียดน่ากลัว

ในเรื่องสั้นเรื่อง เรือผี เรื่องของชายหนุ่มคนหนึ่งซื้อตั๋วเดินทางท่องเที่ยว เขาซื้อตั๋วเรือสำราญ ห้องที่เขาพักนั้นเป็นห้องที่มีคนตายมาก่อน เพราะความไม่รู้เขาจึงพบเรื่องแปลก ๆ และในที่สุดก็พบว่าผู้ชายที่อยู่บนเตียงนอนด้านบนในห้องเดียวกับเขานั้นเป็นผีหน้าตาที่น่าเกลียดน่ากลัว

ตัวละครผีที่ปรากฏตัว ในเรื่องสั้นเรื่อง คนขี้เมา ลูกสวยไหมแม่ และ แอปเปิลอาถรรพณ์ ตัวละครในเรื่องแอปเปิลอาถรรพณ์ ผีปรากฏตัวเหมือนคนธรรมดา ไม่มีรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัว และยังใช้ชีวิตอยู่กับมนุษย์ ต่อมาเมื่อมนุษย์แสดงธาตุแท้ของจิตใจที่ไม่มั่นคง ไม่ยึดถือความรักและภักดี ผีรู้ตัวว่าถึงเวลาต้องจากไปแล้ว ผีก็ยังไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีร่างน่าเกลียดน่ากลัว แต่ใช้คำพูดที่ทำให้น่ากลัวแทน ดังข้อความว่า

“**បងមិនដឹងទេ បង ថា បង កំពុង លេង ជា មួយ នរណា?**” (ស្តង ម៉ាក, 2554: 64) “ที่ไม่รู้หรือหรือว่า พี่กำลังเล่นอยู่กับใคร?”

1.3) **ผีที่ปรากฏตัวในความฝัน** เรื่องที่ผีปรากฏตัวในความฝัน ได้แก่ เรื่องต้นกำเนิดเนี่ยะตาเนี่ยะตาตาศรีกั๊บบายบุด และเนี่ยะตาเนินสลึง

ในเรื่องเนี่ยะตาเนินสลึง หลังจากชายผู้ยากจน นำผ้าข้าวม้าไปขายตามถิ่นต่าง ๆ เพื่อจะนำเงินมาซื้อวัวไว้ใช้งาน ระหว่างทางกลับบ้านเมื่อค่ำมืด ชายผู้นั้นก็หาที่นอน ในคืนนั้นเองก็ฝันว่ามีผีมาหาและบอกให้นำไปหมู่บ้านด้วย ดังข้อความว่า

“**លុះលក់អស់ស្រេច ក៏គិតថា ស្តែក ឡើងនឹងវិលទៅ កាន់ទីលំនៅវិញ ។ ក្នុង វេលាយប់នោះ គាត់យល់សប្តិឃើញគេ មកប្រាប់ថា "តាងងយកខ្ញុំទៅដាក់ឯភ្នំត្រងិលស្រុកតាងងផង ទៅ ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យស្រុកតាងង បានសេចក្តី សុខ សប្បាយ"** (ក្រុម ប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 30) “ครั้นนอนเสร็จ ก็คิดว่าพຽ່ນຽ່ນຈະກັບໄປໃຫ້ຄືງບ້ານ ។

กบผ่านไปบริเวณที่เผาศพตาเจง ตาแกงในร่างกบเห็นชายผู้เป็นสามีก็ดีใจมากรีบกระโดดมาหาด้วยความดีใจ ลืมนึกว่าตัวเองเป็นกบ ชายผู้เป็นสามีนั้นจึงจับมาให้ภรรยาปรุงอาหาร

ตัวละครที่ปรากฏตัวในลักษณะต่าง ๆ รวม 94 เรื่อง ส่วนที่เหลือจำนวน 6 เรื่องเป็นเรื่องที่ละครผีไม่ได้ปรากฏตัว

2) ผีที่ไม่ปรากฏตัว ตัวละครผีที่ไม่ปรากฏตัวแต่ส่งสัญญาณให้รู้ พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1.เรื่องสั้นเรื่องผีเฝ้าสมบัติ ปรากฏเพียงเสียงคน 2. เรื่องสั้นผีกล่อมลูก เสียงกล่อมลูก 3.เรื่องสั้นวิญญาณ 4.ทนายทมิฬกระสือ ปรากฏเป็นดวงไฟ 5.เรื่องสั้นเงาที่วนเวียนอยู่กับตัว ทำให้หลงหล่นลงมาจากฐานที่วาง 6.เรื่องสั้นเรื่องคำสัญญา ผีไม่ได้ปรากฏตัว แต่ดันประตูปิดให้ดัง เพื่อให้ร๊ตน์และกิตติคุณได้รับรู้ว่า เขาอยู่ในบริเวณนั้นด้วย ดังข้อความว่า

“ខ្ញុំទ្រាំមើលតទៅទៀតមិនបាន ទើបដើរចូលទៅ ក្នុងបន្ទប់ដេក ហើយទាញទ្វារបិទគ្រាំង!!! ទាំងរតន៍ទាំង កិត្តិគុណភ្នាក់ព្រឹតលស់អស់ព្រលឹង តែខ្ញុំមិនខ្ចីខ្នល់តេ!!!” (ស្នង ម៉ាក់ ,2554: 86) “ฉันอดทนดูต่อไปอีกไม่ได้ จึงเดินเข้าไปในห้องนอน แล้วดันประตูปิดโครม ทั้ง ร๊ตน์ทั้งกิตติคุณ ตกใจขวัญหาย แต่ฉันไม่สนใจหรอก”

ตัวละครในเรื่องเล่าผีเขมรมีตัวละครที่ปรากฏตัว 94 เรื่อง และตัวละครที่ไม่ปรากฏตัว 6 เรื่อง ตัวละครที่ปรากฏตัวมีจำนวนมาก เพราะผู้ประพันธ์ต้องการสร้างสรรค์ตัวละครให้เหมือนจริง ให้คนสัมผัสผีได้เหมือนคนจริง ๆ จึงให้ผีปรากฏตัวเหมือนคนที่มีชีวิตเลือดเนื้อ ลักษณะการปรากฏตัวของผีพบว่ามีลักษณะไปดีมาดีคือ ปรากฏกายเหมือนคนธรรมดาตลอดช่วงเวลาปรากฏตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายเป็นอื่น ลักษณะผีที่มาดีไปร้าย ได้แก่ผีที่ปรากฏตัวครั้งแรกรูปร่างหน้าตาดีเหมือนคนทุกประการ แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็เปลี่ยนรูปร่างเป็นน่าเกลียดน่ากลัว และผีที่มาร้ายไปร้าย ได้แก่ผีที่ปรากฏกายให้คนกลัวตั้งแต่แรกเริ่ม และไม่มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายที่น่าเกลียดน่ากลัวในการปรากฏตัวนั้น

ส่วนตัวละครที่ไม่ปรากฏตัว มีการหลอกคนต่าง ๆ กันไป เช่น ในเรื่อง ความตายของนักอ่านเรื่องผี การหลอก และ มฤตยูมีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย คนถูกหลอกมีอาการแปลก ๆ ในเรื่อง วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ แต่ปรากฏมาในรูปของข้อความที่อยู่ ๆ ก็แดงขึ้นมา และหาสาเหตุและต้นตอไม่ได้ ดังข้อความว่า

“yahoo messenger មកយ៉ាងចំលែក ដែលមិនដឹងថា បានបើកវា តាំងតែពីកាលណាមកទេ ខ្ញុំក៏មិនបានចាប់អារម្មណ៍ជាមួយនឹងវាដែរ ក្រៅពីឃើញ រូបមន្តសូត្រស្រឹម្នាក់សក់បាំង

មុខមួយចំហៀង ហើយក៏បានបន្តេច ចេញជាអក្សរខ្មែរ របៀប ជាអក្ខរិលេខមួយឃ្លាថា «ជំរាបសួរ» (វិទ្យុស្រី, 2553: 64) “ข้อความ yahoo มาอย่างแปลก โดยไม่รู้ว่าจะได้เปิดมันตั้งแต่เมื่อใด ฉันก็ไม่ได้สนใจกันมันด้วย หลังจากเห็นรูปหญิงคน หนึ่งมีผมปิดหน้าอยู่ซีกหนึ่ง แล้วอักษรเขมรก็ปรากฏออกมาเป็นการพิมพ์ประโยคหนึ่งว่า สวัสดี”

การศึกษาตัวละครผี ในตัวละครผีที่ปรากฏตัวเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าชาว กัมพูชาเชื่อในสิ่งที่ตาเห็น แม้สิ่งเหล่านั้นจะเป็นสัญลักษณ์หรือเป็นรูปร่างเหมือนคนก็ตาม

5.1.6. ฉาก (setting)

ฉากหมายถึงสถานที่ และเวลาที่เรื่องเกิด อาจหมายถึงแค่ห้อง ประเทศ หรือโลกก็ได้ ในบางกรณีฉากก็มีบทบาทเหมือนตัวละครของเรื่อง คือมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง อาทิ เรื่อง ฌៅทะเล ของ អេមីល ហេមីងវេយ ทะเลมีบทบาทเหมือนศัตรูที่จะติดตามผจญอย่างซิง ไหวซิงพริบกับตัวละครเอกของเรื่องคือชายชรา เป็นต้น (กุหลาบ มลลิกะมาส, 2543: 110) ขณะที่ เคลลี กริฟฟิธ อธิบายว่า ตัวละครที่แสดงบทบาทโลดแล่นในบังเหิงคดีนั้น ย่อมมีตัวตนอยู่ในสถานที่ แห่งใดแห่งหนึ่งในช่วงใดช่วงหนึ่งเสมอ และในสถานที่และเวลานั้น ๆ ย่อมมีรายละเอียดของชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมปรากฏด้วย สถานที่และเวลา รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในบังเหิง คดีเรียกกันว่าฉาก ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. ฉากที่มีลักษณะทางกายภาพ เป็นธรรมชาติ สถานที่ การตกแต่ง บรรยากาศที่เกิด จากประสาทสัมผัส เช่น กลิ่น เสียง ภาพ

2. ฉากที่เป็นเวลา แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ ก. ช่วงเวลา เช่น ฤดูกาล ช่วงเวลาในวัน ช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ ข. ระยะเวลา เช่น เรื่องเกิดขึ้นในเวลาหนึ่ง ชั่วโมงหนึ่ง หนึ่งวัน หนึ่งปี หรือ หนึ่งปีก็ตาม

3. ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว ค่านิยม ระบบ การเมือง ชนชั้น เพศ และเชื้อชาติ เป็นต้น (อิรวดี ไตลังคะ, 2561: 60-61)

ฉากในเรื่องเล่า บางเรื่องเน้นเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของตัวละคร ตัวอย่างเช่น ฉากในเรื่อง ฌៅทะเล (The Old Man and the Sea) ของ អេមីល ហេមីងវេយ (Ernest Miller Hemingway) ที่ต้องการให้เห็นการต่อสู้ระหว่างชายชรา กับปลายักษ์ ที่ติดเบ็ดในท้องทะเล ขณะที่สังหารตนเองร่วงโรย เป็นต้น

ฉากตามนิยามของนักวิชาการ โดยสรุปคือสถานที่ บรรยากาศ ห้วงเวลา สภาพแวดล้อม ในเรื่องเล่า การศึกษาคดีครั้งนี้ใช้แนวการศึกษาของเคลลี กริฟฟิธ โดยศึกษาฉาก 3

ประเภทคือ ที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นธรรมชาติ ฉากที่เป็นเวลา และฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

1) **ฉากที่มีลักษณะทางกายภาพ** เรื่องเล่าผีเขมรที่เน้นฉากทางกายภาพ ได้แก่ เรื่องเพลงทุกเรื่อง รวม 28 เรื่อง และในนิทาน เรื่องสั้น และนิยายอีก 40 เรื่อง

1.ประวัติตาค้างเมือง 2.เนี่ยะตาคองซุม 3.เนี่ยะตาทมิ้นคง 4.เนี่ยะตาทัวโล้น 5.เนี่ยะตาคุ่ม-แสน 6.เนี่ยะตาคณศ 7.เนี่ยะตานิสนสิง 8.เนี่ยะตานายดำ 9.เนี่ยะตานิสนดิน 10.เนี่ยะตาคองเมือง 11.เนี่ยะตาคองพาลหรือพระก้อนโลง 12.เนี่ยะตาสิ่งห์และเนี่ยะตาทะอินทร์ 13.เนี่ยะตาคองทลาย 14.เนี่ยะตาคองเมฆอ ที่อำเภอบาพนม 15.เนี่ยะตามเหล็ก หรือ เนี่ยะตามาคคิด 16.เนี่ยะตามะค่าโมง 17.ต้นกำเนิดเนี่ยะตา 18.เนี่ยะตาคองศรีและยายบุด 19.เนี่ยะตาคองแดง 20.เนี่ยะตาคองหญิงเมมา 21.เนี่ยะตาคองหันเหล็ก 22.พระคณศ 23.เนี่ยะตาคองยวง 24.เนี่ยะตาคองลาก 25.เนี่ยะตาคองทอง 26.เนี่ยะตาคองนาง 27.เนี่ยะตาคองพันธุสาฟี 28.เนี่ยะตาคองตม 29.กระจกโบราณ 30.กระท่อมผี 31.ผีน้ำ 32.ผีกล้วยตานี 33.ผีอยากกินไอศกรีม 34.ภรรยาฉันเป็นผี 35.เนินฝังผี 36.หมู่บ้านผีตายโหง 37.วิญญาณทวงโลง 38.วิญญาณพยาบาท 39.ผีสิงไท 40.ผีตาเจง 41.ทางมรณะ 42.พรายต้นขนุน 43.ผีต้นหางนกยูง 44.ผีลากกระดานโลง 45.ผีจบปริญญา 46.ต้นมะม่วงใหญ่ 47.พรายต้นมะม่วง 48.เศรษฐีชี้เหนียวแพ่มาถนพหนุ่ม 49.วิญญาณผิอนาถา 50. ลืม 51.เงาเวียนอยู่กับตัว 52.ทายาทรอดผี 53.บ้านผีสิง 54.วิญญาณ 55.คำสัญญา 65.ตะเกียงนิทาน 57.สวรรค์โลกิยะ 58.ที่กรุงผี 59.เรือผี 60.ทางผีหลอก 61. คนขี้ม้า ฉากอยู่ที่หน้าและในโรงแรม 62.แอปเปิ้ลอาถรรพณ์ ฉากเป็นห้องพักอาศัย 63.ลูกสวยใหม่แม่ ฉากเป็นชายทะเล 64.วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ ฉากอยู่ในห้องคอมพิวเตอร์ 65.ความตายของนักอ่านเรื่องผี ฉากเป็นห้อง 66. มฤตยูมีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย ฉากเป็นห้องทำงานและ 67.จ๊กจั่นตวลสแลง 68. ปีศาจเสน่ห์หา

ตัวอย่างฉากที่มีลักษณะทางกายภาพในเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพลง ในเรื่องประวัติเนี่ยะตาค้างเมือง ดังข้อความว่า

ธិតខ្មោចចេញទៅមុនសម្តែងប្រតិបត្តិ ធ្វើឲ្យពលសៀម
វិលមុខ ចុកពោះ ចុះក្អកដួលខ្លួនឯងស្រួលៗ ទ័ពព្រះជ័យចេញ
ចូលទៅកាប់សម្លាប់អស់ ពួកកងទ័ព សៀមរបស់មិនបាន
ថយទៅដល់បាត់ដំបង ធ្វើសារទៅក្រាបទូលព្រះចៅតាមដំណើរ
សព្វគ្រប់ព្រះចៅទ្រង់ជ្រាបឲ្យទ័ពថយត្រឡប់ទៅស្រុកសៀមវិញ
។ (ក្រុមប្រជុំនិទន្ទេសន្តរាប្បវេណី, 2545: 12-13)

กองทัพผีออกไปแสดงอิทธิฤทธิ์ก่อน ทำให้ไพร่พลสยามเวียนหัว แน่นท้อง
อาเจียนล้มลงอย่างง่ายดาย ทักษะชัชเชษฏาเข้าไปฟันตายหมด พวกกองทัพสยามสู้ไม่ได้ ถอยไปถึง

พระตะบอง ทำสารไปกราบทุกกษัตริย์ตามเรื่องที่เกิดขึ้นครบสรรพ กษัตริย์ทรงทราบให้ทัพถอยกลับ ประเทศสยาม

ในเรื่อง เนียะตาทาทอง ก็มีฉากในลักษณะกายภาพเหมือนกัน ดังข้อความว่า “

នៅពេលកំពុងបាញ់នោះ កងរាជតម្រួតយើងទាំងអស់គ្នា ហាក់ដូចជាមានគេមកខ្សឹបថា " ឲ្យមានសេចក្តីអង់អាច ស្វាហាប់ ឡើង កុំគក់ស្អុត កុំភ័យឲ្យសោះ យើងនឹងជួយអ្នកទាំងអស់គ្នា" (នេះជាអានុភាពនៃ តា ថង)។” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 117) “ในเวลาถึงกันนั้น กองราชดำรงค์เราด้วยกันทั้งหมด รวบรวมมีเขามา กระชิบว่า ให้มีความองอาจ เข้มแข็งขึ้น อย่าท้อถอย อย่ากลัวภัยเลย เราจะช่วยทุกคน (นี่เป็น อานุภาพของตาทอง)”

ในนิทานเรื่องผีตาเงาะ ปรากฏฉากที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปของธรรมชาติ และชีวิตชาวบ้านเขมร เมื่อฝนตกชาวบ้านจะออกไปหาจับกบมาประกอบอาหาร ดังข้อความว่า

ពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់គាត់តែងទៅរកកង្កែបបានច្រើនណាស់ តែនៅថ្ងៃនេះគាត់រកកង្កែបបានតែពីរគត់ បុរសនោះក៏ធ្វើដំណើរទៅមុខទៀតរហូតដល់កន្លែងបូជាសតតាចេង ។ ពេលនោះគាត់ក៏ឃើញកង្កែបមួយយ៉ាងធំកំពុងលោតសំដៅមករកគាត់ ។ បុរសនោះសប្បាយចិត្តណាស់ក៏ចាប់កង្កែបនោះដាក់ក្នុងទ្រុងរបស់គាត់ហើយត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ។ (គីមស៊ុន សុធារី, 2554: 13)

ในเวลาที่มีฝนตก เขามักไปหากบได้มาก แต่วันนี้เขาหากบได้แค่สองตัวเท่านั้น ชายผู้นั้นก็เดินทางไปข้างหน้าอีก จนถึงสถานที่เผาศพตาเงาะ เวลานั้นเขาก็เห็นกบตัวหนึ่งอย่างใหญ่ กำลังกระโดดตรงมาหาเขา ชายผู้นั้นดีใจมากก็จับกบบนนั้นใส่ตะข้องของเขาแล้วกลับบ้าน

ในเรื่องสั้น เรื่องทนายทรรณพี เป็นฉากที่มีบรรยากาศน่าหวาดหวั่นเกรงกลัว เมื่อสองสามีภรรยาเจอผีที่ติดมากับรถ และบอกความเป็นมาของรถว่ามีคนตายและต้องการตัวแทนใหม่ เพื่อให้ผีที่เฝ้าอยู่ก่อนจะได้ไปเกิด ดังข้อความว่า

"ល្អណាស់!! ពួកឯងទាំងពីរនាក់ ត្រូវមកនៅជំនួសយើង... យើងបានយាមឡានមួយគ្រឿងនេះមកយូរហើយ តទៅពួកឯងត្រូវមកបន្តវេន ជាទាយាទនៅចាំឡាននេះ! ដល់ពេលពួកឯងហើយ! ហាស!... ហាស!... ហាស!... គ្មាននរណាអាចបដិសេធ

ในเรื่องเนี่ยตามะค่าโมงมีฉากที่เป็นเวลาขณะผีปรากฏตัวคือฉากวันทำบุญ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญเนื่องในโอกาสใดก็ตาม ท่ามกลางผู้คนที่มาทำบุญนั้นจะปรากฏชายคนหนึ่งแต่งกายสะอาดสะอ้านถือขันใส่ข้าวมาร่วมทำบุญกับชาวบ้านด้วย ดังข้อความว่า

**នៅថ្ងៃបុណ្យទាន ឬថ្ងៃសីល ដែលមានកិច្ចរាប់
បាត្រក្នុងវត្តនោះ អ្នកតាក្លែងខ្លួនជាបុរសកំលោះម្នាក់ ស្លៀក
ពាក់ស្អាតស្អំ កាន់ផ្តិតសំរិទ្ធិវែកសំរិទ្ធិ យកបាយទៅរាប់បាត្រជា
មួយអ្នកស្រុក ។ “**

ในวันบุญทาน หรือวันพระ ที่มีกิจกรรมใส่บาตรในวัดนั้น เนี่ยตาแปลงตัวเป็น
ชายหนุ่มคนหนึ่ง สวมเสื้อผ้าสะอาด ถือขันสำริดทัพพีสำริด เอาข้าวมาใส่บาตรกับชาวบ้าน ”

(**ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ**, 2545: 61)

ฉากการปรากฏตัวในวันทำบุญ ในเรื่อง เนี่ยตามะค่าโมง เนี่ยตาแปลงกลายเป็น
ผู้ชายธรรมดา ๆ มาร่วมกิจกรรมทำบุญใส่บาต แสดงตนเหมือนคนธรรมดา เท่ากับมีเจตนาชัดเจนว่า
ไม่ต้องการหลอกลอนใครให้หวาดกลัว ฉากที่ปรากฏแม้จะเป็นแค่วันทำบุญทำทาน แต่ผู้ประพันธ์ก็
ฉายให้เห็นภาพชีวิต ประเพณีของชาวบ้านนั่นคือการทำบุญสุนทานอีกด้วย

ฉากปรากฏตัวเวลากลางคืน ในเรื่อง เนี่ยตาเนินสลึง ชายจากจนที่เดินทางไป
ค้าขาย เมื่อตกกลางคืนชายคนนั้นก็ฝันไปว่ามีคนมาหา และบอกว่าให้นำตัวท่านไปอยู่ที่บ้านเมืองด้วย
หน้าที่ของท่านคือจะเป็นผู้ดูแลบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข และไม่มีใครเทียบท่านได้ ดังข้อความว่า

**ក្នុង វេលាយប់នោះ គាត់យល់ស្តីឃើញគេមក
ប្រាប់ថា "តាងងយកខ្ញុំទៅដាក់ឯភ្នំត្រងិត ស្រុកតាងងផងទៅ
ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យស្រុកតាងង បានសេចក្តីសុខសប្បាយ ឲ្យលប់មាន
ជំងឺតម្កាត់ដូចមុនៗទៀត ព្រោះស្រុកតាងង មិនមានអ្នកណាធំ
ជាងខ្ញុំទៀតទេ ងារខ្ញុំជាញាតិហើងស្តីទីអភិបាលស្រុក ព្រមទាំង
ប្រពន្ធខ្ញុំឈ្មោះ ជំទាវសុខ ក៏មានងារស័ក្តិធំដែរ ហើងនៅនឹង
ដើមជ្រៃនេះ" (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 30-31)**

ในคืนนั้น ตาฝันเห็นเขามาบอกว่า ตาเองเอาเข้าไปไว้ที่ภูเขาดรจิล เมืองของตา
ด้วย ข้าจะทำให้เมืองของตา ได้ความสุขความสบาย ให้หยุดเจ็บป่วยเหมือนก่อน ๆ เพราะเมืองตา
เอง ไม่มีใครใหญ่กว่าข้าอีกหรอก งานข้าเป็นคลังเมืองมีหน้าที่ดูแลบ้านเมืองทั้งภรรยาของข้าชื่อ
คุณหญิงสุข ก็มีศักดิ์ใหญ่เช่นกัน เราอยู่กับตันไทรนี้

3) ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ในกลุ่มผีดั้งเดิมผู้ประพันธ์ไม่ได้เน้น
มากนัก แต่ก็มีปรากฏให้เห็นสภาพแวดล้อมของประเพณี วัฒนธรรม ของชาวเขมรในยุคที่เรื่องเล่า

เหล่านั้ันเกิดขึ้นมา ได้แก่เรื่อง 1.พรายกระทงเสียว 2.พ่อค้าผี 3.ผียักษ์กับเด็กน้อย 4.ยายกระสือ 5.เปรตกินลูกวันละ 7 ครั้ง 6.ลูกกรอก 7.ผีผ้าสมบัติ 8.ผีทวงของ 9. ได้ผีช่วย 10.พรายกลาเพลิง 11.ผีพรายอสุรกาย 12.ผีหัวขาด

ตัวอย่าง ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ดังปรากฏในฉาก ผีปรากฏตัวเป็นชายชรา ในเรื่อง ต้นกำเนิดเนี่ยะตามีฉากเหตุการณ์ที่หนุ่มผู้ยากไร้เมื่อกลายเป็นหิน ชาวบ้านนับถือ เป็นเนี่ยะตาไปแล้ว คหบดีต้องการทำลายศาลทิ้งจึงสั่งเสียบรรยาก่อนสิ้นชีวิตว่าให้เอาถ่านใส่ไปในโลงศพด้วยเพื่อจะนำไปเผาศาลเนี่ยะตานิเยะตาหนุ่มทราบเรื่องก็ปรากฏกายเป็นชายชรา ไปหาภรรยา คหบดีแล้วอธิบายภรรยาคหบดีว่า ไม่มีธรรมเนียมที่จะเอาถ่านใส่ไปในโลงศพ การปรากฏกายเป็นชายชราเพราะว่าสังคมเขมรมีความเคารพรับถือผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุตักเตือนเรื่องราวใด ๆ ผู้ผู้น้อยมักรับฟัง ดังข้อความว่า

**អ្នកតាកំលោះ កាលបើបានដឹងរឿងថាខ្មោច
គហបតីបម្រុងនឹងដុតខ្នងដូច្នោះ ក៏និម្មិតខ្លួនជាមនុស្សចាស់
ម្នាក់ ទៅនិយាយពន្យល់ប្រពន្ធគហបតីថា "លោកស្រី! លោកស្រី
មិនត្រូវចេះតែធ្វើតាមបណ្តាំប្តី នាំឲ្យខុសទំនៀមទម្លាប់យ៉ាង
នេះសោះ មិនដែលមាននរណា យកជួងទៅដាក់ក្នុងមណ្ឌល
ដាក់សពប្តីដូចលោកស្រីទេ" ។ (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545:
56)**

เนี่ยะตาหนุ่ม เวลาได้ทราบเรื่องราว ผีคหบดีต้องการจะเผากระท่อมดังนั้น ก็แปลงกายเป็นคนแก่คนหนึ่ง ไปบอกอธิบายภรรยาคหบดีว่า คุณผู้หญิง คุณผู้หญิงไม่ต้องทำตามคำสั่งของสามี ทำให้ผิดธรรมเนียมอย่างนี้หรือ ไม่เคยมีใครเอาถ่านไปใส่ไว้ในโลงศพสามี เหมือนคุณผู้หญิงหรือ

ฉากล่่ามคนไว้กับเสากกระท่อม ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ในเรื่องเนี่ยะตาคอดแดง มีเหตุการณ์ช่วงหนึ่งที่เนี่ยะตาโกรธตาแง่มากที่ลบลู่เนี่ยะตานิเยะตาจึงจับตาแงตไปล่่ามโซ่ไว้กับเสากกระท่อมการล่่ามคนด้วยโซ่ติดกับเสากกระท่อม เสาบ่่านเรื่อน เป็นภาพชีวิตของชาวบ่่านในสังคมชนบทสมัยก่อน ซึ่งปรากฏอยู่ทั้งในประเทศไทยและเขมร ดังจะเห็นได้จากวรรณกรรมเก่า ๆ และเพลงลูกทุ่งอย่างเนื้อหาในบทเพลง ไปจนได้ ของ หนุ่ม เมืองไพร เนื้อหาเพลงท่อนหนึ่งความว่า “เอาโซ่มาล่่ามพี่ไว้ พี่จะไปจนได้เพราะใจรักนาง” และเรื่องสั้นของ เทพ มหาเปารยะ เรื่องจำปูน จำปูนตัวเอกของเรื่อง ถูกพ่อล่่ามโซ่ไว้ในบ้าน เพื่อไม่ให้ที่เธอออกไปหาอ่่านวยชายที่เธอหลงรัก เป็นต้น

ในฉากที่เนี่ยตาจับตาแดงไปล่ามโซ่เป็นการสะท้อนภาพวิถีชีวิตคนเขมรสมัยก่อน
ตั้งข้อความว่า

“អ្នកតា ខឹងខ្លាំងណាស់ ដោយប្រដៅតា ង៉ែត មិន
ស្តាប់ ក៏ចាប់តា ង៉ែត យកទៅដាក់ច្រវាក់ភ្ជាប់នឹងសសរខ្ទម
អ្នកតា អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ។ ប្រពន្ធកូនបាត់តា ង៉ែត ដើររក
មិនឃើញសោះ រកចុះរកឡើងក៏បានឃើញតា ង៉ែត នៅខ្ទមអ្នក
តា។(ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 74) “เนี่ยตาโกรธมาก โดยสั่งสอนตา
แดง ไม่ฟังก็จับตาแดงเอาไปผูกโซ่ติดกับเสาศาลเนี่ยตาทั้งวันทั้งคืน ภรรยาและลูกตาแดงเดินหาไม่
พบเลย หาไปหามากก็เห็นตาแดงที่ศาลเนี่ยตา”

ในนิทานเรื่อง ยายกระสือ ตั้งข้อความว่า

គាត់ហោះជ្រៀតជ្រែកគ្រប់ច្រកល្អកន្លែងផ្ទះអ្នក
ស្រុកក្រែងមានមនុស្ស ឬសត្វសម្រាលកូន និងបានហុតឈាម
និងស៊ីសុកជាអាហារ។ ប៉ុន្តែអ្នកភូមិតែងតែកាប់បន្លាដាក់
ក្រោមផ្ទះត្រង់កន្លែងមានភក់ជ្រៅនិងកន្លែងដែលមានឈាម
ហើយយកសុកទៅកប់ក្នុងដីយ៉ាងជ្រៅ និងស្រាក់បន្លាពីលើថែម
ទៀត ធ្វើឱ្យឃាយអាបពិបាកក្នុងការរកចំណីណាស់។ (ឌឹម ដន,
2555: 17)

เขาเหาะไปทุกซอกทุกมุมในบ้านของชาวบ้าน ด้วยหวังว่าจะมีคนหรือสัตว์คลอด
ลูก จะได้ซัดเลือดและกินรกเป็นอาหาร แต่ชาวบ้านมักจะตัดหนามสะไว้ใต้ถุนบ้าน ตรงที่มีโคลนลึก
และที่ซึ่งมีเลือด และเอาฝingers ไร่ลึกลงไปใต้ดินและสะหนามทับไว้อีก ทำให้กระสือหาอาหารได้ยาก
มาก

ในเรื่องสั้นเรื่องผีทวงของ ตั้งข้อความว่า

«ឌឹវ! ខ្ញុំយល់សប្តិភ្លឹងណា! ខ្ញុំ ឃើញមនុស្សស្រីម្នាក់
ក្មេងល្អក់ តែគួរឱ្យខ្លាចណាស់ឌឹវអើយ! ភ្នែកវាបើកក្រឡោតៗ
ខ្លួនវាសុទ្ធតែឈាមស្រស់! នឹកដល់ឈាមនេះ ខ្ញុំនៅបដាប់ច្រមុះ
មិនទាន់បាត់ផង ឌឹវអើយ! នែក! គេថា គេមកយករបស់គេទៅ
វិញ បើមិន ឱ្យគេទេ គេនឹងយកឌឹវឯងទៅហើយ (សយ ស៊ី
ណា, 2558) “พ่อเอ็ง! ฉันฝันอย่างนี้ละ! เห็นเด็กสาวคนหนึ่งน่ากลัว! มันน่ากลัวมากพ่อเอ็งเอ๊ย ตา
ของมันเบิกกว้าง ตัวมันล้นนมมีแต่เลือดสด! นึกถึงเลือดนี้ ฉันยังติดจุกไม่หาย โอพ่อเอ็ง! เขาว่าเขามา
เอาของเขาคืน ถ้าไม่ให้เขา เขาจะเอาพ่อเอ็งไปแล้ว

ในนิยายเรื่อง พรายกลาเพลิง ดังข้อความว่า

**នាងព្រាយខ័ក្រលេកឆ្វេងស្តាំរកមើលប្រភពពន្លឺ
នោះ ហើយបានឃើញរូបព្រះពុទ្ធបដិមារតូចមួយអង្គទ្រង់ភ្លែត
លើហឹង្សាដ្រុងម្ខាងនៃផ្ទះនោះ។ ពេលនោះទើបនាងដឹងថា ពន្លឺ
ដែលជនមកប៉ះដៃនាងអម្បាញ់មិញគឺជាពន្លឺឆពណ្ណរដ្ឋិនៃព្រះ
ពុទ្ធរូបនេះហើយ។ ពេលមិនអាចធ្វើអ្វីក្នុងផ្ទះបាន នាងព្រាយក៏
គិតរកឧបាយផ្សេងវិញ។ (សេង តារា, 2551:133)**

นางพรายพยายามมองซ้ายขวาหาต้นแสงนั้น แล้วได้เห็นรูปพระพุทธรูปภูมิลึก 1
องค์นั่งขัดสมาธิบนหิ้งที่มุมข้างหนึ่งของบ้านนั้น เวลานั้นนางถึงรู้ว่า แสงที่ส่องมาถูกมือนางเมื่อครู่นี้
คือแสงฉัพพรรณรังสีของพระพุทธรูปองค์นี้เมื่อไม่สามารถทำอะไรในบ้านได้ นางพรายก็คิดหาอุบาย
ใหม่

กลวิธีนำเสนอฉากแบบที่มีลักษณะท่ายกายภาพเป็นหลัก มีถึง 68 เรื่อง สื่ให้เห็นว่า
สังคมชาวพุทธของเขมรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของชีวิตในแต่ละวันมากขึ้น การนำวิธีการนี้
มาใช้ก็เพื่อเรียกร้องความสนใจของคนในสังคม ด้วยเสนอให้เห็นว่าเรื่องเล่าผีเกาะเกี่ยวอยู่กับภาพชีวิต
ปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากเรื่อง ทายาทรถผี ที่ฉากเน้นไปที่รถมือสอง เรื่อง ฝึลากกระดานโลง ฉากเป็น
บ้านคนตัดไม้และป่า เป็นต้น ฉากที่มีจำนวนรองลงมาเป็นฉากเวลา และฉากที่เน้นสภาพแวดล้อมทาง
วัฒนธรรมซึ่งมีจำนวนน้อยมาก แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการสร้างฉากเพื่อนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร
ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอเสนอที่สอดคล้องกับเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อสร้างความสมจริงให้เกิดขึ้น ผู้อ่านได้
อ่านเรื่องราวอย่างมีชีวิตชีวา สามารถจินตนาการได้ และทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกว่าเรื่องราวที่อ่าน
นั้นเกิดขึ้นจริง ทำให้มีสีสัน น่าเชื่อถือชวนติดตาม

5.2 การนำเสนอเรื่องเล่าด้านวรรณศิลป์

กลวิธีทางวรรณศิลป์ คือศิลปะของการเขียน หรือวิธีการเล่าเรื่อง (technique) ของผู้แต่ง
เสฐียร โกเศศ อธิบายว่า วิธีการเล่าเรื่อง ได้แก่ฝีมือและกรรมวิธีงานประพันธ์ เป็นส่วนเสริมให้
วรรณกรรมสมบูรณ์ขึ้น กลวิธีทางวรรณศิลป์นี้ พิจารณาได้จากกลวิธีการเขียนและการใช้ภาษา
(เสฐียร โกเศศ, 2533: 136) กลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาในเรื่องเล่าต่าง ๆ ส่วนสำคัญคือ การเล่า
เรื่อง การดำเนินเรื่อง การใช้ภาษา และการใช้สำนวนโวหารว่าผู้ประพันธ์มีกลวิธีอย่างไร เหมาะสม
หรือไม่ และกลวิธีที่นำมาใช้นั้นทำให้เห็นอะไร

5.2.1. รูปแบบการเล่าเรื่อง

การศึกษาการเล่าเรื่องวิธีหนึ่งก็คือ ศึกษาการใช้มุมมอง (point of view) ของ
ผู้ประพันธ์ว่าใช้กลวิธีแบบใด กุหลาบ มัลลิกะมาส ให้แนวทางไว้ 4 ประการได้แก่ 1.ผู้แต่งเป็นผู้เล่า

เอง ผู้แต่งเล่าไปตามเหตุการณ์ที่ตัวละครมีบทบาท ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร วิธีการนี้ นักเขียนเป็นผู้รู้แจ้ง และผู้แต่งเรื่องเป็นผู้เล่า 2. ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้เล่า เรื่องของตัวเอง มักใช้คำว่า ฉัน ผม หนู ข้าพเจ้า วิธีการนี้ ใช้กับเรื่องเล่าของตัวเอง 3. ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่า ในฐานะผู้ร่วมในเหตุการณ์ หรือร่วมรับรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี 4. ผู้เล่าเรื่องหลายแบบปนกัน (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2546: 116)

1) กลวิธีเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง ผู้แต่งเป็นผู้หยั่งรู้และเล่าเอง หรือแบบผู้เล่ารู้แจ้ง ผู้แต่งเล่าไปตามเหตุการณ์ที่ตัวละครมีบทบาท ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร เรื่องที่ใช้กลวิธีนี้ได้แก่ 1.ประวัติตลิ่งเมือง 2.เนี่ยะตากองซุม 3.เนี่ยะตาทนคอง 4.เนี่ยะตาทัวโล้น 5.เนี่ยะตาทุม-แสน 6.เนี่ยะตาคณศ 7.เนี่ยะตานิสนสิง 8.เนี่ยะตานิยดำ 9.เนี่ยะตาทนดิน 10.เนี่ยะตาทนเมือง 11.เนี่ยะตาทนหรือพระก้องโลง 12.เนี่ยะตาสิงห์และเนี่ยะตาทนอินทร์ 13.เนี่ยะตาสำเภาทลาย 14.เนี่ยะตาทนเมซอ ที่อำเภอบาพนม 15.เนี่ยะตามเหล็ก หรือ เนี่ยะตามาคิต 16.เนี่ยะตามะค่าโมง 17.ต้นกำเนิดเนี่ยะตา 18.เนี่ยะตาทนศรีและยายบุส 19.เนี่ยะตาคองแดง 20.เนี่ยะตาคณหญิงมา

21.เนี่ยะตาทนเหล็ก 22.พระคณศ 23.เนี่ยะตาทนวง 24.เนี่ยะตาทนลาก 25.เนี่ยะตาทนทอง 26.เนี่ยะตาทนง 27. เนี่ยะตาทนพันส์สาฟี 28.เนี่ยะตาทนต 29.กระท่อมผี 30.ผีกล้วยตานี 31.ผียากกินแซนดวีช 32. ผียากกินไอศกรีม 33. ภรรยาฉันเป็นผี 34. เนินฝังผี 35. หมูบ้านผีตายโหง 36.วิญญาณทวงโลง 37.ยายกระสือ 38.วิญญาณพยาบาล 39.ผีสิงไท 40.ผีตาเง 41.ทางมรณะ 42.แม่ผีอัครรรย 43.พรายต้นขนุน 44.ผีวัดพระพุท 45.ผีหลอกอาจารย์ 46.ปีศาจกลางกรุงไทรนคร 47.คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน 48.เกาะเปรต 49.ผีต้นทางนกยูง 50.พรายกระทงเขียว 51.ผีลากกระดานโลง 52.พ่อค้าผี 53.แสงตะเกียงผี 54.ผีจบปริญญา 55.ผียักษ์กับเด็กน้อย 56.ต้นมะม่วงใหญ่ 57.พรายต้นมะม่วง 58.เปรตกินลูกครึ่งละ 7 คน 59.เศรษฐีแพ่ปราชญ์มาถนพ 60. หมาเห็นผี 61.ผีแย่งบ้านอยู่ 62.ผีหัวขาด 63.ผีพรายอสุรกาย 64.ปีศาจเสน่ห์ 65.พรายกลาเพลิง 66. จักจั่นทองตวลสแลง 67.ลูกกรอก 68.ผีเฝ้าสมบัติ 69.ผีทวงของ 70.ผีแพศยา 71.เปรตปรากฏตัว 72. ได้ผีช่วย 73.ผีกล่อมลูก 74.วิญญาณผีนางา 75.มนต์เสน่ห์รัตน 76.บ้านเก่า 77.ลี้ม 78.เสื้อผี 79.เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว 80.ทายาททรผี 81.บ้านผีสิง 82.วิญญาณ 83.คำสัญญา 84.กรอบมรณะ 85. ตะเกียงนิทาน 86.สวรรค์โลกียะ 87.ที่กรุงผี 88.เรือผี 89.คนขี้เมา 90.ลูกสวຍใหม่แม่ 91.แอปเปิลอาถรรพณ์

ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีแบบผู้เขียนเป็นผู้รู้แจ้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นวิธีการธรรมดาทั่วไป เพราะสื่อสารกับผู้อ่านได้ง่าย เหมาะสำหรับผู้อ่านทั่วไป ส่วนกลวิธีอื่น ๆ แม้จะนำมาใช้น้อย แต่ก็เป็นที่ดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้ อย่าง การเล่าแบบผู้แต่งร่วมอยู่ในเหตุการณ์ ในเรื่อง

ความตายของนักอ่านเรื่องผี และการเล่าแบบผู้แต่งเล่าเรื่องของตัวเอง ในเรื่อง มฤตยู มีคนกระซิบบอกให้ไปฆ่าตัวตาย เป็นต้น

2) กลวิธีเล่าเรื่องแบบ หลายแบบปนกัน ได้แก่เรื่อง ผีกอไฟ คนเล่านำเอาเรื่องของคนอื่นมาเล่าต่อและใช้สรรพนามคนเล่าว่า “ฉัน” เป็นการผสมประสานกัน เป็นทั้งผู้แต่งเป็นผู้ร่วมรับรู้ และเล่าไปตามเหตุการณ์อย่างผู้รู้แจ้งเล่าแบบผู้ประพันธ์รู้แจ้ง และวิธีเล่าหลายแบบปนกัน การที่ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีเล่าเรื่องเพียง 2 แบบ โดยมีเรื่อง ผีกอไฟ เรื่องเดียวที่ใช้วิธีเล่าหลายแบบปนกัน แสดงให้เห็นว่า เรื่องเล่าผีดั้งเดิมซึ่งเป็นเรื่องเกิดขึ้นในอดีตและเคยเป็นเรื่องราวด้วยปากมาก่อน เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับการเล่าแบบผู้เล่ารู้แจ้ง เนื่องจากชาวเขมรในอดีตก็เหมือนกันคนทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ คนรู้หนังสือน้อยจึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องการเรื่องเล่าที่มีกลวิธีที่ซับซ้อน

นิทานเรื่องผีกอไฟ ที่มีเพียงเรื่องเดียวที่ผู้ประพันธ์นำเอาวิธีการเล่าแบบหลายแบบปนกันมาเล่า นั้น แท้จริงไม่ใช่เรื่องแปลก แต่เป็นเพราะเรื่องผีกอไฟผู้ประพันธ์นำเรื่องเล่าของคนอื่นมาเล่าต่อ โดยไม่แปลงสำนวนเล่าเป็นของตนเอง ทำให้มุมมองการเล่าทับซ้อนกันดังนี้

លោកគ្រូ ជុត ខៃ គាត់សំបូររឿងខ្មោចលើកយក
មកនិទានប្រាប់កូនសិស្សនៅពេលសំរាកណាស់ ពីព្រោះគាត់
ធ្លាប់ធ្វើក្មេងរត់។ គាត់ថាយករឿងខ្មោចខ្លះជា រឿងពិត ដូច្នេះ
ចាំស្តាប់មើលទៅ...។

លោកគ្រូក៏ចាប់និទានដូចតទៅ...នៅពេលវិស្សម
កាល ខ្ញុំក៏មកលេងផ្ទះ នៅពេលមកដល់ផ្ទះ...(ថៃ សាន , 2011: 1-2)

คุณครู ชุต ไซ เขามีเรื่องผีมากมาย เอามาเล่าบอกลูกศิษย์ในเวลาพักผ่อน เพราะ
เขาเคยเป็นเด็กวิ่งๆ เขาว่าเรื่องผีบางเรื่องเป็นเรื่องจริง ดังนั้นคอยฟังดู...។

คุณครูก็เริ่มเล่าดังต่อไปนี้... ในช่วงเวลาปิดเทอม ฉันก็มาเที่ยวบ้าน เมื่อเวลามาถึง
บ้าน...

3) กลวิธีเล่าเรื่องแบบให้ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องของตัวเอง มักใช้คำว่า ฉัน ผม หนู ข้าพเจ้า วิธีการนี้ ใ้กับเรื่องเล่าของตัวเอง โดยมี ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่า ในฐานะผู้ร่วมในเหตุการณ์ หรือร่วมรับรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี พบ 8 เรื่อง ได้แก่ 1. กระจกโบราณ 2. ผีในห้องเช่า 3. เรื่องผีน้ำ 4. ผีไอ้ฝรั่ง 5. วิญญาณทนายทมิฬกระสือ 6. วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ และ 7. มฤตยู มีคนกระซิบบอกให้ไปฆ่าตัวตาย 8. ความตายของนักอ่านเรื่องผี

ตัวอย่าง การเล่าแบบผู้แต่งร่วมอยู่ในเหตุการณ์ เรื่อง ความตายของนักอ่านเรื่องผี
เรื่องผี ดังข้อความว่า

ย้อนกลับไปสู่อดีต 3.เล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปมา ในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่าใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องดังต่อไปนี้

1)เล่าเรื่องตามปฏิทิน ได้แก่เรื่อง 1.เนี่ยะตากองซุม 2.ต้นกำเนิดเนี่ยะตา 3.

กระจกโบราณ 4.กระท่อมผี 5.ผียากกินแซนด์วิช 6. ภรรยาฉันเป็นผี 7. เนินฝังผี 8.หมู่บ้านผีตายโหง 9.วิญญาณทวงโลง 10.ยายกระสือ 11.วิญญาณพยาบาล 12.ผีลงไห 13. ผีตาเจง 14.ทางมรณะ 15.แม่ผีศจรร์ 16.พรายต้นขนุน 17.ผีหลอกอาจารย์ 18.ปิศาจกลางกรุงไพรนคร 19.คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน 20.เกาะเปรต 21.ผีเดินทางนกกุง 22.พรายกระทงเขียว 23.ผีลากกระดานโลง 24.พ่อค้าผี 25.แสงตะเกียงผี 26.ผีจับปริญญา 27.ผียักษ์กับเด็กน้อย 28.ต้นมะม่วงใหญ่ 29.พรายต้นมะม่วง 30.เปรตกินลูกครึ่งละ 7 คน 31.เศรษฐีแพ้อาจารย์ 32.หมามองเห็นผี 33.ผีแย่งบ้านอยู่ 34.ลูกกรอก 35.ผีในห้องเช่า 36.ผีเฝ้าสมบัติ 37.ผีทวงของ 38.ผีแพศยา 39.ผีไอ้ฝรั่ง 40.เปรตปรากฏตัว 41.ได้ผีช่วย 42.วิญญาณพื่อนาถา 43.ผีกล่อมลูก 44.มนต์เสน่ห์ 45.บ้านเก่า 46.วิญญาณทนายทมิฬกระสือ 47.ลี้ม 48.เสื่อผี 49.เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว 50.ทนายทมิฬ 51.บ้านผีสิง 52.วิญญาณ 53.คำสัญญา 54.เรือผี 55.คนขี้เมา 56.ความตายของนักอ่านเรื่องผี 57.ลูกสวยไหมแม่ 58.วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์ 59.มฤตยู มีคนกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย 60.แอปเปิ้ลอาถรรพ์ 61.จักจั่นทองดวลสแลง 62.พรายกลาเพลิง 63.ผีพรายอสุรกาย 64.ผีหัวขาด 65.ปิศาจเสนาหา 66.ทางผีหลอก

2) เล่าเรื่องย้อนต้น ได้แก่เรื่อง 1.ผีกอไผ่ 2.ประวัติตาค้างเมือง 3.เนี่ยะตา

หมื่นคง 4.เนี่ยะตาหัวโล้น 5.เนี่ยะตาพุ่ม-แสน 6.เนี่ยะตาคณศ 7.เนี่ยะตานิสนธิ์ 8.เนี่ยะตายายดำ 9.เนี่ยะตาพนมดิน 10.เนี่ยะตาประตูเมือง 11.เนี่ยะตาบาพาลหรือพระก้อนโลง 12.เนี่ยะตาสิ่งและเนี่ยะตาพระอินทร์ 13.เนี่ยะตาส่าเกาหลาย 14.เนี่ยะตาดำเมฆที่อำเภอพานม 15.เนี่ยะตามเหล็กหรือ เนี่ยะตามาคิด 16.เนี่ยะตามะค่าโมง 17.เนี่ยะตาดาศรีกับนายบุส 18.เนี่ยะตาคอแดง 19.เนี่ยะตาคุณหญิงเมา 20.เนี่ยะตาทังหันเหล็ก 21.พระคณศ 22.เนี่ยะตายางวน 23.เนี่ยะตาดาลีเย 24.เนี่ยะตาดาทอง 25.เนี่ยะตาดานูง 26.เนี่ยะกัตาพันธ์สาฟี 27.เนี่ยะตาดาทน 28.ผีน้ำ 29.ผีกล้วยตานี 30.ผียากกินไอศกรีม 31.ผีวัดพระพุท 32.ตะเกียงนิทาน 33.สวรรค์โลกิยะ 34.ที่กรุงผี

รูปแบบการดำเนินเรื่องในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่ามีรูปแบบการเล่าเรื่องตามปฏิทิน 64 เรื่อง รูปแบบการเล่าเรื่องย้อนต้น 34 เรื่อง ไม่มีการเล่าแบบเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปมา สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย จึงไม่นำเอาวิธีการเล่าสลับกันไปมาใช้ เนื่องจากอาจจะทำให้ผู้อ่านสับสน เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้อ่านที่ประสบการณ์การอ่านไม่มากได้เข้าใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการขยายวงกลุ่มคนอ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น น่าสังเกตว่าการเล่าเรื่องแบบย้อนต้นนั้น มักเริ่มต้นบรรยายเหตุการณ์ในปัจจุบันว่าสังคมเป็นอย่างไร ฉากเป็นอย่างไร

หรือไม่ก็บอกว่าต้องการเล่าเพื่อเหตุใดก่อน จากนั้นจึงเล่าเรื่อง ดังตัวอย่างในเรื่อง เนียะตามะค่าโมง
ตั้งข้อความว่า

ស្រុក ត្បូងឃ្មុំ ដើម ឡើយ ជា ខែ ក្រមួយ អភិ បាល
ខែ ត្រ ពោះ មាន ងារ ជា អរ ជួន ពី មុន មក មិន ដឹង ជា មាន ឈ្មោះ
ថា ស្រុក អ្វី ទេ តែ បើ តាម ការ ដំណែល ប្រកប ដោយ គោល ចារឹក
ជា ដំណែល សល់ នៅ ដល់ សព្វ ថ្ងៃ ដែល គួរ យក ជា ការ បាន នោះ
មាន ដូច តទៅ :

ដើម ឡើយ មាន វត្ត មួយ នៅ ក្នុង ឃុំ វិហារ ហ្លួង ស្រុក
ត្បូងឃ្មុំ ហៅ ថា "វត្ត ទួល ក្តី (ក្រុម ប្រជុំ ទំនៀម ទំលាប់ ខ្មែរ, 2545: 61)

อำเภอ โขงหมุม เดิมเลยเป็นเขตหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีภาระงานเป็นอรชุน
เมื่อก่อนมาไม่รู้มีชื่อว่าอำเภออะไรหรอก แต่ถ้าตามตำนาน ประกอบด้วยศิลาจารึกของเก่าที่เหลืออยู่
ถึงทุกวันนี้ ที่ยืนยันได้นั้น มีดังต่อไปนี้

เดิมเลย มีวัดหนึ่งอยู่ในตำบลวิหารหลวง อำเภอ โขงหมุม เรียกว่า 'วัดพุทธี'....

การเริ่มเรื่องเล่าที่ยกมา จะเห็นว่าผู้เขียนเล่าถึงสภาพพื้นที่ในปัจจุบัน
ก่อน จากนั้นค่อยเล่าเรื่องราวว่าในอดีตมีความเป็นมาอย่างไร ซึ่งการเล่าลักษณะนี้พบ
มากในเรื่องเพลง

5.2.3 របៀប ប្រកប ប្រើ ប្រាស់ វិញ្ញាណ ភាព ពិត

โวหาร (Figures of Speech) คือสำนวนการพูดหรือเขียนที่ลึกซึ้ง ผู้อ่านหรือผู้ฟังนึก
เห็นภาพจากคำพูดหรือถ้อยคำ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า “โวหาร
น. ชั้นเชิงหรือสำนวนแต่งหนังสือหรือพูด เช่น มีโวหารดี, ถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวน เช่น อยา
มาตีโวหาร เขาชอบเล่นโวหาร. (ป.).” และในพจนานุกรมของสมเด็จพระสังฆราช **ជួន ណាត**
อธิบายไว้ว่า

“វោហារ (ន.) (បា., សំ.)

(វ្យាហារ) ពាក្យ, ពាក្យពេចន៍; សំនួនសម្តី : បញ្ចេញ

វោហារ, បានវោហារ ។

- វោហារ កោសល (--វៈ កោសល) អ្នក កណ្តា សរៃ, ប៊ុន

ប្រសប់ខាងវោហារ, ខាងពាក្យសម្តីថ្វីមាត់ (ប្រើ ជា គុ. ក៏ បាន) ។

- វោហារ កោសល្យ (--សល) ការ កណ្តា សរៃ, ការ ប៊ុន

ប្រសប់ស្មាត់ជំនាញក្នុងវោហារ, ការ ចេះ និយាយ ថ្លែង សេចក្តី

ความหมายพิเศษหรือให้เกิดจินตภาพในใจผู้อ่านหรือผู้ฟังได้ดียิ่งขึ้น (ราชบัณฑิตยสภา, 2563 :1-3) รูปแบบโวหารภาพพจน์ของราชบัณฑิตยสภาประกอบด้วย อุปมา อุปลักษณ์ อดิพจน์ อวพจน์ อุปนิเสธ สัมพจน์ นามนัย อุปมานิทศน์ สัญลักษณ์ บุคคลวัต และสมมุติภาวะ

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการศึกษาเรื่องเล่าผีเขมร ซึ่งมีลักษณะเฉพาะต่างจากรวรรณกรรมทั่วไป และต้องการศึกษาการปรากฏตัวของผี ผู้ศึกษาจึงเน้นศึกษาโวหารที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงศึกษาเฉพาะบรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร ส่วนโวหารภาพพจน์นั้น จะศึกษาโวหารที่ปรากฏในเรื่องเล่าผีเขมรคือ ปฏิพจน์ (Oxymoron) นามนัย (Metonymy) สัทพจน์ (Onomatopoeia) อดิพจน์ (Hyperbole) อุปมาโวหาร (Simile) และอุปลักษณ์ (Metaphor)

1) **บรรยายโวหาร** หมายถึงสำนวนที่อธิบายเรื่องราวโดยถ้อยคำ สำนวนที่แตงนั้นมีทั้งการเล่าเรื่องราว ประวัติ และตำนานต่าง ๆ ข้อสำคัญในการแตงบรรยายโวหารนั้น ต้องมีความรู้ทั้งทางภาษาและเรื่องราวดี และมีศิลปะในการแตงดี (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2535: 338) บรรยายโวหารในเรื่องเล่าผีเขมร พบทั้งในเรื่องเพลง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้นดังต่อไปนี้

บรรยายโวหาร ในเรื่องเพลง เรื่องเนี่ยะตาตาเลียะ ดังปรากฏข้อความว่า

“**ศาลาค้ เระ ศาล้เหื้อโ้หุคคณเฒลลสิสาค้จฺรูก
ព្រះគាត់ចាម ដូច្នេះអ្នកស្រុកកៀនជ្រៃ ប៉ែកខាងជើងព្រែក
ទាំងមូល មិនហិនយកសាច់ជ្រូកចូលទៅក្នុងស្រុកភូមិទេ បើ
មានបុណ្យទានអ្វី ប្រើតែសាច់គោនិងប្រេងប៉ុណ្ណោះ។”** (ក្រុម
ប្រជុំនៀមន័លាប់ខ្មែរ, 2545: 114)

“ตาเลียะนี้ เขาทำแต่คนที่กินหมู เพราะเขาเป็นจาม ดังนั้นชาวบ้านเกี่ยวไทร ผังทางเหนือล่าห้วยทั้งมวล ไม่กล้าเอาเนื้อหมูเข้าไปในหมู่บ้านหรอก ถ้ามีงานบุญทานอะไร ใช้แต่เนื้อวัวและน้ำมันพืชเท่านั้น”

ผู้ประพันธ์ใช้โวหารบรรยายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของเนี่ยะตาตาเลียะ ว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน มีอัตลักษณ์อย่างไร และยังบอกด้วยว่า ชาวบ้านต้องปฏิบัติอย่างไร การใช้โวหารลักษณะนี้ถือว่าเหมาะสม เพราะไม่ต้องการความซับซ้อน แต่ต้องการความชัดเจน ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ทันที บรรยายโวหารในนิทานเรื่องหมาเห็นผี ดังปรากฏข้อความว่า

“**មានបុរសម្នាក់ ដើរទៅមើលគេលៀងមេមត់
ប៉ុន្តែមិនបានប្រាកដឈ្មោះ បុរសនោះដើរក្បែរដីទួលមួយដែល
មានព្រៃស្តុមទ្រុម គេកប់ខ្មោចក្នុងព្រៃនោះជាច្រើន ។ លុះដល់**

การใช้บรรยายโวหารในเรื่องเล่าผีเขมร ทั้งเรื่องเพรง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น ผู้ประพันธ์เน้นไปที่บรรยายเหตุการณ์ที่เรียงตามลำดับ ให้เห็นขั้นตอนการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ง่าย ชัดเจน เข้าใจเรื่องได้ดี ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีที่เหมาะสม

2) **พรรณนาโวหาร** คือสำนวนที่รำพันถึงสิ่งต่าง ๆ ตามที่พบ หรือรำพันถึงความรู้สึกตามความคิดเห็นของผู้แต่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในการค้นคว้าเท่าใดนัก กล่าวคือยกเอาข้อใดข้อหนึ่งมาพรรณนาให้ละเอียดยิ่งขึ้น (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2535: 339) พรรณนาโวหารมีความแตกต่างกับบรรยายโวหารตรง มีการสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกลงไปเพื่อเกิดภาพพจน์ จนผู้อ่านมีอารมณ์ความรู้สึกคล้ายตาม พรรณนาโวหารในเรื่องเล่าผีเขมร ปรากฏในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

ในนิทานเรื่องกระจกโบราณ ดั่งข้อความที่พรรณนาภาพผีปรากฏตัว เมื่อ “ฉันทัน” ตัวละครเอกของเรื่องเดินทางมาพักอาศัยอยู่กับญาติที่พระตะบอง เวลากลางคืนก็ฝันเห็นผีซึ่งเป็นญาติปรากฏตัวหน้ากระจก ดั่งข้อความว่า

“យប់បន្ទាប់ ខ្ញុំក៏យល់សប្តិឃើញស្រីម្នាក់នោះរសាត់
ចេញពីក្នុងកញ្ចក់ ហើយអង្គុយបែរខ្នងសិតសក់មុខកញ្ចក់ ខ្ញុំ
ឃើញមុខនាងច្បាស់ នាងមានសំរស់ស្អាត តែពេលដែលនាង
កំពុងសិតសក់នោះ សក់របស់នាងជ្រុះបន្តិចម្តងៗ ចង់អស់ពី
ក្បាល នាងក៏យំហើយក៏រលាយបាត់។” (ស្រមោល ភពងធីត, 2019)

“คืนต่อมา ฉันก็ฝันเห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั้น ลอยออกมาจากในกระจก แล้วนั่งหันหลังหิวผมหน้ากระจก ฉันเห็นหน้านางชัดเจนมีความสวยงาม แต่เวลาที่นางกำลังหิวผมนั้น ผมของนางค่อยร่วงหลุดครั้งละนิด ๆ จนหมดศีรษะ นางก็ร้องแล้วเลือนหายไป”

ผู้ประพันธ์ใช้พรรณนาโวหาร เพื่อเน้นให้เกิดความรู้สึกน่าหวาดกลัว จากถ้อยคำที่ให้ภาพพจน์ ดังจะเห็นได้ในตอนที่บอกว่า เมื่อนางหิวผม ผมของนางค่อยร่วงหลุดครั้งละนิด ๆ จนกระทั่งหมดศีรษะ ก่อนจะส่งเสียงร้องแล้วเลือนหายไป

พรรณนาโวหารในนิยายเรื่องผีหัวขาด ดั่งข้อความพรรณนาภาพผีปรากฏตัว เริ่มจากมีสิ่งผิดปกติจากธรรมชาติที่เป็นอยู่ก่อน นั่นคือเหนือหลุมศพมีลักษณะสั้นแล้วเขย่าวางแรง ก่อนที่ผีโจรเกรียะจะผุดออกมาจากหลุม ดั่งข้อความว่า

“ទីវាលកប់ខ្មោចស្ងាត់ជ្រងុំ មានតែចង្កៀងប្រេង
កាតនិងពន្លឺទៀនភ្លឺផ្លុះៗ របស់គ្រូស្នេហ៍តែប៉ុណ្ណោះ។ ម្តែនាទី
កន្លងទៅយ៉ាងយូររបំផុត សម្រាប់បក្ខពួកលោកគ្រូស្នេហ៍... ប៉ុន្តែ

ในเตาเป็นอุปมาโวหาร และเมื่อประกอบเข้ากับการใช้ถ้อยคำที่พรรณนาออกมาได้อย่างเห็นภาพพจน์ จึงเป็นพรรณนาโวหารที่ชวนอ่าน

พรรณนาโวหารในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าผู้ประพันธ์ ใช้เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกหวาดกลัว เมื่อผีปรากฏ โดยการพรรณนานั้น มุ่งพรรณนาทั้งกิริยาอาการต่าง ๆ ของผี และบรรยากาศของฉากที่เกิดเหตุการณ์ และในการพรรณนานั้น มักมีโวหารอื่น ๆ เข้ามาประกอบเพื่อให้เห็นภาพจากถ้อยคำมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ข้อความพรรณนาในเรื่องสั้นชื่อผีในห้องเช่า ตอนที่ว่า “ฉันจ้องมองแมวนั้น แก้วตาของมันประกายวับ ๆ ราวกับไฟในเตา” คำว่า แก้วตาของมัน ราวกับไฟในเตา เป็นความเปรียบที่เรียกว่าอุปมาโวหาร ผู้ประพันธ์นำมาใช้เพื่อเสริมให้เห็นภาพจากถ้อยคำมากยิ่งขึ้น

3) ปฏิพจน์ (Oxymoron) คือโวหารที่ นำคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือไม่สอดคล้องกัน และดูเหมือนจะขัดแย้งกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดความหมายพิเศษ เช่น คำว่า ไฟเย็น น้ำผึ้งขม ไฟหนาว (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2561: 369-370) การใช้โวหารแบบปฏิพจน์ พบในเรื่องเล่าผี ดังต่อไปนี้

ในเรื่องเพลงเรื่องประวัติเนียะตากลางเมือง ดังข้อความว่า

“**ក្នុងអតីតកាលកន្លងទៅ ក្នុងរាជ្យព្រះចន្ទរាជា**
ស្តេចគង់និបន្ទាយលង្វែក (គ. ស. ១៥០២) កាលជាន់នោះស្រុក
ខ្មែរ ជាស្រុកចំណុះសៀមនៅឡើយ តែងនាំសួយសារអាករឡើង
ទៅស្រុកសៀម ព្រះចៅសៀមចាត់ព្រះរាជបុត្រមួយព្រះអង្គ មាន
ព្រះនាមមិនប្រាកដ ឲ្យមកនៅស្រុកខ្មែរដើម្បីមើលការខុសត្រូវ
ធ្វើជាអ្នកត្រួតត្រាខាងពន្ធអាករគ្រប់យ៉ាង” (ក្រុមប្រជុំទំនើប
ទំលាប់ខ្មែរ, 2545: 6)

ในอดีตกาลผ่านมา ในรัชกาลพระจันทราชาเสด็จประทับที่บันทายละแวก (พ.ศ. 2045) เวลานั้นเมืองเขมร เป็นเมืองขึ้นของสยามอยู่เลย ต้องนำส่วยสาอากรไปเมืองสยาม พระเจ้าสยามจัดพระราชบุตรหนึ่งพระองค์ มีพระนามไม่ปรากฏ ให้มาอยู่เมืองเขมรเพื่อดูถูกผิด เป็นผู้ตรวจตราเกี่ยวกับด้านอากรทุกอย่าง” (แปลโดยผู้วิจัย)

คำว่าถูกกับผิด เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน แต่ผู้ประพันธ์นำมาวางเรียงไว้ติดกันในประโยค เพื่อให้เกิดความหมายพิเศษขึ้น ในประโยคจะเห็นว่ามีความหมายเป็นผู้ดูแลส่วยที่เขมรจะต้องส่งให้สยามตามวาระและจำนวนที่สยามกำหนด ถ้าผู้ประพันธ์จะใช้เพียงคำว่าผู้ตรวจตราอย่างเดียวคนอ่านทั่วไปก็เข้าใจความหมายได้ แต่เมื่อใช้คำว่าถูกผิดเข้ามา ก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อได้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

ในนิยายเรื่องพรายกะลาเพลิง ปราภฏโฆหารปฏิพจน์ ดังข้อความว่า

**“សុរចុះសុរឡើង ចំលើយនៅតែដដែល ធ្វើឱ្យនាង
សាហៀនធុញទ្រាន់ និងលីក្បាលពន់ពេក (សេង តារា, 2551 : 2) “** ถาม
กลับไปกลับมา คำตอบอยู่แต่เหมือนเดิม ทำให้นางสาเบือนเบื้อและปวดหัวมาก”

ข้อความว่า “ถามไปถามมา” เป็นข้อความที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ เพื่อแสดง
ความหมายพิเศษไปจากคำพุดธรรมดา ๆ และเป็นการนำคำว่าไปและมา มาเรียงร้อยเข้าด้วยกันเกิด
ความหมายใหม่ว่า ถามหลายครั้งหลายครา อันเป็นลักษณะของโฆหารปฏิพจน์ และคำว่า ไปและมา
นี้ยังพบในนวนิยายเรื่อง ผีหัวขาด

**“គុនរំពៃមើលផ្លូវអាវ៉ា នឹកអាសូរកូន ដែលត់ទៅ
រត់មកកណ្តាលថ្ងៃត្រង់ជាក់” (និន សុមេធ, 2552 : 27) “** ทุมมองทางอวาา คิด
สงสารลูกที่วิ่งไปวิ่งมากกลางเที่ยงวัน”

ข้อความว่า “วิ่งไปวิ่งมา” ที่ปรากฏในประโยคที่ยกมาก็เป็นโฆหาร
ปฏิพจน์เช่นกัน

ในเรื่องสั้นชื่อเสื่อผี ก็ปรากฏโฆหารปฏิพจน์ ดังข้อความว่า **“លី
ស៊ីតិជាសិស្សវិទ្យាល័យ នៃសាលាឯកជនមួយ នៅរាជ
ធានីភ្នំពេញ។ គេមានមិត្តសម្លាញ់ស្លាប់រស់ម្នាក់ឈ្មោះ
និរត្តន៍។ អ្នកទាំងពីរ តែងទៅណាមកណាជាមួយគ្នា
គ្រប់ពេល។” (ស្រង់ ម៉ាក់, 2554 :27) ไล้ศักดิ์เป็นศิษย์โรงเรียนเอกชนแห่ง
หนึ่ง ในราชธานีพนมเปญ เขามีเพื่อนรักเพื่อนตายอยู่คนหนึ่งชื่อนิวรัตน์ คนทั้งสองมักไป
ไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา”**

ในข้อความว่า “ไปไหนมาไหน” เป็นการนำคำที่มีความหมายตรงข้ามมาเรียง
ไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดภาพพจน์ได้เป็นอย่างดี

การใช้ปฏิพจน์ในเรื่องเล่าผีเขมร จะเห็นว่าผู้ประพันธ์นำคำคู่ตรงข้ามมาใช้
เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจเหนือกว่าการใช้คำธรรมดา ๆ อย่างในนิยายเรื่องผีหัวขาด นางตุนสงสารคิด
สงสารลูกที่ “วิ่งไปวิ่งมากกลางเที่ยงวัน” ทำให้เห็นภาพเด็กตัวน้อย ๆ วิ่งท่ามกลางแสงแดดยามเที่ยง
วันได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับในเรื่องสั้นที่เพื่อนรัก “คนทั้งสองมักไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา” ก็ให้
ภาพความรัก ความผูกพันระหว่างเพื่อนได้เป็นอย่างดี

4) นามนัย (Metonymy) คือ โฆหารที่ใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งบอกลักษณะหรือ
คุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เช่น เวที หมายถึงการแสดงละคร

แต่หัวเท่านั้น เพราะถ้าคลุมทั้งหัว กลัวตัวเองเหมือนผีมากเกินไป นายกลัวที่สุดคือปลายเท้า กลัวจะมีนิ้วมือยื่นมาดึงเอาไป” คำว่า มือยื่น ในที่นี้หมายถึงผีที่ขยงหนุ่มกลัวว่าจะมาลากเอาตัวไป

การใช้นามนัยเรื่องเล่าผีเขมร มีทั้งเป็นนามนัยที่เป็นชื่อสถานที่คือโคกธลอก ซึ่งเป็นเมืองในตำนานของเขมรโบราณ เป็นคำกริยาแสดงให้เห็นถึงความต้อร้น อย่างคำว่า หัวแข็ง และเป็นคำนามที่เป็นสัญลักษณ์แทนผีได้แก่คำว่า มือยื่น กลวิธีการใช้โวหารนามนัยเหล่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ต้องการสร้างภาพช่วยให้ผู้อ่านได้เกิดจินตนาการจากถ้อยคำที่ใช้ ซึ่งเป็นการเสริมอรรถรสในการอ่าน

5) สัทพจน์ (Onomatopoeia) หมายถึง ภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงสัตว์ เสียงคลื่น เสียงลม เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล ฯลฯ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้จะทำให้เหมือนได้ยินเสียงนั้นจริง ๆ การใช้โวหารภาพพจน์แบบสัทพจน์ พบในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในเรื่องเพลงเรื่องเนยชะตาหมื่นคง

“ កាលនោះកូនតាដួងគាត់ចង់ឃើញពស់វែក
រមាមតាដួងក៏នាំកូនទៅនៅមុខរូងនោះបន្តិចស្រាប់តែឮសូររូ
ៗ កូនគាត់ក្រឡេកទៅឃើញពស់ភ័យញ័រន្ទត់ តាដួងក៏បន់ថា
លោកតាម៉ីនគង់អើយ កូនចៅខ្មាសអៀនណាស់ សុំលែងឲ្យ
ឃើញចុះ ពស់នោះក៏លូនចូលបាតវិញទៅ។” (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំ
លាប់ខ្មែរ, 2545:18) “เวลานั้นลูกตาฉวาง เขาต้องการเห็นงูเห่าแดง ตาฉวางก็พาลูกไปหน้ารูนั่น
สักครู่ก็ได้ยินเสียงงู ๆ ลูกเขามองไปเห็นงูกลัวจนตัวสั่น ตาฉวางก็บ่นบานว่า ท่านตาหมื่นคงเอ๊ย
ลูกหลานอับอายมาก ขออย่าให้เห็นเลย งูนั้นก็เลื้อยกลับเข้าหายไป”

ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า ๗ ซึ่งเป็นเสียงขู่ของงู เพื่อสร้างบรรยากาศให้ดูน่ากลัว เพราะจะเห็นว่าเมื่อได้ยินเสียงขู่ งูนั้น ลูกของตาฉวางก็ถึงกับตัวสั่น เสียงงู ๆ เป็นเสียงที่ผู้ประพันธ์เลียนเสียงขู่ของงูซึ่งในทางวรรณกรรมเรียกว่าโวหารสัทพจน์

ในนิทานเรื่องพ่อค้าผี

“ នៅជុំវិញផ្ទះខ្មោចដង្ហោលីតែសម្លេង ហ្លួងសត្វទាំង
នោះស្រែកទ្រហឹង ខ្យល់បករ៉ូៗសន្លឹកស្លឹកឈើស្រោកស្រោកៗ គួរ
អោយព្រឺក្បាល។” (សុខ ផល្លី, n.d.: 11) “รอบบ้านผีพ่อค้าได้ยินแต่เสียงฝูงสัตว์
ทั้งหลายส่งเสียงร้องอึงก้อง ลมพัดวู ๆ เสียงลมแรงไปไม้กรอบแกรบ ๆ นำขนหัวลุก

เสียงลมพัดวู ๆ และเสียงไม้กรอบแกรบ ๆ ผู้ประพันธ์เลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศอาถรรพณ์ของบ้านของพ่อค้าผีให้น่ากลัว”

ในนิยายเรื่องผีพราย อสุรกาย ก็ปรากฏศัพท์พจน์ ดังข้อความว่า

**“ ខាងក្រៅផ្ទះ គេគ្មានឮសូរអ្វីក្រៅពីស្លឹកចេកបក់
បោកលើគ្នាឡើយ។ ខ្យល់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្របក់មកឮសូរវិញ
គួរឱ្យខ្លាច ”** (ជុត ខៃ, 2561: 14) “ข้างนอกบ้านของเขา ไม่มีเสียงอะไรเลย นอกจากใบ
กล้วยใบกเนื่อกัน ลมกลางคืนพัดมาได้ยินเสียงวือ ๆ น่ากลัว”

ผู้ประพันธ์เลียนเสียงลมพัด “วือ ๆ” เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับ
บรรยากาศยามค่ำคืน ที่มีแต่เสียงลมพัดใบกล้วย

ในเรื่องสั้นทนายทรรณี ดังข้อความว่า

**ទីន!... ទីន!... ទីន!... អភិធិត្រចុចស៊ីផ្លេរឡានស្នូស្តី
សិន មុននឹងបើកទ្វារចុះពីរថយន្តហើយដើរចូលទៅក្នុងផ្ទះ។ ស
កុណសង្សារក្រមុំក៏រក់ទាក់គេ ដោយស្នាមញញឹមយ៉ាងកក់ក្តៅ
(ស្នង ម៉ាក់, 2554: 52) “ทีน....ทีน...ทีน...”** อภิจิตรกตแตรรณัทักทายก่อนจะเปิดประตูลงจาก
รถยนต์แล้วเดินเข้าในบ้าน สกุนาหญิงสาวคนรักก็ักทายเขา ด้วยรอยยิ้มอย่างอบอุ่น”

ผู้ประพันธ์ ใช้คำเลียนเสียงแตร์ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศการทักทาย ให้ดู
ตื่นเต้น น่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งการกระทำของชายหนุ่มที่กตเสียงแตร์ทักทายคนรักนั้น ก็สร้างความชื่น
ชอบให้กับคนรักเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นการใช้โวหารศัพท์พจน์ ซึ่งใช้ถ้อยคำเสียงเสียงต่าง ๆ นั้น
หากใช้ถูกเวลาก็จะสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านได้

การใช้โวหารประเภทศัพท์พจน์ ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าผู้ประพันธ์ใช้ถ้อยคำ
เสียงเสียงลม และเสียงแต่ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านรู้สึกว่าร่วมอยู่ในฉาก หรือเหตุการณ์ที่
กล่าวถึงนั้นด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสมจริง

6) อดิพจน์ (Hyperbole) อดิพจน์ หรือ อธิพจน์ คือคำกล่าวเกินจริง เพื่อ
สร้างและเน้นความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้ง เช่น รักคุณเท่าฟ้า รอมที่ตั้งโกฏิปี
แล้ว ลำบากเลือดตาแทบกระเด็น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2561: 256-257) การใช้โวหาร
ภาพพจน์แบบอดิพจน์ พบในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในเรื่องเพลง ปรากฏในเรื่องเนี่ยตาหัวโล้น ดังปรากฏในข้อความว่า

**“ មេឃងងឹតប្រុងនឹងភ្លៀង គាត់គ្រាន់តែបាច
អង្ករ សូត្រសែកមន្តអាគមទៅ ខ្យល់ជាត់មេឃស្រឡះធេង បាត់
ពពកភ្លៀងអស់មួយរំពេច។ ”** (ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ, 2545:
21) “ท้องฟ้ามืดมืดเดือนจะฝนตก เขาเพียงแต่ซัดข้าวสาร สวดเสกมนต์อาคม ลมพัดท้องฟ้าแจ่มใส
หายเมฆฝนในทันที”

ผู้ประพันธ์ใช้ข้อความกล่าวเกินจริง เพื่อแสดงให้เห็นว่าอิทธิฤทธิ์ของเนียะตานั้นเก่งกล้า และมีความสามารถมาก ขนาดฝนตั้งเค้า เมฆมืดครึ้มทำท่าจะตกลงมา เมื่อใช้ข้าวสารเสกชั้ตออกไป เมฆที่ก่อตัวจะตกลงมาเป็นฝนก็จะหายไปทันที

ในนิทานเรื่อง พรายกระตังเขียว ปรากฏในข้อความว่า

“ นายจันเห็นดังนั้น มีใจโกรธมากหาอะไรเปรียบไม่ได้ ”
“ นายจันเห็นดังนั้น มีใจโกรธมากหาอะไรเปรียบไม่ได้ ” (ไซ่ สาส , 2555 : 15)

ผู้ประพันธ์บรรยายความโกรธของนายจันว่าหาอะไรเปรียบไม่ได้ ซึ่งเป็นคำกล่าวเกินจริง ที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า นายจันเป็นคนที่อารมณ์ร้ายมาก และควบคุมตนเองไม่อยู่

ในนิยายเรื่องปีศาจเสนาหา ปรากฏในข้อความว่า

“ ครั้นเมื่อได้เห็นหน้าของปีศาจเสนาหา ก็รู้สึกกลัวมาก ”
“ ครั้นเมื่อได้เห็นหน้าของปีศาจเสนาหา ก็รู้สึกกลัวมาก ” (วัฏฏ์ ไซ่บ 2485 : 21)

“ ครั้น เมื่อเห็นหน้าของปีศาจเสนาหา ก็รู้สึกกลัวมาก ”

ผู้ประพันธ์ใช้คำกล่าวเกินจริง ในเหตุการณ์ที่อุดมพูดกับคนที่เขาหมายมั่นว่าจะเป็นพ่อตา เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขารักลูกสาวของท่านมากเพียงใด ดังนั้นถ้าผู้ประพันธ์จะใช้คำธรรมดา ๆ แม้จะดูใส ซื่อ แต่ก็จะไม่เกิดความรู้สึกขิง กินใจ และไม่เกิดความประทับใจต่อผู้ฟัง

ในเรื่องสั้นเรื่อง วิญญาณ

“ ลูกนี่เป็นอย่างไรละนะ จึงได้มานอนร้องไห้เอาเป็นเอาตายอย่างนี้ ”
“ ลูกนี่เป็นอย่างไรละนะ จึงได้มานอนร้องไห้เอาเป็นเอาตายอย่างนี้ ” (สุนทร ไซ่กั 2554 : 78)

ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า “ หวังให้เอาเป็นเอาตาย ” ในความเป็นจริงนั้น แค่นายหนุ่มฝันแล้วร้องไห้ออกมาเท่านั้น แต่ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านตระหนักถึงความหมายของอาการของชายหนุ่ม จึงใช้คำที่เกินเลยจากความเป็นจริง

การใช้โวหารอติพจน์ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่าผู้ประพันธ์ในในเหตุการณ์ที่ต้องการให้เห็นความสำคัญในสิ่งที่พูดถึง ว่ามีความสำคัญและยิ่งใหญ่มาก จะเห็นได้จาก กล่าวถึงเนียะตาทัวโล้น และความรักของอุดมที่มีต่อสารุน นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังนำมาใช้กับเหตุการณ์ที่ต้องการบอกว่าผู้กระทำอาการนั้นทำเกินกว่าเหตุในเรื่องสั้นชื่อวิญญาณ

ผู้ประพันธ์เปรียบบาริ สาวแรกรุ่งอุปมาเหมือนพระจันทร์คืนเพ็ญ ซึ่งถ้าจะ
บอกว่าบาริเป็นคนสวย ก็จะทำให้ผู้อ่านนึกไม่ออกว่าสวยอย่างไร มากน้อยเพียงใด แต่เมื่อนำมา
เปรียบเข้ากับพระจันทร์คืนเพ็ญซึ่งเปล่งแสงสวยงาม ก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่าเธอสวยมากเพียงใด
ในเรื่องสั้นเรื่อง วิทยุญาณ

**“ ខណៈដែលពូជច្នៃ គ្រប់គ្នាក៏យំអណ្តើតអ
ល្អក ដូចមេឃដីនិងត្រូវក្រឡាប់ចាក់។ ” (ស្នង ម៉ាក់, 2554:**

73) “ขณะที่ได้ยินเสียงดังนั้น ทุกคนก็ร้องไห้ฟูมฟายเหมือนฟ้าดินจะถูกพลิก

ผู้ประพันธ์ เปรียบเทียบอาการร้องไห้ของคน อุปมาเหมือนฟ้าดินจะถูกพลิก เป็น
การสื่อความหมายให้รู้ว่า การร้องไห้นั้นหนักมาก ซึ่งเป็นลักษณะความเปรียบที่เห็นภาพพจน์ ทำให้
ผู้อ่านจินตนาการถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และความเสียใจของคนร้องไห้ได้เป็นอย่างดี”

การใช้โวหารอุปมาของผู้ประพันธ์ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่า มักเป็นความ
เปรียบที่เข้าใจได้ง่าย นำเอาสิ่งที่คนในสังคมรับรู้และจดจำได้มาเป็นอุปมา เช่น เปรียบให้เห็นว่า
เจ้าหน้าที่ของงานปฏิบัติกับนักโทษที่จะต้องสังหารเพื่อบูชาเนยยะตาเหมือนคนธรรมดา สามารถดื่ม
กิน เที้ยว และทำบุญได้เหมือนคนปกติ เปรียบสาวแรกรุ่งสวยเหมือนพระจันทร์คืนเดือนเพ็ญ และ
เปรียบอาการคนร้องไห้อุปมาเหมือนรู้ว่าฟ้าดินถูกพลิก เป็นต้น

8) อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่
จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำว่า เป็น เท่า คือ
ในการเปรียบเทียบ เช่น หน้าขาวเป็นน้ำข้าว ถนนและเป็นสังขยา (วิภา กงกะนันทน์, 2520: 28-29)
การใช้โวหารภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ พบในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในนิทานเรื่องเนนฝั่งฝี่ อุปลักษณ์

**“ ដើរទៅមើលមើលពន្លាយ ដើរ កំពុងកាន់
អាចម៍គោក្រៀមៗទំពានិងដៃម្នា ងកាន់កំណត់លើ
តូចមួយលើកអកៗជាកែវស្រា។ ” (ឌឹម ជន, 2555: 23)**

“เดินไปดู
เห็นนายเขื่อนกำลังถือขี้วัวแห้ง ๆ เคี้ยวและมีมืออีกข้างหนึ่งถือท่อนไม้เล็กท่อนหนึ่งยก
กรอกปากเป็นแก้วสุรา” ผู้ประพันธ์เปรียบมูลวัวเป็นอาหาร ดุ่นพินเป็นแก้วเหล้า

ในนิยายเรื่องจักจั่นทองตวลสแลง ปรากฏอุปลักษณ์ในความว่า

**“ ខ្ញុំ បាន ឱ្យលោកគង ប៊ុនលឿន ដែលអ្នកផង
តែងតែទទួលស្គាល់ថា ជាការិយាល័យស្នងសង្កែនោះ តែងបទមួយ**

“**ศิបธโฆษาสฐณโฆฬ**” (**គង្គ ប៊ុនឃឿន**, 2545: 5) “ผมได้ให้คุณคงค์ บุน
เหมือน ที่คนทั้งปวงมักแต่รู้จักว่าเป็นกวีแห่งแม่น้ำสะแกนั้น แต่งเพลงบทหนึ่งคือจักจั่นทองตวล
สแลง” ผู้ประพันธ์เปรียบคงค์ บุนเหมือน เป็นกวีผู้เปรียบประาษฎ์ของแม่น้ำสะแก

ในเรื่องสั้นเรื่อง **เสื้อผี** ดังข้อความว่า

“**ប៉ាម៉ាក់និរត្តន៍ឃើយក ស្នេរទឹកកែកក្លាយ
ជាលាមក**” (**ស្នង ម៉ាក់**, 2554: 30) “พ่อแม่ในวันร้องไห้แทบจะน้ำตา
กลายเป็นเลือด” ผู้ประพันธ์เปรียบน้ำตาเป็นสายเลือด

การใช้โวหาร ในเรื่องเล่าผีเขมรพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้บรรยายโวหารและพรรณนา
โวหารกับการปรากฏตัวของผีได้อย่างเหมาะสม และน่าติดตาม โดยใช้บรรยายโวหารเมื่อต้องการฉาย
ภาพให้เห็นว่าเกิดอะไรขึ้น และลำดับเหตุการณ์ดำเนินไปอย่างไร จบอย่างไร และใช้พรรณนาโวหาร
เมื่อต้องการสร้างฉากให้ผู้อ่านรู้สึกหวาดกลัว

สำหรับโวหารที่ให้ภาพพจน์ มีลักษณะเด่นได้แก่ โวหารปฏิบัติ ผู้ประพันธ์นำคำคู่
ตรงข้ามมาใช้ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจเหนือกว่าการใช้คำธรรมดา ๆ โวหารนามนัย มีทั้งเป็นชื่อ
สถานที่คือโคกชลอก ซึ่งเป็นเมืองในตำนานของเขมรโบราณ เป็นคำกริยาอย่างคำว่าหัวแข็งและเป็น
คำนามที่เป็นสัญลักษณ์แทนผีได้แก่คำว่า มือเย็น โวหารสัทพจน์ผู้ประพันธ์ใช้ถ้อยคำเสียงเสียดลม
และเสียงแตกรรณต์ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านรู้สึกว่าร่มอยู่ในฉาก โวหารอติพจน์ในเรื่องเล่าผี
เขมร พบว่าผู้ประพันธ์ในเหตุการณ์ที่ต้องการให้เห็นความสำคัญในสิ่งที่พูดถึง ว่ามีความสำคัญและ
ยิ่งใหญ่มาก จะเห็นได้จาก กล่าวถึงเนี่ยตาหัวโล้น และความรักของอุดมที่มีต่อสารุน โวหารอุปมา
ของผู้ประพันธ์ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่า มักเป็นความเปรียบที่เข้าใจได้ง่าย นำเอาสิ่งที่คนในสังคมรับรู้
และดเข้าใจได้มาเป็นอุปมา เช่น เปรียบให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของงานปฏิบัติกับนักโทษที่จะต้องสังหาร
เพื่อบูชาเนี่ยตาเหมือนคนธรรมดา สามารถดื่ม กิน เทียว และทำบุญได้เหมือนคนปกติ เปรียบสาว
แรกรุ่นสวยเหมือนพระจันทร์คืนเดือนเพ็ญ และเปรียบอาการคนร้องไห้อุปมาเหมือนรู้ว่าฟ้าดินถูก
พลิก เป็นต้น

5.2.4. รูปแบบการใช้สัญลักษณ์

ความหมายของสัญลักษณ์ กาญจนา แก้วเทพ อธิบายว่าสัญลักษณ์ (Sign) หมายถึงสิ่งที่
สร้างขึ้นเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริงหรือตัวจริง เช่น แหวนหมั้นเป็นสัญลักษณ์แทน
ความหมายของความผูกพันระหว่างชายหญิงคู่หนึ่งในบริบทของสังคมตะวันตก หากเป็นบริบทสังคม
อื่นอาจใช้หมูใช้กำไลหรืออื่น ๆ สิ่งที่น่ามาเป็นสัญลักษณ์นั้น อาจเป็นได้ทั้งวัตถุ สิ่งของ และภาษา

(กาญจนา แก้วเทพ, 2542 :80-81) ตัวอย่างสัญลักษณ์ในภาษา เช่น รูปสัญลักษณ์เมฆ ความหมายของสัญลักษณ์คืออุปสรรค รูปสัญลักษณ์ปลาพองน้ำ ความหมายของสัญลักษณ์คือบ่ออัศจรรย์ รูปสัญลักษณ์คำ ว่าพนมเปญ ความหมายของสัญลักษณ์คือประเทศกัมพูชา เป็นต้น สำหรับรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ในเรื่องเล่าผีเขมร ผู้ประพันธ์มีการใช้สัญลักษณ์ผ่านชื่อเรื่อง ตัวละคร และวัตถุสิ่งของ ดังต่อไปนี้

1)รูปแบบการใช้สัญลักษณ์ผ่านชื่อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์เป็นวิธีการหนึ่งของกลวิธีการประพันธ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านค้นหาคำตอบว่า ชื่อเรื่องนั้นหมายถึงอะไร วิธีการนี้พบในเรื่องเล่าผีเขมรประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรง ได้แก่ เรื่องเนี่ยะตาคอแดง คำว่าคอแดง ความหมายปกติคืออวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่เชื่อมอยู่ระหว่างลำตัวกับศีรษะสีแดง แต่ในเรื่องเล่าผีผู้ประพันธ์ใช้เป็นสัญลักษณ์ให้ผู้อ่านรู้ว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์ของเนี่ยะตาชาวบ้านรับรู้ร่วมกันว่าถ้าใครสัญลักษณ์อะไรไว้กับเนี่ยะตาจะต้องเป็นไปตามคำที่พูดนั้น ถ้าไม่ทำตามจะต้องถูกลงโทษ ดังปรากฏในเนื้อเรื่องว่า เนี่ยะตามีอิทธิพลต่อชาวบ้าน ช่วยดูแลรักษาให้มีความสุข และช่วยให้เกิดความยุติธรรมให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านมีเรื่องราวใด ๆ เกิดขึ้นหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งกัน มักจะพากันไปสาบานต่อหน้าเนี่ยะตาเล่าเรื่องตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เนี่ยะตาฟัง แล้วกล่าวคำสาบาน คู่วิวาททั้ง 2 ฝ่ายต่างพอใจเป็นการเสร็จสิ้นคดีความ ไม่ต้องไปร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐอีก คำสาบานนี้ชาวบ้านเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์จริง ถ้าใครประพฤติไม่สุจริตเที่ยงตรง คนนั้นจะประสบอันตรายจนกระทั่งถึงตาย

เรื่องเล่าผีประเภทนิทาน ได้แก่ เรื่องกระจกโบราณ รูปสัญลักษณ์คือคำว่ากระจกโบราณ ส่วนความหมายของสัญลักษณ์คือ เรื่องในอดีต คำว่ากระจกโบราณ ความหมายปกติคือกระจกเก่า หรือสิ่งที่มีเงาสะท้อนภาพวัตถุให้เห็นเป็นรูปต้นแบบที่เก่าแก่ แต่ความหมายของสัญลักษณ์ในเรื่องคือเรื่องในอดีต เนื้อหาเล่าถึงเหตุการณ์ในอดีตที่มีการฆาตกรรม แล้วนำศพซ่อนไว้ในห้องหนึ่งของบ้าน หลังเหตุการณ์ผ่านมามีผีตายโหงก็ออกมาจากกระจกที่อยู่ในห้องหลอกหลอนคน

เรื่องเล่าผีประเภทนิยาย ได้แก่ เรื่องจักจั่นทองตวลสแลง ในเรื่องรูปสัญลักษณ์คือ คำว่าจักจั่นทอง ส่วนความหมายของสัญลักษณ์คือ นักร้องเสียงไพเราะ ความหมายปกติของจักจั่นทองคือ แมลงชนิดหนึ่ง ส่วนคำว่าตวลสแลงนั้นเป็นชื่อสถานที่ ผู้ประพันธ์นำมาใช้เพื่อสร้างสัญลักษณ์ในความหมายว่า นักร้องเสียงไพเราะที่ตวลสแลง

เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้น ได้แก่ เรื่องเสื่อผี รูปสัญลักษณ์คือคำว่าเสื่อผี ความหมายของสัญลักษณ์คือคนตาย ความหมายทั่วไปของเสื่อคือเครื่องนุ่งห่ม ผี คือวิญญาณคนที่ตายไปแล้ว ในเรื่องเล่าผีชื่อเสื่อผี ผู้ประพันธ์นำมาตั้งชื่อเพื่อต้องการสื่อสัญลักษณ์ว่า คนตาย เห็นได้จากเนื้อหาที่กล่าวถึงเสื่อแต่ละครั้ง แม้จะกล่าวถึงเสื่อ แต่ความหมายถึงเจ้าของเสื่อที่ตายไป

การใช้สัญลักษณ์มาตั้งชื่อเรื่อง เป็นรูปแบบหนึ่งของกลวิธีการประพันธ์ พบว่ามีในเรื่องเล่าผีประเภทต่าง ๆ ทั้งเรื่องเพรง นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น จุดมุ่งหมายของการนำวิธีการนี้มาใช้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านตั้งแต่พบชื่อเรื่อง

2) รูปแบบการใช้สัญลักษณ์ผ่านตัวละคร การใช้สัญลักษณ์ผ่านตัวละคร พบในเรื่องเล่าผีเขมรที่โดดเด่นที่สุดคือในเรื่องเพรงซึ่งมีตัวละครเป็นหิน ดังต่อไปนี้

ตัวละครที่รูปสัญลักษณ์เป็นหิน ในเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพรงมีถึง 10 เรื่อง ได้แก่ เรื่องต้นกำเนิดเนียะตา เนียะตาคุณหญิงเมา เนียะตาตาตง เนียะตาหัวโล้น เนียะตาตาทอง เนียะตาตาง เนียะตาประตูเมือง เนียะตาบาหลี เนียะตาพันธ์สาฬหิ และเนียะตาตาศรีกับยายบุง ตัวละครที่มีสัญลักษณ์เป็นก้อนหินนี้ ทุกครั้งที่ชาวบ้านกราบ แม้ภาพที่เห็นคือรูปสัญลักษณ์ก้อนหิน แต่ในใจของคนกรานั้น กราบความหมายของสัญลักษณ์ที่แฝงอยู่นั้นคือเนียะตา ดังปรากฏในผลการศึกษาของ **สุ ญฺญฺ** ที่ศึกษาเรื่องเนียะตาน้ำเนียะตาภูเขา ความว่า “เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเนียะตารักษา อยู่ตามธรรมชาติเหมือนเนียะตาน้ำเนียะตาภูเขา เนียะตาส่วนมากก็เคารพเชื่อเนียะตาที่เอามาเกี่ยวกับก้อนหิน มาทำเป็นตัวแทน ที่ตั้งของเนียะตาด้วย ตรงนี้สอดคล้องกับลัทธิศาสนาฮินดูที่เคารพบูชาพระศิวะ ที่มีชื่อว่าเขาสิขาร “ผู้เป็นเจ้าของเมืองหรือผู้นอบนบภูเขา ลัทธิทั้งสองนี้ได้เข้ามาผสมกันแล้วเป็นพิธีเทวราชในสมัยพระนคร ลัทธิเทวราชทำขึ้นบนภูเขาพนมกุเลน” (สุ ญฺญฺ, 2562: 26)

การนำก้อนหินมาเป็นสัญลักษณ์ของผีเนียะตานั้น สำหรับชาวเขมรโบราณ พบว่ามาจากมูลเหตุ 3 ประการด้วยกัน ประการแรก ชาวเขมรโบราณเชื่อว่า ก้อนหินมีพลังศักดิ์สิทธิ์ เช่นเดียวกับชาติอื่น ๆ ที่มองว่าก้อนหินเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อนี้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมอย่างหนึ่งเรียกว่าวัฒนธรรมหินตั้ง ปรากฏในประเทศอังกฤษได้แก่สโตนเฮนจ์

ประการที่สอง หินเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงและมีความทนทาน คนเชื่อว่าหินมีความมั่นคงแข็งแรงเห็นได้จากคำพูดของคนโบราณเช่น คนใจหิน นินทาทะเลเหมือนเท้าน้ำ ไม่ชอกช้ำเหมือนเอามีตมากริดหิน น้ำหยดลงหินทุกวันหินยังกร่อน ถ้อยคำที่ยกมาจะเห็นว่าคนโบราณเชื่อว่าหินมีความมั่นคง ส่วนที่เชื่อว่าหินแข็งแรงไม่แปรสภาพง่ายเหมือนวัสดุอื่น ๆ เห็นได้จากคนโบราณนำเอาหินมาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการความคงทน มีอายุการใช้งานได้ยืนยาว ตัวอย่างเช่น ศิลาจารึก ไม่ว่าจะเป็นศิลาจารึกในอินเดีย เขมร ไทย และประเทศใด ๆ ในโลก ยุคสมัยที่เริ่มมีอักษรใช้ มนุษย์นำเอาหินมาจารึกข้อความไว้เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ สมัยเขมรโบราณได้จารึกข้อความไว้ที่แท่งหินนับ 1000 หลัก ขณะที่ไทยเราก็มีไม่น้อยเหมือนกัน และศิลาจารึกที่เรารู้จักกันดีคือ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ประการที่สาม หินเป็นวัสดุหาง่าย ความเชื่อเรื่องเนี่ยะตามักเกิดขึ้นจากชาวบ้าน แต่ก่อนความรู้เรื่องการปั้นรูปยังไม่แพร่หลาย ทำให้ชาวบ้านนำหินมาใช้เป็นรูปสัญลักษณ์

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นรูปปั้น ได้แก่เรื่องเนี่ยะตาดากองชุม เนี่ยะตากังหันเหล็ก เนี่ยะตานิณสลิ้ง ทั้งหมดนี้มีรูปสัญลักษณ์ที่กราบไหว้เป็นรูปปั้น การปั้นรูปต่าง ๆ ในสมัยก่อนอาจแคมีเค้าโครงเหมือนมนุษย์เท่านั้น ต่อมาค่อยพัฒนาเป็นรูปร่างเหมือนมนุษย์ อย่างเรื่องเนี่ยะตากังหันเหล็ก อธิบายรูปปั้นว่า “รูปนั้นเป็นแบบโบราณวัตถุ มีร่างป่อง นั่งเท้าข้างหนึ่งงอ อีกข้างหนึ่งชันเข้า มือถือกัณฑ์ทำด้วยเหล็ก” (กุญแจประจักษ์ประจักษ์, 2545: 85) น่าสังเกตว่าเนี่ยะตาที่ตั้งเดิมเป็นรูปก้อนหินและวัสดุอื่นใดต่อมาในสมัยปัจจุบันมักมีรูปเคารพเป็นรูปปั้น และยังมีสัญลักษณ์เนี่ยะตาที่เป็นเทวรูปและรูปเคารพอีก ได้แก่เรื่อง เนี่ยะตาพุมแสน เนี่ยะตาพนมดิน เนี่ยะตามาตาคิด เนี่ยะตามะชอที่อำเภอพานม เนี่ยะตาสำเภาทลาย และ เนี่ยะตาสิงห์ อย่างในเรื่อง เนี่ยะตาพุมแสน ในนิทานพื้นบ้านเขมร บรรยายไว้ว่า “ยายแสนมีความสงสัย จึงใช้ตาพุมผู้เป็นสามีให้ไปดูตรงต้นโพธิ่นั้น ได้พบรูปจำหลักรูปหนึ่งทำด้วยหิน เป็นรูปคนทำยืนอยู่ที่โคนโพธิ์ เขาพิจารณาหมดแล้วก็พบว่า เป็นพระพุทธรูป แล้วมีสีของหินเป็นสีดิบเตา” (กุญแจประจักษ์ประจักษ์, 2545: 23)

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นรูปเคารพในศาสนาพุทธและพราหมณ์ ได้แก่เรื่อง เนี่ยะตาพนมดิน ชาวเขมรโบราณนำเอาพระพุทธรูปเก่าแก่ มาเป็นรูปสัญลักษณ์ของเนี่ยะตา ดังข้อความว่า “ในตำบลตระพังธม อำเภอสุทรนิคม เขตเสียมเรียบ มีเนี่ยะตาดนหนึ่ง ที่ชาวบ้านเรียกว่าเนี่ยะตาพนมดิน เนี่ยะตานี้มีร่างเป็นพระพุทธรูปยืนองค์หนึ่ง พระหัตถ์หักไปหนึ่งข้าง และมีพระคเณศอีกหนึ่งองค์ ที่มีเศียรเป็นช้างตัวเป็นมนุษย์” (กุญแจประจักษ์ประจักษ์, 2545 :37) ยังมีรูปสัญลักษณ์เป็นพระพิฆเนศ ซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งในศาสนาพราหมณ์ ในเรื่องเนี่ยะตาพิฆเนศ

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นจอมปลวก รูปสัญลักษณ์ผีนะเนี่ยะตาที่เป็นจอมปลวก ได้แก่เรื่อง เนี่ยะตายายวงวน ดังข้อความว่า “เนี่ยะตานั้นไม่มีรูปจำหลักเป็นตัวแทนหรือมีแต่ดินงอกสูงขึ้น อยู่ใต้หลังคากระท่อมเท่านั้น” (กุญแจประจักษ์ประจักษ์, 2545: 96) เนี่ยะตาที่เป็นจอมปลวก เนินดิน น่าจะมาจากรากฐานความเชื่อว่า ส่วนที่เป็นเนินดิน จอมปลวกเป็นพื้นที่สูงกว่าพื้นดินปกติ บริเวณนี้มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นเจริญเติบโต หรือไม่มีงูอาศัยอยู่ คนโบราณมองว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีความเร้นลับอยู่ภายใน เมื่อเห็นงูในบริเวณดังกล่าวก็มักเรียกว่างูเนี่ยะตา เป็นต้น

ตัวละครที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นหลุมศพ สัญลักษณ์ที่เป็นหลุมศพ ได้แก่เรื่อง เนี่ยะตาดาลีเยะ ดังข้อความว่า “ครั้นชาวบ้านรู้ว่า มีเนี่ยะตาแก่กล้าก็ทำโรงมุงกระเบื้องหลังหนึ่งครอบหลุมศพเนี่ยะตาดาลีเยะ” (กุญแจประจักษ์ประจักษ์, 2545:114)

การใช้รูปสัญลักษณ์ผ่านตัวละคร รูปสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นก้อนหิน รูปปั้น เทวรูป หลุมศพ รูปสัญลักษณ์เหล่านี้มีความหมายของสัญลักษณ์เป็นเนียะตา เมื่อชาวบ้านกราบไหว้ แม้จะเห็นว่ากราบไหว้วัตถุ แต่ในความเป็นจริงนั้นเป็นการกราบไหว้เนียะตา

3) รูปแบบการใช้สัญลักษณ์ผ่านวัตถุ สิ่งของ การใช้รูปสัญลักษณ์ผ่านวัตถุสิ่งของในเรื่องเล่าผีเขมรผู้ประพันธ์นำสิ่งต่างๆ มาใช้ ดังต่อไปนี้

3.1) อาหาร ดังปรากฏในเรื่อง ผีอยากกินแซนด์วิช รูปสัญลักษณ์แซนด์วิช ความหมายสัญลักษณ์ในเรื่องคือ วัฒนธรรมตะวันตก เนื้อหาในเรื่องเล่าถึงชายหนุ่มผู้หลงใหลรสชาติของแซนด์วิช เมื่อตายไปกลายเป็นผีที่หิวโหยเพราะอาหารที่ญาติทำบุญให้ไปนั้น ผีชายหนุ่มไม่ต้องการ ระหว่างหาแซนด์วิชกินอยู่นั้น เจ้าหน้าที่จากยมโลกมาพบเข้าจึงจะนำไป แต่ชายหนุ่มขอรับรองว่าขอให้ได้กินแซนด์วิชก่อน พอตีช่วงเวลานั้นอยู่ในช่วงเทศกาลสารทเขมร ซึ่งเป็นเทศกาลสำคัญในวัฒนธรรมเขมร ชาวบ้านต้องนำอาหารต่าง ๆ ไปถวายพระเพื่ออุทิศไปให้กับญาติที่ตายไปแล้ว เจ้าหน้าที่จากยมโลกพิจารณาเห็นว่า เป็นช่วงเวลาที่สำคัญของชาวเขมรจึงอนุญาตให้อยู่ต่อ และจะมารับไปเมื่อสิ้นสุดเทศกาล ผีหนุ่มได้โอกาสเมื่อคนไปทำบุญก็รีบไปหาแซนด์วิช แต่ไม่ว่าจะหาอย่างไรก็เจอแต่อาหารเขมร ทำให้ต้องหาทางใหม่ด้วยการไปเข้าฝันเพื่อน เมื่อเพื่อนซื้อแซนด์วิชไปทำบุญและอุทิศไปให้ผีหนุ่มจึงสำเร็จความปรารถนา แล้วเจ้าหน้าที่จากยมโลกก็มารับตัวไป

ในเรื่องผีอยากกินแซนด์วิช จะเห็นว่ารูปสัญลักษณ์คือแซนด์วิช ความหมายของสัญลักษณ์คือวัฒนธรรมตะวันตก จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นว่า ผู้ประพันธ์เน้นให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมของเขมรเอง ซึ่งจะเห็นได้จากผีชายหนุ่มตายแล้วก็ยังไม่ไปไหนไม่ได้เพราะความหิวโหยเนื่องจากไม่มีอาหารกิน สาเหตุมาจากไปหลงใหลรสชาติอาหารจากโลกตะวันตก พร้อมให้เห็นความปวดร้าวของผีชายหนุ่มด้วยว่า ไม่ว่าจะไปมองสำหรับกับข้าวไหน ๆ ที่คนทำบุญก็ล้วนแล้วแต่เป็นอาหารของเขมร ไม่มีแซนด์วิชอาหารโปรดของตนเอง และต้องทุกข์ทรมานหนักเข้าไปอีก เมื่อเจ้าหน้าที่จากยมโลกจะมาเอาตัวไป สิ่งที่ได้ช่วยไว้ทำให้สมปรารถนาได้นั้นคือ ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงของเทศกาลสารทเขมร ด้วยประเพณีนี้เองทำให้ชายหนุ่มมีโอกาสได้รับการผัดผ่อนเวลาไปยมโลกและไปเข้าฝันเพื่อนสาวให้ทำบุญด้วยแซนด์วิช วิญญาณผีชายหนุ่มจึงได้กินอาหารได้ตามปรารถนา

3.2) เครื่องมือของใช้ ผู้ประพันธ์นำสัญลักษณ์มาใช้ได้แก่เรื่อง วิญญาณผีคอมพิวเตอร์ รูปสัญลักษณ์คือคอมพิวเตอร์ ความหมายของสัญลักษณ์คือก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เนื้อเรื่องผีคอมพิวเตอร์ผู้ประพันธ์เล่าถึงชายคนหนึ่ง อยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์นานเกินไป อยู่ ๆ ก็มีข้อความประหลาดขึ้นมาโดยไม่ทราบสาเหตุว่ามาจากไหน ใครเป็นผู้ส่งมา ภาวะวิกฤตนั้น ชายผู้พบปัญหาก็ปิดเครื่องทุกอย่างก็หายไป สะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าทางด้านเครื่องมือสื่อสารนั้น ถ้าใช้

เกินความจำเป็นก็อาจจะมีพิษภัยได้ ดังนั้นผู้ใช้ควรเป็นผู้ควบคุมเครื่องมือทันสมัยให้ได้ การปิดคอมพิวเตอร์ ความหมายของสัญลักษณ์ของการกระทำนี้ก็คือ การรู้จักควบคุมเครื่องมือสื่อสาร

สำหรับรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ในเรื่องเล่าผีเขมร ผู้ประพันธ์มีการใช้สัญลักษณ์ผ่านชื่อเรื่อง ตัวละคร และวัตถุสิ่งของ การใช้สัญลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ จุดประสงค์ก็เพื่อเรียกร้องความสนใจผู้อ่านให้เกิดความสงสัย แล้วนำไปสู่การอ่านเรื่องราวที่สงบนั้น อย่างเรื่องเพรงเรื่องเนี่ยตา คอแดงเป็นต้น ส่วนรูปสัญลักษณ์ที่เป็นตัวละคร ก็เพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาและทำความเข้าใจกับรูปสัญลักษณ์เหล่านั้น เช่นเรื่องเนี่ยตาตนซึ่งมีตัวละครเป็นหิน เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้วก็จะทราบว่ แท้จริงแล้วการกราบก้อนหินนั้น ชาวเขมรกราบเนี่ยตา และยังมีสัญลักษณ์ที่เป็นวัตถุสิ่งของอื่น ๆ เช่น รูปสัญลักษณ์แซนดิวิช ความหมายของสัญลักษณ์คือ วัฒนธรรมตะวันตก เป็นต้น

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องเล่าผีเขมร ผู้วิจัยศึกษาจากเรื่องเล่าผีจำนวน 100 เรื่อง ประกอบด้วยเรื่องเพรง 28 เรื่อง นิทาน 36 เรื่อง นิยาย 5 เรื่อง และเรื่องสั้น 31 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ชาวกำพูชาเรียกผีทั่วไปว่า **ខ្មោច** (ผี) ซึ่งความเชื่อนี้เมื่อนำมาจัดตามพัฒนาการความเชื่อได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มผีดั้งเดิม (Primitive Ghosts) คือผีที่อยู่ในความเชื่อของชาวกำพูชามาแต่บรรพกาล ชาวกำพูชาให้ความเคารพนับถือ มีพิธีสักการบูชา ผีกลุ่มนี้ได้แก่ เนียตะตา อาร์กซ์ เมบาจ๊ะตุ้ม เมรญูก็องเวียล โปร์ลิ่ง และจุมเนียงเผติยะห์ 2.กลุ่มผีจากอิทธิพลของศาสนาพุทธ (Buddhist Ghosts) ผีกลุ่มนี้มี 3 จำพวกคือ สัมภเวสี เปรตและอสุรกาย กลุ่มผีจากวัฒนธรรมภายนอก (Cross Culture Ghosts) คือผีที่นอกเหนือจากกลุ่มผีดั้งเดิมและผีที่เกิดจากอิทธิพลของศาสนาพุทธพบ 2 สัญชาติคือ ผีเกาหลีและผีฝรั่ง กลุ่มผีดั้งเดิมมีทั้งหมด 31 เรื่อง กลุ่มผีพุทธ 63 เรื่อง และผีจากวัฒนธรรมภายนอก 6 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าชาวกำพูชามีความเชื่อเรื่องผีโดยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันก็ยังนับถือผีบรรพบุรุษอย่างเหนียวแน่น และยังพบอีกว่า ผีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ภาพสะท้อนทางสังคมในเรื่องเล่าผีเขมรปรากฏทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

1.ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและค่านิยม พบว่าชาวกำพูชามีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษอย่างเหนียวแน่น โดยเชื่อว่าเป็นผีที่คอยปกป้องรักษาบ้านเมือง ควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม คุ้มครองคนในตระกูล ช่วยลดบันดาลความสุขให้คนทำดี และทำโทษคนที่ทำผิดจารีตประเพณี

2.ภาพสะท้อนด้านความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ (Superstition) พบว่ามี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มป้องกันคือป้องกันไม่ให้คนหรือสัตว์มาทำร้าย กลุ่มช่วยเหลือคือช่วยเหลือคนที่ถูกระงอกจากไสยศาสตร์ และช่วยเหลือคนที่ประสบโรคภัย เคราะห์กรรมต่าง ๆ และกลุ่มทำร้ายคือการนำเอาไสยศาสตร์ไปทำร้ายคน การใช้ไสยศาสตร์ของชาวเขมรนั้น จุดประสงค์สำคัญคือช่วยเหลือ คน โดยเฉพาะการดำรงชีพให้อยู่เย็นเป็นสุขในสมัยบรรพกาล

3.ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม พบว่าประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวกับผี ได้แก่ ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสารทเขมรหรือกัจจุมบิณฑ์ การทำบุญอุทิศให้ผู้วายชนม์ การทำบุญอุทิศให้เปรต และการทำบุญอุทิศให้ผีสัมภเวสี

4.ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง พบว่าการเมืองการปกครองระหว่างประเทศมีเกี่ยวข้องกับสยาม เกี่ยวข้องกับเวียดนาม และเกี่ยวข้องกับฝรั่งเศส ส่วนการเมืองการปกครองภายในประเทศ มีเกี่ยวข้องกับเขมรแดง เกี่ยวข้องกับผู้รักชากกฎหมายบ้านเมือง

5.ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ พบการประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ อาชีพทางการเกษตร อาชีพ

รับจ้าง อาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการ ส่วนการเข้ามาของทุนและวัฒนธรรมตะวันตกนั้น พบว่า วัฒนธรรมอาหารที่มาพร้อมกับกระแสนุที่รูกคือมาจากโลกตะวันตก ได้แก่ แซนด์วิช และเครื่องมือของใช้ของโลกยุคใหม่ คือ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์

6.ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม พบความสัมพันธ์ลักษณะต่าง ๆ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผี ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมนั้น พบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับป่าไม้ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับภูเขา ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างคนกับแม่น้ำ ทะเล และเกาะ และยังพบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับแหล่งที่มาทำกิน

กลวิธีการนำเสนอในเรื่องเล่าผีเขมร ตามองค์ประกอบทางวรรณกรรมพบว่า

ชื่อเรื่อง (Title) มีกลวิธีการตั้งชื่อ 5 ลักษณะ ได้แก่ ใช้คำที่มีความหมายว่าผี ใช้อัตลักษณ์หรือพฤติกรรมของตัวละคร ใช้ชื่อสถานที่ ใช้วิธีบอกเนื้อหาของเรื่อง และใช้วิธีตั้งคำถาม โครงเรื่อง (Plot) พบว่า ใช้ความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับคู่กรณีมากที่สุด รองลงมาเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และพบความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองของตัวเอก แนวคิด (Theme) พบว่ามีผีติดกับผีร้าย ผีติดได้แก่ ผีเป็นที่พึ่ง ผีช่วยคนในด้านต่าง ๆ ส่วนผีร้ายได้แก่ ผีรอส่วนบุญ ผีหวังพื้นที่ ผีหวังสิ่งที่ผูกพัน ผีกระสือต้องมีผู้สืบทอด ผีพยาบาลคนทำร้าย เรื่องราว (Story) พบว่ามีเรื่องราวสะท้อนความรักมากที่สุด รองลงมาเกี่ยวกับความโลภ ความโกรธ และความหลง ผู้ประพันธ์เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความรักจำนวน 42 เรื่อง ความโลภจำนวน 18 เรื่อง ความโกรธจำนวน 8 เรื่อง และความหลงจำนวน 32 เรื่อง สะท้อนให้เห็นว่า ความรักนั้นเป็นเรื่องดีงาม แต่ถ้ารักแบบหลง ไม่สนใจศีลธรรมอันดีงาม ความรักนั้นก็กลายเป็นทุกข์ ตัวละคร (Character) พบว่า มีตัวละครผีที่ปรากฏตัว และตัวละครผีที่ไม่ปรากฏตัว ผีที่ปรากฏตัวนั้นมีจำนวนมาก ลักษณะการปรากฏตัวได้แก่ ผีที่ปรากฏตัวในรูปของสัญลักษณ์ มีทั้งหิน จอมปลวก รูปเคารพ ผีที่ปรากฏตัวให้เห็นเหมือนคนธรรมดา ผีที่ปรากฏตัวเป็นร่างผีนางเกลียดน่ากลัว ผีที่ปรากฏตัวผ่านคนทรง และผีที่ปรากฏตัวในฝัน ส่วนที่ไม่ปรากฏตัวนั้นมีจำนวนน้อย หลอกคนโดยส่งสัญญาณให้รู้ ฉาก (Setting) พบว่ามีฉากที่มีลักษณะทางกายภาพมากถึง 68 เรื่อง สื่อให้เห็นว่าสังคมชาวพุทธของเขมรให้ความสำคัญกับ

สภาพแวดล้อมของชีวิตในแต่ละวันมากขึ้น การนำวิธีการนี้มาใช้ก็เพื่อเรียกร้องความสนใจของคนในสังคม ด้วยเสนอให้เห็นว่าเรื่องเล่าผีเกาะเกี่ยวอยู่กับภาพชีวิตปัจจุบัน ฉากที่มีจำนวนรองลงมาเป็นฉากเวลาซึ่งส่วนใหญ่เป็นเวลากลางคืน ส่วนฉากที่เน้นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมซึ่งมีจำนวนน้อยนั้นแสดงให้เห็นว่า กลวิธีการสร้างฉากผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอที่สอดคล้องกับเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อสร้างความสมจริงให้เกิดขึ้น ผู้อ่านได้อ่านเรื่องราวอย่างมีชีวิตชีวา สามารถจินตนาการได้ และทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกว่าเรื่องราวที่อ่านนั้นเกิดขึ้นจริง ทำให้มีสีสัน น่าเชื่อถือชวนติดตาม

การนำเสนอเรื่องเล่าด้านวรรณศิลป์ (Technique) ในเรื่องเล่าผีเขมร พบว่า กลวิธีการใช้มุมมอง (Point of View) ผู้ประพันธ์ใช้แบบผู้เขียนเป็นผู้รู้แจ้งเป็นจำนวนมาก เพราะต้องการสื่อสารกับผู้อ่านได้ง่ายเหมาะสำหรับผู้อ่านทั่วไป ส่วนกลวิธีอื่น ๆ นำมาใช้บ่อยคือ กลวิธีเล่าเรื่องแบบหลายแบบปนกัน และกลวิธีเล่าเรื่องแบบให้ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องของตัวเองรูปแบบการดำเนินเรื่องพบว่ามีรูปแบบการเล่าเรื่องตามปฏิทิน 64 เรื่อง รูปแบบการเล่าเรื่องย้อนต้น 34 เรื่อง ไม่มีการเล่าแบบเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปมา สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย จึงไม่นำเอาวิธีการเล่าแบบสลับกันไปมาใช้ เนื่องจากอาจจะทำให้ผู้อ่านสับสน รูปแบบการใช้โวหารภาพพจน์ โวหาร (Figures of Speech) ในเรื่องเล่าผีเขมรพบที่ ผู้ประพันธ์ใช้บรรยายโวหารและพรรณนาโวหารกับการปรากฏตัวของผีได้อย่างเหมาะสม และน่าติดตาม ส่วนโวหารชนิดอื่น ๆ ได้แก่ โวหารปฏิพจน์ โวหารนามนัย โวหารสัทพจน์ โวหารอติพจน์ และโวหารอุปมาพบว่ามีจำนวนน้อยมาก ส่วนรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ พบว่ามีการใช้สัญลักษณ์ผ่านการตั้งชื่อเรื่อง การใช้สัญลักษณ์ผ่านตัวละคร และใช้สัญลักษณ์สื่อผ่านอาหาร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นน่าศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผี
2. ศึกษาประเพณีต่าง ๆ ที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผีเขมร
3. ศึกษาการนับถือผีบรรพบุรุษของชาวเขมรในปัจจุบัน
4. ศึกษาเรื่องเล่าผีเขมรในโลกออนไลน์
5. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผีเขมรกับผีไทย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กังวล ศัชชิวมา. (2550). “มุมมองด้านพิธีกรรม ศาสนา และชาตินิยม ในประวัติศาสตร์เขมร จาก จารึกซันบาก” ตำรงวิชาการ 6,2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 128-144.
- กิติกร มีทรัพย์. (2560). **Sigmund Freud เจาะลึกพฤติกรรมมนุษย์ ในมุมมองจิตวิเคราะห์**, กรุงเทพฯ: สมิต.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2546). **วรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่11. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2524). **ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุสุมา รัชชมนณี. (2556). **การวิจัยวรรณคดี**, พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: โครงการตำราภาษา-จารึก มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จตุพร โคตรกนก. (2557). “การศึกษารูปคำศัพท์และความหมายของคำยืมภาษาเขมรในสมุทรโฆษ คำฉันท์” วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเขมร ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจือ สตะเวทิน. (2522). **ตำรับวรรณคดี**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ชลธิชา จิรภัคพงศ์ บก. (2559). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชันย์ นิลวรรณภา และวรรณะ สอน. (2563). “โปรลิง-เมียดา อีบ-ปะ-ไต (ព្រលឹងមាតាធិបតេ យ្យ) จิตวิญญาณมาตาธิปไตยในนิทานพื้นบ้านเขมร.” วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 42,1 (มกราคม-มิถุนายน 129-145).
- ราชันย์ นิลวรรณภา และวรรณะ สอน. (2563). “ประจุมเรื่องเพรงแฆมร์ (ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ) ภาพแทนธรรมชาติในนิทานพื้นบ้านเขมร.” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เชิงพุทธ 5, 8 (สิงหาคม): 196-210.
- บรรจง บรรเจิดศิลป์. (2517). **ศิลปวรรณคดีกับชีวิต**. กรุงเทพฯ: กลุ่มผู้หญิงธรรมศาสตร์.
- ป.อ.ปยุตโต. (2538). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์** : ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2538
- ประยูร ทรงศิลป์. (2533) “**ฉบับเฉ่งง** วรรณกรรมคำสอน: จุบบ่าแฝง ๆ” กรุงเทพฯ: สุวรรณสิริการพิมพ์.
- ประยูร ทรงศิลป์. (2540). (แปล) **ประชุมตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมร ภาค1-9**. ภาควิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2559). “รัฐประหาร ร้าง ถึงวีรบุรุษในประวัติศาสตร์ไทย” ศิลปวัฒนธรรม 37, 3 (มกราคม: 96-119.)

พุทธทาสภิกขุ. (2535) **พุทธประวัติ (ฉบับวิจารณ์)** กรุงเทพฯ: อรุณวิทยา. มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2527).

มนสิการ เสงสุวรรณ. (2557). “การศึกษาระบบคำเรียกผีและมนต์เสน่ห์เรื่องผีในภาษาไทย ตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์”. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสภา. (2561). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม. แก้ไขเพิ่มเติม.** กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสภา.

ราชบัณฑิต. (2544). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544** .กรุงเทพฯ:

เสฐียร โกเศศ. (2533). **การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศุภลักษณ์ ปัญญา. (2553) การศึกษาบทบาทของผีในนิทานพื้นบ้านล้านนา. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริพร ณ ถลาง. (2557). **ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่3 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิศ เอื้องแซะ. (2560) ภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร “คู่สร้างคู่สม” สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

แสงดาว วัฒนาพร.(2545). ความเชื่อเรื่องผีในชุมชนชนบทภาคเหนือ.บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชา การศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรวรรณ บุญยฤทธิ์. (2562). **ระบบเสียงและไวยากรณ์ภาษาไทยและภาษาเขมร**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัญชญา จิตสุทธิญาณ. (2552). **อัญชญาจารึก ชีวิตและผลงานวิชาการด้านจารึกวิทยา ภาษา และประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.

อิราวดี ไตลังคะ. (2546). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อิงอร สุพันธ์ุณี. (2551). **เลื่อมลายสายรุ้ง : ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อินทร์ เอียด. (2558). “การศึกษาวិเคราะห์เรื่องการอุทิศส่วนบุญในประเพณีสารทเขมร (พุมเบ็ญ).สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา”. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุไรศรี วรตะริน. (2545). **ประชุมอรุณบทเขมร รวมบทความวิชาการ ของศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.อุไรศรี วรตะริน**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

ភាសាต่างประเทศ

- ក្រុមប្រជុំទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ. (2544) **ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ៨**. ភ្នំពេញ៖ រោងពុម្ព អប់រំ. ស្នង ម៉ាក. (2554). **ក្របមរណៈ**. ភ្នំពេញ៖ បឹងទន្លេសាប.
- សុខ ចាន់ផល. (2554). **ចង្រៀងនិទានខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ អនុស្សាវរីយ៍.
- យឹងហុកឌី. (2547). **ពិធីហៅព្រលឹង**. ភ្នំពេញ៖ បណ្ណាគារ អង្គរ.
- លី សុវិរី. (2549). **ពិធីហៅព្រលឹង តាមរបៀបខ្មែរបុរាណ**. ភ្នំពេញ៖ បណ្ណាគារ អង្គរ.
- ម៉ៅ ប៊ុណ្ណ. (2550). **ប្រពៃណី និង ទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ**. ភ្នំពេញ៖ អង្គរ.
- សូ មុយយៀង. (2548). **អរិយធម៌ខ្មែរ**. ភ្នំពេញ៖ សាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង. ជួន ណាត. (2510). **វចនានុក្រមខ្មែរ**. ភ្នំពេញ៖ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ.
- ឌីម ដន. (2557). **ខ្មោចអូសក្តារមឈូស**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ឌីម ដន. (2557). **ព្រាយដើមខ្នុរ**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ភូ ចរិយា. (2558). **ខ្មោចដើមក្តោក**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ថៃ សាន. (2555). **ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- ឌីម ដន. (2555). **យាយអាប**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- គឹមសុន សុធាវី. (2550). **មេខ្មោចអស្សាវរីយ៍**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ថៃ សាន. (2557). **ផ្លូវតូចជើងកប**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- ឌីម ដន. (2555). **ខ្មោចចងសិសាំងវិច**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ហេម ច័ន្ទសុពណ៍. (2555). **សេដ្ឋីកំណាព្រំចាញ់ប្រាជ្ញមាណព**. ភ្នំពេញ៖ Taproh Bookshop.
- សន ឆរិវិគី. (2558). **ចង្រៀងបំភ្លឺខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- អឿន សារ៉ាប. (2559). **ព្រលឹងទារមឈូស**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- បាក់ សំបុល. (2558). **មនុស្សនិងខ្មោច ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- ថៃ សាន. (2558). **កោះព្រៃត**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- ថៃ សាន. (2554). **បិសាច កណ្តាលក្នុងព្រៃនគរ**. ភ្នំពេញ៖ Book World.
- វ៉ាន់ សុភ័ក្ត្រ. (2558). **ខ្មោចចងសិកាមេកី**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- គឹមសុន សុធាវី. (2553). **ប្រពន្ធខ្មែរខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- គឹមសុន សុធាវី. (2554). **ខ្មោចតាចេង**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.
- ជឿ ចាន់ថន. (2556). **ខ្នុរខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.

ថៃ សាន. (2555). **ព្រាយកន្លោងខៀវ**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

ថៃ សាន. (2557). **ភូមិខ្មោចតែហោង**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

កញ្ញា សុខ ផល្លី. (n.d.). **ដង្ហែរខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Taproh Bookshop.

ឌីម ដន. (2556). **ខ្មោចលងអាចារ្យ**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.

គឹមសុន សុធារី និង វ៉ាន់ សុភ័ក្រ្ត. (2552) **ខ្មោចដើមចេកជ្វា**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.

ឌីម ដន. (2556). **ខ្មោចទឹក**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.

ឌីម ដន. (2555). **ទួលកប់ខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Reading Books.

ថៃ សាន. (2556). **ខ្មោចចូលក្រឡ**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

ថៃ សាន. (2556). **ព្រលឹងចងពៀរ**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

ថៃ សាន. (2556). **ខ្មោចដើមឫស្សី**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

ថា វ៉ាប៊ី. (2552). **ឆ្កែមើរឃើញខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

ភូ ចរិយា និង ឡឺ សម្បូ. (2561). **ផ្លូវភេដើរ**. ភ្នំពេញ៖

លី សុដឹង. (2556). **ខ្មោចចប់បណ្ណា**. ភ្នំពេញ៖

ដិន សុមេធា. (2552). **ខ្មោចកំបុតក**. ភ្នំពេញ៖ បណ្ណាគារ អង្គរធំ.

សេង តារា. (2551). **ព្រាយក្រឡាភ្លើង**. ភ្នំពេញ៖ Book World.

សាយ យុន. (2559). **រាត្រីខ្មោចយកព្រលឹង**. ភ្នំពេញ៖

ជុត ខែ. (1973). **ខ្មោចព្រាយអសុរកាយ**. ភ្នំពេញ៖

បងដង្ហូរ. (2559). **ខ្មោចព្រាយបិសាច រលកសំលេង ផ្កាចំព្រលឹង**. ភ្នំពេញ៖

លី សុរិរី. (2537). **ពិធីធ្វើបុណ្យខ្មោច**. ភ្នំពេញ៖ ក្រសួងអប់រំ.

កែវ ណារ៉ុ. (2538). **តន្ត្រីនិងជូរិតខ្មែរ**. ភ្នំពេញ៖ n.p.

ត្រឹង ងា. (2544). **ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ**. ភ្នំពេញ៖ រោងពុម្ព អប់រំ.

ស៊ី ឈុំឡុង. (2562) **សិក្សាទេវកថា រឿង អ្នកតាទឹក អ្នកតាភ្នំ**. ភ្នំពេញ៖ សាកលវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទភ្នំពេញ.

Anne Yvonne Guillou. (2563) “Khmer Potent Places. Pāramī and the Localisation of Buddhism and Monarchy in Cambodia.” The Asia Pacific Journal of Anthropology 18,5 (Special Issue): 421-443.

Bram Stoker (1981) Dracula . New York : A bantam Book.

Didier Bertrand. (2544). “Boramey Spirits Possessing Cambodian Medium.” Asian Folklore Studies,60,1 :31-47

- Etienne Aymonier. (1901) Khmer Heritage in the Old Siamese Province of Cambodia. Bangkok : White Lotus Co.Ltd.
- Matthew O'Lemmon. (2557) "Spirit cults and Buddhist practice in Kep Province, Cambodia." Journal of Southeast Asian Studies,45,1 :25-49
- Michael Vickery. (1998) Society Economic, and Politics in Pre-Angkor Cambodia The 7th-8th Centuries. Tokyo: The Center for East Asian Cultural Studies for Unesco The Toyo Bunko.
- Michael Vickery. (2002) History of Cambodia. Phnom Penh: Royal University of Fine art.
- Lawrence Palmer Briggs. (1974) The Ancient Khmer Empire. Bangkok : White Lotus Co.Ltd.
- Lisa J. Arensen. (2555). "The State of Local Cosmologies in Northwest Cambodia in the Aftermath of War." Asian Ethnology 71,2: 159-179.
- William R. Bascom. (2497) "Four Function of Folklore" The Journal of American Folklore. 67,266 :333-349)

តើអ្វីទៅអ្នកអាន?

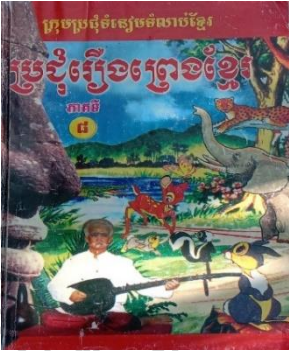
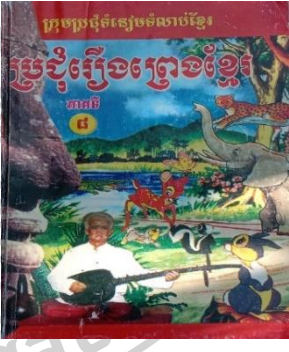
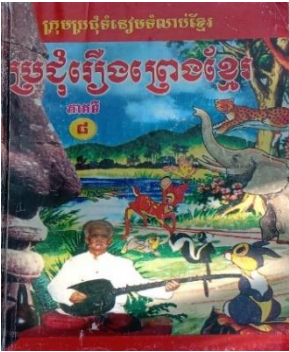
- ផ្កាយ NoVeLs .(2556). **ប្រឹក្សាមានគេឱ្យបិទទោសម្តាប់ខ្លួន**.. Accessed December 19. Available from <https://www.facebook.com/shortstorykh/>
- សយ ស៊ីណា. (2558). **ខ្មោចទារវរបស់**. Accessed December 10. Available from <https://enovel.sabay.com/book/332/904853/>
- រាត្រី រន្ធត់.(2560). **អ្នកជិះសេះ**. Accessed July 18. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com /the-death-website/>
- រាត្រី រន្ធត់. (2560). **កូនស្អាតទេម៉ាក?**. Accessed July 18. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com /the-death-website/>
- រាត្រី រន្ធត់.(2560). **ការស្តាប់របស់អ្នកអានរឿងខ្មោច**. Accessed July 18. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com /the-death-website/>
- រាត្រី រន្ធត់. (2560). **សាកសពដាច់ក្បាល**. Accessed July 18. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com /the-death-website/>
- Roger.(2560). **វិញ្ញាណទាយខ្មោចអាប**. Accessed June 5. Available from <http://www.kohthmey.com /thread-73324-1>
- Sombath.(2560).**ព្រលឹងខ្មោចអនាថា**. Accessed July 18. Available from

- <https://m.dragonrest.net/ghost-tales>
- Jackie Moderator. (2561). **ខ្មោចពេស្យា**. Accessed May 15. Available from <http://www.kohtmey.com/>
- វឌ្ឍនៈ. (2553). **ព្រលឹងខ្មោចពីក្នុងកំពូងទំរ**. Accessed September 4. Available from <https://vathanakkhmer.wordpress.com/>
- រាត្រី រន្ធក់. (2559). **គេចមិនរួចអំពីខ្មោចភ្នំពេញ។** Accessed July 18. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com/the-death-website/>
- រាត្រី រន្ធក់. (2561) **កប៉ាល់ខ្មោច**. Accessed Apr 20. Available from <https://yubrunthut.wordpress.com/>
- ghost-777. (2558). **ប្រេតបង្ហាញខ្លួន**. Accessed July 11. Available from http://ghost-777.blogspot.com/blog-post_14.html?m=1
- ghost-777. (2558). **ខ្មោចក្នុងបន្ទប់ជួល**. Accessed July 11. Available from http://ghost-777.blogspot.com/blog-post_14.html?m=1
- Ice heart. (2021) **ផ្លូវខ្មោចលង**. Accessed July 7. Available from <https://www.tnaot.com/km/m/detail/article/>
- អាំង ជូលាន. (2562). **គ្រូកំណើត**. Accessed July 9. Available from <http://www.yosothor.org/publications/khmer-renaissance/chapter-two/kru-komnert>.
- ហៀន វណ្ណរត្ន. (2563). **លក្ខណៈពិសេសនៃជនជាតិខ្មែរ**. Accessed May 9. Available from <http://era.gov.kh/documents/>
- Jeffrey Hays. (2557) “Folk Religions, Superstitions, Ghosts. Magical Tattoos and Funerals In Cambodia.i” Jeffrey Hays. (2557). Accessed May 30. Available from https://factsanddetails.com/southeast-asia/Cambodia/sub5_2e/

ភាគណៗ

1. រូបភាពក្នុងសៀវភៅស្តីពីសត្វ

តារាងទី 5 រូបភាពក្នុងសៀវភៅស្តីពីសត្វប្រភេទផ្សេងៗ

លំដាប់	នាមសៀវភៅ / ទីកន្លែងមក	រូបភាពក្នុងសៀវភៅ
1	<p>សៀវភៅស្តីពីសត្វ ប្រជុំរូបភាពសត្វ 8 ទំព័រ 63-67.</p>	
2	<p>សៀវភៅស្តីពីសត្វ ប្រជុំរូបភាពសត្វ 8 ទំព័រ 1-13.</p>	
3	<p>សៀវភៅស្តីពីសត្វ ប្រជុំរូបភាពសត្វ 8 ទំព័រ 88-95.</p>	

លំដាប់	និរន្តរ៍ / រន្តរ៍ន្តរ៍	រន្តរ៍ន្តរ៍
4	<p>អ្នកតាកងដុំ រន្តរ៍រន្តរ៍ ភាគ 8 រន្តរ៍. 14-16.</p>	
5	<p>អ្នកតាកងរន្តរ៍ រន្តរ៍រន្តរ៍ ភាគ 8 រន្តរ៍. 85-87.</p>	
6	<p>អ្នកតាក្រហមក រន្តរ៍រន្តរ៍ ភាគ 8 រន្តរ៍. 73-77.</p>	

លំដាប់	និរុទ្ធិរឿង / រក្សាទុកទីកន្លែង	រក្សាទុកទីកន្លែង
7	<p>អ្នកតាគណេស ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 27-28.</p>	
8	<p>អ្នកតាជំទាវម៉ៅ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 78-84.</p>	
9	<p>អ្នកតាតន់ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 127-134.</p>	

លំដាប់	និរុទ្ធិរឿង / កន្លែងមក	ឯកសារ
10	<p>អ្នកតាតាង ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 116-118.</p>	
11	<p>អ្នកតាតាង ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 119-121.</p>	
12	<p>អ្នកតាតាលាក់ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ ល. 114-115.</p>	

លំដាប់	និទាន / អង្គការ	ឯកសារ
13	<p>អ្នកតារាស្រីនិង យាយបុស ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ ន. 68-72.</p>	
14	<p>អ្នកតារាដោល ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8ន. 20-22.</p>	
15	<p>អ្នកតារាស្តីង ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ន. 29-32.</p>	

លំដាប់	និទាន់ / អង្គទី	ឋាន់
16	<p>អ្នកតារាស្រុក ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 40-42.</p>	
17	<p>អ្នកតាបាពាល ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 43-45.</p>	
18	<p>អ្នកតាបេង ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 61-62.</p>	

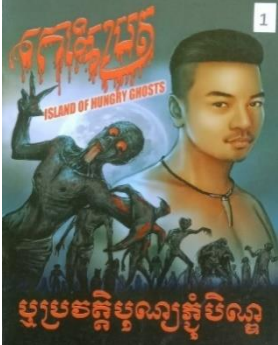
លំដាប់	និរុទ្ធិរឿង / កន្លែងមក	សៀវភៅ
19	<p>អ្នកតាព័ទ្ធសាឡិ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 122-126.</p>	
20	<p>អ្នកតាពុំសែន ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 23-26.</p>	
21	<p>អ្នកតាក្នុងដី ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 37-39.</p>	

លំដាប់	និទាន / អង្គការ	សៀវភៅ
22	<p>អ្នកតាមិន-គង់ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 17-19.</p>	
23	<p>អ្នកតាមហេសក្ខ ឬ អ្នកតាមាតិកា ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 57-60.</p>	
24	<p>អ្នកតាមសនៅស្រុក បាត់ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 52-56.</p>	

លំដាប់	និទាន់ / អង្គទីទៅ	កញ្ចប់សៀវភៅ
25	<p>អ្នកតាយាយខ្មៅ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 33-36.</p>	
26	<p>អ្នកតាយាយដួង ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 96-101</p>	
27	<p>អ្នកតាសិដ្ឋនិង អ្នកតាព្រះឥន្ទ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 46.</p>	

លំដាប់	និទាន់ / អង្គទីទៅ	កងទ្រង់ទ្រាយ
28	<p>អ្នកគាស់ពៅឆ្មាយ ប្រជុំរឿងព្រេង ភាគ 8 ល. 47-51.</p>	

តារាងទី 6 កងទ្រង់ទ្រាយនិទាន់ទៅអំពីប្រភេទនិទាន់

លំដាប់	និទាន់ / អង្គទីទៅ	កងទ្រង់ទ្រាយ
1	<p>កញ្ចប់បុរាណ https://ismilemaz.com</p>	
2	<p>កោះប្រេត សៀវភៅរឿង កោះ ប្រេត</p>	

លំដាប់	និទាន / កន្លែងនាំមក	កញ្ចប់សៀវភៅ
3	<p>ខ្ទមខ្មោច សៀវភៅរឿង ខ្ទម ខ្មោច</p>	
4	<p>ខ្មោចចង់ស៊ីកាម មក សៀវភៅខ្មោច ចង់ស៊ីកាមមក</p>	
5	<p>ខ្មោចចប់បរិញ្ញា សៀវភៅរឿង ខ្មោចចប់បរិញ្ញា</p>	

លំដាប់	និទាន / កន្លែងមក	រូបភាពសៀវភៅ
6	ខ្មោចចង់ស៊ីសាំងរិច សៀវភៅរឿង ខ្មោច ចង់ស៊ីសាំងរិច	
7	ខ្មោចចូលក្រឡ សៀវភៅរឿង ខ្មោច ចូលក្រឡ	
8	ខ្មោចដណ្តើមផ្ទះនៅ ghostlegend. blogspot.com	

លំដាប់	និទាន់ / កន្លែងកើត	កញ្ចប់សៀវភៅ
9	ខ្មោចដើមក្លោក សៀវភៅរឿង ខ្មោច ដើមក្លោក	
10	ខ្មោចដើមចេកដូង សៀវភៅរឿង ខ្មោច ដើមចេកដូង	
11	ខ្មោចដើមឫស្សី សៀវភៅរឿង ខ្មោច ដើមឫស្សី	

លំដាប់	និទាន / កន្លែងមក	សៀវភៅ
12	<p>ខ្មោចតាចេង សៀវភៅរឿង ខ្មោច តាចេង</p>	
13	<p>ខ្មោចទឹក សៀវភៅរឿង ខ្មោច ទឹក</p>	
14	<p>ខ្មោចយក្ខនិងកូន ក្មេងតូច http://5000- years.org/ kh/</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងមក	រូបភាពសៀវភៅ
15	<p>ខ្មោចវត្តព្រះពុទ្ធ សៀវភៅរឿង ខ្មោច វត្តព្រះពុទ្ធ</p>	
16	<p>ខ្មោចលងអាចារ្យ សៀវភៅរឿង ខ្មោច លងអាចារ្យ</p>	
17	<p>ខ្មោចអូសក្តារ មឈូស សៀវភៅរឿង ខ្មោច អូសក្តារមឈូស</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងកើតឡើង	រូបភាពសៀវភៅ
18	<p>ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច សៀវភៅរឿង ចង្កៀងបំភ្លឺខ្មោច</p>	
19	<p>ឆ្កែមើរឃើញខ្មោច សៀវភៅរឿង ឆ្កែមើរ ឃើញខ្មោច</p>	
20	<p>ដង្ហោខ្មោច សៀវភៅរឿង ដង្ហោ ខ្មោច</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះ / ទីកន្លែង	រូបភាពសៀវភៅ
21	<p>ដើមស្វាយធំ</p> <p>https://www.facebook.com/</p>	
22	<p>បិសាចកណ្តាលក្រុង ព្រៃនគរ សៀវភៅរឿង បិសាច កណ្តាលក្រុង ព្រៃនគរ</p>	
23	<p>ប្រពន្ធខ្ញុំខ្មោច សៀវភៅរឿង ប្រពន្ធ ខ្ញុំខ្មោច</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងមក	រូបភាពសៀវភៅ
24	<p>ប្រេតស៊ីក្វនម្តង៧</p> <p>https://5000years.org/en/</p>	
25	<p>ទួលកប់ខ្មោច សៀវភៅរឿង ទួល កប់ខ្មោច</p>	
26	<p>ព្រលឹងចងពៀរ សៀវភៅរឿង ព្រលឹងចងពៀរ</p>	

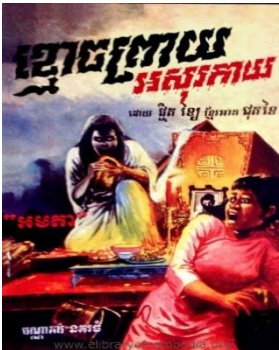
លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងមក	រូបភាពសៀវភៅ
27	<p>ព្រាយកន្លែងខៀវ សៀវភៅរឿងព្រាយ កន្លែងខៀវ</p>	
28	<p>ព្រាយដើមឌុរ សៀវភៅរឿងព្រាយ ដើមឌុរ</p>	
29	<p>ព្រាយដើមស្វាយ https://www.facebook.com/</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងកើត	រូបភាពសៀវភៅ
30	<p>ព្រលឹងទាមលួស សៀវភៅរឿង ព្រលឹង ទាមលួស</p>	
31	<p>ផ្លូវតូចជើងក្រប សៀវភៅរឿង ផ្លូវតូច ជើងក្រប</p>	
32	<p>ភូមិខ្មោចតែហោង សៀវភៅរឿង ភូមិ ខ្មោចតែហោង</p>	

លំដាប់	និទាន / កន្លែងមក	ឯកសារ
33	<p>មនុស្សនិងខ្មោច ជា សម្លាញ់និងគ្នា សៀវភៅរឿង មនុស្ស និងខ្មោចជាសម្លាញ់ និងគ្នា</p>	
34	<p>មេខ្មោច អស្ចារ្យ សៀវភៅរឿងមេ ខ្មោច អស្ចារ្យ</p>	
35	<p>យាយអាប សៀវភៅរឿងយាយ អាប</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង / កន្លែងមក	សៀវភៅ
36.	<p>សេដ្ឋីកំណាច់ចាញ់ ប្រាជ្ញមាណព សៀវភៅរឿង សេដ្ឋី កំណាច់ចាញ់ប្រា ជ្ញមាណព</p>	

តារាងទី ៧ រឿងទេសាភិប្រភេទនិយាយ

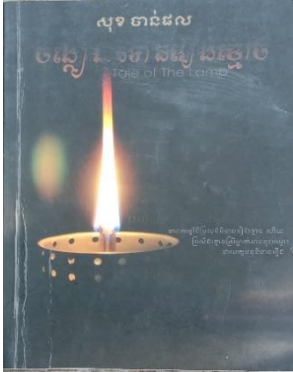
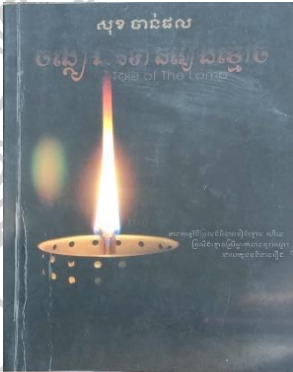
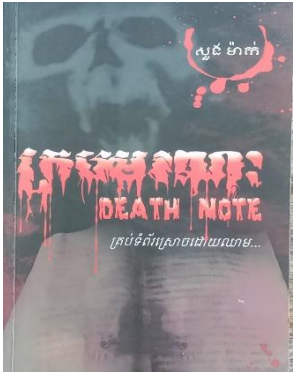
លំដាប់	ឈ្មោះរឿង/កន្លែងមក	សៀវភៅ
1	<p>ខ្មោចកំបុកក សៀវភៅរឿង ខ្មោច កំបុកក</p>	
2	<p>ខ្មោចព្រាយអសុរ កាយ សៀវភៅរឿង ខ្មោច ព្រាយអសុរកាយ</p>	

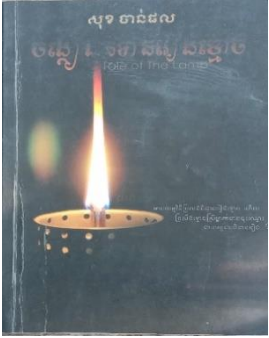

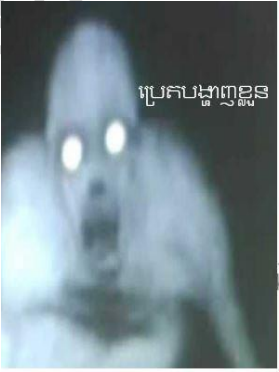
<p>3</p>	<p>បិសាចស្នេហា សៀវភៅរឿង បិសាចស្នេហា</p>	
<p>4</p>	<p>ព្រាយក្រឡាភ្លើង សៀវភៅរឿង ព្រាយ ក្រឡាភ្លើង</p>	
<p>5</p>	<p>វៃមាសទួលស្តែង សៀវភៅរឿង វៃ មាសទួលស្តែង</p>	

តារាងទី 8 រឿងទោមីប្រភេទរឿងស្តី

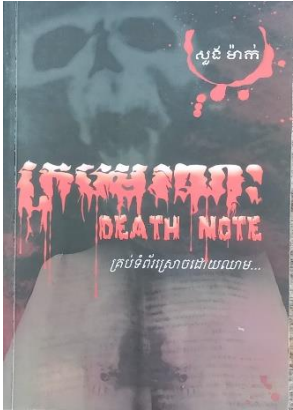
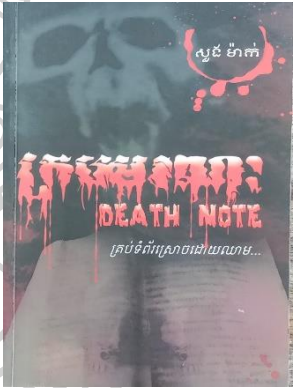

លំដាប់	ឈ្មោះរឿងទោមី	ប្រភេទសៀវភៅ/រូបភាពរឿង
1	<p>ការស្តាប់របស់អ្នកអាន រឿងខ្មោច</p> <p>https://yubrunthut.wordpress.com/the-death-website/</p>	
2	<p>កូនក្រក</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្មៅ កូនក្រក</p>	
3	<p>កូនស្អាតទេម៉ាក?</p> <p>https://yubrunthut.wordpress.com/</p>	

ลำดับ	ชื่อเรื่องเล่าผี	ปกหนังสือ/ภาพชื่อเรื่อง
7	<p>ខ្មោចទាររាបស់</p> <p>https://enovel.sabay.com/</p>	
8	<p>ខ្មោចពេស្យា</p> <p>http://www.kohthmey.com/</p>	
9	<p>ខ្មោចអាបារាំង</p> <p>http://rgs2016.blogspot.com</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះសៀវភៅ	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពឈ្មោះសៀវភៅ
10	<p>ចង្កៀងនិទានរឿងខ្មោច</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ចង្កៀងនិទានរឿងខ្មោច</p>	
11	<p>ហានសួគ៌លោកិយ</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ចង្កៀងនិទានរឿងខ្មោច</p>	
12	<p>ទាយទន្ធានខ្មោច</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពរឿង
13	<p>ទីក្រុងខ្មោច</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ចង្កៀង និទានរឿងខ្មោច</p>	
14	<p>បានខ្មោចជួយ</p> <p>http://ghostlegend.blogspot.com/</p>	
15	<p>ប្រេតបង្ហាញខ្លួន</p> <p>http://ghost-777.blogspot.com/</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពឈ្មោះរឿង
16	<p>ផ្ទះខ្មោចសណ្ឋិត</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ក្រុមបមរណៈ</p>	
17	<p>ផ្ទះចាស់</p> <p>https://enovel.sabay.com/</p>	
18	<p>ផ្លូវខ្មោចលង</p> <p>https://www.tnaot.com/km/</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះសៀវភៅ	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពឈ្មោះសៀវភៅ
19	<p>ផ្លែប៉ោមអម្រិល</p> <p>សៀវភៅរឿងឆ្នើម គ្របមរណៈ</p>	
20	<p>ពាក្យសន្យា</p> <p>សៀវភៅរឿងឆ្នើម គ្របមរណៈ</p>	
21	<p>ព្រលឹងខ្មោចពីក្នុងកំពូងទ័រ</p> <p>https://vathanakkhmer.wordpress.com/</p>	 <p>ព្រលឹងខ្មោចពីក្នុងកំពូងទ័រ</p>

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	រូបភាព/សៀវភៅរឿង
22	ព្រលឹងខ្មោចអនាថា https://m.dragonrest.net/ghost-tales	
23	ក្រាបបំពេកូន https://slotpoipet88.video.blog/	
24	ភ្លេច សៀវភៅរឿងខ្លី ក្របមរណៈ	

លំដាប់	ឈ្មោះរឿង	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពរឿង
25	<p>មនុស្សឃោរ</p> <p>http://khmerktizz.blogspot.com/</p>	
26	<p>ម្រីតូរ មានគេខ្លីបង្អួច ទៅសម្លាប់ខ្លួន</p> <p>https://www.facebook.com/shortstorykh/</p>	
27	<p>វិណ្ណាណ</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី គ្របបរណៈ</p>	

លំដាប់	ឈ្មោះសៀវភៅ	រូបភាពសៀវភៅ/រូបភាពសៀវភៅ
28	<p>វិញ្ញាណទាឃាតខ្មោច អាប</p> <p>http://www.kohtmey.com/</p>	
29	<p>ស្រមោលស្នេហា ល្អប្រណី</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ក្រប មរណៈ</p>	
30	<p>អាវខ្មោច</p> <p>សៀវភៅរឿងខ្លី ក្រប មរណៈ</p>	

ลำดับ	ชื่อเรื่องเล่าผี	ปกหนังสือ/ภาพชื่อเรื่อง
31	<p>หูกฉီးเสะ</p> <p>https://yubrunthut.wordpress.com/the-death-website/</p>	

2. เรื่องย่อเรื่องเล่าผีเขมร

เรื่องเล่าผีเขมรที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษา จำนวน 100 เรื่อง ผู้วิจัยจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ เรื่องประเภทเรื่องเพลงหรือนิทานพื้นบ้านเขมร จำนวน 28 เรื่อง ประเภทนิทาน จำนวน 36 เรื่อง ประเภทนิยาย จำนวน 5 เรื่อง และเรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้น จำนวน 31 เรื่อง โดยผู้วิจัยนำเสนอเรื่องย่อของเนื้อหา ดังนี้

เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องเพลง จำนวน 28 เรื่อง

1. ประวัติเนียะตาดาคั้งเมือง

สมัยพระเจ้าจันทรราชาเป็นกษัตริย์อยู่ที่กรุงละแวก เขมรต้องส่งสวयให้สยาม กษัตริย์สยามส่งราชโอรสองค์หนึ่งมาดูแล ราชโอรสเลี้ยงแรงไว้หนึ่งตัวสำหรับนำสารจากเขมรไปยังสยาม พระเจ้าจันทรราชาได้ฆ่าพระโอรสทิ้งไว้กลางป่า อีแร้งคาบศพไปยังสยาม กษัตริย์สยามพิโรธมากสั่งให้ยกทัพไปฆ่ากษัตริย์เขมรและกวาดทรัพย์สินกลับบ้านเมือง

กองทัพสยามได้ล้อมจับพระเจ้าจันทรราชาและพระญาติ แต่นางแปนพระสนมได้หนีออกมาเก็บเสนาบดีชื่อเมืองพร้อมภรรยาและลูก ๆ อีก 4 คน โดยปะปนมากับเชลยศึก กองทัพสยามกวาดต้อนผู้คนเขมรมาไว้ที่บ้านครัว ต่อมานางแปนคลอดลูกตั้งชื่อว่าอุเทน วันเดียวกันนั้น ช้างพระที่นั่งตกถูกคชลักษณ์สวยงามมาก เมื่อกุมารอุเทนมีพระชนมายุได้ 12 ชันษา นางแปนจึงบอกความจริงลูก กุมารบอกแม่ให้ถอดหนว้ก่อนส่วนตัวเองได้อยู่กับหมอช้างเรียนวิชาจนเชี่ยวชาญ วันหนึ่งช้างเผือกพระที่นั่งตกมันทำลายข้าวของอาคารบ้านเรือน กษัตริย์สยามหาคนไปปราบ หนุมอุเทนปราบได้จึงได้ชื่อว่า “ชัยอัศจรรย์” และได้เป็นเสนาบดีด้านช้าง

ครั้นอายุ 16 ชันษา ชัยอัศจรรย์คิดถึงบ้านเกิดจึงวางอุบายกลับบ้านเมือง ด้วยการทำรอยเท้าช้างปลอมขึ้นมาหลอกให้คนเห็น กษัตริย์สยามหลงกลสั่งให้ออกไปจับ หนึ่งในกองจับช้างนั้นมีเสนาเมืองและลูกชายอีก 4 คนออกมาด้วย ครั้นมาถึงพระตะบองก็ประกาศว่าเป็นโอรสของพระเจ้าจันทรราชากลับมาเพื่อปกครองบ้านเมืองแทนราชบิดา

กษัตริย์สยามทราบเรื่องก็สั่งให้กองทัพตามจับมาฆ่า ชัยอัศจรรย์รู้จึงประชุมเสนาบดีว่าจะรับศึกอย่างไร แต่ไม่มีใครออกความเห็นเสนาเมืองจึงบอกว่าจะยอมตายเพื่อไปเกณฑ์กองทัพฝึมาสู้ ว่าแล้วก็ให้ชุดหลุมกว้างและลึก 4 เมตร ใส่อาวุธต่าง ๆ ลงไป เมื่อโดดลงไปจะได้ถูกอาวุธที่มแทงตายก่อนโดดลงไปเสนาเมืองสั่งเสียว่าให้ทุกคนพยายามทำสงคราม เพื่อจะได้ปลดปล่อยแผ่นดินเขมรให้

รอดพ้นจากเงื้อมมือศัตรู ส่วนตนเองขอรับรองด้านกองทัพปีศาจ ถ้าตายไป 7 แล้ววัน เมื่อได้ยินเสียง โห่ร้องดังเกรียวกราว 3 ครั้ง เหมือนฟ้าร้องแสดงว่าเขมรต้องชนะ เมื่อพูดจบก็กระโดดลงหลุมไป ลูก ๆ อีก 4 คน ก็กระโดดลงตาม เมื่อครบ 7 วัน ก็ได้ยินเสียงเหมือนที่เสนาเมืองบอกไว้จริง ๆ เมื่อ กองทัพสยามยกไปใกล้ถึงเมืองพระตะบอง ได้รบกับกองทัพปีศาจของเสนาเมือง กองทัพปีศาจได้ แสดงอิทธิฤทธิ์ให้คนสยามเจ็บป่วย ถูกกองทัพชัยอัศจรรย์ฆ่าฟันตายเป็นอันมาก จนพ่ายแพ้กลับบ้านเมือง ส่วนชัยอัศจรรย์กลับไปยังค่าย ปัจจุบันนี้เรียกว่า “ค่ายชัย” แล้วขึ้นครองราชสมบัติพระ นามว่า “พระชัยเจษฎา พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี”

พระองค์ระลึกถึงบุญคุณเสนาเมืองจึงจัดพิธีทำบุญให้และทำมาถึงทุกวันนี้ เรียกว่าทำบุญ บูชาเนียะตาคั้งเมือง

2.เนียะตาทองขุม ตำบลกุมารราชา อำเภอบาที จังหวัดตากแก้ว

นานมาแล้วมีสามีภรรยาคนหนึ่ง สามีชื่อทอง ภรรยาชื่อขุม ทำมาหากินมีแต่ยากจนลงทำให้ อับอายชาวบ้าน จึงออกจากหมู่บ้านไปปลุกกระท่อม ถางป่าปลูกพืช เมื่อร่ำรวยขึ้นมาก็ซื้อกระท่อม ปลุกบ้านใหม่ ทั้งสองเป็นคนซื่อสัตย์ช่วยเหลือคนทุกข์ยาก ให้ข้าว น้ำ ที่อยู่อาศัย คนตกทุกข์ได้ยาก อยู่เนือง ๆ ไม่นานทั้งสองก็กลายเป็นเศรษฐี คนยากจนพากันเข้ามาพึ่งพาและจตุรูปเทียนบูชา เมื่อ สองสามีภรรยาตายไป ชาวบ้านจึงพากันกราบไหว้ตลอดมา จนกระทั่งชาวบ้านนับถือเป็นเนียะตาทอง ขุม ต่อมาลูกชายของตาทองขุมชื่อขุม แม้ไม่ได้เป็นเจ้าของเข้าทรง แต่เวลาคนเจ็บป่วยเข้าไปหา เนียะ ตาจะคอยดูแลใจบอกว่ารักษาคนไข้อย่างไร และถ้าถึงเดือน 6 แล้วฝนยังไม่ ชาวบ้านจะพากันไปขอฝน

3.เนียะตาทมิ้นคอง

เนียะตาทมิ้นคองอยู่จังหวัดกำแพงเพชร เล่ากันว่าเมื่ออิทธิฤทธิ์มาก ชาวบ้านเมื่อเข้าป่าจะต้องไม่พูด เล่นเลยเถิด ไม่พูดคำหยาบ มีเรื่องเล่าว่าสมัยก่อนชาวบ้านเมื่อเข้าไปหาของป่า เวลาหุงข้าวไม่กล้าเอา ทัพพีเคาะปากหม้อ ไม่กล้าล้างข้าวกินจากหม้อ ไม่กล้านอนไขว่ห้าง ไม่กล้าพูดว่าไม่กลัวอะไรในป่า เพราะกลัวเนียะตา ถ้าใครพูดผิดจะพบงูเห่าดวงตัวใหญ่ หรือไม่กี่เวลากลางคืนจะมีเสือตัวโต ๆ มาส่ง เสียงร้อง เมื่อบอกกล่าวเนียะตาเสือก็จะหายไป และมีเรื่องเล่าว่า คนเข้าไปหาของป่าถ้าพูดไม่ดี เสือ ตามมากัดจนตาย เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นอยู่หลายครั้ง เนียะตาเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน ถ้าใครเจ็บป่วย ก็จะไปขอให้ร่างทรงช่วยรักษาขอขมาลาโทษ เมื่อหายก็จะต้องเล่นดนตรีถวาย พร้อมจัดสำรับหมูไก่ ถวาย

4. เนียะตาหัวโล้น

เนียะตาหัวโล้นอยู่ อยู่ที่จังหวัดตากแก้ว กำเนิดเนียะตามีอยู่ว่า ยายตุลเป็นร่างทรงของเนียะตาหัวโล้น สมัยยังมีชีวิตอยู่เมื่อใกล้วันงานเนียะตา ยายจะออกเรียไรเงินและข้าวเปลือกจากชาวบ้าน มาทำพิธีขอฝน เล่ากันว่าขณะเช่นไหว้ยายจะพาสาว ๆ ในหมู่บ้านเข้ามาร่วม และไล่ผู้ชายออกไปให้ไกลจากพิธี โดยให้สาว ๆ เหล่านั้นเปลือยกาย และร้องรำทำเพลง และยังให้ไล่ปล้ำกัน เอาก้อนหินรูปเนียะตาลงมาจากศาลแล้ว ถามว่าเนียะตาจะให้ฝนหรือไม่ ถ้าไม่ให้ฝนจะพากันเหยียบย่ำจนกระทั่งตาย สาว ๆ คนอื่น ๆ ก็พากันตอบว่า “เราให้ฝนแล้ว เราให้ฝนแล้ว” เล่นอย่างนี้จากบ่ายสามถึงห้าโมงเย็น แล้วสาวน้อย ๆ ก็ต้องตักน้ำให้สาวแก่อาบ เนียะตาตนนี้เดิมท่านเป็นคนธรรมดา โคนศีรษะโล้น มีเวทย์มนตร์ อาคมเก่งกล้า หากฝนตั้งเค้าถ้าท่านเสกข้าวสารและท้องมดท้องฟ้าก็จะสว่างปราศจากเมฆฝน แต่ถ้าอยากให้ฝนตกก็ทำพิธีบายศรี หมาก พลุ และเครื่องเช่นไหว้อื่น ๆ เขาก็จะท้องคัมภีร์ “มหาเมฆมหาศาล” ไม่นานท้องฟ้าก็จะมืดดำฝนก็จะตก เมื่อเขาตายไปชาวบ้านนำดินเหนียวมาปั้นเป็นรูปเคารพบูชา เมื่อต้องการฝนก็ไปทำพิธีขอฝน

5. เนียะตาพุ่มแสน

เนียะตาพุ่มแสนอยู่จังหวัดกำแพงเพชร มีความเป็นมาว่า เมื่อประมาณ พ.ศ. 2384 สามีภรรยาคู่หนึ่งสามีชื่อตาพุ่ม ภรรยาชื่อยายแสน บ้านอยู่อำเภอสำโรง บ้านของพวกเขาขึ้นสร้างขึ้นเองแล้วขุดคู ปลูกต้นไม้ล้อมรอบ ห่างจากบ้านไปราว 200 เมตร มีต้นโพธิ์ขึ้นอยู่บนเนินดินสูง ตกกลางคืนมักมีแสงสว่างจากต้นโพธิ์ ยายสงสัยจึงให้ตาไปดูก็พบรูปสลักหิน เป็นรูปมนุษย์ยืนพิงต้นโพธิ์ ตาพิจารณาเห็นว่าคล้ายพระพุทธรูปไม่มีลวดลายใด ๆ จึงเดินกลับมาบอกกับคนอื่น ๆ ให้มาช่วยกันดูแล้วก็นิมนต์พระมาสวดให้ 1 คืน 1 วัน เมื่อทำบุญเสร็จก็เอาสายสิญจน์มาผูกและเมื่อทำความสะดวกจึงพบว่าเป็นรูปสตรีมีมวยผมกลางศีรษะ ต่อมามีคนหักคอเอาไปทำให้ชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเจ็บป่วยจึงพากันมาบนบาน เมื่อหายก็จึงได้สร้างศาลถวาย ส่วนตาพุ่มกับยายแสนไม่นานนักยายก็เจ็บป่วย ตาไปเอาน้ำมนต์จากศาลมาดื่มและลูบตัว เกิดอาการตัวสั่นตะโกนร้องเพลงทศบารมี เมื่อถามชื่อทราบว่าเป็นเทพธิดามารักขามนุษย์ให้สุขสบาย แต่ต้องมีเครื่องบูชาและเล่นดนตรีถวาย

6. เนียะตาคณศ

เนียะตาคณศอยู่ที่จังหวัดเสียมเรียบ ชาวบ้านเรียกว่าเนียะตาพัคค์คณศอยู่ในศาลเล็ก ๆ กลางทุ่งนา องค์เนียะตาสั่งจากดินและหินสูงประมาณ 0.50 เมตร หน้าตักกว้าง 0.35 เมตร เป็นรูปพระคณศซึ่งมีเศียรเป็นช้างลำตัวเป็นมนุษย์ ชาวบ้านนับถือมาก ต่างพากันดูแลเพื่อให้รักษาคุ้มครอง

ชาวบ้าน เวลาใครมีเรื่องเดือดร้อนอะไรก็มักจะไปบนบานให้ช่วยเหลือ เมื่อสมประสงค์ก็จะหาของไปถวาย ในช่วงวันขึ้นปีใหม่แต่ละปีชาวบ้านจะพากันไปทำโรงพิธีทำบุญบริเวณศาลเนียะตา โดยขัดไม้ไผ่ล้อมรอบโรงพิธีแล้วปักธงกระดาษสีต่าง ๆ ปูเสื่อ วางหมอนสำหรับเนียะตา แล้วสวดคำขอพรให้ลูกหลานและบ้านเมือง แล้วจึงอุทิศส่วนกุศลไปให้เนียะตา

ประวัติเรื่องพระคณศมีเรื่องเล่าในคัมภีร์พราหมณ์ว่า พระคณศเป็นพระโอรสของพระอิศวร พระอิศวรต้องการโกนจุกพระคณศจึงให้บริวารไปเชิญพระนารายณ์มาทำพิธี เมื่อบริวารของพระอิศวรไปถึงเป็นเวลาพระนารายณ์หลับสนิทจึงปลุกให้ตื่นขึ้นมา ครั้นพระนารายณ์ได้ฟังก็อารมณ์เสียพูดว่า “ข้าไม่ไปโกนผมให้ไอ้หัวกุดไหนหรอก จะหลับจะนอนก็ไม่ได้” ทำให้เศียรของพระพิฆเนศหายไป ฝ่ายพระอิศวรเมื่อเห็นลูกชายหัวขาดก็มองไปเห็นข้างเผือกเชือกหนึ่งอยู่ใกล้ ๆ จึงตัดหัวข้างมาใส่แล้วชุบชีวิตขึ้นมาดังเดิม

ฝ่ายพระนารายณ์เมื่อหายโกรธแล้วก็เดินทางมาหาพระอิศวร พอทราบเรื่องก็ประทานพรให้พระพิฆเนศมีฤทธิ์เก่งกล้า แม้นดาวที่อยู่บนฟ้าก็สามารถเอางวงกวาดมารวมกันได้ ด้วยความเชื่อนี้ชาวบ้านจึงได้นำหินมาแกะสลักเป็นรูปพระคณศเพื่อเคารพบูชา

7.เนียะตานิสนลิ่ง

เนียะตานิสนลิ่งอยู่ในจังหวัดกำแพงชนั่ง ลักษณะเป็นรูปปั้นเนียะตานิสนลิ่งและคุณหญิงสุทนต์หน้าเข้าหากัน เนียะตานิสนลิ่งเป็นเนียะตาใหญ่เกิดจากชาวบ้านเรียไรเงินซื้อปูนเปลือกหอยและนำหินมาสร้างไว้ เนียะตาอยู่ในทุ่งใกล้เชิงเขาตรังจิล ด้านทิศตะวันออก แต่รูปหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ปัจจุบันมีกอไม้ขึ้นปกคลุมเนียะตาทั้งสอง ชาวบ้านทำพิธีไหว้กันในเดือน 7 เพื่อบวงสรวงขอฝนและให้มีความสุขปราศจากโรคภัยต่าง ๆ การบวงสรวงเป็นการเรียไรเงินจากชาวบ้านมาซื้อหาอาหารและเครื่องถวายพระสงฆ์ มีร่างทรงเนียะตาและมีพิธีเล่นดนตรีถวาย

ถ้าขอฝน นักดนตรีต้องเล่นเพลงไปจนฝนตกเปียกตัวโชกถึงจะหยุด ถ้าขอให้หายจากโรคภัยต้องทำบัตรพลี 1 อัน ทำรูปชายหญิงถือดาบและหอกวางไว้ข้างหลัง ทำรูปวัว ควาย ไก่ เป็ด หม่า และแมวไว้ข้างหน้า ด้านข้างใส่ของถวาย คือ ไก่ ข้าว แกง วางข้าวสารไว้ตรงกลาง เล่นเพลงตั้งแต่เที่ยงไปจนสี่โมงเย็นแล้วแห่รูปหญิงชาย บัตรพลี ไปที่ลานโพธิ์ เป็นอันเสร็จพิธี

ประวัติเนียะตามืออยู่ว่าเมื่อนานมาแล้วบ้านตรังจิล อำเภอกำปางแลง เกิดโรคระบาดสัตว์เลี้ยงป่วยตาย นายตรอกวัวตายเหมือนกันจึงออกจากหมู่บ้านไปขายผ้าขาม้าเพื่อซื้อวัวมาเทียมเกวียน เขาไปค้าขายที่อำเภอกำปางแลง เมื่อขายผ้าขาม้าหมดจะกลับบ้านปรากฏว่าเนียะตาดันไทรมาเข้าฝันบอกว่าให้พาไปอยู่ด้วย ชาวบ้านจะได้อยู่เย็นเป็นสุข ตาตรอกจึงพาเนียะตาไปด้วย ครั้นถึงเนินสลิ่งได้

หยุดพักและตามชาวบ้านมาแห่ไป ชาวบ้านจึงเรียกชื่อเนี่ยะตาตามจุดที่ปักว่า “เนี่ยะตาเนินสลึง” และตาตรอกได้เป็นร่างทรง เขาได้ช่วยชาวบ้านให้สมความปรารถนาแต่ต้องบนด้วยวัว เมื่อถึงเวลาวัวจะเดินเข้ามาหาได้เอง จากนั้นแค่เอาน้ำมันต์พรหมวัววัวก็จะสลบ แต่ในปัจจุบันเสื่อมถอยลงไป

8.เนี่ยะตายายดำ

เจ้าแม่ยายดำ อยู่ในจังหวัดคลัง (ปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศเวียดนาม) ผู้เฒ่าเล่าว่า สมัยพระพุทธกาลผ่านไปประมาณ 2,000 ปี มีพระสงฆ์ชื่อตาศรีบวชอยู่ที่จังหวัดคลัง ท่านรับนิมนต์ให้ไปสร้างวัดใหม่แห่งหนึ่ง ขณะเริ่มต้นก่อสร้างนั้นได้ตอกหลักหินบริเวณวัดเป็น 4 มุม บริเวณรอบ ๆ วัดปลูกต้นไม้ต่าง ๆ มีกล้วย เป็นต้น แต่ปลูกเท่าไรกล้วยก็ตาย ท่านจึงใช้ให้ขุดดินตรงนั้น เมื่อขุดลึกลงไปประมาณ 0.50 เมตร พบหินสองแผ่นซ้อนกันอยู่ หินนั้นมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองแผ่น คือ มีสีแดงเข้ม รูปสี่เหลี่ยมอยู่ตรงกลาง ไม่มีลวดลายใด ๆ เมื่อยกแผ่นหินขึ้นก็เห็นรูป มองไม่ชัดว่าเป็นรูปอะไร ผู้คนต่างแตกตื่นชักชวนกันมาดูและร่วมกันทำบุญให้สามวันสามคืน พระสงฆ์เจริญพระปริตรเสร็จแล้วเอาเชือกผูกมัดรูปนั้นให้แน่น ยกเอาขึ้นมาล้างขัดถูจนสะอาดจึงเห็นชัดว่าเป็นรูปสตรีมีมุนวมยวมอยู่ที่กลางศีรษะ หน้าผากมีลวดลายรับกับดินผม ท่อนบนเปลือยแค่สะเอวและมีรอยขีดเป็นเส้น ๆ คาดผูกบนชายพก นุ่งผ้าจีบปล่อยชายลง แขนทั้งสองเหยียดตรงลงแนบกับลำตัว ตั้งแต่ข้อศอกออกไปข้างหน้ามือข้างขวากำและคว่ำลง มือซ้ายกำและหงายขึ้น

ในตอนนั้นมียายคนหนึ่งชื่อดำบ้านอยู่ใกล้วัด ท่านเป็นอัมพาตมานานกว่า 2 ปีแล้ว เมื่อได้ยินคนเล่าลือและพากันมากกราบไหว้ แก่จึงใช้ให้ลูกไปขอน้ำมันต์จากรูปนั้นมาลองรักษา ทั้งต้มและทาตามร่างกาย ตั้งแต่นั้นมาอาการของแก่ก็ดีขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่ง 7 วันผ่านไป ยายดำลุกเดินได้จึงให้ลูกพาไปที่วัด เมื่อไปถึงก็เข้าไปกราบรูปนั้น ปรากฏว่าตัวแก่เกิดสั่นเหมือนเจ้าเข้าประทับทรง แก่ลุกขึ้นร้องเป็นเพลงทศบารมีพร้อมทั้งรำรำเดินและบอกว่าเป็นเทพธิดารักขามนุษย์โลก เพื่อมาช่วยชาวบ้านในเมืองนี้ให้ได้พบกับสุขความสบายกันถ้วนทั่ว ถ้าอยากให้วัดเจริญรุ่งเรืองให้ทำตามที่นายบอก นับแต่นั้นมาคนก็มาบนบานเมื่อสมปรารถนาก็นำของมาถวาย

9.เนี่ยะตาภูเขาดิน

เนี่ยะตาภูเขาดินอยู่จังหวัดเสียมเรียบ เนี่ยะตามีรูปร่างเป็นพระพุทธรูปยืนพระหัตถ์ข้างหนึ่งหัก มีรูปพระคเณศและรูปพระอวโลกิเตศวร รูปทั้ง 3 นี้ อยู่ในศาลมุงกระเบื้องหลังเดียวกันทั้งสามองค์ ศาลนี้ตั้งอยู่บนเนินดินสูง มีลักษณะเป็นภูเขาขนาดย่อม ๆ ตามตำนานเล่ากันว่า ภูเขาดินนี้

เกิดขึ้นโดยชายชายเจ้าทรายชี้เกี้ยว เดิมเป็นคนเกี้ยวคร้าน งานการอะไรไม่เคยทำ วัน ๆ เอาแต่นั่งรอยดินรอยทรายเล่นจนกระทั่งเกิดเป็นภูเขา และมีเนียะตาสีงสถิตอยู่

ในแต่ละวัน ชาวบ้านจะพากันไปบนบานขอให้หายจากป่วยไข้หรือขอให้ตามวัวควายที่หายไพบตามต้องการ การบนบานนี้ไม่ได้กำหนดสิ่งของใด เล่ากันว่าเมื่อบนบานแล้วออกตามหาไม่นานก็จะพบ หรือไม่ก็สัตว์เลี้ยงเหล่านั้นก็จะกลับมาเอง

10. เนียะตาประตูเมือง

เนียะตาประตูเมือง อยู่จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ที่เนินดินสูงใกล้ภูเขา เรื่องมีอยู่ว่ามีตาคนหนึ่ง แต่งตัวสะอาดสะอาดเข้าไปหาเจ้าอาวาสวัดกำแพงสัมฤทธิ์เพื่อขอพักอาศัย เจ้าอาวาสบอกว่าให้กลับไปก่อน แล้วจะทำศาลให้ กล่าวยังไม่ทันจบพอนั้นไปดูปรากฏว่าตาคนนั้นหายไปแล้ว เจ้าอาวาสจึงบอกพระให้รู้ไว้ แล้วชวนชาวบ้านไปสร้างศาลกลางเนินดินให้เนียะตาอยู่ แล้วนำก้อนหินสี่เหลี่ยมขนาด 2 เมตร ไปตั้งไว้ที่กลางศาลแทนองค์เนียะตาประตูเมือง เจ้าอาวาสและชาวบ้านได้กำหนดวันฉลองเนียะตา ขอให้เนียะตาได้ปกปักรักษาลูกหลานในเมืองนี้ทุกคนให้มีความสุขสบาย ตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านก็ได้อยู่กันอย่างสุขสบายสมดังคำอธิษฐาน จึงพากันกำหนดวันทำบุญให้ปีละครั้งทุก ๆ ปี ถ้าปีใดเกิดมีความเจ็บไข้ได้ป่วยในบ้านเมือง ชาวบ้านก็จะพากันไปจุดธูปเทียนอธิษฐานต่อหน้าศาลเนียะตาให้ช่วยขจัดภัยอันตราย เมื่อสมปรารถนาก็จะพากันทำบุญ ให้โดยกำหนดวันไปนิมนต์พระสงฆ์มาสวดพระปริตรและแสดงพระธรรมเทศนา รุ่งเช้าถวายภัตตาหารพร้อมทั้งน้ำข้าวแกงของหวานไปเช่นไหว้ที่หน้าศาลส่วนสาเหตุที่เรียกว่าเนียะตาประตูเมืองนั้น เพราะว่าบริเวณที่ตั้งศาลนั้นเป็นเนินดินสูง และอยู่ตรงทางเกวียนซึ่งออกจากภูเขาจะไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ จึงเรียกกันว่าเนียะตาประตูเมือง

11. เนียะตาบาหลี

เนียะตาบาหลีอยู่ที่จังหวัดจุกจุก (ปัจจุบันอยู่ในเขตเวียดนาม) มีเนียะตาคู่หนึ่งเรียกว่าเนียะตาบาหลีหรือพระกันโลง เนียะตามีรูปเป็นหินภูเขาก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง แต่ละปีชาวบ้านทำพากันทำบุญและหาดนตรีมาบรรเลงถวาย ความเป็นมาของเนียะตา เล่ากันว่าเมื่อก่อนบริเวณภูเขาบาหลียังเป็นเกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่ง มีพระเจ้าपालองค์หนึ่งกับอุปราชซึ่งเป็นพระอนุชาแท้ ๆ ทั้งคู่มีฤทธิ์เดชเก่งกล้าสามารถได้มาประทับที่เกาะนั้น พระเจ้าपालผู้พี่ทรงสร้างที่อยู่ป่าไม้เล็ก ๆ ส่วนอุปราชผู้น้องทรงอยู่ในป่าเล็กอีกแห่งหนึ่งห่างจากกัน อุปราชผู้น้องเลี้ยงจระเข้ขนาดใหญ่ไว้ตัวหนึ่งสำหรับเป็นยานพาหนะทางน้ำ จระเข้ตัวนี้ดุร้ายมากมักทำร้ายชาวบ้าน พระเจ้าपालเห็นควรฆ่าทิ้ง วันหนึ่งท่านจึงแปลงเป็นสามเณรเดินทางตรงไปห้วงน้ำนั้น แล้วอาศัยเรือของตายายไป เมื่อถึงถิ่นจระเข้ก็ลงน้ำแปลง

ร่างเป็นจระเข้ใหญ่ สู้กับจระเข้ในสระนั้น จนจระเข้ในน้ำแพ่พ่ายหนีไป พระเจ้าพาลเสด็จกลับไปเกาะ ส่วนจระเข้ร้ายได้รับบาดเจ็บมากขึ้นบนบกแล้วนอนตายอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง เมื่ออุปราชทราบข่าวว่าจึงทรงรีบมาหาดู เมื่อเห็นก็ตัดเอาแต่หัวจระเข้ไป แล้วสร้างกระท่อมวางไว้ หลังจากนั้นก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ครั้นหัวจระเข้ผูกฟงไป ชาวบ้านก็เอาไม้มาแกะสลักทำให้เหมือนหัวจระเข้แล้วเอาไปตั้งไว้เหมือนเดิม

ครั้นพระเจ้าพาลแก่ชราทรงรู้ว่าคงจะไม่มีชีวิตยืนยาวต่อไปอีกจึงทรงเรียกอุปราชซึ่งเป็นพระอนุชามาสั่งเสียว่า ถ้าสิ้นพระองค์สิ้นไปให้ทำอะไรสักอย่างหนึ่งไว้เป็นเกียรติให้คนข้างหลังเขาได้ รู้จักชื่อ เมื่อพระเจ้าพาลสิ้นไป อุปราชก็นำหินหนึ่งก้อนมาสมมุติไว้เป็นตัวแทนพระเจ้าพาล แล้วบอกบรรดาชนให้รับรู้และเป็นสักขีพยาน เชื่อกันว่าพระเจ้าพาลได้ไปเกิดเป็นเนี่ยะตาภูเขายู่ดูแลรักษาก้อนหิน ส่วนอุปราชผู้เป็นพระอนุชาหลังจากสิ้นไปได้ไปเกิดเป็นเนี่ยะตาเมืองบาราจอยู่ดูแลรักษาหัวจระเข้ตลอดมา

12. เนี่ยะตาสিংห์และเนี่ยะตาพระอินทร์

เนี่ยะตาสিংห์และเนี่ยะตาพระอินทร์ อยู่ที่จังหวัดกำแพงชิ่ง รูปเนี่ยะตานี้มีลักษณะเป็นรูปสิงห์อยู่ในศาลซึ่งตั้งอยู่หน้าพระวิหารวัดเขาขงทอง ส่วนอีกองค์หนึ่งคือ เนี่ยะตาสিংห์มีรูปทำด้วยหินมาแต่โบราณ เชื่อกันว่าสร้างรุ่นเดียวกับเนี่ยะตาพระอินทร์ มีลักษณะและขนาดเท่า ๆ กัน แต่อยู่หน้าพระวิหารวัดเขาขงทองล่างในปัจจุบัน แต่เดิมเนี่ยะตาพระอินทร์มีศาลอยู่ที่จังหวัดกำแพงจาม ส่วนเนี่ยะตาสিংห์นั้นอยู่ที่ จังหวัดกำแพงธม ราวปี พ.ศ. 2393 พระบาทองค์จันทร์เสด็จพระราชดำเนินมายังวัดเขาขงทองทอดพระเนตรเห็นเนินดิน พระองค์พอพระทัยจึงตรัสให้ชาวบ้านอัญเชิญเนี่ยะตาทั้งสองจากสถานที่เดิมมาประดิษฐานที่ใหม่ตั้งแต่นั้นมา ปัจจุบันชาวบ้านยังคงเคารพนับถือเนี่ยะตาทั้งสององค์นี้อยู่ ส่วนเครื่องเซ่นไหว้ในพิธีนั้นมีสลาธรรม บายศรี ของคาว ของหวานและมีเพลงบรรเลงถวาย ชาวบ้านจัดของถวายมีเป็นประจำทุกปีและมีร่างทรงสำหรับเข้าทรงด้วยชื่อว่าจัน สุข

13. เนี่ยะตาสำเภาทलय

เนี่ยะตาสำเภาทलयอยู่ที่จังหวัดคลิ่ง (ปัจจุบันอยู่ในเวียดนาม) มีเนี่ยะตาคองค์หนึ่ง ชื่อ เนี่ยะตาสำเภาทलय คนเฒ่าคนแก่เล่าสืบกันต่อ ๆ มาว่า มีพระญาติวงศ์ของพระราชชา 2 พระองค์ เสด็จไปประทับที่เมืองบาสัก ชาวบ้านเรียกสถานที่ตรงนั้นว่าประสาทคอง เมื่อสร้างปราสาทไม้และพระวิหาร ชาวบ้านเรียกชื่อว่าวัดปราสาท เมื่อพระราชชาและมเหสีประทับอยู่ในเมืองบาสัก พระองค์ทรงสร้างพระอารามเรียกว่าวัดหลวงบาสัก เมื่อพระราชชาซึ่งเป็นพระบิดาเสวยราชย์อยู่ที่เกาะโคกธลอก ทรง

ทราบก็ โปรดให้อาหิณสร้างเป็นพระพุทธรูปมีลักษณะ 4 เหลี่ยมเหมือนพระเจดีย์แกะสลักเป็นพระพุทธรูป 5 พระองค์ แล้วสร้างรูปอีก 2 รูป คือ รูปพระนารายณ์และรูปพระนางอุมาภคตี เมื่อสร้างเสร็จแล้วทรงให้ใส่ในเรือสำเภานำไปประทานแก่พระราชาบุตร สำเภานั้นแล่นไปในเวลากลางคืนปะทะกับเกาะจมลง พระองค์เสด็จไปทอดพระเนตรแล้วทรงให้สร้างพระวิหาร 1 หลัง ประดิษฐานพระพุทธรูปและประทานชื่อว่าวัดพระนารายณ์เจดีย์ แต่ทุกวันนี้เรียกว่าวัดพระสี่พระพักตร์ แล้วทรงให้สร้างเทวสถานอีก 1 หลัง เพื่อประดิษฐานพระนารายณ์และพระนางอุมาภคตี พระราชทานชื่อว่าเนียะตาคุณราย แต่ทุกวันนี้ชาวบ้านเรียกว่าเนียะตาสำเภาหลาย

14.เนียะตาเมขอในสรุกบาพนม

เนียะตาเมขอ อยู่ที่ทิศตะวันออกของภูเขากาพนม เขตไพรแวง บนยอดเขามีรูปปั้นเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์วางเรียงเป็นแถว 3 แถว ในจำนวนรูปปั้นที่อยู่เรียงกัน 3 แถว แถวกลางมีรูปหนึ่งอยู่ตรงกลางเป็นรูปยืนสูงประมาณ 60 เซนติเมตร มีลักษณะเป็นสตรีผมบวมศีรษะมีลักษณะเป็นมุ่นมวยสูงสวมกระบังหน้า ใบหน้ากลม แก้มอ้ม ถันกลมมนู่นแต่งตึง มี 4 มือ ตาโตก ก้น อายุ 70 ปี ชาวบ้านบ้านโรงช้างซึ่งอยู่ใกล้ซึ่งเขาบอกว่า คือเนียะตาเมขอซึ่งเป็นใหญ่เหนือเนียะตาทุกองค์ในอำเภอกาพนมและเป็นที่เคารพยำเกรงของผู้คนในเมืองนี้มาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

ส่วนรูปอื่น ๆ รวมทั้งเนียะตาเมขอรวม 15 องค์ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ช้างหน้าเนียะตานี้ประมาณ 10 เมตร เป็นสถานที่ข่มขู่ภรรยาเนียะตาเมื่อครั้งก่อน แต่ปัจจุบันกลายเป็นทุ่งนาไปแล้ว

15.เนียะตามเหล็กหรือเนียะตามาคคิต

สมัยเขมรเป็นเมืองขึ้นของสยาม ข้าราชการลาวที่สยามให้ตรวจตราเมืองนั้นได้อัญเชิญเนียะตามเหล็กมาเป็นที่พึ่ง โดยแกะสลักไม้ทำเป็นองค์เนียะตาแล้วตั้งไว้บนศาลหลังหนึ่งใต้ต้นเต็ง คนเขมรเมื่อเห็นข้าราชการลาวแสดงความเคารพแล้วได้ความสุขตั้งปรารถนาชาวบ้านก็ยอมรับนับถือเนียะตาองค์นั้นด้วย ส่วนเนียะตาได้ยึดเอาร่างสตรีคนหนึ่งชื่อนางบูเป็นร่างทรง และในแต่ละปีชาวบ้านต้องจัดทำพิธีบุญเช่นไหว้เนียะตา ในเดือน 6 เป็นเวลา 1 วัน 1 คืน

ประวัติเนียะตาเล่ากันว่า นครโกสิมีพระราชาทรงพระนามว่าพระเจ้าจักษ์กริมทวงค์ วันหนึ่งในเดือน 3 ทรงประพาสาปา พระองค์ทรงนำเอาไก่ต่อไป 4 ตัว ครั้นไปถึงแล้วทรงหลงป่าไปประทับที่ริมฝั่งทะเล คือนั้นพระองค์ทรงสุบินเห็นหญิงสาวสวย นางขึ้นมาจากมหาบาดาลแห่งมหาสาคร ทรงมี

พระราชหฤทัยรักใคร่สตรีนั้นมาก จึงรับสั่งให้อำมาตย์ดำน้ำตามไปดูจึงพบนครของพระราชกุมภัณฑ์ ซึ่งพระองค์มีบุตรถึง 3 องค์ ชื่อกุมภีร์ นางแดงอ่อน และกลักกัน เมื่อเห็นนางกับพระบิดาแล้ว อำมาตย์ผู้รับใช้กลับมากกราบทูลพระราชบิดาตามเหตุการณ์ เมื่อเสด็จกลับนครแล้วก็จัดเครื่องบรรณาการ ไปสู่ขอนางแดงอ่อน หลังจากที่นางแดงอ่อนได้เป็นอัครมเหสี นางไวกาซึ่งอยู่ในนครของพระเจ้าจักรี มหาวงศ์นำลูกสาวของตน 5 คน มาถวายพระเจ้าจักรีมหาวงศ์เพื่อเป็นมเหสีรอง ครั้นนางแดงอ่อนมี ครรภ์ครบกำหนดคลอดก็มีประสูติพระราชบุตร บรรดามเหสีรองทั้ง 5 คน กลัวพระราชบุตรของนางแดงอ่อนจะมีบุญวาสนามากกว่าลูกของตนก็พากันคิดไม่ซื่อหาอุบายเอาลูกนางแดงอ่อนไปฝังแล้วเอา ลูกจระเข้มาวางแทน เสร็จแล้วพากันไปกราบทูลพระราชบิดานางแดงอ่อนเป็นผู้หญิงจัญไรคลอดลูก ออกมาเป็นจระเข้ พระราชบิดาทรงกริ้วโกรธสั่งให้เนรเทศนางแดงอ่อนไป นางแดงอ่อนกลับไปถึงนคร เจ้ากุมภีร์สงสารอย่างช่วยแต่ยังไม่รู้วิชาการอะไร จึงชักชวนนางแดงอ่อนไปเรียนเวทมนต์คาถา กุมภีร์ ให้นางแดงอ่อนขึ้นบนหลังแล้วว่ายน้ำไปเพราะต้องเดินทางไปไกลมากเกินไปและเหน็ดเหนื่อยด้วยทั้งคู่ จึงเสียชีวิตลง พระอินทร์เห็นแล้วก็ให้พระวิศ्वกรรมเทวบุตรมาชุบชีวิตที่น่องทั้งสองและนิมิตเป็น ศาลาหนึ่งหลังให้อยู่รักษาดี ต่อมาเมื่อยักษ์ตนหนึ่งชื่อหัตถ์จกอยู่คนครได้มาเที่ยวป่า พบเห็นนางแดงอ่อน มีรูปร่างสวยงามก็จับเอานางไปเป็นพี่เลี้ยงลูกของมันซึ่งเก็บมาจากดอกไม้

กล่าวถึงพระราชบุตรของนางแดงอ่อนซึ่งมเหสีรองทั้ง 5 คน เอาไปฝังดินนั้นบันดาลให้ร้อน ไปถึงเทพดาองค์หนึ่งชื่อนางเทพชาลีลา นางลงมาค้ำดินเอาพระราชกุมารนั้นไปเลี้ยงและได้เรียกผี ตนหนึ่งชื่อมาตาคิด ครั้นพระราชกุมารเจริญอายุขึ้นวิศ्वกรรมเทวบุตรได้มาบอกพระราชกุมารว่า พระมารดาของเจ้าคือนางแดงอ่อน ทุกวันนี้นางถูกยักษ์ตนหนึ่งจับเอาไปอยู่ที่นครนานถัดผาน เมื่อรู้ ชาวพระราชกุมารก็นำพี่เลี้ยงของตนออกไปตามหาพระมารดา และได้ทำการสู้รบกับยักษ์แย่งเอานางแดงอ่อนกลับไปนครได้ ครั้นถึงนครแล้วก็ได้รับความสุขสบาย พระราชกุมารป่าวประกาศให้บรรดา ราษฎรทั้งหมดเคารพนับถือผีซึ่งเป็นพี่เลี้ยงของตนที่ชื่อมาตาคิด ตั้งแต่เวลานั้นมาบรรดาราชภูธรรับทราบ ว่ามาตาคิดเป็นผู้รักษาความสุขความสบายให้ตัวก็พากันเคารพบูชาดูแลรักษา ถวายข้าวปลาอาหาร วัวควาย หมู ไก่ เป็ด เหล้า ข้าวให้บริโภคนับเป็นปกติ ชาวบ้านจึงเชื่อถือกันว่า เป็นเนียะตารักษาเมืองมาจนทุกวันนี้ โดยเรียกอีกชื่อว่า เนียะตามะค่าโมง

16.เนียะตามะค่าโมง

เนียะตามะค่าโมงอยู่ที่จังหวัดตลุงขุมม วัดเนินคดี ตำบลวิหารหลวง เจ้าอาวาสมีน้องสาวคนหนึ่ง อาศัยอยู่ในวัด เล่ากันว่าในวัดมีเนียะตารูปสำริดสามารถแปลงกายเป็นคนได้ ในวันทำบุญมีการรับบาตรในวัดเนียะตามักแปลงกายเป็นหนุ่ม แต่งกายสะอาดถือขันและทัพพีสำริดมาตักบาตร

ร่วมกับชาวบ้าน แต่เมื่อใส่บาตรเสร็จแล้วพอลงจากศาลาก็หายตัวไป ชาวบ้านมักจะถามกันด้วยความสงสัยหลังจากนั้นมา เนียะตาแอบไปมีสัมพันธ์กับน้องสาวของท่านพระครูเจ้าอาวาส ครั้นรู้ว่าน้องสาวมีเพื่อนชายท่านพระครูก็เรียกน้องสาวมาซักถามตามเหตุการณ์ นางสาวภาว่าได้รักกับผู้ชายคนหนึ่ง เวลากลางคืนจะปรากฏกายให้เห็นและมานอนกับตน นางจับแต่ต้องตัวชายนั้นไม่ถูกราวกับว่าเป็นเงา ท่านเจ้าอาวาสได้ฟังน้องสาวเล่าก็ทราบทันทีว่าต้องเป็นเนียะตาสาริต ท่านโกรธมากจึงใช้ให้เด็กชุดหลุมที่เนินลูกหนึ่งแล้วให้เอารูปสาริตนั้นไปฝังดินโดยเอาหัวลงข้างล่าง เอาต้นมะค่าโมงต้นหนึ่งปลูกทับไว้บนหลุมนั้น เมื่อเจ้าอาวาสมรณภาพมีชายคนหนึ่งชื่อแก นางไม่มีญาติพี่น้องมาบวชเป็นชี ต่อมาพระสงฆ์ในวัดกระจัดกระจายไปอยู่ที่อื่นไม่มีเหลือคงเหลือแต่ยายชีแคนเดียว ตามตำนานว่ามีผีมาเกาะต้นมะค่าโมงผีตัวใหญ่และดุร้าย รังของมันห้อยตกลงมาเกือบจะติดดิน เพียงแต่มีกลิ่นคนมาถึง หัวหน้าของมันจะพากันบินเป็นฝูงไปต่อจนกว่าจะตาย ในเดือน 12 เดือนอ้าย เดือนยี่ ซึ่งเป็นฤดูลมแรงพัดมาจากทิศเหนือ ยายแกมักจะบอกคนเดินทางให้เดินทางทิศใต้ของผี ถ้าเดินจากทางทิศเหนือแล้วกลิ่นของคนจะโชยถึงผีพวกมันจะบินมาต่อย คำว่าเดินไปทางทิศใต้ของรังผีนี้เอง เป็นต้นกำเนิดชื่อของจังหวัดตลุงขุม

17. เรื่องกำเนิดเนียะตา

ชายยากจนสองพ่อลูกอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ ห่างจากเมืองหลวง ในฤดูฝนพ่อป่วยและเสียชีวิต ลูกชายไม่กล้าฝังศพพ่อใกล้คนรำรวย จึงนำไปฝังไว้เชิงเขาแล้วกลับมาประกอบอาชีพ เขากลับไปเยี่ยมหลุมศพพ่ออยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งฝนตกหนักเขายอมอดข้าวอดน้ำไม่ยอมกลับบ้าน วิญญาณพ่อจึงมาถามว่าต้องการอะไร เขาตอบว่าปรารถนาเป็นใหญ่กว่าใครเขาทั้งหมด แม้แต่พระราชาก็แค่เห็นก็กราบไหว้ วิญญาณพ่อบอกลูกให้เดินออกไปตามทางข้างเชิงเขา เมื่อเห็นภูเขาสามลูกเรียงติดกันเป็นแถวให้เดินผ่านไป แล้วจะเห็นทางที่ยังทำไม่เสร็จสายหนึ่งมีต้นไม้ใหญ่ 3 ต้น สูงกว่าต้นไม้อื่น ๆ ที่ไม้ต้นนั้นจะมีแผ่นศิลาแผ่นหนึ่งมีเกาว์ลัยขึ้นล้อมรอบนั่นคือศิลาอันประเสริฐสำหรับผู้มีบุญ ให้ขึ้นไปนั่งบนก้อนหินนั้น เขาทำตามพ่อสั่ง พอขึ้นไปนั่งร่างก็กลายเป็นหิน คนเห็นก็พากันมากกราบไหว้บูชา วันหนึ่งคหบดีจัดกระบวนแห่ลูกสาวผ่านไป เนียะตาเกิดรักสาวจึงฉวยมาเป็นหินอยู่ใกล้ ๆ ทำให้คหบดีโกรธมากจนล้มป่วย ก่อนตายสั่งให้ภรรยาเอาถ่านใส่โลงไป 4 ก้อน ต้องการจะเอาไปเผาเนียะตา แต่เวลากลางคืน เนียะตาหนุ่มแปลงกายมาบอกว่าไม่ให้ทำตามคำสั่งเพราะผิดประเพณี ภรรยาแม้จะเชื่อแต่ก็เคารพสามีจึงใส่ถ่านไปเพียง 1 ก้อน คหบดีได้นำไปจุดไฟหน้าศาลเจ้าได้เพียง 1 มุม

18.เนียะตาดาศรียายบุส

เนียะตาดาศรียายบุส อยู่ที่จังหวัดกันดาล มีเรื่องเล่าว่าในสมัยของพระบาทองค์จันท์เสวยราชย์ กรุงละแวก ประเทศเขมรเกิดศึกสงครามกับเวียดนาม เขมรสู้ไม่ได้ก็พากันอพยพหนีเข้าป่าไปสงครามครั้งนั้นเวียดนามโหดร้ายมาก ถึงขนาดเอาศีรษะของชาวเขมรที่ตัดมาได้มาทำหินเตาไฟต้มน้ำชา

สมัยนั้นเองในเดือน 10 ซึ่งเป็นฤดูน้ำหลาก น้ำจากเมืองเหนือไหลลงแม่น้ำโขง มีต้นตะเคียนต้นหนึ่งถอนรากถอนโคนลอยมาตามกระแสน้ำ เมื่อตะเคียนต้นถึงคลองแห่งหนึ่งซึ่งเป็นคลองแยกจากแม่น้ำที่ไหลผ่านหน้าวัดชื่อว่าแพรกเองตะเคียนต้นนั้นก็ถูกกระแสน้ำพัดพาเข้าคลองไปติดอยู่ที่บริเวณหน้าวัด คือนั้นเจ้าอาวาสได้ฝันเห็นสตรีคนหนึ่งมาบอกว่ามาขออยู่ด้วย เมื่อสว่างท่านจึงไปที่หน้าวัดเห็นต้นตะเคียนติดอยู่กับต้นอ้อและมีหินก้อนหนึ่งติดอยู่กับราก ท่านพระครูให้คนลงไปนำหินก้อนนั้นขึ้นมาจากน้ำ แต่คน 50 คนยกไม่ขึ้น ตกกลางคืนฝันอีกว่า ผู้หญิงคนเดิมมาบอกว่าให้ใช้ผู้หญิงยกขึ้นมา รุ่งเช้าท่านพระครูใช้สาว ๆ 5 คนลงไปนำก้อนหินนั้นขึ้นมาได้อย่างง่ายดาย หลังจากนั้นท่านให้ทำบุญครั้งใหญ่ และให้เรียกว่าเจ้าแม่ยายบุสเพราะได้ลอยมาติดกับต้นอ้อ

19.เนียะตาคอแดง

เนียะตาคอแดงอยู่ที่จังหวัดตากแก้ว เนียะตาดานี้เดิมมีศาลไม้มุงจากและฝากระดานชาวบ้านจึงสร้างศาลใหม่อีกหนึ่งหลังทำด้วยซีเมนต์อยู่คู่กันกับศาลไม้หลังเก่า ที่ด้านหลังของศาลมีจอมปลวกมีต้นไม้ขึ้นเป็นป่าทึบและตั้งอยู่บนเนินสูงลูกหนึ่งซึ่งชาวบ้านหมู่บ้านนี้นิยมเรียกว่าเนียะตาศรียายบุส ไม่มีใครรู้ว่ามาอยู่ตั้งแต่เมื่อใด เชื่อกันว่าเนียะตาศรียายบุสมีอิทธิพลต่อชาวบ้านมากช่วยดูแลรักษาให้มีความสุขกับช่วยหาความยุติธรรมให้กับชาวบ้าน สมัยก่อนเมื่อมีเรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นระหว่างชาวบ้านหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งกัน เขามักจะพากันไปสาบานต่อหน้าของเนียะตาศรียายบุส เล่าความตามเรื่องตามเหตุการณ์ของทุกคนแล้วมีการกล่าวคำสาบานอีกด้วย คู่วิวาททั้ง 2 ฝ่ายต่างพอใจทุกคนเป็นการเสร็จไม่ต้องไปร้องเรียนเจ้าหน้าที่กระทรวงของรัฐอีก คำสาบานนี้เห็นว่าศักดิ์สิทธิ์จริงถ้าใครประพฤติไม่สุจริตเที่ยงตรงคนนั้นจะประสบอันตรายจนกระทั่งถึงตายอย่างทันตาเห็น

เล่ากันว่า เนียะตาศรียายบุสเกลียดคนสวมหมวก คนขี่ช้าง และผู้หญิงมีครรภ์ คนเหล่านี้จะเดินผ่านหน้าไม่ได้ จะบันดาลให้แท้งลูก ถ้าคนมียศศักดิ์จะตกอับไม่เจริญชาวบ้านกลัวไม่กล้าประพฤติล่วงละเมิดในเรื่องนี้ เมื่อประมาณ 40 หรือ 50 ปี ผ่านมาแล้วมีตาแดง ภรรยาชื่อเลื่อง บ้านของเขาอยู่ไกลจากศาลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 400 เมตร ตาแดงมีอาชีพทำน้ำตาลโตนด เวลาที่ขึ้นบิบตาลแต่ละครั้ง ตาแดงมักจะพลั้งปากดำ่ว่าเพราะบิบตาลแล้วมันหักหรือดอกตาลพลิกจากไม้คีบวง

ตาล เนียะตาท่านโกรธจึงผลัดตกจากยอดตาล แล้วไปเข้าร่างชาวบ้านคนหนึ่งให้พูดว่าเนียะตาไม่ให้ตาแงดทำน้ำตาลอีก เมื่อตาแงดอาการดีขึ้นก็เริ่มอาชีพทำน้ำตาลอีก เนียะตาโกรธทำให้ตาแงดหายไป ลูกเมียมาพบถูกล่ำมโซ่ที่ศาล ช่วยเหลืออย่างไรก็ไม่สำเร็จ เมื่อบอกกล่าวเนียะตาเนียะตาจึงปล่อยตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านต่างพากันเชื่อถือเนียะตา

20.เนียะตาคุณหญิงเมา

เจ้าแม่คุณหญิงเมาอยู่ที่จังหวัดกำแพง ไกลกับปากทางทางหลวงหมายเลข 3 ตรงทางเลี้ยวภูเขาเข้าไปในกรุงกำแพง ในสมัยก่อนเจ้าแม่องค์นี้มีเพียงแค่ศาลเล็ก ๆ ทำด้วยไม้มุงกระเบื้อง ในศาลนั้นมีองค์เจ้าแม่เป็นก้อนหิน เมื่อพ.ศ. 2509 คนจีนได้มาทำศาลใหม่มุงสังกะสีอย่างดีถวาย เขาได้ बनบานขอให้ลูกห่วย ครั้นบนเสร็จก็ลูกห่วยจริง ๆ

ชาวบ้านเชื่อกันว่า เจ้าแม่องค์นี้โหดร้ายและมีอำนาจมาก ถ้าใครเดินไปมาตามทางประตูเข้าสูกรุงกำแพง แล้วไม่หันไปบนบานขอความสุขความสบายหรือไม่ถวายสิ่งของต่าง ๆ หรือทำไม่ดีจะถูกเจ้าแม่ตามทำให้เจ็บป่วย ในสมัยอาณาจักรเมืองฝรังเศสไปยิงเจ้าแม่ครั้งหนึ่ง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเจ้าแม่องค์นี้ก็ลดอนุภาพลง สมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามาเขมรแล้วเกณฑ์ประชาชนในจังหวัดกำแพงให้ไปชุดหลุมหลบภัยที่ตรงทางเลี้ยวใกล้ภูเขาซึ่งเป็นประตูเขาจังหวัดกำแพงนั้น เจ้าแม่องค์นี้โกรธคนที่ไปเหยียบย่ำท่าน ครั้นเมื่อคนเหล่านั้นกลับไปบ้าน เจ้าแม่ตามไปทำให้เจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก ประวัติเจ้าแม่สมัยยังไม่มีขนนสายพนมเปญ-กำแพง มีแต่ทางเกวียนวัวควายเท่านั้น และตรงทางเข้าภูเขานี้มีแต่ป่าทึบเงียบสงัด เต็มไปด้วยสัตว์ป่าดุร้ายเป็นจำนวนมากจึงไม่ค่อยมีผู้คนเดินไปมา วันหนึ่งตาคอแดงภรรยาชื่อยายเมาเดินทางตัดผ่านป่าลึกล้ำนั้น มาแก้ห่อข้าวบริโภคอยู่ใกล้ ๆ ทางเกวียน ขณะกำลังบริโภคปรากฏว่ามีช้างโขลงหนึ่งออกมาไล่เหยียบ พวกนั้นพากันหนีเข้าป่าเอาตัวรอด ฝ่ายยายเมาหนีไปพบกับเสือตัวหนึ่งมันไล่กัดจนตาย ส่วนตาคอแดงนั้นรอดพ้นจากความตาย หลังจากนั้นชาวบ้านผ่านมาจะต้องขอพรให้ได้ความสุขสบาย เมื่อได้ตั้งความประสงค์แล้วมักจะถวายข้าว ขนม ของหวานต่าง ๆ ต่อมาตาชื้ออุงเป็นคนซ่อมขนนได้เริ่มสร้างศาล แล้วขอให้มีความสุขสบายกับขอให้อย่าให้ดุร้ายมากเกินไป

คุณหญิงเมาต่อมาเข้าร่างยายเสาร์ภรรยาตาอุง เจ้าแม่บอกตาอุงถึงเรื่องที่มาเข้าร่างยายเสาร์ ตาอุงจึงขอให้ท่านช่วยดูแลรักษาคนให้มีความสุขสบาย แล้วคนทั้งหมดจะพยายามดูแลรักษาท่านด้วยนับตั้งแต่นั้นมา เจ้าแม่คุณหญิงเมาก็เข้าร่างยายเสาร์ตลอดมา สิ้นสุดจากยายเสาร์ก็เข้าร่างตาลูง สอนอง ซึ่งเป็นลูกชายยายเสาร์และมีสืบกันต่อมา ส่วนรูปของเจ้าแม่นั้นไม่เคยมีใครมี และปัจจุบันเจ้าแม่คุณหญิงเมาเลิกดุร้ายแล้ว

21. เนียะตังกังหันเหล็ก

เนียะตังกังหันเหล็ก อยู่ที่จังหวัดตากแก้ว เนียะตามีอายุประมาณ 100 ปีเศษ ถ้าขึ้นไปบนภูเขาชีสุร ด้านทิศตะวันออกตรงกำแพงโบราณ ศาลเนียะตาส่งด้วยอิฐมุงกระเบื้องสูง 7 ชั้น รูปเนียะตามีลักษณะท้องป่องนึ่งพับขาข้างหนึ่งส่วนอีกข้างหนึ่งชันเข้าขึ้นมือถือกังหันทำด้วยเหล็ก รูปของเจ้าแม่ที่นั่งพับขาด้านหน้าของรูปนั้น มีกระถางรูปและราวเทียนมีภาชนะอันหนึ่งสำหรับใส่เงินที่เขาเอาไปถวาย ทางด้านหน้าและทั้งสองข้างของเนียะตามีธงผูกติดไว้กับมีสัปทนและร่มกระดาดเป็นจำนวนมากซึ่งเขาเอาไปถวายที่ริมฝาผนังมีแต่เส้นผมซึ่งคนบนเขาโกนถวายเนียะตา คนทั้งหลายแม้ว่าจะอยู่ใกล้มักจะเข้าไปเคารพบูชาบนบานเป็นประจำทุกวันไม่เคยขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาขึ้นปีใหม่ของถวายพระกับเนียะตานั้นประมาณ 4,000 หรือ 5,000 เรียลเป็นอย่างน้อย

เมื่อปี พ.ศ. 2478 ราชการฝรั่งเศสได้ขึ้นไปตกแต่ง และขอเรือถนนศาลเนียะตานั้นออก เจ้าอาวาสให้เรือและให้ไปบอกเนียะตาด้วย ฝรั่งเศสก็จัดพิธีเข้าทรง ร่างทรงนั้นอยู่ทางตะวันออกของภูเขาชื่อตาแขก ในเวลาเข้าทรงเขาจัดเตรียมครบทุกอย่าง มีอาหารทั้งของหวานของคาว มีจุดประทัดดอกไม้ไฟ ดนตรีเขมรโบราณ พิณพาทย์ เพื่อจะเข้าทรงเนียะตาขอเรือถนนที่นั้นออกไป พอเนียะตาเข้าฝรั่งเศสก็เข้าไปพูดคุยกับร่างทรงนั้น เนียะตายอมให้ ฝรั่งเศสอัญเชิญให้ไปอยู่ที่มุกกำแพงด้านเหนือ โดยจัดสร้างศาลขึ้นใหม่ให้ดีเหมือนเดิม

22. พระพิฆเนศ

พระคเณศเป็นเทพของอินเดียมีลำตัวเป็นมนุษย์ มีเศียรเป็นช้าง ตามปกติมี 4 กร ชาวอินเดียถือว่าเป็นเทพแห่งความขัดข้องและเป็นผู้ที่ทำให้สำเร็จสมความปรารถนาด้วยเหตุนี้จึงได้พระนามว่า พระพิฆเนศวร แปลว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค และพระนามว่าสิทธิธาดา แปลว่า ผู้ทำให้สำเร็จผล เชื่อกันว่าถ้าใครได้กราบพระพิฆเนศจะเจริญก้าวหน้า ชาวอินเดียเพื่อประกอบพิธีเกี่ยวกับวิชาความรู้ ศิลปะวิทยาการต่าง ๆ จะขอพรพระพิฆเนศ มีนิทานเกี่ยวกับพระพิฆเนศเป็นจำนวนมาก เช่น ในคัมภีร์พรหมไวยรรตโบราณกล่าวว่า เมื่อพระบรรพตีมะหะเสศของพระศิวะไม่มีพระโอรส พระศิวะนางนางไปกระทำพิธีบูชาพระวิษณุ พระนางก็ได้โอรสตามปรารถนา เมื่อคลอดแล้วเหล่าเทวดาต่างมาร่วมแสดงความยินดี รวมทั้งพระเสาร์ที่ถูกภรรยาสาปแช่งว่าหากมองใครผู้หนึ่งจะพินาศ เมื่อพระเสาร์มองพระโอรสพระบรรพตี พระเศียรของกุมารก็กระเด็นลอยไปบนสวรรค์ พระวิษณุเห็นเข้าก็เหาะไปพบช้างเผือกตัวหนึ่งจึงตัดเอาหัวมาต่อให้เมื่อคืนชิวราชกุมารจึงมีเศียรเป็นช้าง

นอกจากนี้ยังมีเรื่องเกี่ยวกับศาสนาพุทธด้วยว่า เมื่อพระวิษณุตัดเศียรช้างไปแล้ว ปรากฏว่าต่อไม่ติดต้องอาราธนาพระศิวามานนท์พระอรหันต์ช่วยสวดพระคาถาต่อให้จึงสำเร็จ ส่วนเรื่องอื่น ๆ

เช่น ในคัมภีร์ไวยวรรตโบราณเล่าว่า พระศิวะโกรธพระอาทิตย์ถึงกับทรงประหารพระอาทิตย์ เมื่อหายโกรธก็ชุบชีวิตให้คืนชีพ แต่พ่อพระอาทิตย์ยังโกรธอยู่จึงสาปให้ลูกพระศิวะหัวด้วน พระศิวะจึงต้องไปเอาเศียรช้างเอราวัณของพระอินทร์มาต่อแทน อีกตำนานเล่าว่า พระศิวะมักเสด็จไปในที่พระอุมาสรงน้ำ พระอุมาจะเอาซีโคลขมึ้นปั่นเนรมิตเป็นทวารบาลไว้เฝ้าประตูเมื่อพระศิวะเข้าไปก็ต่อสู้กัน พระศิวะสู้ไม่ได้แม้จะมีพระวิษณุเข้ามาช่วย พระวิษณุจึงเนรมิตกายเป็นหญิงรูปงามล่อให้ทวารบาลเปลอ แล้วตัดคอทวารบาลเสีย เมื่อพระอุมาทราบก็พิโรธมาก พระศิวะจึงให้เทวดาไปตัดเอาหัวช้างมาใส่แทน นอกจากนี้ยังมีอีกเรื่องหนึ่งเล่าว่าพระศิวะพรณนาให้พระพิฆเนศฟังว่าเหตุใดพระพิฆเนศมีเศียรเป็นช้าง ความว่าคราหนึ่งพระองค์กับพระอุมาไปยั้งแนวป่าหิมालัยบรรพตเพื่อความสำเร็จ เห็นช้างคู่หนึ่งเสพสุกกัน ทั้งสองเกิดความยินดีพระศิวะจึงแปลงกายเป็นช้างเพศผู้ส่วนพระอุมาแปลงเป็นช้างเพศเมียร่วมเสพสุกกันจึงเกิดพระพิฆเนศกายเป็นคนเศียรเป็นช้างออกมา

23. เนียะตายางวน

เจ้าแม่ยายางวนอยู่ที่ จังหวัดกำแพงเพชร ชาวบ้านที่เคารพเจ้าแม่มี 9 หมู่บ้าน ทั้ง 9 หมู่บ้านเรียงรายอยู่ในป่าใหญ่บนเนินดินมีลักษณะสันฐานเป็นภูเขา มีวัดแห่งหนึ่งเรียกว่าวัดหัวช้าง ศาลเจ้าแม่ตั้งอยู่ริมทางเกวียนซึ่งไปจากหมู่บ้านตามแนวฝั่งแม่น้ำแสน เจ้าแม่นั้นไม่มีรูปสลักเป็นตัวแทนมีแต่ดินงอกสูงชันเป็นจอมปลวกอยู่ใต้หลังคาศาล มีเรื่องเล่าหมู่บ้านนี้เคยมีพวกผู้ก่อการร้ายที่เข้ามาหลบซ่อน คืบหนึ่งชาวบ้านได้ยินเหมือนเสียงแหงงานบุญ เมื่อพากันไปถามนางงวนซึ่งบ้านอยู่บริเวณนั้นก็ได้รับคำตอบว่า ไม่รู้เรื่อง ต่อมานางเริ่มมีท้องโดยไม่มีสามี ชาวบ้านเชื่อว่าน่าจะเป็นคนที่มีบุญบารมีมาเกิด เมื่อครบ 10 เดือน นางงวนคลอดบุตร พอคลอดจากท้องก็เดินได้พูดได้ทันที แล้วมีปากทิพย์ด้วย บุตรนางงวนได้ประกาศว่า ชื่อทุมบารมีพระอินทร์ใช้มาจะอยู่กับแม่ได้ 5 วันเท่านั้น และจะปลุกโพธิ์ต้นหนึ่งไว้ให้แม่เป็นที่ระลึก ถ้าแม่มีทุกข์อย่างใดเพียงแค่นี้ถึงก็จะมาช่วย ตั้งแต่นั้นมานางงวนก็กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ยายทำให้คนทั้งหลายสำเร็จได้ตั้งใจ ทำให้คนยกย่องให้ยายเป็นที่เคารพสักการะและเป็นที่ยิ่งในชีวิต

24. เนียะตาดาลีเยะ

เนียะตาดาลีเยะอยู่ที่ จังหวัดกำแพงเพชร สมัยเขมรเกิดสงครามกับพวกจาม ท้าเขมรมีชัยชนะได้ขับไล่ทัพจามกระจัดกระจาย แม่ทัพจามคนหนึ่งอพยพเข้าไปหลบในป่าอ้อย เมื่ออดอาหารนานก็ตาย ด้วยความอาฆาตจึงเกิดเป็นเนียะตาดองค์ ครั้นชาวบ้านรู้ว่ามีเนียะตาดที่เก่งก็สร้างศาลกระเบื้องหลังหนึ่งครอบบนหลุมศพของเนียะตาลีเยะ ตาลีเยะจะทำอันตรายแต่คนที่กินเนื้อหมูเพราะเป็น

แขกจาม ดังนั้นชาวบ้านเกียนไทรทางด้านเหนือคลองทั้งหมดไม่กล้าเอาเนื้อหมูเข้าไปในอำเภอ ถ้ามีบุญทานอะไรก็ใช้แต่เนื้อวัวกับน้ำมันเท่านั้น มีเรื่องเล่าว่านายฮูล เชน ซื่อรยนต์คันหนึ่งเอาไปวิ่งรับจ้าง เมื่อขับรถไปถึงศาลตาลีเยก็ลงไปบนขอให้ช่วยให้ความเจริญในอาชีพวิ่งรถและจะถวายที่แห่งหนึ่งเป็นที่ฝังศพ ว่าแล้วก็ออกรถไปคืนนั้นเองตาลีเยไปเข้าฝัน ว่าอย่ารับบรรทุกเนื้อหมู เดือนแรกๆ ฮูล เชน ไม่กล้ารับคนโดยสารที่มีเนื้อหมู ต่อ ๆ มามากจะแอบเอาเนื้อหมูเข้ามา และรถก็มักจะเสีย ยางแตก เครื่องเสีย จนกระทั่งหากินไม่ได้ ในตำบลเกียนไทรนี้ ฝังคลองข้างหนึ่งชาวบ้านกินเนื้อหมูได้แต่อีกฝั่งหนึ่งกินไม่ได้ ถ้าใครต้อตึงจะต้องเจ็บป่วย

25.เนียะตาทาทอง

เนียะตาทาทองปัจจุบันอยู่บนยอดเขาพนมดงรัก จังหวัดอุดรธานี ตาทองมีฤทธิ์อำนาจมากสามารถช่วยป้องกันชาติบ้านเมืองให้รอดพ้นจากการเบียดเบียนของข้าศึกศัตรูได้ บรรดาคนเฒ่าคนแก่ได้เล่ากันต่อ ๆ มาว่ามีตาคคนหนึ่งชื่อตานนทน์เล่าว่า เมื่อปี พ.ศ. 2507 พวกเขมรเสรีเข้ามาล้อมสถานที่ราชการและยิงด้วยปืนครก แต่เมื่อยิงจากทิศตะวันตกลูกปืนข้ามไปตกทางทิศตะวันออกยิงจากทิศใต้ลูกปืนข้ามไปตกทางทิศเหนือ ที่ประหลาดยิ่งไปกว่านั้นลูกระเบิดที่ขว้างเข้ามาทำลายก็ไม่ระเบิดนี่ ปลายปี พ.ศ. 2507 พวกเขมรเสรีเข้ามาไล่ยิงภรรยาของตำรวจซึ่งไปตักน้ำในบ่อห่างจากสถานีตำรวจประมาณ 300 เมตร แต่พวกเขมรเสรีที่วิ่งไล่ตามนั้นวิ่งมาได้ 5 - 6 เมตร ต่างก็ล้มลงเพราะเท้าไปเกี่ยวเข้ากับเถาวัลย์และกอหญ้าต่าง ๆ

ต่อมาตาทองไปเข้าร่างภรรยาของนายตำรวจคนหนึ่งบอกให้ชาวบ้านสร้างศาลให้และด้วยเหตุที่มีการปะทะกันที่บริเวณชายแดนอยู่บ่อย ๆ จึงล้มไม่ได้สร้างศาลให้ ตาทองจึงไปพักอาศัยอยู่ที่ต้นหว้าต้นหนึ่งที่หน้าค่าย ครั้นมาถึงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2508 เขมรเสรีและไทยประมาณกว่า 300 คน มาล้อมค่ายอูร์สมัจบนยอดเขาพนมดงรักและยิงสถานีตำรวจ ตั้งแต่เวลา 04.00 - 11.00 น. กองตำรวจแค่ 35 คน ต่อสู้กับศัตรูกว่า 300 คน ถึงที่สุดพวกเขมรตายแค่ 2 คนเท่านั้น ส่วนฝ่ายศัตรูได้ยืนยันว่าตายไป 50 กว่าคน เพราะระหว่างการปะทะกันนั้น เหมือนกับว่ามีคนมาคอยกระซิบบอกตำรวจทุกคนว่าให้มีความมองอาฆมาณะพยายาม อย่าตกใจ อย่ากลัวเราจะช่วยทุกคน ต่อมาวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2509 นายตำรวจคนหนึ่งได้ลงมาจากเขาและเชิญเนียะตาทาเข้าร่างยายยิ้ม ร่างทรงนั้นกล่าวว่าเนียะตาทกลับมาช่วยไม่ทันเขมรจึงต้องล้มตาย ตั้งแต่นั้นมา ตำรวจก็พากันสร้างศาลถวายที่ด้านใต้ของค่ายอูร์สมัจ

26.เนียะตาดานุง

เนียะตาดานุงปัจจุบันอยู่เหนือวัดกบาลซอ หมู่บ้านกบาลซอ ตำบลกบาลซอ อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานี ตาเบนซึ่งอยู่หมู่บ้านกบาลซอได้อธิบายเรื่องเนียะตาดานุง ว่าประมาณ 200 ปีมาแล้ว วัดนี้เขาเรียกว่าวัดตะบันทมอ ตอนนั้นเนียะตาดานุงสิงสถิตอยู่ที่ต้นยางใหญ่ใกล้สระหน้าวัด คินวันเพ็ญ เนียะตาดานุงได้แสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการปล่อยไฟสว่างแดงไปทั่วท้องฟ้าและมีไฟผุดจากกลางสระน้ำ ขนาดเท่าครกตำข้าวที่บนปากครกจะมีแสงสว่างโชติช่วงกระจายเต็มสระ ชาวบ้านต่างดูด้วยความหวาดกลัว

ที่หมู่บ้านกบาลซอนี้ ชาวบ้านไม่ค่อยทำการกสิกรรม มักจะประพาศิตนเป็นโจรทั้งชายหญิง ไปขโมยข้าวของในหมู่บ้านใกล้เคียง การประพาศิตนเช่นนี้หลายครั้งเข้า พวกชาวบ้านที่ถูกขโมยเจ็บแค้น จึงชักชวนกันได้ประมาณ 50 คน มาฆ่า เรื่องนี้รู้ไปถึงตาแสง เมาก็ได้บเนียะตาดานุงขอให้เนียะตาช่วยลูกหลานให้มีชัยชนะด้วยเถิด ตอนนั้นพวกชาวบ้านจำนวน 50 คน มาถึงและได้ยิงต่อสู้กันครึ่งวัน พวกนั้นล้มตายกะลาตกลื่อนต่อมาเป็นหัวกะโหลกชาวโพลน ตั้งแต่ครั้งนั้นมาทั้งวัดและหมู่บ้านได้เปลี่ยนชื่อไปเป็นวัดและหมู่บ้านกบาลซอ ตามเรื่องดังกล่าวด้วยเหตุที่เนียะตาดานุงได้ช่วยชาวบ้านด้วยความซื่อตรงจึงได้มีถ้อยคำสรรเสริญว่า ตานุงเฝ้าเมือง ตานุงรักษาเมือง ตานุงช่วยให้พ้นภัย

มีร่างทรงต่อ ๆ กันมาจนกระทั่งทุกวันนี้ คือยายยืนอายุ 70 ปี การบนและการเข้าทรงจะ ได้ผลทันตาเห็นตามที่ปรารถนา เช่น เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2509 ตำรวจจำนวน 20 นายไปพักที่วัดกบาลซอปรากฏว่าเขมรเสรีจำนวน 55 คน เข้ามาล้อมยิงด้วยปืนครกทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต่อสู้กันประมาณ 20 นาที เขมรเสรีแตกพ่ายไปและถูกพวกตำรวจไล่ยิงไปจนถึงชายแดนไทย

27.เนียะตาพันธ์สาลี

เนียะตาพันธ์สาลี อยู่ที่จังหวัดไพรแวง ชาวบ้านมักเรียกว่าเทพารักษ์พันธ์สาลี คำว่าเทพารักษ์จะเป็นคำสูงกว่าเนียะตา ศาลเนียะตาส่งด้วยไม้มุงกระเบื้องอยู่ใต้ต้นไม้ข้างในศาลมีหินสองก้อนขนาดพอที่คน ๆ หนึ่งยกได้เท่านั้น

ประวัติของเนียะตากล่าวว่าสมัยนานมาแล้วตรงสถานที่ของเนียะตาดานุงมีต้นสาลีอยู่ 6 ต้น และมีต้นหนึ่งต้นกับมีปาระนามงอกขึ้นล้อมอยู่รอบ ๆ เนินดินหนึ่งขนาดประมาณ 10 เมตร ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมเหมือนกับค่ายทหารสถานที่นี้ยากนักที่จะมีคนกล้าบุกเข้าไปหาแถววัลย์หรือตัดฟันหรือแม้แต่เดินผ่านก็ไม่มีใครกล้าเพราะเป็นที่พักอาศัยของพวกสัตว์ร้าย มีเสือ งู และหมูป่า เป็นต้น ครั้นเวลาล่วงเลยมามีคน ๆ หนึ่งชื่อ สริง ไม่รู้ว่ามาจากอำเภอไหนรูปร่างสูงใหญ่ประดุจตะบอง ผมหยิกเป็นคนเชี่ยวชาญในเรื่องพันทางภรรยาของเขาชื่อนางสุวรรณพาสवाल มีรูปร่างใหญ่พอพิพอดพอเหวี่ยง

กับสามีและเป็นผู้มีคุณลักษณะของภรรยาที่ดี ทั้งสองคนสามีภรรยาที่ตั้งที่อยู่อาศัยบนเนินดินในช่องว่างของต้นสำลีทั้ง 6 ต้น นั้น เขาตากกางป่าและทำทางสำหรับเข้าออก ชาวบ้านทั้งปวงไม่รู้ว่าเขาทำมาหากินอะไรเพราะเห็นอยู่ที่ตรงนั้นแค่ 8 - 10 วัน เท่านั้น แล้วไม่รู้ว่าหายไปไหน หลังจากนั้นจึงเห็นเขาอยู่ที่เดิมที่นั้นอีกเดี๋ยวนั้นเดียวไปอยู่อย่างนั้นได้ปีกว่าจึงหายไป

หลังจากหายไปราว 2 - 3 ปี สัตว์ร้ายที่อยู่ในบ้านนั้นบ้างก็หลบหนีหายไป บ้างก็ยังอยู่ที่เดิมนั้นแต่กลับเป็นสัตว์ใจดี ด้วยเหตุนี้ชาวบ้านใกล้เคียงจึงกล้าชักชวนกันไปดูสถานที่นั้น ครั้นเข้าไปถึงไม่เห็นมีอะไรเห็นแต่หิน 2 ก้อน มีขนาดพอคนหนึ่งยกได้อยู่คู่กันใต้โคนต้นไม้ต้นหนึ่งกับมีรอยเท้าสัตว์เล็กใหญ่เป็นจำนวนมาก สองสามีภรรยาเมื่อแต่ก่อนบางคนสันนิษฐานว่าตายแล้ว บางคนว่าเขากลับไปบ้านเกิด เวลานี้เขาเชื่อว่าตายแล้วจริง ๆ ส่วนหิน 2 กะลายมาจากร่างของยายกับตานั่นเอง ชาวบ้านพากันเคารพบูชาถวายผลไม้ ขนม อาหารต่าง ๆ กับสร้างศาลมุงใบไม้ขนาดพอควรวางก้อนหินทั้ง 2 นั้นเสร็จเรียบร้อยแล้วพากันบนบานขอความสุขความเจริญ ต่อมาได้เห็นว่าดินบริเวณนั้นมีปุ๋ยดี ชาวบ้านก็พากันถางป่าบริเวณรอบ ๆ เนียะตาทำนาจนหมดยังเหลืออยู่แต่บริเวณดินขุยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ส่วนชาวบ้านทุกคนไปทำงานที่ใกล้ ๆ เนียะตานั้นมักจะมีเสื้อลำแพนสำหรับใส่ข้าว ปลา อาหาร ข้าวเหนียว ขนมลูกปลา เสื้อผ้าและผ้าขาวม้าเล็ก ๆ เอาไว้วางไว้ตามคันนา หรือ เอาไปถวายต่อเนียะตาโดยตรง ถ้าไม่ได้ทำแบบนี้จะทำอย่างไรที่ไม่มีความสุข แต่เดิมเทพารักษ์องค์นี้ชาวบ้านบางคนเรียกท่านว่าท่าน “จุงโตรก” จะดูแลรักษาสิ่งของใช้สอยเป็นจำนวนมาก เช่น จานชามน้อยใหญ่ เป็นต้น สิ่งของทั้งหลายนั้นถ้าชาวบ้านต้องการยืมเอาไปใช้สอยในกิจการต่าง ๆ เช่น จัดงานมงคลลูกชายหญิง เป็นต้น สามารถไปพึงรำทรงให้ขอยืมได้ตั้งปรารภว่าแต่ว่าระยะที่สามารถยืมได้นี้เป็นอยู่เพียงแค่ 4 - 5 ปี เท่านั้นสิ่งของก็หายไปหมด เพราะคนยืมเอาไปใช้มีแต่จะทำให้แตกหักหายไป ไม่ซื้อมาทดแทนให้ครบเท่ากับจำนวนเดิม

ส่วนสัตว์ป่าที่ท่านดูแล คือ เสือ หมูป่า ละมั่ง และจระเข้ ชาวบ้านไม่ค่อยเคยได้เห็นทั้งหมดหรอก สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้นไม่เคยเบียดเบียนคนด้วย เว้นแต่คนปากเสียเนียะตาจะทำให้มีอันเป็นไปอย่างแน่นอน สัตว์ทั้งหมดนั้นถ้าบรรเลงเพลงถวายแล้วขอให้ได้เห็นจะได้เห็นตั้งใจปรารภส่วนแรด ท่านไม่ได้ชุกซ่อนเอาไว้จะเห็นมันเดินหากินเต็มป่านั้น แต่ถ้าเราอยากไล่หรือยิงจะต้องขอท่านก่อนจึงยิงได้ถ้าไม่ขอแม้ว่าจะพยายามไล่ยิงอย่างไรก็ไม่ได้

28. เนียะตาตุน

เนียะตาตุนอยู่ที่ จังหวัดไพรแวง เนียะตาตุนนี้อยู่ริมคลองโยตรฝั่งด้านตะวันออก การกำเนิดเนียะตาไม่รู้แน่ชัดว่าเกิดปีใด ตาแกบซึ่งเป็นร่างทรงเนียะตาตุนเล่าว่า สมัยก่อนโน้นยังไม่มีหมู่บ้านโยตร ริมคลองโยตร มีป่าไผ่กับป่าไม้ที่รกทึบ และมีทางข้างลงตึมน้ำในแม่น้ำเพียงแห่งเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นเข้าออกไม่ได้เลย หลังจากนั้นมีคน 4 - 5 คนมาจากหมู่บ้านร้างซึ่งอยู่ไกลออกไปประมาณ 5 กิโลเมตร มาโค่นไม้ริมแม่น้ำ ปลุกผีซ คนทั้งหมดนั้นมาปลุกผีซเฉพาะเวลากลางวันเท่านั้น ถึงเวลาเย็นก็กลับไปนอนที่บ้านไม่กล้านอนในสวนเพราะกลัวสัตว์มาทำร้าย ครั้นนานไปก็เลิกกลัว จึงพากันสร้างกระท่อมหลังเล็ก ๆ ในไร่ของตัวเอง แล้วนอนอยู่ทั้งกลางวันและกลางคืน

ตาสวา ภรรยาซื้อขายซร่าได้มาปรับดินปลูกข้าวโพดอยู่ติดกับริมฝั่งคลอง ในตอนกลางวันพวกฝูงลิงทั้งหลายมักจะพากันมาขโมยพืชผัก ส่วนตอนกลางคืนฝูงซ้างที่ลงมาตึมน้ำพากันกัดกินอีก เขาจึงสร้างกระท่อมคอยเฝ้าข้าวโพดอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ เมื่อใดที่เขาไม่อยู่ เขาเอาก้อนหินมาทำเคล็ดเป็นเนียะตาวางบนกระท่อมหลังเล็กนั้น แล้วพูดสั่งฝากข้าวโพด ตั้งแต่นั้นมาเขาจะไปไหนมาไหนได้โดยไม่มีลิงซ้างเดินมาเหยียบย่ำข้าวโพดเลย เมื่อคนอื่น ๆ เห็นกระท่อมเหมือนศาลเนียะตา จึงแกะสลักไม้ทำเป็นรูปคนนั่งขัดสมาธิลักษณะเหมือนเนียะตาเอามาวางให้ช่วยดูแลข้าวโพด แต่งกว่าไม่ให้สัตว์กิน คนเดินทางมาซื้อข้าวโพด แต่งความมองเห็นกระท่อมลักษณะเหมือนศาลเจ้าตั้งนั้นก็ถวายของ จนกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนทั่วไปให้ความเคารพ และต่อมาเรียกกันว่าเนียะตาตุน และเล่าลือว่าเป็นเนียะตาที่มีอิทธิฤทธิ์เก่งกล้ามากในการช่วยเหลือคนไม่ให้มีทุกข์โทษอันตรายด้วยโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ชาวบ้านใกล้เคียงเกิดโรคระบาด เมื่อทำพิธีเซ่นไหว้เล่นดนตรีถวายเนียะตา โรคระบาดทั้งหลายก็ไม่สามารถเข้ามาถึงหมู่บ้านได้

เรื่องเล่าผีประเภทนิทาน จำนวน 36 เรื่อง

1. กระจกโบราณ

เด็กหนุ่มคนหนึ่ง แม่พาไปเยี่ยมญาติที่บ้านเกิดจังหวัดพระตะบอง บ้านเก่าหลังนี้แม่บอกว่า คนเก่าแก่หวงมาก เด็กหนุ่มได้ฟังก็หัวเราะเพราะเข้าใจความหมายที่แม่บอก เมื่อเดินทางมาถึงลุงให้ ขึ้นไปนอนชั้นบน เนื่องจากเป็นคนชอบนอนคนเดียวอยู่แล้วเด็กหนุ่มจึงดีใจมาก ห้องปล่อยว่างไว้นาน มีร่องรอยการซ่อมแซมอยู่บางจุด เมื่อเด็กหนุ่มขึ้นไปกับแม่ แม่จ้องหน้าเหมือนจะกำชับในเรื่องอะไร บางอย่าง ห้องเก่านี้มีร่องรอยว่าผู้หญิงเคยอาศัยอยู่ไม่ว่าจะเป็นเตียง ผ้าม่าน ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ มีสีสดใส ตกกลางคืนเด็กหนุ่มนอนหลับไม่ค่อยสนิท ทันใดนั้นก็เห็นเงาผู้หญิงคนหนึ่งหันมายิ้มให้แวบเดียวก็หายไป รุ่งเช้าเด็กหนุ่มตื่นขึ้นมาก็ตรวจตราห้อง เขาเห็นกระจกลอยตายโบราณบานหนึ่งเก่ามากและอดคิดไม่ได้ว่าเงาผู้หญิงคนนั้นมาจากไหน คืนต่อมาเด็กหนุ่มฝันเห็นผู้หญิงคนนั้นออกมาจาก กระจก เธอนั่งหันหลังหวิวมนหน้ากระจก เส้นผมของนางค่อย ๆ ร่วงหลุดลงมาทีละน้อย ๆ จนหมด ศีรษะแล้วร้องไห้ออกมา ก่อนจะหายไป เด็กหนุ่มกับแม่อยู่บ้านญาติที่พระตะบอง 5 วัน แต่ละวันเด็กหนุ่มได้เห็นนางปรากฏตัวทุกวัน การปรากฏตัวแต่ละครั้งเขาเหมือนถูกสะกดก้าวขาไม่ออกต้องการส่งเสียงร้องก็ไม่ได้ ได้แต่จ้องมองนางที่เดินเข้ามาใกล้แล้วนั่งข้าง ๆ พอถึงเวลาไปร่างของนางก็ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นเน่าเหม็น หนองร่วงหล่นลงมาน้ำเหลืองไหลมีกลิ่นซากศพส่งกลิ่น เช้าวันหนึ่งชายหนุ่มเล่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นให้แม่ฟัง แม่จึงบอกความจริงว่าผู้หญิงคนนั้นเป็นภรรยาคนสุดท้ายของตาหวด ตาหวดรักนางมากกว่าใครทำให้ภรรยาคนอื่น ๆ พากันอิจฉาและทำร้ายนางจนตายแล้วเอาซากศพนาง ไปไว้ในตู้กระจ่างอย่างมิดชิดแล้วเอากระจกลอยตายนี้บังไว้ เวลาที่คุณตากลับมาพวกเขาบอกว่านางได้หนีตามผู้ชายหายไปแล้ว ตอนที่บ้านนั้นมีการซ่อมแซมพวกช่างก็ได้เห็นซากศพของนาง คนในบ้านจึง นำเอาศพไปทำบุญและพากันคิดว่านางได้ไปเกิดแล้ว หลังจากเล่าให้แม่ฟังชายหนุ่มก็ไม่กล้าขึ้นไป นอนห้องนั้นอีก และภาวนาให้ถึงวันกลับบ้านไว ๆ

2. กระท่อมผี

สามีภรรยาคนหนึ่ง สามีชื่อผลภรรยาชื่อภู่รี ทั้งสองสร้างกระท่อมอยู่ไกลจากหมู่บ้าน เพราะครอบครัวยากจนสามีจึงออกไปหารับจ้างในหมู่บ้านห่างไกล ภรรยาไม่เต็มใจให้สามีไปทำงาน เนื่องจากกำลังตั้งท้องแต่ก็ไม่ได้คัดค้าน รุ่งเช้าภรรยาเตรียมข้าวของสำหรับเดินทางไกลแล้วบอกให้ สามีดูแลสุขภาพตัวเอง นายผลเดินทางไปถึงหมู่บ้านหนึ่งได้เข้าไปของงานเศรษฐีทำ เขาพยายาม ทำงานไม่เคยว่างมือทำให้เศรษฐีและลูกสาวพอใจเป็นอย่างมาก ด้วยความขยันและความรับผิดชอบ

ต่อหน้าที่เศรษฐีจึงยกลูกสาวให้แต่งงาน โดยไม่รู้ว่ามีภรรยาแล้ว นายผลอยู่ที่บ้านพ่อตาและ
คุณภรรยาใหม่จนลืมภรรยาที่ตั้งท้องและรอคอยอยู่ที่บ้าน

ฝ่ายนางภริเมื่อสามีหายไบนานแล้ว นางกังวลใจเป็นอย่างมากแต่ไม่อาจเดินทางไปไกลได้
ได้แต่นั่งรอสามีในกระท่อมอย่างเศร้าสร้อย แม้จะมีคนมาบอกว่าสามีไปมีภรรยาใหม่แล้วนางก็ยัง
เฝ้ารออย่างปวดใจ จนกระทั่งเป็นไข้แล้วนอนตายในกระท่อมโดยชาวบ้านไม่รู้เรื่องราว สืบต่อมา
เด็ก ๆ เอาแว้วมาเลี้ยงอยู่ใกล้กระท่อมก็ได้ยินเสียงผู้หญิงกล่อมลูกออกจากกระท่อม ทำให้เด็กนึกสงสัย
ว่าเมื่อก่อนไม่เห็นมีใคร เด็ก ๆ จึงพากันเดินไปดูแล้วก็ได้เห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั่งแกว่งเปลอย่างแรง ตา
ถลนเหลือกออกเต็มหน้า เด็ก ๆ เห็นแล้วทำให้พวกเขากลัววิ่งหนีกันขวัญกระเจิง หลายวันต่อมาเวลา
เที่ยงวันมีน้ำคนหนึ่งเดินผ่านกระท่อม เขาได้ยินเสียงถกออกมาจากกระท่อม เมื่อชายผู้นั้น หันหน้า
ไปมองก็เห็นนางภริอุ้มลูกออกมา ทันใดนั้นนางได้ถอดหัวออกจากคอ ผมยยาวสยายออกมา น้ำกล้วจน
ตัวสั่น แล้ววิ่งหนีไปอย่างรวดเร็ว

คืนหนึ่งฝนตกปรอย ๆ พวกชายหนุ่มพากันออกหาจับปูและกบ ครั้นออกไกลจากหมู่บ้าน
เล็กน้อยก็เห็นแสงวับ ๆ ออกจากกระท่อม พวกเขาเดินเข้าไปใกล้ ๆ พลันมีเสียงเอ่ยชวนให้ขึ้น
กระท่อม พวกหนุ่ม ๆ เข้าไปก็เห็นมีสตรีคนหนึ่งกำลังแกว่งเปล นางให้พวกเรานั่งรอ แล้วก็เดินเข้าไป
ข้างใน ครั้นกลับมาก็เห็นหัวของนางบนเชิงพาน พวกหนุ่ม ๆ ร้องเสียงหลง พากันขนหัวลุกรีบหนีออก
จากกระท่อมไป ต่อมาน้ำคนหนึ่งได้เดินไปใกล้กระท่อมในคืนนั้นก็ได้ยินเสียงเรียก เมื่อเข้าไปก็เห็นนางภริปล่อย
ผมยยาวตาถลนทำให้กลัวทั้งลอบวิ่งหนีไป ไม่นานก็หลอกคนขับเกวียนและคนอื่น ๆ จนเลื่องลือ
ชาวบ้านเลยนิมนต์พระสงฆ์มาช่วยเกลี้ยกล่อมให้ไปเกิดโดยสัญญาว่าจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ นับ
แต่นั้นมาชาวบ้านก็ได้ความสุขความสบายตลอดไป

3.ผีน้ำ

ตาไม่ถูกผีหลอกมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งชรา ตาเล่าว่าเมื่ออายุ 10 ปี ระหว่างเล่นดำน้ำกับ
เพื่อน ๆ มีมือเย็น ๆ มาถูกเท้า เมื่อโผล่ขึ้นมาก็เห็นเด็กแปลกหน้าคนหนึ่ง บอกว่าบ้านอยู่ใกล้ ๆ ขอ
เล่นไล่จับด้วย ตาไม่ก็ยอมพอ เล่นไปสักพักปรากฏว่าเด็กชายแปลกหน้าเล่นชนะเด็กคนอื่น ๆ หมด
ทำให้เพื่อนเด็กชายไม่ชวนขึ้นไปเล่นบนบกบ้าง เล่นไล่จับกันจนเพลินไม่ยอมเลิก ไม่นานก็มีเสียงเรียก
เด็ก ๆ พากันมองไปกลางแม่น้ำเห็นผีผู้หญิงยืนอยู่ เด็กแปลกหน้าเดินเข้าไปหา เด็กชายไม่ส่งเสียง
ตะโกนบอกเพื่อน ๆ แต่ละคนวิ่งหนีกันเต็มฝีเท้า พอถึงบ้านบางคนตัวสั่นจับไข้ เมื่อเด็กชายไม่เข้าสู่
วัยรุ่นเขาได้ไปผูกวัวใกล้ไร่ข้าวโพด พลันได้ยินเสียงประหลาดในไร่ข้าวโพด ด้วยความสงสัยก็เดินเข้า
ไปดูก็ได้ยินเสียงผู้ชายแหบ ๆ เรียก หนุ่มไม่เข้าไปก็เห็นผู้ชายสูงราวสามเมตรตากลวงโปหน้าเน่าเปื่อย

และทะเยอทะยานมาจับคอ เขารีบหันหน้าวิ่งหนีอย่างรวดเร็ว เมื่อเข้าวัยหนุ่มไม่ไปตักน้ำที่ท่าเห็นชายคนหนึ่งเป็นเงาตะคุ่ม ๆ นั่งเงียบ ๆ หันหน้าไปทางแม่น้ำ แม้เขาจะหาบน้ำไปได้ใกล้ลึบเที่ยวแล้ว ชายคนนั้นก็ยังไม่ยอมลุก จึงเดินไปทักทาย ชายคนนั้นไม่เอ่ยคำแต่ลุกยืนหันหน้ามา หนุ่มไม่เห็นดวงตาศรีแดง หน้าบวมเน่าและแล้วกระโดดน้ำหายไป เมื่อหนุ่มไม่บวชเป็นพระสงฆ์ เข้าหนึ่งออกไปบิณฑบาต พอถึงดงไผ่เงยหน้าขึ้นก็เห็นคนเต็มดงไผ่ มีผู้หญิงแลบลิ้นปล่อยผมสยายลงมา เมื่อสึกออกมา หนุ่มไม่ไปร่วมงานแต่งงานในหมู่บ้านใกล้พนมหันชัย หลังรับประทานอาหารแล้วทิดไม้ได้ไปร่ำวงกับชาวบ้าน เมื่อหันไปก็เห็นผู้หญิงคนหนึ่ง มีรูปร่างสูงมือเท้าใหญ่ทำให้ทิดไม้มีจิตรักใคร่ต้องการตามนางไปให้รู้จักบ้าน พอเดินไปนางผีก็เดินเร็วขึ้น ๆ พอทิดไม้เรียกนางผีหันมาแวบแล้วเบิกตาโตราวกับคอมหน้าตะเกียงแลบลิ้น ใบหน้าเน่าเปื่อย ผมยาวพองเป็นถุง ทำให้ทิดไม้หันกลับมาทำงานอีกครั้งและเมื่อทิดไม้แต่งงาน ใกล้ค่ำวันหนึ่งเขาได้ขับเกวียนกลับจากสวนผ่านต้นโพธิ์ใหญ่ต้นหนึ่งก็มีน้ำราดลงมา เมื่อหันไปดูปรากฏว่าเป็นผู้หญิงกลมกล่อ้อย่างไพเราะบนต้นโพธิ์นั้น เจ็ดปีต่อมาตาไม่ไปหาปลาขณะย่างปลาผีก็มาขอปลากิน

4. ผีกล้วยตานี

คนโบราณเขมรมักห้ามลูกหลานปลุกต้นกล้วยตานีติดบ้าน เพราะเชื่อว่าจะมีสิ่งไม่ดีเข้าตัวเจ้าของบ้าน ตำนานเรื่องนี้มีอยู่ว่า มีครอบครัวหนึ่งยากจนมากพวกเขาเป็นกสิกร ช่วงหนึ่งอากาศแห้งแล้งไม่มีฝนตกสำหรับทำนา ชายผู้เป็นสามีก็ขอภรรยาไปหากินไกลบ้าน หลังจากที่ชายคนนั้นออกจากบ้าน หมู่บ้านของเขาก็เกิดโรคระบาด เริ่มจากสัตว์เล็กตายต่อมาก็ถึงสัตว์ใหญ่จนกระทั่งถึงชีวิตมนุษย์ สถานการณ์นี้ไม่มีใครช่วยใครได้เลย บ้านแต่ละหลังเงียบสงัด เวลากลางคืนได้ยินแต่เสียงหมาหอนและแสงไฟตะเกียงวอมแวม มีอยู่วันหนึ่งมีชาวบ้านไปนิมนต์พระไปสวดพระปริตรที่บ้าน ครั้นถึงเวลากำหนดชาวบ้านคนนั้นก็มารอพระสงฆ์ ในเวลาพระที่ไปถึงบ้านมีแขกจำนวนมาก เขาได้นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นไปบนบ้านนั่งบนอาสนะอย่างเหมาะสม แล้วประเคนน้ำชา น้ำตาล บุหรี่ตามธรรมเนียม ต่อมาเขาพากันบูชาพระรัตนตรัยแล้วอาราธนาพระสงฆ์เจริญพระปริตร แต่อุบาสกเหล่านั้นขอให้สวดบทวิรุฬหก เมื่อพระสงฆ์บทวิรุฬหกตามคำขอ พระสงฆ์สังเกตเห็นทายกทายิกามีความสุขยิ้มแย้มแจ่มใสกันทุกคน เมื่อพระหันมาสวดบทธรรมกรณีย์ ทายกทายิกาพากันถอยห่างที่ละนิด ๆ จนไม่มีใครเหลืออยู่เลย ไฟเทียนก็ดับพรึบ บ้านที่พระสงฆ์นั่งอยู่กลายเป็นกอไผ่ บุหรี่ ชา น้ำตาล กระจายเป็นก้อนดินทรายและลำไผ่ทั้งหมดเรียกสั้น ๆ พระสงฆ์จึงรู้ว่า ปิศาจปลอมตัวทำเป็นมนุษย์

กล่าวถึงชายคนหนึ่งออกไปทำงานไกลบ้าน เมื่อมีเงินเก็บออมเพียงพอแล้วก็กลับมาบ้านเกิด ครั้นมาถึงกลางทางมีคนบอกว่าในหมู่บ้านนั้นมีคนเป็นโรคตายหมดแล้ว ชายคนนั้นคิดถึงภรรยาลูก

มากไม่สนใจ เดินไปบ้านของตนและถึงในเวลากลางคืน เขาเห็นแสงไฟตะเกียงสลัว ๆ ครอบทุกหลัง ทำให้เขาดีใจมาก พลันนึกโกรธชาวบ้านที่โกหก ถึงกระนั้นก็อดสงสัยไม่ได้ว่า ทำไมหมู่บ้านเจียบผิดปกติ ครั้นไปถึงรั้วบ้านก็เรียกภรรยา ภรรยาของเขาวิ่งมารีบอย่างรวดเร็ว นางนั้นรีบไปจุดไฟหุงข้าวให้สามีกิน แต่นางห้ามสามีไม่ให้เข้าไปในห้องนอน ทำให้สามีนึกสงสัย เขาสังเกตเห็นดวงตาของนางใหญ่โปน สีออกแดงกลีบกลอกผิดธรรมดา แฉมทั้งมีกลิ่นซากศพออกจากในห้องอีกด้วย ครู่ต่อมาเหมือนนางแลปลิ้นเก็บตะหลิวขึ้นมาจากพื้นดิน เขาทราบทันทีว่านางตายไปแล้ว เขาจึงนึกถึงคำของชาวบ้านที่พบระหว่างทางขึ้นมาทันที เขาขอบเดินเข้าไปแหวกมุ้งในห้องนอน ทันใดนั้นก็เห็นผีภรรยาและลูกตัวเองตายกลืนเน่าเหม็น เขาถอยออกมาอย่างระมัดระวัง แล้ววางอุบายเจาะกะออมใส่น้ำที่อยู่ใกล้นั้น ให้น้ำไหลออกมาทีละน้อย ๆ เหมือนเสียงปัสสาวะ แล้วแอบวิ่งหนีตรงไปยังวัดหนึ่ง ฝ่ายนางผีผิดสังเกตจึงเดินไปดูก็พบว่าสามีหนีไปแล้ว นางก็รีบตามหลังอย่างรวดเร็วจนกระทั่งใกล้ทัน สามีจึงกระโดดขึ้นต้นหนาดต้นหนึ่งที่อยู่ใกล้ตัว

ผีไม่กล้าเข้าใกล้ต้นหนาดได้แต่เดินวนอยู่ใกล้ ๆ แล้วเรียกสามีให้ลงมา เขารู้ว่านางผีกลัวต้นหนาดจึงหักกิ่งหนาดถือวิ่งไปยังวัด ครั้นไปถึงก็รีบเข้าไปหยุดที่ชุมนุมสงฆ์ที่กำลังทำอุโบสถกรรมในโบสถ์แล้วบอกเรื่องราวกับพระสงฆ์ เวลานั้นพระสงฆ์ที่เก่งทางคาถาอาคมได้นำชายนั้นไปในกุฏิของท่าน แล้วสวดมนต์ล้อมไว้อย่างแน่นหนา นางผีเข้าไม่ได้ พอตื่นมองเห็นก้านกล้วยกล้วยตานีต้นหนึ่ง ยื่นเข้าไปตรงหน้าต่างกุฏิ นางผีจึงขึ้นตามต้นกล้วยตานีไต่ตามก้านกล้วยนั้นผ่านเข้าไปในกุฏิและบีบคอสามีตัวเองตายอย่างป่าเถื่อน เพราะเหตุนี้ คนโบราณเขมรจึงห้ามปรัมลูกหลานไม่ให้ปลุกกล้วยตานีติดกับชายคาบ้าน

5. ผีอยากกินแซนดวีซ

ภูวณเป็นหนุ่มที่ไม่สนใจเรียนหนังสือ ชอบขี่รถมอเตอร์ไซด์แข่งรถยนต์ เทียวเตร่ และเสพยาเสพติด แม้ว่าพ่อแม่จะตักเตือนอย่างไรเขาก็ไม่เคยฟัง วันหนึ่งภูวณขี่รถมอเตอร์ไซด์ไม่ติดกระจกมองหลังไม่สวมหมวกนิรภัยขับแข่งรถยนต์ไม่พ้น จึงเกิดอุบัติเหตุตายในวัย 16 ปี ก่อนวันประเพณีสารทเขมร หลังตายไปได้ 7 วัน เขาเดินทางอาหารตามซอนน แล้วมานั่งอยู่หน้าบ้านเห็นแม่นั่งร้องไห้ เพราะไม่มีลูกชาย ระหว่างนั้นยมบาลโผล่มารับตัว แต่ชายหนุ่มขอผัดผ่อนว่ายังไม่ได้กินของที่ต้องการ และยังเป็นช่วงเทศกาลสารทเขมรอีกด้วย ยมบาลเห็นว่าเป็นช่วงเทศกาลสารท และสงสารเจ้าหนุ่มจึงอนุญาตและแนะนำว่าอยากกินอะไรให้ไปเข้าฝัน ถึงเวลาทำบุญผีเด็กหนุ่มก็ไปที่วัดเพื่อหาของโปรดกิน แต่ไม่มีใครนำแซนดวีซไปทำบุญเลย ทำให้เด็กน้อยใจเป็นอย่างมาก ระหว่างนั้นก็คิดถึงเพื่อนหญิงสาวคนหนึ่งสนิทกันมาก คือนั่นเขาจึงไปบ้านลักขิณา ไปนั่งร้องไห้อยู่หน้าบ้านของเพื่อนสาว พนาง

ส่งเสียงเรียกทำอยู่หลายครั้ง ลักขินาก้อออกมาหา เธอเห็นภูวณนั่งหน้าเต็มไปด้วยน้ำตาจึงถามความเป็นมาจากเพื่อน ฝีมุ้มบอกว่าหิวมาก ลักขินาจึงเข้าไปในห้องครัว พอถึงฝาหม้อก็เปิดออกจานลอยออกมา ซ้อน ส้อม เข้ามาในจานเอง ลักขินากลัวอยู่ในใจนิด ๆ แต่นางก็พยายามหาอาหารใส่จานสองสามอย่างกับข้าวพร้อมทั้งหันไปหยิบผลไม้มาให้เพื่อน แต่เพื่อนสายหน้าบอกว่าจะกินแซนด์วิช ลักขินาบอกว่าไม่ได้ซื้อมาเก็บไว้ ถ้าต้องการจะซื้อมาให้ในวันรุ่งขึ้น ทำให้ภูวณดีใจมากแล้วลาจากไป ระหว่างนั้นเองลักขินาส่งเสียงเรียกชื่อเพื่อนออกมาดัง ๆ ทำให้แม่ที่นอนอยู่อีกห้องหนึ่งรีบเข้ามาในห้องลูกสาว ปลอบและถามไถ่ พอทราบเรื่องราว รุ่งเช้าสองแม่ลูกก็นำเอาแซนด์วิชไปทำบุญที่วัดแล้วอุทิศไปให้กับภูวณ ส่วนฝีมุ้มหลังจากได้รับของเช่นไหว้เป็นแซนด์วิชแล้วเขาก็สบายใจ เมื่อสิ้นสุดเทศกาลสารทเพ็ญ ยมบาลก็มานำไปขึ้นบัญชีและให้ไปเกิดใหม่ พร้อมกำชับว่าให้สนใจการเรียนรู้อันไม่เสพยาเสพติดและต้องมีนิสัยทางศีลธรรม

6.ฝอยากกินไอศกรีม

สามีภรรยาคนหนึ่งเพิ่งจะแต่งงานกันใหม่ ๆ สามีชื่ออรุณ ภรรยาชื่อชิว ทั้งสองจากบ้านเกิดไปอยู่ในที่ห่างไกลแห่งหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพทำสวน หลายเดือนต่อมาภรรยาตั้งท้อง เย็นวันหนึ่งระหว่างกินอาหารภรรยาบอกสามีว่ามีท้องแล้ว สามีดีใจมากบอกว่าเมื่อเก็บพืชผลแล้วจะได้กลับบ้านกัน สี่เดือนต่อมาภรรยาปวดท้องผิดปกติ สามีเมื่อเห็นอาการก็รีบเก็บข้าวของใส่เกวียนพาภรรยาเดินทางมากลับเข้าหมู่บ้าน ครั้นถึงกลางทางภรรยาทนความเจ็บปวดไม่ไหวจึงขาดใจตาย ชายผู้เป็นสามีร้องให้ส่งสารภรรยาและลูกเป็นอันมาก ชายผู้เคราะห์ร้ายนำร่างของภรรยาไปถึงหมู่บ้านด้วยจิตในที่เศร้าหมองและเศร้าเสียตายเป็นอย่างยิ่ง แล้วก็ทำพิธีศพตามประเพณี ส่วนสถานที่นางชิวตายนั้นมีต้นไม้ใหญ่ร่มเงาครึ้ม คนทั้งหลายที่เดินทางผ่านมักจะพากันหยุดพักผ่อนเล็กน้อยก่อนเดินทางต่อไปอีก วันต่อมามีตายายชื่อกเวียนเทียมโคผ่านมาเวลาเที่ยง ยายได้ยินเสียงร้องให้ช่วยชวนให้สงสารยิ่งนัก ยายจึงชวนตาลงไปดูแต่ก็ไม่เห็นอะไร ต่อมาเมื่อดมตำแยกลับมาจากไปทำคลอดลูก เมื่อถึงสถานที่นางชิวเสียชีวิตก็มีเสียงร้องเรียกให้ช่วย หมอตำแยจึงรีบเข้าไปดูเห็นนางชิวกำลังเจ็บท้องใกล้คลอดอยู่ หมอตำแยเริ่มเตรียมเครื่องมือเพื่อคลอดลูกให้นาง ยายหมอตำแยทำคลอดลูกให้นางชิว เมื่อทารกออกมาก็นำไปทำความสะอาด ยายเห็นนางชิวคลุมผ้าห่มก็ถามด้วยความแปลกใจ เมื่อไม่ได้ยินเสียงนางตอบยายก็เข้าไปเปิดผ้าห่มแต่เห็นหน้านางชิวและทะเล บัดนั้นกระท่อมก็หายไป ทารกกลายเป็นท่อนไม้ เห็นดังนั้นหมอตำแยก็วิ่งขวัญหนีกลับบ้าน

หมอคนหนึ่งเก็บค่ารักษาอย่างหน้าเลือดผ่านมา นางชิวเรียกไปรักษาที่กระท่อม แล้วปลดสายสร้อยให้เป็นค่ารักษา หมอตกใจแต่ก็รับไว้ด้วยความยินดี ทันใดนั้นหมอเหมือนได้ยินเสียงเด็กร้อง

มองไปที่เห็นเด็กอยู่ในเปลที่แขวนไว้กับต้นไม้ มีมือนางช้วนแสนยาวแกว่งอยู่ ทันใดนั้นสายสร้อยกะลาย เป็นสายโซ่ล่ามหมอไว้ กว่าคนจะผ่านมาพบและแก้ไขให้หมอกก็เกือบช็อคตาย เสี่ยงรำลือเรื่องผีนางช้วน หุนาหูขึ้นเรื่อย ๆ จนชาวบ้านหวาดกลัวกันมาก วันหนึ่งคนขายไอศกรีมผ่านมา เธอเรียกซื้อหลังจาก กินไป 1 แห่ง เธอก็ขอซื้อต่ออีก คราวนี้พอคนขายไอศกรีมหยิบพินถึงเท่านั้น เธอก็แลบลิ้นฉกมาอย่างรวดเร็ว คนขายไอศกรีมกลัวปั่นรถจักรยานหนีแทบไม่ทัน ต่อมาเมื่อพระสงฆ์รูปหนึ่งธุดงค์มาถึงสถานที่ นางช้วนตาย ชาวบ้านได้พากันเอาอาหารต่าง ๆ มาถวายและบอกเกี่ยวกับความหวาดกลัว แล้วนิมนต์ ให้ท่านบั้งสุกุลให้นางช้วนเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ นับแต่นั้นมาสถานที่นางช้วนตายก็มีความสุขสานต์ ไม่มีผี มาสร้างความรำคาญอีกเลย

7.ภรรยาฉันทเป็นผี

สามีภรรยาคนหนึ่งเพิ่งแต่งงานกันใหม่ ๆ ทั้งสองรู้ว่าในราชธานีมีการเลือกคนรับใช้ ภรรยา ต้องการให้สามีมีการงานทำจึงเก็บข้าวของมีค่าทั้งหมดให้สามีไป แต่เงินนั้นไม่พอค่าเดินทาง ภรรยาจึง จำนำที่นาให้คนรวยเอาเงินมาให้สามี สามีเมื่อออกจากหมู่บ้านไปก็ได้พบกับสาวงามคนหนึ่งพร้อมชาย กลุ่มหนึ่งกำลังประกาศว่า ถ้ามีใครทำให้นางหัวเราะได้จะชนะพนันได้เงินไป ด้วยความด้อย ประสพการณ์ชายผู้นั้นจึงเสียพนันหมดตัว ด้วยความเสียใจจึงตรงไปยังแม่น้ำแล้วโดดน้ำตาย กล่าวถึง ผีตนหนึ่งเมื่อเห็นเข้า จึงรีบลากชายคนนั้นมาบนฝั่ง และช่วยดูแลจนฟื้นขึ้นมา นางผีได้ร้ายคาถา เนรมิตวิมานสวยงาม แล้วเอาผู้ชายนั้นไปอยู่กับนาง ผู้ชายนั้นเมื่อรู้ตัวขึ้นมาเขาก็อยู่ในห้องหนึ่งที่มี สตรีสวยกำลังดูแล เขาหลงเสน่ห์สาวผีนั่นมาก และอยู่กับนางจนกระทั่งลืมภรรยาที่กำลังอดอยากอยู่ที่ บ้าน สามเดือนต่อมานางผีก็มีท้อง นางผีตนนี้รักสามีมาก นางพยายามดูแลจิตใจสามี หนึ่งปีต่อมา นางก็มีลูกกับชายคนนั้น ต่อมาสามีได้คิดทรยศต่อภรรยาผีพาลูกและนำทรัพย์สินหนีกลับไปหมู่บ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เห็นภรรยาออกมาต้อนรับเขาอย่างดี เขาได้มอบเงินให้ภรรยาและขอโทษในการกระทำ ทั้งหมด ภรรยาไม่ได้ว่าประการใด ในคืนนั้นนางมีความอบอุ่นกว่าเวลาไหน ๆ ทั้งหมด นางไม่ ต้องการให้คืนนั้นผ่านไปอย่างรวดเร็ว นางได้นอนหลับอย่างสบายอารมณ์ ส่วนสามีหลังจากได้พบภรรยา แล้ว เขาก็คิดสงสารภรรยาที่อยู่ในป่าอนไม่หลับเลย ครั้นถึงเวลาเที่ยงคืนก็ได้กลิ่นเหม็นโชยออกมา ไม่หยุด เขาหันไปหาภรรยาเพื่อปลุกถาม เวลานั้นก็เห็นเลือดเนื้อภรรยาเน่าเปื่อย หนองน้ำร่อยยับ พ้นในร่างกายของนาง เขาสะดุ้งลุกอุ้มลูกที่กำลังหลับหนีออกไปจนกระทั่งใกล้สว่างไปพบตายายสองคน กำลังขับเกวียนไปบรรทุกพินจึงได้รู้ว่าภรรยาตายไปนานแล้ว เขาอุ้มลูกกลับไปหาภรรยาที่อยู่ในป่า แต่นางเศร้าเสียใจกับการกระทำของสามีมากและได้จากไปแล้ว เหลือไว้เพียงอักษรที่จารไว้บนใบ กกล้วยมีความว่า “ชาตินี้ ถ้าต้องการพบน้อง พบไม่ได้อีกแล้ว” ชายผู้นั้นอุ้มลูกเดินหาภรรยาต่อไป จน ได้พบกับฤๅษีตนหนึ่งจึงรู้ว่าภรรยาของตนเป็นผี เขาจึงขอยุ่รับใช้ฤๅษีในป่า

8. เนินฝังผี

ในชนบทแห่งหนึ่งมีเนินป่าเป็นที่ฝังศพ เล่าลือกันว่าผีหลอกแม่แต่กลางวัน นางนวนเป็นสตรีแม่ไม่มีลูกสองคน สามีนางตายด้วยโรคเอดส์สองปีมาแล้ว นางได้ตัดสินใจไปหากินอยู่ที่ปอยเปตทิ้งลูกทั้งสองให้พ่อแม่ดูแล แล้วส่งเงินมาช่วยเลี้ยงดู ในปีต่อมานางก็ตายไป ครั้นครบ 7 วัน พ่อแม่ถึงได้รู้ข่าว เมื่อนางนวนตายไป 7 วัน วิญญาณของนางยังเวียนวนอยู่เพราะนึกถึงบ้านและลูกอันเป็นที่รัก วันหนึ่งวิญญาณของนางได้มาที่ตลาด แล้วเรียกรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างไปส่งที่บ้าน ระหว่างทางผีนางนวนโอบเอวคนขับรถมอเตอร์ไซด์ทำให้คนขับกระหึ่มย້มย่องเป็นอย่างมาก แต่เมื่อถึงบ้านแล้วเธอบอกว่าจะเข้าไปเอาเงินมาจ่ายค่ารถแต่หายไปแล้ว เมื่อน้ำคนขับรถมอเตอร์ไซด์รออนานไม่เห็นที่ท่าว่านางจะกลับมา จนกระทั่งหญิงชราคนหนึ่งเปิดประตูออกมาดู และถามไถ่จึงรู้ว่า เป็นผีนางนวนซึ่งเป็นลูกสาวของนางเองที่ว่าจ้างรถมาส่ง น้ำคนขับรถมอเตอร์ไซด์ถึงกับบอกสั้นขวัญหาย

ในอีกหมู่บ้านหนึ่งมีหนุ่มสองคน คนหนึ่งชื่อชอนชอบยุ่งกับภรรยาคนอื่น อีกคนชื่อเชือนชอบดื่มกินพูดโอ้อวด วันหนึ่งนายชอนขับเกวียนเทียมโคไปบรรทุกข้าวสารจากโรงสี ครั้นถึงกลางทางเขาได้เห็นสตรีคนหนึ่งนั่งคลุมผ้าขาวม้านั่งอยู่ใต้ต้นไม้ นายชอนดึงวัวเอาไว้ให้หยุดแล้วเดินเข้าไปหานางแล้วพูดชักชวนไปด้วยกัน นางบอกว่าขอเวลาหน่อยแล้วก็ขึ้นไปบนต้นไม้พลางสยายผมลงมา ทำตาแดงและโตรวกับไขไก่ แลปลิ้น ทำให้นายชอนทิ้งเกวียนวิ่งหนีไป

ส่วนนายเชือน เป็นคนชอบเมามาย คินฝนตกปรอย ๆ ราว 1 ทุ่ม นายเชือน แม้จะเมาสุรา แต่ก็เอาชิ่งออกไปหากบในทุ่งนาหาได้ราวครึ่งชั่ง เหลือบไปเห็นแสงไฟและเสียงคนพูดจากันลั่นระฆัง นายเชือน เดินไปพบผู้ชายกลุ่มกำลังดื่มกินกันอย่างสบาย คนเหล่านั้นพากันส่งเสียงเรียกนายเชือน ให้เข้าไปร่วมวงด้วย นายเชือน เมื่อได้ยินเสียงเรียกแบบนั้นก็เข้าไปดื่มกิน พวกนักดื่มชนแก้วกันจนกระทั่งสว่างผีเหล่านั้นก็ละลายรูปร่างหมดเหลือแต่นายเชือน นั่งยกมืออยู่คนเดียวในป่าช้าเนินฝังผี

อาจารย์คนหนึ่งผู้เป็นน้ำของนายเชือน ชีรถจักรยานไปวัดผ่านมาเห็นนายเชือน กำลังนั่งพูดอยู่คนเดียวกลางเนินฝังผีเขาก็หยุดแล้วจอดรถจักรยานแล้วเดินไปมองนายเชือน กำลังถืออาคมโคเกรียม ๆ และมีมือข้างหนึ่งถือท่อนไม้ท่อนเล็กยกตีเป็นแก้วเหล่าตาจึงเรียกให้ไต่สติแล้วพาไปส่งบ้าน

9. หมู่บ้านผีตายโหง

หมู่บ้านห่างไกลความเจริญแห่งหนึ่งมีบ้านไม่ถึง 20 ครอบครัว โจรเข้ามาปล้นฆ่าหญิงท้องแก่ตาย โศกนาฏกรรมนี้ทำให้ชาวบ้านพากันรันทตใจ แล้วยังลือกันว่าผีสตรีนอกมาหลอกอย่างร้ายกาจที่สุด คนในหมู่บ้านทยอยกันออกไปอยู่ที่อื่นกันหมดแล้วนั้น เด็กหนุ่มสองคนที่ออกไปรับจ้าง

ในที่ห่างไกลก็พากันกลับบ้าน คนหนึ่งชื่อ สีม ขณะที่ออกจากหมู่บ้านไปที่สาวกำลังท้องแก่ อีกคนชื่อ ลนอยู่กับแม่สองคน ขณะที่ทั้งสองเดินไปข้างหน้า ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงหมาหอนมาจากไหนไม่รู้ พวกเขาหันหน้ามองจ้องกันไปมา แม้จะรู้สึกแปลก ๆ แต่ก็ไม่ได้ร้องร้อ ต่างพากันรีบเดินเพื่อจะได้ถึงหมู่บ้านเร็วไว พอเข้าหมู่บ้าน พวกเขาเห็นบ้านแต่ละหลังปิดประตูเงียบ บางหลังมีแสงเทียนวอมแวมอยู่ สีมถึงบ้านแล้วก็รีบขึ้นไป ทุกอย่างในบ้านอยู่เหมือนก่อน ไม่เปลี่ยนที่เลย แต่ที่แปลกคือ เสียงแวงเปลดังขึ้น มีเปลอันหนึ่งผูกไว้กลางบ้าน แต่เหตุใดเมื่อเขามาถึงแต่แรก เขาไม่รู้สึกว่ามี เขาตรงไปยังเปลนั้นเปลหยุดนิ่ง แต่แล้วก็เปลี่ยนเป็นเสียงแวงอีก ทันใดนั้นก็มียักษ์ผู้หญิงดังออกมาจากข้างหลัง เขาหันไปมองเห็นพี่สาวของตัวเองก็เอามือตบอก สีมถามเรื่องราวอะไรมากมายแต่พี่สาวปรามไม่ให้ถามมาก สีมลงไปอาบน้ำคิดถึงเพื่อนจึงเดินไปหาที่บ้าน เขาเห็นเพื่อนนอนอยู่กลางบ้านก็ตกใจ ส่งเสียงเรียกปลุก ลนตื่นขึ้นอย่างงง ๆ พลังคิดว่าตัวเองอาจวังนอนมากถึงเห็นว่าตัวเองล้มตัวลงนอนบนเตียง เมื่อทั้งสองพากันลงมาข้างล่างจึงเห็นคนเป็นจำนวนมากยืนอยู่เต็มบริเวณบ้าน แต่ละคนมีท่าทางแปลก ๆ พวกเขาขืนนิ่งไม่พูดจาอะไร ต่อมาก็เดินออกไปโดยไม่บอกเหตุผลใด ๆ สีมกับลนพยายามเรียกตามหลังแต่ไม่มีใครตอบ พวกเขาอาบน้ำในอ่างนั้น พอตกรดตัวก็ต้องเปิดตาโหลงด้วยความตกใจ เมื่อเห็นว่ารอบตัวของพวกเขารรยากาศเปลี่ยนไปอีก นั่นคือบ้านแต่ละหลังไม่มีแสงเทียนเลยแล้วมองไม่เห็นพ่อแม่พี่น้อง ทุกคนหายไป ทุกอย่างราวเกิดขึ้นในฝัน พวกเขาเอามือขยี้ตาอย่างไรก็ไม่มีประโยชน์ อาศัยแสงจันทร์ส่องลงมาทำให้เห็นว่า น้ำที่พวกเขาตักอาบนั้น เป็นเลือดทั้งหมด แล้วไม่เพียงแต่เลือดธรรมดาเป็นเลือดที่ละลายกับอวัยวะต่าง ๆ ของคน สีมกับลนเข้าใจแล้วว่า ที่ทุกอย่างในหมู่บ้านนี้มองไปแปลก ๆ นั้นเพราะตามจริงมนุษย์ทุกคนเป็นผี หลังจากออกจากหมู่บ้านแล้ว พวกเขาจึงรู้ว่าคนในหมู่บ้านนั้นได้ตายในเหตุการณ์โจรปล้น ซึ่งฆ่าพี่น้องทั้งหมดตายไปแล้ว ด้วยเหตุนี้หมู่บ้านนี้จึงกลายเป็นหมู่บ้านผีตายโหงตลอดไป

10. ผีกอไผ่

ครูชุด ไช เล่าเรื่องให้ฟังว่า ในช่วงเวลาพักผ่อนครูไปเที่ยวบ้านเกิดพบพี่สาวเป็นไข้หนักต้องนอนอยู่บนเสื่อ สองสามวันต่อมาไข้ก็ผิดธรรมดาจึงไปหาครูอรักรักษา ครูอรักรักษาบอกว่า เป็นผีกระตังเขี้ยวมาเอาไป เพราะกลัวพี่สาวตายจึงต้องทำพิธีเชิญผีบรรพบุรุษมาเช่นไหว้ เย็นวันเช่นไหว้ มีร่างอรักรักษา คือแม่เฒ่าอายุกว่า 60 ปี เวลาเลี้ยงอรักรักษาพากันเล่นดนตรี เวลานั้นร่างของอรักรักษา สั่นสะท้านแล้วส่งเสียงว่าเรามาแล้วเรามาแล้วท่านไหนเชิญเรามา ครั้นเลี้ยงผีเล็กผีใหญ่หมดแล้วชั่วพริบตาพี่สาวก็ลุกขึ้นนั่งได้เป็นปกติ เช้าวันหนึ่งพี่ชายของครูและครูพากันขี่เกวียนไปในป่าเกาชัยซึ่งอยู่ห่างจากบ้านไปประมาณ 10 กิโลเมตร ระหว่างทางพากันตื่นตื่นเพราะทางไม่สะดวกและต้องผ่านหลุมศพผีจามชื่อตายน แก่ตายเมื่ออายุ 97 ปี ขณะมีชีวิตอยู่เขาเป็นหมออาคม เกวียนมาถึงหัวลำห้วย

เวลาที่มีตมอกันไม่เห็นฝนตกมานิด ๆ ลมพัดกรูมาจากสองข้างทางล้วนมีแต่กอไผ่ ทางห่างจากหลุมศพ ตายาประมาณ 50 เมตร เสียงลำไผ่เปียดกันทำให้ขนหัวลุก เวลานั้นวัวเอาแต่จะถอยหลัง ครูสงสัยว่าทำไมเป็นอย่างนั้น ทันใดนั้นครูก็เห็นคนยืนห่มผ้าอยู่กลางทาง จึงเผลอเข้าไปกอดพี่ชายไว้แน่นแล้วส่งด้วยความกลัว ทันใดนั้นกระดานโรงศพแผ่นหนึ่งลอยจากต้นไม้หล่นตุบลงมา ครูส่งเสียงร้องด้วยความกลัว กระดานโรงศพนั้นเมื่อมาใกล้เท้าวัวก็หายไป วัวรีบวิ่งหนีไปอย่างรวดเร็วผิดธรรมดา เมื่อกลับมาถึงบ้านแม่ทราบเรื่องราวต่างปลอมขวัญ

สองวันต่อมาใกล้เข้าปีใหม่เขมรแล้ว ชาวบ้านพากันเล่นลูกช่วง รำวง รำตามธรรมเนียมเขมร ครูไปเที่ยวบ้านพี่ชายคนหนึ่งที่บ้านหันชัย บริเวณเชิงเขาที่มีปราสาทเก่าโบราณสร้างตั้งแต่ศตวรรษที่หนึ่งมาแล้ว รอบปราสาทล้วนแต่มีหลุมฝังศพ หลุมศพจำนวนมากพร้อมทั้งงูเห่าเล็กใหญ่เป็นจำนวนมากด้วย ในเวลาค่ำ ๆ คนเดินทางไม่กล้าขี่จักรยานหรือขับเกวียนผ่าน เพราะกลัวผีสัตว์ดุร้ายที่สำคัญคือกลัวผีหลอก ป่าสองข้างทางหนาทึบแล้วในช่องว่างมีกอไผ่ล้วนแต่มีหลุมศพนับไม่ถ้วน บางผีไม่พร้อมไปไหนหรอก คือ มันอยู่รอหลอกคนเดินทางอย่างทะลึ่งและหยาบคาย ที่สำคัญคือผีลูกหลานอายุ 7 - 8 ปี เขามักเห็นมันยืนเปลือยกายกลางทางรอขอโดยสารรถจักรยาน มันจะไปซื้อขนมกิน พี่สะใภ้บอกว่าเมื่อปีก่อนเกิดเหตุการณ์หนึ่งคนขี่เรือรับจ้างจาก สติงตรงไปกำปางจามเวลาเรือเข้ามาถึงพนมหันชัยก็พบกับงูใหญ่แปลกมหัศจรรย์ว่ายข้ามน้ำ คนโบราณว่าเป็นงูของเนียะตาที่หัวเกาะชัย

เมื่อเดือนก่อนชาวบ้านได้เอาผีสาวมีท้องคนหนึ่งมาฝังที่เชิงเขาหันชัย นับจากเวลานั้นมาผีเสียงลือว่า ผีนั้นหลอกเขาอย่างหนัก เพราะว่าคนตายเวลาคลอดลูกเป็นผีตายทั้งกลม ผีชนิดนี้หลอกไม่รู้จักกลางคืนกลางวัน

วันหนึ่ง ครูกับพี่ชายไปตัดไม้ไผ่ เมื่อครุหมัดกำลังก็ออกจากป่าไผ่มานั่งอยู่คนเดียว ทันใดนั้นพี่ชายฉันส่งเสียงเรียก ครูก็รีบเข้าไปในป่าไผ่ ครูเห็นพี่ชายอยู่บนกอไผ่พยายามลงมาข้างล่าง เสื้อผ้าขาดหมด ที่หลังและมีมือหนามไผ่ที่มหลายแห่ง พี่บอกว่าขณะตัดไผ่เห็นกระท่อมหนึ่งสะอาดสวยงามบนกระท่อมมีผู้หญิงคนหนึ่งร่างสวยงามมากกำลังนั่งแกว่งลูก สตรีนั้นเรียกขึ้นไปนั่งดื่มน้ำ ครูต่อมาผมของผู้หญิงคนนั้นค่อยยาว ๆ ออกมา และดวงตาโต พี่ชายถลันเข้าไปแตะเปล 1 ที แต่เปลกลายเป็นไผ่ แล้วกระท่อมก็หายไป เมื่อตัดไผ่แล้วทั้งสองก็พากันกลับบ้านระหว่างทางมีเสียงผู้หญิงชวนเล่นลูกช่วง เมื่อหันไปมองเห็นสตรีคนหนึ่ง ในมือถือลูกช่วงวิ่งตามมาจนกระทั่งถึงสะพานไม้ไผ่ พี่ปั่นรถจักรยานหนีอย่างรวดเร็ว ครั้นขี่ไปถึงปลายสะพานผีสาววางเท้าข้างหนึ่งบนหัวสะพาน อีกข้างหนึ่งวางไว้ปลายสะพานโยนลูกช่วงเคาะหลังพี่ชายดังต๊อบ ๆ พี่ทำรถจักรยานล้มลง ครูรีบไปช่วยพยุงขึ้นมา จังหวะนั้นผีอันตรายหนีไป ครั้นถึงบ้านพี่จับไข้หัวโกรนครึ่งเดือน

11. วิญญาณทางโลง

น้ำขุมพาลูกชายเข้าไปตัดไม้ในป่า วันหนึ่งได้เจอโลงศพฝังอยู่เป็นเวลานาน เขาเรียกลูกชายของเขามาช่วยขุดเพราะเห็นว่าโลงนั้นทำจากไม้เนื้อดีมีค่าถ้าตกแต่งไม้ให้เห็นเค้าเดิมก็จะขายได้ราคา แม้ลูกจะทัดทานแต่พ่อก็ยืนยันจะเอาไปขายด้วยความโลภ เมื่อน้ำขุมเปิดโลงก็เห็นผีเนื้อหนังกลายเป็นดินไปหมดแล้ว เขารู้สึกดีขึ้นมาบ้างเพราะคิดว่าเจ้าของโลงคงหายไปแล้ว เขาเอาโลงใส่เกวียนเทียมกลับบ้านตั้งใจไว้ว่าวันรุ่งขึ้นจะแปรสภาพเดิมแล้วนำไปขาย ครั้นตื่นมาก็ไม่พบโลงแล้ว น้ำขุมจึงเรียกลูกชายลงมาถาม ลูกบอกว่าเจ้าของคงเอากลับไปแล้ว พ่อไม่พอใจต่อว่าลูก แล้วเดินเข้าไปในป่าอีกครั้ง ลูกชายสั่นหัวเดินตามพ่อไป ครั้นถึงที่ก็พบว่าโลงกลับมาอยู่ที่เดิมจริง ๆ พ่อลูกขุดโลงขึ้นมาใหม่ เมื่อเอาโลงขึ้นเกวียนแล้ววิ่งไม่ยอมเดิน น้ำขุมจึงให้ลูกชายลงจากเกวียน ทันใดนั้น โลงก็เปิดตัวเองล้มพับไปไม้แรงกล้าแสดงให้เห็นว่าเจ้าของโลงกำลังไม่พอใจ แล้วร่างเจ้าของโลงก็ปราดตรงเข้ามาเล่นงานน้ำขุมจนตายโดยไม่แตะต้องลูกชายเลย แล้วผีสาวก็หายไปพร้อมกับโลงไม้

12. ยายกระสือ

สามีภรรยาคนหนึ่งอยู่ในชนบท สามีชื่อสุขภรรยาชื่อเสามีลูกชายและหญิงอย่างละ 1 คน ครั้นถึงวัยสูงอายุน้อย สามีชื่อสุขก็ไปซื้อขายแก่นจันทน์ในบ้านท่าไกลนาน ๆ ถึงจะกลับบ้านสักครั้ง ยายเสายู่บ้านว่างจากงานก็เรียนเวทย์มนตร์จนกลายเป็นหมอเสน่ห์ที่มีความเก่งกล้า ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นมา ยายเสาหลังจากรู้วิชาแม่มด รู้ทำเสน่ห์ รู้เวทย์มนตร์ ยายก็กลายเป็นกระสือตนหนึ่ง แต่ละคืนมักจะถอดหัวออกจากตัวเหาะเข้าออกทางหน้าต่างประกายไฟสีเขียวทำให้ชาวบ้านเห็นทุกคน ในเวลาลูกชายนอนหลับยายเสามักจะลอบเหาะออกจากหน้าต่างสำนักที่มีบายศรี รูป เทียน ยันต์ และหัวกะโหลกชวนให้ชนหัวลูกเพื่อออกไปหากินตามประสากระสือ ลูกของยายเสาเมื่อทราบว่ายายเป็นกระสือก็หนีออกจากบ้าน ยายออกตามลูกแต่ลูกไม่ยอมกลับมาอยู่กับแม่อีกแล้ว ทำให้ยายปวดใจมาก ต่อมาเมื่อตาสุขสามีของยายกลับมามีคนบอกว่าเมียเป็นกระสือไปเสียแล้ว แต่ตาสุขไม่เชื่อต้องการพิสูจน์ด้วยตนเองและตาสุขก็พบว่าภรรยาของตนเองเป็นกระสือ แล้วก็ประกาศไม่อยู่กินกับนางอีกต่อไป ฝ่ายยายเสาจำเป็นต้องอยู่ตัวคนเดียว กลางคืนก็เที่ยวออกหาของโสโครกกิน เด็ก ๆ พวกกันไล่เอาหนังสือตึกยิงทำให้นางต้องหนีอย่างเจ็บปวดใจ ระหว่างหนีไปนั้น ยายเสาพลอไปถูกหนามไผ่เกี่ยวไว้ดินเท่าไรก็ไม่หลุด จนเข้ามีชายคนหนึ่งมาพบเข้า ยายเสาจึงร้องเรียกให้ช่วยโดยสัญญาว่าจะนำทองมาให้เป็นสิ่งของแลกเปลี่ยน ชายผู้นั้นเห็นเข้าด้วยความสงสารและได้ของแลกเปลี่ยนจึงช่วยแกะยายออกจากหนาม ยายเสาขอบใจมากและนัดแนะชายผู้นั้นให้ไปรับทองตามวันและเวลาที่กำหนด ครั้นวันรุ่งขึ้นตามนัดหมายยายเสาก็เอาผ้าขาวม้าคาดหัว เอาทองมามอบให้หนุ่มตามสัญญา

นับแต่นั้นมายายเสาะไม่กล้าเหาะออกไปไหน ทำให้เขาอดอาหารเป็นไขอย่างหนัก อีกทั้งอยู่ในวัยชราไม่นานก็เสียชีวิตไป แล้วสามีพร้อมทั้งลูกก็มาทำบุญให้ยายเสาะตามประเพณี

13.หมามองเห็นผี

ชายคนหนึ่งเดินไปกินเลี้ยงงานเลี้ยงอารักษ์ เขาเดินเข้าไปใกล้เนินที่มีป่าปกคลุมซึ่งเป็นสถานที่เขาฝังผีไว้เป็นจำนวนมาก ผีเรียกฝากบอกรรยาที่ไปงานนั้นให้กลับป่าช้า ชายคนนั้นไม่รู้ว่า เป็นผีก็เลยถามว่ารรยาอยู่ไหน ผีจึงตอบกลับมาว่าอยู่บ้านที่เขาเลี้ยงอารักษ์กัน ชายผู้นั้นก็ถามว่า แล้วจะเห็นรรยาได้อย่างไร ผีเลยให้ใบว่านไป แล้วบอกชื่อรรยากับเขาไปเมื่อชายคนนั้นรับใบว่าน มาถือก็เห็นผีเต็มป่าแต่เขาไม่กลัวอะไร เขาเดินตรงไปยังบ้านที่ม้งงานเลี้ยงอารักษ์ ครั้นถึงบ้านนั้นแล้ว เขาเห็นผีผู้หญิงกำลังกินเครื่องเช่นไหว้เต็มไปหมด ชายคนนั้นเรียกไปตามชื่อที่สามีมันฝากมา แล้วยื่นมือไปข้างหน้าบอกว่าสามีให้ไปเร็ว ๆ เพราะลูกร้องมาก ผีสงสัยมากกว่า ทำไมผู้ชายคนนี้เห็นเขาจึงถาม ชายคนนั้นเอาใบไม้ให้ดูผีนั้นทันทีที่เห็นใบไม้ก็ตรงไปหยิบเอาแต่ชายนั้นไม่ให้ก็มีการแย่งไปไม้สั้นกัน แม้เขาจะร้องเรียกให้คนช่วยแต่ไม่ว่าใครก็ไม่เห็นคนที่แย่งของ เห็นผู้ชายคนนั้นอยู่คนเดียว ครั้นแย่งกันอยู่ครู่ใหญ่ชายคนนั้นก็เจ็บมือใบไม้หลุดจากมือไป ผีตรงไปหยิบเอา แต่ทันใดนั้นหมาก็ตรงเข้ามา กินใบไม้สั้นหายเข้าไปในท้อง ด้วยเหตุนี้ทำให้หมามองเห็นผี

14.วิญญานพยาบาล

บุสบาเป็นเจ้าแสร้งผ้าประจำอำเภอ ทุกเช้าหลังทานอาหารแล้วสามีชื่อจ๊กรามักจะไปร้านขายผ้าก่อนแล้วค่อยไปทำงาน การทำแบบนี้คนทั้งหลายล้วนแต่สรรเสริญว่าเป็นสามีและภรรยาที่รักกันมาก บุสบามีน้องสาวคนหนึ่งชื่อว่าธามา ทั้งสองรักกันมาก เพราะพ่อแม่เสียชีวิตไปนานแล้ว บุสบาเอาใจใส่ดูแลธามาเป็นอย่างดีส่วนธามาช่วยดูแลการงานบ้านและข้าวน้ำของสามีนางในเวลาทีนางไปร้าน ธามาเป็นสตรีที่มีรูปสมบัติสวยงามทำให้หนุ่ม ๆ สนใจรักนางและพากันมาขอนางเป็นจำนวนมาก แต่นางไม่ยอมแต่งงาน ไม่นานสามีของบุสบาก็ล้มลงได้เสียชีวิตธามา นานเข้าก็ตั้งครรภ์ ครั้นบุสบาระคะระคายขึ้นมาก็เรียกน้องธามา และคาดคั้นจนน้องยอมรับความจริง ทันทีที่บุสบารู้ความจริงก็โกรธ นางจ้องหน้าน้องสาวด้วยความปวดใจ อย่างไรเรื่องก็เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นนางจำเป็นต้องหาวิธีแก้ไขเรื่องทั้งหมดให้ได้ ครั้นรุ่งเช้าบุสบาไม่ได้ไปร้านเหมือนทุกวัน นางทำเป็นบอกจ๊กราว่าไม่สบายให้จ๊กราไปทำงาน เมื่อเห็นสามีไปแล้วก็เรียกธามาคุย การเจรจามีแต่ทำให้บุสบาโกรธจนเผลอสติใช้มีดฟันน้องสาวจนคอขาด นางมองหัวของน้องแล้วเดินร้องไห้ รีบออกจากบ้านทันที นางไม่รู้ว่าวิ่งไปถึงไหน หลังจากทีวิ่งเข้ามาถึงป่าลึกแล้ว บุสบาก็หยุดอยู่ตรงต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งเพื่อพักผ่อน แต่เวลาที่กำลัง

นอนอยู่นั้นนางได้ยินเสียงอะไรสักอย่าง มันเป็นเสียงหญิงสาวที่กำลังร้อง บุษบาเบิกตาโพล่งพลันส่งเสียงร้องออกมาด้วยความกลัว เพราะนั่นคือเสียงของธามา บุษบาตกใจกลัวเป็นอย่างมาก พยายามวิ่งอย่างสุดกำลังใจ ต่อมาก็ได้มาถึงวัดหนึ่ง นางรีบเข้าไปในวัดอย่างกระหืดกระหอบน้ำตาเต็มหน้า เจ้าอาวาสเมตตารับไว้พร้อมได้สร้างกระท่อมหลังหนึ่งเพื่อให้อยู่ปฏิบัติธรรม ถึงกระนั้นทุกคืนธามาก็ยังตามหลอกหลอนบุษบาทุกเวลา จนกระทั่งบุษบาสิ้นชีวิต

15.ผีลงไห

ผีตนหนึ่ง มักเดินไปตามตรอกซอกซอยต่าง ๆ เพื่อหาอาหาร วันหนึ่งเห็นภรรยาชานามันเกิดความรัก จึงหาอุบายเวลากลางคืนมาถึง มันก็แปลงกายเป็นเป็นสามีของนาง แล้วก็ไปอยู่กับนางหลังเสร็จงานจากนาสวนแล้ว ผู้เป็นสามีก็กลับบ้านเห็นผีนอนอยู่บนเตียง เขาโกรธมากตรงเข้าไปดึงผีตกจากเตียง ผีนั้นทำตัวเหมือนเป็นสามีนางตัวจริง มันไม่ยอมขายผู้เป็นสามี ส่วนภรรยาเองก็ไม่ว่าใครคนไหนเป็นสามีกันแน่ ทั้งหมดตัดสินใจเอาเรื่องไปฟ้องตุลาการ แต่ผู้พิพากษาที่ไม่สามารถบอกความจริงได้อีกเช่นกัน เขาพากันไปยังตุลาการสูงสุดเพื่อหาความจริง ผู้พิพากษานี้เป็นผู้ชำนาญพร้อมทั้งประกอบด้วยความคิดเฉลียวฉลาดมาก หลังฟังความทั้งสองฝ่ายแล้ว ผู้พิพากษาการสั่งเกตุรูปร่างทั้งสองตั้งแต่หัวจรดเท้า แล้วเขาก็หาความผิดกันของทั้งสองทันที ตาของคนกับผีไม่เหมือนกัน แต่เขาก็ต้องการหาวิธีเพื่อแสดงให้เห็นว่า คนไหนเป็นคน คนไหนเป็นผี วิธีของเขาคือให้นำเอาไหใบเล็กมา 1 ใบ แล้วประกาศว่า ถ้าใครลงไปได้ แสดงว่าเป็นสามีของนางจะยกนางให้ ทำให้ภรรยาหนุ่มยืนกังวลไม่รู้จะทำอย่างไร ฝ่ายผีเมื่อได้ยินดังนั้นก็สบายใจ มันคิดว่า นางต้องเป็นของมันแน่ มันจึงแปลงกายให้ตัวเล็กเพื่อเข้าไปในไห เวลาผีหายเข้าไปในไห ผู้พิพากษาก็เอาฝาจากอันหนึ่งมาอุดปากไว้แล้วก็ยกไหขึ้นขึ้นแสดงต่อสาธารณชนว่าในนั้นคือผี เพราะคนไม่อาจแปลงกายให้เล็กเข้าไปได้ ผู้พิพากษาได้อนุญาตให้สามีกับภรรยากลับไปที่อยู่ของตัวเอง ส่วนผีต้องอยู่ในไหถูกเขาเอาไปทิ้งน้ำ นับจากนั้นมาชาวบ้านก็ไม่เห็นผีนั้นมาเดินรบกวนในหมู่บ้านอีกเลย

16.ผีตาเจง

ตาเจงเป็นคนไม่ชอบทำบุญ สมัยเป็นเด็กเขาฆ่าวัวขายเนื้อ ครั้นวัยสูงอายุเขาชอบดื่มสุรา แล้วก็ไล่ลูกและภรรยาออกจากบ้าน ด้วยเหตุนี้ ภรรยาและลูกของเขาจึงออกไปอยู่กับบ้านญาติในหมู่บ้านห่างไกล เมื่อตาเจงชรภาพเขามีไข่นกไม่มีลูกหลานคนไหนมาอยู่ใกล้ เวลาจับไขก็ร้องสร้างความรำคาญกับชาวบ้านไม่ได้ขาด สามีภรรยาคนหนึ่ง เมื่อได้ยินตาเจงร้องก็นำอาหารมาให้ทุกวัน แต่แปลกมาก เวลาได้รับประทานอาหารแล้วต้องร้องและหาสุรามาดื่ม ชาวบ้านซื้อสุรามาให้เขาก็หยุด

ร้องเป็นอย่างนี้ตลอดมา ตาเจงรักสองสามีภรรยามาก เขาพูดทั้งน้ำตาว่า ข้าวปลาอาหารทั้งหมดนั้น ตาอุทิศกุศลบุญให้เมื่อเจ้าเกิดชาติไหน ๆ ขออย่าให้เจ้าอดอยากเลย ทั้งสองสาธุแล้วพากันกลับบ้าน หลายวันต่อมาตาเจงก็เสียชีวิตไป ฝ่ายสามีภรรยาได้ทำบุญให้ตามประเพณีโดยเอาไปเผาในทุ่งนาใกล้หมู่บ้าน คืนหนึ่งฝนตก ชายผู้เป็นสามีออกไปหากบ ปกติจะหาได้มากแต่วันนี้หากบไม่ได้เลย เมื่อเดินไปถึงที่เผาศพตาเจง เขาเห็นกบตัวใหญ่กำลังกระโดดตรงมาหา ชายผู้เป็นสามีดีใจมาก เขาจับกบใส่ตะข้องแล้วกลับบ้าน รุ่งเช้าภรรยาของเขาก็จับกบมาทำอาหาร กบตัวใหญ่เห็นภรณาก็กระโดดไม่หยุด แต่นางไม่สนใจอะไร ในคืนนั้นเอง นางฝันเห็นตาเจงมายืนร้องให้อยู่หน้าบ้าน ในฝันนางได้ถามว่าสาเหตุใดมายืนร้องให้ ตาเจงร้องไห้หนักขึ้นแล้วบอกว่า แท้จริงกบนั้นเป็นตา เมื่อเห็นหลานก็ดีใจจึงกระโดดมาหา แต่หลานเอามาทำอาหารเสีย สองสามีภรรยาจึงรู้ว่าตาเจงมาเกิดเป็นกบ เกิดความสงสารเป็นอย่างมากจึงพากันไปหาพระสงฆ์ พระสงฆ์ขอให้ทั้งสองทำบุญเพื่อให้ตาเจงไปสู่สุคติ

17. ทางมรณะ

น้ำเลือนเป็นพ่อม่ายตัวคนเดียว คืนนั้นเขาตีมึนมากเดินหลงเข้าไปถึงทางเล็ก ๆ ที่เขาฆ่ากันตาย เขาเห็นผู้หญิงคนหนึ่งกำลังนั่งอยู่ เมื่อผู้หญิงคนนั้นหันมา นางไม่มีหน้าเลย เบ้าตากลวงโบ๋ ก่อนที่น้ำเลือนจะทำอะไรก็ถูกผีตนนั้นฆ่าตาย ขาวน้ำเลือนตายได้แพร่ออกไปชาวบ้านมีความกลัวเป็นอย่างมาก ถึงขนาดไม่มีใครกล้าเข้าไปเอาซากศพเขามาทำพิธีทางศาสนา เวลามานผ่านไปหลายเดือนพวกผู้ชายกลุ่มที่เคยตีมึนสุรากับน้ำเลือนมาตีมึนสุราด้วยกันอีก ระหว่างคุยกันมีวัตถุแข็งและท่อนไม้ใหญ่หล่นลงมา ทุกคนได้ยินเสียงไม่กล้ามองไปตามเสียงนั้น ได้แต่จ้องหน้ากัน ฉับพลันที่ตรงนั้นก็มีคนร่างใหญ่สูงปรากฏตัว ทุกคนจำได้ว่าเป็นน้ำเลือน จึงวิ่งหนีกันไปคนละทิศละทาง แต่เป็นที่น้ำอัศจรรย์พวกเขา กลับวิ่งไปถึงทางเล็ก ๆ ตรงที่น้ำเลือนถูกฆ่าตายอย่างไม่รู้ตัว เมื่อเห็นดังนั้นก็เร่งหนีเท้าโดยไม่สนใจว่าอะไรอยู่ตรงหน้า แม้วิ่งหนีมานานแล้ว แต่ก็ยังอยู่ที่เดิม น้ำเลือนยืนนิ่งแก้วตาศรีแดงกำ สีหน้าดูร้ายก้าวเข้ามาหาพวกเขาทีละนิด ๆ แล้วก็หายไป คนทั้งสามหายใจโล่งอีกครั้ง แต่ไม่เท่าไรก็ต้องตะลึงเมื่อรู้ว่าน้ำเลือนมาถึงพวกเขา ใบหน้าของน้ำเลือนซีดเหมือนกระดาษ ปากกระเปิดเสียงออกมาว่าหนึ่งในสามต้องมีใครคนหนึ่งตาย แล้วน้ำเลือนก็ให้สามคนนั้นต่อสู้กันถ้าใครเอาชนะได้ก็จะรอด คนแรกตายไปเหลืออีกสองคนก็ต้องสู้กันต่อไปอีก ระหว่างนั้นก็มีความเสียงครุเวทย์มนตร์वादให้หยุด ด้านหลังครุเติมไปด้วยคนถือคบเพลิง ครุเวทย์มนตร์ให้รับเอาคนออกจากพื้นที่ แล้วให้ถางป่าบริเวณทางเล็กแคบนั้นให้ราบเรียบ ส่วนน้ำเลือนหัวเราะ เพราะดีใจที่มีคนมาตายแทน ตัวเองจะได้ไปเกิดเสียที แต่คนที่ตายนั้นก็โดนปลดปล่อยวิญญาณให้ไป เพื่อหยุดทำเวรทำกรรมกันต่อไป

18. แม่ผีอำจรรยา

แม่น้ำสายหนึ่ง คนถูกผีหลอกทุกวัน บางคนถึงกับตายไป อย่างหญิงสูงวัยเดินมาริมน้ำในเวลากลางคืน นางเห็นเด็กหน้าตาสะอาดสะอาดอานขออาศัยข้ามน้ำไปด้วย นางเห็นใจจึงให้เกาะหลังข้ามน้ำไปด้วยกัน ครั้นถึงกลางแม่น้ำ เด็กหญิงก็แปลงร่างให้น้ำเกลียดน่ากลัว นางเห็นเข้าก็กลัวแทบจะขาดใจตาย เมื่อกลับมาถึงบ้านก็จับไข้และเสียชีวิตไป แม่น้ำสายนี้เวลาตะวันตกดิน ไม่มีใครกล้าเข้าไปใกล้อีกเลย แต่น้ำเฉิดแกเป็นคนที่ไม่น่ากลัว เวลามืดค่ำน้ำเฉิดเดินกลับบ้าน เมื่อเดินมาถึงริมแม่น้ำก็เห็นผู้หญิงคนหนึ่งรูปร่างสวยงาม นางบอกว่าต้องการข้ามฝั่งแต่ไม่กล้า น้ำเฉิดรู้ทันทีว่านางเป็นใคร จึงให้สาวน้อยเกาะหลังและเอาผ้ามัดไว้กับตัว ระหว่างอยู่กลางแม่น้ำ สาวน้อยก็เริ่มหลอกน้ำเฉิดทันที นางแลบลิ้นยาว ผมยาวตั้ง ตามีแต่เลือดไหลออกมา ส่งเสียงร้องน่ากลัว แต่ไม่ว่านางจะอย่างไรน้ำเฉิดก็ไม่กลัวและทำอะไรน้ำเฉิดไม่ได้ เมื่อถึงฝั่งผีสาวเริ่มกลืนน้ำเฉิด นางบอกว่าอย่าทำอะไรนาง นางจะไม่หลอกใครอีกแล้ว น้ำเฉิดไม่ยอมฟังคำขอร้องนั้น นางไม่รู้จะทำอย่างไรจึงแปลงกายเป็นท่อนไม้ 1 ท่อน เวลान้ำเฉิดมาถึงบ้านก็พันท่อนไม้นั้นปรากฏว่ามีเลือดไหลออกมา น้ำเฉิดเอาเลือดนั้นมาใส่สุราดื่ม การกระทำของน้ำเฉิดเป็นที่รำลือและหวาดกลัวของเหล่าผีร้าย เวลาน้ำเฉิดเดินออกมาข้างนอกพวกผีเหล่านั้นพากันร้องว่าคนกินผีมาแล้ว พากันหนีด้วยความกลัว หลังเหตุการณ์วันนั้น ชาวบ้านที่อยู่ใกล้แม่น้ำพากันมาขอบคุณน้ำเฉิด และพากันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณผีเหล่านั้นให้ไปเกิด

19. พรายตันขนุน

ในสมัยเขมรแดงปกครองประเทศ มีสตรีคนหนึ่งชื่อภาวีทำงานเป็นประธานกองนารี ภาวีได้ฆ่าคนบริสุทธิ์ในเขตกำบังจามไปเป็นจำนวนมาก และนางยังนำทรัพย์สินของผู้เคราะห์ร้ายจำนวนสองลังเอาไปฝังไว้ใต้ต้นขนุน นางภาวีได้ตายในสงครามการปลดปล่อย วิญญาณของภาวีเสียดายทรัพย์สินที่ได้เก็บไว้ จึงได้เป็นพรายดุร้าย บริเวณใกล้ต้นขนุนนั้น ประชาชนที่หนีจากการถูกฆ่าก็กลับมาอยู่โดยเหตุที่ต้นไม้ขึ้นรก คนจึงไม่ค่อยได้เข้ามา ต่อมาเมื่อเด็กชายคนหนึ่งชื่อเรตเป็นเด็กกำพร้าพ้ออยู่กับแม่ เขาเป็นเด็กที่มีความประพฤติดีมาก วันหนึ่งเรตได้ชวนเพื่อนชื่อเมื่อน รุง และเรือน ไปเก็บลูกขนุน พวกเขาพากันขึ้นต้นขนุน โดยที่เด็กชายเรตขึ้นไม่ค่อยเป็นเขาจึงอยู่ข้างล่าง ขณะที่พวกเขาเด็ก ๆ เก็บลูกขนุนอยู่นั้น เด็กชายเมื่อนได้กลืนขนุนสุกแต่เพื่อน ๆ บอกว่ามีแต่ลูกดิบ ๆ ทั้งนั้น ครูต่อมาเด็กชายเรือนที่อยู่กึ่งข้างล่างก็บอกว่าเขากลิ่นหอมมาก ลูกขนุนไม่ทันสุกดี ทำไมมีใครแหกออกมาแถมมีรอยเล็บอีกด้วย ทันใดนั้นเรือนส่งเสียงร้องเพราะรู้สึกเหมือนใครดึงผม ส่วนเรตก็เหมือนมีใครมาชวนหลังพอหันไปมองก็ดูทานออกมาด้วยความตกใจว่าผีหลอก นาที่นั่นเอง ผีพรายใช้มือผลักเด็กชายเมือนบนกิ่งสูงตกลงมาโคนขนุน ฝ่ายอีกสองคนพยายามวิ่งเข้าไปในหมู่บ้าน แล้วบอกตาสมว่าผีผลักเมือนตก

จากต้นขนุนสลบอยู่ที่นั่น ตาสมรีบเรียกชาวบ้านไปช่วยกัน ชาวบ้านได้พาเมื่อนไปต่อกระดูกมือที่บ้าน
 ครูเขมร คนโต ๆ ในหมู่บ้านได้บอกว่า เวลากลางคืนมักเห็นไฟเขียวลอยเข้าออกต้นขนุนนั้น บางเวลา
 มีคนสวมเสื้อผ้าชุดดำนั่งสูบบุหรี่เหมือนเป็นยาม บางเวลาได้ยินเสียงคนแต่ไม่เห็นคน เมื่อมีลมมาแต่ละ
 ครั้งเหมือนมีเสียงคนคุยกันเพราะเมื่อปี พ.ศ. 2522 มีพวกทหารเขมรแดงตายในที่นี้เป็นจำนวนมาก
 ไม่กี่วันต่อมาตาสมและชาวบ้านได้พากันไปใช้ไฟเผาต้นขนุนทิ้ง แต่ต้นขนุนนั้นผีรักษา ทำให้ใบร่วงบ้าง
 เท่านั้น เวลากลางคืนชาวบ้านเห็นไฟสีเขียวลอยจากต้นขนุนไปหลังบ้านเรต ทำให้คนในบ้านเรต
 ทั้งหมดได้กลิ่นขนุนด้วยกันทุกคน หลังจากนั้นผีนางภาวีไปอยู่ต้นมะขามเวลาพวกเขาจะมาเก็บมะขาม
 แต่ละครั้งมักจะตกลงมาจากข้างบนและยังหลอกเด็ก ๆ ที่ไปเก็บส้มมะขาม อยู่ต่อมาแม่ของเรตได้อัน
 รัญญาตีที่มาจากหมู่บ้านอื่น เมื่อทำอาหารเลี้ยงปรากฏว่าปวดท้องกัน รวมทั้งแม่ของเรตด้วย เรตจึง
 บอกผีว่าอย่าทำร้ายกัน แล้วจะหาอาหารเช่นไหว้ให้ นางพรายบอกว่าไม่ต้องการกินของใครแต่
 ต้องการไปเกิด ก่อนที่ชาวบ้านจะทำอะไรกัน ก็มีคนมาชุดสมบัติ แต่นางพรายไม่ต้องการ
 ให้ใครจึงพบแต่หินสองก้อนเท่านั้น จึงพากันตัดต้นขนุนทิ้งไปส่วนต้นมะขามของเรตก็ต้องตัดทิ้ง
 เหมือนกัน ท้ายสุดนางพรายมาเข้าชาวบ้าน และบอกว่าขอเป็นผีพรายถือศีลไม่ออกมาหลอกหลอน
 ใครอีกแล้ว เพราะต้องการตัดกรรมและยังบอกด้วยว่า สมบัตินั้นมีจริงแต่ไม่ต้องการให้ใคร

20. ผีวัดพระพุทธ

ในช่วงเขมรรอดพ้นจากเขมรแดง กรุงพนมเปญเวลามีแต่ความเจ็บ น้ำแฉนคนสิบ
 สามล้อเขารู้ทางอย่างชัดเจน เขาไม่กลัวผีและยังพูดว่าถ้าพบผีสตรีสวย ๆ เขาจะจับมาทำภรรยาด้วย
 คีนสิบห้าค่ำเดือนสิบ เขมรอยู่ในเทศกาลสารทเขมร น้ำแฉนออกสามล้อตั้งแต่เย็นถึงค่ำ เพราะมีพุทธ
 บริษัทไปวัดเพื่อวางก้อนข้าวตามความเชื่อของชาวเขมร เขามีวันหนึ่งน้ำแฉนได้ออกสามล้อไปหาเงิน
 ตามปกติ เขาเห็นสตรีคนหนึ่งอายุประมาณยี่สิบกว่า มีรูปร่างสวยงามควรให้รักใคร่กำลังยืนจ้องมายัง
 สามล้อ น้ำแฉนสิบสามล้อซ้ำ ๆ ตรงไปหานาง นางขึ้นมานั่งแล้วน้ำแฉนก็ค่อย ๆ ถีบไปซ้ำ ๆ นางถาม
 น้ำแฉนว่าไม่กลัวผีหรืออย่างไร น้ำแฉนพูดด้วยความคะนองปากว่าไม่กลัวผีถ้าเจอผีก็จะจับมาเป็น
 ภรรยา แล้วยังอวดโอ่ว่ามีคาถาไล่ผี นางให้สวดคาถาให้ฟัง น้ำแฉนสวดจบแล้วนางถามว่าไม่เห็นผีจะ
 กลัวเลย น้ำแฉนเริ่มรู้สึกแปลก ๆ แต่ก็หัวเราะออกมา ทันใดนั้นสามล้อเกิดเสียหลักทั้งผู้โดยสารและ
 คนสิบกลิ้งไปรวมอยู่ด้วยกัน น้ำแฉนขอโทษนาง แล้วถีบไปข้างหน้าอย่างช้า ๆ พอถึงต้นไม้ใหญ่แห่ง
 หนึ่งใกล้วัดนางก็ให้หยุดและบอกว่านางไม่มีเงินให้น้ำแฉนรอก่อนจะเข้าไปเอาเงินในบ้านมา เมื่อนาง
 เดินหายเข้าไปในบ้าน น้ำแฉนยืนรอกอยู่หน้าบ้านอย่างหงุดหงิด หมาสองสามตัวเริ่มเห่าและหอนแรง
 มากไม่นานประตูบ้านก็แฉมเปิดทีละน้อย ๆ เจ้าของบ้านพิจารณาอยู่นานจึงตั้งใจสนใจเปิดประตูหนึ่ง
 บาน เมื่อเห็นเงาน้ำแฉน เจ้าของบ้านก็ถามไถ่ พอน้ำแฉนบอกเจ้าของบ้านก็ร้องเสียงหลง เพราะคน

นั่นคือภรรยาของเขาที่เพิ่งเสียชีวิตไป อีกทั้งขอจ่ายเงินให้น้ำแมนเพราะจะได้ไม่ต้องจองเวรจองกรรมกัน น้ำแมนหน้าซีด รับเงินแล้วถอยสามล้อออกไป ครั้นถึงบ้านได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ภรรยาและลูกทุกคนแล้วเขาก็ขึ้นไปนอนบนเตียง เขาระวนกระวายมาก ในคืนนั้นเองเขาก็ฝันเห็นผู้หญิงสวยในชุดเสื้อผ้าที่ยืนหัวเราะอย่างแสนสนุก ในเวลากลางคืนเงียบสงัดนั้นเขาส่งเสียงดัง ๆ ว่ากลัวนางแล้ว พอสว่างภรรยาหน้าแมนได้เชิญอาจารย์มาผูกข้อมือสวดไล่ผี แต่พอน้ำแมนยังกระวนกระวาย สามวันต่อมาก็ตายตามผีสาวสวยไป

21.ผีหลอกอาจารย์

สาววัยรุ่นชื่อวัตติ เธอไปเที่ยวกับคนรักจนลืมบ้านลืมการเรียน หลังจากเที่ยวในพนมเปญ เพื่อนผู้ชายนำเธอไปจนถึงจังหวัดเสียมเรียบ เธอแต่งตัวบ๊อบบี้ โกโรกัฒมแดง นิยมซีรอมอเตอร์ไซด์คันใหญ่ ๆ โอบอเวคนรัก เข้ามีตวันหนึ่ง เธอออกรถจากเสียมเรียบด้วยอารมณ์ไม่ค่อยดี เพราะคืนที่ผ่านมาเพื่อนชายโทรศัพท์คุยกับเพื่อนสาวของเธอทำให้นางโกรธและทะเลาะกัน ครั้นซีรอมมาถึงกำปงธมก็หยุดพักที่แห่งหนึ่งแล้วเถียงกันอยู่สักครู่ นางก็บอกกับคนรักว่าท้องมา 2 เดือนแล้ว แต่ชายหนุ่มกลับไม่รับผิดชอบ ทันใดนั้นรถแท็กซี่แล่นมาอย่างรวดเร็วชนเธอกระเด็นไปเสียชีวิตคาที่ ชายหนุ่มเมื่อเห็นดังนั้นก็ขึ้นรถมอเตอร์ไซด์ขับหนีไปทางกรุงพนมเปญ ปล่อยให้คนรักนอนตายอยู่ใกล้ถนน ซึ่งเป็นหน้าบ้านของอาจารย์อายุกว่า 60 ปี เป็นพ่อม่ายอยู่คนเดียว หลังอาจารย์กลับมาจากวัดเขาเห็นชาวบ้านยืนออกันอยู่ใกล้ถนน ก็เข้าไปชะงักดู จึงรู้ว่าผีผู้หญิงเพิ่งตายใหม่ ๆ ก็สงสารจึงให้ชาวบ้านย้ายซากศพมาที่บ้าน เพื่อเตรียมพิธีศพให้นาง อาจารย์บุษบาตพนางหลังบ้าน ชาวบ้านที่อยู่ใกล้ ๆ ต่างกลัวนางทุกคน เพราะนางเป็นผีตายโหง เจ็ดวันต่อมาในเวลากลางคืนอาจารย์จุดตะเกียงตรงประตูบ้าน แต่ชาวบ้านเห็นไฟเต็มบ้าน แฉมได้ยินเสียงเพลงอีกด้วย บางเวลาปลบคำชาวบ้านเดินผ่านเห็นหญิงวัยรุ่นคนหนึ่งนั่งปากประตูบ้าน บางเวลายังได้ยินเสียงก้องหินกุงก้าง ๆ หามูลเหตุไม่ได้ มีบางคืนก็ได้ยินเสียงผู้หญิงกล่อมลูกอย่างอ่อนหวาน แม้ชาวบ้านจะบอกตาอาจารย์ว่าผีหลอกอย่างไร อาจารย์ก็ไม่เชื่อ เพราะกลางคืนเขามีความสุขอยู่คนเดียว ไม่เคยเห็นอะไรผิดปกติ อยู่มาคืนหนึ่งหลังจากอาจารย์กลับมาจากทำบุญม่อยหลับไป ลืมตาขึ้นมาก็เห็นผีนั่งห้อยขา แลบลิ้นใส่ ตาโปนเท่าไข่ไก่ มีเลือดไหลออกมา ตาบอกกับนางผีว่าไม่ต้องมาหลอกเพราะว่าไม่กลัว นางผีจึงได้แปลงกายอย่างสดสวยมีกลิ่นหอมมานั่งปลายเท้าตา แล้วยกมือลูบปลายเท้าตาไปมาอ่อนให้รับเธอเป็นคนรัก นับแต่นั้นมาคนใกล้บ้านมักจะได้ยินเสียงตาอาจารย์พูดในเวลากลางคืน บางเวลาเขาได้ยินเสียงผู้หญิงสนทนากับอาจารย์สุดท้ายชาวบ้านได้เอาเรื่องนี้ไปบอกลูกชายของตาที่อยู่หมู่บ้านใกล้ ๆ ให้มาหาความจริง และก็พบว่าตาอาจารย์พูดกับผี ต่อมาเมื่อรถบรรทุกมาถึงเขตกำปงธม รถนั้นเสียตรงจุดนางผีตายพอดี เมื่อมีฝนตกปรอย ๆ ในรถมีพระสงฆ์สองรูปเป็นผู้ร่วมเดินทาง ท่านขออาศัยบ้านตาอาจารย์พักหนึ่งคืน ตก

กลางคืนก็มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น นางผีนั่นเองโทรมาหา พระภิกษุเมื่อเห็นนางอยู่บนชื่อกี่แผ่นหนังสือชีวิต เสียงวิพากษ์วิจารณ์เรื่องผีหลอกพระสงฆ์ทำให้ชาวบ้านพร้อมทั้งคณะกรรมกรวัด ตกลงกันรื้อบ้าน อาจารย์ไปทำเป็นกฐิพระ แล้วทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผีสาว ส่วนอาจารย์ให้ไปอยู่วัดรักษาศีลทานต่อไป

22.ปีศาจกลางกรุงไพรนคร

กรุงไพรนคร (ปัจจุบันคือ โฮจิมินห์ซิตี้) ในปี พ.ศ.2483 มีเศรษฐีใจบุญชื่อเจ๊กชู เขามีบ้านหลังใหญ่ให้เช่า บ้านของเขามีขนาดใหญ่โตสวยงามอยู่กลางกรุง เขามีคนรับหน้าถือตาแม่แต่นายฝรั่งก็ไปมาหาสู่ แม้อายุจะ 55 ปีแล้ว แต่ยังสง่า ชอบเล่นกีฬา แกมีลูกสาวอยู่คนหนึ่งอายุ 18 ปี แกรักลูกสาวมาก แม้ใครจะมาขอก็ยังไม่ได้ให้แต่งงาน จนในที่สุดได้ยกให้ลูกครึ่งเขมรจีนบ้านอยู่ติดกัน หนุ่มคนนี้เรียนจบหมอมาจากฝรั่งเศสหน้าตาดีและเป็นผู้รับมรดกของตระกูล วันแต่งงานใกล้เข้ามาลูกสาวกลับล้มป่วยลงรักษาเท่าไรก็ไม่หาย จนคู่หมั้นเอาเลือดไปตรวจพบว่าเป็นมะเร็งในเม็ดเลือด แม้เจ๊กชูจะเอาไปรักษาต่างประเทศแต่ก็ต้องกลับมาตายบ้าน เพราะหมอบอกว่ารักษาไม่หาย เมื่อลูกสาวตายเจ๊กชูทำโรงศพอย่างดีและเก็บลูกไว้ในห้องกว้างใหญ่ มีหน้าต่าง 4 บาน บานหนึ่งเปิดออกไปทางบ้านคู่หมั้น แต่ละวันให้คนใช้ยกอาหารไปให้พร้อมเสื้อผ้าอย่างดี เขาล้างคนมายกอาหารและผ้าไปให้ลูกสาว เดือนแรกผ่านไปด้วยดีพอเดือนที่สองคนใช้ก็ลาออกไปจึงจ้างคนใหม่มา คราวนี้เชื่อกันว่าเป็นคนไม่กลัวผี คนใหม่เห็นรอยเสื้อผ้ายับย่นก็เริ่มหวั่นไหว วันหนึ่งเจ๊กชูลืมนั่งสื้อไว้ใช้ให้ขึ้นไปเอา พอจับหนังสือก็ได้ยินเสียงตรงหน้าต่างเขาคใจทั้งหนังสือวิ่งมาหาเจ๊กชู เจ๊กชูจึงขึ้นไปเอาเองก็ไม่เห็นมีอะไร อีกครั้งลืมห้อยยาสูบไว้ให้คนใช้ขึ้นไปเอาอีก คราวนี้คนใช้เห็นเหมือนโรงศพออกมาจึงรีบวิ่งลงมาทำให้เจ๊กชูต้องขึ้นไปเอาเอง แล้วคนใช้ที่บอกว่าไม่กลัวผีก็ลาออกไป ทำให้เจ๊กชูหาคนใช้ไม่ได้ ส่วนหมอคู่หมั้น แต่ละคืนมักเฝ้าดูโรงศพโดยมองเข้ามาทางหน้าต่าง บางคืนเห็นหน้าต่างเปิดปั้งปั้งก็สงสัยเมื่อมาปรึกษาทั้งเจ๊กชูทั้งสองก็ตกลงแอบดูด้วยกัน พอตดตึกเห็นผีสาวสวมชุดที่เตรียมไว้ให้หน้าโรงหေးไปทางหน้าต่าง เจ๊กชูส่งเสียงเรียกผีหันมาแวบหนึ่งแล้วก็เหาะจากไปทำให้เจ๊กชูสลบไป พอฟื้นเขาบังคับให้คนเปิดฝาโลง แล้วเอาลูกสาวไปฝังใต้ต้นไม้ใหญ่หน้าบ้าน อีก 10 วันต่อมาเขาก็ตายไปก่อนตายเขายกคฤหาสน์ให้เจ้านายฝรั่ง เวลากลางคืนมียามมาเฝ้า ปรากฏว่าแต่ละคนโดนผีหลอกไปตาม ๆ กัน ส่วนนายฝรั่งบางคนเขาก็เห็นเงาสองคนนั่งคุยกัน พอไปเปิดหน้าต่างก็เห็นสองคนนั้นกระโดดลงไปทางหน้าต่าง ลอยหายไปในอากาศ เหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ชาวไพรนครลือกันว่าเจ๊กชูกับลูกสาวกลายเป็นปีศาจประจำคฤหาสน์ไปแล้ว

23.คนกับผีเป็นเพื่อนรักกัน

สามีภรรยาคนหนึ่งตั้งบ้านอยู่ไกลจากหมู่บ้าน คืนหนึ่งภรรยาเจ็บท้องคลอดลูกใช้สามีไปตามหมอตำแย สามีกลัวผีเพราะกลางทางมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งมีผีหลอกคนที่ผ่านไปมา และไม่มีหนทางที่ไหนจะใช้เสียงไปได้ ชายผู้เป็นสามีรับคำจากภรรยาเดินลงบ้านไปแอบอยู่หน้าบ้านประมาณ 1 ชั่วโมง ถึงจะกลับมากบอกภรรยาว่าหมอตำแยไม่อยู่ ภรรยาตวาดเสียงแข็งอย่างรู้ทันแถมขู่ว่าถ้าไม่ยอมให้ตายก็ต้องไปตามหมอตำแยมา แม้ผู้เป็นสามีจะหาวิธีเสียงอย่างไรก็ไม่สามารถตัดทอนภรรยาได้จึงตัดสินใจไปตามหมอตำแย ช่วงเวลาที่ผ่านต้นไม้ใหญ่เขาหลับตาวิ่งให้ผ่านพ้นไปเร็ว ๆ แต่ไปชนกับผีเข้าอย่างจัง พอลุกขึ้นได้ก็เอ็ดตะโรผี ว่าทำไมมาขวางทางคนรีบร้อน ผีแปลกใจว่าทำไมชายคนนี้ไม่กลัวแถมยังกล้าดำผิวกี เมื่อถามไถ่ความเป็นมาแล้วผีก็ยอมไปเป็นเพื่อนด้วย พอถึงบ้านหมอตำแยชายผู้เป็นสามีก็เข้าไปขอร้องหมอตำแยให้ไปทำคลอดลูก หมอตำแยเห็นว่าเป็นคนรักภรรยาจึงยอมไป ครั้นเตรียมตัวเสร็จแล้วยายหมอตำแยและเจ้าหนุมน้อยก็เดินไปด้วยกัน ผีที่ร่วมเดินทางด้วยช่วยรำมนต์ปิดบังต้นไม้ให้ไม่เห็น เปิดทางให้คนทั้งสองไปถึงบ้านโดยไม่มีภัย หมอตำแยเข้าไปช่วยทำคลอดลูกออกมาเป็นลูกชาย เขาผูกด้ายมงคลเป็นรูปตีนกาเหนือหัวเสาบ้านทุกมุม ส่วนชายหนุมรออยู่ข้างนอกพูดคุ้ยรักใคร่อยู่กับผี พอทำคลอดเสร็จชายผู้เป็นสามีก็ชวนผีเข้าไปดู ผีบอกว่าไม่ขอเข้าไปเพราะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากมายขอตัวกลับไปก่อน ถ้ามีอะไรให้ไปหา อยู่มาไม่นานในเมืองมีลูกสาวเศรษฐีคนหนึ่ง นางปวดกระดูกสามสี่วันมาแล้ว หมอในเมืองไม่รู้วิธีรักษาให้นางได้ เศรษฐีจึงจัดบ่าวให้หาหมอมารักษาแต่ก็ไม่ มีใครช่วยนางได้เลย ชาวนั้นได้มาถึงชายหนุม กลางคืนชายหนุมไปยังต้นไม้ใหญ่จุดธูปขอถามผีเพื่อนรัก ผีออกมาก็หัวเราะแล้วให้ถาดคา ชายคนนั้นท่องจนจำได้แล้วลากลับ ครั้นฟ้าสว่างก็ลาภรรยาไปบ้าน เศรษฐี ชายหนุมได้รับอนุญาตจากเศรษฐีให้เข้าไปในบ้าน เขาขอให้เตรียมเครื่องเช่นไหว้ให้ผีกินแล้วเสร็จแล้วก็จุดธูปสามดอกสวดคาถาดัง ๆ สามจบแล้วเอาน้ำมนต์ให้ลูกเศรษฐีดื่ม ดื่มไปได้เล็กน้อยลูกสาวเศรษฐีดีขึ้นและสิ้นอาการปวดกระดูก เศรษฐีดีใจก็จะเปรียบปานตัดสินใจยกลูกสาวให้ชายหนุม แต่ว่าชายหนุมปฏิเสธโดยบอกว่าตัวเองมีภรรยาแล้ว และขอลาเศรษฐีกลับบ้าน เศรษฐีให้คนใช้บรรทุกลูกเสียบึงสองเกวียนมาถึงบ้านชายหนุม ตั้งแต่วันนั้นมาชื่อเสียงของชายหนุมก็เลื่องลือ วันหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินประชวรหนักมีอาการปวดกระดูกเสวยอาหารไม่ได้ หมอหลวงหมตทางรักษาพยาบาลพระเจ้าแผ่นดินตรัสให้เศรษฐีนำตัวชายหนุมมายังราชธานี ชายหนุมกลัวภัยเป็นอย่างมาก เข้าไปถวายบังคมพระเจ้าแผ่นดินในวังแล้วก็ให้หมอเตรียมเครื่องเช่นไหว้ผีแล้วก็จัดถวาย พระเจ้าแผ่นดินรับน้ำมนต์ดื่มไปเล็กน้อยอาการของโรคก็ดีขึ้นทันที พระองค์รู้คุณชายหนุม จึงแต่งตั้งให้เป็นแพทย์หลวง แต่ชายหนุมไม่อาจทิ้งบ้านและเรือกวานได้จึงขอแค่มารักษาราษฎรของพระองค์ตามชนบทแทน ชายหนุมได้รางวัลเป็นเงินจำนวนมาก เมื่อกลับมาทำบุญให้ผีอย่างยิ่งใหญ่ เพื่อให้ไปเกิดชาติใหม่คืนนั้นผีได้ให้ตำรับยาโบราณ 1 คัมภีร์ เพื่อไว้รักษาประชาชนทั่วไป

24. เกาะเปรต

ตามตำนานว่า มีเรือสำเภา 500 ลำ เดินทางไปกลางมหาสมุทรใกล้มีดค่าแล้วก็แวะเกาะแห่งหนึ่ง เกาะนั้นไม่มีคนอยู่เลย กลางคืนมีเปรตออกหากิน พบมนุษย์เข้าก็จับจะกิน พวกพ่อค้าต่างหวาดกลัวรีบไปตามหัวหน้าเรือสำเภามาเจรจาต่อรอง แต่หัวหน้าเปรตบอกว่าไม่ได้ เพราะพวกเขาหิวกันมาก นายสำเภาบอกว่า ถ้ากินมนุษย์ก็ได้แค่อิ่มเดียว แต่ถ้าปล่อยชาวเรือสำเภาออกไป แต่ละปีจะส่งอาหารมาให้ เปรตปรึกษากันแล้วก็ตกลง บอกว่าถ้าปล่อยออกไปเมื่อมีลมพัดมาจากทิศเหนือขอให้ทำตามสัญญา ทำอาหารส่งมาให้ เป็นต้นว่า ข้าวตอก งา มะพร้าว ข้าวเม่า กล้วยลอยตามกระแสลมมาให้ ไม่ต้องนำมาให้ลมจะพัดพามาให้เอง เมื่อชาวสำเภากลับมาถึงหมู่บ้านถึงเวลาลมพัดมาจากทิศเหนือชาวบ้านต่างพากันทำกระทง ใส่อาหารหวานคาวลอยทะเลไปตามคำสั่งสัญญา นับแต่นั้นมาถึงปีชาวบ้านก็ทำต่อ ๆ กันมามีเคยขาด กลายเป็นธรรมเนียม โดยเชื่อว่าเป็นการทำบุญลอยข้าวปลาอาหารไปให้บรรพบุรุษ ที่ไปเกิดเป็นเปรต

25. ผีต๋นทางนกงู

ในกรุงเทพมหานครมีตึกสองชั้นหลังหนึ่งรั้วรอบขอบชิด บ้านนั้นมีต๋นทางนกงูขนาดใหญ่ 1 ตัน เจ้าของบ้านเป็นหญิงวัยกลางคนอยู่คนเดียว ลูกชายไปอยู่ต่างประเทศ ทุกเช้าเขาจะมาก่อกำลังกายไต่ต้นไม้ หลังไม่ได้มาก่อกำลังกาย 4 วัน คนใกล้บ้านถึงรู้ว่าเขาเสียชีวิตแล้ว ลูกชายของเขากลับมาทำพิธีศพ แล้วก็กลับไปต่างประเทศ หลังจากนั้นชาวบ้านก็ได้ยินเสียงคนทำความสะอาดบ้านกวาดใบไม้ แต่มองหาต้นไม้เสียงก็ไม่พบ เช้าวันหนึ่งมีคนมาขายขนมปังถึงจรรย์ยานผ่านมาเห็นคนกวาดหน้าบ้าน พอเข้าไปใกล้หญิงนั้นก็หายไป พอถึงจรรย์ยานออกมาก็เหมือนมีอะไรดูดไว้ คราวนี้หันไปเห็นผีผมยาวสยายดึงท้ายรถ เขาตะโกนเรียกหาคนช่วย ต่อมาเมื่อครอบครัวย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ อยู่บ้านห่างออกไปราว 10 หลัง ตื่นเช้าเดินออกกำลังกาย เห็นไม้กวาดวางอยู่ที่เก็บไปฝังไว้ที่กำแพงรั้ว พอหันมาก็มองเห็นไม้กวาดวางอยู่ เขาก็จับตั้งไว้ แต่ไม้กวาดก็กลับมาวางอยู่ที่เดิมเขาทำอย่างนี้อยู่หลายครั้ง จนกระทั่งฟ้าสว่างมีคนบ้านตรงข้ามมาพบเข้า จึงเรียกเข้าบ้านและบอกว่าถูกผีหลอก ต่อมาเด็ก ๆ มาเล่นได้ต๋นทางนกงูถูกผีหลอกพ่อแม่จึงห้ามไม่ให้เด็ก ๆ เข้ามาเล่นบริเวณนั้นอีก วันหนึ่งมีคนเมาเหล้าเดินผ่านมา เขาแะนั่งไต่ต้นไม้ด้วยความเมา อยู่ ๆ ก็มีคนถามมาว่าต้องการกับแกล้มหรือไม่ เมื่อหันไปตามเสียงก็พบหญิงผมยาวยื่นเนื้อสัตว์มาให้ ผู้ชายเมาเหล้าแทบสร้างเมา วิ่งหนีปากกตะโกนว่าผีหลอก ๆ

ประธานหมู่บ้านได้ยินข่าวเรื่องผีหลอกก็หัวเราะ เขามองว่าเป็นเรื่องเหลวไหล วันหนึ่งเขาซิงรถจรรย์ยานยนต์ผ่านมา พอใกล้ต๋นทางนกงูเครื่องก็ดับลง เขาพยายามสตาร์ทเท่าไรก็ไม่ติด ทำให้

คิดถึงเรื่องที่บ้านเล่าขานจึงสตาร์ทรถไปสวดมนต์ไป ในที่สุดก็ลงจากรถลงผ่านต้นหนังกยุงไปแล้ว สตาร์ทใหม่ คราวนี้รถติดแล่นต่อไปได้ หลังประสบเหตุด้วยตนเองประธานหมู่บ้านพาชาวบ้านมา ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้คนตาย หลังจากนั้นก็ไม่มีคนพบเห็นผีต้นหนังกยุงอีกเลย

26. พรายกระตังเขียว

นางเขียวสาวงามชาวศรีโสภณ เป็นคนมีกริยามาयाทดีเป็นที่ต้องตาของหนุ่ม ๆ แม่ของนาง ตาย นางอาศัยอยู่กับพ่อ วันก่อนเจดีย์พระพรายนางเขียวไปทำบุญ นายจันลูกมาพบเข้าก็นึกรัก หลังก่อ พระพรายแล้วนางเขื่อนนำกระตังไปลอยน้ำ ขณะถือกระตังนางได้พบอาจารย์ท่านหนึ่งบอกว่าให้ระวัง ตัวก่อนจะตัดสินใจทำอะไร นางได้ลอยกระตังและขอให้พบแต่ความสุข ถ้าพบเนื้อคู่ก็ขอให้อยู่กันจน แก่เฒ่าอย่าได้พลัดพรากจากกัน ส่วนนางเมตที่เป็นหลานของพ่อนายจัน ซึ่งแอบรักนายจันก็ได้มาลอย กระตังด้วย นางขอให้ได้นายจันเป็นเนื้อคู่ ส่วนนายเขื่อนที่แอบรักนางเขียวขอให้นางเขียวพบ ความสุขอย่าได้พบความลำบากและอุปสรรคใด ๆ คั้นนั้น กระตังของนางเขียวลอยไปชนกับกระตัง ของนายจันแล้วจมน้ำหายไป

นายจันได้ให้พ่อไปขอนางเขียว ทั้งสองได้แต่งงานกัน พ่อนางเขียวตัดสินใจไปอยู่วัด เหตุการณ์นี้ทำให้นางเมตโกรธมาก นางโทษนางเขียวว่าแย่งคนรักไป นางต้องการแย่งคืนโดยไปหา หมอทำเสน่ห์ใส่ นายจัน นายจันร้อนรนด้วยพิษเสน่ห์พ่อพบนางเมตก็หลงรัก จนชาวบ้านรู้ทั่วกัน ยาม นั้นนางเขียวมีครรภ์แล้ว นายเขื่อนเห็นใจจึงมาช่วยเหลือนางเขียวที่บ้าน นายจันมาเห็นเข้าก็ผลักนาง เขียวชนกับขอบหน้าต่างทำให้นางเขียวปวดท้องอย่างหนัก ขณะที่นายจันลงบ้านไปอย่างไม่เหลียวแล ชาวบ้านมาช่วยกันและให้ไปตามหมอด่าแย้ท้ายหมู่บ้านมาดู นางเขียวทนปวดไม่ไหวสิ้นใจตาย ชาวบ้านนำร่างของนางไปฝังโดยไม่ได้นิมนต์พระมาสวดเลย ข่าวนางเขียวตายได้ยินถึงพ่อนายจันท่าน โกรธลูกชายมาก ส่วนผีนางเขียวได้อยู่ที่ต้นโพธิ์ กลางคืนชาวบ้านมักได้ยินนางเขียวกล่อมลูกชวนชน หัวลูกทำให้ชาวบ้านนอนไม่หลับ แต่นางเขียวก็ไม่เคยทำร้ายชาวบ้านแต่อย่างใด วันหนึ่งหมอด่าเสน่ห์ ผ่านมาทางต้นโพธิ์ นางเขียวฆ่าหมอด่าตาย ส่วนนางเมตพอเห็นผีนางเขียวที่ต้นโพธิ์กลับมาบ้านก็กลัว จนกระทั่งขาดใจตาย ชาวบ้านพากันหาหมอมิมาปราบแต่หมอมิเหล่านั้นถูกฆ่าตายหมดจนต้องไปหา ยายชีมาช่วยปราบ และขอพระสงฆ์ที่เป็นพ่อของนางเขียวมาจับผี คั้นนั้นนายจันกับคนใช้เดินทางไป ร่วมด้วย ระหว่างทางโดนผีนางเขียวฆ่าตาย ยายชีที่มากช่วยปราบได้ทำกระตังลอยน้ำ เรียกลูกนาง เขียวให้เข้ามาเล่นในกระตังแล้วสวดมนต์ขังไว้ไม่ให้ลูกนางออกได้ ลูกร้องเรียกให้แม่ช่วย นางเขียว ลากศพนายจันมาที่พิธี นางขอร้องให้แม่ชีปล่อยลูก พระสงฆ์ที่เป็นพ่อของนางเขียวขอร้องลูกให้หยุด ทำบาป แล้วสวดมนต์ให้ลูก วิญญาณนางเขียวได้เข้าไปในกระตังที่ลอยน้ำ แล้วอยู่รักษากระตัง นับแน

นั่นเป็นต้นมาเวลาลูกหลานชาวบ้านมีไข้ มักเชื่อว่าไปทำให้นางเขี้ยวโกรธ ชาวบ้านจึงทำกระทงสามมุมสี่มุมใส่ข้าวสวย ข้าวแดง ขนมแล้วขอโทษที่ลูกหลานทำผิดต่อนางเขี้ยวแล้วเอากระทงนั้นไปลอยน้ำหรือวางใต้ต้นไม้อุทิศให้กับนางเขี้ยว ความเชื่อนี้มีมาตราบมาจนถึงปัจจุบัน

27. ผีลากกระดานโลง

ครอบครัวหนึ่งสามีชื่อสนภรรยาชื่อสุนาอยู่กับแม่ซึ่งเป็นแม่มาย ครอบครัวมีอาชีพตัดฟันขาย แม่ครอบครัวจะมีที่นาและมีต้นตาล 10 ต้น แต่พวกเขาไม่ทำอะไรทำนาหรือทำน้ำตาล วันหนึ่งเขาไปตัดต้นไม้ที่มีหลุมฝังศพไว้ญาติซึ่งขาดกรพลพดเอามาฆ่าโดยไม่มีความคิด พวกเขาเป็นผีที่ไม่มีญาติทำบุญให้เป็นเหตุให้วิญญาณเป็นผีร้ายกาจหลอกชาวบ้านอยู่เนือง ๆ แต่สามีภรรยาไม่กลัว ประมาณเดือนต่อมาภรรยาได้ลูกชายคนหนึ่ง เวลาลูกได้ 7 วัน นางได้เดินลงมาข้างล่าง เห็นสตรีคนหนึ่งนั่งห้อยขาอยู่บนต้นไม้ เธอตกใจเรียกแม่ แม่รีบมามองไปก็เห็นร่างผู้หญิงสวยคนนั้นกลายเป็นน้ำเกลียดลูกสาวของนางตกใจสลบไป หลายวันต่อมานางปล่อยให้แม่เลี้ยงลูก ส่วนนางออกไปตัดไม้เหมือนเดิม คินนั้นครอบครัวผีได้พากันลากกระดานโลงออกจากป่ามาบ้านของน้ำสนตะโกนให้อาที่อยู่คินมา น้ำสนบอกว่าไม่ได้เอามาเพียงแต่ตัดไม้เท่านั้น ผีตอบกลับว่าต้นไม้ที่นั่นแหละคือที่อยู่ของพวกเขา รุ่งเช้าแม่ก็เรียกสามีภรรยาไปบอกให้เลิกตัดฟันขายหันมาทำมาหากินเหมือนอย่างชาวบ้านเขาและพากันไปรดน้ำมนต์ที่วัด แต่พอกลับมาถึงบ้านน้ำสนยังไปตัดฟันอีก คราวนี้ไปคนเดียว พอกลับมาอนกลางคืนผีก็มาทวงที่อยู่อาศัยอีก นับแต่คินนั้นมา ครอบครัวคนตัดฟันก็หยุดตัดฟัน น้ำสนไปทำงานทำเรื่องกำบังโสมปล่อยให้เมียลูกและแม่ยายเฝ้าบ้าน กลางคืนผีมาหลอกภรรยาขับไล่ต้องหาหมอมาทำรูปทิ้งโงงไว้หน้าบ้าน และสายสัญญาณล้อมรอบบ้านกันผีเข้ามา ส่วนน้ำสนก็ถูกผีหลอกอีกเหมือนกัน ทำให้ต้องกลับมาบ้านไปขอขมาลาโทษที่ตัดไม้ เปลี่ยนอาชีพไปทำสวนและขึ้นตาลเหมือนชาวบ้านครอบครัวจึงอยู่ดีมีความสุข

28. พ่อคำผี

น้ำจันเป็นพ่อมายมีลูก 2 คน มีอาชีพหาปลา เขาตัดใจหาภรรยาใหม่โดยคิดว่าจะมาช่วยดูแลลูก ๆ แต่ภรรยาใหม่ของเขาทำร้ายลูก ๆ แทบทุกวัน เวลาน้ำจันไม่ให้ทำร้ายลูกนางก็โกรธทำให้น้ำจันคิดมากและล้มป่วยลงไม่นานก็ตายไป แม่เลี้ยงเอาภาระงานทั้งหมดให้เด็กสองคนทำ วันหนึ่งนางสิ้นลม พ่อเด็กมาช่วยนางก็ตบตี เด็กทั้งสองพากันหนีออกจากบ้านไป แม่เลี้ยงตามไม่ทันแล้วคิดว่าไม่นานเด็กก็คงกลับมา เด็กทั้งสองหนีไปพบบ้านร้างแห่งหนึ่งเป็นบ้านพ่อคำผีสมบัดมาก บ้านนี้เคยมีโจรเข้ามาเอาทรัพย์แต่ไม่มีใครเอาไปได้เลย เพราะผีพ่อคำผีร้ายมาก ชาวบ้านใกล้เรือนเคียงต่างก็กลัวผีไม่

กล้ามากกล้าตาย เด็กน้อยทั้งสองคนวิ่งมาถึงคิดว่าแม่เลี้ยงตามมาไม่ทันแน่แล้ว เวลาที่ป่วยมากแล้วยังไม่ได้กินอะไรเลย พบบ้านใหญ่โตต่างพากันดีใจมากพยายามเรียกเจ้าของบ้านขอข้าวกินสักมื้อ แต่เรียกเท่าไรก็ไม่มีใครตอบ สองพี่น้องเข้าไปเห็นอาหารบนโต๊ะ น้องสาวดีใจจะตรงเข้าไปกินแต่พี่ชายห้ามไว้ให้ขอเจ้าของบ้านก่อน ทั้งสองยกมือไหว้ขอข้าวกิน สองสามีภรรยาดีใจเจ้าของบ้านมองพฤติกรรมของเด็กทั้งสองด้วยความสงสาร ส่วนแม่เลี้ยงรุ่งเช้าไม่เห็นเด็กทั้งสองกลับมาก็ออกตามหาจนมาพบบ้านพ่อค้า พบเด็กนอนอยู่หน้าบ้าน นางใช้ไม้ตีเด็กจนสลบไปพอเห็นว่าไม่มีเจ้าของบ้านและบ้านสงบเงียบนางก็ขึ้นไป เมื่อเห็นทอง เพชร มณี มากมาย นางดีใจมากเอามาสวมใส่ตัว วิญญาณพ่อค้าเห็นเข้าก็เนรมิตข้าวปลาอาหารให้กิน นางกินได้เล็กน้อยก็กลายเป็นเลือด สิ่งสกปรกเต็มจานพอนางหนีออกจากบ้าน ภาริรยาพ่อค้าก็เสกให้เครื่องทองเป็นงูกัดแม่เลี้ยงจนตาย เด็กทั้งสองพอรู้สึกตัวก็จำเรื่องอะไรไม่ได้เลย พวกเขาจึงอยู่ที่บ้านนั้นอย่างสุขสบาย

29. แสงตะเกียงผี

ครอบครัวประธานหมู่บ้านมืดแล้วพากันนอน แต่แก้วยังรอสามีที่ไปช่วยงานบุญทำหมู่บ้านนางเป็นคนไม่ชอบพูด ชอบนั่งเงียบ ๆ นางถือตะเกียงไม่ยอมวางลงเลย ตาจ้องออกไปทำให้รวนที่ผ่านมามากต้องซักถาม แก้วตอบเสียงเบา ๆ พอลางเอาตะเกียงส่องหน้าตัวเอง รวนพบว่าแก้วเงาไม่มีเดี่ยวเดียวร่างแก้วก็หายไป รวนแปลกใจมาก ระหว่างนั้นเองนายชวนกลับมาพบจึงถามว่ารวนมาทำอะไรที่หน้าบ้าน รวนบอกว่าเห็นแก้วแปลก ๆ ไป ทำให้ชวนไม่พอใจ พอตีแก้วเดินเข้ามารวนเห็นท่าไม่ดีจึงขอตัวจากไปด้วยความกลัว ขณะที่ชวนพาภรรยาขึ้นบ้านรวนพอขึ้นบ้านตัวเองก็แอบมองแสงตะเกียงที่ช่องหน้าต่างเห็นเงาของแก้วไม่มี เขาแน่ใจว่าแก้วต้องเป็นผีแต่ไม่รู้จะบอกชวนอย่างไร ทุกวันที่รวนเดินผ่านหน้าบ้านจะเห็นแก้วถือตะเกียงไม่วาง หน้าของแก้วในแสงตะเกียงมีแต่เลือดและบาดแผลเสื้อผ้าก็ขาด รวนแปลกใจมากที่ถ้าแก้วตายไปแล้วทำไมครอบครัวของประธานหมู่บ้านถึงไม่รู้เรื่องอะไร เข้าต่อมารวนก็มาบอกประธานหมู่บ้าน ท่านโกรธมาก แต่พอฟังเหตุผลและคำยืนยันก็รับฟังแล้วนัดแนะพิสูจน์ในยามค่ำคืน ประธานหมู่บ้านก็เห็นกับตาว่า แก้วลูกสาวไม่มีเงาจริง ๆ แก้วถือตะเกียงจูงมือชวนไปหลังบ้าน แม่ภูมิกับชวนรีบตามไปเห็นจากแสงตะเกียงส่องหน้าของแก้วเต็มไปด้วยเลือด เนื้อตัวเต็มไปด้วยบาดแผลไม่รู้ว่าจะจะไปไหน แล้วทั้งสองก็ตกใจเมื่อเห็นร่างเน่าเปื่อยของแก้วที่นอนตายอยู่โดยไม่มีใครรู้เรื่อง ทันใดนั้นเห็นแก้วยื่นมือจะบีบคอชวน ประธานหมู่บ้านจึงส่งเสียงห้ามไว้ และให้สติลูกไม่ให้ทำบาป แก้วได้คิดนางขอโทษชวนที่หลอกลวง และขอพบกันใหม่ชาติหน้า

30. ผีจับปริญญา

จริยาบ้านอยู่ที่กำปงจาม นางเป็นลูกสาวโตนของพ่อแม่ ครอบครัวส่งมาศึกษาระดับปริญญาที่กรุงพนมเปญ นางเป็นคนเรียนเก่งได้เกรดเอ หรือ บี ทุกวิชา และเป็นที่รักของเพื่อนร่วมชั้นเรียนมาก แต่ก็มีคนเกลียดนั่นคือ ธารี และลีญา ทั้งสองเรียนเก่งเหมือนกัน แต่เป็นคนอิจฉาเพื่อน เพราะนิสัยชายต่างชอบพอจริยามากกว่า หนึ่งในนั้นคือวีระ วีระเป็นลูกคนมีฐานะดี นิสิตสาวต่างสนใจเขามาก เขาตามต่อจริยามาหลายเดือนแต่ไม่สำเร็จ วันหนึ่งธารีและลีญาพร้อมใจกันลวงจริยาไปทานอาหารที่คอนโดวีระโดยบอกว่านางต้องการสังสรรค์ด้วย จริยาไม่รู้ว่าเป็นคอนโดของวีระเห็นแก่เพื่อนก็เลยหลงกลไป เวลาผ่านไปสองสัปดาห์หาโอกาสหายตัวไปปล่อยให้จริยาอยู่คนเดียวในห้องของวีระ วีระเดินเข้ามาจริยาก็ตกใจได้ทันที่จึงคว้ามีดเล็กมาถือไว้ แต่วีระไม่กลัวแต่อย่างใด ขณะแย่งมีดกันมีดได้ปักเข้าไปอกของหญิงสาวตายทันที วีระกลัวเอาศพใส่ถุงดำไปทิ้งในตอนกลางคืน วิญญาณของจริยาไม่อาจอยู่ได้เพราะนางรักเรียนมาก ไกล่สออบจบแล้วนางจึงมากับรถวีระ ขณะขับรถออกมารถเหมือนมีอะไรหนัก ๆ เมื่อมองกระจกไปก็เห็นจริยานั่งอยู่ตรงตามีเลือดไหลออกมา ทำให้วีระตกใจสุดขีดเบรกรอย่างแรง รถพลิกคว่ำ 4 ตลบทำให้วีระตายคาที่ ฝ่ายลีญากับธารีสบายใจมากที่กำจัดคู่แข่งได้ทั้งสองเข้าห้องน้ำอยู่ ๆ ลีญาก็เหมือนมีมือมาดึงผม พอหันไปก็พบผีจริยาน่าเกลียดน่ากลัว ทำให้นางสลบไปด้วยความตกใจ ส่วนธารีเอาน้ำลูบหน้ามองในกระจกเห็นหน้ามีแต่เลือด นางส่งเสียงร้องให้คนช่วยพลาจวิ้งจากห้องน้ำ แต่ผีมาตักไว้ทำให้ช็อคถึงกับเข้าสออบไม่ได้ จริยาเข้าสออบเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น สออบผ่านแล้วยังไม่ทันได้รับปริญญาตามต้องการ ยมบาลให้ผีขาวและผีดำมาจับวิญญาณไป จริยาหนีผีทั้งสองเพื่อรอรับปริญญาบัตร เมื่อผีทั้งสองจับได้นางก็ขอร้องผีขาวผีดำขอให้ได้รับปริญญา ก่อน ผีขาวอนุญาตแต่ผีดำไม่อนุญาต ผีทั้งสองเลยทะเลาะกันปล่อยให้จริยาหนีไปได้ วันรับปริญญาผีขาวผีดำไปที่อาคารรับปริญญา ผีทั้งสองเห็นจริยาจับปริญญาบัตรและถ่ายรูปกับครอบครัวของนาง จริยาเห็นเข้าก็รู้ว่ายังมีเวลาอีกไม่มาก จึงเล่าเหตุการณ์ให้คนในครอบครัวฟัง นางฝากใบปริญญาบัตรกับครอบครัวไว้และบอกว่าต้องไปเกิดใหม่ คนในครอบครัวร้องไห้สงสารในขณะที่ผีขาวและดำนำวิญญาณของจริยาจากไป

31. ผีแย่งบ้านอยู่

สตรีคนหนึ่งอายุ 19 ปี บ้านอยู่ตาแก้ว นางแต่งงานกับสามีอายุแก่กว่า 5 ปี หลังจากแต่งงานได้ 7 วัน ก็ออกจากบ้านไปอยู่ที่รัตนคีรี 1 เดือน เมื่อกลับมาก็ทำความสะอาดบ้านที่ทิ้งไปนานนอนคืนที่สองนางฝันถึงผู้หญิงชราคนหนึ่งมาขอยู่บ้านนางก็ให้อยู่ คืนต่อมาเห็นผู้หญิงงูเล็ก ๆ สองคนขึ้นมาอยู่บนบ้าน คราวนี้นางไม่ได้ให้อยู่นั้นก็หายไป นางไม่ได้เล่าให้ใครฟัง พอคืนต่อมาขณะดูโทรทัศน์ก็เห็นผีนั่งงูลูกมาอีก คราวนี้ผีเล่านางออกจากบ้านบอกว่าต้องการนำหลานเขามาอาศัยอยู่นางเห็นอยู่คนเดียวเท่านั้นแต่สามีไม่เห็นและไม่ได้ยินเสียง จึงพยายามอธิบายให้สามีฟังอย่างไรสามีก็

ไม่เชื่อ แต่พ่อของสามีเมื่อทราบเรื่องราวก็บอกกับลูกว่า เป็นผีผู้หญิงท้องที่ผูกคอตายหลังบ้านมา
 רבกวน จึงจัดให้คนมาอยู่เฝ้าลูกสะใภ้จัดไฟสว่างไสวทั้งคืน ผีนั้นก็มาไล่นางอีก ในที่สุดก็ต้องทิ้งบ้านไป
 ต่อมาไม่ว่าเด็กเลี้ยงวัวคนไหนจะผ่านมาใกล้จะต้องถูกผีหลอกอยู่รำไป แม้จะเป็นเวลากลางวันก็ตาม
 นางได้นิมิตพระสงฆ์มาสวดไล่แต่พอพระกลับไปก็หลอกอีก แม้จะเป็นเวลากลางวันก็หลอก บางทีมัน
 ก็มาเข้าร่างนางด้วย ด้วยเหตุนี้คนเฒ่าคนแก่มักบอกว่า อย่าทิ้งบ้านไม่ให้มีคนอยู่ แล้วในบ้านต้องมีชุม
 เนียงผเดียดะ มีการตั้งศาลพระภูมิให้รักษาบ้านไม่เช่นนั้นพวกผีปีศาจจะเข้ามาอยู่ก่อเหตุชั่วร้ายต่าง ๆ

32. ผียักษ์กับเด็กน้อย

ในสมัยพุทธกาลมีชายคนหนึ่งมีอาชีพตัดฟืนขาย วันหนึ่งเขานำลูกเล็กไปตัดฟืนด้วย ตกเย็น
 พากันกลับบ้าน เมื่อใกล้ถึงเมืองเขาปลดเกวียนให้โคกินหญ้า นอนเล่นใกล้เกวียนกับลูกน้อย ส่วนโค
 เดินกินหญ้าลับตาไป ถึงเวลากลับบ้านหาว่าไม่เจอ จึงให้ลูกเฝ้าเกวียน ส่วนเขาไปหาวัวในเมือง
 กล่าวถึงนายประตุ เมื่อถึงเวลาก็ปิดประตูเมืองเขาก็ปิด ชายคนนั้นไม่สามารถออกมาหาลูกได้ เวลา
 กลางคืนผียักษ์สองตน ตนหนึ่งชื่อสัมมาทิฐฐิตนหนึ่งชื่อมิจฉาทิฐฐิเป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองพากันมาหา
 อาหารได้พบเด็กน้อยที่นอนใต้เกวียน ยักษ์มิจฉาทิฐฐิบอกว่าข้าจะจับเด็กน้อย ผียักษ์สัมมาทิฐฐิบอก
 ว่าอย่าทำอย่างนั้นเพราะเด็กนี้ระลึกถึงพุทธคุณ กล่าวคำวามโมตัสสะไม่เคยขาด ผียักษ์ไม่ฟังเตรียมจะ
 เข้าไปจับเด็กกิน เด็กนั้นเห็นก็วามโมตัสสะโดยบุญกุศลที่สั่งสมมายักษ์นั้นกลัวเด็ก ถอยมายืนในที่ไกล
 เวลานั้นผียักษ์สัมมาทิฐฐิบรรยายว่าการกระทำที่ทำไปนั้นมีโทษมากเหมือนหมิ่นพระพุทธรองค์ ต้อง
 ได้รับโทษโดยไปหาอาหารมาให้เด็กกิน ผียักษ์ที่ทำผิดยอมทำตาม บอกกับเพื่อนรักว่าจะไปหาอาหาร
 ถ้ายังไม่กลับมาให้เพื่อนรออยู่ก่อน สั่งแล้วก็ออกไปหาอาหารในเมือง ไปเห็นอาหารจำนวนหนึ่งรสชาติ
 อร่อย เป็นของพระเจ้าอชาตศัตรูยักษ์ก็เอามาให้เด็กกิน มาถึงได้แปลงกายเป็นพ่อของเด็กเอาอาหาร
 มาให้กิน แล้วเขียนอักษรติดไว้กับภาชนะทองว่าพุทังแล้วบอกให้ลูกชายคนตัดฟืนทราบ แล้ว
 อธิษฐานให้พระราชาถอดข้อความนี้ไม่ได้ เสร็จแล้วยักษ์ทั้งสองก็ชวนกันหายไป รุ่งเช้าถึงเวลาพระ
 กระทบหารก็เกิดโง่หาหลไม่รู้หาอาหารหายไปไหนจึงต้องตามหา มาพบภาชนะที่เด็กจึงนำเข้ามาถวาย
 พระมหากษัตริย์ พระองค์ทรงเห็นอักษรที่เขียนติดไว้กับอาหารนั้นก็พอใจ พระราชทานทรัพย์ให้เด็ก
 นั้นเป็นเศรษฐี

33. ต้นมะม่วงใหญ่

หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีต้นมะม่วงใหญ่ชาวบ้านลือกันว่าผีดู ถ้าไม่มีความจำเป็นชาวบ้านจะไม่
 ผ่านเข้าไป อยู่มาวันหนึ่งนำจุนกลับจากนา เห็นวาระยะทางกลับบ้านอ้อมไกลจึงเดินลัดมาทางต้น

มะม่วงใหญ่ซึ่งเจ้าของชื่อตาแดง เขาได้ยินเสียงเด็กร้องออกมาทำให้เกิดอาการหวาดหวั่น เมื่อมองไปทางต้นมะม่วงก็เห็นหญิงผมยาวนั่งอยู่บนกิ่งและได้ยินเสียงกล่อมลูกดั่งลั่นออกมาอีก เขาพยายามเดินหนีไปโดยเร็ว ตาแดงเจ้าของนาที่มีต้นมะม่วงเองก็โดนผีหลอกเหมือนกัน วันหนึ่งขณะไถนาอยู่ สายตาก็เหลือบไปเห็นผู้หญิงนั่งอยู่บนกิ่งมะม่วงทำให้ตกใจด้วยความหวาดกลัว คืนเดือนหงายคืนหนึ่ง ผู้ใหญ่มานั่งคุยกัน ส่วนเด็ก ๆ พากันวิ่งเล่นสนุกสนาน ขณะเล่นเกมช่อนหากันเด็กคนหนึ่งขึ้นไปแอบอยู่บนต้นมะม่วง เพราะไม่รู้ว่ามีผีพรายอาศัยอยู่ แคंप็นขึ้นไปก็รู้สึกเสียวสันหลัง และได้ยินเสียงแปลก ๆ อยู่ข้างหลัง เมื่อหันมาก็พบเสือตัวใหญ่อยู่บนกิ่งมะม่วง หัวเสือเดี๋ยวเปลี่ยนเป็นคนเดี๋ยวยเป็นเสือ เด็กคนนั้นตกใจมากถึงกับหล่นลงมา ชาวบ้านเห็นเข้าก็พากันเอาไปส่งบ้าน ผู้ใหญ่จึงห้ามปราบเด็ก ๆ ไม่ให้ไปเล่นที่ต้นมะม่วงนั้นอีก ต่อมาตาแดงตัดต้นมะม่วงทิ้ง ขณะตัดมีคนเห็นมีเลือดออกมาด้วย พรายนั้นไม่มีต้นมะม่วงอยู่แล้วก็ไปอยู่ที่ต้นมะขามแทน

34. พรายต้นมะม่วง

ยายเป็นทั้งหมอดูและสะเดาะเคราะห์ ยายซื้อที่ดินไว้แปลงหนึ่งแล้วสร้างบ้านเล็กไว้ 1 หลัง สมัยนั้นยังไม่มีห้องน้ำเวลาปวดท้องก็ต้องไปนอกบ้าน พื้นที่แห่งนั้นมีต้นมะม่วงใหญ่อยู่ 1 ต้น แต่ละปีมีผลดกมาก วันหนึ่งสุกเด็กในหมู่บ้านไปเก็บมะม่วงเห็นมะม่วงหล่นมากก็ตีใจเก็บเพลิน ทันใดนั้นก็หันไปเห็นอะไรสักอย่างจึงร้องให้แม่ช่วยแล้วกลับไป ชาวบ้านเห็นเข้าก็พามาส่งบ้าน พ่อแม่ของเด็กพามาให้ยายรดน้ำมนต์และให้ยายดูว่าเด็กเป็นอะไร ยายบอกว่าเด็กเจอกับผีที่ยายไล่ไป แต่บอกกับผีแล้วว่าไม่ให้ทำร้ายชาวบ้าน ดังนั้น ต่อไปนี้ผีตนนั้นจะต้องไม่ได้อยู่ดี หลังรดน้ำมนต์แล้วสุกกับญาติ ๆ ก็พากันกลับไป

ลูกสาวของคน ๆ หนึ่ง นางไม่รู้เรื่องผีต้นมะม่วง เมื่อมากลับมาอยู่บ้านยายเกิดปวดท้องก็ไปปลดทุกข์ที่ใกล้ต้นมะม่วง ระหว่างนั้นได้ยินเสียงหัวเราะมองไปเห็นหญิงผมยาว ตาโต หัวค้อย ๆ โตขึ้น ๆ หญิงสาวกลัวมากถึงกับกลับไป เวลาผ่านไปราว 10 นาที สามียของลูกสาวยายเมื่อเห็นว่าภรรยาหายไปนานก็ออกตามหาไปพบนอนสลบอยู่จึงอุ้มกลับมาบ้าน เมื่อฟื้นแล้วจึงได้รู้ว่าเจอผีอย่างไร ยายโกรธผีมาก รุ่งเช้าก็ไปที่ต้นมะม่วงให้ตาเอาขวานไปด้วย ยายประกาศให้ผีพรายออกจากต้นมะม่วงไป แต่ผีนั้นดื้อไม่ยอม ยายจึงบริกรรมคาถาเอาสายสิญจน์พันต้นมะม่วงไว้ ผีร้องออกมาว่าร้อนมาก ยายให้ตาใช้ขวานฟัน พอโดนขวานไป 1 ครั้ง ต้นมะม่วงก็มีเลือดไหลออกมา ตาฟันอีกก็มีเลือดไหลออกมาอีก แล้วเสียงพรายที่ร้องก็เงียบไป ระหว่างใช้ขวานฟันนั้นเลือดเหนียว ๆ กระเด็นมาใส่หัวตา พอกลับมาบ้านสระผมก็ไม่ออกต้องโกนผมทิ้ง นับแต่นั้นมาก็ไม่มีผีพรายมารบกวนอีกเลย

35.เปรตกินลูกครึ่งละ 7

สมัยพระพุทธองค์อยู่กรุงสาวัตถี มีอุบาสกคนหนึ่งมีลูกอยู่ 2 คน เจริญวัยตามลำดับครอบครัวนี้ภรรยาอุบลูกสามีมาก ด้วยคิดว่าสามีจะทำอะไรได้ในเมื่อมีลูกให้เป็นที่พึ่งแล้ว ฝ่ายสามีเหนื่อยหน่ายกับภรรยาของภรรยาจึงไปขอผู้หญิงมาเป็นภรรยาอีก 1 คน อยู่ด้วยกันไม่กี่เดือนภรรยาใหม่ก็ตั้งครรภ์ ภรรยาเดิมจึงไปทำเป็นมิตรกับภรรยาใหม่แล้วใส่ยาทำลายครรภ์ให้กิน ญาติ ๆ ต่างถามเป็นเสียงเดียวกันว่าทำไมทำร้ายเด็กหรือไม่ แต่นางยืนยันว่าไม่ได้ทำร้าย แล้วยังสบถอีกว่า ถ้าทำร้ายเด็ก เกิดชาติไหนให้กินลูกตัวเองครึ่งละ 7 คน ตัวกลืนเหม็น มีขนเต็มตัว พอนางตายไปก็ไปเกิดเป็นเปรตตามคำสบถไว้ เมื่อจะสิ้นกรรมก็มีเหตุการณ์สำคัญคือ พระเถระทั้งหลายจำพรรษาอยู่ในชนบท เมื่อออกพรรษาแล้วก็เดินทางไปเฝ้าพระพุทธองค์ เมื่อเดินทางมาถึงที่ราบเสมอกันดึกก็เข้าพัก คิณนั้นเปรตได้ปรากฏตัวให้พระเถระเห็น พระสงฆ์รูปหนึ่งถามนางว่านางไม่มีผ้าปิดกายหน้าตาน่าเกลียด มีกลิ่นเหม็นและมีขนทั้งตัวเพราะเหตุใด นางเปรตตอบว่าเพราะข้าได้ทำบาปไว้มากจึงมาเกิดอยู่ที่แห่งนี้ ตอนเช้าต้องกินลูกตัวเองทุก ๆ วัน ถ้าไม่กินก็จะไม่หมดความหิวได้เลย ในกายของข้ามีแต่ความร้อน เป็นนิത്യเหมือนอยู่ในกองเพลิง หลังจากบอกถึงความเลวร้ายในชาติก่อนกับพระแล้ว เปรตได้ขอให้พระช่วยไปบอกอุบาสกว่าให้อุทิศส่วนกุศลไปให้เพราะจะได้พ้นจากทุกขเวทนา เมื่ออุบาสกอุทิศส่วนกุศลไปให้เปรตก็พ้นจากทุกขเวทนาได้เสวยสุขและได้ปรากฏกายให้อุบาสกเห็นในราตรีนั่นเอง พระเถระทั้งหลายได้นำความไปทูลพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ต่อพุทธบริษัททั้ง 4 โดยเอาเรื่องธรรมเหล่านั้นเป็นข้ออ้าง บริษัทก็ได้สำเร็จธรรมวิเศษทุก ๆ คน

36.เศรษฐีขึ้นเหนียวแพ้วปราชญ์มาณพ

เศรษฐีขึ้นเหนียวชื่อโกคมิทร์พัสสมบัติมากแต่ขึ้นเหนียว เขาเป็นคนวางอำนาจใหญ่โต ฉกฉวยประโยชน์จากชาวบ้านอย่างไร้ความปราณี วันหนึ่งมีมาณพชื่อซีเข้ามาขอเข้าทำงานเป็นคนรับใช้ แม้จะได้ค่าจ้างเล็กน้อยก็ยอมแต่เศรษฐีไม่ยอมรับ ด้วยมองว่าทำให้เสียเงินเสียทองไปเปล่า ๆ มาณพขอร้องว่าเขาไม่ต้องการเงินและอะไรทั้งหมดในระยะเวลา 1 ปี ที่อยู่รับใช้ ค่าจ้างขอแค่ติดจุมูกเศรษฐีครั้งเดียวก็พอ เศรษฐีคิดว่ามาณพช่างโง่งมสันดีทำงานทั้งปีค่าแรงแค่ติดจุมูกแค่ครั้งเดียวไม่ทันเจ็บอะไร จึงรับไว้เลี้ยงวัว วันหนึ่งวัวตายไป 1 ตัว มาณพเลยโกหกเศรษฐีว่าวัวที่ตายไปนั้นเพียงเพราะไปติดจุมูกมันเพียงครั้งเดียว ทำให้เศรษฐีกลัวภัยเป็นอย่างมาก กลางดึกคืนหนึ่งเขาจึงไปหาอาจารย์บอบให้ช่วยทำพิธีฆ่ามาณพทิ้งไปเสีย อาจารย์บอบบอกกับเศรษฐีว่าให้มาณพไปเฝ้าสวนเพราะที่นั่นมีหมีเป็นจำนวนมากมันจะได้จับกิน เศรษฐีเมื่อใช้ให้มาณพทำงานมาณพก็เดินทางไปสวน เวลากลางคืนหมีส่งเสียงร้องดังแต่มาณพไม่กลัวภัยแม้แต่น้อย เขากระโดดขึ้นหลังหมีกลับมาบ้าน

แล้วผูกมันไว้กับคัมโมที่ใช้สำหรับโมแปงที่บ้านเศรษฐีแล้วเข้าไปนอน เมื่อเศรษฐีได้ยินเสียงเท้ามุขย์ ก็ลุกจากที่นอนมาดู จึงถามว่าให้ไปเฝ้าสวนมานานอยู่ทำไม มาณพบอกว่าไปถึงสวนแล้ว ยังได้จับเอา หมี่มาให้เศรษฐีอีกด้วย เมื่อเศรษฐีไปดูเห็นหมี่ตัวใหญ่ 2 ตัวถูกมาณพผูกไว้กับโมแปง เขาก็ไม่สบายใจ เป็นอย่างมาก ไม่นานเศรษฐีก็ไปปรึกษากับอาจารย์ปอบอีก คราวนี้อาจารย์ปอบแนะนำให้มาณพเข้าไปตัดไม้ในป่าเพื่อให้ผีป่าฆ่าให้ตาย เมื่อมาณพเดินทางมาถึงป่าไม้เขาก็นอนอยู่บนต้นไม้ ทันใดนั้นผีป่า ก็ยื่นมือมาจะจับแต่ถูกมาณพคว้าเอาไว้แล้วกัดไม่ปล่อย จนกระทั่งผีป่าขอร้องให้ปล่อยแล้วจะยอมรับ ใช้มาณพ มาณพจึงปล่อยไป ตกกลางคืนมาณพนำผีป่ามาบ้านเศรษฐี แล้วผูกผีป่านั้นไว้กับเครื่องโมแปงที่เดียวกับหมี่ แล้วไปบอกเศรษฐีว่าได้จับเอาสัตว์สวยงามและอัศจรรย์มาให้ เศรษฐีดีใจมากรีบไปดูแต่ต้องตกใจสุดขีดเมื่อเห็นผีป่าตนหนึ่งทำให้อย่างกลัวมาณพเพิ่มขึ้นไปอีก

ครั้งที่สามเศรษฐีมาพบอาจารย์ปอบอีกครั้ง คราวนี้อาจารย์ปอบจดหมาย 1 ฉบับ ให้กับ เศรษฐี เพื่อให้มาณพนำเอาจดหมายไปมอบให้พวกโจรที่กรุง ในใจความให้กลุ่มโจรฆ่ามาณพทิ้งไป ฝ่ายมาณพรู้ตัวอยู่แล้วก็ให้ผีป่าร้ายเวทย์มนตร์ป้องกันตัวเวลามีภัย แล้วมาณพก็ใช้หมี่สองตัวเทียม เกรียนออกเดินทางไป เมื่อถึงกรุงทันที่ที่ได้พบกับกลุ่มโจรมาณพก็มอบจดหมายให้หัวหน้าโจรพร้อม ทั้งทวงเงินแต่พวกโจรไม่ยอมมอบเงินให้แถมตรงมาจะฆ่ามาณพอีก ไม่นานมาณพก็สั่งให้ผีป่าใช้เชือก เวทย์มนตร์ตีพวกโจรอย่างกล้าหาญ ด้วยอิทธิฤทธิ์ของเชือกทำให้พวกโจรมอบเงินและขอให้ยกโทษ ความผิดทั้งหลายที่ได้กระทำมา เมื่อกลับมาบ้านเศรษฐีมาณพได้มอบเงินให้เศรษฐีและขอลาออกจาก งานเพราะผ่านมาแล้ว 1 ปี แต่เขาต้องติดจุมูกเศรษฐีก่อนจะลาหยุด แค่นี้ได้ยินสัญญาเท่านั้นเศรษฐีก็ กลัวมาก ให้มาณพเอาทรัพย์สมบัติไปทั้งหมด ขอไว้เพียงชีวิตเท่านั้น มาณพเอาทรัพย์สมบัติทั้งหมด ของเศรษฐีไปแจกจ่ายกับพวกชวานายากจนที่เมื่อก่อนถูกเศรษฐีโกงทรัพย์สมบัติมา ต่อมาเขาก็ได้อยู่ อย่างสุขสบายเหมือนพวกชวานายากอื่น ๆ

เรื่องเล่าผีประหลาดนิยาย จำนวน 5 เรื่อง

1. จักจั่นทองตวลสแลง

ชื่อมณางเจ้าของร้านบันทึกเสียงชื่อโรเมียะตวลสแลง ภรรยาเขาเป็นนักร้องชื่อดังเจ้าของเพลงโรเมียะตวลสแลง ถึงวันที่ 17 เมษายน 2518 กองทัพของพอลพตยึดกรุงพนมเปญทำให้ต้องออกจากเมืองและพลัดพรากจากภรรยา ภรรยาถูกเรียกตัวเข้าไปรับใช้ของค์การแต่ตัวเจ้าของร้านไปอยู่อเมริกาพยายามสืบหาภรรยาแต่ไม่พบ ต่อมาทราบว่าเป็นเสียชีวิตแล้ว เวลาผ่านไปกว่า 25 ปี เจ้าของร้านบันทึกเสียงกลับมาพนมเปญ พบเพื่อนบอกว่ามีนักร้องเสียงเพราะร้องเพลงโรเมียะตวลสแลงทำให้อยากไปพบ เมื่อไปพบในร้านอาหารก็พบว่าเสียงเพราะและหน้าตาเหมือนภรรยามากแต่อายุราว 20 ปีเท่านั้นเอง เมื่อแจ้งความประสงค์ต้องการพบเพื่อนบันทึกเสียงกับเจ้าของบาร์ เจ้าของบาร์ช่วยโทรศัพท์ประสานงานให้ นางบอกให้รถมอเตอร์ไซด์รับจ้างพาไป ทำให้เจ้าของห้างบันทึกเสียงคนขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างและฉารีไปหาตามนัดหมายยามค่ำคืน ปรากฏว่าบ้านนางอยู่ข้างคุกตวลสแลงและเป็นทางตันหาเท่าไรก็ไม่พบ ขณะเดินทางกลับมาขึ้นรถคนขับรถมอเตอร์ไซด์เห็นนางยืนรออยู่ แต่เจ้าของห้างบันทึกเสียงเห็นเป็นใบกล้วยจึงพากันกลับ วันต่อมาเขาไปได้พบหญิงเสียงไพเราะอีก คราวนี้นางร้องเพลงจบแล้วพากันไปคุยที่ร้านอาหารริมแม่น้ำ พอถึงร้านคนรับใช้บอกว่าเห็นคนแค่สามคนทำให้เจ้าของห้างสงสัย และต่อมานางขอเยี่ยมกุญแจรถเจ้าของบาร์ที่ไปด้วยกันขับออกไปอย่างรวดเร็วและรับชายคนหนึ่งนั่งไปด้วย ปรากฏว่าเป็นเจ้าของชีวิตของผีตวลสแลงและเป็นผู้ควบคุมวิญญาณของผีทั้งหมดที่ตายไป นางบอกว่า สาเหตุที่ไม่ไปเกิดนั้นเพราะว่ารอให้พวกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตายไปก่อน ตำรวจมองไม่เห็นคนขับรถจึงขับรถมอเตอร์ไซด์ตามไป พอทันก็เห็นแต่โครงกระดูก เมื่อนางขับรถกลับมาถึงร้านอาหารก็มีคนขับรถตามมาจ้องมองรถทำให้เจ้าของบาร์ต้องออกไปถาม ชายคนนั้นบอกว่ารถมาได้โดยไม่มีคนขับและเมื่อตำรวจตามมาดูก็เห็นเป็นโครงกระดูกเกาะพวงมาลัย เจ้าของร้านบาร์ไม่เชื่อ ขณะนั้นเองนางโรเมียะจ้องชายคนนั้นทำให้ชายคนนั้นรีบขับรถออกไป แยกย้ายจากกันเจ้าของบาร์มอมเหล้านักร้องสาวโรเมียะ ขณะปลุกปล้ำนางก็กลายเป็นกระดูกไปทำให้เจ้าของบาร์รีบโทรมาบอกว่า นักร้องเป็นผีแต่เขาไม่เชื่อและยืนยันที่จะไปพบนางตามนัดหมายกันไว้ เมื่อถึงเวลานัดนางยอมรับว่าเป็นผีและเป็นภรรยาของเขาจริง เธอยังไม่ไปเกิดเพราะต้องการรอสามีและต้องการเป็นตัวแทนของคนที่ถูกฆ่าในการเรียกร้องความยุติธรรมให้กับคนตายที่คุกตวลสแลง ส่วนการอัดเสียงเพลงนั้นเธอพร้อมมาอัดเสียงให้ เมื่อถึงวันนัดนางก็เข้าไปในห้องอัดเสียงโดยที่เจ้าของห้องอัดเสียงไม่รู้ว่าเธอเข้าไปได้อย่างไร ระหว่างที่จะอัดเสียงอยู่นั้นฉารีพานักข่าวเข้ามาทำให้ต้องหยุดเขาปิดไฟเพื่อไม่ให้นักข่าวเห็น เมื่อเปิดไฟอีกครั้งเธอก็หายไปแล้ว ยามนั้นเองนางโรเมียะบอกเขาว่าไม่ต้องกังวลไปก่อนถึงวันกลับอเมริกา นางจะอัดเสียงในเครื่องอัดที่เอานำติดตัวไปให้แล้วก็หายไป ก่อน

ขึ้นเครื่องนางนำเอาเครื่องอัดเสียงมาให้ และฝากฝังเรื่องราวไม่ว่าเป็นเรื่องลูกชาย เรื่องเสียงเพลง และเรื่องการทวงความยุติธรรมให้กับคนตายในคุกตวลสแลง

2. พรายกะลาเพลิง

ครอบครัวของภินและสาเปือนมีอาชีพทำนาอยู่บ้านกำปงลาว เขตตาแก้ว ทั้งสองมีลูกด้วยกัน 4 คน วยไล่เลี่ยกัน วันหนึ่งภินและสาเปือนพร้อมเพื่อนบ้านออกไปปลูกมัน เมื่อถึงเวลาพักกลางวัน สาเปือนเวียนหัวและอ้วกออกมา สาว ๆ ต่างรู้กันว่านางเริ่มตั้งครรรภ์อีกคนแล้ว หลังอ้วกนางปวดท้องเดินเข้าไปถ่ายทุกซึ่ในป่า ปรากฏว่าเจองูใหญ่นางตกใจสุดขีดหวีดร้องและสลบไป เพื่อน ๆ ได้ยินเข้าไปตามเสียงแล้วรีบพาไปหาหมอ หมอบอกว่าน่าจะตกใจอะไรสักอย่างแล้วสลบไป หลังจากวันสลบไป สาเปือนมีพฤติกรรมแปลก ๆ เหมือนลอย พอดีเทศกาลปีใหม่เขมรชาวบ้านจัดงานพ็อนรำกัน ครอบครัวภินก็พาลูก ๆ ไปร่วมงาน ขณะที่ภินกับลูก ๆ ไปดูเขาเล่น สาเปือนไปนั่งเล่นไฟ ได้เวลากลับบ้านภินให้ลูก ๆ กลับบ้านก่อน ตัวเองไปตามสาเปือน นางไม่ยอมกลับบ้าน ได้แต่บอกว่าให้สามีกลับไปก่อน ถึงบ้านภินก็หุงหาอาหารให้ลูก ๆ กิน วันต่อมาสาเปือนมาเล่นไฟอีก ผู้ใหญ่จึงเตือนทำให้สาเปือนไม่พอใจ นำลูกเดินมาเห็นสาเปือนก็บอกว่าแปลกใจ เพิ่งเดินผ่านหน้าบ้านมาเห็นสาเปือนอยู่หน้าบ้านทำไมมานั่งเล่นไฟอยู่ได้ ทำให้หลายคนมองหน้ากัน เมื่อเล่นไฟเบื่อแล้วสาเปือนก็กลับบ้านเดินเข้าไปโรงครัวเห็นข้าวปลาอาหารที่สามีทำไว้เรียบร้อยแล้ว นางหยิบจานตักข้าวมากิน พลังนี้กลสงสารลูก ๆ สายตามองหาสามีและลูก ๆ ไม่รู้หายไปไหนกันหมด นานี่นั้นนางรู้สึกปวดท้องขึ้นมาอย่างแรงทำให้ล้มลงกลางบ้านพร้อมส่งเสียงร้องลั่น ทำให้คนใกล้บ้านรีบมาดูและไปตามภินมา สาเปือนบอกภินว่าเจ็บท้อง ภินจึงรีบไปตามหมอดำแยมา หมอดำแยพยายามทำคลอดแต่ไม่ไหวจึงให้ภินพาไปหาหมอ ชาวบ้านช่วยกันนำแคร่มาให้สาเปือนนอนและหามออกไปในยามค่ำคืน ออกจากบ้านมาไม่นานสาเปือนก็ขาดใจ นำเสาให้ไปตามอาจารย์มาทันที พอมาถึงท่านให้ตัดสาเปือนออกเป็น 3 กอง เพื่อแก้อาถรรพณ์ แต่ภินไม่ยอมมาอาจารย์จึงหาทางใหม่โดยให้นายใบกระโดดข้ามศพ 3 คน ใบจำใจกระโดด แต่ครั้งที่ 3 กระโดดข้ามไม่พ้น ทำให้หลายคนหวาดกลัวไปตาม ๆ กัน อาจารย์ตัดบทให้เอาสาเปือนลงหลุมช่วยกันกลบ ให้เอาก้อนหินวางไว้บนหลุม 3 ก้อน แล้วพากันกลับบ้าน ระหว่างทางอาจารย์บอกว่าผีมี 2 ประเภท คือ ผีตามธรรมดาเรียกว่าผีตายซากและผีที่ตายผิดธรรมชาติเรียกว่าผีตายโหง ผีตายโหงที่ดูมาจากการตาย 7 ประเภท คือ 1.ออกลูกตาย 2.ผูกคอตาย 3.จมน้ำตาย 4.งูกัดตาย 5.ฟ้าผ่าตาย 6.ควายขวิดตาย 7.ถูกฆ่าตาย ผี 7 ประเภทนี้ ผีที่ดูมากที่สุด คือ ผีออกลูกตาย เพราะมี “2 วิญญาณ 4 ตา” เรียกผีชนิดนี้ว่าพรายกะลาเพลิง

ฝี้ออกลูกตายตามธรรมเนียมโบราณจะไม่ทำบุญ 7 วัน เพราะการตายชนิดนี้เชื่อกันว่าเกิดจากผีทำร้าย ถ้าทำบุญจะทำให้ผีที่มาทำร้ายนั้นได้ใจไปทำร้ายคนอื่นต่อไปอีก ถ้าไม่ทำบุญให้ผีนั้นก็ยังไม่กำเริบไปทำร้ายใครอีก แต่ถ้า 100 วัน อาจจะทำได้ ภินเมื่อกลับมาลูก ๆ ถามถึงแม่ก็ได้แต่โกหกว่าแม่อยู่โรงพยาบาลยังกลับมาบ้านไม่ได้ เย็นวันหนึ่งหมอดำแยมาหาภินเพื่อถามทุกข์สุข พอออกจากบ้านภินหันไปมองพบว่าเสาบ้านภินมีเลือดไหลออกมาเต็มไปหมด ทำให้นางหวาดกลัวรีบเดินจากไป ส่วนน้ำเพาขณะกลับจากสวนจะกลับบ้านระหว่างทางเห็นผู้หญิงยืนอยู่หนึ่ง ๆ เป็นเงาตะคุ่ม ๆ จึงเดินเข้าไปถามว่ามีดค่าแล้วทำไมไม่กลับบ้าน พอเห็นว่าเป็นสาเปื่อนก็วิ่งกลับบ้านด้วยขวัญกระเจิง วันต่อมาคนขี่รถมอเตอร์ไซด์บรรทุกปลาผ่านเข้ามา ปรากฏว่าผีสาเปื่อนเล่นงานเสียขวัญหนีดีฝ่อ ชาวสาเปื่อนหลอกคนทำให้ภินต้องจูดรูปบอกขอร้องไม่ให้ทำบาปกับผู้คนอีกเพราะจะไม่ได้ไปผุดไปเกิด ไกลี่มีตัวหนึ่งสาเปื่อนเข้ามาหาลูก ๆ พอลูกเห็นจะเข้าไปกอดแม่ แต่สาเปื่อนห้ามไว้ทำให้ลูกสงสัย นางบอกว่าแม่ไม่สบายเป็นโรคเดียวจะติดโรค เอ๋ยแล้วก็ให้ลูก ๆ อาบน้ำเธอจะหุงหาอาหารให้กินแล้วจะได้กลับไปหาหมอ เมื่อเด็ก ๆ กลับมาก็พบว่าสาเปื่อนหายไปแล้ว จึงพากันร้องเรียก พ่อติภินกลับมาลูก ๆ พากันบอกเล่าเรื่องแม่ คินนั้นภินบอกกับสาเปื่อนว่าอย่ามารบกวนลูก ๆ แต่วิญญาณสาเปื่อนมาพร้อมกับลูกน้อยพลางยื่นให้ภินอุ้ม ภินไม่กล้าอุ้มทำให้เด็กน้อยพูดออกมาว่าหนูเป็นลูกพ่อนะทำไมพ่อกไม่อุ้มลูก ภินได้แต่บอกว่าให้รีบเอาลูกกลับไป สาเปื่อนจึงหายตัวไปพร้อมกับลูก รุ่งเช้าลูก ๆ ของภินบอกกับเพื่อนบ้านว่าเมื่อคืนแม่มาหา ทำให้ชาวบ้านสงสารและหวาดกลัวไปตาม ๆ กัน แต่ก็ไม่สามารถบอกอะไรกับลูก ๆ ของภินได้ ส่วนใบได้ข่าวว่าผีสาเปื่อนหลอกก็กลัวชวนภอนไปหาอาจารย์อาบนํ้ามนต์ แต่ภอนบอกว่าไม่ชอบดํ้ามนต์จึงพากันกลับบ้าน ระหว่างทางเห็นสองสาวเทงกับแฉดมาอาบนํ้า หนุ่มใบวางแผนพบเทงเวลาสองทุ่มที่ข้างบ้านเทงโดยบอกให้ภอนเป็นคนไปบอกให้ ตกสองทุ่มเทงลงมาตามนัดหมายใบบอกรักแบบซื่อ ๆ เทงเองก็มีใจให้ไปสู้อขอ ขณะสองคนจะเดินออกจากกันมีเงาหนึ่งฝี้ออกมาทำให้เทงเผลอเข้ากอดใบ ยามนั้นน้ำเพาลงมาเห็นเข้าพอดิใบจึงแผ่นหนี

ชาวบ้านกลัวผีกันมากขึ้น ผู้ใหญ่บ้านจึงนำอาจารย์และชาวบ้านไปทำพิธีตัดศพสาเปื่อน โดยให้นายคิเป็นคนเอาเม็ดพัน 3 จุด คือ คอ กลางตัวและเท้า ผีสาเปื่อนหยุดหลอกไปไม่กี่วันก็กลับมาหลอกหนักกว่าเก่า ชาวบ้านช่วยกันหาหมอดีมาปราบ แต่กลับโดนผีสาเปื่อนปราบกลับไปจนหมดสิ้น แล้วการปราบครั้งสุดท้ายก็เกิดขึ้น เมื่อน้ำเพาได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้านให้ไปตามหมอดี 3 คน มาทำพิธีปราบ หมอดีก็เอาของลงอาคมให้ชาวบ้านก่อนให้แยกออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อรอจับผีสาเปื่อน เมื่อผีสาเปื่อนมา หมอดีก็รีบเข้าไปทำพิธีที่หลุมศพไม่ให้สาเปื่อนกลับเข้าไปได้ แล้วย้อนกลับมาจับผีกับชาวบ้าน หมอดีร้ายมนต์ทำให้สาเปื่อนหมดฤทธิ์แล้วให้ยมบาลมาเอาไป ภินกับลูก ๆ เห็นก็ขอเวลาได้พูดกับสาเปื่อน ชาวบ้านต่างสงสารครอบครัวภินเป็นอย่างมาก ถึงเวลายมบาลก็เอาสาเปื่อน

จากไป ต่อมาไม่มีผีหลอกที่บ้านกำปงลาวอีก ชาวบ้านสงสารภินจึงหาแม่มาแต่งงานกับภินส่วนลูก ๆ เติบโตก็มีครอบครัวแยกย้ายกันไป

3. มีพรายอสุรกาย

หลังพ่อเขาตายไป 3 ปี คืนหนึ่งแม่เขาเหมือนมีมือเย็นมาปลุก การตายของพ่อเขานั้นไม่ทันสังเสียด พ่อเขาตายหลังจากไปเก็บฝิ่นที่กระเจะ กลับมาพร้อมกับฝิ่นเป็นจำนวนมากแล้วก็จับไข้ ถึงวันที่สองก็สลบและตายไป ชาวบ้านได้แต่บอกว่าเนี่ยะก่ตาทำ แต่ที่แท้จริงอาจเป็นไข้มาลาเรีย ตกกลางคืนแม่เขาเรียกลูก ๆ มานอนมุ้งเดียวกันเพราะกลัวผี แต่พี่สาวเขาไม่กลัว แลมยังจุดตะเกียงไว้เพื่อให้เห็นหน้าพ่อของเขาชัด ๆ อีกด้วย สมัยเขาเป็น พี่ชายออกไปทำนาข้าวใกล้กับวัดพระองค์เขมา พระองค์เขมาเป็นพระพุทธรูปสีดำเก็บไว้ในตู้ พระที่เฝ้าตู้บอกว่าตกกลางคืนตู้เปิดออกได้เองท่านหายไป แต่ตอนเช้าก็กลับมาเข้าอยู่เหมือนเดิม วัดนี้มีคนไม่กลัวผีชื่อตาสุยเพราะเป็นคนฝังผี พี่เขาทีไปเฝ้าข้าวกลางคืนระหว่างเดินกลับบ้านเห็นคนจับบป พอเข้าใกล้เขายื่นกบที่เต็มไปด้วยเลือดให้ พี่พากันวิ่งกลับบ้านจับไข้ไปครึ่งเดือนต้องหาอาจารย์มาเรียกขวัญ ในปี พ.ศ. 2488 บ้านเกาะสำโรง จังหวัดกำปงจาม เกิดอหิวาตกโรค บางบ้านจุดไฟกลางคืนเพื่อไม่ให้ผีมาเอาชีวิตไปเพราะเขมรเชื่อว่าผีกลัวไฟ เมื่อมีคนตายมากก็เอามารวมกันไว้ บางคนเอาเสื้อห่มไปฝังในป่า บ้านไหนใครตายเขาก็ไม่กล้าเข้าไปถามทุกข์สุขเพราะกลัวโรคติดต่อ เมื่อถึงเทศกาลสารทเขมร เขาไปเป็นเด็กวัดกัณฑ์ตาล มีคนมาทำบุญเป็นอันมาก ชาวพุทธหลังจากถวายของให้พระแล้วก็จะนำเอาข้าวก้อนเล็ก ๆ ไปวางให้เปรตที่มารอรับอาหารตอนเช้ามีแต่เพราะเปรตชนิดที่มารับส่วนบุญนี้กินอาหารได้แต่ตอนเช้า กลางวันจะกลับไปที่อยู่อาศัย เกิดเรื่องเล่ากันว่าเพราะคนต้องถวายอาหารพระก่อนให้เปรต วันหนึ่งพระลงไปสวดมนต์ในโบสถ์ออกไปรับของถวายเข้าเปรตคงหิวมากจึงเอาก่อนดินข้างเข้าไปในโบสถ์

ช่วงที่เขาเรียนอยู่และกลับมาบ้านพี่สาวถูกผีทำร้าย ครูทนายบอกว่าเมบาจะส้ตุ้มทำ จึงตามอารักษ์มาทำพิธี วันทำพิธีอารักษ์บอกว่าเป็นพรายกระทงเขี้ยว เมื่อเลี้ยงผีเล็กผีใหญ่แล้วพี่สาวก็ลุกได้หายเป็นปกติส่วนคู่รักทั้งสองก็สุขใจได้เป็นสามีภรรยา กัน สองสามวันต่อมาออกไปสวนแต่เช้า เย็นกลับมาบ้านถึงลำห้วยเวลาเย็น บริเวณลำห้วยนี้ผีตมมากมายผีชื่อตาสยา ผนตกมาปรอย ๆ สองข้างทางมีแต่ป่าไผ่ ไต่กอไผ่มีแต่หลุมศพ เขาพบโลงศพวางขวางอยู่กลางทาง มีคนใส่ชุดขาวยืนอยู่ทำให้วังงัวเป็นอย่างมาก แต่พี่ชายเขาไล่ให้วัวเดินไปข้างหน้า พอถึงบ้านแม่เขาบอกว่าผีตมหายหลอก ใกล้ปีใหม่เขาไปเที่ยวบ้านพี่ชายที่แต่งงานกันไปอยู่ใกล้พนมหันชัย สองข้างทางมีแต่หลุมผี เล่ากันว่ามิบบนเรือโดยสารมีคนเห็นงูตัวใหญ่ว่ายข้ามไปทางภูเขา ชาวบ้านบอกว่าเป็นงูเจ้าที่ พ่อเขาไปถึงไปตัดไผ่กับพี่ชายพี่ชายถูกผีหลอกขึ้นไปบนกอไผ่ต้องช่วยอยู่นานกว่าจะลงมาได้ ขากลับพวกเขาขี่รถจักรยานมา

ระหว่างทางมีผีสาวออกมาหลอกชวนให้เราเล่นลูกช่วง พวกเขาหนีกันพอถึงสะพานก็เห็นผีสาวขาข้างหนึ่งอยู่หัวสะพานอีกข้างหนึ่งอยู่ท้ายสะพาน เพราะความกลัวผีพี่ชายเขาทำรถจักรยานล้ม เขาต้องช่วยยกขึ้นมาแล้วถีบจักรยานหนีมา ถึงบ้านพี่ชายเขาจับไข้หัวโกร๋นไปครึ่งเดือน

ในปี พ.ศ. 2495 เวียดนามบุกเขมร มีคนตายลอยน้ำมาในแบบต่าง ๆ สมัยนั้นคนเขมรมักทำห้องน้ำไว้เหนือแม่น้ำ บางคนลงไปห้องน้ำก็จะเจอชิ้นส่วนของมนุษย์ลอยมา คนกลัวผีบางคนถึงกับช็อคตาย ส่วนเขาไปเก็บหญ้ากับที่ ๆ เขา ก็ถูกผีแย่งปลาที่ย่างไปกิน พี่ชายคนหนึ่งเห็นแพเช่นไหว้ผีลอยมาพูดจาไม่เคารพและนำมาทำลายเล่น กลางคืนถึงกับจับไข้และเสียชีวิตไป

เมื่อถึงเวลาเปิดเทอม เขากับหลานไปเข้าบ้านอยู่ เจ้าของบ้านนำโลงศพมาไว้ที่บ้าน หลานอยู่ไม่ได้เลยต้องไปอยู่วัด ทางเข้าวัดมีต้นตะเคียนใหญ่ทางการจะทำทางเข้าวัดแต่ชาวบ้านไม่ยอมให้โค่น บอกว่าเป็นที่อยู่ของเนี่ยะกัตา เนี่ยะตาแดงไม่ยอมให้แทรกเตอร์ดันต้นไม้ ออกคนขับร้องไวยวายเพราะกลัว จึงต้องเช่นไหว้ก่อนจากนั้นถึงจะทำทางเข้าวัดได้ หลังจากเขาเรียนจบไปเป็นครูอยู่ที่กำปงสปีอ ขณะเดินเล่นตอนเย็นได้พบคนแก่อายุราว 70 ปี ท่านเล่าเรื่องผีให้ฟังเป็นเรื่องเด็ก ๆ ทะเลาะกันและฆ่ากัน ตายไปแล้วคนก็ยังได้ยินเสียงผีทะเลาะกันอีก กำปงสปีอเป็นเขตที่อหิวาตกโรคระบาด คนตายมากไม่แพ้จังหวัดอื่น ๆ และมีผีหลอกมากไม่แพ้เขตอื่นเหมือนกัน แม้แต่คนขับเกวียนก็ไม่เว้น ผีไม่มีเพียงแต่ในแผ่นดินกัมพูชาเท่านั้น แผ่นดินกัมพูชาเดิมอย่างไรนครก็มีผีหลอกชาวบ้านเหมือนกัน อย่างผีลูกสาวเจ๊กชูและตัวเจ๊กชูเองเมื่อตายไปแล้วก็ไปเป็นผีอยู่กับลูกสาว ไม่ยอมไปผุดไปเกิด

4. ผีหัวขาด

หัวหน้าโจรชื่อเกรียะนำลูกน้องเข้าปล้นบ้านมนตรีเขตถูกตำรวจล้อมปราบ โจรเกรียะใช้มีดอาคมแทงลูกเจ้าของบ้านตาย ตัวเองแม้จะหนีเห็นยวตำรวจยังไม่เข้าพาลูกน้องฝ่าวงล้อมออกมา แต่พอถึงหน้าบ้านก็ถูกมีดของตัวเองปาออกมาด้านหลังทำให้บาดเจ็บปางตาย โจรเกรียะฝ่าวงล้อมออกมาได้กับลูกน้องคนหนึ่ง ลูกน้องบาดเจ็บสาหัสคนหนึ่งได้สั่งเสียให้หัวหน้านำเงินปล้นแบ่งให้ลูกเมียแล้วตายไป โจรเกรียะหนีตำรวจไปยังกุฎหลวงพ่อที่วัดใกล้บ้านฝากฝังเรื่องเงินให้แบ่งภรรยาตัวเองและลูกน้องแล้วสิ้นใจ ตำรวจตามมาตัดหัวไป ศพของโจรเกรียะเป็นผีหัวขาดฝังไว้ที่วัด นางตุนภรรยาบอกว่าตนเองห้ามสามีแล้วไม่ให้ออกไปปล้น แต่ห้ามไม่ฟัง แล้วลาหลวงพ่อกลับบ้าน คืนนั้นเองผีตาชัวที่โจรเกรียะฆ่าตายมาหา บอกจะฆ่านางตุน นางตุนตกใจกลัว แต่ขณะที่มือผีตาชัวยื่นมือถึงคอก็ชะงักกลับไปอย่างรวดเร็วและหายไป ตื่นเช้านางตุนเอาอาหารไปถวายพระสงฆ์ได้นำมนต์มาให้ลูก ๆ และทราบของตัวเองรอดได้เพราะพระเครื่องของโจรเกรียะที่เก็บเอามาก่อนฝังศพ ตกกลางคืนนางตุน

กลัวผีตาช่วมาหาอีก จึงนำสร้อยพระไปคล้องไว้ที่ประตู ผีตาช่วเข้ามาทำร้ายไม่ได้จริง ๆ รุ่งเช้าเธอ ตัดสินใจพาลูกหนีไปที่วัด ระหว่างทางถึงต้นโพธิ์เธอนึกได้ว่าลี้มสร้อยพระไว้ อวาลูกชายของนาง อาสากลับมาเอาให้แม่เดินนำหน้าไปก่อน ระหว่างที่นางตุนพักอยู่ที่ต้นโพธิ์ ผีตาช่วก็มาเอาชีวิตเธอ และลูกสาวตัวน้อยไป อวามาถึงช้าไปเสียแล้ว เมื่อไรที่พี่งาก็ไปหาหลวงพ่ที่วัด และจัดการศพแม่ และลูกสาว ส่วนตาช่วที่ถูกโจรฆ่าตายทิ้งลูกสาวชื่อวิไลไว้ เธอสวยและร่าเริงมาก หนุ่มโปงมาหลงรัก แต่เธอไม่สนใจทำให้หนุ่มโปงไปหาหม่อมทำเสน่ห์ หม่อมเสน่ห์ไปหาน้ำมันพรายจากศพโจรเกรียะ ผีโจร เกรียะก็เดินตรงเข้ามาหา ไอ้ปางกับไอ้โงงลูกน้องเผ่นก่อนใคร ลูกศิษย์อาจารย์เผ่นตาม ไอ้โงงยื่นถ้วย ออกไปบอกให้ปล่อยน้ำมันออกมา ปากพูดแต่ตัวถอยกรูดด้วยความกลัว โจรเกรียะมาคุยกับอาจารย์ ด้วยการเขียนข้อความบนอากาศ บอกให้อาจารย์ถอนยันต์บนหลุมให้ อาจารย์รับปากช่วย แถมยังให้ ลูกน้องของอาจารย์พาโจรเกรียะไปพบอาเจ็ดกับอาฉลาม สองลูกน้องโจรที่ถูกฆ่าตายเป็นผีอยู่ เมื่อ สองผีพบหัวหน้าก็ตีใจรับคำสั่งให้ไปนำเอาหัวออกมาจากป้อมตำรวจรักษาเขต ทั้งสองแปลงกายเป็น ผู้หญิงและวางอุบายจนได้หัวของหัวหน้ากลับมา ฝ่ายไอ้โงงเมื่อพลาดจากการทำเสน่ห์ก็ปรึกษากับ ลูกน้อง ลูกน้องแนะนำให้ขึ้นหานางวิไล ตกกลางคืนแอบเข้าไปในห้องและปลุกปล้ำระหว่างนั้นนาง วิไลเรียกชื่อผีโจรเกรียะ ผีโจรเกรียะรีบมาช่วยไว้ทัน โจรเกรียะไปหาอาจารย์สั่งจิ้งกลางป่าให้ต่อหัว ให้ อาจารย์ต่อให้ไม่ได้ แต่ทำพิธีให้รับรู้ได้โดยไม่ต้องมีหัวและให้เอาหัวไปซ่อนไว้ที่รูต้นไม้ พอซ่อนหัว แล้วผีหัวขาดก็รีบมาหาผีนางตุนที่ต้นโพธิ์ที่มีอารักษ์ดูแลอยู่ ได้ความว่าลูกน้อยไปเกิดแล้วส่วนนางตุน ต้องใช้กรรมอยู่ระยะหนึ่งก่อน โจรเกรียะเกิดมีปากเสียงกับอารักษ์ถึงขนาดจะลงมือกัน หลังจากนั้น โจรเกรียะไปยังอาคารรวมเขต แล้วเข้าไปยังโรงพยาบาลพาหมอไปยังที่ซ่อนหัวเพื่อให้ต่อให้ แต่หมอยังต่อไม่ได้บอกว่าขาดยาบางอย่าง โจรเกรียะจึงพาหมอมาส่ง แล้วเลยเข้าไปนำลูกน้อง 2 คนที่ติดคุก ออกมา กลายเป็นเรื่องวิพากษ์วิจารณ์กันทั้งตลาด ฝ่ายไอ้ปาวไปปล่อยข่าวที่ตลาดว่า นางวิไลถูกลูกพี่ ปล้ำเป็นเมียแล้ว แม้ชาวตลาดจะไม่เชื่อแต่ทำให้เธอเสียชื่อเสียงและผูกคอตาย ก่อนผูกคอตายได้สั่ง เสียยายแม่มนมไว้ว่าให้สวดศพ 3 คืน แล้วประกาศว่าถ้าหนุ่มคนไหนมาเผาศพเธอได้ 3 คืน ก็ให้ยก สมบัติทั้งหมดให้ไป คนมาเผาศพคนแรกเข้าจับไข่นาวสัน คนที่สองเป็นไอ้โงงตอนเช้ากลายเป็นผีผูกคอตายที่หน้าต่าง และคืนเดียวกันนั่นเองมีโจรปล้นบ้าน โจรเกรียะรีบมาช่วยแม่มนมไว้ทัน เข้างานทำบุญ ศพคนใกล้บ้านพากันมาร่วมอาปาวมาเอาศพเอาไปอยู่ที่ผูกคอตายที่หน้าต่าง แม่มนมปรึกษาการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้น หลวงพ่แนะนำให้พระสงฆ์และอวาลูกของโจรเกรียะมาช่วยปัดรังควาญและให้อวามาเป็น เพื่อนศพ คืนนั้นคนจุดตะเกียงไม่ติดอวาจึงจุดเทียนแทน ขณะที่ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่นอน ตื่นแต่เมื่อคืนไม่ยอมตื่นลูกเมียปลุกอย่างไรก็ไม่ตื่น ถึงเวลาอวาถือเทียนเข้าไปในห้องพอเข้าไปก็เห็น เตียงเปล่า ๆ ไม่มีศพ อวาจึงไปนั่งสมาธิหน้ารูปวาดของวิไล บอกเล่าถึงจุดประสงค์ที่มาและขอโทษ ในสิ่งที่พอกระทำไป ทันใดนั้นก็มีความบินมา ตามมาด้วยผีนางวิไล นางบอกว่าไม่ต้องการเด็กมา เผาศพให้ออกไปไม่จันตาย แต่อวานั่งเฉยเดี๋ยวก็นั่งมีหมา ม้าและเสือ หยอยกันมาวิ่งคึกคัก เมื่อเห็นว่า

อวาวไม่กลัวแน่ ประตูห้องก็เปิดออก แต่อวาวคิดว่าประตูปิดแน่นอยู่ตอนที่เข้ามา จึงตัดสินใจกลับมานั่งสมาธิ ฝันางวิไลปรากฏตัวต่อสู้กันในที่สุดวิไลก็ยอมหยุด เขาก็มีการทำบุญบรรจุศพใส่โลง และนำไปวัดตามประเพณี ฝ่ายผู้ช่วยที่โจรเกรียะแค้นนั้นหาทางป้องกันตัวเองด้วยการนิมนต์พระมาล้อมสายสิญจน์และอวาวก็มาด้วย หลังทำพิธีเสร็จ คินนั้นผีโจรเกรียะมาจะฆ่า แต่พระอาจารย์และอวาวห้ามไว้ อวาวยืนยันช่วยผู้ช่วยให้รอดตายเพราะได้สัญญากับผู้ช่วยไว้และการรักษาสัญญาอันเป็นคำสั่งของพ่อที่สั่งสอนไว้ก่อนตาย แต่ด้วยความแค้นผีโจรเกรียะไม่ฟังตรงเข้าจะทำร้าย อวาวจึงโดนผลกระทบเดินไปโดนหินสลบไป พอฟื้นพ่อขอโทษ ส่วนอวาวก็ขอโทษพ่อแล้วสิ้นใจตายไป แล้วก็ถึงเวลาผีโจรเกรียะที่ต้องจากไป

5. ปิตาจอเสนาหา

ระหว่างสารีกับสารุนสองพี่น้องกลับจากเรียนก็พบหนุ่มขี่จักรยานยนต์ชนเสาไฟฟ้ารถล้มลง ชายหนุ่มสลบคาที่ พี่สาวตัดสินใจนำชายหนุ่มขึ้นสามล้อไปพยาบาลที่บ้าน หลวงสมบัติบริบูรณ์ผู้เป็นพ่อตกใจการกระทำของลูกมากแต่ก็เห็นใจไม่ว่ากล่าว หนุ่มนั้นภายหลังทราบว่า เป็นผู้พิพากษากระทรวงยุติธรรมชื่อรัตน์ ต่อมาอุดมหนุ่มผู้หลงรักสารุนน้องสาวของสารีให้พ่อกับแม่ขอ หลวงสมบัติบริบูรณ์ขอลองใจลูกก่อน วันหนึ่งอุดมเข้ามาบ้านสารุนเข้าไปคุยกับสารุนที่สวนหลังบ้าน ชายหนุ่มถูกปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง ระหว่างหญิงสาวหนีขึ้นบ้านอุดมใช้ปืนปลิดชีพตัวเอง พ่อของอุดมทราบข่าวรีบมาดูศพลูกชาย ด้วยมิตรภาพและความไว้วางใจกับหลวงสมบัติบริบูรณ์และเข้าใจเหตุการณ์จึงไม่เกิดคดีความใด ๆ ฝ่ายผู้พิพากษารัตน์พยายามติดต่อกับสารีด้วยความเสนาหาและยังมีใจให้กับสารุนน้องสาวอีกด้วย ในที่สุดรัตน์ได้แต่งงานกับสารีขณะที่สารุนต้องอกหักอยู่เงียบ ๆ ไม่สามารถเอ่ยปากเรื่องแอบรักรัตน์กับใครได้ ระหว่างกินเลี้ยงงานแต่งงานหนีขึ้นไปบนบ้าน มองลงมายังสถานที่จัดเลี้ยงที่สวนหลังบ้าน ระหว่างนั้นผีอุดมเข้ามาสารภาพรักแม่นางจะมีใจสงสารแต่ก็ยังรักรัตน์อยู่ไม่เปลี่ยนแปลงผีอุดมจึงจากไปด้วยความปวดร้าว หลังแต่งงานกันได้ 29 วันรัตน์มีงานออกไปทำคดีความที่จังหวัดกำแพงเพชร สารุนฉวยโอกาสถือมีดแอบเข้าไปในห้องพี่สาวยามค่ำคืน ระหว่างจะจ้วงแทงพี่สาวผีอุดมมาห้ามและเตือนสติ สารุนได้สติละอายต่อเรื่องการกระทำและยังเข้าใจในความรักอันบริสุทธิ์ของอุดม นางจึงฆ่าตัวตายในห้องของพี่สาวนั่นเอง การฆ่าตัวตายของสารุนสร้างความตกใจให้กับทุกคนในบ้านและชาวบ้านเป็นอย่างมาก เพราะไม่มีใครทราบสาเหตุที่แท้จริง และยังแปลกใจว่าทำไมไปฆ่าตัวตายในห้องพี่สาว จะว่าพี่สาวฆ่าน้องสาวก็ไม่มีมูลใด ๆ เนื่องจากทั้งสองไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน ปริศนาทั้งหมดนั้นผีสารุนไปบอกรัตน์ที่กำโปดว่าเธอรักรัตน์ตั้งแต่แรกพบเป็นเหตุให้เธอจะฆ่าพี่สาวแต่ผีอุดมมาห้ามไว้เธอจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายตามอุดมไป

เรื่องเล่าผีประเภทเรื่องสั้น จำนวน 31 เรื่อง

1. ความตายของนักอ่านเรื่องผี

ทีวีเสนอข่าวการตายของนักอ่านเรื่องผีโดยไม่ทราบสาเหตุ ลักษณะการตายต่าง ๆ กัน อาทิ ผูกคอตาย ตกบ้านตาย คนที่ตายส่วนใหญ่เป็นเยาวชน รัฐบาลสั่งให้เอฟบีไอเปิดเว็บไซต์ปีศาจนั้น แต่ไม่อาจปิดได้ ลีกาสาววัยรุ่นเปิดเว็บไซต์จะอ่านเรื่องผี แต่เพื่อนรักพยายามห้ามไม่ให้อ่านและบังคับให้เพื่อนนอนด้วยเกรงภัย เมื่อไปเรียนตอนเช้ามีแต่คนพูดกันเรื่องคนอ่านเรื่องผีแล้วตาย ครูเข้ามาในห้องบอกนักเรียนว่าไม่ให้เข้าไปอ่านเว็บเพจเรื่องผี คินนี่ภูานี้และลีกาต้องไปนอนเป็นเพื่อนคิมี่ ซึ่งเป็นเพื่อนสมัยเรียนมาตั้งแต่เด็ก ๆ คินนี่คิมี่เปิดอ่านเรื่องผี พอเปิดออกมาก็มีเสียงประหลาด ๆ สองสาวรีบเอามืออุดหูและเข้าไปแอบในห้องน้ำ เมื่อออกมาคิมี่ก็มีการแปลก ๆ จึงชวนให้คิมี่เข้านอน คินนี่คิมี่ร้องออกมาดัง ๆ เหมือนคนฝันร้าย เธอลุกจากเตียงผมปรกหน้ามองไปรอบ ๆ อย่างช้า ๆ หน้าตาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นน่าเกลียดน่ากลัว เพื่อนทั้งสองเห็นแล้วก็สลบไป รุ่งเช้าคิมี่หายไป ทั้งสองช่วยกันหาในบ้านก็ไม่พบโทรหาก็ไม่ติด ตอนเย็นจึงพากันไปหาพ่อของคิมี่ พ่อของนางก็ไม่รู้ว่าลูกสาวหายไปไหน จึงไปแจ้งตำรวจ หลายวันต่อมาภูานี้มานอนบ้านลีกา ทั้งสองเปิดเพจที่คิมี่อ่านปรากฏว่าเพจถูกลบไปแล้ว แม้จะค้นหาอย่างไรก็ไม่เจอ คินนี่คิมี่ทั้งคืนลีกาอนไม่หลับเพราะกลัวว่าถ้าอนหลับแล้วตื่นขึ้นมาร่างกายจะไม่ได้อยู่ที่เดิมอีก

2. ลูกกรอก

ไอ้เกือกหัวหน้าโจรในป่าพระนคร มันปล้นสัตว์พาหนะของชาวบ้าน ทางการจึงต้องการตัวมันมาก แต่เวลามันทราบว่าจะมาจับมันก็หลบหนีไป พื้นที่เต็มไปด้วยป่าทำให้มันหลบหนีง่าย หัวหน้าหมู่บ้าน ผู้ช่วยและทหารช่วยกันสกัดจับแต่ไม่เคยได้ ล่าสุดมีชาวบ้านคนหนึ่งบอกว่าเห็นไอ้เกือกมานอนอยู่ใกล้ป่าอังกฤษ ผู้ช่วยจึงเรียกทหารอีกสองคนรีบไปจับตัว พนักงานทั้ง 3 คน เดินเท้าเข้าไปในป่าพร้อมอาวุธ พบกระท่อมที่ล้อมสกัดแล้วส่งเสียงเรียก ไอ้เกือกเห็นจวนตัวมันร้องว่า “ไอ้ลูกช่วยพ่อด้วย” ว่าแล้วก็กระโดดจากกระท่อม ผู้ช่วยสับไกปืนยิงแต่ปืนยังไม่ออก ขณะที่ไอ้เกือกจะเข้ามาถึงตัวเสียงปืนอีกสองกระบอกก็ดังออกมาถูกไอ้เกือกขาดใจตาย ในจำนวนวัตถุที่พบใกล้ศพเจ้าหน้าที่พบของแปลกขนาดเท่าหัวแม่มือ มีหัว จมูก หน้าตาเหมือนมนุษย์ นี่คือนักกรอกที่เข้าเขาใจว่ามีอำนาจเก่งกาจเป็นที่สุด เสียงที่ไอ้เกือกตะโกนนั้นเป็นเสียงเรียกลูกกรอกให้ช่วยนั่นเอง ลูกกรอกนั้นมาจากเมียของมัน เมื่อมีท้องได้ 6 เดือน ไอ้เกือกขอลูกจากเมียมัน เมียของมันไม่รู้กล ด้วยความรำคาญจึงบอกยกให้ ไอ้เกือกดีใจมากมันแอบไปลับมิด แล้วเอามาซ่อนไม่ให้นางเมียรู้ตัว คินนี่คิมี่ขณะที่เมียกำลังหลับ มันเอามิดผ่าท้องเอาทารกออกมา ครั้นเวลาเช้าชาวบ้านเห็นบ้านเจียบผิดปกติก็เดินมาเห็นศพนางเมียของมันเลือดเต็มตัว เชิงกรานมีไฟลุกอยู่ และมีส่วนที่ย่างอยู่ด้วย ส่วนตัวไอ้

เกือบหายไป มันหายไปตั้งแต่บัดนั้น มันกลายเป็นหัวหน้าโจรที่ฝ่าท้องเมียมาทำลูกกรอก เขาหาตัวมานานแล้ว เดียวนี้มันนอนตายเป็นผีในป่าใหญ่

3. ลูกสวยไหมแม่

ในประเทศเกาหลีใต้ แม่คนหนึ่งมีลูกสาวอายุ 5 ขวบ น่ารักมากชื่อจียุน นางถามแม่ว่าลูกสวยไหมแม่ แม่ตอบว่าเป็นความจริง ลูกสวยมาก วันหนึ่งแม่นำลูกสาวไปเดินใกล้แม่น้ำ พวกเขาต้องเดินผ่านสะพาน จียุนจ้องมองน้ำรอบ ๆ แล้วถามแม่ว่า แม่หนูสวยไหม แม่รำคาญที่ต้องตอบคำถามซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้นางหมดความอดทน จึงผลักลูกสาวตกลงไปในแม่น้ำตายไป เมื่อรู้ว่าได้ทำอะไรลงไป ก็เริ่มวิตกกังวล นางไม่ต้องการไปนอนในคุก นางจึงบอกตำรวจว่าจียุนได้ก้าวเท้าพลาดตกลงไปในแม่น้ำ เพื่อนของนางต่างแสดงความเห็นใจ แล้วเมื่อเวลาผ่านไป ผู้หญิงคนนั้นได้สัมผัสเกี่ยวกับลูกสาวไปแล้ว ต่อมานางมีท้องและคลอดลูกออกมา นางตั้งชื่อลูกสาวคนใหม่ว่าช็อน วันหนึ่งนางเห็นเด็กหญิงยืนอยู่หน้ากระจก เด็กนั้นจ้องมาทางนางถามว่า “แม่คิดว่าหนูสวยไหม” แม่ตอบว่า “ลูกแม่สวยมาก เป็นความจริง” เด็กสาวมองหน้าแม่แล้วพูดว่า “ถ้าแม่คิดว่าลูกสวย เหตุใดเมื่อก่อนแม่ผลักหนูลงแม่น้ำล่ะ”

4. ผีในห้องเช่า

ชายหนุ่มมาเช่าห้อง ใกล้ ๆ ห้องนั้นแทบไม่มีใครมาเช่าอยู่แล้ว เขาสงสัยว่าทำไมห้องถึงราคาถูกและเจ้าของบ้านก็พยายามให้เช่าอยู่ เมื่อชายหนุ่มไปตลาดแม่ค้ามักยิ้มให้เพราะรู้ว่าเป็นคนเช่ารายใหม่ เหมือนแม่ค้าจะบอกอะไรแต่ก็ไม่บอก ทำให้ชายหนุ่มไม่เข้าใจ และอดคิดไม่ได้ว่าห้องที่เช่าอยู่มีผีหลอกหรือมีคนตายในห้อง คิดไปก็ยิ่งทำให้กลัว

คืนนั้นชายหนุ่มนอนไม่หลับใจคิดว่าในห้องน่าจะมีผีหลอก เหมือนได้ยินเสียงเท้าคนเดินใกล้ ๆ คิดไปก็ทำให้กลัวตัวสั่น พอเห็นว่าเป็นเสียงนาฬิกาก็หลับไป พอเช้าออกจากห้องเช่าผู้หญิงแม่ค้าที่เคยคุยก็ถามว่าเมื่อคืนนอนหลับหรือไม่ ชายหนุ่มรู้ว่าคำถามนั้นมีนัยบางอย่างจึงบอกว่าหลับได้ไม่มาก แม่ค้าถามว่าคือมีผีหลอกใช่ไหม ชายหนุ่มตัวสั่นหัวแล้วถามกลับว่าในห้องมีผีหลอกหรือ แม่ค้าก็บอกว่าไม่มีอะไรหรอก มองไปเหมือนมีเรื่องอะไรปิดบัง เขาจึงถามว่าที่ห้องมีปัญหาอะไรไหม นางก็บอกว่าไม่มีอะไร และยังบอกว่าไม่กล้าพูดอะไรมากอยู่ไปก็จะรู้เอง

ตกกลางคืน แมวไม่รู้มาจากไหนมันร้องรำคาญปิดไฟให้มันไปมันก็ยังร้องอยู่นั่นเอง แมวทำให้ชายหนุ่มตกใจมากมันเข้ามาหาเขาในห้อง ไม่เห็นมีอะไรที่จะเป็นเหตุให้มันเข้ามาได้เลย มันเป็น

แมวผีหรืออย่างไร เขาจ้องหน้ามัน ตามันเหมือนเพลิงในเตาไฟ มันจ้องมองและคำรามใส่ เขาไม่กล้าเข้าไปใกล้ มันก้าวเข้าหาจนต้องถอยหลังไปจนติดผนัง เขาจ้องมันแล้วพูดว่า เอ็งมาทำไมกลับออกไป มันก็คำรามใส่อีกเหมือนมันกำลังโกรธพลางพองตัวใหญ่ขึ้น ๆ เขาร้องเรียกให้คนช่วย เปิดประตูออกมาเคาะประตูข้าง ๆ ก็ไม่มีใครออกมาเลย หันไปบอกว่าไม่ได้ทำอะไรเอ็งอย่ามาทำร้ายกัน แมวนั้นกลายเป็นหญิงสาวหน้ามีแต่เลือด ถามว่าใครใช้ให้มาอยู่ที่นี่ แล้วบอกว่าจะฆ่าเขาให้ตาย เขาทำอะไรไม่ได้นอกจากขอให้พระช่วยเท่านั้น ขณะผียืนมีอมาก็มีแสงประหลาดพุ่งเข้ามาเป็นไฟของคนข้างห้องและเจ้าของบ้าน และหมอผีเข้ามาด้วยผีจึงหายไป หมอผีและคนเช่าอื่น ๆ แนะนำให้เผาบ้านนั้นทิ้งไป ถ้าไม่อย่างนั้นก็จะไม่ยอมเช่าอยู่ต่อไป ทำให้เจ้าของบ้านยอมให้เผา ขณะเพลิงลุกไหม้ผีสาวร้องด้วยความเจ็บปวดแล้วก็หายไป

5. ผีเฝ้าสมบัติ

ครอบครัวน้ำผึ้งชาวพระตะบอง น้ำผึ้งมีภรรยา ลูกชายและหญิงอย่างละ 1 คน ยึดอาชีพขายทอง ภรรยาให้สามีปลูกบ้านใหม่ เกรงว่าโจรจะมาปล้นบ้าน ลูก ๆ ก็สนับสนุน ทำให้น้ำผึ้งออกหาซื้อที่ดิน เมื่อได้ที่ดินใหม่ก็จ้างช่างก่อสร้างมาปลูกบ้านทันที โดยไม่รู้ว่าสถานที่แห่งนั้นมีผีผู้หญิงเฝ้าหวงแหนอยู่ เวลาปลูกบ้านน้ำผึ้งไม่ได้หาหมอดูและไม่เคยเซ่นไหว้เจ้าที่เลย เพราะน้ำผึ้งเป็นคนไม่เชื่อเรื่องผีปิศาจ อารักษ์เนี่ยะกตาเลย วันแรกที่สร้างมีช่างคนหนึ่งประสบอุบัติเหตุหัวแตก พอสร้างบ้านได้ราวประมาณ 60 เพอร์เซ็นต์ มีสตรีคนหนึ่งผมยาวรังสูงหน้าตาสวยงามเดินเข้ามาสีหน้าเศร้าหมองช่างก็ถามว่ามีเรื่องอะไรทุกข์ตรม สาวนั้นบอกว่านางอยู่ที่ที่ดินแห่งนี้มานานแล้ว ถ้าจะไปได้ก็ต่อเมื่อมีคนมาเฝ้าแทน เมื่อบอกกับช่างบรรดาช่างเหล่านั้นได้แต่หัวเราะและทำงานกันต่อไป ตกกลางคืนขณะนั่งพูดคุยกันก็มีเสียงหมาหอน และยังมีเสียงคนแว่ว ๆ มาจากกอไผ่ รัตริที่แสนรื่นรมย์ก็กลายเป็นคืนน่ากลัวไป และมีเสียงช่างร้องบอกให้ช่วย ช่างพากันไปบอกน้ำผึ้งและครอบครัว แต่น้ำผึ้งไม่เชื่อแถมสั่งให้ช่างทำงานต่อไป อยู่ ๆ น้ำผึ้งก็กลายเป็นคนวิกลจริตอย่างไม่รู้เหตุผล วัน ๆ แก้วผ้าเดินอยู่ในตลาด เด็ก ๆ พากันวิ่งหนี ครอบครัวน้ำผึ้งกลายเป็นครอบครัวที่แตกแยกจากกันไป เพราะลูกเมีย น้ำผึ้งย้ายไปอยู่บ้านยายของน้ำผึ้ง ส่วนน้ำผึ้งชุดเสาบ้านไปเรื่อย ๆ จนพบเครื่องเพชร ไพลิน และไม่ไม่นานก็ตายไป

6. ผีทวงของ

พ่อของแ่งตมีผู้หญิงมาหา นางบอกว่ามาทวงของ เมื่อพ่อของแ่งตถามว่าของอะไร หญิงสาวนั้นก็หายไป ตกกลางคืนผีของปู่แ่งตมาเตือนเรื่องทรัพย์สมบัติ แต่พ่อของแ่งตยังไม่รู้ว่าเป็นสมบัติอะไร

ก่อนหายไปยังบอกอีกว่า คนต้นเหตุเขามีราศีคุ้มครองแรงมาก เขาจะมาเล่นงานพ่อแฉงแทน พ่อของแฉงของหาภรรยาเขาเห็นเงาที่ใต้ต้นมะขามหน้าบ้าน จึงร้องเรียกแต่ไม่มีเสียงขานรับ เมื่อเดินเข้าไปเงานั้นก็หายไป แต่กลับมีเสียงแม่ของแฉงก็ขานรับอยู่บนบ้าน แม่แฉงบอกว่าฝันเห็นผู้หญิงมาทวงของระหว่างนั้นแฉงตื่นขึ้นมาเข้าห้องน้ำ รุ่งเช้าสองสามีภรรยายังไม่เข้าใจว่า ผีสาวนั้นมาทวงอะไร จนกระทั่งแฉงได้คุยกับแม่เรื่องคนในฝัน แฉงจึงรู้ว่า แท้จริงผีนั้นคือเจ้าของแหวนที่เขาเอามาจึงบอกแม่ไป เข้าวันหนึ่ง ระหว่างพ่อและแม่ของแฉงปรึกษากันเรื่องแหวนและถามหาลูกพอดิไม่รู้แฉงเดินมาจากไหน ทั้งพ่อและแม่ต่างถามเรื่องแหวน ลูกชายเล่าว่าจะเอาไปขายแต่อดไม่ออกแฉงยังร้อนนี้เป็นอย่างมาก ในที่สุดก็ไม่ได้ขาย แฉงล้วงแหวนจากกระเป๋าส่งให้แม่แล้วขึ้นบ้านไป เวลานั้นก็มีเพื่อนบ้านคนหนึ่งเดินมาบอกว่า ญาติของคนตายมาเชิญดวงวิญญาณลูกกลับ กำลังทำพิธีกันอยู่บริเวณที่เกิดเหตุ พ่อของแฉงให้แม่ขึ้นบ้านไป ส่วนตัวเองตรงไปยังจุดเกิดเหตุ เห็นแม่ของผีสาวกำลังทำพิธีอยู่พอสบโอกาสก็คืนแหวนให้และบอกว่าได้ไปจากศพ แม่ของผีขอบคุณ เมื่อพ่อของแฉงกลับมาบ้านก็พบหลวงตาท่านบอกเรื่องแหวนได้อย่างถูกต้อง และยังขอให้แฉงไปบวช ทั้งพ่อและแม่เห็นดีด้วย ต่อมาแฉงก็กลายเป็นคนใหม่รู้จักศีลธรรมอันดี

7. ผีแพศยา

ผีสาวริมทางตนหนึ่ง เวลากลางคืนจะออกมาขอโดยสารรถยนต์ชาวบ้านและฉวยโอกาสหากินทางเพศเหมือนกับสมัยที่ตัวเองมีชีวิตอยู่ แต่เดิมนั้น ผีตนนี้เคยเป็นผู้หญิงหากิน เมื่อนางอายุ 20 ปี ถูกคนร้ายฆ่าตายอย่างป่าเถื่อน ด้วยเหตุนี้เองทำให้วิญญาณของนางออกมาหลอกหลอนนักเดินทางเวลาค่ำมืด วิธีการของนางแปลกกว่าผีอื่น ๆ ตรงขออาศัยรถยนต์ผู้ขับขี่ผ่านเข้ามาในเวลากลางคืน เล่าขานกันว่า ในเวลาที่ผู้ชายเรียกนางขึ้นรถไปด้วย พวกผู้ชายเหล่านั้นต้องพบกับภัยอย่างหนัก นางจะหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย หรือไม่บางคนกว่าจะรู้ตัวก็ต่อเมื่อขึ้นไปอยู่บนหลุมฝังศพซึ่งเป็นหลุมศพของนาง

8. ผีไอ้ฝรั่ง

สมัยเขายังเด็กมีเพื่อนคนหนึ่งชื่อไอ้ฝรั่งเพราะหน้าตาเหมือนฝรั่ง เขากับไอ้ฝรั่งและเพื่อน ๆ ชอบลงไปเล่นน้ำและหาปลาในสระข้างบ้าน วันหนึ่งไอ้ฝรั่งออกไปเล่นน้ำลึกอยู่คนเดียว พวกเด็ก ๆ เรียกมันกลับมาแต่ไม่สำเร็จมันยังลงไปใต้น้ำลึกอีก เมื่อไม่สำเร็จพวกเด็ก ๆ ก็เล่นกันต่อไป พอเขาหันไปมองอีกครั้งปรากฏว่าไอ้ฝรั่งหายไปแล้ว เขาตกใจมากแม้จะร้องเรียกเท่าไรมันก็ไม่ขานรับ เห็นทำไม่ดีเขาก็ขึ้นจากน้ำไปถามแม่ไอ้ฝรั่งว่า เห็นมันกลับบ้านไปแล้วหรือไม่ ปรากฏว่าไม่มีไอ้ฝรั่งที่บ้าน เขาจึง

บอกกับญาติ ๆ ของไอ้ฝรั่งว่ามันคงจมน้ำไปเสียแล้ว ชาวบ้านพากันไปหาทั้งคืนก็ไม่เห็น สงสัยมีอะไรมาบังตา แม่ของไอ้ฝรั่งร้องไห้เสียใจ เมื่อพากันดำน้ำหาจึงได้พบศพ แม่ของมันนำเอาศพไปทำบุญตามประเพณีผ่านมาได้ 7 วัน พ่อของไอ้ฝรั่งไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ จนกระทั่งถึงเที่ยงคืนก็เกิดอาการเมามาย พอกลับบ้านผ่านมาทางสระน้ำนั้น เสียงหมาหอนแต่เขาไม่ใช่คนกลัวผี เดือนต่อมาสามิภรรยาคนหนึ่งได้มาขออาศัยที่ดินใกล้สระนั้นสร้างกระท่อม เพื่อปลูกผักขาย พอสร้างกระท่อมได้วันเดียว ขณะที่กำลังนอนพักผ่อนก็เหมือนมีคนมาเขย่ากระท่อม เมื่อมองไปตามหน้าต่างแต่ก็มองไม่เห็นอะไร พอกลับมานอนก็เห็นเด็กคนหนึ่งร่างกายอ้วน เตี้ย ตาขาวโต เดินเข้ามาพร้อมโลให้สามิภรณานั้นออกไป เมื่อไม่ออกไปผีไอ้ฝรั่งก็จับท่อนพินโลให้ออกจากกระท่อม สองสามิภรรยาวิ่งต้องวิ่งหนี ทุกคนรู้ซึ้งว่าเป็นผีไอ้ฝรั่งหลอก สัปดาหฺ์ต่อมาสองคนนั้นก็จากไป และนับแต่นั้นมาก็ไม่มีใครไปสร้างกระท่อมหรือเอาควายไปกินน้ำในสระนั้นอีกเลย

9.เปรตปรากฏตัว

คืนหนึ่งมีเปรตตนหนึ่งส่งเสียงร้องใกล้บ้านมาณพ มาณพไม่เคยได้ยินเสียงแบบนี้มาก่อน จึงออกไปดูเห็นเปรตร้องอยู่จึงถามว่าเป็นอะไรไปทำไมไม่รู้ปร่างแปลกเหตุใดมาร้องใกล้บ้านและบอกให้เปรตกลับไป เปรตตอบว่า มันเป็นเปรตหิวอาหารมากขอความเมตตาให้อาหารกินด้วย มาณพบอกแล้วเอาอาหารมาให้ เปรตห้ามไว้และบอกว่ามันกินอาหารเหล่านั้นไม่ได้ ถ้าจะให้อาหารขอให้ไปถวายผู้ทรงศีลถึงจะกินได้ รุ่งเช้ามาณพก็รีบเอาอาหารไปถวายพระสงฆ์แล้วอุทิศส่วนกุศลให้เปรต เปรตได้รับส่วนบุญก็ได้ไปเกิดเป็นเทวดา คืนต่อมามาณพมีความสุขกับการกระทำของตัวเอง แม้จะไม่ค่อยมีอาหารกินก็ตาม เขามานั่งอยู่ที่เคยพบเปรตเพื่อต้องการรู้ว่าเปรตได้รับอาหารหรือยัง มาณพได้พบกับเทวดาที่เกิดจากเปรต มาณพเห็นก็ถามว่าเทวดามาทำอะไร เทวดาบอกว่ามาขอบคุณที่ทำให้เปรตเป็นเทวดาเพราะส่วนบุญที่อุทิศให้ มาณพมีความสุขมากที่ได้ช่วยเหลือ เทวดาได้บอกกับมาณพว่า สมัยยังเป็นมนุษย์อยู่มีทรัพย์สมบัติมาก สมบัติเหล่านั้นได้ฝังไว้ที่บ้าน หลังจากตาย ทรัพย์สมบัติทั้งหมดไม่มีใครดูแล ให้มาณพไปเอามาเป็นของตัวเอง มาณพได้ไปหาสมบัติตามที่เทวดาบอกก็ให้เห็นแก้วแหวนเงินทองเป็นจำนวนมาก แต่มาณพไม่ได้เอาเป็นของตัวเอง เอาไปถวายให้กับพระราชินี เมื่อพระราชินีรับไว้ก็ประทานสมบัติเหล่านั้นให้มาณพ มาณพจึงกลายเป็นเศรษฐี เพราะทำบุญให้เปรต

10.ได้ผีช่วย

วัดตีเป็นเด็กสาวสวย บ้านอยู่กำปงจาม หมู่บ้านของนางมีหนุ่มใหญ่อยู่คนหนึ่งแต่ละวันขี่รถมอเตอร์ไซด์คันโต ๆ ผ่านหน้าบ้าน ทุกครั้งเขาจะตะโกนถามว่าสาวสวยกินข้าวแล้วหรือยัง ช่วงหนึ่งที่ชายที่อยู่พนมเปญให้วัดตีไปช่วยดูแลเป็นเวลา 3 เดือน วัดตีหายไปสามเดือนก็กลับมา เย็นนั่นเอง

วัดต้อบน้ำกินข้าวแล้วก็ได้ยินเสียงรถมอเตอร์ไซค์ของน้ำ พอมองไปก็เห็นและได้ยินเสียงถามว่าสาวสวยกลับมาแล้วหรือกินข้าวแล้วหรือยัง คราวนี้นางตอบไปด้วยเสียงดั่งฟ้าซัด แม่ของวัดต้อได้ยินไม่รู้ว่ ลูกพูดกับใครจึงถาม วัดต้อตอบว่าพูดกับน้ำขี่รถมอเตอร์ไซค์ แม่ตกใจมากกับคำตอบแต่ก็ไม่ได้บอกอะไรลูก รุ่งเช้าวัดต้อออกไปซื้อของที่ตลาดได้ยินคนในตลาดพูดคุยกันเรื่องผีน้ำคนขี่มอเตอร์ไซค์หลอกหลอนคนหนักมาก วัดต้อสงสัยว่าเป็นไปได้อย่างไร นางเพิ่งคุยกับน้ำอยู่เมื่อเย็นวานนี้เอง เมื่อถามคนในตลาดก็ได้รับคำตอบว่า น้ำเสียชีวิตไปประมาณ 3 เดือนแล้ว แม่ของวัดต้อเองก็ไปทำบุญงานศพมาด้วยกันสงสัยไม่ได้บอกให้ลูกรู้ วัดต้อรีบกลับบ้านมาถามแม่ พอรู้ความจริงก็ตกใจและเสียใจมาก ตอนเย็น ๆ นางไม่ยอมมองไปที่ทางอีกเพราะกลัว แต่ก็อดไม่ได้ แต่ก็แปลกที่ไม่เห็นรถมอเตอร์ไซค์น้ำขี่มาเหมือนวันก่อน ๆ

อยู่มาอีกไม่กี่วัน วัดต้อขี่รถมอเตอร์ไซค์ไปงานแต่งเพื่อน ขากลับวัยรุ่นนมามายขี่รถตรงมาจะชนรถนาง ระหว่างนั้นเองรถของน้ำก็ตั้งขึ้นเข้าฟุ้งชนรถของวัยรุ่นตกข้างทางไป ระหว่างวัดต้อตั้งงันอยู่น้ำคนขี่รถมอเตอร์ไซค์ก็ขี่รถเข้ามาจอดและบอกลาวัดต้อไป วัดต้อนึกขอบคุณผีน้ำคนขี่รถมอเตอร์ไซค์ที่ช่วยเหลือ รุ่งเช้านางนำอาหารไปถวายพระสงฆ์ อุทิศส่วนกุศลไปให้ด้วยความขอบคุณ

11. วิญญาณผีในคอมพิวเตอร์

กุศลเป็นนักเขียนเรื่องผี ในเดือนกันยายนเขาารู้สึกทุกข์ตรอมตรมอย่างไม่ทราบสาเหตุ ระหว่างเปิดหน้าจอคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ อยู่ ๆ กล่องข้อความก็ติดขึ้นมาอย่างไม่ทราบต้นสายปลายเหตุว่าเขาเปิดเน็ตไว้ตั้งแต่เมื่อไร กล่องข้อความนั้นทักทายสวัสดิ์ดีทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ ว่าคนทักทายนั้นเป็นใคร กุศลตอบสวัสดิ์ดีไป คนที่ทักเข้ามาแจ้งว่า เขาเป็นเจ้าของคอมพิวเตอร์และต้องการเอาคืน กุศลงงงันด้วยความแปลกใจมองนาฬิกาก็ปาเข้าไปตี 1 แล้ว เพื่อน ๆ ก็เลิกออนไลน์กันไปหมดแล้ว เหลือก็แต่ผู้หญิงที่ทักเข้ามาเท่านั้นแถมไม่รู้ว่ใครอีกด้วย กุศลเห็นท่าไม่ดีจึงคลิกเพื่อออกจากโปรแกรมไลน์ แต่ปรากฏว่าทำอะไรก็ไม่สำเร็จ ระหว่างนั้นมีข้อความมาอีกว่า “คืนนี้ฉันจะไปหาคุณ” หลังอักษรปรากฏครบ กุศลก็ออกจากโปรแกรมออนไลน์ได้สำเร็จ นำอัศจรรย์อยู่ ๆ ลมก็พัดแรง พัดมานกระทบกับหน้าต่าง กุศลงงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอันมาก เขาลุกจากเก้าอี้ก้าวยาว ๆ ออกไปที่ประตูห้องทั้ง ๆ ที่ในหัวนั้นแสนจะมีตม่น ร่างกายขนพองสยองเกล้า เขารีบเข้านอน พอรู้ตัวขึ้นมาอีกครั้งก็คิดว่าเขาฝันแปลก ๆ และอดคิดไม่ได้ ว่เป็นเพราะเล่นอินเทอร์เน็ตมากเกินไปหรือไม่

12. วิญญาณผีอนาถา

เหงกับส้อมฉางหลังจากตีกับเพื่อนแล้วพวกเขาก็หาที่พักผ่อนหลับนอน หวังจะกลับกรุงพนมเปญในวันรุ่งขึ้น ระหว่างเดินเข้าไปในโรงแรมเห็นเล็อบเห็นชายคนหนึ่งมองลงมา เขาคิดว่า

เป็นนักเดินทางที่มาพัก ขณะที่รู้สึกเสียว ๆ สันหลังชอบกล หลังเจรจากับเจ้าหน้าที่ต้อนรับ เจ้าหน้าที่ที่ยืนดูแลห้อง 44 ชั้น 4 ให้ เ هنگกับส้อมนางพากันเดินขึ้นไป พอเปิดห้องออกส้อมนางก็ลงนอนแผ่หราบนเตียงด้วยความอ่อนเพลีย นาทันนั้น เสียงหมาเห่าหอนมาจากบริเวณโรงแรม ทำให้เหงรู้สึกเสียวสันหลังเป็นครั้งที่สอง เวลาผ่านไปจนถึง 12.00 น. หมาเห่าหอนดังขึ้น ๆ ทันใดนั้น เ هنگที่หลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ก็เห็นมนุษย์สองคนต่างเรียกชื่อกัน เ هنگเปิดตามองเห็นผู้ชายเกรี้ยวกราดถือมีดตรงเข้าหาผู้หญิงต่อหน้าต่อตา เ هنگรีบปลุกส้อมนางให้ตื่น แต่ส้อมนางเหมือนหลับเป็นตายไม่ยอมตื่น ชายคนนั้นหลังฆ่าผู้หญิงแล้วก็ตัดมือ ตัดเท้า และเอาเชือกผูกผู้หญิงไว้ ก่อนใช้มีดแทงตัวเองเลือดไหลแล้วสิ้นใจไปต่อหน้าต่อตา เมื่อผีหายไปที่ปลุกส้อมนางตื่น เ هنگเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ฟัง ต่างพากันออกเดินทางกลับพนมเปญกลางค่ำคืน พอเหมาะรถน้ำมันใกล้หมด เ هنگแวะเข้าปั้มใกล้ ๆ โรงแรม พนักงานปั้มเล่าให้ฟังเรื่องมีคนรักคู่หนึ่งมาเช่าโรงแรมเกิดทะเลาะกันอย่างหนักถึงกับฆ่ากันตายทำให้ เ هنگและส้อมนางเข้าใจเรื่องราวทุกอย่างแจ่มแจ้ง สองสหายเหงจึงชวนกันนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์ส่งวิญญาณให้กับคนตายเพื่อจะได้ไปสู่สุคติ

13. ผีกล่อมลูก

ครอบครัวหนึ่งในพระตะบองสามีกับภรรยาแต่งงานกันแล้ว แรก ๆ ยังไม่มีลูก ทั้งสองรักกันมาก แต่เนื่องจากฐานะทางการเงินไม่ดีสามีจึงต้องออกไปทำงานในที่ห่างไกล ทุกครั้งที่กลับมาสามีจะดูแลภรรยาเป็นอย่างดี ไม่นานภรรยาก็ตั้งท้องอ่อน ๆ สามีแม้จะห่วงภรรยาสุดใจ แต่ด้วยภาระหน้าที่หัวหน้าครอบครัวก็ต้องออกไปทำงานหาเงิน ต่อมาเรื่องไม่คาดฝันเกิดขึ้น สามีไปมีภรรยาใหม่ แรก ๆ ภรรยายังไม่สงสัยอะไร แต่ต่อมาก็สงสัยและจับได้ว่าสามีนอกใจ เมื่อสามีกลับมาบ้านจึงทะเลาะกันอย่างรุนแรงทำให้สามีทิ้งภรรยาจากบ้านไป ภรรยาในวันท้องจะใหญ่โตขึ้น ๆ นางวิตกกังวลชีวิตภายหน้าเป็นอย่างมาก เมื่อคิดหาทางออกไม่ได้ก็ผูกคอตายอยู่ตรงประตูบ้าน ชาวบ้านปกติเห็นนางออกมาทำกิจวัตรประจำวัน เมื่อเวลาบ่ายแล้วยังไม่เห็นนางออกจากบ้าน น้ำคนหนึ่งจึงชวนเพื่อนบ้านเข้าไปดู หลังร้องเรียกอยู่นานนางก็ยังไม่เปิดประตูจึงเปิดประตูบ้านเข้าไป แต่ทุกคนต้องตลึงเมื่อเห็นร่างของนางผูกแขวนอยู่ตรงประตูนั่นเอง ภาพที่ทุกคนเห็น คือ นางผูกคอตายในชุดสีขาว ท้องโต ลีนห้อยลงมาข้างล่าง ตาเหลือกโปน มองแล้วชวนขนหัวลุก ชาวบ้านพากันนำศพไปเผาที่วัดโดยไม่ได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ตามประเพณีแต่อย่างใด หลังจากนางผูกคอตายไปไม่นานตกลางคืน ชาวบ้านก็ได้ยินเสียงคนกล่อมลูกบางคนมีดวงไฟกลม ๆ เหาะลงมาใกล้บ้าน เสียงยามวิกาลนั้นทำให้ชาวบ้านต่างพากันหวาดกลัวไปต่าง ๆ นานา เมื่อนับวันแต่จะหนักขึ้นชาวบ้านเลยปรึกษากันทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ นับแต่นั้นมาผีกล่อมลูกก็หายไปชาวบ้านก็อยู่กันอย่างมีความสุข

14. มนต์เสน่ห์

จอนไปพักโรงแรมหรูที่เกาะฮาวาย บริเวณหน้าเคาน์เตอร์โรงแรมเขาได้พบกับหญิงสาวคนหนึ่ง ทั้งสองมองหน้ากัน จอนคิดว่านางสนใจจึงเข้าไปพูดคุยด้วย แต่นางปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง จอนจึงกลับไปห้องพัก คืนนั้นเอง เขาหลงไปที่บาร์ก็ได้พบนางอีกครั้ง คราวนี้จอนพยายามพูดคุยกับนางอีกแต่นางกลับไม่สนใจ ทำให้จอนคิดว่าเขาหมดทางที่จะสานสัมพันธ์แล้ว เช้าวันใหม่ขณะที่จอนลงไปร้านค้าเล็ก ๆ ข้างโรงแรม เขาเหลือบไปเห็นกระจุกเล็ก ๆ ภายในมีน้ำสีแดงเขียนไว้ว่า “มนต์อาคมและเวทย์มนตร์” จอนถามแม่ค้าว่ามีวิธีใช้อย่างไรให้ผู้หญิงรักหรือไม่ แม่ค้าตอบว่ามีว่าพาลงหยิบเอากระจุกน้ำมันนั้นออกมาบอกว่า เป็น “ยาเสน่ห์” จอนดีใจมาก หลังฟังวิธีใช้ว่าต้องหยดใส่น้ำให้กิน 1 หยด เขาก็กลับห้องทันที

ตกกลางคืนจอนไปรอพบผู้หญิงคนนั้นอีกครั้ง รออยู่นานผู้หญิงคนนั้นก็ปรากฏตัว เขาพยายามชวนพูดคุยฉวยโอกาสหยดน้ำยาเสน่ห์ลงไป นางดื่มไปเพียง 20 นาที นางก็หันมายิ้มให้อย่างไม่น่าเชื่อ คืนนั้นเอง นางยอมไปร่วมหลับนอนกับจอน เช้าวันใหม่ นางลุกขึ้นมาเตรียมอาหารให้คนรัก แล้วลงไปซื้อของ ขณะข้ามถนนนางถูกรถชนเสียชีวิตคาที่ ญาติของนางพอรู้ข่าวก็มานำศพไปส่วนจอนกลับมาบ้าน ทั้งขวดยาเสน่ห์ลงถึงขยะไป แต่แปลกที่จอนมักนอนไม่หลับ ตกกลางคืนผีจะมาหาทุกคืน หน้าตาของนางไม่สวยงามเหมือนตอนเจอกันที่เคาน์เตอร์บาร์แล้ว แต่เต็มไปด้วยน้ำเลือด หนอง และตะไคร่ ไม่ว่าจะอย่างไร นางก็ยังมาหาจอนทุกคืน จนกระทั่งจอนสิ้นใจตาย

15. มฤตยูมีเสียงกระซิบให้ไปฆ่าตัวตาย

หลังเลิกงานพิสุจน์อักษรในสำนักพิมพ์เขาเดินกลับบ้านเช้า ระหว่างทางเหมือนได้ยินคนกระซิบว่า “ไปตายไป” เสียงนั้นเหมือนกระซิบอยู่ข้างหูสองสามครั้ง ไม่รู้เหมือนกันว่าอยู่ ๆ เขาไปยืนอยู่กลางถนนได้อย่างไร รถยนต์แล่นผ่านไปมาบางคนลดกระจกด่าทอ เขามองซ้ายขวาแล้วก็ค่อย ๆ เดินออกไปจากเขตอันตรายด้วยอาการที่มึนงง เขาไม่รู้หรือว่า เดินมาถึงห้องเช่าตั้งแต่เมื่อใด มาถึงก็เปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ ค้นหาคำว่า “ขาดสติ” จากกูเกิ้ล อยู่ ๆ ก็มีข้อความปรากฏออกมาในกล่องข้อความว่า “ไปตายไป” ทำให้เขาสับสนไปอีกครั้ง พอรู้สึกตัวว่าอากาศเย็น ๆ จากลมพัด ลมตาคืนก็พบว่าตัวเองกำลังจะตกลงไปตรงหน้ามุขของห้องเช่า หัวใจเขาเต้นรัวด้วยความกลัวไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น คืนนั้นทั้งคืนเขานอนไม่หลับเลย เช้ามาเขาไปทำงานปกติอยากให้ใครสักคนรับฟังเรื่องราว คนที่นึกถึงคือลินดาพนักงานพิสุจน์อักษรในสำนักพิมพ์เดียวกันกับเขา แต่นางดูไม่สนใจอะไรเลยตั้งหน้าตั้งตาทำแต่งาน ตกเย็นแต่ละคนพากันเก็บสัมภาระกลับบ้าน เขาตรงเข้าหาคอมพิวเตอร์

ค้นหาคำว่า“สลบ” จากกูเกิ้ล แต่อาการต่าง ๆ ที่ปรากฏก็ไม่มีใครที่เหมือนกับอาการที่เป็นอยู่ วันต่อมาเขาคิดถึงแม่มาก ๆ จะโทรศัพท์ไปหาแม่ก็พอมีสายเข้า เขารับด้วยความดีใจว่าเป็นแม่โทรมาแน่ ๆ แต่กลับเป็นเสียงลึกลับเสียงเดิมพูดคำเดิมว่า “ไปตายไป” นาที่ที่เขาเหมือนขาดสติภาพแม่ปรากฏขึ้นมา แม่เป็นคนคัดค้านไม่ให้เขาจากบ้านมาทำงาน แม่เป็นคนที่ห้ามไม่ให้เขาเป็นนักเขียนภาพแม่และคนในครอบครัวแต่ละคนต่างร้องไห้เศร้าโศกพลันภาพเหล่านั้นก็หายไป กลายเป็นลมพัดเข้ามาเย็นไปทั้งร่างกาย เขาได้สติอีกครั้งก็ต่อเมื่อเห็นตัวเองอยู่บนเสาโทรศัพท์ มีคนโวยวายอยู่เบื้องล่าง เขาไม่ได้อยากตายจึงค่อย ๆ ไต่ลงมาแล้วรีบหนีไปจากผู้คน เมื่อหนีจากผู้คนมาได้เสียงโทรศัพท์ก็ดังขึ้นอีก คราวนี้เขามั่นใจว่าเป็นโทรศัพท์จากแม่แน่ ๆ แต่พอรับกลับเป็นโทรศัพท์ของน้ำแข็งขาวว่า พ่อแม่ของเขาถูกโจรฆ่าตายแล้วให้รีบกลับบ้านด่วน วินาทีนั้นในสำนึกของเขามีแต่คำว่านักเขียนด้วยคิดว่าเป็นกำลังใจที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในภายหน้าก็ตาม

16.บ้านเก่า

ดึกคืนหนึ่ง เขานอนอยู่มีแมวตัวหนึ่งเข้ามา เขาพยายามไล่แต่มันไม่ยอมไป พอเขาจุดเทียนขึ้นมาแมวก็ก็นอนหลับไป ขณะเปิดหนังสือจะอ่านไฟก็ดับอีก คราวนี้เขาเดินลงมาข้างล่างเห็นผู้หญิงคนหนึ่ง กวักมือเรียก เขาเดินตามไปจนกระทั่งถึงบ้านที่มีรั้วไฟล้อมรอบมีเสียงคนพูดจากันเล็ดรอดออกมา ตาคคนหนึ่งเดินเข้ามาถามชื่อเขา พยายามห่อของห่อหนึ่งให้ เขาไม่รู้ว่า ห่อของนั้นมาตั้งแต่เมื่อไหร่รู้ตัวอีกทีตาคคนนั้นก็หายไปเสียแล้ว เขาวิ่งเรียกตามหาเห็นเงาใครคนหนึ่งในความมืดทำให้รู้สึกกลัวจึงออกวิ่งหนีอย่างรวดเร็ว ห่อของไม่รู้ว่าหล่นหายไปตั้งแต่เมื่อใด แล้วมีเสียงหัวเราะดังไล่หลังมาพร้อม ๆ กับเหมือนมีอะไรมาจับเท้าไว้ เขาจึงร้องออกมาด้วยความกลัว เมื่อหันไปก็พบว่า เป็นห่อของนั่นเองที่หေးตามมา อารามกลัวสุดขีดทำให้เขาสลบไปรู้สึกตัวอีกทีก็รู้ว่ามานอนอยู่ในสถานที่เดียวกับที่พบกับตาคคนนั้น ส่วนห่อของนั้นไม่รู้หายไปไหนแล้ว ขณะร้องหาคนช่วยห่อของนั่นเองเป็นผู้มารับ แล้วยังบอกว่าให้พาไปที่บ้านเก่า มองไปรอบ ๆ ก็เห็นแต่ต้นไม้ไทรร่มครึ้มมีเสียงดังเปราะ ๆ รวกับจะมีกิ่งหักลงมา เขาเดินมาถึงบ้านหลังหนึ่งรอบ ๆ เต็มไปด้วยบรรยากาศชวนขนหัวลุก ภาวะบีบคั้นทำให้เขานั่งร้องไห้ ช่วงนั้นเองมีหญิงชราโผล่มาบอกว่าเขาได้ห่อของแล้ว ความตกใจทำให้ซ็อกไปอีกครั้ง รู้สึกตัวอีกทีก็เหมือนอยู่ในโรงศพ เสียงเพลงพิณพาทย์ขับกล่อม ขณะพยายามร้องเรียกให้คนช่วยก็มีมือหนึ่งยื่นเข้ามาเปิดโลงออกมา เขารีบออกจากโลงไปอย่างรวดเร็ว พบว่าตัวเองอยู่ในห้องหนึ่ง มีเลือดหยดลงมาจากผนังก็เห็นว่าหยดมาจากหัวคน หัวนั้นลอยมาขอบคุนที่พามันกลับมาถึงบ้านเก่า แล้วแลบลิ่นยาว ตาเหลือกไปน เขาถอยออกแล้ววิ่งออกไป เขามาถึงบ้านเก่าหลังหนึ่ง บ้านสวยงามมากแม้จะเก่าแก่ก็ทำอย่างประณีต มีหญิงชราคนหนึ่งเรียกหลานสาวชื่อเมาไปฟังบทกลอน ยายอ่านด้วยเสียงโหยหวน เนื้อหาของบทกลอนพูดถึงเรื่องอวัยวะต่าง ๆ และผีปิศาจ อ่านแล้วทั้งสอง

ยายหลานก็กลายเป็นผีเดินเข้ามาหาหน้าตามีเลือดไหลออกมา เขาส่งเสียงร้องออกมาด้วยความกลัว แต่เมื่อลืมหันกลับก็พบแม่และน้องยืนล้อมอยู่รอบเตียงเขาจึงรู้ว่าเหตุการณ์ทั้งหมดนั้นเขาเพียงฝันไป

17. วิญญาณทนายทศกระสือ

ยายชราคนหนึ่งชาวบ้านเชื่อว่าเป็นทนายทศกระสือที่รับช่วงต่อ ๆ กันมา เวลากลางคืน ชาวบ้านมักพบดวงไฟตามรั้วบ้าน ตามสถานที่ถ่ายทุกข์หรือในที่สกปรกเป็นต้น ไฟสีน้ำเงินเจือแดงนิด ๆ ดวงไฟนี้เชื่อกันว่าเป็นไฟของกระสือ ชาวบ้านเชื่อกันว่า เวลาใครท้องโตพอคคลอดลูกกระสือจะมา กินรก ด้วยความเชื่อว่ากระสือไม่ชอบกลิ่นเหม็นของไบน้อยหน้า เวลาชาวบ้านทำขนมเขมหมักใส่น้ำไบน้อยหน้าลงไปนิด ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้กระสือมาทำให้ขนมเสียรสไป มีอยู่ครั้งหนึ่งแม่ของเขาทำขนมไว้ พอรุ่งเช้าปรากฏว่าเสียหายหมด หกเจ็ดปีต่อมายายที่เขาพูดกันว่าเป็นทนายทศกระสือนั้นชรามากแล้ว แต่ยังเดินเห็นได้ ยายมีเล็บยาวและดวงตานากลัว เต็ม ๆ เห็นไม่กล้าเข้าใกล้ มีวันหนึ่งยายกระสือมาที่บ้านเขาเพราะบ้านของยายไม่ไกลจากบ้านของเขามาก เวลานั้นที่บ้านเขากำลังรับประทานอาหารเช้า พอได้ยินเสียงหมาเห่าเขาก็มองออกไปเห็นยายนากลัวมาก พ่อของเขาเรียกยายเข้ามากินข้าว ยายไม่ได้ขอบคุณ แต่บอกว่ายายกลับบ้านแล้ว เวลาที่ยายเดินกลับไปถึงถนนหน้าบ้าน รถมอเตอร์ไซด์คันหนึ่งแล่นมาอย่างรวดเร็วชนยายเข้าอย่างจัง ทำให้ยายหัวแตกเลือดไหลขาดใจตายทันที ผู้หญิงคนขับรถไม่ได้เป็นอะไรมาก บอกว่าระหว่างขับรถมาเห็นคน 3 คน เดินมาด้วยกัน นางไม่รู้หรอก ว่าชนถูกคนไหน แต่จริง ๆ คนที่เดินอยู่นั้นมีแต่ยายชราคนเดียวเท่านั้น กลายเป็นเรื่องที่ยากในการหาความจริง ต่อมา ชาวบ้านก็เอาศพยายไปทำบุญตามประเพณี ในวันทำบุญ 7 วันของยายทนายทศกระสือ รถมอเตอร์ไซด์ชนหมุของแม่เขาตายในที่เดียวกันอีก เลือดนองพื้นทำให้ครอบครัวของเขากลัวเป็นอย่างมาก ไม่กล้าออกไปไหนกลางคืนอีกเลย เพื่อความสบายใจพ่อของเขาได้นิมนต์พระสงฆ์มาสวดที่หน้าบ้าน ส่วนทนายทศกระสือหลังจากยายชราเสียชีวิตไป ลูกคนโตของยายไม่กล้ามางานศพเพราะเกรงอะไรบางอย่าง แต่หลังจากเผาศพยายชราแล้ว ชาวบ้านก็เห็นดวงไฟลอยจากบ้านหญิงชราไปยังบ้านลูกคนโต เขาเชื่อกันว่า ทนายทศกระสือที่จะต้องสืบทอดต่อไปนั้นคือลูกคนโต

18. คนขี้ม้า

เด็กหนุ่มคนหนึ่งขี้ม้าเข้ามาหาหน้าที่พัก เขาหิวและต้องการที่พักสัก 1 คืน พอเห็นบ้านพักข้างหน้าคิดว่าเป็นที่พักอาศัยได้จึงขี่เข้าไป ในที่นั้นเขาเห็นสตรีวัยเด็กสวยงามมากกำลังจ้องมายังเขา สาวน้อยถามว่าเขาเป็นใครต้องการอะไร หนุ่มน้อยบอกถึงสถานภาพของเขา สาวน้อยเข้าใจปลางนำเขาเข้าไปในบ้าน หนุ่มน้อยมองไปรอบ ๆ บ้าน เห็นรูปติดผนัง เขาถามว่าเป็นรูปใคร นางบอกว่าเป็น

สามีของนางได้ตายไปเมื่อปีก่อน หนูน้อยมองภาพอย่างใสใจเวลาหันหลังมาเขาแสดงอาการกลัวเป็นอย่างมาก เมื่อเห็นบุรุษคนหนึ่งยืนจ้องเขาอยู่ บุรุษนั้นถามว่าหนูน้อยมาทำอะไรในบ้าน หนูน้อยบอกว่าสาวน้อยเชิญเข้ามา บุรุษนั้นเป็นสามีสาวน้อยบอกว่าเข้ามาแล้วออกไปไม่ได้หรอก ภรรยาของเขาได้ตายไป 2 ปีแล้ว หนูน้อยฉงนเป็นอย่างมาก สามีบอกว่าภรรยาตายแล้ว ส่วนภรรยาบอกว่าสามีตายไปแล้วเช่นกัน ระหว่างนั้นเองสองสามีภรรยาก็หัวเราะใส่หนูน้อยและบอกว่า เขาต้องการล้อเล่นเท่านั้น ต่อมาคนใช้เข้ามาในห้อง เขาได้บอกสามีและภรรยาว่ามีซากศพอยู่ข้างล่าง สามีและภรรยารีบออกไปจากบ้านและต้องตระหนกอย่างมาก เมื่อเห็นว่า ศพที่นอนตายอยู่บนหลังม้านั้นคือหนูน้อยที่เข้ามาในบ้านนั่นเอง

19. ลีม

ในวันมหาวิทยาลัยเปิดเรียนวันแรก หญิงสาวชื่อถาวีได้พบกับหนุ่มคทา นางจำได้แม่นยำว่าวันนั้น เป็นวันมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมหลอมพฤติกรรม เพื่อให้นักศึกษาได้รู้จักกัน นับแต่นั้นมาถาวีก็สนิทสนมกับคทาเหมือนจะเป็นลมหายใจของกันและกัน นางถึงกับคิดว่านางต้องอยู่กับคทาตลอดไปชั่วชีวิต เหตุการณ์ที่ถาวีไม่อาจลืมได้ คือ วันที่พ่อเลี้ยงกับแม่ของนางทะเลาะกัน พ่อเลี้ยงทำร้ายแม่จนสลบไป นางรีบโทรหาคทาแต่ไม่ทันได้บอกอะไร พ่อเลี้ยงก็ตรงเข้ามาทำร้ายและพยายามจะข่มขืน ขณะที่พ่อเลี้ยงฉีกเสื้อผ้าออกเป็นชิ้น ๆ คทาก็ตรงเข้ามาช่วยเหลือได้สำเร็จ นับแต่วันนั้นมาถาวีก็ไม่ยอมกลับไปบ้านอีกเลย นางมาอยู่กับคทาหางานทำได้เป็นเลขาในโรงงานแห่งหนึ่ง และลาออกจากมหาวิทยาลัย ระหว่างอยู่กับคทานางทำหน้าที่เป็นแม่บ้านทำทุกอย่าง ทุกครั้งที่คทากลับบ้านถาวีขอไปเที่ยวบ้านด้วย แต่คทาไม่เคยยอมให้ไปแม้แต่ครั้งเดียว โดยให้เหตุผลว่าพ่อแม่ดูมากให้ถึงเวลาจะพาไปบ้านอย่างแน่นอน ไม่นานถาวีก็ตั้งท้องอ่อน ๆ คทารู้แทนที่จะดีใจกลับพาเพื่อนมาสามสี่คน เข้ามาทำร้ายจิตใจถาวี แม้ถาวีจะเรียกคทาอย่างไร เธอก็ไม่ได้ยินเสียงขานรับ ขณะที่เพื่อน ๆ ของคทาข่มขืนถาวีนั้น นาทีวิกฤตินางบอกว่ากำลังตั้งท้อง ทำให้เพื่อน ๆ ของคทาหยุดการกระทำ นาทีนั้นเองที่คทาโผล่มาพร้อมกับกล้องถ่ายวิดีโอ คทาขู่ว่าหากเรื่องราวระหว่างเขากับถาวีแพร่งพรายออกไปจะเผยแพร่เหล่านั้นออกทางอินเทอร์เน็ต และบอกให้ถาวีลืมเขาเสีย รุ่งเช้าถาวีหายออกไปจากห้อง คทาเรียนจบก็เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นสารีบุตร และแต่งงานกับลูกคนมั่งมีอยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุข วันหนึ่งก็มีเสียงโทรศัพท์แปลก ๆ เข้ามา เพื่อนคนหนึ่งในจำนวนที่คทาให้ไปช่วยทำร้ายถาวีนั่นเอง เพื่อนบอกคทาว่าเพื่อน ๆ ที่ไปช่วยคทาวันทันตายกันไปหมดแล้ว คทาตกใจมากแล้วพยายามตัดสายจากเพื่อนเพราะต้องการลืมเรื่องราวเก่า ๆ คทาขับรถออกจากบ้านด้วยใจขุนมัว ระหว่างทางเกิดอุบัติเหตุรถไปชนกับรถคันหนึ่ง ภรรยาต้องรีบเข้าไปจัดการเรื่องราวต่าง ๆ พอรุ่งเช้าพบกับปัญหาใหญ่ คือคทาลืมวิธีขับรถยนต์ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร อาการนับวันจะหนักขึ้น วันหนึ่งอยู่ ๆ ก็เป็นลมไป ฟื้นขึ้นมาเห็นภรรยาเอาผ้าเช็ดตัวให้ แม้จะรู้สึกดีขึ้น วันต่อมากลับจำภรรยาไม่ได้ และเริ่มอาละวาด

ภรรยาจึงให้คนใช้จับมัดไว้กับเตียง และบอกกับพ่อของเธอว่าถ้าไม่หายป่วยนางจะส่งคืนพ่อแม่ของ
 คาพาไป วันสุดท้ายของชีวิตก็มาถึงคาทาลิมตาขึ้นมาเห็นถ้าวี้อยู่มุมห้อง นางถามว่าจำนางได้ไหม คาพา
 ตอบว่าจำไม่ได้เขากำลังจะตาย ขณะนั้นเองมีเสียงมากับลมด้านนอกว่า “หยุดก่อน” แล้วเสียงนั้นก็
 หายไปกับสายลม

20. เสือผี

นิวัตน์ขับรถมอเตอร์ไซด์มาหา ลีศักดิ์เพื่อชวนไปดูหนัง แต่ลีศักดิ์ติดงานจึงขอตัว ขณะนิวัตน์
 จะจากไปเขาสตาร์ตมอเตอร์ไซด์ไม่ติด ลีศักดิ์จึงเข้ามาช่วยดูและแก้ไขได้สำเร็จ ระหว่างซ่อมรถเสือ
 ของนิวัตน์เปราะเปื้อน ลีศักดิ์ให้ขอยืมเสื้อสวมใส่ไปก่อน ส่วนเสื้อของนิวัตน์นั้นลีศักดิ์เก็บไว้ซักก่อนที่
 จะไปคืนให้

เมื่อนิวัตน์ขับรถมอเตอร์ไซด์จากไป ลีศักดิ์หันมาทำงานบ้านจนสำเร็จ เขารู้สึกเหนื่อยจึง
 เคลิ้มหลับไป ระหว่างครึ่งหลับครึ่งตื่นอยู่นั้น เขาเห็นตัวเองไปอยู่ในที่มีดที่ไหนสักแห่ง พยายามเดิน
 หาทางออกก็ไม่พบ ความรู้สึกตอนนั้นเหมือนมีใครสักคนพาเขาไป พลันได้ยินเสียงนิวัตน์เขาจึงร้อง
 เรียกเพื่อนดัง ๆ พอลืมตาขึ้นมาก็เห็นน้องชายเขยืนอยู่และบอกว่านิวัตน์ถูกรถชนตายแล้ว ลีศักดิ์ไม่
 เชื่อแถมเอ็ดตะโรใส่น้องชายอีก เมื่อน้องชายยืนยันแข็งขันเขาก็รีบไปยังที่เกิดเหตุเห็นรถคันทรูจอดอยู่
 มอเตอร์ไซด์ล้มลง ร่างของนิวัตน์คนห่อหุ้มอยู่เป็นจำนวนมาก แม้ร่างกายเพื่อนแปลกเหลวอย่างไร
 เขาก็จำเสื้อของเขาที่เพื่อนขอยืมมาได้ หลายวันต่อมา ลีศักดิ์ใส่เสื้อนิวัตน์ออกไปเดินเล่น ด้วยความ
 อ่อนเพลีย กลับมาก็ล้มตัวลงนอนโดยไม่ถอดเสื้อออก ระหว่างจะเคลิ้มหลับเหมือนได้ยินเสียงว่า “ใส่
 เสื้อไม่ถอดเลยหนา” ลืมตาขึ้นมามองหาต้นเสียงก็ไม่เจอ เขาเลยตัดใจลุกขึ้นถอดเสื้อแขวนไว้ที่ผนัง
 ห้องแล้วนอน แผลกที่เสื้อหล่นลงมา เขาจะลุกขึ้นไปหยิบแต่นาทีนั้นหมาทั้งห้าและหอนเขาจึงนอน
 ต่อไป คืนนั้นลีศักดิ์ฝันว่านิวัตน์มาหาบอกให้รักษาเสื้อตัวโปรดไว้ให้ดีแล้วก็หายไป รุ่งเช้าลีศักดิ์เล่า
 ความฝันให้พ่อฟัง พ่อเขาแนะนำให้เอาไปคืนพ่อแม่ของนิวัตน์ แต่ลีศักดิ์ยืนยันว่าเขาจะเก็บเอาไว้เอง
 ด้วยเชื่อว่าเพื่อนเต็มใจมอบให้ หลายเดือนต่อมาลีศักดิ์พบกับพ่อของนิวัตน์พ่อถามว่าเสื้อยังอยู่ดี
 หรือไม่พวยงยิ้มอย่างมีนัย ลีศักดิ์ตอบว่า อยู่ดีและอดคิดไม่ได้ว่า พ่อของนิวัตน์รู้เรื่องเสื้อตัวนั้นได้
 อย่างไร

21.เงาที่วนเวียนอยู่กับตัว

อานนท์เป็นคนเงียบ ๆ คนมองเขาว่าไม่มีเสน่ห์ เขาทำงานอยู่บริษัทแห่งหนึ่ง วงจรชีวิตแต่
 ละวัน คือเริ่มเข้าทำงาน 7.30 น.และเลิกทำงาน 17.30 น. เขาเข้าจริงอานนท์เป็นคนไม่มีพิษสงอะไร

แต่เขาเป็นคนที่มียศคำพูดที่ไพเราะและเป็นเสียผู้หญิงที่ร้ายกาจ ผกาแก้วอายุ 16 ปี นางมีพี่เลี้ยงชื่อ มุทิตา ผกาแก้วเป็นคนที่ไม่ค่อยกระตือรือร้น อาจเพราะนางเป็นลูกเศรษฐี พ่อแม่เสียชีวิตไปทิ้งทรัพย์สมบัติเอาไว้ให้มากมาย แต่ละวันนางอยู่กับพี่เลี้ยงชื่อมุทิตา ผกาแก้วได้รู้จักกับอานนท์ทาง อินเทอร์เน็ต ทั้งสองพูดคุยกันอย่างเข้าอกเข้าใจ จนวันหนึ่ง อานนท์ชวนผกาแก้วออกมาพบกันนอก บ้าน แต่ผกาแก้วอยากให้อานนท์มาหาที่บ้านมากกว่า แล้วในที่สุดอานนท์ก็ตัดสินใจมาบ้านผกาแก้ว พอมาถึงเขาคิดว่ามาถึงเร็วเกินไปจึงออกไปหาซื้อดอกไม้เพื่อนำมาให้ ขณะเดินกลับมาถึงหน้าบ้าน ปรากฏว่ารถคันโตแล่นมาชนอานนท์เสียชีวิต ผกาแก้วตกใจมากกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนมุทิตาเพิ่ง รู้ว่าผกาแก้วพูดคุยอยู่กับอานนท์และนัดอานนท์มาหาที่บ้าน ในงานศพของอานนท์เธอตกเดือนผกา แก้วเรื่องการวางตัวให้เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องการคบหากับคน ผกาแก้วอ้างว่าเป็นเพราะความเหงา ว่าเหว่ นาที่นั่น มุทิตาเห็นว่ามันมีอะไรแปลก ๆ เกิดขึ้น ผกาแก้วตาเศร้าโศกราวกับจะบอกอะไรกับ มุทิตาสักอย่าง นางผล็อยมุทิตาออก แล้วเดินจากไปอย่างไม่พูดอะไรสักคำ ไม่แต่เท่านั้นมุทิตาต้อง เป็นตาโพล่ง เมื่อเห็นโลงศพของอานนท์ตกลงมาบนร่างของนาง แล้วเสียงก็เงียบหายไป

22. ทายาทรถผี

อภิจิตรซื้อรถมือสองคันหนึ่ง เขาขับไปหาสุกฤษาคนรักโดยไม่บอกเรื่องซื้อรถให้รู้มาก่อน ต้องการให้เธอตกใจ แต่วันแรกเจ้าของรถก็ได้พบเรื่องราวแปลก ๆ เป็นต้นว่า ไม่ว่าจะไปจอดไฟแดง ไหนก็มีแต่รถบรรทุกสิบล้อจอดอยู่ข้าง ๆ ไม่มีรถอื่น ๆ เลย ซ้ำร้ายระหว่างขับรถเหมือนมีคนจ้องมอง อยู่ข้างหลัง รถแล่นไปจอดหน้าบ้านของสุกฤษา เขาบีบแตรทักทายก่อนเปิดประตูรถยนต์แล้วเดินเข้าไปในบ้าน สุกฤษาต้อนรับเขาเป็นอย่างดีและถามว่าแล้วใครที่นั่งมาข้างหลังรถ คำถามนั้นทำให้อภิจิตร เสียวเข้าไปถึงกระดูก พลางยืนยันว่าขับรถมาคนเดียวจริง ๆ และยืนยันว่าซื้อไว้สำหรับสุกฤษานั่ง เท่านั้นไม่ใช่คนอื่น ลึนเสียงพูดของอภิจิตรเสียงแทรกดังขึ้น ทั้งสองหันไปมองด้วยความตกใจ เจ้าของรถออกตัวว่าน่าจะเป็นไฟลัดวงจรเพราะเป็นรถเก่า แล้วก็ชวนสุกฤษาไปหารับประทานอาหารกันข้าง นอก พอรับประทานอาหารแล้ว ทั้งสองก็ย้อนกลับมาขึ้นรถ ทันใดนั้นท่าทางของสุกฤษาก็เปลี่ยนไป และเอ่ยเสียงแปลก ๆ ออกมา แน่นนอนเสียงนั้นไม่ใช่เสียงของเธอ อภิจิตรขับรถตรงไปตามคำสั่งอย่าง ว่าง่าย เสียงสั่งนั้นยังสั่งอีกว่า ตัวเขากับสุกฤษาจะต้องทำหน้าที่เฝ้ารักษารถต่อไป ส่วนเจ้าของเสียง หมดวาระแล้ว ทันใดนั้นเจ้าของเสียงก็ปรากฏกายให้เห็นตรงเบาะหลัง ผิสาวร่างกายเต็มไปด้วยเลือด หน้าตาและทေး นางผิสาวออกคำสั่งให้เร่งความเร็วและจอดหน้ารถบรรทุกสิบล้อทำให้รถสิบล้อชน อย่างจัง ทั้งสองชีวิตจบสิ้นลง เวลาผ่านไปหนุ่มสาวคู่นี้มาตุรถคันที่อภิจิตรกับสุกฤษาเฝ้าอยู่ หนุ่ม สาวคู่นี้ชมชอบรถเป็นอย่างมาก พนักงานขายยืนยันว่าเป็นรถที่ไม่เคยมีประสบอุบัติเหตุ ใด ๆ มาก่อน ทำให้อภิจิตรกับสุกฤษาสบตากัน ดวงตาฉายแววดาปลิ้มปีติ

23. แอปเปิลอาถรรพณ์

เชื่อกันว่า ถ้าใครนั่งมองผิวแอปเปิลหน้ากระจกโดยไม่ให้คลาดสายตาในเวลากลางคืน สามารถทำอะไรก็ได้หนึ่งอย่าง เรื่องนี้แม้จะไม่น่าเชื่อตามหลักวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีคนเชื่อและทำกัน เขานั่งจ้องผลแอปเปิลหน้ากระจกอย่างระมัดระวัง เวลาผ่านไปเรื่อย ๆ แล้วก็ครบเวลาตามต้องการ เขามองในกระจกเขาไม่เห็นรูปตัวเองทำให้รู้สึกหลาดกลัว แต่เมื่อถึงเวลาต้องขอพร เขาก็ตั้งใจขอต่อหน้ากระจก ขอให้ได้แต่งงานกับผู้หญิงชื่อบูรณาและต้องการให้นางรัก สิ้นคำอธิษฐาน ภาพของเขาก็ปรากฏในกระจกเหมือนเดิม เขามองกระจกและผลแอปเปิลสลับกันไปมาอยู่นาน เพื่อให้แน่ชัดว่าไม่ได้ฝันไป เวลานั้นมีเสียงเคาะประตูดังขึ้น เมื่อเขาไปเปิดประตูก็เห็นแมวดำตัวหนึ่ง มองซ้ายมองขวาไม่เห็นมีคนที่ปิดประตูล้นมีเสียงเคาะประตูขึ้นมาอีก เขาต้องขวยผวาเพราะภาพที่เห็น คือ บูรณานางบอกว่าแฟนของนางมีแฟนใหม่ เกิดทะเลาะกันจึงขอเข้ามาในห้อง เขาเชิญให้เข้ามา นับจากวันนั้นมาเวลาผ่านไป 5 ปี เขาเกิดความเบื่อหน่ายกับบูรณา ในที่สุดก็ตัดสินใจบอกเลิกนางหันมาจ้องหน้าเขาหน้าตาไม่แสดงอาการอะไรทั้งนั้น แล้วหันไปหันพักของต่อไป อดรันทนไม่ได้เขาก็เอ่ยออกมาอีกครั้ง นางจับมิดตรงเข้ามายังทรงอกเขา แล้วกระซิบบอ ๆ ว่า จำไม่ได้หรือว่าขอนางมาจากไหน แล้วหันไปหันพักต่อ เขาตรงเข้าไปเปิดตู้เย็น นาที่นั่น เขาขวยผวาเพราะในตู้เย็นเต็มไปด้วยแอปเปิลไม่มีสิ่งอื่น ๆ เลย เขาเลือกออกมา 1 ผล และตรงไปหากระจกเพื่ออธิษฐานให้นางออกไปจากชีวิต เขาเพิ่งลูกแอปเปิลเพื่อให้แตกออกจากกัน ใน 1 นาที ไม่น่าเชื่อว่าผลแอปเปิลแยกออกจากกันจริง ๆ แต่สิ่งที่เขาตกใจไปมากกว่านั้น คือบูรณามายืนข้าง ๆ นางถามว่า “ไม่รู้หรือว่าเล่นอยู่กับใคร” แน่นนอนว่าเขาไม่รู้ นางบอกว่าแท้จริงบูรณาตายไปนานแล้ว นางเป็นคนมาแทนหากอยากรู้ว่านางเป็นใครก็ให้มองเข้าไปในกระจก เมื่อเขามองเข้าไปก็เห็นนางอยู่ในนั้น และเอ่ยคำลา

24. บ้านผีสิง

เขาเป็นคนเชื่อเรื่องผี เพราะสมัยที่เรียนอยู่ชั้นที่ 10 ได้พบเรื่องราวไม่อาจลืมได้เรื่องหนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่า หลังโรงเรียนมีบ้านหลังเก่า บ้านนั้นมีผู้หญิงออกหักไปผูกคอตาย ที่ศพมีสมุดบันทึกบอกว่านางขอโทษในการกระทำครั้งนี้ และชาติหน้าขอให้มีความรักที่สมหวัง ดึกแห่งนี้แรกๆ นักศึกษาห้องเดียวกับเขาไม่กลัวผี เพราะมาไม่ทันเหตุการณ์ ต่อมาเมื่อเพื่อนเขาถูกผีที่หลอก ขาวเลยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวางทำให้นักศึกษาที่เคยอยู่เล่นกีฬาตอนเย็น ๆ แทบไม่มีใครเหลืออยู่เลย วันหนึ่งขณะเพื่อน ๆ พุดจากกันอยู่ในห้องเขาเคลิ้มจะหลับไป ระหว่างนั้นเขาฝันเห็นผู้หญิงคนหนึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน นางยิ้มให้ ขณะนั้นเองเพื่อนก็ปลุกเขาตื่นขึ้นมาเพราะว่าครูกำลังเข้ามาในห้องเรียนแล้ว

เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้คิดว่าน่าจะมีวิญญาณใครคนหนึ่งวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ ตัว แล้วเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น หลังจากเลิกเรียนทุกคนต่างเตรียมตัวกลับบ้าน วันนั้นก็กลับบ้านช้า เพราะว่าต้องทำความสะอาดชั้นเรียน เวลาเขารวมขยะปล้นมีลมพัดเข้ามาในห้องอย่างแรง แต่ละคนมองหน้ากันสงสัยว่าฝนจะตก แต่พอออกมาดูข้างนอกเห็นว่าฟ้าสดใสไม่มีมีแว้วว่าฝนจะตก ทำให้พวกเขาแปลกใจมาก และยิ่งแปลกใจเมื่อเดินออกจากห้องก็เหมือนมีคนเดินตามมาด้วย แต่พอหันไปดูก็ไม่เห็นใคร ครั้นเวลาเดินต่อไปอีกก็มีเสียงเหมือนมีคนเดินตามมาอีก อยู่อย่างนั้น เมื่อออกมาจากห้องแล้ว พวกเขาหันไปอีกครั้ง คราวนี้เห็นผู้หญิงคนหนึ่งสวมชุดนักศึกษายืนยิ้มอยู่ไกล ๆ พวกเขาพากันวิ่งหนีกลับบ้านด้วยความกลัว คนที่บ้านฟังเรื่องราวแล้วต่างหวาดกลัวและวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา เมื่อมาเรียนในวันใหม่ นักศึกษาในชั้นเรียนก็พูดกันแต่เรื่องผีหลอก อาจารย์เห็นว่าทางที่ดีโรงเรียนควรทำบุญตักบาตรเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้หญิงคนนั้น นางจะได้ไม่มาหลอกหลอนผู้คนอื่น เรื่องราวที่เกิดขึ้นเขาเชื่อว่า เป็นเรื่องจริงและเป็นเรื่องที่ไม่อาจลืมได้

25. วิญญาณ

เขาแปลกใจมากเมื่อเดินเข้ามาในบ้าน ไม่มีใครสนใจเขาเลย ครั้นทักถามใคร แต่ละคนก็ไม่ยอมพูดด้วย เสียงโทรทัศน์ดังขึ้น บุชบาร์บิเข้ามารับสาย แม่แทบจะชนเขาแต่ก็ไม่มีทีท่าอะไรเลยว่าจะเห็นเขายืนอยู่ บุชบาร์บิโทรทัศน์เธอร้องออกมาอย่างตลกใจ ก่อนปล่อยโทรทัศน์ลง แม้เขาจะเรียกเธออย่างไรบุชบาร์บิเหมือนไม่ได้ยิน แต่เขาได้ยินบุชบาร์บิบอกกับทุกคนในบ้านว่า โรงพยาบาลโทรมาบอกว่าเขาตายแล้วกำลังนำศพมาให้ทางบ้านจัดเตรียมพื้นที่ไว้ บุชบาร์บิเผลอร้องให้พลาง ทุกคนพลอยร้องไห้ไปด้วย เขาคิดไม่ออกเหมือนกันว่าใครกันที่มัลล่อเล่นกันอย่างนี้ เขาจึงตะโกนออกมาดัง ๆ ว่าเขาอยู่ที่นี้ ยืนอยู่ตรงนี้ เขายังไม่ตาย แต่เสียงของเขานั้น ไม่มีใครได้ยินเลยสักคนเดียว ครู่ต่อมาพ่อเขาโทรทัศน์ไปบอกญาติ ๆ ส่วนแม่ของเขาเดินไปบอกคนใกล้บ้าน พี่น้องต่างแยกย้ายกันไปซื้อของช่วยกันทำหน้าที่ ไม่นานชาวบ้านก็มาเต็มบ้านพูดคุยกันในเรื่องที่เกิดขึ้น ไม่นานรถโรงพยาบาลก็แล่นเข้ามาจอด เจ้าหน้าที่ดึงแคร่ห่อผ้าขาวออกมา ผู้คนในบ้านพากันไปยืนดูต่างร้องห่มร้องไห้ พ่อของเขาเปิดผ้าสีขาวออก ทันใดนั้นเขาเองแทบช็อค เมื่อเห็นร่างของเขานอนแน่นิ่งอยู่ในห่อผ้า ในสภาพที่ไม่อาจยอมรับได้ แข็งขาเนื้อตัวเต็มไปด้วยบาดแผล เขาพยายามบอกว่าเขายังไม่ตายแต่ก็ไม่มีใครสนใจ คำพูดของเขาเลย พวกเขายกศพมาไว้ในบ้าน แล้วนำยาออกมาฉีดศพ เขาพยายามห้ามปรามแต่ไม่เป็นผล แถมระหว่างที่เขาอยู่นั้น คนเหล่านั้นเดินผ่านตัวเขาไปได้โดยไม่ถูกต้องตัวแม้แต่น้อย เรื่องแบบนี้เขาไม่อยากเชื่อเลยคิดว่ามีแต่ในนิทานเท่านั้น แต่ก็ต้องเศร้าเสียตายเมื่อรู้แน่ชัดว่า ตัวเองตายไปแล้ว ในที่สุดร่างของเขาผู้คนที่พากันยกเข้าใส่โลงอย่างเรียบร้อย

เสียงร้องดังมาจากสาวคนหนึ่ง นางคือมาลตีคนที่เขารักสุดหัวใจ นางร้องให้เสียดายเขา เพราะการพลัดพรากครั้งนี้เป็นการพลัดพรากที่ไม่อาจมาพบกันได้ แม้เขาจะเข้าไปใกล้ขนาดไหนนางก็มองไม่เห็น เพื่อน ๆ คอยกันเรื่องกินดื่ม ทำให้เขาคิดถึงเรื่องที่ผ่านมาเมื่อวาน เมื่อวานเขาและเพื่อน ๆ ดื่มกินกันอย่างสนุกสนาน มีผู้หญิงสวยงามมาให้บริการอย่างเต็มที่ทำให้เพื่อน ๆ แต่ละคนเมามาย หลังจากนั้นก็แยกย้ายกันกลับบ้าน เขาขับรถมอเตอร์ไซค์มาอย่างรวดเร็วประมาณ 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พอถึงทางโค้ง ด้วยความเร็วของรถและความเมาของคนขับทำให้บังคับรถไม่ได้ มอเตอร์ไซค์แล่นไปชนเข้ากับรถยนต์อีกคันหนึ่ง นับแต่นั้นที่นั่นเป็นต้นมา เขาก็ไม่ทราบอะไรอีกเลย มารู้ตัวอีกทีก็ต่อเมื่อเดินเข้ามาบ้านแล้วไม่มีใครเห็นไม่มีใครพูดด้วย และรู้ตัวว่าตัวเองตายไปแล้ว เป็นเหตุการณ์ที่ไม่อาจแก้ไขได้ ในที่สุดก็ต้องทนดูตัวเองถูกเผาในกองเพลิง ขณะนั้นเองมีเสียงเรียกชื่อเขา วิบูล ให้ลุกขึ้น และยังขยายต่ออีกว่า ทำไมมานอนร้องไห้เอาเป็นเอาตายอย่างนี้ ช่วยไปส่งแม่ที่ตลาดหน่อย เขาลืมตาขึ้นมาก็เห็นตัวเองนอนอยู่บนเตียงและน้ำตาเปื่อยกหมอน

26. ทางผีหลอก

คืนพระจันทร์เต็มดวง คนส่วนมากเชื่อว่าถ้าออกนอกบ้านอาจมีเคราะห์ คืนนี้เป็นคืนที่วิญญานอนาถามีอำนาจมากที่สุด ชูลีเป็นคนที่ไม่เชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีปิศาจด้วยความอยากรู้อยากเห็น นางได้ขับรถออกไปจากบ้านตรงไปยังทางเส้นหนึ่ง ระหว่างทางนางเห็นตรอกเล็กตรอกน้อยที่อยู่ติดกับทางนี้ นางนึกขึ้นได้ว่า แม่ของนางบอกเกี่ยวกับทางเส้นหนึ่ง บัดนี้นางต้องการเห็นมากจึงตัดสินใจขับรถตรงไปยังทางเส้นนั้น ทางนี้ปล่อยทิ้งร้างมานานแล้วแต่ว่าชูลีไม่ได้กลัวอะไรเลย ทันใดนั้นชูลีได้เห็นผู้หญิงคนหนึ่งข้างทาง นางได้ขอโดยสารชูลีไปด้วย ชูลีถามว่าจะไปไหน นางบอกว่าขอให้ไปส่งในพื้นที่เสียบสงบนี่ ชูลีเข้าใจนาง ครู่ต่อมาชูลีมองกระจกหลังรถก็ได้เห็นหน้าผู้หญิงคนนั้นน่าเกลียดน่ากลัวที่สุดในชีวิต นางตกใจจนพูดอะไรไม่ออก ผีตนนั้นบอกว่าอย่าสนใจอะไรเลย นางจะไม่ทำร้ายชูลีหรอก นางจะทำร้ายเฉพาะคนที่ไม่ให้นางโดยสารรถไปด้วยเท่านั้น เห็นแบบนี้ชูลีก็รวบรวมความกล้าถามว่า เหตุใดต้องไปทำร้ายผู้คนเขา ผีจึงเล่าเรื่องราวว่าเมื่อปีก่อนว่า คืนหนึ่งลูกไม่สบายมาก นางต้องการนำลูกไปส่งโรงพยาบาลแต่มาถึงระหว่างทางรถน้ำมันหมด พยายามให้คนที่ขับรถไปมาช่วยแต่ไม่มีใครให้โดยสารไปด้วย นานเข้าลูกก็เป็นไข้หนักและเสียชีวิตไป นางโกรธมากจึงวิ่งออกไปให้รถชนเสียชีวิตตามตามลูกไป นางต้องการเรียกเรื่องความยุติธรรมให้ลูกของนาง นั่นคือมูลเหตุที่เมื่อใครผ่านมานางก็จะขอให้เข้าช่วย ถ้าใครไม่ช่วยก็จะถูกฆ่าทิ้ง จนกระทั่งไม่มีใครกล้าผ่านทางนี้ แต่วันนี้ชูลีได้ผ่านมา แสดงว่าลูกของนางได้รับความยุติธรรมแล้ว และนางก็ได้รับความยุติธรรมด้วย นางขอขอบคุณ พูดจบผีผู้หญิงนั้นก็หายไป นาที่นั้นชูลีบอกกับตัวเองว่าดี แล้วที่เธอให้นางโดยสารมาด้วย

ถ้าไม่รับมาอาจถูกนางฆ่าตาย แล้วซูสีก็เหยียบคันเร่งโดยไม่หันไปมองข้างหลังอีก เธอรู้สึกสบายใจมากที่ได้กลับบ้าน

27. คำสัญญา

เขากับรัตนรักกันมาตั้งแต่เรียนชั้นที่ 1 วันเรียนวันแรกเขาเข้ามาเรียนช้า อารามรีบร้อนจึงชนเข้ากับสาวสวยคนหนึ่ง จนกระทั่งหนังสือของเขาตกดิน เวลาที่เขาถ่มลงเก็บหนังสือให้นาง หัวของเขาก็ชนกับหัวของนางอีกเพราะนางก็ถ่มลงเก็บหนังสือเหมือนกัน นับแต่นั้นเขากับรัตนก็คบหาและรักกันมาจนถึงวันแต่งงาน รัตนเลือกเขาเพราะว่าเขาเป็นคนทำตามสัญญา

สมัยเรียนทุกเย็นเขามักไปบ้านเช่าของนาง นางจะเป็นคนทำอาหาร ส่วนเขาจะช่วยล้างจาน ทุกวินาทีที่อยู่ด้วยกันพวกเขามีความสุขจนเขาแทบจะรอวันแต่งงานไม่ได้ ทุกอย่างเป็นไปด้วยดีจนกระทั่งถึงหนึ่งเดือนก่อนแต่งงาน รัตนก็เริ่มแปรปรวน เย็นวันนั้นเขาไปหารัตนตามปกติ แต่นางเหมือนไม่ยินดีต้อนรับและหลบหน้าเขา เวลาผ่านไปอีก 3 วัน นางจูงมือเขาไปในห้องแล้วก็ไม่พูดจาอะไร เขาก็ตัดสินใจถาม แต่ลักษิณาเพื่อนของรัตนก็ถืออาหารมาเคาะประตูบอกขอรับประทานอาหารด้วย รัตนจึงเชิญเข้ามา เขาพยายามพูดล้อเล่นด้วยแต่ทั้งสองสาวเหมือนไม่เห็นเขามีตัวตนแล้วยังเอารูปคู่ของนางและเขาไปเก็บที่ไหนก็ไม่รู้ก็ทำให้เขารุ่นวายใจมาก จึงตรงเข้าค้นพบรูปคู่ซ่อนอยู่ในลิ้นชัก จึงเอาออกมาตั้งไว้ที่เดิม พลังผลุนผลันออกจากห้อง แฉมด้วยตะประตูไป 1 โครม ลักขิณาตกใจมาก ออกอาการเป็นหวัดเพื่อน

เขาไม่ได้ไปหารัตนเหมือนเคยเพราะโกรธ ผ่านไป 4 วัน ใจสงบลงจึงไปหา เอาดอกกุหลาบไปด้วย พอถึงเข้าไปในห้องก็ไม่เห็นรูปอีก จึงค้นจนพบแล้ววางดอกกุหลาบไว้ด้านหลัง มองมาอีกก็เห็นรัตนกำลังล้างจานอยู่ ระหว่างนั้นมีเสียงเคาะประตู นางรีบไปเปิดเห็นภคิตติคุณคนทำงานที่เดียวกันมาหา นางให้เขากลับไปก่อนแล้วหันมาถามว่าเขาอยู่ในห้องใช่ไหม ทำให้เขาไม่เข้าใจว่าทำไมนางพูดอย่างนั้น ในที่สุดนางก็ตัดสินใจบอกว่าเขาตายไป 1 อาทิตย์แล้ว นางให้รายละเอียดว่าเขาตายแล้ว ในคืนหนึ่งราว 4 ทุ่ม ขณะออกจากห้องของรัตนเดินมารถคันหนึ่งได้พุงชน

นางร้องไห้สะอึกสะอื้นต่อว่าเขาที่หนีตายไป ปล่อยให้เขารักและหวังหาอยู่คนเดียว นางกอดรูปร้องไห้และประกาศว่าจะไปอยู่กับเขา เขาพยายามปลอบว่านางมีโอกาสมีชีวิตอยู่ แต่เวลานี้หน้าสดสวยของนางเหมือนกระดาษาไปแล้ว และเขารู้ว่ารัตนรู้แล้วว่าเขาคือคนรักสาส์สัญญาเป็นนิตย์

28. ตะเกียงนิทาน

นายจอกจัดโครงการประกวดเล่านิทานเรื่องผี โดยให้ผู้สมัครเข้าไปเล่าตอนกลางคืนในคุกตวลสแลง ผู้ชนะจะได้รางวัล 100,000 เรียล ใช้ชื่อโครงการว่า “ตะเกียงนิทานเรื่องผี” แม้จะเป็นเวลากลางคืนแต่สถานที่แห่งนี้มีเพียงตะเกียงก๊าด 2 ดวง ถึงเวลามีคนซื้อบัตรเข้ามาฟังคนละ 2,000 เรียล คนทุกเพศทุกวัยสนใจซื้อตั๋วเข้าฟังกันพอสมควร ถึงเวลาเจ้าหน้าที่คุกตวลสแลง คนเล่าเรื่องผีเจ้าหน้าที่ กรรมการ และคนฟังก็มาพร้อมหน้ากัน นายจอกเป็นคนอธิบายกติกาแล้วให้คนแรกเริ่มเล่า

คนแรกเล่าเรื่อง “ท้าวรกรก” เล่าว่าคืนหนึ่งมีคนโทรศัพท์มาจากนรกเชิญไปเที่ยว นางไม่เปิดโอกาสให้คิดเขาจึงตอบตกลงไป ถึงเวลาพนักงานก็มาเชิญวิญญาณไปลงรถไฟใต้ดิน มีคนไปรับเชิญไปด้วยกัน 10 คน ทราบจากเพื่อน ๆ ว่าทางนรกเลือกเชิญแต่คนดี ๆ เพราะคนดี ๆ ตายแล้วจะต้องขึ้นสวรรค์ไม่มีโอกาสได้เห็นนรก เมื่อไปถึงเจ้าแห่งนรกก็ออกมากล่าวต้อนรับ คนเล่าผายมือมาทางคนฟัง บอกยินดีต้อนรับทุกคน เรียกเสียงปรบมือได้เกรียวกราว

คนที่สองเล่าเรื่องลูกผีนางนาค เล่าว่าเรื่องนางนาคตายไปคนกลัวผีนางนาคกันมาก เพราะนางไม่ได้มีคนนำศพไปทำพิธีเหมือนศพอื่น ๆ นายสิทธ์เป็นคนหนึ่งที่กลัวผีนางนาคมาก วันหนึ่งเขาเดินผ่านกระท่อมนางนาคไปทำสวน ขากลับได้ยินเสียงผู้หญิงแว่ว ๆ เข้ามา ขณะจะวิ่งกลับบ้าน ปรากฏว่ามีเสียงเรียกชื่อ เมื่อหันไปก็พบนางนาคยืนอยู่ พอดีช่วงนั้นลุงเสาดินผ่านมา นางนี้บอกกับทั้งสองว่า ลุงที่อยู่พนมเปญจะให้ไปอยู่ด้วยแต่ก็ยังหวังแม่ ลุงเสาดินบอกให้ไปเรียนรู้เพื่ออนาคต แถมยังบอกกับนายสิทธ์ด้วยว่า ลุงรู้ว่าจะไปเรียนอยู่พนมเปญ ถ้าไปจริง ๆ ก็ให้ไปเยี่ยมนางนี้ด้วย นายสิทธ์รับปากว่าขอให้ออกที่อยู่ด้วยจะได้ไปเยี่ยมได้ ต่อมานางไปอยู่กับลุงซึ่งเป็นญาติข้างพ่อจริง ๆ ส่วนนายสิทธ์ก็ไปเรียนวิทยาลัย ครั้นมีงานบุญแต่ละครั้งนายสิทธ์ก็ชวนผีนางนาคมาเที่ยวบ้านด้วยกัน ต่อมานายสิทธ์ได้เป็นหมอมาก็ไม่ยอมแต่งงานเพราะรอนางนี้ เมื่อนางนี้เรียนจบเขาก็แต่งงานกันทั้ง ๆ ที่นายสิทธ์กลัวผีนางนาค

เรื่องจบแค่นั้น แต่คนฟังไม่จบเพราะค้างคาใจว่าทำไมเล่าถึงแต่นางนี้และนายสิทธ์ ไม่เล่าถึงนางนาค ทำให้ผู้เล่าต้องอธิบายว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องจริงและนางนี้ออกจากบ้านไปก็ไม่เคยส่งอีเมลติดต่อมาเพื่อบอกทุกข์สุขเลย ทำให้ไม่รู้เรื่องราวของนาง มีการถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องเล่าพอประมาณ แล้วก็มีหญิงคนหนึ่งขอเล่าเรื่องผีต่อ ชื่อว่า “เรื่องของฉันทน์” เล่าว่าในสมัยพลพต นางถูกไล่ให้ออกไปอยู่ในเขตพระตะบองต้องพลัดพรากจากคนรัก ชีวิตแต่ละวันมีแต่น้ำตา พวกพลพตดูร้ายเหมือนสัตว์เดรัจฉาน ผู้คนเต็มไปด้วยความหวาดกลัว วันหนึ่งขณะทำงานอยู่ เขาปวดท้องมากเพราะมีประจำเดือน ทนไม่ไหวก็นั่งพัก ผู้หญิงคนหนึ่งเดินมาตะคอกใส่ว่าขี้เกียจจะจับไปสอบสวน พอดีมีผู้ชายคนหนึ่งชื่อวาสนาออกมาขอร้องไว้โดยอ้างว่าเป็นญาติ ความกล้าหาญของวาสนาทำให้เขาหลง

รัก ต่อมาเขาก็บวชบวชมาแอบมองตากันไม่ให้คนอื่นรู้ พอมีโอกาสได้เจอกันบวชบวชบอกเขาว่าคิดถึงนาง
 ทุกเวลา เขาแปลกใจที่เมื่อใดก็ตามที่เขาบวชบวชมาเดินมาด้วยกันและผ่านบ้านแม่กอง แม่กองมักเรียก
 บวชบวชเข้าไปในบ้านเสมอ พอเรื่องราวซอเรนระหว่างบวชบวชกับนางถึงแม่กอง แม่กองก็จับนางมาใส่
 คุกตวลสแลง นางเล่าพลางร้องออกมาพลาง ถึงช่วงนี้ทำให้คนฟังคัดค้านว่า ไม่เห็นมีผีหลอกเลย ให้
 นางหยุดเล่า แต่นางเถียงว่านางไม่เคยถูกผีหลอกเลยเพราะนางเป็นผี ทำให้แต่ละคนในสถานที่แห่งนั้น
 ตะลึงกันไปตาม ๆ กัน ได้สติพากันวิ่งหนี เหลือนางพานั่งตัวสั้น นายจอกและผู้ชายคนหนึ่งนั่งอยู่
 ผู้ชายคนนั้นบอกว่าเขาถูกพลพตฆ่า เขาชื่นชมความกล้าของนางและขอร้องให้นางนำผู้นำเขมรแดงไป
 ศาลตัดสินคดีความด้วย สิ้นเสียงขอร้องนางก็หันมามองคนที่เหลืออยู่ นางพาหลบไปแล้วเพราะ
 ความกลัว นายจอกตัวสั้น นางจึงถามว่าทำไมไม่วิ่งหนี นายจอกได้แต่เอาเงินรางวัลมาให้นางแล้วหลบ
 ตามนางพาไป

29. สวรรค์โลกิยะ

ในความฝันเขาอยู่ในสถานที่แสนมีมิติ คนมากมายต่อสู้กัน สีหน้าแต่ละคนร้ายกาจ พวกเขา
 ใช้อาวุธฆ่ากันอย่างป่าเถื่อน มีคนนอนตายในสภาพต่าง ๆ กัน ทำให้เขาได้กลิ่นเลือด เวลานั้นเขามี
 พระพุทธรูปองค์หนึ่งอยู่ในมือ กำลังหลังน้ำพระเนตรไม่หยุดจนกระทั่งเต็มมือ พวกที่ต่อสู้กันเมื่อเห็น
 พระพุทธรูปต่างวิ่งเข้ามาหา เขาวิ่งหนีจนกระทั่งมาถึงปากแม่น้ำแห่งหนึ่ง เขากระโจนลงไปในแม่น้ำ
 เวลานั้นเกิดฝนตกลงมา น้ำฝนร้อนทำให้เขาหายหนาวจากน้ำที่เย็น วายน้ำอยู่นานคิดว่าพระหายไป
 แล้ว มองไปเห็นพระพุทธรูปลอยตามน้ำมาจึงจับมากอดไว้กับทรวงอก มีดอกบัวดอกหนึ่งผุดขึ้นมา นำ
 เขาไปยังปากน้ำ พอขึ้นไปก็เห็นว่าเป็นเมืองเล็ก ๆ สะอาด สวยงาม เด็กผู้ชายคนหนึ่งเดินเข้ามาชวน
 กินผลไม้และบอกว่ามารอกินด้วยกันทำให้เขาแปลกใจมาก หลังพูดคุยเด็กชายชวนไปวัด พวกผู้ใหญ่
 ไปทำบุญกันอยู่ เมื่อเขาไปถึงก็เห็นคนทำบุญหน้าตาอ้วนอ้วน พระสงฆ์บอกว่าแผ่นดินนี้มีแต่คนรักษา
 ศิลไม่เหมือนที่เขาจากมา แผ่นดินนี้มีแต่คนมีศีลธรรมสูงไม่มุ่งความร่ำรวยทางวัตถุ พอเขาบอกว่า
 อยากจะอยู่ด้วย พระสงฆ์บอกว่าอยู่ไม่ได้เพราะญาติต้องรออย่างทุกเขเวทนา จึงไม่อาจอยู่อย่าง
 สุขได้ทำให้เขาได้คิดกลับบ้าน พระสงฆ์ให้คนมาส่งที่ปากแม่น้ำ เขาไม่ลืมนำพระพุทธรูปมาด้วย
 เขาได้ขึ้นไปอยู่บนดอกบัวแล้วก็ตื่นจากฝัน

30. ที่กรุงผี

เขาขี่รถมอเตอร์ไซด์ไปด้วยความเร็วเห็นสถานที่แห่งหนึ่ง คิดว่าจะเป็นตลาดอะไรสักอย่าง
 จึงเข้าไป ในสถานที่แห่งนั้นมีร้านขายอาหารหลายอย่าง คนทั้งหลายจ้องมอง เขาเข้าไปนั่งในร้าน

ก๋วยเตี๋ยวแล้วสั่งอาหาร แต่แปลกมากที่ร้านนั้นคนในร้านต้องการสิ่งใดเพียงแค่จ้องมองสิ่งเหล่านั้นก็ลอยมาหา พอเจ้าของร้านนำอาหารมาให้ขณะจะกินก็มีมือยาวมากยื่นมา บอกว่าหิวมากขอกินก่อน เจ้าของร้านตำหนิว่า มานานแล้วก็ไม่บอกทำไมต้องมาแย่งของเขากิน เขาเลยตัดปัญหาบอกว่าไม่เป็นไรให้คนหิวไปก่อนก็ได้ เจ้าของร้านหันมาทำก๋วยเตี๋ยวเนื้อจระเข้ให้ใหม่ ระหว่างนั้นมีผู้หญิงคนหนึ่งเดินเข้ามาสั่งก๋วยเตี๋ยวเสื่อ เขาแปลกใจว่าทำไมร้านแห่งนี้ถึงกินของแปลก ๆ ระหว่างนั้นเองก็มีชายคนหนึ่งถามเขาว่ามาจากไหนไม่เคยเห็นหน้าเลย เขาหันไปมองก็เห็นชายขอทาน หน้าตาน่ากลัวเดินเข้ามาใกล้ ๆ เขาถามไปว่า มาจากการถ่ายหนังเรื่องผีหรืออย่างไร ทำให้ชายคนนั้นโกรธถึงกับต้อออกมา แล้วเล่าเรื่องแปลก ๆ ออกมา เขาคิดว่าชายขอทานคนนั้นคิดเรื่องเล่าได้เก่ง เขาก็เลยถามขอทานว่าทำไมคนในสถานที่แห่งนี้ เต็มไปด้วยคนแก่ ๆ ขอทานบอกว่า เหมือนกับคนที่มีมือยาวมากนั้นไง เอ๋ยพลางแลบลิ้นยาวกวาดก๋วยเตี๋ยวในชามจนหมด เขาเรียกเจ้าหน้าที่ในร้านมาคิดเงิน พอนางเดินเข้ามาหา ขอทานทำเป็นล้วงเงินในกระเป๋าแล้วส่งให้นางไป นางเอ๋ยคำขอบคุณทั้ง ๆ ที่ไม่เห็นได้รับอะไร เขาหัวเราะคิก ๆ ในการกระทำของคนในเมืองแปลก ๆ นี้ ทันใดนั้นเขาก็ได้ยินเสียงหัวเราะจากทุกที่แล้วร่างเหล่านั้นก็หายไป แท้จริงแล้วเขาพบว่าตัวเองอยู่ในป่าช้า

31.เรือผี

เขาซื้อตั๋วเรือท่องเที่ยวทางทะเลได้ห้อง 105 ในห้องมีเตียงสองชั้น ชั้นบนมีคนนอน 1 คน ส่วนชั้นล่างเขานอน คืนหนึ่งเขาตื่นขึ้นมาเพราะว่าลมทะเลพัดเข้ามาทางหน้าต่างแรงมาก เขาลุกขึ้นไปปิด ปรากฏว่าคนนอนชั้นบนหายไปแล้ว ทุกวันคนที่นอนชั้นบนจะตื่นและออกไปแต่เช้า เวลามืดค่ำจึงกลับมานอน คืนหนึ่งเขาต้องตื่นขึ้นมากลางดึกเพราะลมพัดแรงเหมือนเช่นเคย พ่ายังไม่สว่างเลยคนนอนห้องเดียวกันออกไปอีกแล้ว เขารีบปิดหน้าต่างพลางนึกปวดใจที่เพื่อนร่วมห้องไม่ยอมปิดหน้าต่างเลย

คืนหนึ่งเขารอเพื่อนร่วมห้อง ดึกแล้วก็ยังไม่กลับมา จึงตัดสินใจนอน พอปิดไฟบนเตียงนอนใกล้จะหลับ รู้สึกว่ามีลมเข้ามาแรงอีกแล้ว หน้าต่าง ประตู เปิดไว้อีกเหมือนเดิม เขาโกรธมากลุกขึ้นไปบนเตียงหมายดีเขาด้วยมือ แต่ต้องตกใจเพราะคนที่นอนอยู่เปียกไปทั้งตัว ร่างนั้นออกไปข้างนอกอย่างรวดเร็ว เขาไม่ทันเห็นหน้าชัดเพราะในห้องแสงไม่พอ เขาเดินตามออกไปดูว่าเพื่อนร่วมห้องจะไปไหน พอตีพบแม่บ้าน แม่บ้านถามว่าพักอยู่ห้องไหน พอบอกว่าห้อง 105 เธอทำท่าตกใจ แรก ๆ ไม่ยอมบอกอะไรแต่พอคุยกันไปเล็กน้อย เธอก็ยอมบอกว่ามีเรื่องลึกลับอยู่ในห้องนั้น ด้วยความสงสัยเขาจึงไปถามกับตัน กับตันเดินมาในห้องบอกว่าเมื่อก่อนมีคนเป็นโรคจิต ขโมยเงินมาซื้อตั๋วและพักห้อง 105 พุดไม่ทันจบ ก็มีเสียงลมเข้ามาทางหน้าต่างและตามมาด้วยเสียงน้ำหยด ร่างหนึ่งเข้ามาแล้วขึ้น

ไปอยู่บนเตียงชั้นบน ร่างนั้นจับร่างของกัปตันโยนลงไปนอนแน่นิ่งกับพื้น เขาได้แต่ตะลึงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ก่อเหตุโดดลงน้ำไป เขารีบไปหาคนช่วย พอคนกลับมาก็พบว่ากัปตันตายเสียแล้ว ต่อมาห้อง 105 ก็ถูกปิดตาย ไม่ให้ใครเข้าไปพักอีกต่อไป

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สัจจภูมิ ละออ นามปากกา ทิน ละออ ,ทิน อุ่ทอง
วัน เดือน ปี เกิด	2 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	ต.จรเข้สามพัน อ.อุ่ทอง จ.สุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2519 ป.4 จาก รร.วัดปฐมวราธรรม ต.จรเข้สามพัน อ.อุ่ทองจ.สุพรรณบุรี พ.ศ.2519 – 2522 ศึกษาวิชาชีวิต ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงควาย พ.ศ. 2522 ชั้นประถมปลาย (กศน.) รร.วัดสุพรรณภูมิ อ.เมืองจ.สุพรรณบุรี พ.ศ. 2525 มัธยมต้น (กศน.) รร.รัตนราษฎร์บำรุง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี พ.ศ.2528 มัธยมปลาย โปรแกรมคณิต-อังกฤษ รร.อุ่ทอง อ.อุ่ทอง จ.สุพรรณบุรี พ.ศ.2532 ปริญญาตรี ภาษาไทย วิทยาลัยครุนครปฐม จ.นครปฐม พ.ศ.2549 ปริญญาโท เภษรศึกษา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2559 - 2564 ปริญญาเอก จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะ โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานตีพิมพ์	ผลงานประเภทร้อยกรอง พ.ศ.2536 รวมบทกวี เรื่องอรุณ นามปากกา ทิน ละออ สนพ.สมิต พ.ศ.2538 รวมบทกวี ฝาฝนหาฝัน นามปากกา ทิน ละออ สนพ.ร้อยรู้ พ.ศ.2541 รวมบทกวี กรงชมดาว สนพ.รุ่งกินน้ำ พ.ศ.2561 รวมบทกวี ดอกสร้อยร้อยบุปผา ร้อยคุณค่าสมุนไพรรไทยมูลนิธิ รพ. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี ผลงานรวมเล่มประเภทร้อยแก้ว พ.ศ.2538 สารคดี เส้นทางชีวิตนักเขียน สนพ.ดอกหญ้า พ.ศ.2538 สารคดี เนีย ! โรมานีย สนพ.มหาสมุทร พ.ศ.2542 สารคดี หลวงพระบางหัวใจของล้านช้าง สนพ.ร่วมด้วยช่วยกัน พ.ศ. 2544 สารคดี เดี่ยวเขมร สนพ.ภัคธรรศ พ.ศ. 2544 สารคดี พรานทุ่ง สนพ.ดอกหญ้า2543 พ.ศ.2544 สารคดี เสน่หาเวียงจำปาหลวง สนพ.ดอกหญ้า2000 พ.ศ.2545 สารคดี เวียดนาม ดอกไม้หลังไฟสงคราม สนพ.เนชั่นบุ๊คส์ พ.ศ.2546 สารคดี ส่องเขมร ตระเวนกัมพูเจีย สนพ.เนชั่นบุ๊คส์ พ.ศ.2547 สารคดี ชงคำ ศาสตร์และศิลป์แห่งการเขียน สนพ.ไม้ยมก พ.ศ.2546 สารคดี 25 ปีซีไรต์ สนพ.สยามอินเตอร์บุ๊คส์ พ.ศ.2548 สารคดี ฝ่าเขมรเห็นไช่ง่อน สนพ.ประพันธ์สาส์น

รางวัลที่ได้รับ

- พ.ศ.2548 สารคดี ธรรมชาติพอเพียง สนพ.จุดประกาย (เนชั่น)
- พ.ศ.2551 สารคดี ซีไรต์ไดอารี่ 30 ปี รางวัลซีไรต์ สนพ.สุขภาพใจ
- พ.ศ.2553 สารคดี คลื่นปรีศนา พระเจ้าล้านตื้อ สนพ.สยามบันเทิง
- พ.ศ.2553 สารคดี อภรรพณ์วังต้องห้าม สนพ.สยามบันเทิง
- พ.ศ.2553 สารคดี การเขียนสารคดีอย่างนักเขียนสารคดี สนพ.วัฒนาพานิช
- พ.ศ.2553 สารคดี จูมเรียบซัวร์ บัดดีอมบอง สนพ.บ้านรัก
- พ.ศ.2553 สารคดี เสียมเรียบ สยามแพ้ แคมร์ฟ่าย สนพ.สยามบันเทิง
- พ.ศ.2554 สารคดี เขียนอย่างนักเขียนมืออาชีพ สนพ.สถาพรบุ๊คส์
- พ.ศ.2556 สารคดี พุทธศาสน์สยามวงศ์ ได้กลิ่นไปมันคงที่ศรีลังกา
สนพ.สุขภาพใจ
- พ.ศ.2546 นักกลอนตัวอย่าง จาก สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
- พ.ศ.2556 นักกลอนดีเด่น จาก สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
- พ.ศ.2561 ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พ.ศ.2562 รางวัลประกวดหนังสือดีเด่น (สพฐ.) รางวัลชมเชยบทกวีจากหนังสือ
'ดอกสร้อยร้อยบุปผา ร้อยคุณค่าสมุนไพรรไทย'

